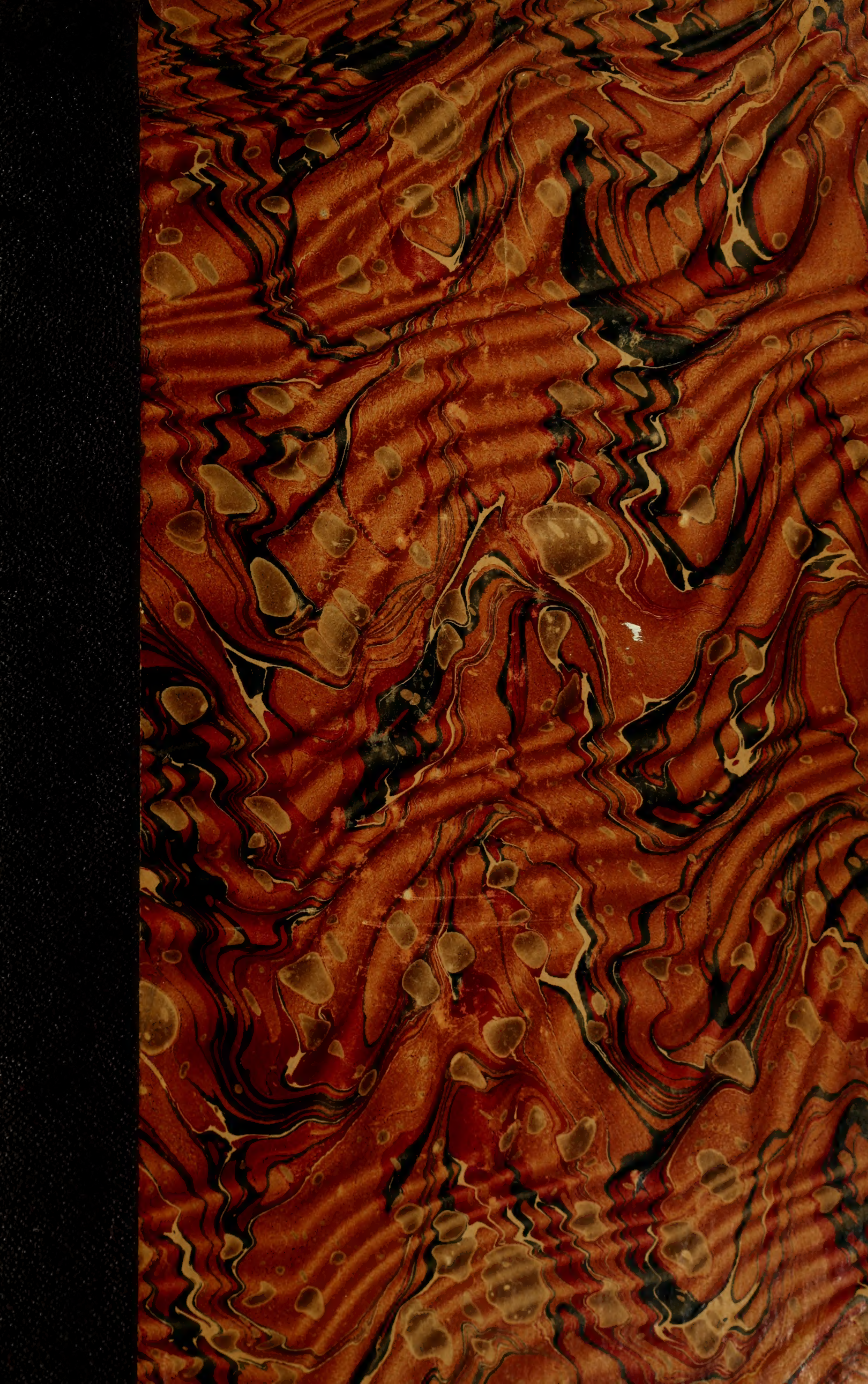
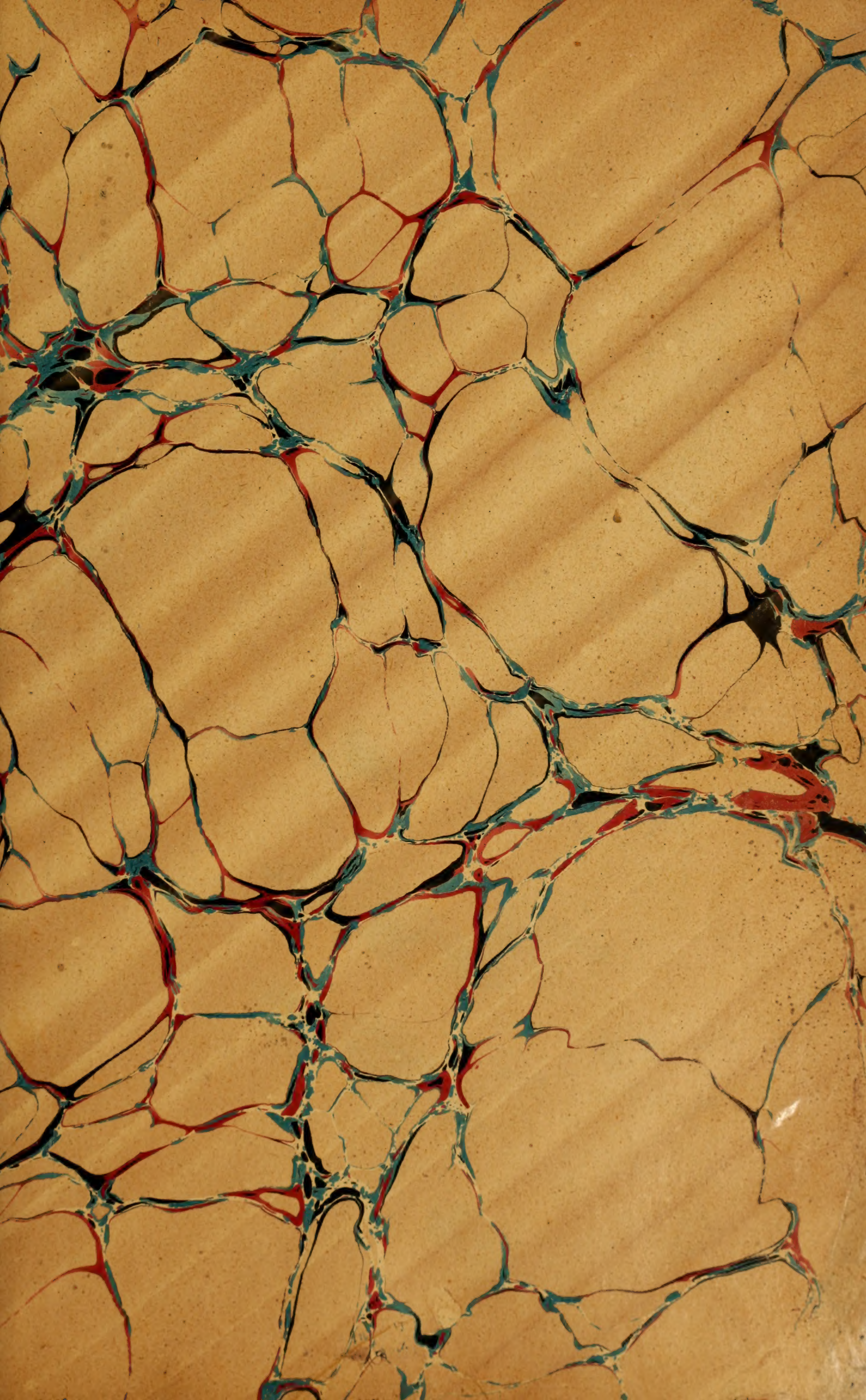

Théotokas

Jurisprudence du patriarcat Oecuménique de 1800 à 1896

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΘΕΟΤΟΚΑ
Δικηγόρου

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΗΤΟΙ

ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ Δ.Ε.Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΥ, ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1800 ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1896

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

Κατ' ἔγκρισιν τῆς Ἁγ. καὶ Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ,,

1897

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν κάτωθι ὑπογραφήν.

معارف نظارت جلیله‌سنك ٥٣٢ نومرولی و ١٢ كانون اول ٣١٢ تاریخلی رخصتیله

ΤΗι

Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΙ

ΤΩι

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩι ΠΑΤΡΙΑΡΧΗι

ΚΥΡΙΩι ΚΥΡΙΩι

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩι ΤΩι Ε΄.

ΕΥΣΕΒΑΣΤΩΣ ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ

The Institute of Mediaeval Studies
LIBRARY
Toronto, Onta io

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 1504.

† Ἐντιμολογιώτατε κύριε Μιχαὴλ Γ. Θεοτοκᾶ, δικηγόρε, τέκνον ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητόν, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἐντιμολογιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἀσμένως ἀνακοινούμεθα τῇ αὐτῆς Ἐντιμολογιότητι ὅτι τὸ ὑπ' αὐτῆς πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑποβληθὲν πόνημα «Νομολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1800-1896 μετὰ σημειώσεων», ἐξετασθὲν ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς νομομαθῶν, διορισθείσης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ἐ. Μ. Συμβουλίου καὶ συγκειμένης ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σμύρνης κυρίου Βασιλείου, προέδρου, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἐνδοξοτάτου κυρίου Μιλτιάδου ἐφένδη Ἰακώβου καὶ τῶν Εὐγενεστάτων κυρίων Ἠλία Μαλιάκα καὶ Μ. Καραβοκυροῦ, ἔτυχεν ὁμοφώνου ἐγκρίσεως τῇ γνωμοδοτήσει τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, κριθὲν ἅμα ὡς πόνημα χρήσιμον πρὸς ὃν προώρισται σκοπὸν καὶ πρόχειρον βοήθημα εἰς εὕρεσιν τῆς Νομολογίας τῶν Πατριαρχείων ἐπὶ τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ ταῖς ἱεραῖς Μητροπόλεσι θεωρουμένων ὑποθέσεων. Τῶν δύο δὲ Σωμάτων ἀποφηναμένων ταὐτοχρόνως ἵνα ἐκδηλωθῇ τῇ αὐτῆς Ἐντιμολογιότητι ὁ ἁρμόζων τῇ φιλοπονίᾳ αὐτῆς δίκαιος ἔπαινος, συγχαίρομεν αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἠθικῇ ταύτῃ ἀμοιβῇ τῶν κόπων αὐτῆς καὶ πατρικῶς εὐλογοῦντες αἰτούμεθα ἐπ' αὐτὴν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

αωϟζ' Μαρτίου ε'.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχ. Θρόνου Κων/πόλεως

✠ Ὁ Ἐφέσου Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὴν κατάρτισιν τῆς προκειμένης νομολογίας τῶν δύο ἀνωτάτων παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων προέβην τὴν πλήρωσιν ὁμολογουμένης παρ' ἡμῖν νομικῆς ἐλλείψεως προτιθέμενος. Κατηρτίσθη δ' αὕτη ἐκ τῶν ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδιξι κατεστρωμένων ἀποφάσεων τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1800 καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ (1862) μέχρι τέλους τοῦ 1896.

Πολλῶν ἕνεκα λόγων ἐθεώρησα καλὸν ἵνα παραθέσω στοιχειώδεις τινὰς ἐπεξηγηματικὰς σημειώσεις εἰς πολλὰ τῶν ζητημάτων τῆς νομολογίας, εἰς ἃ ἐπίσης παρέθηκα καὶ τὰς σχετικὰς Πατριαρχικὰς καὶ Συνοδικὰς νομοθετικὰς πράξεις τῶν τελευταίων ἑκατῶν περίπου ἐτῶν.

Ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ γίνεται λόγος δι' ὀλίγων, ἱστορικῶς μᾶλλον, περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς δικαιοδοσίας τῶν Πατριαρχικῶν, Μητροπολιτικῶν καὶ Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων.

Οὕτως οὖσα κατηρτισμένη ἡ παροῦσα Πατριαρχικὴ νομολογία καὶ σαφηνίζουσα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις ἀπαντώντων ζητημάτων δι' ἐλπίδος ἔχω ὅτι ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ, ὃν προεθέμην καταρτίζων αὐτήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 20 Δεκεμβρίου 1896.

Μ. Γ. ΘΕΟΤΟΚΑΣ

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Πατριαρχικοὶ κώδικες, ὧν ἄριστα καὶ χρησιμώτατα εὑρετήρια καταρτίζει ἀπὸ διετίας ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰωακεὶμ Φορόπουλος, ἀρχειοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων.

Ράλλη καὶ Ποτλῆ, Σύνταγμα Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων.

Γεδεών, Κανονικαὶ Διατάξεις, Κων)πολις, 1888 καὶ 1889.

Νικολαΐδου, Ὀθωμανικοὶ κώδικες, Κων)πολις, 1890.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς.

Πηδάλιον, ἔκδοσις IV, Ἀθῆναι, 1886.

Κρασσᾶ, Κληρονομικὸν καὶ Οἰκογενειακὸν δίκαιον.

Παπαρρηγοπούλου, Οἰκογενειακὸν δίκαιον.

Οἰκονομίδου, Πολιτικὴ Δικονομία.

Καραβοκυροῦ, Κλεὶς Ὀθωμαν. νομοθεσίας, καὶ Κῶδιξ τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου.

Μομφερράτου, Κληρονομικὸν δίκαιον μοναχῶν καὶ κληρικῶν, Ἀθῆναι, 1890.

Εὐθυμίου, Περὶ ἀποδείξεως, Ἀθῆναι, 1889.

Σερουΐου, Ἐπιτομὴ ρωμ. καὶ βυζαντ. δικαίου, Κων)πολις, 1886.

Ἀρχ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου, Κων)πολις, 1889.

Μπαλάνου καὶ Γκίνη, Νομολογία Ἀρείου Πάγου ἐπὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, Ἀθῆναι, 1896.

Φλογαΐτου, δικαστικοὶ νόμοι.

Asser, droit international privé traduction A. Rivier, Paris, 1884.

Calvo, » » » ἐν μεταφράσει ἑλληνικῇ Παπαφράγκου, Ἀθῆναι, 1893.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΥΓΚΟΠΗΝ

Ἱ. Σ. 1 (1800).= Ἀπόφασις Ἱερᾶς Συνόδου ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ ἔτους 1800.

Μ. Σ. 100 (1896).= „ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθ. 100 τοῦ ἔτους 1896.

Πρ. Ἱ. Σ.= Πρακτικὰ Ἱερᾶς Συνόδου[1].

Πρ. Μ. Σ.= „ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.[1]

Γρ. Π. Σ.= Γράμμα Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικόν[2].

Γρ. Π.= Γράμμα Πατριαρχικόν.[2]

Ἐγκ. Π. καὶ Σ.= Ἐγκύκλιος Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδική.

Σύντ.= Σύνταγμα θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων.

Καν. Διατ.= Κανονικαὶ διατάξεις Μ. Γεδεών.

Πολ. Δικ.= Πολιτικὴ Δικονομία.

Ἐμπ. Δικ.= Ἐμπορικὴ Δικονομία.

Παρ. Ἐμπ. Κωδ.= Παράρτημα Ἐμπορικοῦ Κώδικος.

Δικ. Νομ.= Δικαστικοὶ νόμοι.

Ἀρμ. Α. α. 1= Ἀρμενοπούλου βιβλίον Α', τίτλος α', § 1.

Μ. Μ. Δ.= Μικτὸν Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον.

Π. Μ. Δ.= Πνευματικὸν „ „

Μ. Ε. Δ.= Μικτὸν Ἐπισκοπικὸν „

Π. Ε. Δ.= Πνευματικὸν „ „

---

1. Ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀπαντῶνται καὶ πᾶσαι αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις, αἵτινες οὐδέποτε ἐκδίδονται κατ' ἰδίαν.

2. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱ. Συνόδου διετυποῦντο οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν διὰ γραμμάτων Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Χρησιμότης τῆς Νομολογίας ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ τῆς Πατριαρχικῆς.
§ 2. Ὀργανισμὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.
§ 3. Ἱερὰ Σύνοδος.
§ 4. Διαρκὲς Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον.
§ 5. Δικαστήρια τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν.
§ 6. Γραμματεῖς, συμβολαιογράφοι, δικηγόροι καὶ κλητῆρες.
§ 7. Δικαιοδοσία ἐν γένει Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.
§ 8. Νόμοι ἰσχύοντες ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις.

---

§ 1.

Νομολογία καλεῖται ἡ ἐκ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων ἐξαγομένη δικανικὴ συνήθεια. Γνωστὸν εἶναι ὅτι οἱ νόμοι, ὡς πάντα τἀνθρώπινα ἔργα ἐν γένει, οὐδὲ τέλειοι, οὐδὲ σαφεῖς εἶναι πλειστάκις· διότι οὔτε τὰς διαφορὰς πάσας εἶναι δυνατὸν νὰ προΐδωσιν, οὔτε μίαν καὶ μόνην ἐπιδέχονται συνήθως ἑρμηνείαν. Εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἀτελοῦς καὶ ἑρμηνείαν τοῦ ἀσαφοῦς νόμου προσέρχεται ἡ πρακτικὴ τῶν δικαστηρίων συνήθεια, ἥτις ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε ἀπαντωσῶν εἰδικῶν περιπτώσεων, ἐφαρμόζουσα τοὺς κειμένους νόμους, οὐ μόνον ἑρμηνεύει καὶ συμπληροῖ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ παρακολουθοῦσα τὰς κοινωνικὰς ἰδέας καὶ τὰ ἤθη, ἔχουσα δὲ ὑπ' ὄψει καὶ τὴν ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἀπόλυτον δίκαιον μᾶλλον ἢ τὸ ξηρὸν τῶν νόμων γράμμα, πλατύνει καὶ ἔστιν ὅτε ἀντικαθιστᾷ αὐτούς.

Τὴν νομολογίαν ἀπεκάλουν οἱ Ῥωμαῖοι ἄριστον τῶν νόμων ἑρμηνευτήν, optima interpres legum, ὁ δ' αὐτοκράτωρ Σεβῆρος διέταξεν ἵνα ἐπὶ ἀμφιβόλων ἐπέχῃ τόπον νόμου ἡ σταθερὰ τῶν δικαστηρίων συνήθεια. Ἡ χρησιμότης τῆς νομολογίας εἶναι κατ' ἐξοχὴν πρακτική, διότι, εἰ καὶ νόμου ἰσχὺν δὲν ἔχει οὐδ' ὑπὸ τοῦ ἀλαθήτου ἀπαραιτήτως καλύπτεται, ὅμως ὑποβάλλουσα εἰς τὸν δικαστὴν τὰ διδάγματα τῆς πείρας καὶ ὑποδεικνύουσα αὐτῷ τὰς ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων δοθείσας τῶν διαφορῶν λύσεις καὶ τῶν νόμων ἑρμηνείας, ἀφ' ἑνὸς μὲν σπουδαίως εὐκολύνει αὐτὸν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑποχρεοῖ αὐτὸν ἐμμέσως ἵνα συμμορφωθῇ τῇ συνηθείᾳ τῶν δικαστηρίων τούτων καὶ συντελεῖ οὕτως εἰς τὴν ὁμοιόμορφον τῆς δικαιοσύνης ἀπονομήν, ἥτις τὸν σπουδαιότερον τοῦ δικαίου ἀποτελεῖ χαρακτηρισμόν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ νομολογία συχνάκις ποικίλλει καὶ κυμαίνεται καὶ σπανίως ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν μένει ἀμετάβλητος· ἀλλὰ καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη, οὖσα μεταβολὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τὰ κρείττω, εἶναι ἀρκούντως ἐκ τῶν πραγμάτων δεδικαιολογημένη. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην αἱ κοινωνικαὶ ἰδέαι καὶ ἀρχαὶ βαίνουσιν ἀείποτε μεταβαλλόμεναι καὶ συνήθως βελτιούμεναι, καὶ ἡ νομολογία ἄρα, ἥτις, ὡς εἴρηται, παρακολουθεῖ αὐτὰς δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀδρανὴς καὶ στάσιμος, προσηλωμένη εὐπειθῶς εἰς νόμους τεθέντας πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ὑπὸ ἀλλοίας κοινωνικὰς ἰδέας, ἰδίᾳ μάλιστα ὅταν ὁ νομοθέτης ὀκνῇ ἢ δὲν εἶναι ἕτοιμος ἵνα μεταβάλῃ ἢ συμπληρώσῃ αὐτούς.

Ἡ νομολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἰδιάζουσαν κέκτηται ἱστορικήν, νομικὴν καὶ πρακτικὴν πρὸ πάν-

των ἀξίαν· διότι ἐπὶ πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν σχεδὸν πάντα παρ' ἡμῖν διὰ τῆς συνηθείας καὶ παραδόσεως ἐρρυθμίζοντο. Δι' αὐτῆς καταφαίνεται τὸ διῆκον πνεῦμα ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, πνεῦμα παραδόσεως καὶ ἐπιεικείας, πνεῦμα καθαρῶς ἐκκλησιαστικὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς κρατούσας ἑκάστοτε κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς ἰδέας. Ἡ Ἐκκλησία συνήθως μὴ ἀπομακρυνομένη τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ μὴ αὐστηρῶς εἰς τὸ γράμμα αὐτοῦ προσηλουμένη ἀπένεμε τὴν δικαιοσύνην, εὐστοχώτατα εἰδυῖα ἵνα ἐξοικονομῇ τὰς περιστάσεις, κατορθοῦσα δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἵνα ἀμφότερα τὰ διάδικα μέρη ἱκανοποιῇ καὶ πείθουσα ταῦτα διὰ χριστιανικῶν συμβουλῶν καὶ δι' ἐπιτιμίων ἐν ἀνάγκῃ ἵνα μετὰ πολλοῦ τοῦ σεβασμοῦ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς ἐκτελῶσιν. Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τῆς ἁλώσεως μέχρι τοῦ 1860 περίπου ἐδίκαζε πάσας τῶν προσερχομένων αὐτῇ χριστιανῶν τὰς διαφορὰς καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς ἐμπορικὰς ὡς διαιτητικὴ καὶ διοικητικὴ μᾶλλον ἀρχὴ ἢ ὡς δικαστική· ἀπηλλαγμένη δὲ δικονομικῶν διατυπώσεων, διδουσῶν ἔστιν ὅτε χώραν εἰς στρεψοδικίας καὶ βραδύτητας, ἔβαινεν εὐθὺ εἰς τὴν τῶν διαφορῶν λύσιν, ἣν πολλάκις κατώρθου ἵνα τὰ διάδικα μέρη ἐκ συμφώνου ὑποβάλλωσιν αὐτῇ. Πιστὴν εἰκόνα τῆς δυνάμεως καὶ πειθοῦς τῆς Ἐκκλησίας ἀπαντᾷ τις ἔτι ἔν τισιν ἐπαρχίας καὶ χωρίοις, ὧν οἱ κάτοικοι προσερχόμενοι πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἀπεκδέχονται τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν ὡς ἀλαθήτους, ἁμάρτημα θεωροῦντες τὴν παρακοὴν εἰς τὰ κελεύσματα αὐτῶν. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν δικαστηρίων αὐτῶν ἐπετρέπετο νὰ διαβιβασθῶσι παράπονα πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἥτις, ἂν ταῦτα ἦσαν βάσιμα, οὐ μό-

νον ἀκύρου τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν, ἀλλὰ καὶ ἐπετίμα τὸν ἐκδόντα ταύτην ἀρχιερέα. Ἀπὸ τοῦ 1860, ὅτε διερρυθμίσθησαν τακτικώτερον τὰ παρ' ἡμῖν, ἡ ἀπεριόριστος δικαιοδοσία τῶν ἐκκλσιαστικῶν δικαστηρίων σαφῶς καθωρίσθη, ἀλλὰ καὶ περιωρίσθη, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἀπονέμουσι τὴν δικαιοσύνην νομικῶς καὶ δικαστικῶς μᾶλλον ἢ διαιτητικῶς.

Τὰς λύσεις πάσας τῶν διαφορῶν, τὰς ὁποίας ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐδίκασεν ἀπὸ ἑνὸς περίπου αἰῶνος ὡς ἐκκλησιαστική, διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ ἀρχή, τὰς λύσεις ταύτας περιέχει ἡ παροῦσα νομολογία, ἥτις κατ' ἀντίθετον λόγον πρὸς τὰς νομολογίας ἄλλων ἀνωτέρων δικαστηρίων ὅσῳ ὀλιγώτερον ἱκανοποιεῖ τὸν ἐπιστήμονα νομικόν, τόσῳ περισσότερον χρήσιμος εἶναι εἴς τε τὸν ἱστορικὸν καὶ εἰς τὸν πρακτικὸν νομικόν.

§ 2.

Ὁ ὀργανισμὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων δὲν εἶναι πανταχοῦ ὁμοιόμορφος καὶ ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις παραλλάσσει, καθὸ μὴ ὑπάρχοντος εἰδικοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, κυρίως ὑπὸ τῶν τοπικῶν ἐθίμων καὶ κανονισμῶν διεπομένου.

Ὁ Οἰκουμενικὸς θρόνος Κωνσταντινουπόλεως περιλαμβάνων ἅπασαν τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, μέρος τῆς Βουλγαρίας, τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους μετὰ τῆς Κρήτης, ἀποτελεῖται ἐξ 74 Ἀρχιεπισκοπικῶν ἢ Μητροπόλεων[1] καὶ ἐξ 20

1. Ὁ κατάλογος τῶν Μητροπόλεων κατὰ τὸ Συνταγμάτιον, καθ' ὃ γίνεται ἡ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συγκρότησις, ὡς κατωτέρω ἐν § 3 ὁρίζεται, ἔχει ὧδε:

Ἐπισκοπῶν[1] ὑπαγομένων εἰς 5 τῶν Μητροπόλεων τούτων. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς Ἐπισκοπαῖς καὶ Ἀρχιεπισκοπαῖς ταύ-

---

1. Καισαρείας.
2. Ἐφέσου.
3. Ἡρακλείας.
4. Κυζίκου
5. Νικομηδείας.
6. Νικαίας.
7. Χαλκηδόνος.
8. Δέρκων.
9. Θεσσαλονίκης.
10. Ἀδριανουπόλεως.
11. Ἀμασείας.
12. Ἰωαννίνων.
13. Προύσης.
14. Πελαγωνείας.
15. Νεοκαισαρείας.
16. Ἰκονίου.
17. Βερροίας.
18. Πισιδείας.
19. Κρήτης.
20. Τραπεζοῦντος.
21. Νικοπόλεως.
22. Φιλιππουπόλεως.
23. Ῥόδου.
24. Σερρῶν.
25. Δράμας.
26. Σμύρνης.
27. Μυτιλήνης.
28. Διδυμοτείχου.
29. Ἀγκύρας.
30. Φιλαδελφείας.
31. Μελενίκου.
32. Αἴνου.
33. Μηθύμνης.
34. Μεσημβρίας.
35. Σάμου.
36. Βιζύης.
37. Ἀγχιάλου.
38. Βάρνης.
39. Μαρωνείας.
40. Σηλυβρίας.
41. Σωζοαγαθοπόλεως.
42. Ξάνθης.
43. Γάνου καὶ Χώρας.
44. Χίου.
45. Λήμνου.
46. Ἴμβρου.
47. Δυρραχίου.
48. Σκοπείων.
49. Καστορίας.
50. Ῥασκοπρεσρένης.
51. Βοδενῶν.
52. Κορυτσᾶς.
53. Βελεγράδων.
54. Στρωμνίτζης.
55. Γρεβενῶν.
56. Σισανίου.
57. Μογλενῶν.
58. Πρεσπῶν.
59. Δεβρῶν.
60. Κασσανδρείας.
61. Χαλδείας.
62. Ἐλασσῶνος.
63. Προικοννήσου.
64. Δρυϊνουπόλεως.
65. Κώου.
66. Λιτίτσης.
67. Καρπάθου.
68. Σερβίων.
69. Νευροκοπίου.
70. Λέρου καὶ Καλύμνου.
71. Παραμυθίας.
72. Βελλᾶς.
73. Κολωνίας.
74. Ἐλευθερουπόλεως.

1. Κατάλογος Ἐπισκοπῶν.

α΄ τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου
1 Ἡλιουπόλεως καὶ Θυατείρων.
2 Κρήνης.
3 Ἀνέων.

β΄ τῆς Μητροπόλεως Ἡρακλείας
1 Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτων.
2 Μετρῶν καὶ Ἀθυρῶν.
3 Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως.

γ΄ τῆς Μητροπόλεως Θεσ/νίκης
1 Κίτρους.
2 Καμπανίας.
3 Πολυανῆς καὶ Βαρδαωριτῶν.
4 Ἀρδαμερίου.
5 Ἱερισσοῦ καὶ ἁγίου Ὄρους.

δ΄ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης
1 Ἀρκαδίας.
2 Ῥεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου.
3 Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνων.
4 Πέτρας.
5 Χερρονήσου.
6 Κισάμου καὶ Σελίνου.
7 Λάμπης.
8 Ἱερᾶς καὶ Σιτείας.

ε΄ τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης
1 Μοσχονησίων.

ταις τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὡς καὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἑδρεύουσι συνήθως μὲν δύο, ἐξαιρετικῶς δὲ ἔν τισιν αὐτῶν πλείονα τακτικὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, ἅτινα κατὰ τοὺς Γενικοὺς Κανονισμοὺς καὶ κατὰ τὰς Πατριαρχικὰς καὶ Συνοδικὰς ἐγκυκλίους τῆς 17 Ἰανουαρίου 1881, τῆς 31 Ἰανουαρίου 1891 κλπ. διακρίνονται ὡς ἑξῆς.

Α′ Εἰς Πνευματικὰ καὶ εἰς Μικτά.

Τὰ Πνευματικὰ δικαστήρια, ἀπαρτιζόμενα ἐκ κληρικῶν, συνήθως 2—4, καὶ προεδρευόμενα ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπους Ἀρχιερέως ἢ τοῦ Ἐπιτρόπου αὐτοῦ δικάζουσι, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, τὰς πνευματικὰς λεγομένας ὑποθέσεις, ἤτοι τὰς περὶ μνηστείας, γάμου, διατροφῆς συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ τὰς ταύταις συναφεῖς.

Τὰ δὲ Μικτὰ ἀπαρτιζόμενα συνήθως ἐκ 5—6 λαϊκῶν μελῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐξ ἑνὸς ἢ πλειόνων κληρικῶν, προεδρευόμενα δὲ ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως ἢ τοῦ Ἐπιτρόπου αὐτοῦ, δικάζουσι δημοσίᾳ συνεδριάζοντα τὰς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ὑπαγομένας ὑλικὰς ὑποθέσεις, ἤτοι πάσας τὰς περὶ διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων (βακφιγέ), διατροφῆς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, τραχώματος καὶ προικός, συνεπειῶν λύσεως μνηστείας καὶ γάμου συμβαινούσας διαφοράς, ἔτι δὲ καὶ τὰς περὶ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου, ἀλλὰ μόνον ἂν κατ᾿ αἴτησιν ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων ἀνατεθῶσιν εἰς αὐτά. Πρὸς ταύταις δὲ καὶ πάσας τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις, ἐν αἷς ἓν τῶν διαφερομένων μερῶν τυγχάνει κληρικὸς ἢ πρόσωπον ἠθικόν, οἷον Μονή, Ἐφορία Ναοῦ τινος, Νοσοκομείου ἢ Σχολῆς, καὶ ἐν γένει πᾶσαν ὑπόθεσιν, ἣν ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ ἤθελε παραπέμψῃ εἰς ταῦτα.

Β′ Εἰς Ἐπισκοπικά, Μητροπολιτικὰ καὶ Πατριαρχικά.

Τὰ Ἐπισκοπικὰ δικαστήρια, μικτά τε καὶ πνευματικά, ἑδρεύουσιν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Ἐπισκόπου, ὑφ' οὗ καὶ προεδρεύονται, δικάζουσι δὲ **πρωτοδίκως** τὰς διαφορὰς τῶν ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ αὐτῶν περιφερείᾳ οἰκούντων χριστιανῶν.

Τὰ Μητροπολιτικά, ἐπίσης μικτὰ καὶ πνευματικά, ἔχουσι τὴν ἕδραν αὐτῶν ἐν τῇ τοῦ Μητροπολίτου καὶ δικάζουσι **πρωτοδίκως** μὲν τὰς διαφορὰς τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπαγομένων χριστιανῶν, **ἐφεσίμως** δὲ τὰς διαφορὰς τὰς ἐκδικασθείσας πρωτοδίκως ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῶν ἐπισκοπῶν τῶν τελουσῶν ὑπὸ τὰς Μητροπόλεις, ἐν αἷς ταῦτα ἑδρεύουσι.

Τέλος τὰ Πατριαρχικὰ δικαστήρια εἶναι τρία τὰ ἑξῆς. α′.) Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἢ Πνευματικὸν Δικαστήριον, β′.) ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ γ′.) τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἢ Πνευματικὸν Δικαστήριον,[1] ὅπερ ἐν ἀρχῇ Προβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκαλεῖτο, συνέστη

---

1. Κανονισμὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρ. Α′. Τὸ Ἐκκλ. Δικαστήριον ἀπορρέει ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἄρθρ Β′. Τὸ εἰρημένον δικαστήριον σύγκειται ἀπὸ ἓξ μελῶν, τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου καὶ τριῶν πρεσβυτέρων ἐκ τῶν ἐνοριῶν τῆς πρωτευούσης ὀφφικιάλων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, διοριζομένων κατ' ἰδίαν ἐκλογὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἄρθρ. Γ′. Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου διορίζεται ἓν ἐκ τῶν συνοδικῶν μελῶν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΣΗΜ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, ἥτις κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 16 Ν/βρίου 1878 ἀπεφάσισεν ὅπως προεδρεύῃ τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου ὁ Πρωτοσύγκελλος.

δι' ἀποφάσεως τῆς Ι. Συνόδου τῆς 12 Αὐγούστου 1863, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ὀλίγα ἔτη πρότερον καταργηθέντος

Ἄρθρ. Δ΄. Τὸ Δικαστήριον συνέρχεται ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς πάλαι εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς δὶς τῆς ἑβδομάδος κατὰ τετάρτην καὶ παρασκευήν, καθ' ἃς οὐ συνεδριάζει ἡ Σύνοδος.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη, διότι νῦν τὸ Ἐκκλ. Δικαστήριον συνεδριάζει τακτικῶς μὲν κατὰ Δευτέραν, ἐκτάκτως δὲ κατὰ Πέμπτην.

Ἄρθρ. Ε΄. Ἅπαντα τὰ μέλη παρεκτὸς λόγου ἀσθενείας ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται τακτικῶς.

Ἄρθρ. ΣΤ΄. Τὸ Δικαστήριον θεωρεῖται πλῆρες ὅταν σύγκηται ἐκ τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. Ζ΄. Τὸ Δικαστήριον δικάζει πᾶσαν ὑπόθεσιν ἐκκλησιαστικὴν καὶ οἱανδήποτε ἄλλην ἐκ τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον, παραπεμπομένην εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Α· Θ. Παναγιότητος.

Ἄρθρ. Η΄. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἔχει δύο γραμματεῖς, τὸν τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας καὶ τὸν Πριμικήριον, ὁ μὲν συντάττει καὶ ἀναγινώσκει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων καὶ ἀνακρίσεων καὶ τὰς ἀλληλογραφίας, ἃς τὸ δικαστήριον διατηρεῖ πρὸς ἄλλα δικαστήρια ἢ ἐνοριακὰς κοινότητας, ὁ δὲ τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς κλήσεις ἐνεργουμένας διὰ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, τῇ προηγουμένῃ συνεννοήσει μετὰ τοῦ Προέδρου. κρατεῖ δὲ καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Δικαστηρίου· οὐδέτερος δὲ τῶν γραμματέων ψῆφον καὶ γνώμην ἔχει.

Ἄρθρ. Θ΄. Αἱ παραπεμπόμεναι ὑποθέσεις εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἰσάγονται ἐν αὐτῷ κατὰ χρονικὴν σειρὰν (παρεκτὸς ἐκτάκτου ἀνάγκης), κρατοῦντος ἐπὶ τούτῳ τοῦ Πριμικηρίου πινάκιον, ἐν ᾧ σημειοῦνται αὗται μετ' αὔξονος ἀριθμοῦ.

Ἄρθρ. Ι΄. Οἱ νόμοι καθ' οὓς ἐνεργεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἰσίν: οἱ Κανόνες τῶν Θεοκηρύκων Ἀποστόλων, τῶν σεπτῶν Συνόδων, τῶν Θεοφόρων Πατέρων, αἱ κατὰ καιροὺς ἐκδιδόμεναι Πατριαρχικαὶ καὶ Συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος.

Ἄρθρ. ΙΑ΄. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου γίνονται συμφώνως τοῖς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ τεθεῖσι νόμοις, ἐλευθέρως καὶ κατὰ συνείδησιν ἀποφαινομένου ἑκάστου μέλους περὶ τοῦ ζητήματος ἐν πλήρει δικαστικῇ ἰσοτιμίᾳ καὶ ἀνεξαρτησίᾳ. εἰ δέ ποτε ἐπέλθοι διαφωνία γνωμῶν, αἱ διάφοροι γνῶμαι σημειοῦνται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς διὰ τὸ ἀνεύθυνον.

Ἄρθρ. ΙΒ΄. Αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις δὲν θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι πρὶν ἢ ἐπιθεωρηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

δικαστηρίου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, Διβανίου καλουμένου, ἀπαρτίζεται ἐξ ἑπτὰ μελῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, δικάζει δὲ **πρωτοδίκως** τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τῶν χριστιανῶν κατοίκων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος[1] ἀπαρτίζεται ἐκ 12 ἀρχιερατικῶν με-

Ἄρθρ. ΙΓ'. Τὰ μέλη τοῦ Δικαστηρίου εἰσὶν ἰσόψηφα κρατεῖ δ' ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος.

Ἄρθρ ΙΔ'. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας κρατεῖ ἡ γνώμη τοῦ μέρους εἰς ὃ προστεθήσεται ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρ. ΙΕ'. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ Πρόεδρος δὲν ἤθελε συμφωνήσει πρὸς τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας, εἴτε ἐγκρίνων τὴν τῆς μειοψηφίας ὡς δικαιοτέραν, εἴτε προτείνων τρίτην τινά, ἡ ἀπόφασις ἀνατίθεται εἰς τὴν διάσκεψιν τῆς Α. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἱ Συνόδου· ἀντίγραφον δὲ τῆς ἐν τῷ Συνοδικῷ κώδικι ἀνεκκλήτου ἀποφάσεως καταχωρεῖται ἀπαραλλάκτως καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρ. ΙΣΤ'. Τὰ πρακτικὰ ἑκάστης συνεδριάσεως ὑπογράφονται ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν, ἐπικυροῦνται ὑπὸ τῆς Α. Παναγιότητος, ἐμφανιζόμενα ἐν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ ὡρισμένῃ ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, σημειούσης ἰδιοχείρως ἐν αὐτοῖς τὸ "ἐθεωρήθη".

Ἄρθρ. ΙΖ'. Ὁ Πρόεδρος ἐκφέρει τὴν γνώμην αὐτοῦ τελευταῖον, μετὰ τὴν γνωμοδότησιν δηλονότι τῶν δικαστικῶν μελῶν.

Ἄρθρ. ΙΗ'. Πᾶν ἔγγραφον παραπεμπόμενον εἰς τὸ ἐν λόγῳ δικαστήριον ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπιψηφίζεται ὑπ' αὐτῆς διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ὀπισθογράφου φράσεως "παραπέμπεται εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον".

Ἄρθρ. ΙΘ'. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον διαβιβάζει κατὰ πᾶσαν ἑξαμηνίαν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἔκθεσιν περιληπτικὴν πασῶν τῶν δικῶν καὶ ἀποφάσεων, ἐξονομάζον τοὺς διαδικασθέντας, καὶ ἐφ' οἷς ἡ ἀθωωθέντας ἢ καταδικασθέντας· σὺν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ προβάλλει καὶ εἴ τινα νομίζει εἰσακτέαν μεταρρύθμισιν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς αὐτοῦ ἁρμοδιότητος ὑποδεικνυομένην ὑπὸ τῆς πείρας. Πρ. Ἱ. Σ. 12 Αὐγούστου 1867.

1. Κανονισμὸς Γραφείου Ἱερᾶς Συνόδου.

Τοῦ γραφείου τῆς Ἱ. Συνόδου διευθυντὴς ἔσται ὁ κατὰ καιρὸν ἀρχιγραμματεύς, ἐκλεγόμενος ἀεὶ ἐκ τῆς ὁλομελείας τῶν ἱερωμένων τῶν μᾶλλον ἐπὶ παι-

λῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου καὶ δικάζει α΄) ὡς **ἐφετεῖον** τὰς πρωτοδίκως ἐκδοθείσας ἀποφάσεις τῶν

δείᾳ καὶ θεολογικαῖς καὶ παντοίαις γνώσεσι διακρινομένων, ὅς παρεδρεύων ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἔχει καθήκοντα τὰ ἑξῆς·

α΄) τὸ σημειοῦν τὰς συνοδικὰς διασκέψεις καὶ κατὰ πλειοψηφίαν ἀποφάσεις ἐν τῷ ὡρισμένῳ Κώδικι (ἐν πάσαις γὰρ ἀνεξαιρέτως ταῖς συνοδικαῖς συνδιασκέψεσιν, ἡ πλειονοψηφία ἕξει τὸ κῦρος, καθάπερ οἱ Θεῖοι κανόνες διαγορεύουσιν, ὅρα στ΄ τῆς Α΄) ὑπογραφομένῳ ἐν τῷ τέλει ἑκάστης συνεδριάσεως ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν.

β΄) προσυπογράφειν ἑκάστην ἐκκλησιαστικὴν πρᾶξιν ὡς ἔχων εὐθύνην λογοδοσίας διὰ τὴν πιστὴν καὶ ἀκριβῆ τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων ἔκθεσιν.

γ΄) διερμηνεύειν τὰ ἐκδιδόμενα διάφορα ἔγγραφα συνεπείᾳ τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων κατὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ πιστὴν αὐτῶν ἔννοιαν πρὸς τὰ λοιπὰ γραφεῖα.

δ΄) ἐπεξεργάζεσθαι τὰ ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ πατριαρχικῷ γραφείῳ, τῷ Κλήρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς γραφείοις συνταττόμενα ἔγγραφα, εἴ γε εὐοδοῦται κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ οὕτως ἐμφανίζειν αὐτὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ πρὸς ὑπογραφήν.

ε΄) κρατεῖν τὰ εἰσαγόμενα καὶ ἐξαγόμενα ἔγγραφα ἐν ἰδίοις φακέλλοις κατ᾿ ἀριθμὸν καὶ ἡμερομηνίαν, σχετικῶς πρὸς τὸν τοῦ Πρωτοκόλλου ἀριθμὸν σημειούμενον ἔξωθεν αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ τέλει ἑκάστου μηνὸς ὀφείλων ἐκκαθαρίζειν αὐτὰ καὶ τιθέναι κατὰ τάξιν ἐν τῷ τόπῳ τῷ δι᾿ ἑκάστην ἐπαρχίαν προσδιορισμένῳ· ὅλα δὲ συνάγων ἐν τῷ τέλει ἑκάστου ἔτους, φυλάττειν κατὰ φακέλλους ἐν κιβωτίῳ, φέροντι τὴν χρονολογίαν τοῦ ἔτους ἐκείνου· ἵνα δὲ ἀκόπως καὶ ταχέως εὑρίσκῃ τὰ ζητούμενα ἔγγραφα δέον σημειοῦν αὐτὰ ἐν ἰδιαιτέρῳ πίνακι κατ᾿ ἀριθμὸν καὶ χρονολογίαν. Ἡ αὐτὴ τάξις κρατείτω καὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐγγράφων τῶν ἐξαγομένων ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Κλήρου, οἷον ἀφοριστικῶν βαπτιστικῶν, συγχωρητικῶν, ἀναφορῶν, ἐπιστολῶν, ἐπιτροπικῶν καὶ λοιπῶν αὐλικῶν, σημειουμένων καὶ τούτων ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ μετὰ τὴν ὑπογραφήν.

στ΄) ἐμφανίζειν τὰ ἁρμόδια ἔγγραφα εἰς τὸ τῆς Πρωτοσυγκελλίας δικαστήριον, ἐν περιπτώσει παραπομπῆς ὑποθέσεώς τινος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ Δικαστήριον τοῦτο, μετὰ τῶν σχετικῶν ὁδηγιῶν αὐτῆς, ἵνα οὕτως ἐπαναλαμβάνηται καὶ διεξάγηται δικαστικῶς ἑκάστη ὑπόθεσις.

ζ΄) ἐν περιπτώσει δὲ πάλιν ἐφέσεως ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον παραλαμβάνειν παρὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου τὰ τῆς ἐφέσεως καὶ δικογραφίας ἔγγραφα, ἠριθμημένα κατὰ τάξιν χρονολογικήν, εἰσάγειν ἐν τῷ Συνοδικῷ τὰ διάδικα πρόσωπα, ἀπεκδέχεσθαι τὴν ἀπόφασιν, ἥτις ἔσται ἡ

Μητροπολιτικῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων, τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑδρεύοντος Πνευματικοῦ Δικαστηρίου καὶ β΄) ὡς **ἀκυρωτικὸν** τὰς πρωτοδίκως ἐκδοθείσας ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων καὶ τὰς ἐφεσίμως τῶν Μητροπολιτικῶν ἐπίσης Πνευματικῶν Δικαστηρίων, ὡς ἐφετείων δικαζόντων τὰς πρωτοδίκους ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων.

Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον σύγκειται ἐπίσης ἐκ 12 μελῶν, ὧν τὰ 4 ἀρχιερατικὰ καὶ τὰ 8 λαϊκὰ καὶ δικάζει α΄) **πρωτοδίκως** τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, β΄) **ἐφεσίμως** τὰς πρωτοδίκους ἀποφάσεις τῶν Μικτῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων καὶ γ΄) **κατ' ἀναίρεσιν** τὰς κατ' ἔφεσιν ἐκδιδομένας ἀποφάσεις τῶν Μ.Μ. Δικαστηρίων καὶ τὰς πρωτοδίκους τῶν Μ. Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων.

§ 3.

Περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρατιθέμεθα ἐκ τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν τάδε:

τελεσίδικος καὶ ἀνέκκλητος. Τῶν δὲ τοιούτων ἐφέσεων τὰ πρακτικὰ καταστρωννύων ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ, ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὴν χρονολογίαν καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ Κώδικος τῶν ἀγωγῶν καὶ τοῦ τῶν ἀποφάσεων.

η΄) ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ὀφείλει φυλάττειν τελείαν ἐχεμυθίαν, δραστηριότητα καὶ προχειρίαν πρὸς τὰς ἐργασίας, πίστιν τε καὶ ἀφοσίωσιν μετὰ πάσης αὐταπαρνήσεως πρὸς τὰ ἐντάλματα τοῦ κατὰ καιρὸν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, προσάγεσθαι προσηνῶς καὶ ἀγαπητῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς πατριαρχικοὺς ὑπαλλήλους, καθοδηγεῖν ἕκαστον πρὸς τὰ ἴδια καθήκοντα, γιγνόμενος αὐτοῖς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς καὶ παράδειγμα παντὸς ἀγαθοῦ, ἅτε δὴ ὑπέρτερος πάντων τῶν Πατριαρχικῶν Ὑπουργῶν. (Τόμος Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς γενόμενος ἐν ἔτει σωτηρίῳ αωνθ΄ ἐπινεμήσεως β΄ κατὰ μῆνα Αὔγουστον).

Α΄.

Τρόπος τοῦ προσωπικοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου.

ΑΡΘΡ. Α΄. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, συνισταμένη ἐκ δώδεκα μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου διατελοῦσα, ἐπειδή, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦσαν καὶ καθεστῶσαν τάξιν, θεωρεῖται πάντοτε ἡ πνευματικὴ Ἀρχὴ πάντων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διατελούντων χριστιανικῶν λαῶν, θέλει καταβάλλει πᾶσαν σπουδὴν καὶ προσπάθειαν εἰς ὅλας τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τοῦ Ἔθνους, κατὰ τοὺς ἱεροὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας· οἷον τὰς ἀντικαταστάσεις καὶ τοὺς διορισμοὺς Ἀρχιερέων εἰς θέσεις χηρευούσας, τὴν γενικὴν βελτίωσιν, διατήρησιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν τε ἁπανταχοῦ Μοναστηρίων, καὶ τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐθνικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς· θέλει ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διαφύλαξιν τῶν Ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἀπὸ πάσης ἐπηρείας ἀλλοτρίου, δυναμένης νὰ διαφθείρῃ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν φρονήματα, καὶ νὰ γένῃ πρόξενος τοῦ νὰ μεταβάλωσι τὸ θρήσκευμά των· θέλει φροντίζει νὰ διορίζῃ καὶ στέλλῃ ἐνταῦθά τε ἐν βασιλευούσῃ καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους ἀξίους καὶ ἐναρέτους ἱερεῖς, ἵνα κηρύττωσι τοῖς χριστιανοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· θέλει προμηθεύει καὶ διανέμει ὅσα ἐγκρίνει ἀναγκαῖα βιβλία καὶ ἐγχειρίδια πρὸς φωτισμὸν τοῦ Κλήρου καὶ κατήχησιν τῶν χριστιανῶν, οὗ ἕνεκα θέλει ὑπάρχει ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἓν τυπογραφεῖον καλῶς διοργανισμένον· εἰς τὸ τυπογραφεῖον δὲ τοῦτο, δι' ὅσα βιβλία καὶ ἐγχειρίδια (ἐκτὸς τῶν ὅλως θρησκευτικῶν) ἤθελον τυπωθῇ, ὀφείλει τὸ πατριαρχεῖον νὰ συνεννοῆται περὶ αὐτῶν προηγουμένως κατὰ τὸ Νιζάμι μετὰ τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίου ἐκπαιδεύσεως. Πρὸς ἐνέργειαν δὲ τούτων ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δέον νὰ ἀνταποκρίνηται μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους Ἀρχιερέων, οἵτινες θέλουσιν ἀναφέρεσθαι κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτήν· καὶ οὐδενὶ ἐπιτρέπεται ἔξω-

θεν ἵνα ἐπιμιχθῇ εἰς τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ δικαιώματα, τὰ τῇ πνευματικῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξουσίᾳ ἀνήκοντα.

ΑΡΘΡ. Β΄. Καταργουμένων τοὐντεῦθεν τῶν ἐφορειῶν καὶ τῆς εἰθισμένης τῶν ἐγκρίτων Ἀρχιερέων ἐνδημίας, ἅπαντες οἱ Μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἔχουσιν ἐξ ἴσου τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διορίζωνται μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀνὰ δύο ἔτη ἕκαστος κατὰ σειρὰν περιοδικήν, ἀνανεουμένου κατ' ἔτος τοῦ ἡμίσεως τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς, ὥστε ἕκαστον μέλος νὰ μὴ διαμένῃ ἐν τῇ Συνόδῳ πλέον τῶν δύο ἐτῶν. Ἅπαντα δὲ τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπάρχουσιν ἰσοδύναμα καὶ ἰσόψηφα ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῶν Συνοδικῶν πράξεων, μηδεμιᾶς ἐν αὐτοῖς ὑπαρχούσης διακρίσεως ἢ ὑπεροχῆς. Τὸ δὲ κατάστιχον τῶν εἰς βασιλεύουσαν ἐνδημούντων ἢ ἀποδημούντων Ἀρχιερέων θέλει στέλλει τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, καὶ θέλει εἰδοποιεῖ τὸ πρᾶγμα.

ΑΡΘΡ. Γ΄. Οἱ ἀποκαθιστάμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας Ἀρχιερεῖς, εἰ μὲν εἰσὶν ἐκ νέας χειροτονίας, δὲν δύνανται νὰ διορισθῶσι μέλη τῆς Συνόδου, πρὶν ἐνδιατρίψωσι πέντε ὁλόκληρα ἔτη ἐν τῇ ποίμνῃ των· εἰ δὲ ἐκ μεταθέσεως, ὀφείλουσιν ὡσαύτως νὰ διατρίψωσιν ἐν τῇ ποίμνῃ των τρία ἔτη. Δύνανται δὲ ν' ἀποφύγωσι τὴν πρόσκλησιν οἱ προβεβηκότες μόνον τῇ ἡλικίᾳ, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ὀφείλουσιν ὑποχρεωτικῶς προσκαλούμενοι νὰ μεταβαίνωσιν ἀμέσως εἰς Κωνσταντινούπολιν.

ΑΡΘΡ. Δ΄. Θέλουσι διορισθῇ ἀνάλογα χρηματικὰ ἐπιχορηγήματα, τὰ ὁποῖα θέλουσι λαμβάνει οἱ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου Ἀρχιερεῖς, τῶν ὁποίων τακτικὰ εἰσοδήματά εἰσιν ὀλιγώτερα τῶν 50,000 γροσίων, πρὸς βοήθειαν τῶν ἐξόδων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβῆς των, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀναλάβῃ ἕκαστος τὰ Συνοδικὰ ἔργα, μέχρι τῆς ἀντικαταστάσεώς του.

ΑΡΘΡ. Ε΄. Συνετάχθη ἐπίτηδες κατάλογος ἁπάντων τῶν Μητροπολιτῶν, διαιρῶν αὐτοὺς εἰς τρεῖς κλάσεις, συμπεριλαμβανούσας ἀνὰ ἓν τριτημόριον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ αὐτῶν. Κατὰ τὸν

κατάλογον τοῦτον τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ἑκάστου ἔτους, ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θέλει λαμβάνει ἀνὰ δύο ἐξ ἑκάστης κλάσεως· τὸν πρῶτον δηλ. καὶ τὸν τελευταῖον, καὶ θέλει προσκαλεῖ αὐτοὺς εἰς ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν, οἵτινες ὀφείλουσιν ἄνευ ἀναβολῆς νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των.

ΑΡΘΡ. ΣΤʹ. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεώς τινος τῶν Συνοδικῶν μελῶν πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας τῶν δύο ἐτῶν, ἐὰν ἡ ἀποβίωσις συμβῇ τὸ πρῶτον ἔτος, νὰ ἀντικαθιστᾷ αὐτὸν ὁ ἀμέσως ἑπόμενος καὶ ν' ἀναπληροῖ τὰ δύο ἔτη· ἐὰν δὲ τὸ δεύτερον τότε οἱ ὀλίγοι μῆνες νὰ ἐπιμετρῶνται εἰς τὸν κατὰ σειρὰν τῆς τάξεως προσκληθησόμενον.

ΣΗΜ. — Τὸ προσωπικὸν τῆς ἱερᾶς Συνόδου προσδιορίζεται ὡς ἐφεξῆς· κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος θέλουσι μείνει ἐνταῦθα μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου τρεῖς ἐκ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς συνελεύσεως ἐκλεγόμενοι παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, καὶ ἐννέα θέλουσι προσκληθῇ ἐκ τῶν ἀποδημούντων Ἀρχιερέων, ἀνὰ τρεῖς ἀφ' ἑκάστης τῶν τριῶν κλάσεων· ἤτοι ὁ πρῶτος καὶ ὁ τελευταῖος καὶ ὁ ἑπόμενος τοῦ πρώτου· ἐν δὲ τῇ συμπληρώσει τοῦ ἔτους τὸ ἥμισυ τοῦ προσωπικοῦ τούτου, ἤτοι οἱ τρεῖς ἐκ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς συνελεύσεως καὶ τρεῖς ἐκ τῶν λοιπῶν ἐννέα, ὁ Αʹ ἑκάστης τάξεως, θέλουσιν ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, ἀντικαθιστάμενοι δι' ἑτέρων ἓξ προσώπων, λαμβανομένων δύο ἐξ ἑκάστης κλάσεως, κατ' ἐξακολούθησιν τῆς σειρᾶς ἑνὸς ἑκάστου.

ΑΡΘΡ. Ζʹ. Μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰδικῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς πρὸς διευθέτησιν καὶ ἐξάλειψιν τῶν χρεῶν τοῦ Κοινοῦ καὶ τῶν καλουμένων αὐλικῶν, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπαλλάττονται τοῦ ἐκτίθεσθαι εἰς ἐγγυήσεις καὶ ἐκδιδόναι γραμμάτια ἐθνικῶν δανείων, καὶ αὐστηρῶς κωλύεται τοῦτο τοῦ λοιποῦ.

ΑΡΘΡ. Ηʹ. Πᾶσα πρᾶξις τῆς Συνόδου, γινομένη ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ τῆς παρουσίας τοῦ Πατριάρχου, ὑπάρχει ἄκυρος· ἀλλὰ καὶ πᾶσα πρᾶξις γινομένη μονομερῶς παρὰ τοῦ Πατριάρχου, ὑπάρχει ὡσαύτως ἄκυρος. Πᾶσαν δὲ πρᾶξιν τῆς Συνόδου, φέρουσαν τὴν πλειοψηφίαν, ἐν πλήρει συνεδριάσει τῶν Συνο-

δικῶν μελῶν, ὀφείλει ὁ Πατριάρχης νὰ παραδέχηται καὶ νὰ ἐνεργῇ.

ΑΡΘΡ. Θ΄. Οὐδεὶς τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων δύναται, λήξάσης τῆς προθεσμίας τῆς ἐνδημίας του, νὰ διαμείνῃ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκτὸς μεγίστης ἀνάγκης ἢ ἀσθενείας, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θέλει γίνεσθαι τῇ εἰδήσει τῆς Συνόδου, μὲ προθεσμίαν ἀνάλογον, προςδιοριζομένην ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, καὶ περὶ τούτου θέλει δίδεσθαι εἴδησις εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, οἱ δὲ τοιοῦτοι Ἀρχιερεῖς δὲν θέλουσι συνεδριάζει οὔτε χοροστατεῖ.

ΑΡΘΡ. Ι΄. Οὐδεὶς τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου Ἀρχιερέων δύναται ἐνδημῆσαι εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ πατριάρχου καὶ εἰδήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΑΡΘΡ. ΙΑ΄. Ἡ διετὴς περίοδος ἄρξεται, ἅμα τὰ κανονισθέντα παρὰ τῆς ἐθνικῆς προσωρινῆς συνελεύσεως ἐπικυρωθῶσι παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Α. Μεγαλειότητος, τοῦ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν ἄνακτος, ἐν προσεχεστέρᾳ ἐπισήμῳ ἑορτῇ.

ΑΡΘΡ. ΙΒ΄. Ἐὰν ὁ πατριάρχης παρεκτραπῇ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ χρεῶν καὶ καθηκόντων, καὶ μετὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν εὔσχημον παρατήρησιν τῆς Συνόδου, ἤθελε φανῇ ἀνεπίδεκτος συμβουλῆς καὶ διορθώσεως, τότε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, συνεννοουμένη μετὰ τῶν μελῶν τοῦ συστηθησομένου Μικτοῦ διαρκοῦς Συμβουλίου, καὶ ἐπαναλαμβάνουσα ὁμοῦ τὰς αὐτὰς εὐσχήμους παρατηρήσεις, ἐὰν καὶ πάλιν ἐπιμένῃ, τότε ἀμφότερα ὁμοῦ τὰ σώματα θέλουσιν ἀναφέρεσθαι ἐγγράφως πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, καὶ ζητεῖ τὴν παῦσίν του· ἐπίσης, ἐὰν ὁ Πατριάρχης ἀντιβαίνῃ εἰς τὰ πολιτικὰ καθήκοντα, τότε τὸ διαρκὲς Μικτὸν Συμβούλιον θέλει πράξει πρῶτον ἐξ ἑαυτοῦ, καὶ ἔπειτα μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ἄνω, ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παύσεως τοῦ πατριάρχου, δέον νὰ συμφωνήσωσι τὰ δύο τρία ἐξ ἑκάστου σώματος.

Β΄.

Σχέσεις τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου πρὸς τὴν Ἰ. Σύνοδον καὶ τἀνάπαλιν.

Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὡς ἀνώτατος πνευματικὸς ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ ἅπαντος τοῦ ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ὑποκειμένου κλήρου, ὀφείλει :

Α΄. Νὰ δεικνύῃ τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα προσφερόμενος φιλαδέλφως καὶ εἰλικρινῶς πρὸς πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἄνευ διαστολῆς προσώπου καὶ ἀτομικῶν συμπαθειῶν.

Β΄. Νὰ προστατεύῃ μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὅλαις δυνάμεσι τοὺς ἀδίκως κατατρεχομένους ἐκ τῶν τοῦ κλήρου.

Γ΄. Νὰ ἐπιτηρῇ καὶ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ πολιτεύματος τοῦ κλήρου, καὶ τὰ μὲν καλὰ καὶ ἀξιέπαινα νὰ ἐνθαρρύνῃ διὰ προσφόρων μέσων, τὰ δὲ ἀξιόμεμπτα καὶ ἀπᾴδοντα τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀξιοπρεπείᾳ νὰ περιστέλλῃ καὶ κατὰ δέον νὰ παιδεύῃ, τῇ συμπράξει τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Δ΄. Νὰ τιμᾷ καὶ περιποιῆται τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὸ δέον, φερόμενος πρὸς πάντας ἀνεξαιρέτως μετὰ ἠπιότητος φιλαδέλφου, πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς σκανδάλου καὶ ὑπονοίας.

Ε΄. Νὰ ἐπιβάλλῃ ἐντὸς τῆς ἱερᾶς Συνόδου τὴν πρέπουσαν εὐταξίαν ἀναλόγως τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς θέσει, πρὸς εὔκλειαν τῆς Ἐκκλησίας, μηδόλως συγχωρῶν νὰ προφέρωνται ἐν ταῖς συνεδριάσεσι πρὸ πάντων λόγοι ἀπρεπεῖς καὶ σκανδαλώδεις, μὴ ἀνήκοντες τῷ ἀρχιερατικῷ χαρακτῆρι, γενόμενος ὁ ἴδιος παράδειγμα τῆς τάξεως ταύτης.

ΣΤ΄. Νὰ συμπράττῃ καὶ συνεργάζηται μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως καὶ ἄνευ ἰδιοτελείας, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰ κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους συμφέροντα καὶ προστατεύων αὐτὰ ὅλαις δυνάμεσι.

Ζ΄. Νὰ ἔχῃ ἐντὸς τῶν Πατριαρχείων δωμάτιόν τι κατάλληλον ἵνα συνέρχηται ἐν αὐτῷ ἐκτάκτως, ὁσάκις δεήσῃ, ἡ Σύνοδος, τῇ

εἰδήσει τοῦ Πατριάρχου, καὶ σκέπτηται κατ ἰδίαν περὶ παντὸς πράγματος, ἅτε δὴ μὴ συγχωρουμένου ἐκτὸς τῶν Πατριαρχείων συγκροτεῖν συνεδριάσεις τὴν Σύνοδον.

Γ'.

Καθήκοντα τῶν Ἀρχιερατικῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὀφείλουσι:

Α'. Νὰ σέβωνται καὶ τιμῶσι κατ' ἀξίαν τὸν Πατριάρχην, ὡς ἀνώτερον πνευματικὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, ὑπείκοντες καὶ πειθόμενοι εἰς τὰς ἔμφρονας αὐτοῦ εἰσηγήσεις καὶ ὁδηγίας, καὶ μὴ παρεκτρεπόμενοι τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων, καὶ νὰ προσφέρωνται ἐντός τε καὶ ἐκτὸς τῆς Συνόδου μετὰ τῆς ἀνηκούσης εὐσχημοσύνης καὶ σεμνοπρεπείας, ἀποφεύγοντες πᾶν κίνημα καὶ πάντα λόγον, προξενοῦντα σκάνδαλον, καὶ προσβάλλοντα τὸν Πατριαρχικὸν χαρακτῆρα.

Β'. Ὁσάκις τις τῶν Ἀρχιερέων, εἴτε συνοδικῶν εἴτε μὴ, λάβῃ ἀνάγκην ν' ἀπέλθῃ εἰς ἐπίσκεψιν ὑπεροχικῶν προσώπων, ἡ ἐπίσκεψις αὕτη θέλει γίνεσθαι τῇ συνήθει ἀδείᾳ τοῦ Πατριάρχου· ἂν δέ τις φανῇ ἄνευ ἀδείας ἀπερχόμενος, πρῶτον νὰ συμβουλεύηται κατ' ἰδίαν φιλαδέλφως παρὰ τοῦ Πατριάρχου, δεύτερον δὲ, ἂν ἀπειθήσῃ, νὰ ἐπιπλήττηται συνοδικῶς, καὶ τρίτον νὰ λαμβάνωνται τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ὅσα δύνανται νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν εὐπείθειαν.

Γ'. Οὐδεὶς τῶν ἀρχιερέων, εἴτε συνοδικῶν εἴτε μὴ, δύναται νὰ καταλέγῃ κατὰ τοῦ Πατριάρχου, διασύρων αὐθαδῶς τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ προσβάλλων τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ· ἂν δέ τις φανῇ οὕτω πράττων, πρῶτον νὰ συμβουλεύηται ἠπίως παρὰ τοῦ Πατριάρχου, δεύτερον νὰ ἐπιπλήττηται συνοδικῶς, καὶ τρίτον, ἐὰν παρακούσας δὲν ἤθελε συνέλθει, νὰ παιδεύηται κατὰ τὸ ἀνῆκον.

Δ'. Οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων δύναται μεταβῆναι εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν καὶ διαμεῖναι πλέον τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν, ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ Πατριάρχου, καὶ εἰδήσεως τοῦ Κυριάρ-

χου τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, εἰμὴ μόνον εἰς τὰ Σαντζάκια τῶν ἐγιαλετίων, ἐν κατεπειγούσῃ ἀνάγκῃ, εἰς τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀπέρχωνται καὶ διατρίβωσιν ὀλίγας τινὰς ἡμέρας, μέχρι τῆς διεκπεραιώσεως τῆς ὑποθέσεώς των, δηλοποιοῦντες τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τὴν ἀπέλευσιν καὶ ἐπάνοδον αὐτῶν.

Ε΄. Τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θέλουσι συνεργάζεσθαι μετὰ τοῦ Πατριάρχου πάντοτε ὁμοφώνως ἐπὶ πασῶν τῶν συμπιπτουσῶν ὑποθέσεων· ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας, προτιμᾶται τὸ μέρος, τὸ ἔχον τὴν ψῆφον τοῦ Πατριάρχου· οὐδεμία δὲ ὑπερτέρησις μεταξὺ τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ὑπάρχει, ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῆς τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τάξεως, ἥτις διατηρηθήσεται ἐν μόνῃ τῇ ἕδρᾳ καὶ τῇ χοροστασίᾳ, κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν Συνταγμάτιον, ὅπερ ἡ συγκροτηθησομένη Σύνοδος, ἐν τῇ ἀμεροληψίᾳ καὶ εὐθύτητι αὐτῆς, θέλει τακτοποιήσει διὰ τῶν εὐλογωτέρων καὶ ἀναγκαιοτέρων διορθώσεων.

ΣΤ΄. Πᾶσα προσβολή, γενομένη παρὰ τοῦ Πατριάρχου κατά τινος τῶν Συνοδικῶν μελῶν, ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου, δοθείσης παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδριάσει, θεωρεῖται προσβολὴ κατὰ πάντων τῶν μελῶν τῆς Συνόδου· ἀλλὰ καὶ ἡ Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν ὀφείλει νὰ ἀπονέμῃ τὸ τακτικὸν σέβας εἰς τὸν Πατριάρχην.

Ζ΄. Ἡ Σύνοδος θέλει ἔχει πρῶτον καὶ δεύτερον γραμματέα, κληρικούς, διοριζομένους ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου· ὁ Α΄ γραμματεύς, καὶ τούτου κωλυομένου, ὁ Β΄ διευθύνει τὰ τοῦ γραφείου, εἰσάγει τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναφορὰς καὶ λοιπὰ ἔγγραφα ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, καὶ κρατεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν συνοδικῶν συνεδριάσεων· δὲν ἔχει δὲ οὐδεμίαν γνώμην, οὐδὲ ψῆφον, οὔτε λαμβάνει μέρος εἰς τὰς συζητήσεις, εἰμὴ ὁσάκις ἐρωτᾶται περί τινος ἀντικειμένου· τῶν δὲ γραφέων τὰς ἐργασίας προσδιορίζει ἑκάστοτε ὁ Α΄ γραμματεύς· οὗτος δὲ δὲν θέλει θεωρεῖσθαι ἐκλέξιμος δι' ἀρχιερατείαν, πρὶν ἢ ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν θέσιν ταύτην πέντε ἔτη, ὡς καὶ ὁ Β΄

ἑπτὰ ἔτη, ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰσόδου του εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν γραφεῖον.

Η΄ Ἡ ἱερὰ Σύνοδος συνεδριάζει τρὶς τῆς ἑβδομάδος· εἰς ὅλα δὲ τὰ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην διαπεμπόμενα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα θέλει τίθεσθαι σφραγὶς ἐξαμελής· τὰ δὲ τμήματα θέλουσι λαμβάνει κατ' ἔτος τὰ μένοντα ἓξ ἄτομα· πᾶν δὲ ἔγγραφον πρὸ τῆς ἀποστολῆς του καταχωρεῖται εἰς τὰ πρακτικά, καὶ συνυπογράφεται παρὰ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου· ἡ δὲ κλεὶς τῆς σφραγῖδος ταύτης θέλει μένει πάντοτε παρὰ τῷ Πατριάρχῃ.

Θ΄. Οἱ εἰς ἐπαρχίαν διοριζόμενοι Ἀρχιερεῖς δὲν δύνανται νὰ διαμένωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει πλέον τῶν δύο μηνῶν, ἀλλὰ ν' ἀπέρχωνται εἰς τὰς ἐπαρχίας των· ἐν δὲ τῷ διαστήματι τῆς διαμονῆς των θέλουσι χοροστατεῖ μόνον καὶ συλλειτουργεῖ.

Ι΄. Οἱ δι' ὑποθέσεις, ἢ σωματικὴν ἀσθένειαν, τῇ ἀδείᾳ τοῦ πατριάρχου καὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς Συνόδου ἐπὶ ῥητῇ προθεσμίᾳ παρεπιδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερεῖς χοροστατοῦσι μὲν καὶ συλλειτουργοῦσιν (ἐκτὸς τῶν ἐγκαλουμένων), οὐ συνεδριάζουσι δέ. Λῃξάσης δὲ τῆς προθεσμίας των, θέλουσιν εὐθὺς ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς ἐπαρχίας των· ἂν δὲ ἀναφανῇ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη τῆς περαιτέρω διαμονῆς των, θέλει ἀποφασίζει ὁ πατριάρχης, τῇ γνώμῃ τῆς ἱερᾶς Συνόδου· ἂν δέ τις φανῇ ἐνεργῶν τὸ νὰ παρατείνῃ τὴν προθεσμίαν τῆς διαμονῆς του, παρέχων ἀνησυχίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ τοιοῦτος νὰ στέλληται ἀμέσως εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἐὰν δὲ τοῦτο δύσκολον, τότε νὰ ἀποπέμπηται ἀλλαχοῦ, ἕως οὗ διευκολυνθῇ ἡ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἀποστολή.

ΙΑ΄. Ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου θέλει λαμβάνει τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν περὶ τῶν διαθεσίμων καὶ τῶν πρὸς ζωάρκειαν στερουμένων Πατριαρχῶν πρὸς ἄνετον συντήρησιν αὐτῶν, ἐπίσης δὲ καὶ περὶ τῶν διαθεσίμων Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων, καὶ τιτουλαρίων Ἀρχιερέων, ὅπως περιθάλπωνται δι' ἀναλόγων σιτηρεσίων. Ὅσοι δὲ τῶν Ἀρχιερέων παραιτοῦν-

ται οἰκειοθελῶς, δύνανται νὰ ἐκλέξωσι τὸν τόπον τῆς ἑαυτῶν ἡσυχίας καὶ ἐγκαταβιώσεως, τῇ γνώσει τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, πλὴν τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν διετέλουν ἀρχιερατεύοντες, ὅτε παρῃτήθησαν· ἐὰν δέ τις τῶν Ἀρχιερέων ἤθελε παυθῇ κατὰ τὸ Η΄ ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων κανονισμοῦ, τότε, ἐὰν τὸ ἔγκλημά του εἶναι θρησκευτικόν, ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου θέλουσιν ἀποφασίζει περὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς του· εἰ δὲ καὶ τὸ ἔγκλημά του εἶναι κοσμικόν, τότε ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του θέλει προσδιορίζεται κατὰ συνεννόησιν τῆς Ὑψ. Πύλης μετὰ τοῦ Πατριαρχείου.

ΙΒ΄. Ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου διορίζει Ἐκκλησιαστικὴν ἐπιτροπήν, συγκειμένην ὑπὸ λογίων ἱερωμένων, τῆς ὁποίας καθήκοντα ὑπάρχουσι τὸ νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς εὐκοσμίας καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κλήρου, ἵνα μὴ χειροτονῶνται κληρικοὶ ἄνθρωποι ἀμαθεῖς καὶ ἀνάξιοι.

ΙΓ΄. Συμφώνως τοῖς κανονισμοῖς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς, δέον νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπή.

ΙΔ΄. Ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του ἕνα ἱεροκήρυκα, ὅστις, περιοδεύων ἐν αὐτῇ, νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀμοιβῆς. Αἱ ἐπισημότερα[1] δὲ τῶν ἐπαρχιῶν θέλουσι διατηρεῖ καὶ ἓν ἱερατικὸν σχολεῖον, δαπάνῃ μὲν τῶν χριστιανῶν ἐπαρχιωτῶν, ἐπιστασίᾳ δὲ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν προκρίτων χριστιανῶν, ἐν ᾧ θέλουσι διδάσκεσθαι οἱ ποθοῦντες ἱερατεῦσαι, καὶ ἰδίως οἱ παῖδες τῶν ἱερέων, καὶ ὅσοι τῶν ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων ἀκόμη ἔχουσι τὴν τοιαύτην ἀνάγκην· ὅσοι δὲ ἐκ τῶν μαθητευόντων εἰς τὰς τοιαύτας σχολὰς ἔχουσιν ἀγχίνοιαν καὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ προαχθῶσιν ἔτι περισσότερον καὶ παιδευθῶσιν ἐντελέστερον, οὗτοι θέλουσι στέλλεσθαι εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερατικὴν σχολὴν διὰ τοῦ Ἀρχιερέως των.

ΙΕ΄. Ἐγκύκλιοι ἐπιστολαὶ νὰ στέλλωνται ἀπὸ καιροῦ εἰς και-

ρὸν πρὸς πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς, ὅπως φροντίζωσι μετὰ τῶν προκρίτων ἐπαρχιωτῶν των καὶ στέλλωσι νέους χρηστοήθεις καὶ εὐφυεῖς, διὰ νὰ εἰσάγωνται εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερατικὴν σχολήν.

ΙΣΤ΄. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος θέλει διατηρεῖ ἴδιόν της ταμεῖον, διά τινας ἀναποφεύκτους δαπάνας· οἷον, δι' ἀποστολὰς γραμμάτων, καὶ ἄλλας μικρὰς ἀνάγκας, χορηγουμένων τῶν ἀναγκαίων τούτων χρημάτων ἀπὸ τοῦ ταμείου τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.

ΙΖ΄. Τὰ κατὰ τόπους σταυροπήγια μοναστήρια, ὡς καὶ τὰ κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἐνοριακά, καθὼς ἀνέκαθεν, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι, κυριαρχικῶς ἐξηρτῶντο τὰ μὲν παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὰ δὲ παρὰ τῶν μητροπολιτῶν, ἀπαραλλάκτως καὶ τοῦ λοιποῦ θέλουσιν ἐξαρτᾶσθαι καὶ διοικεῖσθαι κατὰ τὸν ἰδιαίτερον περὶ μοναστηρίων κανονισμόν.

ΙΗ΄. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος θέλει λαμβάνει ὑπὸ ὥριμον σκέψιν καὶ ἐφιστᾷ τὴν προσοχήν της εἰς τὰ παρὰ τῶν Βουλγάρων κατὰ καιροὺς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν γινόμενα παράπονα περὶ τῶν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ψαλλομένων ἱερῶν ἀκολουθιῶν, καὶ ἐρευνῶσα καὶ εὑρίσκουσα, κατὰ πόσον ἔχονται ἀληθείας τὰ παράπονά των, ἐπιφέρῃ τὰς δεούσας θεραπείας, πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν αὐτῶν.

ΙΘ΄. Ἓν τῶν οὐσιωδῶν καθηκόντων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν προκρίτων τοῦ ἔθνους ὑπάρχει τὸ νὰ λάβωσι πρόνοιαν περὶ συστάσεως καταλλήλου ἐθνικοῦ Παρθεναγωγείου εἰς ὅποιον μέρος ἐγκριθῇ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Πατριάρχου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, διὰ νὰ ἔχωσι καταφύγιον τὰ ἄπορα τῶν ὁμογενῶν κοράσια· πρὸς δὲ καὶ περὶ ἑνὸς ὀρφανοτροφείου, ἐν ᾧ θέλουσιν ἐνδιαιτᾶσθαι τὰ οὐδεμίαν προστασίαν, ἢ κηδεμονίαν ἔχοντα ὀρφανὰ παιδία, ὡς καὶ τὰ δι' ἄλλας αἰτίας χρῄζοντα περιορισμοῦ καὶ κατηχήσεως.

Κ΄. Ἐπίσης θέλει καταβάλλεσθαι ἡ δέουσα πρόνοια περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐθνικῶν κοινωφελῶν καταστημάτων,

ἤγουν τῶν νοσοκομείων, τῆς ἐν Φαναρίῳ ἐθνικῆς σχολῆς, τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ ἐνοριακῶν σχολείων καὶ λοιπῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ γίνηται ὁμοιόμορφος.

ΚΑ΄. Πρὸς διατήρησιν ἀσφαλῆ τῶν ἱερῶν ἀμφίων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ, θέλει ὑπάρχει σκευοφύλαξ, διοριζόμενος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα κρατῇ ταῦτα ἐν καταλόγῳ τακτικῷ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἑνὸς τῶν συνοδικῶν Ἀρχιερέων· ὡσαύτως καὶ εἷς βιβλιοθηκάριος, ἐποπτευόμενος καὶ αὐτὸς ὑφ' ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Συνόδου.

§ 4.

Ἐπίσης περὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου παρατιθέμεθα ἐκ τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν τάδε :

Α΄.

Σχηματισμὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Διαρκοῦς Μικτοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ· Α΄. Τὸ Ἐθνικὸν διαρκὲς Μικτὸν Συμβούλιον σύγκειται ἐκ δώδεκα μελῶν, τῶν μὲν τεσσάρων Ἀρχιερέων, τῶν δὲ ὀκτὼ λαϊκῶν· προεδρεύεται δὲ ὑφ' ἑνὸς τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ μελῶν, τοῦ πρώτου τῇ τάξει μεταξὺ τῶν τεσσάρων, διὰ διπλώματος Πατριαρχικοῦ. Ὁσάκις δὲ ὑποθέσεις οὐσιώδεις ἀναδεικνύουσιν ἀναγκαίαν τὴν παρουσίαν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ Συμβούλιον, τότε, ἢ αὐτόκλητος, ἢ κατὰ πρόσκλησιν παρευρισκόμενος ἐν τῷ Συμβουλίῳ, θέλει προεδρεύει· τὸ Συμβούλιον θέλει ἔχει καὶ δύο γραμματεῖς, πρῶτον καὶ δεύτερον, δυναμένους νὰ μεταφράζωσιν εἰς τὰς ἀκολούθους διαλέκτους : Ἑλληνικήν, Ὀθωμανικήν, Βουλγαρικήν, καὶ Γαλλικήν.

ΑΡΘΡ. Β΄. Ἡ περίοδος τῆς ὑπηρεσίας τῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ διαρκοῦς Μικτοῦ Συμβουλίου προσδιορίζεται εἰς δύο ἔτη, τοῦ ἡμίσεως τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ κατ' ἔτος ἀνανεουμένου.

ΑΡΘΡ. Γ΄. Τὰ τέσσαρα ἀρχιερατικὰ μέλη τοῦ εἰρημένου Συμ-

βουλίου, λαμβάνονται ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκλεγόμενα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Συνοδικῶν μελῶν.

ΑΡΘΡ. Δ΄. Ἡ ἐκλογὴ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου γίνεται ὡς ἑξῆς. Ἐν τακτικῇ ἡμέρᾳ εἰδοποιεῖ ὁ Πατριάρχης τοὺς κατοίκους τῶν ἐνοριῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Καταστένου, ἵνα, κατὰ τὸ ἑξῆς διάγραμμα, ἐκλέξωσιν ἑκάστη ἀντιπροσώπους, ὡς ἀκολούθως. Αἱ ἐνορίαι Φαναρίου καὶ Τζιπαλίου, δύο· αἱ ἐνορίαι Παλίνου, Ταξιαρχῶν καὶ Ξυλόπορτας, δύο· αἱ ἐνορίαι Μουχλίου καὶ Φωτηρᾶ, ἕνα· αἱ ἐνορίαι Ἐδιρνεκαπίου, Σαλματομπρουκίου, Σαρμασικίου, Ἐγρικαπίου καὶ Τοπκαπίου, ὁμοῦ καὶ Τεκὶρ Σεραγίου, δύο· ἡ ἐνορία Ἕξ Μαρμάρων-ἕνα· ἅπασαι αἱ ἐνορίαι τῶν Ὑψωμαθείων μετὰ τοῦ Βελιγραδίου, δύο· αἱ ἐνορίαι Ἁγ. Κυριακῆς καὶ Ἐλπίδος, ἕνα· ἡ ἐνορία Χάσκιοϊ, ἕνα· αἱ ἐνορίαι τῶν Ταταούλων, δύο· αἱ ἐνορίαι τοῦ Σταυροδρομίου, δύο· ἡ ἐνορία Βλάγκας, ἕνα· αἱ ἐνορίαι τοῦ Γαλατᾶ, δύο· ἡ ἐνορία Ὀρτάκιοϊ, ἕνα· ἡ ἐνορία Βεσίκτασι, ἕνα· αἱ ἐνορίαι Κουρούτσεσμε, Ἀρναούτκιοϊ καὶ Βεβεκίου, δύο· ἡ ἐνορία Μπογιατσίκιοϊ ἕνα· αἱ ἐνορίαι Στένης καὶ Νεοχωρίου, δύο· ἅπαντας ἄνευ ἐθνικῆς διακρίσεως, ἄνδρας τιμίους καὶ εὐθεῖς, κοινὴν τὴν ὑπόληψιν μεταξὺ τοῦ Ἔθνους χαίροντας, καὶ ἀνέκαθεν ὑπηκόους τοῦ βασιλείου κράτους, καὶ ἐν τῇ ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ ἀποστείλωσιν αὐτοὺς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, οἵτινες καὶ συνερχόμενοι ἐντὸς τῶν Πατριαρχείων θέλουσιν ἀπαρτίζει μετὰ καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν, ἥτις θέλει ὁρίζει πρῶτον τοὺς ὑποψηφίους ἐκ συμφώνου. Ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ προτείνειν ὑποψηφίους, οὓς ἂν κρίνωσιν ἔχοντας τὰ ἀνήκοντα ἐπὶ τούτῳ προσόντα, ὧν τὰ ὀνόματα καταγράφονται ἐν ἰδιαιτέρῳ καταλόγῳ, καὶ ἐξ αὐτῶν διὰ μυστικῆς πλειοψηφίας ἀναδεικνύονται τὰ μέλη τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου. Ἅπασα δὲ ἡ περὶ τούτου πρᾶξις θέλει καταστρωννύεσθαι τακτικῶς ἐπὶ πρωτοκόλλου.

ΑΡΘΡ. Ε΄. Τῆς ἐκλογῆς ἅμα λαβούσης πέρας, ὁ Πατριάρχης θέλει γνωστοποιεῖ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην τὰ ὀνόματα τῶν τε ἀρχιερατικῶν καὶ λαϊκῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, πρὸς ἐπιδοκιμασίαν καὶ ἐπικύρωσιν.

ΣΗΜ. Πρὸς εὐχερῆ ἐφαρμογὴν τῶν ὑπὸ τῆς παρούσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κανονισθέντων, διὰ πρώτην καὶ μίαν μόνην φορὰν τὸ ἥμισυ τοῦ προσωπικοῦ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου θέλει ληφθῇ ἐκ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς ταύτης συνελεύσεως, τῶν ἀντιπροσωπευόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ πλειονοψηφίαν ἀπόλυτον ἐκλεχθησομένων ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς, ἅτινα θέλουσιν ἀντικατασταθῇ παρ' ἄλλων ἐν τῇ λήξει τοῦ πρώτου ἔτους.

ΑΡΘΡ. ΣΤ΄. Ἡ ἀνωτέρω διάταξις ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας τῶν δύο ἐτῶν ἑκάστου μέλους δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη, ἀλλ' εἶναι φυσικῶς ἑπόμενον νὰ ἀνανεῶνται καὶ ἀντικαθιστῶνται παρ' ἄλλων ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας αὐτῶν, ὡς μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

ΑΡΘΡ. Ζ΄. Ἕκαστον τῶν εἰρημένων μελῶν, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν δύο ἐτῶν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐκλέξιμον αὖθις, ἐὰν δὲν παρέλθωσιν ἄλλα δύο ἔτη.

ΑΡΘΡ. Η΄. Τὰ μέλη τοῦ εἰρημένου Μικτοῦ Συμβουλίου ὀφείλουσι νὰ ἦναι ἐκ τῶν σταθερῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπήκοα ἀνέκαθεν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ἡλικίας πλέον τῶν τριάκοντα ἐτῶν, ἔχοντα ἐμπειρίαν εἰς τὰ πράγματα, καὶ γενικῆς ἀπολαύοντα ὑπολήψεως καὶ ἐμπιστοσύνης παρὰ τῇ Κυβερνήσει καὶ παρὰ τῷ Ἔθνει.

ΑΡΘΡ. Θ΄. Οὐδὲν μέλος, ἀφ' οὗ ἅπαξ παραδεχθῇ τὸν διορισμόν του καὶ ἐγκατασταθῇ δύναται νὰ παραιτηθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῆς διετίας, ἐκτὸς λίαν δεδικαιολογημένης αἰτίας.

ΑΡΘΡ. Ι΄. Τὸν ἐν τῇ πορείᾳ τῶν ἐργασιῶν παραιτούμενον ἕνεκα δεδικαιολογημένης αἰτίας, καὶ τὸν θανόντα ἐκ τῶν μελῶν, θέλουσιν ἀντικαθιστᾷ ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος χρόνου, ἀναφέροντες τοῦτο εἰς τὴν Ὑψ. Πύ-

λην· ὁ τοιοῦτος δὲ δύναται νὰ ᾗναι ἐκλέξιμος καὶ διὰ τὴν ἐπομένην περίοδον.

ΑΡΘΡ. ΙΑ΄. Οὐδενὶ τῶν μελῶν παραχωρεῖται ἄδεια ἀποδημίας πλέον τῶν δύο μηνῶν· ὁ δὲ πλέον τῶν δύο μηνῶν ἀπὼν θέλει ἀντικαθίστασθαι παρ' ἄλλου, ἐκλεγομένου, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον καὶ θέλει ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην πρὸς ἐπικύρωσιν.

ΑΡΘΡ. ΙΒ΄. Ἀπαγορεύονται αἱ ἀπουσίαι τῶν μελῶν ἐν ταῖς τακτικαῖς συνεδριάσεσιν· ἐὰν δέ τις ἤθελε κωλύεται πλέον τοῦ ἑνὸς μηνός, ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ τοῦτο τῷ Προέδρῳ τοῦ Συμβουλίου· ὁ δὲ ἄνευ εἰδοποιήσεως πλέον τοῦ μηνὸς ἐλλείπων ἢ πρέπει νὰ παραιτηθῇ, ἤ, κατὰ τὸ Ι΄ ἄρθρον, ἀντικαθίσταται δι' ἄλλου.

ΑΡΘΡ. ΙΓ΄. Ἐὰν μέλος τι τοῦ Συμβουλίου ἤθελεν ἐγκαλεσθῇ ὡς δωροδοκηθέν, εἰ μὲν Ἀρχιερεύς, ἐνεργεῖται τὸ ὄγδοον Ἄρθρον τοῦ περὶ Ἀρχιερέων κανονισμοῦ· εἰ δὲ λαϊκός, τότε θέλει εἰδοποιεῖται τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, διὰ νὰ δικασθῇ καὶ ἐπενεχθῇ ἡ ἀπόφασις, κατὰ τὸν Βασιλικὸν ποινικὸν Κώδικα.

ΑΡΘΡ. ΙΔ΄. Τὸ Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον θέλει ἔχει γραφεῖον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὅπου θέλουσι γίνεσθαι καὶ αἱ τακτικαὶ αὐτοῦ συνεδριάσεις, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ Α΄ Γραμματέως, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. ΙΕ΄. Τὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δὲν θέλουσι λαμβάνει οὐδένα μισθόν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑπηρετεῖ δωρεάν.

Β΄.

Καθήκοντα τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. Α΄. Τὸ Ἐθνικὸν διαρκὲς Μικτὸν Συμβούλιον συνέρχεται τακτικῶς δὶς τῆς ἑβδομάδος.

ΑΡΘΡ. Β΄. Ἐπὶ τῶν ἀνατιθεμένων τῷ εἰρημένῳ Συμβουλίῳ ἐγγράφων θέλει ἐπιτίθεσθαι ἀριθμὸς καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἀφίξεως αὐτῶν, καὶ θέλουσι θεωρεῖσθαι κατὰ τάξιν, ἐκτὸς κατεπειγουσῶν ὑποθέσεων, αἵτινες θέλουσι προτιμᾶσθαι πάσης ἄλλης.

ΑΡΘΡ. Γ΄. Τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει ἐπιτηρεῖ καὶ ἐποπτεύει εἰς τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐθνικῶν σχολείων καὶ νοσοκομείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν ἐθνικῶν καταστημάτων, ὡς καὶ εἰς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν· θέλει ἐξετάζει τὰς περὶ προσόδων τῶν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ προσηρτημένων Μοναστηρίων, ὡς καὶ τὰς περὶ διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων (βακφιγέ), τραχώματος καὶ προικὸς συμβαινούσας διαφοράς, καὶ θέλει θεωρεῖ ὅσας ὑποθέσεις μὴ πνευματικὰς παραπέμπει ἡ Ὑψ. Πύλη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Αἱ δὲ τοὺς βακουφικοὺς κανόνας, τὰς γαίας καὶ λοιποὺς γενικοὺς Κανονισμοὺς τῆς Κυβερνήσεως ἀφορῶσαι ὑποθέσεις, αὗται φυσικῶς θέλουσι θεωρεῖσθαι εἰς τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διωρισμένα δικαστήρια καὶ συμβούλια, ὡς καὶ πρότερον.

ΑΡΘΡ. Δ΄. Ὁσάκις παρουσιάζεται ἀγωγὴ ἐκ μέρους τῶν χριστιανῶν ἐπαρχίας τινὸς κατὰ τοῦ ἀρχιερέως των, ἐὰν αὕτη περιστρέφηται εἰς ἀντικείμενα κοσμικά, θέλει ἐνεργεῖται τὸ πρέπον, κατὰ τὸ Η΄ ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων κανονισμοῦ.

ΑΡΘΡ. Ε΄. Πρὸς διεύθυνσιν τῶν ἐθνικῶν σχολείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν καταστημάτων, τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει διορίζει ἐπιτρόπους καὶ ἐφόρους, τῇ γνώμῃ καὶ ἐγκρίσει τοῦ Πατριάρχου, ἄνδρας ἱκανοὺς καὶ τιμίους ἐκ τῶν ὁμοδόξων, καὶ ὑπηκόους τῆς κραταιᾶς Βασιλείας.

ΑΡΘΡ. ΣΤ΄. Θέλει θεωρεῖ καὶ ἐξελέγχει ἐτησίως τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ῥηθέντων ἐπιτρόπων, καὶ θέλει καταχωρεῖ ἐν περιλήψει, διὰ τοῦ Α΄ γραμματέως του, τοὺς ἰσολογισμοὺς τῶν ἐτησίων προσόδων καὶ ἐξόδων, ἐν ἰδιαιτέρῳ γενικῷ Κώδικι.

ΑΡΘΡ. Ζ΄. Ἐν τῇ λήξει ἑκάστου ἔτους θέλει θεωρεῖσθαι ὁ λογαριασμὸς τοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν νέων μελῶν ἐνώπιον τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως, παρουσιάζοντος τοῦ ταμίου τὰς ἐγγράφους διαταγὰς τοῦ Συμβουλίου διὰ πᾶσαν πληρωμήν, αἱ ὁποῖαι σφραγίζονται ἐντὸς φακέλλου καὶ κατατίθενται εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. Η΄. Τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει συντάξει διάγραμμα (ταρίφαν) τῶν γραφικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, καὶ θέλει καθυποβάλει αὐτὸ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, διὰ νὰ γένη παραδεκτόν· καὶ πρὸς παραλαβὴν τῶν δικαιωμάτων τούτων, θέλει διορίζει κατὰ διετίαν ἕνα ταμίαν ἀξιόπιστον ὑπὸ ἐγγύησιν, ὅστις, ἄνευ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ Συμβουλίου, δὲν δαπανᾷ οὐδὲ ὀβολόν. Τὰ δὲ καθήκοντα τόσον τοῦ ταμίου, ὅσον καὶ τοῦ γραμματέως καὶ λοιπῶν ὑπαλλήλων, θέλει προσδιορίζει τὸ Συμβούλιον.

ΑΡΘΡ. Θ΄. Πᾶσα συνεδρίασις, ἔχουσα τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν εἶναι πλήρης. Εἰς δὲ τὰς συζητήσεις του, ἐὰν δεήσῃ, κάμνει χρῆσιν τῆς ψηφηφορίας, ἰσχυούσης τῆς πλειοψηφίας, ὡς πρὸς τὴν διαίτησιν τῆς ὑποθέσεως· ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας, νικᾷ τὸ μέρος, τὸ ἔχον τὴν ψῆφον τοῦ προέδρου.

ΑΡΘΡ. Ι΄. Τὸ διαρκὲς Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον, ἅμα τῇ συστάσει του, μεταχειρίζεται τριμερῆ σφραγῖδα, ἧς τὰ τμήματα θέλουν κρατεῖ τὸ μὲν ἓν τὰ τέσσαρα ἀρχιερατικὰ μέλη, τὰ δὲ ἄλλα δύο τὰ ὀκτὼ λαϊκὰ μέλη, τὴν δὲ κλεῖδα ὁ πρόεδρος· διὰ τῆς σφραγῖδος ταύτης θέλουν σφραγίζεσθαι τὰ ἀφιερωτικὰ ἔγγραφα (βακφιγέδες), διαθῆκαι, ὁμόλογα ἐκκλησιῶν καὶ λοιπῶν ἐθνικῶν χρεῶν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τούτου ὑπογραφόμεναι ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ, θέλουσι σφραγίζεσθαι καὶ διὰ τῆς σφραγῖδος ταύτης. Ἅπαντα δὲ τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα θέλουσιν ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου· πᾶν δὲ ἔγγραφον, συνταττόμενον ἐν τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ καὶ ἐξερχόμενον, θέλει γράφεσθαι ἐπὶ χαρτοσήμου, καταχωρούμενον προηγουμένως εἰς τὸν Κώδικα.

ΑΡΘΡ. ΙΑ΄. Τὰς περὶ κληρονομίας μεταξὺ δύο χριστιανῶν συμπιπτούσας διενέξεις θέλει θεωρεῖ τὸ εἰρημένον Συμβούλιον, ὅταν, κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων, ἀνατεθῶσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

ΑΡΘΡ. ΙΒ΄. Ἐπειδὴ παντὸς ὀρθοδόξου χριστιανοῦ διαθήκη, συνᾴδουσα τοῖς νόμοις καὶ κανονισμοῖς τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως,

καὶ σύμφωνος μὲ τὸν περὶ χριστιανικῶν περιουσιῶν δι' ὑψηλῶν ἐπισήμων ὁρισμῶν καὶ ἤδη ἐκδοθέντα κανονισμὸν, θέλει εἶσθαι ἐπίσημος καὶ ἰσχυρὰ παρὰ πάσῃ ἐπιτοπίῳ ἀρχῇ, τὸ εἰρημένον Μικτὸν Συμβούλιον θέλει φροντίζει περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις διαθήκαις περιεχομένων ὅρων.

ΑΡΘΡ. ΙΓ΄. Πᾶν ἔγγραφον, ἐκδιδόμενον ὑπὸ ἀρχιερέων περὶ προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἐθνικοῦ σχολείου καὶ νοσοκομείου, καὶ ἄλλων κοινωφελῶν καταστημάτων, καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων, ὡς καὶ περὶ διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων (βακφιγέδων), περὶ χρημάτων τραχώματος καὶ προικός, θέλει θεωρεῖται ἐπίσημον ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. ΙΔ΄. Οἱ ἐνάγοντες εἰς δίκην δι' ὑπόθεσιν (οἷαι ἐν τῷ Γ΄. ἄρθρῳ ὡρίσθησαν) ὀφείλουσι, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας, νὰ δίδωσιν ἐγγύησιν διὰ τὰ ἐν τῇ διαρκείᾳ αὐτῶν προκύψοντα ἔξοδα.

ΑΡΘΡ. ΙΕ΄. Τὰ μέλη τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου ὀφείλουσι νὰ προσέχωσιν ὅπως ὁ Πατριάρχης καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν καὶ ζῆλον εἴς τε τὴν καλὴν τακτοποίησιν πάντων τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ κειμένων, καὶ τοῖς ὀρθοδόξοις ἀνηκόντων προσκυνημάτων, καὶ εἰς τὴν καλὴν διαχείρισιν τοῦ χρηματικοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν χρυσοβούλλων, διαθηκῶν, προνομίων καὶ ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων, συνεννοούμενος, χρείας τυχούσης, καὶ μετὰ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν προσκυνημάτων.

ΑΡΘΡ. ΙΣΤ΄. Ἕκαστον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, ὡς καὶ πᾶς ὀρθόδοξος χριστιανός, πληροφορούμενος περὶ παρεκτροπῶν τυχὸν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ὀφείλει νὰ γνωστοποιῇ αὐτὰς πρὸς τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, διὰ νὰ λαμβάνωνται τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

§ 5.

Τὰ ἐπαρχιακὰ δικαστήρια, ἤτοι τὰ ἐν ταῖς ἕδραις τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν ἑδρεύοντα, συγκροτοῦνται κατὰ τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα ἢ κατὰ τοὺς ἐπιτοπίους κανονισμούς. Καὶ τῶν μὲν πνευματικῶν δικαστηρίων τὰ μέλη διορίζονται ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, ἐκ τῶν μᾶλλον εὐπαιδεύτων κληρικῶν τῆς ἐπαρχίας.

Τῶν δὲ μικτῶν δικαστηρίων τὰ μὲν λαϊκὰ μέλη ἐκλέγονται συνήθως ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας, τὰ δὲ κληρικὰ ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως.

Ἐκ τῶν ῥηθέντων ἀρκούντως καταφαίνεται ὅτι σπουδαίως προσκόπτει παρ' ἡμῖν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἡ τῆς δικαιοσύνης ἀπονομή, πολλῶν ἕνεκα λόγων, ὧν σπουδαιότεροι εἶναι ἡ μὴ νομικὴ μόρφωσις τῶν δικαστῶν, ἡ ἐξάρτησις τῶν μελῶν τῶν δικαστηρίων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων, ἡ ἔλλειψις ἀμεταβλήτου καὶ ὁμοιομόρφου ὀργανικοῦ τῶν δικαστηρίων νόμου, τὸ πολυσύνθετον τῶν δικαστηρίων, ἡ συχνὴ ἀλλαγὴ τῶν μελῶν αὐτῶν κλπ.

§ 6.

Περὶ προέδρων καὶ μελῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἐλέχθησαν τὰ δέοντα ἀνωτέρω· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν δικαστικῶν προσώπων παρατηρητέον εἰδικώτερον τάδε:

Γραμματεύς. Πρὸς νόμιμον τοῦ δικαστηρίου συγκρότησιν ἀπαιτεῖται ἀπαραιτήτως ὁ γραμματεὺς (Παρ. Ἐμπ. Ν. 53), οὗτινος κύρια καθήκοντα εἶναι ἡ ἀναγραφὴ τῶν οὐσιωδεστέρων γεγονότων, τῶν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἢ ἐπὶ δικαστηρίων γινομένων καὶ ἡ φύλαξις τῶν διαφόρων ἐγγράφων αὐτοῦ. Παρ' ἑκάστῳ δικαστηρίῳ ὑπάρχουσιν εἷς ἢ δύο γραμματεῖς ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ἐκλε-

γόμενοι συνήθως παρὰ τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων. Ἔργα τοῦ γραμματέως εἶναι νὰ παρίσταται ἐν τῷ δικαστηρίῳ, νὰ τηρῇ καὶ συντάττῃ τὰ πρακτικὰ [1] καὶ τὰς ἀποφάσεις, νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου πράξεις, διεξαγωγὰς μαρτυρικῶν ἀποδείξεων κλπ., νὰ ὑπογράφῃ πάσας τὰς πράξεις ταύτας, αἵτινες ἄνευ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ θεωροῦνται ἄκυροι. Ἕτερα καθήκοντα τοῦ γραμματέως εἶναι ἡ τήρησις τῶν βιβλίων τοῦ δικαστικοῦ γραφείου, ἡ ἀδείᾳ τοῦ προέδρου ἔκδοσις ἀντιγράφων ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ φυλαττομένων πρωτοτύπων, [2] ἡ ἐγγραφὴ τῶν ὑποθέσεων εἰς τὸ πινάκιον κλπ.

---

1. Παράρτ. Ἐμπ. Νομ. ἄρθρ. 53 καὶ 54.

Ἄρθρ. 53ον. Εἷς ἢ ἐν ἀνάγκῃ δύο τῶν ἱκανωτέρων γραμματέων ὀφείλουσιν ἀφεύκτως νὰ παρίστανται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Κρατοῦσι, διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως, εἰδικὸν βιβλίον ὅπως ἐγγράφωσιν ἀκριβῶς ἐν αὐτῷ ἀλληλοδιαδόχως τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως.

Ἄρθρ. 54ον. Τὰ πρακτικὰ ταῦτα πρέπει νὰ περιέχωσι :

1ον. Τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου.

2ον. Τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τῶν παρόντων εἰς τὴν ἐκδίκασιν ἑκάστης ἀγωγῆς δικαστῶν.

3ον. Τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὴν ἐθνικότητα, τὴν ἰδιότητα τῶν διαδίκων καὶ περίληψιν τῶν ἰσχυρισμῶν, τῶν λόγων καὶ τῶν προτάσεων αὐτῶν.

4ον. Τὸν προσδιορισμὸν τῶν προσαγομένων ἐγγράφων.

5ον. Τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὴν ἐθνικότητα καὶ καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἂν ἠκούσθησαν τοιοῦτοι.

6ον. Σύντομον ἔκθεσιν τῶν παρεμπιπτόντων κατὰ τὴν συνεδρίασιν νέων γεγονότων χρῃζόντων ἐκδικάσεως.

7ον. Τέλος τὸ διατακτικὸν τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων.

2. Παράρτ. Ἐμπ. Νομ. ἄρθρ. 63—65.

Ἄρθρ. 63ον. Οἱ γραμματεῖς δὲν δύνανται νὰ δώσωσιν ἀντίγραφα ἢ νὰ ἐπιτρέψωσι νὰ λάβωσι γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τῶν κατατεθειμένων εἰς τὸ γραφεῖον δικογράφων καὶ δικαιογράφων, εἰμὴ εἰς τὰ ὁριζόμενα ὑπὸ τοῦ προέ-

Συμβολαιογράφος. Συνήθως καθήκοντα συμβολαιογράφων ἐν ταῖς μητροπόλεσι καὶ ἐπισκοπαῖς τελοῦσιν οἱ γραμματεῖς τῶν δικαστηρίων, ἀλλ' εἰς πλείστας ἐπαρχίας ὑπάρχουσι καὶ συμβολαιογραφεῖα δημογεροντικὰ ἀνεξάρτητα τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν, ἐν δὲ τοῖς Πατριαρχείοις χρέη συμβολαιογράφου ἐκτελεῖ ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου. Καθῆκον τοῦ συμβολαιογράφου εἶναι ἡ σύνταξις καὶ φύλαξις ἐγγράφων πιστοποιούντων νομικὰς πράξεις ἰδιωτῶν, ἡ θεώρησις ἰδιωτικῶν ἐγγράφων μὴ ἐχόντων βεβαίαν χρονολογίαν, καθισταμένην τοιαύτην διὰ τῆς θεωρήσεως καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἄλλων τινῶν νομικῶν πράξεων, ὡς ἡ σύνταξις δικαστικῶν ἀπογραφῶν, ἡ κοινοποίησις διαμαρτυρήσεων καὶ ἄλλων τοιούτων ἐγ-

---

δρου πρόσωπα δι' ἐπισημειώσεως αὐτοῦ, γραφομένης ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων, ἢ τῶν ὁμοδίκων αὐτῶν καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ προστίμου οὐχὶ κατωτέρου τῶν ἑκατόν, οὔτε ἀνωτέρου τῶν χιλίων γροσίων, ἐπιφυλαττομένου τοῦ δικαιώματος ἀποζημιώσεως τῶν διαδίκων, οἵτινες ἤθελον ζημιωθῇ ἐκ τούτου. Ἐν περιπτώσει ἐπαναλήψεως, ὁ παραβάτης γραμματεὺς παύεται προσέτι τῶν καθηκόντων του.

Ἄρθρ. 64ον. Τὰ παρὰ τοῦ γραμματέως παραδιδόμενα ἀντίγραφα ὑπογράφονται ἢ σφραγίζονται παρ' αὐτοῦ ὡς ἀπαράλλακτα τῷ πρωτοτύπῳ, καὶ ὅπως ὦσιν ἐπίσημα, σφραγίζονται προσέτι διὰ τῆς σφραγῖδος τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ γραμματεὺς εἶναι ὑπεύθυνος περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς ἐννοίας τῶν δικογράφων, ἐγγράφων καὶ ἀποδεικτικῶν, ὧν ἤθελε δώσῃ ἀντίγραφον, ἐπὶ ποινῇ ἀποζημιώσεως τῶν ζημιουμένων.

Ἄρθρ. 65ον. Ὁ γραμματεὺς οὐδὲν δικόγραφον ἢ δικαιόγραφον ἐμπιστευθὲν αὐτῷ δύναται νὰ παραδώσῃ ἄνευ ἀδείας τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου, μεθ' ἣν ὀφείλει προηγουμένως νὰ συντάξῃ ὁμοιότυπον ἀντίγραφον τῶν ἐγγράφων τούτων, ἀφοῦ δὲ ἐνεργήσῃ νὰ τεθῇ ἡ ὑπογραφὴ ἢ ἡ σφραγὶς τοῦ ἀντιγράψαντος αὐτὸ ὑπογραμματέως, ἐπιθέτει καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπογραφὴν ἢ σφραγῖδα.

Τὸ ὁμοιότυπον τοῦτο ἀντίγραφον ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ γίνεται χρῆσις αὐτοῦ, φυλαττομένου ἀντὶ τοῦ πρωτοτύπου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ.

γράφων (Νόμ. τῆς 15 Σαπὰν 1296 ἢ 22 Ἰουλίου 1295, ὃν ὅρα ἐν τόμ. Β΄ σ. 2030 Ὀθωμ. Κωδ. Νικολαΐδου).

Τὰ τέλη τῶν πράξεων τούτων κανονίζονται ἑκάστοτε ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, τὰ δὲ τοῦ συμβολαιογραφείου τῶν Πατριαρχείων ἐκανονίσθησαν τελευταίως ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτοῦ τῆς 23 Φεβρ. 1896. [1]

Δικηγόρος. Ἡ διὰ πληρεξουσίου παράστασις ἐν τοῖς

---

1. Ἡ διατίμησις αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς·

		Γρόσια.	
Ἐπικύρωσις συμφωνητικοῦ διδασκάλου μέχρι γροσ. 500			10
ἀπὸ 500—1000			20
„ 1000 καὶ ἀνωτέρω.			40
Ἐπικύρωσις πτυχίων, ἐνδεικτικῶν καὶ λοιπῶν παρομοίας φύσεως σχολικῶν ἐγγράφων			20
Σύνταξις ἢ ἐπικύρωσις ἐξωτερικῆς πράξεως μυστικῆς διαθήκης παρακατατιθεμένης	600	300	200
Ἐπικύρωσις ἐξωτερικῆς πράξεως μυστικῆς διαθήκης μὴ παρακατατεθησομένης	400	200	100
Σύνταξις ἢ ἐπικύρωσις διαθήκης καὶ προικοσυμφώνου			
μέχρι τῶν 100 χιλιάδων			1 %
ἀπὸ 100 χιλιάδων—300 χιλιάδων			3/4 %
ἀπὸ 300 χιλιάδων—500 χιλιάδων			1/2 %
καὶ διὰ τὸ ἐπέκεινα τῶν 500 χιλιάδων ποσόν. . . .			1/4 %
Ἐπικύρωσις διαθήκης ἢ προικοσυμφώνου ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τὸ 1/2 τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ τελῶν.			
Σύνταξις ἢ ἐπικύρωσις πληρεξουσίου			50
Ἐπικύρωσις πιστοποιητικοῦ γάμου, ἀρραβῶνος, γεννήσεως, βαπτίσεως καὶ ἐλλείψεως κωλύματος πρὸς σύναψιν γάμου δηλωτικοῦ.	150	100	50
Ἐπικύρωσις πιστοποιητικοῦ συγγενείας	300	100	50
Ἐπικύρωσις μαρτυρικοῦ οἱασδήποτε ὑποθέσεως		80	40
Ἐπικύρωσις δηλωτικοῦ θανάτου		50	30
Ἀντίγραφον οἱουδήτινος τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων . . .		50	30

Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις νῦν εἶναι γενικῶς ἐπιτετραμμένη, εἰ καί, οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἦν ἀπηγορευμένη ἐν τοῖς Πνευματικοῖς Δικαστηρίοις. Ὡς πληρεξούσιος δύναται πᾶς τις νὰ παρίσταται ἀντὶ τοῦ διαδίκου ἐπὶ παντὸς δικαστηρίου, ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου, οὐδεμιᾶς ἀδείας πρὸς τὸ δικηγορεῖν ἀπαιτουμένης οὐδὲ προσόντος.

Ἡ σχέσις τοῦ πληρεξουσίου πρὸς τὸν διάδικον εἶναι ἡ τῆς ἐντολῆς, αἱ ἀρχαὶ τῆς ὁποίας κανονίζουσι τὰ δίκαια καὶ τὰ καθήκοντα ἀμφοτέρων.[1]

Δικαστικὸς κλητήρ. Ἔργα τῶν δικαστικῶν κλητήρων εἶναι ἡ ἐπίδοσις τῶν δικογράφων καὶ ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων κατ' ἐντολὴν τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων. Περὶ πάσης αὐτῶν πράξεως οἱ κλητῆρες ὀφείλουσι νὰ συντάττωσι, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 13—18 Ἐμπ. Δικον., ἔγγραφον ἔκθεσιν, ἐν ᾗ ἀναφέρουσι τὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν καὶ ἥτις καλεῖται ἐπιδοτήριον.

Καὶ οἱ κλητῆρες διορίζονται ἐπίσης ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερέων, κατ' ἰδίαν αὐτῶν ἐκλογήν. Αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν ἔχουσι δύναμιν δημοσίων ἐγγράφων, ὡς πρὸς τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν.

§ 7.

Ἡ δικαιοδοσία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων εὐρυτάτη ἄλλοτε, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, περιωρίσθη σπουδαίως ἀπό τινων δεκάδων ἐτῶν, μετὰ πολλὰς δὲ διακυμάνσεις καθωρίσθη σαφῶς, ἐπικυρωθέντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν προνομίων διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς

1. Περὶ δικηγόρων ὅρα καὶ ἐν Διαδικασίᾳ § 4.

ἀπὸ 23 Τζεμαζῆ οὐλ ἀχὴρ 1308 καὶ 22 Ἰανουαρίου 1306 (1891) βεζυρικῆς ἐγκυκλίου ἐχούσης ὧδε :

Τὸ ρωμαϊκὸν πατριαρχεῖον ἐπέδωκε τακρίρια περὶ τῶν ἑξῆς, ἤτοι περὶ τῆς ἐκτελέσεως ὡς καὶ πρότερον τῶν ἀποφάσεων τῶν ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου ἐκδιδομένων ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ γάμου καὶ τοῦ διαζυγίου ἀπορρεουσῶν ἀγωγῶν διατροφῆς, τραχώματος καὶ προικός, περὶ τοῦ ζητήματος τῶν διαθηκῶν, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν ρωμαϊκῶν σχολείων, περὶ τῆς ὁρκωμοσίας τῶν ἱερέων καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἕνεκα ποινικῶν ἀντικειμένων προσωποκρατήσεως καὶ διαδικασίας αὐτῶν, ἐξαιτούμενον τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχαίων θρησκευτικῶν αὐτοῦ προνομιῶν.

Συνεπείᾳ τῶν τακριρίων τούτων, γενομένης προλαβόντως καὶ ἐσχάτως ἐξετάσεως καὶ σκέψεως ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων, ἐκοινοποιήθησαν συνῳδὰ διὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων εἰς τὰ πατριαρχεῖα ὑπὸ διαφόρους χρονολογίας ἀποφάσεις, ἐμπεδοῦσαι τὴν διατήρησιν τῶν προνομιῶν, ἃς τὸ εἰρημένον πατριαρχεῖον κέκτηται δυνάμει ὑψηλοῦ βερατίου.

Κατὰ τὰς ἀποφάσεις ταύτας, αἱ ἐκ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου καὶ διαλύσεως αὐτοῦ ἀπορρέουσαι ἀγωγαὶ διατροφῆς, τραχώματος καὶ προικὸς ἀνέκαθεν θεωροῦνται ἐνταῦθα μὲν ἐν τοῖς πατριαρχείοις, ἔξω δὲ ἐν ταῖς μητροπόλεσιν· ἡ ἀρχαία αὕτη τάξις καὶ τοῦ λοιποῦ θέλει τηρεῖσθαι. Ἐκτὸς τούτου, αἱ περὶ προσδιορισμοῦ διατροφῆς εἴτε ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου, εἴτε ὑπὸ τῶν μητροπόλεων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις (καρὰρ ἢ ἰλιὰμ) ἀνέκαθεν ἐξακολουθοῦσιν ἐκτελούμεναι ὑπὸ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων, ἐφ' ὅσον δὲν γίνεται ἔνστασις ἐκ μέρους ἐκείνων, ἀφ' ὧν εἰσπραχθήσεται ἡ διατροφή. Τὸ κυρίως ζήτημα τῶν παραπόνων ἦν ἡ ἐξέτασις τῶν ἐνστάσεων τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν προβαλλομένων, ὅτι δηλαδὴ ὡρίσθη πολλὴ διατροφὴ καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου ἀδυνατοῦσι νὰ δίδωσιν αὐτήν· καὶ ἡ ἐξέτασις δὲ τῶν ἐνστάσεων τούτων ἀνατίθεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, τὰς δὲ τελειωτικὰς ἀποφάσεις (καράρι-νιχαΐ), ἃς τὸ πατριαρχεῖον συνεπείᾳ τῆς ἀναθέσεως ταύτης μετὰ ἐξέτασιν θέλει ἐκδίδει, εἴτε τροποποιητικὰς τῶν προηγουμένων, εἴτε ἐπικυρωτικάς, θέλουσιν ἐκτελεῖ τὰ ἐκτελεστικὰ τμήματα. διὰ δὲ τοὺς ὀφειλέτας, οἵτινες, συνῳδὰ τῇ περὶ τῶν λοιπῶν ὀφειλετῶν ἐπικρατούσῃ τάξει, δέον νὰ φυλακίζωνται ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν περὶ διατροφῆς τελειωτικῶν ἀποφάσεων, δὲν θὰ λαμβάνηται παρὰ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων δαπάνη τροφοδοτήσεως.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῶν διαθηκῶν, καίτοι τοῦτο εἶναι ἀστικῆς τάξεως, ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐξέτασις καὶ ἐξομάλισις τῶν εἰς αὐτὰς ἀναγομένων διαφορῶν εἶναι ἀνατεθειμένη, δυνάμει τοῦ 3ου ἄρθρου τοῦ περὶ καθηκόντων τοῦ

Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κεφαλαίου τοῦ πατριαρχικοῦ κανονισμοῦ, εἰς τὸ εἰρημένον συμβούλιον, διὰ τοῦτο ἡ διαθήκη ἡ παρουσιασθησομένη ἐν τῇ περιουσίᾳ χριστιανοῦ ἔχοντος κληρονόμους ἀνήλικας ἢ ἐνήλικας, θέλει εἶναι ἔγκυρος δικαστικῶς, ὅταν ᾖ ἐπικεκυρωμένη ὑπὸ πατριάρχου ἢ μητροπολίτου ἢ ἐπισκόπου· τόσον δὲ τὰ κινητὰ (μάλ) ὅσον καὶ τὰ ἀκίνητα (μούλκια), ἅτινα ἤθελε περιέχει ἡ διαθήκη, ἐκτὸς δημοσίων γαιῶν (ἐραζΐ-ἐμιριγιὲ) καὶ βακουφίων, θέλουσιν ἄνευ ἀναμίξεως ἀφίεσθαι εἰς τὸν κληροδόχον, ἤτοι εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ διετέθησαν. Αἱ δὲ ἐκ τῶν διαθηκῶν τούτων μεταξὺ κληρονόμων ἢ τοῦ κηδεμόνος τῶν ἀνηλίκων ἀναφυησόμεναι, ἢ αἱ περὶ κύρους καὶ αὐθεντίας τῆς διαθήκης προκύψουσαι διαφοραὶ θεωροῦνται κατὰ τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ περὶ Μικτοῦ συμβουλίου κεφαλαίου τοῦ πατριαρχικοῦ κανονισμοῦ, ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ συμβουλίῳ τούτῳ, ἐν δὲ ταῖς νομαρχίαις ἐν τοῖς μητροπολιτικοῖς συμβουλίοις, καὶ αἱ ἀποφάσεις (ἰλιαμὰτ) αἱ ὑπὸ τῶν συμβουλίων τούτων ἐκδοθησόμεναι θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι κυβερνητικῶς ὑπὸ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ μέτρον τοῦτο ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀρθόδοξον ῥωμαϊκὴν κοινότητα, ἐάν τινες τῶν κληρονόμων ἀνήκωσιν εἰς ἑτέραν κοινότητα, ἢ ὦσιν ὑπήκοοι ξένοι, ἢ ἐὰν ἡ ἐπικεκυρωμένη διαθήκη περιλαμβάνῃ βακούφια ἢ δημοσίας γαίας, ἢ ὑπὸ τρίτου, εἴτε ὑπηκόου ὀθωμανοῦ εἴτε ξένου, διαφιλονεικουμένην κινητὴν περιουσίαν ἢ ἀκίνητα μούλκια, ἡ ἐξέτασις τῶν ἐκ τοιούτων διαθηκῶν ἀπορρεουσῶν ἀγωγῶν ἀνήκει εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ κράτους.

Τὰ προγράμματα τῶν σχολείων θέλουσι συντάττεσθαι ἢ ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου καὶ τῶν μητροπόλεων· ἐπίσης καὶ τὰ διπλώματα καὶ ἐνδεικτικὰ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων θέλουσιν ἐπικυροῦσθαι. Ἐπειδὴ δὲ πρέπει νὰ ὦσι καὶ κυβερνητικῶς γνωστά, ὅταν ὁ ἐπιθεωρητὴς (μουφεττὶς) ἢ ὁ διευθυντὴς (μουδὶρ) τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐξετάζων τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν, ἤθελε παρατηρήσει μάθημά τι ἀπᾷδον, ἢ διδάσκαλον καὶ διδασκάλισσαν μὴ ἔχοντας τοιοῦτον ἐνδεικτικόν, ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας θέλει συνεννοεῖσθαι μετὰ τοῦ πατριαρχείου, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ ἡ τοπικὴ ἀρχὴ μετὰ τῶν μητροπόλεων, καὶ οὕτω δι' αὐτῶν θέλουσι κωλύεσθαι τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀντικαθίστασθαι οἱ τοιοῦτοι ἄνευ ἐνδεικτικοῦ διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι.

Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινικῆς δικονομίας οἱ κληρικοὶ οἱ ἕνεκα ποινικῶν ὑποθέσεων ἐρχόμενοι ὡς μάρτυρες ἠρνοῦντο νὰ ὁρκισθῶσιν ὡς οἱ λαϊκοί. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐδυσχέραινε τὴν διαδικασίαν, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δέον νὰ ἐφαρμόζηται τὸ κατ' αὐτὰς εἰς ἐνέργειαν τεθὲν ἄρθρον νόμου, καθ' ὃ οἱ ἱερεῖς, οἵτινες δέον νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ὁρκωμοσίαν εἴτε ἕνεκα ἀστικῶν εἴτε ἕνεκα ποινικῶν ἀγωγῶν, δέον νὰ ὁρκίζωνται κατὰ τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν τάξιν ἐν τῷ οἰκείῳ πατριαρχείῳ ἢ τῇ μητροπόλει.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωποκράτησιν καὶ τὴν διαδικασίαν αὐτῶν, ὅταν μὲν πρόκειται περὶ χρέους, καθὼς ἀνέκαθεν οἱ κληρικοὶ κρατοῦνται ἐν τοῖς οἰκείοις πατριαρχείοις καὶ ταῖς μητροπόλεσι, τὸ αὐτὸ θέλει γίνεσθαι καὶ τοῦ λοιποῦ. Ἐν δὲ τῇ ἀνακρίσει καὶ τῇ διαδικασίᾳ τῶν κληρικῶν, τῇ ἕνεκα ποινικῶν ὑποθέσεων ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων γινομένῃ, θὰ ἰσχύῃ ἡ ἑπομένη τάξις : Ἡ κλῆσις (δζέλπ μουζεκκιρεσή), ἡ ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ δικαστηρίου, κοινοποιεῖται ἐνταῦθα μὲν διὰ τοῦ πατριαρχείου, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ διὰ τοῦ μητροπολίτου καὶ ἐπισκόπου. Τὸ δὲ πατριαρχεῖον, οἱ μητροπολῖται καὶ οἱ ἐπίσκοποι, ἅμα λάβωσι τὴν κλῆσιν ταύτην, ὀφείλουσι νὰ παραδώσωσι τῇ ἀρχῇ τὸν κατηγορούμενον ἱερέα. Ἐὰν ἡ ὑποχρέωσις αὕτη δὲν ἐκπληρωθῇ, ἢ ἐὰν ὁ κληρικός, δι' ὃν ἐξεδόθη κλῆσις, δὲν συμμορφωθῇ πρὸς αὐτήν, φυσικῷ τῷ λόγῳ θέλει ἐνεργεῖσθαι ὅτι κελεύει ὁ νόμος.

Οἱ κληρικοὶ μέχρι τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐνοχῆς καὶ τῆς ἐπιβολῆς ποινῆς δὲν θέλουσι προφυλακίζεσθαι καὶ κρατεῖσθαι ὅπου καὶ οἱ ἰδιῶται, ἀλλ ἐν τῷ διοικητηρίῳ, ἐν δωματίῳ ἀναλόγῳ πρὸς τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν, δηλαδὴ ἐν δωματίῳ ἐξιδιασμένῳ δι' εὐϋπόληπτα πρόσωπα (μερὶ-οὐλ-χατήρ).

Ἀποδειχθείσης δὲ τῆς ἐνοχῆς, ἐὰν μὲν αὕτη περιορίζηται εἰς πλημμέλημα καὶ πταῖσμα, ἐπειδὴ δὲν συνεπάγεται τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος, διὰ τοῦτο τὴν ἐπιβληθησομένην ποινὴν τῆς φυλακίσεως θέλει ὑφίστασθαι ἐν τῷ οἰκείῳ πατριαρχείῳ ἢ ἐν τῇ μητροπόλει. Ἐὰν δὲ ἡ προσαπτομένη πρᾶξις ᾖ κακούργημα, μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ καὶ καταδικασθῇ, πάλιν κατὰ τὴν προσωποκράτησιν καὶ ἀνάκρισιν θέλει κρατεῖσθαι ἐν τῷ δωματίῳ τῷ ὁρισθησομένῳ ἐντὸς τοῦ διοικητηρίου· μετὰ δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς καὶ τὴν ἐπιβολὴν ποινῆς καὶ ἀφοῦ ἀφαιρεθῇ τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα, ἐκτίνει τὴν ὁρισθησομένην κατὰ νόμον ποινὴν ἐν ταῖς κοιναῖς φυλακαῖς.

Ἐὰν δ' ἔν τινι μέρει τῆς ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας κηρυχθῇ ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἕνεκα ἐμπράκτου διαταράξεως τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, μέχρι τῆς ἀποσοβήσεως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν λόγων τῶν προκαλεσάντων τὸν στρατιωτικὸν νόμον, οἱ ἐγκληματίαι τῶν ἐντὸς τοῦ μέρους ἐκείνου συμβησομένων ἐγκλημάτων δικάζονται μὲν ἀνεξαιρέτως ἐν τῷ στρατοδικείῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διαδικασίᾳ ταύτῃ τὰ στρατοδικεῖα τηροῦσι τὴν ἀνωτέρω περὶ προσωποκρατήσεως καὶ φυλακίσεως τῶν κληρικῶν καὶ ἱερέων ἐκτεθεῖσαν τάξιν.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀνωτέρω συζητηθέντα καὶ ἐγκριθέντα ἐν τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ὑπεβλήθησαν τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι καὶ ἐπεκυρώθησαν δυνάμει ὑψηλοῦ αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, διὰ ταῦτα ἀξιοῦται καὶ ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης ἵνα ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς ἐνεργῇ κατὰ τὰ ἀνωτέρω.

Συνεπείᾳ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ἐξεδόθη καὶ ἡ ἑπομένη

ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1891 ἐπεξηγηματικὴ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐγκύκλιος:

Ἱερώτατε μητροπολῖτα . . . . . ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε . . . . ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ . . . . καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κὺρ . . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐγνώσθησαν καὶ τῇ αὐτῆς ἱερότητι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν πρωτοκόλλου 3900 καὶ ἡμερομηνίαν 28 σεπτεμβρίου π. ἔ. συνοδικῆς ἐγκυκλίου τὰ αἴτια, τὰ προκαλέσαντα τὴν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου παραίτησιν ἡμῶν. Ἄσμενοι οὖν ἀναγγέλλομεν ὅτι ἐπελθούσης εὐδοκίᾳ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τελείας καὶ ὁριστικῆς τῆς λύσεως τοῦ προνομιακοῦ ζητήματος, ὡς ἐκ τῆς ἐγκλείστου βεζυρικῆς ἐγκυκλίου καταφαίνεται, ἀνελάβομεν τὰ ἱερὰ τῆς πατριαρχείας καθήκοντα, εὐλογοῦντες τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ὅτι ἐξέχεεν ἔτι καὶ νῦν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς ἐπιλάμψας τῇ πατρικῇ καρδίᾳ τοῦ φιλολάου καὶ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν ἄνακτος, οὕτω μεγαθύμως ἐπιπρυτανεύσαντος τὴν εἰρήνην τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ δεήσεις καὶ εὐχὰς ἀναπέμπειν ὑπὲρ αὐτοῦ πᾶσιν ἐπιβάλλεται.

Καὶ δὴ συνιστάντες συνοδικῇ διαγνώσει τῇ αὐτῆς ἱερότητι τὴν μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστασίας μελέτην τῆς αὐτοκρατορικῷ ἰραδὲ κεκοσμημένης ὑψηλῆς ἀποφάσεως προτρεπόμεθα καὶ παραγγέλλομεν, ὅπως αὐστηρὰν τηρήσῃ προσοχὴν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἑκάστου κεφαλαίου.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν δικαστικῶν, τὰς μὲν ἐκ μνηστείας καὶ γάμου ἀπορρεούσας (πνευματικὰς) διαφορὰς ὀφείλει διεξάγειν ἐν δικαστηρίῳ, συγκροτουμένῳ κατὰ τὴν ἐν ἐνεργείᾳ δικονομίαν, ἐξ ἱερέων καταλλήλων, ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς ἢ τοῦ ἰδίου ἐπιτρόπου· τὰς δὲ ἐκ τῆς διαλύσεως μνηστείας καὶ τὰς περὶ προικός, τραχώματος, διατροφῆς καὶ διαθηκῶν διαφορὰς ἐν δικαστηρίῳ, καταρτιζομένῳ, ὡς ἀνωτέρω, ἐκ πολιτῶν τιμίων, εὐϋπολήπτων καὶ διακεκριμένων ἐπὶ ἀκεραιότητι χαρακτῆρος, φροντίζουσα ἐγκαίρως τὴν καθ' ἅπασαν τὴν ἐπαρχίαν αὐτῆς ἔκδοσιν ὁμοιομόρφου τύπου προικοσυμφώνου καὶ διαθήκης νομίμου καὶ συνάδοντος τοῖς ἐν τῇ ἐγκλείστῳ ὑψηλῇ ἀποφάσει καθωρισμένοις, μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὁδηγιῶν.

Ἐπὶ δὲ τῶν σχολειακῶν ὀφείλει προσέχειν α') ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς ἐφορίας, γινομένῃ ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς ὅπως καταρτίζηται ἐκ προσώπων τιμίων, ἁρμοδίων καὶ ἀπολαυόντων τῆς ἀγαθῆς ὑπολήψεως τῆς κοινότητος καὶ μητροπόλεως, ὑποχρέων ὄντων ἐργάζεσθαι ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς ἢ τοῦ ἰδίου ἐπιτρόπου· β') ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ προσωπικοῦ τῶν διδασκάλων, γινομένῃ ἐν συνεδριάσει τῆς ἐφορίας, ὅπως ὦσιν οὗτοι οὐ μόνον εὐπαίδευτοι καὶ δόκιμοι περὶ τὸ διδασκαλικὸν αὐτῶν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ καὶ χρηστοί, φρόνιμοι, τύπον ἠθικότητος καὶ ὑπογραμμὸν ὑγιοῦς μορφώσεως ἑαυτοὺς παρέχοντες καὶ οὕτως

ἐγκρίνειν αὐτοὺς καὶ ἐφοδιάζειν κατ' ἔτος δι' ἰδίου αὐτῆς ἐνδεικτικοῦ· γ') μελετᾶν ὀφείλει τὰ προγράμματα τῶν μαθημάτων λίαν προσεκτικῶς, ἵνα μή τι ὑπάρχῃ τὸ ἀπᾷδον οὐ μόνον τοῖς πολιτικοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ καὶ τῇ διανοητικῇ ἀναπτύξει καὶ τῇ ἠθικῇ διαπλάσει τῆς μαθητευούσης νεότητος, καὶ ἀκολούθως ἐπικυροῦν ταῦτα, ἀναλογιζομένη τὰς εὐθύνας, ἃς μόνη φέρει ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς σεβαστῆς κυβερνήσεως.

Περὶ δὲ τῶν ἱερέων οὐ χρήζει ὁδηγιῶν, γινώσκουσα πῶς δεῖ καθοδηγεῖν τὸν κλῆρον, ὥστε οὐ μόνον ἀπέχειν τῶν προκαλούντων δίκας καὶ ὅρκους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τῷ ἀγαθῷ αὐτοῦ παραδείγματι διδάσκειν ἀποχήν· ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει τυχὸν εὑρεθῇ τις τῶν ἱερέων ὑποχρεωθεὶς εἰς ὁρκωμοσίαν ἢ ἐναχθεὶς εἰς δίκην, ἡ αὐτῆς ἱερότης ὀφείλει ἐνεργεῖν συμφώνως τοῖς περὶ τούτου διατατομένοις ἐν τῇ ὑψηλῇ ἀποφάσει μετὰ πάσης ἀκριβείας.

Ταῦτα πάντα ἀπαρεγκλίτως τηρεῖν παραγγέλλεται, καὶ προτρέπεται ὅπως ἀνακοινώσηται καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἐπαρχίαν τοὺς σωτηρίους τούτους θεσμούς, πρὸς οὓς ὀφείλουσιν ἀναντιρρήτως συμμορφωθῆναι πάντες, βέβαιοι ὄντες ὅτι ὁ τἀναντία φρονῶν λογισθήσεται ἀντιστρατευόμενος τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ σεβαστῇ κυβερνήσει τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν ἄνακτος, οὗ τὰ ἔτη εἴησαν ἔνδοξα, ἄνοσα καὶ πανευδαίμονα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς ἱερότητος.

Οὕτω κατὰ τὰ σήμερον ὑφιστάμενα νόμιμα τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἁρμοδίως δικάζουσι περὶ τῶν ἀκολούθων ζητημάτων.

α'. Περὶ μνηστείας.
β'. » συστάσεως καὶ λύσεως γάμου καὶ τῶν τούτῳ συναφῶν νομιμοποιήσεως καὶ υἱοθεσίας.
γ'. » προικὸς καὶ τραχώματος.
δ'. » διατροφῆς.
ε'. » διαθήκης καὶ κωδικέλλου.
ς'. » κληρονομίας.
ζ'. » μοναστηριακῶν διαφορῶν.
η'. » κηδεμονίας καὶ ἐπιτροπείας.
θ'. » δικῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν·
ι'. » δικῶν παραπεμπομένων ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς εἰς ταῦτα.

Περὶ τούτων ῥητέον εἰδικώτερον τὰ ἑπόμενα :

Μνηστεία. Ἡ περὶ διαλύσεως μνηστείας ἀγωγὴ ἐγείρεται ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὅπερ δικάζον ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἀναιτίου ἢ ὑπαιτίου λύσεως αὐτῆς καὶ περὶ τῆς τύχης τῶν δοθέντων καὶ ὑπεσχημένων ἀρραβώνων καὶ μνήστρων. Ἡ δὲ περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ ἕνεκεν ὑπαιτίου λύσεως τῆς μνηστείας, ὡς ὑλική, ἐγείρεται ἐνώπιον τοῦ Μικτοῦ Δικαστηρίου τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ τὸ λύσαν τὴν μνηστείαν Πνευματικὸν Δικαστήριον ἑδρεύει.

Γάμος καὶ τὰ τούτῳ συναφῆ. Τὰ περὶ συστάσεως καὶ λύσεως τοῦ γάμου, ὡς καὶ τὰ περὶ διαμονῆς τῶν τέκνων, πνευματικὰ ζητήματα θεωρούμενα, δικάζονται ὑπὸ μόνων τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δικαστηρίων δικάζεται καὶ τὸ περὶ νομιμοποιήσεως ζήτημα, ὅπερ ὅμως παρεμπιπτόντως λόγῳ συναφείας δικάζεται ἐνίοτε ὑπὸ τῶν Μικτῶν Δικαστηρίων, ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, διότι ἕνεκα τῆς διακρίσεως τῶν διαφορῶν εἰς πνευματικὰς καὶ ὑλικὰς καὶ τῶν δικαστηρίων εἰς Πνευματικὰ καὶ Μικτά, τὰ τελευταῖα ταῦτα εἶναι ἀπολύτως, ratione materiae, ἀναρμόδια εἰς ἐκδίκασιν τῶν πνευματικῶν διαφορῶν, οἷα καὶ ἡ νομιμοποίησις, γνωστοῦ ἄλλως τε ὄντος ὅτι ἡ λόγῳ συναφείας ἁρμοδιότης δὲν καλύπτει τὴν λόγῳ ὕλης ἀναρμοδιότητα. Κακῶς ἐπίσης διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δικάζουσι τὰ Μικτὰ Δικαστήρια διὰ τῆς ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίας καὶ περὶ υἱοθεσίας, ἥτις ὡς πνευματικὸν ζήτημα ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων.

Προίξ, τράχωμα, πρόγαμος δωρεά. Τὰ ζητήματα ταῦτα, ὡς καθαρῶς ὑλικά, ἀνάγονται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν τῶν Μικτῶν Δικαστηρίων, τῶν Πνευματι-

κῶν ὄντων ἀπολύτως ἀναρμοδίων διὰ τὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν.

Διατροφή. Τὰ περὶ διατροφῆς τῆς συζύγου, συνεστῶτος μὲν τοῦ γάμου, δικάζουσι προσωρινῶς τὰ Πνευματικὰ Δικαστήρια ὡς συναφῆ πρὸς τὰς συζυγικὰς διαφορὰς τὰς ὑπ' αὐτῶν θεωρουμένας· μετὰ τὴν λύσιν δὲ τοῦ γάμου αἱ περὶ διατροφῆς ἀπαιτήσεις τῶν συζύγων, διὰ τὸ πρὸ τοῦ γάμου διάστημα, ὡς καθαρῶς ὑλικαί, ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Μικτῶν. Ἀλλὰ περὶ διατροφῆς γονέων καὶ τέκνων δικάζουσι πάντοτε ἁρμοδίως μόνα τὰ Μικτὰ Δικαστήρια.

Διαθήκη καὶ κωδίκελλος. Αἱ ὑπὸ Πατριάρχου, Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου ἐπικεκυρωμέναι διαθῆκαι θεωροῦνται ἔγκυροι ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τοῦ Κράτους καὶ αἱ διατάξεις αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν περὶ δημοσίων γαιῶν καὶ βακουφίων, ἐκτελοῦνται ὑπ' αὐτῶν, παραδίδονται τ. ἔ. τὰ κινητὰ καὶ ἐνεργεῖται ἡ μεταγραφὴ τῶν ἀκινήτων, τῆς τοιαύτης διαθήκης παρεχούσης δικαίωμα νομίμου τίτλου.

Αἱ περὶ κύρους καὶ αὐθεντίας τῶν διαθηκῶν προκύπτουσαι ἐν γένει διαφοραί, δικάζονται ἐνταῦθα μὲν ἐν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ ἐν τοῖς Μ. Δικαστηρίοις· ὁμοίως δὲ καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ σχετικαὶ περὶ διαθηκῶν διαφοραί, αἱ ἀναφυόμεναι μεταξὺ τῶν κληρονόμων ἢ τῶν κηδεμόνων τῶν ἀνηλίκων, δικάζονται ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις, ὧν αἱ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται κυβερνητικῶς διὰ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων. Ἀλλ' ἂν α') μεταξὺ τῶν κληρονόμων καταλέγωνται ἀλλοδαποὶ ἢ ὑπήκοοι ὀθωμανοὶ μὲν ἀλλὰ μὴ ὀρθόδοξοι, β') ἂν μεταξὺ τῶν διατιθεμένων ἀκινήτων ὑπάρχωσι βακούφια ἢ γαῖαι δημόσιαι καὶ γ') ἂν διὰ τῆς διαθήκης διατίθηται κινητὴ ἢ ἀκίνητος περιουσία διαφιλονεικουμένη ὑπὸ τρίτου, τότε τὰ Μ. Ἐκκλησια-

στικὰ δικαστήρια, μὴ ἐξετάζοντα τὰς εἰς τὰς τρεῖς ταύτας κατηγορίας ἀναφερομένας διατάξεις τῆς διαθήκης καὶ τὰς περὶ ταύτας διαφοράς, ἀποφαίνονται μόνον περὶ τοῦ κύρους ἢ μὴ τῆς διαθήκης παραπέμπουσι δὲ τοὺς διαφερομένους εἰς τὰ ἁρμόδια Πολιτικὰ Δικαστήρια, πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ζητημάτων τούτων.

Κληρονομία. Τὰς περὶ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν διαφορὰς δικάζουσι τὰ Μικτὰ Δικαστήρια, ὅταν κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων παραπεμφθῶσιν ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς 'Αρχῆς εἰς αὐτά.

Μοναστηριακαὶ διαφοραί. Περὶ διαχειρίσεως τῶν προσόδων, μισθώσεως τῶν κτημάτων τῶν Μονῶν καὶ περὶ πασῶν ἐν γένει τῶν μοναστηριακῶν διαφορῶν δικάζουσιν ἐπίσης μόνα τὰ Μικτὰ Δικαστήρια. Καὶ πρωτοδίκως μὲν δικάζουσιν α', τὰ ἐπαρχιακὰ Μικτὰ Δικαστήρια τὰς ἀφορώσας τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐνοριακὰ μοναστήρια καὶ β', τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον τὰς ἀφορώσας πάντα τὰ σταυροπήγια μοναστήρια ἐκτὸς τὰ τοῦ 'Αγ. Ὄρους, περὶ ὧν κατ' ἐξαίρεσιν δικάζει πρωτοδίκως ἡ ἐν Καρυαῖς ἑδρεύουσα Ἱερὰ Σύναξις καὶ κατ' ἔφεσιν ἡ Ἱ. Σύνοδος· ἐφεσίμως δὲ δικάζει μόνον τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον τὰς ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν Μ. Δικαστηρίων ἐκδικασθείσας μοναστηριακὰς διαφοράς.

'Επιτροπεία καὶ κηδεμονία. Διορισμοὺς ἐπιτρόπων καὶ κηδεμόνων τῶν ἀνηλίκων, εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε δικαστικῶς, ἐνεργοῦσι τὰ Μ. 'Εκκλησιαστικὰ Δικαστήρια καὶ ἐνιαχοῦ αἱ Δημογεροντίαι διὰ τῆς ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίας τῇ αἰτήσει τῶν διαφερομένων.

Δίκαι μοναχῶν καὶ κληρικῶν. Τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀστικὰς δίκας τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν, οἱασδήποτε φύσεως καὶ ἂν ὦσιν, δικάζουσιν ἐξαιρετικῶς τὰ Π. Δικαστήρια,

διότι οὗτοι διὰ πάσας ἐν γένει τὰς δίκας αὐτῶν ὑπάγονται μόνον ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρχαῖς κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κρατοῦντα. Ἀλλὰ τὰς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν λαϊκῶν διαφορὰς δικάζουσι τὰ Μικτὰ Δικαστήρια ἂν ἐναγόμενος ἦναι κληρικός, οὐχὶ δὲ καὶ τἀνάπαλιν, ἐκτὸς ἂν ὁ λαϊκὸς ἐναγόμενος μὴ φέρῃ ἔνστασιν ἀναρμοδιότητος. Περὶ τούτων ἐκτενέστερον ἐν Δωσιδικίᾳ μοναχῶν καὶ κληρικῶν.

Δίκαι κατὰ παραπομπήν. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια τέλος ἁρμοδίως δικάζουσι πᾶσαν ἐν γένει διαφορὰν τὴν ὁποίαν ἡ Πολιτικὴ Ἀρχὴ παραπέμπει εἰς αὐτά, ἐκτὸς ἂν κατὰ τὴν οὐχὶ ὀρθῶς κρατοῦσαν νομολογίαν ὑπάρχῃ ἀναρμοδιότης λόγῳ ὕλης πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν.

§ 8.

Οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς Δικαστηρίοις ἰσχύοντες νόμοι εἶναι οἱ ἑξῆς:

α΄, οἱ Κανόνες τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων.

β΄, τὸ ῥωμαϊκὸν καὶ βυζαντινὸν δίκαιον, τὸ Ἰουστινιάνειον, τὸ ἐν τοῖς Βασιλικοῖς καὶ τῷ Ἀρμενοπούλῳ.

γ΄, οἱ ὅροι, τόμοι, σιγίλλια, ὑπομνήματα, ἐγκύκλιοι καὶ ἀποδείξεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

δ΄, τὰ ἐπικρατοῦντα τοπικὰ ἔθιμα καὶ αἱ παραδόσεις.

ε΄, ἡ ὀθωμανικὴ ἐμπορικὴ δικονομία, τὸ παράρτημα τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ τὸ περὶ ἀναιρέσεως κεφάλαιον τῆς Πολ. Δικονομίας, ὧν αἱ ἐλλείψεις συμπληροῦνται ἐκ τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου. Οἱ νόμοι οὗτοι ἰσχύουσι καὶ ἐν τοῖς ἐπαρχιακοῖς δικαστηρίοις, ἔν τισι τῶν ὁποίων ὅμως ἰσχύει οὐχὶ ἡ ἐμπορικὴ ἀλλ' ἡ πολιτικὴ δικονομία.

ΑΓΩΓΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Τόπος τῆς ἀγωγῆς.

§ 2. Βάσις.

§ 3. Βελτίωσις.

§ 1.[1]

Ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ προκειμένη ἀγωγὴ καθὸ ἐλλείποντος ἐν αὐτῇ τοῦ κυριωτέρου πάσης ἀγωγῆς στοιχείου, τοὐτέστι τοῦ ἀντικειμένου περὶ ὃ στρέφεται ἡ διαφορά.

Μ. Σ. 8 (1873).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου ὅτι ἡ ἀγωγὴ εἶναι ἄκυρος, ὡς χαρακτηριζομένου τούτου ἐν αὐτῇ διὰ μόνου τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, διότι ὁ νόμος ἀπῄτησε μὲν ἵνα ἡ ἀγωγὴ περιέχῃ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὸ ἐπάγγελμα τῶν διαδίκων ὅπως μὴ γίνηται σύγχυσις ἑτέρων προσώπων, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως ὁ ἐναγόμενος χαρακτηρίζεται διά τε τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ

---

1. Ἐμπορ. Δικ. ἄρθρ. 1—2.

Ἄρθρ. 1. Ἡ ἀγωγὴ ἐκτίθεται δι' ἀναφορᾶς, γραφομένης ἐπὶ χαρτοσήμου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρον 15).

Ἄρθρ. 2. Ἡ ἀναφορὰ δέον νὰ περιέχῃ τὴν χρονολογίαν τῆς ἡμέρας, τοῦ μηνὸς καὶ τοῦ ἔτους, τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ τε ἐνάγοντος καὶ τοῦ ἐναγομένου, τὴν ὑπηκοότητα αὐτῶν, ἐν ᾗ περιπτώσει εἷς τούτων δὲν εἶναι ὑπήκοος ὀθωμανός, τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς καὶ περίληψιν τῶν ἀποδείξεων καὶ τέλος τὸ εἰς ὃ ζητεῖται νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως ἐμποροδικεῖον καὶ νὰ ὑπογράφηται ἢ σφραγίζηται ὑπὸ τοῦ αἰτοῦντος. Ἀγωγή, ἐν ᾗ παρελείφθη τι τῶν ὡς ἀνωτέρω ἀπαιτουμένων, δὲν γίνεται δεκτή. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 16).

ἀξιώματος καὶ τῆς ὑπηρεσίας εἰς ἣν διετέλει, ὅτε συνήφθη ἡ ἐπίδικος νομικὴ σχέσις, ἡγουμενεύων τοῦ ἐν Παλατᾷ Μετοχίου τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Σινᾶ, ὥστε οὐδεμία γεννᾶται ἀμφιβολία περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ. Ἄλλως οἱ κληρικοὶ οἱ ἔχοντες ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα χαρακτηρίζονται συνήθως διὰ τοῦ κυρίου ὀνόματος καὶ τοῦ τίτλου τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν. Μ. Σ. 20 (1873).

Ἀπορριπτέα ἐπίσης ἐστὶν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου ὅτι ἡ ἀγωγὴ δέον ν' ἀπορριφθῇ καθὸ μὴ περιέχουσα αἴτησιν, διότι ὁ ἐνάγων προτάσσων τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως ἐξαιτεῖται παρὰ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου νὰ παραπέμψῃ τὴν ἀγωγήν του ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων διὰ τὰ περαιτέρω· τὸν σκοπὸν δὲ πρὸς ὃν ἐζήτει νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἀγωγή του ἐξηγεῖ σαφέστερον ἐν ταῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ προτάσεσι λέγων ῥητῶς ὅτι ἀπαιτεῖ τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων κεφαλαίων καὶ τόκων.

Μ. Σ. 20 (1873).

Ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ 2ου ἄρθρου τῆς ἐγχωρίου δικονομίας, ὅπερ ἐπικαλεῖται ὁ ἐναγόμενος, σκοπεῖ οὐχὶ βεβαίως τὴν πολλαπλασίασιν τῶν ἀγωγῶν, ἀλλὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς τῶν προσώπων συγχύσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ὁρισμὸς τοῦ ὀνόματος ἄνευ τοῦ ἐπωνύμου, τῆς κατοικίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἐναγομένου οὐδεμίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ἀγωγὴ αὐτὸν καὶ μόνον ἀφορᾷ.

Μ. Σ. 3 (1877).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προταθεῖσα ἔνστασις ὅτι μὴ φερομένη ἡ ἰδιότης τοῦ ἐναγομένου ἐν τῇ ἀγωγῇ αὕτη ἐστὶν ἀπορριπτέα, διότι ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγωγῆς τεκμηριοῦται ἡ ἰδιότης ὑφ' ἣν ἐνάγεται ὁ ἐναγόμενος.

Πρ., Μ. Σ. 22 Ἰουνίου 1888.

Ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ παράλειψις τῆς κατοικίας καὶ τῆς ἰδιότητος ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων δύναται ν' ἀναπληρωθῇ προφορικῶς ἐπ' ἀκροατηρίου ὑπὸ τῆς ἐναγούσης.

Πρ. Μ. Σ. 20 Φεβρουαρίου 1891.

Ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ σταυροσημείωσις τοῦ ἐνάγοντος ἐπέχει τόπον ὑπογραφῆς. Μ. Σ. 154 (1891).

§ 2.

Δὲν μεταβάλλουσι τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς των οἱ ἐφεσείοντες, ἀπαιτοῦντες ἐφεσίμως τὴν ἀξίαν τῶν δωρηθέντων ἀντικειμένων, ἐνῷ διὰ τῆς ἀγωγῆς ἐζήτησαν τὰ δωρηθέντα πράγματα· διότι οἱ ρηθέντες διὰ τῆς ἐφέσεως καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν προτάσεων οὐδὲν ἕτερον ζητοῦσιν παρὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐν τῇ ἀγωγῇ δηλουμένων πραγμάτων ἢ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἐν περιπτώσει δηλονότι, καθ' ἣν ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον ν' ἀποδοθῶσι ταῦτα αὐτοῖς σῶα.

Μ. Σ. 12 (1877).

Σαθρᾶς ἀποδειχθείσης τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς πίπτει ἀφ' ἑαυτοῦ ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα, ἐφ' οὗ ἐβασίσθη ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, διότι κατὰ τὸ γενικὸν ἀξίωμα ὅτε ἡ πρωτότυπος αἰτία οὐκ ἔρρωται οὐδὲ τὰ παρακολουθήματα τὸ ἐπίπαν ἔρρωται. Μ. Σ. 4 (1883).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσειούσης ὅτι ἡ ἐφεσίβλητος μήτηρ αὐτῆς μετέβαλε τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς, διότι αὕτη διὰ τῆς ἀγωγῆς οὐδὲν ἄλλο ἐξητήσατο εἰ μὴ τὴν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου μερίδος, εἴτε διὰ τῆς μέμψεως τῆς διαθήκης τοῦ συζύγου αὐτῆς ὡς ἀφιλοστόργου, εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σχετικῆς τοῦ νόμου διατάξεως, ἣν ἐπικαλεῖται ἡ ἰδία, ὥστε διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ τῆς μέμψεως μέσου καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς διαληφθείσης εἰς τὴν ὑπὸ

τοῦ δικαστηρίου ἐφαρμογὴν τῆς ἐν λόγῳ νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ οὐδόλως μετεβλήθη ἡ βάσις τῆς ἀγωγῆς.

Μ. Σ. 135 (1889).

§ 3.

Ὁ ἐνάγων δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ διὰ τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ προτάσεων πρὸ πάσης ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως.

Μ. Σ. 21 (1877).

ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1.[1]

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα κλπ... ὅλως δὲ νὰ προσέχῃς εἰς τὸ περὶ συνοικεσίων κεφάλαιον καθὼς καὶ ἄλλοτε σοὶ ἐγρά-

1. Τὰ μετὰ ὁμοδόξων ἀλλοδαπῶν συνοικέσια τῶν ὑπηκόων ὀθωμανῶν ἡ Ἐκκλησία ἀνέκαθεν ἐπέτρεπε καὶ ἐπιτρέπει κατ' ἀρχήν, ἐπί τινα μόνον ἔτη (1825-1850 περίπου) ἀπαγορεύσασα αὐτὰ ἕνεκα πολιτικῶν λόγων. Ἡ Ἐκκλησία ἐπιτρέπει ἐπίσης καὶ τελεῖ τοὺς γάμους ὀρθοδόξων ἀλλοδαπῶν πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλὰ πρὸς τέλεσιν τῶν γάμων τούτων ἀπαιτεῖ διὰ τὸν ἀλλοδαπὸν πιστοποιητικὸν τῆς οἰκείας αὐτοῦ προξενικῆς ἢ τῆς κατὰ τόπον προϊσταμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς περὶ τοῦ ὅτι εἶναι ἐλεύθερος γαμικοῦ κωλύματος. Τὰ πιστοποιητικὰ ταῦτα κυρίως τὰ τῶν προξενείων ἐκ-

φη νὰ μὴν ἤθελε τολμηθῇ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ σου σούδιτος ἢ πατεντᾶτος ἢ ὀρθόδοξος ἢ φράγκος τῷ γένει καὶ τῇ θρησκείᾳ καὶ ἁπλῶς εἰς ἄλλην ἀρχὴν ὑποκείμενος νὰ λάβῃ θυγατέρα ἐπαρχιώτου σου ῥαγιᾶ φανερῶς ἢ κρυφίως, ἐπειδὴ ὡς ἀπαράδεκτον καὶ ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς τὸ τοιοῦτον συνοικέσιον ἀφοῦ διαλυθῇ καὶ καταργηθῇ μὲ τὰς ἀναλόγους παιδείας θέλει καταντήσει τελευταῖον καὶ εἰς ἀτομικήν σου καιριωτάτην καὶ μεγίστην βλάβην· οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε ξένον καὶ ὕποπτον καὶ διεφθαρμένον ἁπλῶς ἄνθρωπον ὅσον δύνασαι νὰ ἐμποδίζῃς καὶ νὰ ἀποκόπτῃς τὰς σχέσεις τῶν ἐπαρχιωτῶν σου, ἐπειδὴ κατὰ τὸ περιαδόμενον φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαὶ καὶ νὰ σπουδάσῃς ἐκ παντὸς τρόπου εἰς τὸ νὰ διαφυλάττῃς τὸ λογικόν σου ποίμνιον ἀλύμαντον. . . .

Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 20 Ἰανουαρίου 1825.

Ἀποκρινόμενοι τοίνυν δηλοποιοῦμεν διασαφηνίζοντες ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς ἀπαγορεύσεως περὶ τὰ συνοικέσια ἀφορᾷ καὶ περιστρέφεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ νὰ μὴ λαμβάνωσι ξένοι ὑπήκοοι ἄνδρες θυγατέρας ῥαγιάδων εἰς γυναῖκας καὶ τοῦτο ἀπ' ἀρχῆς διακηρύττει ἐμποδίζουσα ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἔννοια τῶν προεκδοθεισῶν ἐγκυκλίων ἡμῶν ἐπιστολῶν· ὅταν ὅμως καὶ ὁ μέλλων στεφανωθῆναι ὑπάρχει σούδιτος καὶ ἡ νύμφη κατάγεται ἀπὸ γονεῖς ὑπηκόους ξένης αὐλῆς, περὶ τούτων δὲν ὑπάρχει πολιτικόν τι κώλυμα καὶ ἐμπόδιον.

Γρ. Π. 22 Ἰανουαρίου 1847.

διδόμενα ἐπὶ τῇ βάσει ἐνόρκων καταθέσεων ἀνθρώπων δυναμένων καὶ ν' ἀγνοῶσι τὰς ἀστικὰς σχέσεις τοῦ μέλλοντος ἐλθεῖν εἰς γάμου κοινωνίαν καὶ γινόμενα πλειστάκις πρόξενα πολλῶν ἀτόπων, καλὸν ἤθελεν εἶσθαι ἂν ἀντικαθίσταντο δι' ἑτέρου προσφορωτέρου τρόπου.

Προκειμένου περὶ γάμου ἑλλήνων ὑπηκόων ἐνεκρίθη ἵνα λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ πιστοποιητικὰ τῶν οἰκείων προξενικῶν ἀρχῶν ὡς δυσχεροῦς οὔσης τῆς προσαγωγῆς τοιούτων παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν τῶν μερῶν ἐξ ὧν οὗτοι κατάγονται. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Ἰουνίου 1888.

§ 2.[1]

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου περὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ ἑλλ. διερμηνέως αἴρεται, ἅτε δὴ τοῦ ἐνάγοντος ὑποσχεθέντος νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου, οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ καὶ προσκομίσαντος ὡς πρὸς τοῦτο καὶ ἐγγυητικόν. Μ. Σ. 54 (1867).

Εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐπὶ ὑποθέσεων πνευματικῶν ἡ παρουσία διερμηνέως καθίσταται οὐ μόνον περιττὴ ἀλλὰ καὶ ἄσχετος. Πρ. Ἱ. Σ. 20 Αὐγούστου 1870.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς, τῷ Μητροπολίτῃ Ἰωαννίνων αἰτοῦντι ὁδηγίας ὡς πρὸς τὴν συζυγικὴν διαφορὰν ἕλληνός τινος ὑπηκόου, στεφθέντος κρύφα μετὰ γυναικός τινος ὑπηκόου ὀθωμανίδος, διαγορευούσης ὅτι α'.) ὀφείλει

---

1. Κατὰ τὰ ἐν Τουρκίᾳ ὑφιστάμενα διεθνῆ νόμιμα, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια, ὡς δικαστήρια ὀθωμανικά, εἶναι ἁρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν διαφορῶν τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν μεταξὺ ὀθωμανῶν καὶ ἀλλοδαπῶν ὑπηκόων, ἐναγόντων ἢ ἐναγομένων, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς κοινοποιήσεως τῶν δικογράφων διὰ τῆς ἁρμοδίας προξενικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς παραστάσεως ἐν τῇ δίκῃ τοῦ διερμηνέως τοῦ οἰκείου τοῦ ἀλλοδαποῦ προξενείου. Ἡ παράστασις τοῦ διερμηνέως ἀπαιτεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, οὐδόλως δυναμένου τοῦ ἀλλοδαποῦ νὰ παραιτηθῇ ταύτης. Ὅρα 3 σχετικὰς ἐγκυκλίους Ὑπουργείου Δικαιοσύνης ἐν Κλειδὶ Καραβοκυροῦ σελ. 111 καὶ 112 καὶ διατριβὴν Ε. Φραγκούλη ἐν Νομικῇ τόμ. Β'. σελ. 239.

νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν γάμον ὡς ἔχοντα τὸ νόμιμον κῦρος καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἱερέα ὡς μόνον ὑπεύθυνον διὰ τὴν παρανομίαν β',) ὀφείλει ν' ἀπαιτήσῃ ὅπως ἀμφότεροι οἱ διάδικοι σύζυγοι ζητήσωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν διάζευξιν ἐκτιθέμενοι καὶ τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἀποχρῶντας λόγους καὶ γ',) ὀφείλει ὁ ἀνὴρ προηγουμένως νὰ μετρήσῃ τῇ γυναικὶ ἅπασαν τὴν ἣν ἔλαβε χρηματικὴν προῖκα σώαν καὶ ἀνελλιπῆ καὶ ὅταν ἐκπληρωθῶσιν οὗτοι οἱ τρεῖς ὅροι, τότε μόνον δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου.

Πρ. Ἱ. Σ. 2 Αὐγούστου 1872.

Καίτοι ἡ προκειμένη ὑπόθεσις ὡς ἀφορῶσα κληρονομίαν προσώπου κληρικοῦ ἀποθανόντος ἐν Σταυροπηγιακῇ Μονῇ ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων, ὁ ἐνάγων ὡς ὑπήκοος ἕλλην δὲν ἠδύνατο ἵνα κινήσῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ, ἀλλ' ὤφειλεν ἵνα ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν αὐτοῦ ἀρχὴν καὶ ζητήσῃ διὰ ταύτης τὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως.

Μ. Σ. 18 (1875).

Τὸ Συμβούλιον κατιδὸν ὅτι ἐν ταῖς μεταξὺ ὑπηκόων τῆς Ὑψ. Πύλης καὶ ξένων ὑπηκόων διεξαγομέναις δίκαις ἐνώπιον αὐτοῦ, οὔσης ἀπαραιτήτου τῆς παρουσίας τοῦ οἰκείου τῶν τελευταίων διερμηνέως κατὰ τὰς περὶ τούτου διεθνεῖς συνθήκας, ὅτι τὸ κῦρος τῶν γενομένων ἐν ταῖς προλαβούσαις συνεδριάσεσι τῆς παρούσης δίκης ἄνευ παρουσίας ἕλληνος διερμηνέως διὰ τὴν ἐκ τῶν ἐναγομένων Α. Β. δύναται ἵνα διαμφισβητηθῇ ἁρμοδίως καὶ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτό ἐστι δημοσίας τάξεως, ἀπεφήνατο ἐξ ὀφφικίου τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐναγομένην Α. Β.

Μ. Σ. 20 (1878).

Ἐν πάσῃ δίκῃ ξένου ὑπηκόου μετὰ ὑπηκόου ὀθωμανοῦ,

διεξαγομένη ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοῦ Κράτους, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ παρουσία ἀντιπροσώπου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, δυναμένης ἐν τούτοις νὰ παραιτηθῇ τοῦ δικαιώματος αὐτῆς τούτου. Μ. Σ. 19 (1881).

Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ, δηλοῦσα ὅτι δέον ἵνα ἐνεργῇ τακτικῶς τὴν δίκην, προκειμένου περὶ συζυγικῆς διαφορᾶς μεταξὺ ἑλλήνων καὶ ὀθωμανῶν ὑπηκόων, κλητεύων τὸν ἐναγόμενον, οὗτινος ἀπολιπομένου δικάζει καὶ ἀποφασίζει ἐρήμην.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Μαΐου 1887.

Τὸ Συμβούλιον μετὰ διάσκεψιν ἀπεφήνατο ὅτι εἰς τὰς δίκας τῶν μικτῶν ὑποθέσεων μεταξὺ ὀθωμανῶν καὶ ξένων ὑπηκόων δικαιοῦνται οἱ διερμηνεῖς τῶν ξένων ὑπηκόων ἵνα παρίστανται ἁπλῶς ἄνευ ψήφου καὶ οἱασδήποτε γνώμης ἐν ταῖς διασκέψεσιν αὐτοῦ.

Πρ. Μ. Σ. 8 Μαΐου 1891 καὶ 24 Μαΐου 1889.

Τὸ Συμβούλιον συμπληροῦν προηγουμένας ἀποφάσεις αὐτοῦ ἀπεφήνατο ὅπως οἱ διερμηνεῖς παρευρίσκωνται εἰς μικτὰς ὑποθέσεις ἐν ταῖς διασκέψεσιν αὐτοῦ ἀλλ' ἄνευ ψήφου καὶ ὑπογραφῆς. Πρ. Μ. Σ. 25 7)βρίου 1891.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἐν τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις τοῦ Κράτους ἐφαρμοζόμενον μέτρον δύνανται οἱ διερμηνεῖς τῶν πρεσβειῶν παρίστασθαι καὶ ἐν ταῖς ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου δικαζομέναις ὑποθέσεσι μεταξὺ ὑπηκόων ὀθωμανῶν καὶ ξένων, οὐ μόνον κατὰ τὰς συζητήσεις ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς διασκέψεις ἄνευ ψήφου. Πρ. Ἱ.Σ. 16 Μαΐου 1892.

Προκειμένης ἐκδικάσεως συζυγικῶν ὑποθέσεων ἑλλήνων ὑπηκόων ἐνεκρίθη ὅπως προσκαλῆται ὁ διερμηνεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου κατὰ τὴν ἐν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ κρατοῦσαν τάξιν. Πρ. Ἱ. Σ. 14 Μαρτίου 1892.

Τοῦ ἐναγομένου ὄντος ὑπηκόου ἕλληνος δέον ἵνα παραστῇ ἐν τῇ διαδικασίᾳ ὁ ἕλλην διερμηνεύς.

Πρ. Μ. Σ. 10 Φεβρουαρίου 1893.

§ 3[1].

'Ενεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως πρὸς τὴν Α. Παναγιότητα, διαγορευούσης ἵνα οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἐκ-

---

1. Κατὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας οἱ ἀλλοδαποὶ ἐν Τουρκίᾳ δικάζονται ὑπὸ τῶν οἰκείων προξενικῶν ἀρχῶν, ἀναρμοδίων ὄντων τῶν ὀθωμανικῶν δικαστηρίων. Κατ' ἐξαίρεσιν τὰ 'Εκκλησιαστικὰ Πνευματικὰ Δικαστήρια ἐπιλαμβάνονται τῆς ἐκδικάσεως μόνων τῶν περὶ μνηστείας καὶ γάμου διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν ὀρθοδόξων, τῶν ὑπαγομένων τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν δικαιοδοσίᾳ, κηρύττοντα ἑαυτὰ ἁρμόδια διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους.

α'. Τὰ 'Εκκλησιαστικὰ Δικαστήρια ἀνέκαθεν, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἰδίᾳ, αἰῶνος ἦσαν καὶ εἶναι τὰ μόνα ἁρμόδια δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν περὶ μνηστείας καὶ γάμου διαφορῶν τῶν εἰς τὸ κλῖμα αὐτῶν οἰκούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ ἐθνικότητος, τοῦ δικαιώματος δὲ τούτου ποιοῦνται χρῆσιν ἀναμφισβητήτως ἐπὶ ἐννέα ἤδη ὅλους αἰῶνας.

β'. Ἡ 'Εκκλησία βαπτίζουσα καὶ στέφουσα, εὐλογοῦσα καὶ ἐν γένει ἐκκλησιαστικῶς διοικοῦσα τοὺς εἰς αὐτὴν ὑπαγομένους ὀρθοδόξους χριστιανούς, οὐ μόνον δικαιοῦται ἀλλὰ καὶ καθῆκον ἔχει, ὡς κοινὴ αὐτῶν μήτηρ, ἵνα παρέχῃ τὴν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν αὐτῆς τοῖς διϊσταμένοις συζύγοις καὶ τοῖς τῷ πνευματικῷ αὐτῆς ἰατρείῳ προσερχομένοις καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου νὰ προστατεύῃ.

γ'. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ἀναγνωρίσασα πάντα τὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων ἐχορήγησεν αὐτῷ ἀπόλυτον ἐλευθερίαν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων καὶ παντελῆ ἐν τούτοις ἀνεξαρτησίαν, οὐδέποτε οὐδαμῶς περιορίσασα αὐτά.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῶν 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἠμφισβήτησε πρώτη ἡ ἐνταῦθα αὐστριακὴ πρεσβεία διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 108 τῆς

δῷ κυριαρχικῶς καὶ κατὰ νόμους τὸ διαζύγιον τῇ εἰδήσει καὶ τοῦ ἐκεῖσε ἑλληνικοῦ προξενείου, ὡς ὑπαρχόντων ἀμ-

---

18ης Ἰανουαρίου 1854 ἐγγράφου αὐτῆς, ἐξακολουθεῖ δ' ἔτι ἀμφισβητοῦσα ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1875 περίπου, βασιζομένη ἐπὶ τῆς χορηγηθείσης αὐτῇ ἑτεροδικίας, στερησάσης πάντα τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκδικάσεως τῶν διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων.

Ἕνεκα τῆς ἑτεροδικίας βεβαίως τὰ Πνευματικὰ Δικαστήρια δὲν εἶναι πλέον νομικῶς ἁρμόδια εἰς ἐκδίκασιν τῶν συζυγικῶν διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ ταῦτα, παραδεξάμενα τὴν παράστασιν τῶν διερμηνέων ἐν αὐτοῖς, ἐξωμοιώθησαν ἐντελῶς πρὸς τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια ἅτινα, προκειμένου περὶ διαφορῶν ξένων ὑπηκόων πρὸς ἀλλήλους κηρύσσονται αὐτεπαγγέλτως ἀναρμόδια. Ἐν τούτοις οὐχὶ πάντη ἀδικαιολογήτως ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι αἱ διεθνεῖς συμβάσεις, ἀπαλλάξασαι τοὺς ἀλλοδαποὺς τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια, οὐδεμίαν ἐπήνεγκον τροποποίησιν εἰς τὴν νόμιμον ὑπαγωγὴν τούτων εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀρχὴν καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιον. Αἱ πράξεις τῆς Πύλης αἱ χορηγοῦσαι δικαιώματα ἢ καὶ ἀνεξαρτησίαν εἰς ὡρισμένα ἄτομα καὶ ἔθνη δὲν ὑποχρεοῦσιν αὐτοδικαίως καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου οὐ μόνον ὑπήκοοι ὀθωμανοὶ ἀλλὰ καὶ ἀλλοδαποὶ ὑπάγονται, ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων καταφαίνεται· ὁ ἀπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀποχωρισμὸς τῆς Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ Ρωμουνίας δὲν ἐπήνεγκεν αὐτοδικαίως καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν, ἥτις μόνον δι' ἰδίων ἐκκλησιαστικῶν πράξεων ἐχορηγήθη αὐταῖς· ἀφ' ἑτέρου οἱ Ἴονες καίτοι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας ὑπήγοντο ἐν τούτοις ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἐφ' ὅσον ἄρα ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐστέρησεν ἑαυτὴν τοῦ δικαιώματος τοῦ δικάζειν ἐν τῷ ὡρισμένῳ αὐτῆς κύκλῳ τοὺς εἰς τὸ κλῖμα αὐτῆς ὑπαγομένους ὀρθοδόξους χριστιανούς, ἕπεται ὅτι τὸ δικαίωμα αὐτῆς μένει ἀναφαίρετον· τοῦτο δ' ἄλλως ἀποδείκνυται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐνῷ κατὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας πρὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν οἱ ἀλλοδαποὶ ἀπολαύουσι τῆς ἑτεροδικίας ἐν Τουρκίᾳ, μόλις ἀπὸ 30 καὶ 40 περί-

φοτέρων τῶν συζύγων ὑπηκόων τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου.
Πρ. Ἰ. Σ. 9 Μαΐου 1866.

Ἡ Ἐκκλησία τὰ προσερχόμενα ἀνδρόγυνα δικάζουσα κατὰ νόμους ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος διαζευγνύει ὁσάκις ὑπάρχωσι λόγοι διαζεύξεως.
Γρ. Π. Σ. 11 Δεκεμβρ. 1875.

Νόμιμός ἐστιν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου τούτου ἔνστασις τῆς ἐναγομένης, διότι κατὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας, αἱ μεταξὺ δύο ὑπηκόων ἀλλοδαπῶν, ἀνηκόντων

που ἐτῶν ἀμφισβητεῖται ἡ ἁρμοδιότης τῶν Ἐκκλησιαστ. Δικαστηρίων, δικαζόντων ἀείποτε ἐν γνώσει καὶ τῇ συναινέσει τῶν οἰκείων προξενικῶν ἀρχῶν τὰς συζυγικὰς τῶν ἀλλοδαπῶν διαφοράς. Οὐχὶ λοιπὸν ἕνεκα τῆς ἑτεροδικίας, ἡδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ἀλλ' ἕνεκα τῶν διαφορῶν τῶν νομοθεσιῶν περὶ λύσεως γάμου, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν προερχομένων ἀτόπων, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια εἶναι ἀναρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν συζυγικῶν διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον ἀμφισβητουμένων ἐν τῷ ἰδιωτικῷ διεθνεῖ δικαίῳ· κατά τινας μὲν συγγραφεῖς ἐν περιπτώσει συζυγικῆς διαφορᾶς ἁρμόδιον εἶναι τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας τῶν διαδίκων συζύγων, διότι ἡ δικαιοσύνη οὐδέποτε πρέπει νὰ κλείῃ τὰς θύρας αὐτῆς εἰς ἀνθρώπους οἰκοῦντας ἐν ᾧ τόπῳ αὕτη ἑδρεύει, καὶ νὰ παραπέμπῃ αὐτοὺς δυναμένους τε καὶ μὴ εἰς τὰ δικαστήρια τῆς πολιτείας αὐτῶν, τῆς τοιαύτης ἀρνήσεως δυναμένης νὰ ἔχῃ σοβαρὰ ἐπιβλαβῆ κοινωνικὰ ἐπακόλουθα, κατ' ἄλλους δὲ μόνον ἁρμόδιον δικαστήριόν ἐστι τὸ τῆς πολιτείας τῶν διαδίκων συζύγων, ἀφοῦ κατ' ἀρχὴν ὁ προσωπικὸς θεσμὸς παρακολουθεῖ τὸν πολίτην ἀναποσπάστως, εἰ καὶ κατὰ τὴν ἀγγλικὴν νομοθεσίαν ὁ προσωπικὸς θεσμὸς κανονίζεται ἐκ τῆς κατοικίας.

Πρὸ τοιούτων νομοθετικῶν χασμάτων τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια δὲν εἶναι ἀδικαιολόγητα θεωροῦντα ἑαυτὰ ἁρμόδια ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος, ποιούμενα ἄλλως τε χρῆσιν δικαιώματος παρεχομένου αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ κανονικοῦ δικαίου καὶ ἐξασκουμένου ἐπὶ ἐννέα ὅλους αἰῶνας ἀδιακόπως.

εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κράτος καὶ διαμενόντων ἐν Κωνστ/πόλει διαφοραὶ δὲν ἐκδικάζονται εἰ μὴ ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου προξενείου αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ὄντες ὑπήκοοι ἕλληνες, ὀφείλουσιν ἵνα δικασθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἑλληνικοῦ προξενείου. Μ. Σ. 18 (1875).

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δικάζει ἁρμοδίως τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τῶν ἑλλήνων ὑπηκόων, διότι ναὶ μὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Ὑψ. Πύλη ἀνεγνώρισε τὴν ἀρχὴν τῆς ἑτεροδικίας εἰς τὰς μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως σχέσεις αὐτῆς, ἀλλ' ἐπίσης εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι πολὺ πρότερον εἶχε παρακεχωρημένον καὶ ἀνεγνωρισμένον εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν Πατριαρχεῖον τὸ δικαίωμα τοῦ διεκδικάζειν πάσας τὰς πνευματικὰς διαφορὰς τῶν ὀρθοδόξων καὶ δὲν ἀφήρεσε τοῦτο ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε τὸ ὑπὸ τῆς Ὑψ. Πύλης παραχωρηθὲν δικαίωμα τῆς ἑτεροδικίας δύναται νὰ ἀποβλέπῃ μόνον τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις οὐχὶ δὲ καὶ τὰς πνευματικάς.

Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σ/βρίου 1876.

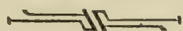
Αἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὀρθόδοξοι κοινότητες ὑπόκεινται ἐκκλησιαστικῶς ἀμέσως τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ κατὰ τὴν ἀνέκαθεν τάξιν, ὁθενδήποτε καὶ ἂν ὁρμῶνται οἱ ἐν αὐτοῖς χριστιανοὶ καὶ οἱ ἐφημέριοι αὐτῶν καὶ ἂν ἔτι ἐξ ἄλλων αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν ὁρμῶνται οὗτοι τούτου μνημονεύουσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις, ὡς τοῦτο δεικνύουσι καὶ τὰ μέχρι τοῦδε παραδείγματα, οἱ ἐν ταῖς κοινότησι δὲ ταύταις χριστιανοὶ καὶ ἐφημέριοι τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν εἴτε κοινὰς εἴτε ἰδιωτικὰς ἀναφέρουσιν εἰς τὸν θρόνον Κ/πόλεως ὡς κέντρον τῶν ὀρθοδόξων. Ἱ. Σ. 27 Φεβρ. 1886.

Τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἁρμόδιά εἰσιν εἰς τὴν ἐκδίκασιν διαφορῶν συζυγικῶν μεταξὺ ἑλλήνων ὑπηκόων.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Δεκεμ. 1888.

Συνῳδὰ τῇ κρατούσῃ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξει τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια ἁρμόδιά εἰσι πρὸς ἐκδίκασιν τῶν μεταξὺ ἑλλήνων ὑπηκόων συζυγικῶν διαφορῶν, ὀρθῶς δὲ κατὰ ταῦτα τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον Σμύρνης κηρῦξαν ἑαυτὸ ἁρμόδιον ἐπελήφθη καὶ ἐξεδίκασε τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Ἱ. Σ. 119 (1892).

Ὁ πρῶτος λόγος τῆς ἐφέσεως καθ' ὃν τὸ Πνευματικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος ἦν ἀναρμόδιον ὅπως δικάσῃ τὴν προκειμένην συζυγικὴν διαφορὰν λόγῳ τῆς ἑλληνικῆς ὑπηκοότητος τῶν διαδίκων ἀπορριπτέος ἐστὶν ὡς ἀβάσιμος, καθόσον ἀνέκαθεν συνῳδὰ τῇ ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις τῶν τε Πατριαρχείων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου κρατούσῃ νομολογίᾳ, ταῦτα δικάζουσιν ἁρμοδίως τὰς μεταξὺ χριστιανῶν ὀρθοδόξων ἀνεξαρτήτως ὑπηκοότητος ἀναφυομένας συζυγικὰς διαφοράς. Ἱ. Σ. 174 (1895).

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1 Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπέχουσι τόπον καὶ Ἀκυρωτικοῦ.

§ 2 Ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀναίρεσιν καὶ προθεσμία ἀναιρέσεως.

§ 3 Τόπος ἀναιρέσεως καὶ ἀπολογία.

§ 4 Λόγοι καὶ ἀποτελέσματα ἀναιρέσεως.

---

§ 1.[1]

Ἐν ταῖς κατ' ἀναίρεσιν δίκαις ἐφαρμόζεται ἡ πολιτικὴ δικονομία τῆς Ὀθ. Κυβερνήσεως, δι' ἔλλειψιν δικονομικῶν

---

1. Ὅρα Εἰσαγωγῆς § 2.

διατάξεων ἐν τῇ ἐμπορικῇ δικονομίᾳ, ἥτις ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα παρὰ τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ.

Πρ. Μ. Σ. 9 Δ/βρίου 1887.

Οὐκ ἔστιν ἀληθὲς ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια δικάζουσι μόνον κατὰ συνείδησιν, καθόσον ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐντῇ Ἐκκλησίᾳ νόμοι καὶ Ἱεροὶ Κανόνες, κανονίζοντες τὰς πρὸς ἀλλήλους νομικὰς σχέσεις τῶν ὀρθοδόξων, τὰς εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ὑπαγομένας, ὑφίστανται ἐν ἰσχύϊ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τούτοις καὶ δικονομικαὶ διατάξεις, κανονίζουσαι τὸν τρόπον τῆς ἐν αὐτῆς διαδικασίας, ἑπομένως δύναται ἔχειν χώραν ἐν αὐτοῖς τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως.

Ἱ. Σ. 65 (1887).

Πλὴν τῶν δύο βαθμῶν τῆς διαδικασίας ἤτοι τῆς πρωτοδίκου καὶ τῆς κατ' ἔφεσιν, ὑπάρχει ἀναντιρρήτως παρ' ἡμῖν καὶ τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως, τὸ δὲ Πατριαρχεῖον διὰ τῆς ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1881 ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἁγίους Ἀρχιερεῖς ῥητῶς λέγει ὅτι διὰ τὰ Πρωτοδικεῖα τῶν Ἐπισκοπῶν Ἐφετεῖα εἰσὶ τὰ δικαστήρια τῶν Μητροπόλεων, δι' ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἀνώτατον δικαστήριόν ἐστι τὸ δικαστήριον τῶν Πατριαρχείων. Ἱ. Σ. 65 (1887).

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἥτις ἐπὶ τοῦ προκειμένου δικάζει ὡς Ἀκυρωτικόν, δύναται, συνῳδὰ τῷ 254 ἄρθρῳ τῆς ἐν ἰσχύϊ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως πολιτικῆς δικονομίας, νὰ δικάσῃ κατ' ἀνακοπὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατατεθειμένων ἐγγράφων, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν κλητευόμενοι οἱ διάδικοι διὰ μίαν μόνην φορὰν δὲν ἐμφανισθῶσι.

Ἱ. Σ. 96 (1891).

Ὁ θεσμὸς τῆς ἀναιρέσεως ἐνώπιον τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμ-

βουλίου κανονισθεὶς διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου τῆς 27 Ἰανουαρίου 1881[1] κοινοποιηθείσης εἰς ἁπάσας τὰς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον διατελούσας Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπὰς ἐξακολουθεῖ ἔκτοτε ἐφαρμοζόμενος. Μ. Σ. 184 (1892).

Ἡ περὶ τριπλῆς ἰδιότητος τοῦ Συμβουλίου τούτου ἔνστασις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἀπορριπτέα ἐστὶ διότι, ἀναγνωριζομένου ὑπὸ τῆς Σεβ. Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, διά τε τῶν ὑπ' αὐτῆς κεκυρωμένων Ἐθνικῶν Κανονισμῶν καὶ διὰ τῆς τελευταίας Βεζυρικῆς ἐγκυκλίου περὶ τῶν ἡμετέρων προνομίων, εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τοῦ δικαιώματος ὅπως ταῦτα δικάζωσι τελειωτικῶς ὑποθέσεις τινὰς ἀναγομένας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, εἰς ταῦτα ἀπέκειτο συνεπῶς καὶ ὁ ὁρισμὸς τῆς ἐκτάσεως τῆς διαδικασίας καὶ ἐπὶ τούτῳ συνῳδὰ καὶ τῷ παραδείγματι τῆς Κρητικῆς Δικονομίας, ἥτις ἐπίσης ὑπάρχει κεκυρωμένη ὑπὸ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐκανόνισαν καὶ ἐφήρμοσαν διὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Πατριαρχείου Κων)πόλεως τὸ μέτρον ὅπως τὸ παρὸν Συμβούλιον ἐπέχῃ τόπον Ἀκυρωτικοῦ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἀσφαλεστέρας καὶ μᾶλλον ὁμοιομόρφου ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐγγυήσεως ὅτι ἐνταῦθα θεωρούμεναι τελειωτικῶς ἅπασαι αἱ ὑποθέσεις τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν δικάζονται ὀρθῶς, ὥστε ἡ τριπλῆ αὕτη ἰδιότης οὐ μόνον οὐδένα βλάπτει, ἀλλὰ καὶ ὠφελείας καθίσταται πρόξενος.

Μ. Σ. 244 (1895).

Ἡ ἔνστασις ὅτι ἀναίρεσις κατ' ἀποφάσεως τοῦ Μ. Ε. Δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου δὲν χωρεῖ

1. Τὴν ἐγκύκλιον ταύτην ὅρα ἐν Διαδικασίᾳ ἐν γένει § 2.

ἀπορριπτέα ἐστί, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου κανονισθὲν ἐφαρμόζεται διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων]πόλεως τὸ μέτρον, ὅπως τὸ Συμβούλιον τοῦτο ἐπέχῃ τόπον 'Ακυρωτικοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀσφαλεστέρας καὶ ὁμοιομόρφου ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐγγυήσεως ὅτι ἐνταῦθα θεωρούμεναι τελεσιωτικῶς ἅπασαι αἱ ὑποθέσεις τῶν Μητροπόλεων καὶ 'Επισκοπῶν δικάζονται ὀρθῶς. Μ. Σ. 302 (1896).

§ 2.[1]

Τὸ Συμβούλιον ὡς ἐξαιρετικὸν δικαστήριον μὴ ὂν ὑπόχρεον εἰς ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς Πολ. Δικονομίας

---

1. Τὰ 'Εκκλησιαστικὰ Δικαστήρια παραδεχθέντα κατ' ἀνάγκην τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς πολ. δικονομίας ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔνδικον τῆς ἀναιρέσεως μέσον ὀρθότερον εἶναι νὰ ἐφαρμόζωσι καθ' ὁλοκληρίαν αὐτὰς καὶ οὐχὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν προθεσμίαν τὴν ἐμπορικὴν δικονομίαν ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς διατάξεις τὴν πολιτικήν.

Πολ. Δικονομ. ἄρθρ. 217 — 220.

"Αρθρ. 217ον· Αἱ κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεις τῶν ἐφετείων καὶ αἱ τελεσιδίκως ὑπὸ τῶν πρωτοδικείων ἐκδιδόμεναι, ἢ αἱ ἀνεκκλήτως ἐκδοθεῖσαι ἐρήμην ἀποφάσεις, ὧν ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ἔληξε, καὶ ἐφεσίμως μὲν ἐκδοθεῖσαι, τελεσίδικοι ὅμως καταστᾶσαι ἕνεκα τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων ὑπόκεινται εἰς ἀναίρεσιν. (Παράβ. ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ τῆς δικονομίας τοῦ ἀκυρωτικοῦ Γαλ. νόμου).

"Αρθρ. 218ον. Αἱ προπαρασκευαστικαί, αἱ προδικαστικαὶ καὶ αἱ περὶ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαδικασίας παρεμπιπτόντων θεμάτων ἀποφάσεις δὲν εἶναι ἐπιδεκτικαὶ ἀναιρέσεως πρὸ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως. Δύναται ὅμως νὰ ζητηθῇ ἡ ἀναίρεσις προδικαστικῆς τινος ἀποφάσεως, ἐὰν εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστὸν καὶ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀναιρέσεως αὐτῆς μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως θέλει προξενήσῃ ἀνεπανόρθωτον ζημίαν.

"Αρθρ. 219ον. 'Η πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία εἶναι ἐνενήκοντα ἡμερῶν. 'Η

ἐξακολουθεῖ τέως παραδεχόμενον κατὰ νομολογίαν ἰδίαν τὰς περὶ ἐφέσεων καὶ ἀναψηλαφήσεων διατάξεις τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, καθ' ἃς χορηγεῖται προθεσμία 120 ἡμερῶν πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων τούτων μέσων, συνεπῶς ἡ αὐτὴ προθεσμία δέον ἵνα τηρῆται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου. Μ. Σ. 35 (1885).

'Εκεῖ ἔνθα σιγᾷ ὁ 'Αρμενόπουλος, ὅστις ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν 'Εκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις ἰσχύων νόμος, λαμβάνονται ἐν αὐτοῖς ἐξ ἀναλογίας αἱ διατάξεις τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, ἥτις ὅμως οὐδὲν περιέχει περὶ ἀναιρέσεως· ἑπομένως αἱ ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ διατάξεις περὶ ἀναιρέσεως, αἱ προθεσμίαι καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐνταῦθα, ὥστε ἐπὶ τῇ βάσει τούτων νὰ θεωρηθῇ αἴτησίς τις περὶ ἀναιρέσεως ὡς ἐκπρόθεσμος. Ἰ. Σ. 65 (1887).

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου

προθεσμία αὕτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς νομίμου κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, ἐὰν αὕτη ἐξεδόθη κατ' ἀντιμωλίαν, ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη κατ' ἐρήμην, καὶ ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας, ἐὰν πρόκηται περὶ ἀποφάσεως πρωτοδικείου μὴ ἐκκληθείσης. Οἱ κληρονόμοι ὅμως τοῦ διαδίκου, ὅστις χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν ἀποθάνῃ ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, δὲν στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναιρέσεως, πρὶν ἢ παρέλθωσιν ἐνενήκοντα μία ἡμέραι ἀπὸ τῆς εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν κηδεμόνα, ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχῃ ἀνήλικος, κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως. (Παράβ. ἄρθρ. 14 τοῦ περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ἀκυρωτικοῦ Γαλ. νόμου ἀπὸ 1 δεκεμβρίου 1790).

Ἄρθρ. 220ον. Ὅταν τις τῶν διαδίκων ζητήσῃ ἀναίρεσιν, δύναται καὶ ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἦναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκτελέσῃ τὰς λοιπὰς διατάξεις, νὰ ζητήσῃ τοῦτο ἢ δι' ἰδιαιτέρας ἀναφορᾶς, ἢ ἀναφέρων τοὺς λόγους ἐν ταῖς ἀντιπροτάσεσιν αὐτοῦ καὶ ἐὰν ἀκόμη μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς πρώτης ἀναιρέσεως παρῆλθεν ἡ προθεσμία.

τῆς ἀναιρέσεως ὡς ἐκπροθέσμου παραδεκτέα ἐστί, διότι ἐνῷ ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ 219 ἄρθρου τῆς πολιτικῆς δικονομίας εἰς 91 ἡμέρας ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἥτις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔλαβε χώραν τῇ 2 Μαρτίου, ἡ ἐν λόγῳ ἀναίρεσις ὑπεβλήθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐπρωτοκολλήθη τῇ 13 'Ιουλίου ἐ. ἔ. ἤτοι μετὰ 22 ὅλας ἡμέρας ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς νομίμου προθεσμίας· οὐδεμία κατὰ συνέπειαν ἔνστασις τῆς ἀναιρεσειούσης δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ'ὄψιν. Ἱ.Σ. 86 (1889).

'Εμπροθέσμως κοινοποιεῖται ἀναίρεσις τῇ 9 'Ιουλίου 1890 κατὰ ἀποφάσεως κοινοποιηθείσης τῇ 9 'Ιουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐντὸς δηλαδὴ τῆς τριακονθημέρου προθεσμίας τῆς ὁριζομένης ὑπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ ἰσχυούσης Εἰδικῆς δικονομίας. Μ. Σ. 211 (1893).

§ 3.[1]

Τὸ ἄρθρον 226 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ὅπερ ἐπικαλεῖται ἡ ἀναιρεσείουσα ὑπὲρ ἑαυτῆς δημιουργεῖ ἕτερον λό-

---

Πολ. Δικονομ. Ἄρθρ. 221—223 καὶ 225—230.

Ἄρθρ. 221ον. Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως γίνεται δι' ἀναφορᾶς, ἥτις ἐν μὲν τῇ πρωτευούσῃ ὑποβάλλεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ πολιτικὸν τμῆμα τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις εἰς τὸ πρωτοδικεῖον ἢ εἰς τὸ κατ' ἔφεσιν δικάζον δικαστήριον. Ἡ ἡμερομηνία τῆς ὑποβολῆς καὶ πρωτοκολλήσεως αὐτῆς εἰς τὰ ὡς ἀνωτέρω ὁριζόμενα μέρη λογίζεται ὡς ἔναρξις τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη δέον νὰ περιέχῃ τὴν χρονολογίαν τῆς συντάξεως αὐτῆς, τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων, τὸ δικαστήριον τὸ ἐκδὸν τὴν προσβαλλομένην ἀπόφασιν, τὴν χρονολογίαν τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς καὶ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ἀπόφασις ἀντίκειται τῷ νόμῳ.

Ἄρθρ. 222ον. Εἰς πᾶσαν ἀναφορὰν ἀναιρέσεως πρέπει νὰ ἐπισυνάπτωνται: 1ον ἀντίγραφον τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ἐπικεκυρωμένον ὑπό τινος

γον ἀπορρίψεως τῆς ἀναιρέσεως αὐτῆς· διότι ἐνῷ κατὰ τὸ μνημονευόμενον ἄρθρον ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις ὑπο-

---

δικαστηρίου ἢ δικαστικοῦ γραφείου· 2ον προτάσεις γεγραμμέναι κατ' ἄρθρα καὶ περιέχουσαι τοὺς ἰσχυρισμοὺς καὶ τοὺς πρὸς ἀναίρεσιν λόγους, ὡς καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐνστάσεων τοῦ ἀναιρεσείοντος· 3ον ἐγγυητικὸν ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ δημοσίας τινὸς ἀρχῆς καὶ περιέχον ἐγγύησιν πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν νομίμως ἀποδειχθησομένων δικαστικῶν ἐξόδων καὶ ζημιῶν τοῦ ἀντιδίκου ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως τῆς ἀναιρέσεως καὶ 4ον· ἀντίγραφα τῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ διὰ νὰ κοινοποιηθῶσιν εἰς τὸν ἀντίδικον. (Παράβ. ἄρθρ. 4—28 τοῦ περὶ δικονομίας τοῦ ἀκυρωτικοῦ Γαλ. νόμου).

Ἄρθρ. 223ον. Αἱ αἰτήσεις αἱ μὴ οὖσαι σύμφωνοι πρὸς τὰ ἄρθρα 221 καὶ 222 ἀπορρίπτονται. Ἐὰν ἡ προθεσμία τῆς ἀναιρέσεως δὲν εἶναι συμπεπληρωμένη, ὁ ἀναιρεσείων δύναται νὰ συντάξῃ ἐκ νέου καὶ ὑποβάλῃ αἴτησιν σύμφωνον πρὸς τοὺς διαγεγραμμένους ὅρους, ἐὰν δὲ ἡ προθεσμία εἶναι συμπεπληρωμένη, ἐκπίπτει τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναιρέσεως. Μόλον τοῦτο ἐάν, τῆς τοιαύτης αἰτήσεως μὴ ἀπορριφθείσης ἐγκαίρως, παρῆλθεν ἐν τῷ μεταξὺ ἡ προθεσμία παραχωρεῖται δεκαπενθήμερος προθεσμία πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀναγκαίων ὅρων. Ἐὰν καὶ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης μὴ συμπληρωθῶσιν οἱ ὅροι, ἡ αἴτησις ἀπορρίπτεται καθ' ὁλοκληρίαν. (Παρ. ἄρθρ. 25τοῦ περὶ Δικον. τοῦ Ἀκυρωτ. Γαλ. νόμου).

Ἄρθρ. 225ον. Ἐντὸς τὸ πολὺ μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν παραδόσεως τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως δέον νὰ κοινοποιηθῶσιν εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον τὰ ἀντίγραφα τῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ, ἀφοῦ ἐπικυρωθῶσιν. Ὁ δὲ ἀναιρεσίβλητος ὀφείλει ἐντὸς τὸ πολὺ μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ ἀκυρωτικὸν τὰς ἀντιπροτάσεις αὐτοῦ, περιεχούσας τὰς εἰς τὰς προτάσεις τοῦ ἀναιρεσείοντος ἀπαντήσεις καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ. (Παρ. ἄρθρ. 30 τοῦ περὶ Δικον. τοῦ Ἀκυρωτ. Γαλ. νόμου).

Ἄρθρ. 226ον. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις ὑποβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσείοντος εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ἐφετείου, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως διὰ τοῦ προέδρου τοῦ πρωτοδικείου. Ὁ πρόεδρος τοῦ ἐφετείου, ἀφοῦ ἐπικυρώσῃ τὰ ἀντίγραφα τῶν ἐπισυνημμένων προτάσεων καὶ ἐγγυητικοῦ, ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ταῦτα ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον, καὶ ἀφοῦ λάβῃ ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος τὰς ἀντιπροτάσεις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου καὶ ἀποστείλῃ διὰ τοῦ προσεχεστέρου ταχυδρομείου τὰ ἔγγραφα τῶν διαδίκων ἐσώκλειστα ἐντὸς ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἀκυρωτικόν.

βάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσείοντος εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἐφετείου εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως διὰ τοῦ Προέδρου τοῦ

Ἐὰν ἡ περὶ ἀναιρέσεως εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ἐφετείου ὑποβαλλομένη αἴτησις δὲν φανῇ περιέχουσα πάντας τοὺς ἀναγκαίους ὅρους, παραγγέλλεται ὁ ἀναιρεσείων νὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ αὐτήν· ἐὰν ὁ ἀναιρεσείων δὲν πράξῃ τοῦτο, ἢ ὁ ἀναιρεσίβλητος δὲν ὑποβάλῃ ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος τὰς ἀντιπροτάσεις αὐτοῦ, ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις ἀποστέλλεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ Ἀκυρωτικόν· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἐν τῇ ἐπιστολῇ (τοῦ προέδρου τοῦ ἐφετείου) δέον νὰ μνημονεύηται ἡ ἡμερομηνία τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως, αἱ γενόμεναι εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα παραγγελίαι καὶ ὑπομνήσεις καὶ ἡ χρονολογία τῆς εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον κοινοποιήσεως τῶν προτάσεων. Ὁ ὑπάλληλος ἢ τὸ δικαστήριον, ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν ὁποίων ἐζημιώθη εἷς τῶν διαδίκων, ἕνεκα τῆς μὴ τηρήσεως τῶν ἀνωτέρω ὅρων, ἢ τῆς βραδύτητος τῆς ἀποστολῆς τῆς αἰτήσεως, εἰσὶν ὑπεύθυνοι.

Ἄρθρ. 227ον. — Μίαν ἑβδομάδα μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ παραλαβὴν τῆς περὶ ἀναιρέσεως αἰτήσεως καὶ τὴν εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον κοινοποίησιν αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς εἰς τὸ ἰδιαίτερον βιβλίον ἐγγραφῆς, ὁρίζεται ἡ ἡμέρα τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐμφανίσεως καὶ διαδικασίας τῶν διαδίκων, συντάσσονται κατὰ τοὺς τύπους κλήσεις διατάσσουσαι τὴν κατὰ τὴν ὡρισμένην δικάσιμον αὐτοπρόσωπον ἢ δι' ἐπικεκυρωμένων πληρεξουσίων παράστασιν τῶν διαδίκων καὶ ἀποστέλλονται πρὸς κοινοποίησιν εἰς αὐτοὺς ἢ τὴν κατοικίαν αὐτῶν. Ἡ ἐν τῇ κλήσει ὁριζομένη προθεσμία δὲν δύναται νὰ ᾖ βραχυτέρα μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς εἰς τοὺς διαδίκους κοινοποιήσεως αὐτῆς, ἐὰν οἱ διάδικοι εὑρίσκωνται ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐὰν δὲ οὗτοι εὑρίσκωνται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, προστίθενται εἰς τὴν ῥηθεῖσαν προθεσμίαν τόσαι ἡμέραι, ὅσων ἡμερῶν δρόμον ἀπέχει τὸ μέρος τῆς διαμονῆς αὐτῶν, λογιζομένων ἓξ ὡρῶν διὰ μίαν ἡμέραν.

Ἄρθρ. 228ον. — Αἱ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστελλόμεναι κλήσεις διαβιβάζονται ἐσωκλείστως ἐν ἐπιστολῇ τοῦ προέδρου τοῦ Ἀκυρωτικοῦ πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ κατὰ τόπους πρωτοδικείου, ὅστις ὀφείλει ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς ἐπιστολῆς νὰ κοινοποιήσῃ τὴν κλῆσιν εἰς τὸν κλητευόμενον, ἢ τὴν κατοικίαν αὐτοῦ, καὶ νὰ διαβιβάσῃ ἐσωκλείστως ἐν ἀπαντητικῇ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τὸ ἐπιδοτήριον.

Ἄρθρ. 229ον. — Τὸ Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον δικάζει ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων. Ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων γίνεται πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀναπτύξωσι τὰς ἐγγράφους αὐτῶν προτάσεις, ἀντιπροτάσεις καὶ ἐνατάσεις. Ἐπομένως

Πρωτοδικείου, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀναιρεσείουσα ὑπέβαλε τὴν περὶ ἀναιρέσεως αἴτησιν αὐτῆς ἀπ' εὐθείας τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. Ἰ. Σ. 96 (1891).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 34 τῆς ἐπὶ οἰκογενειακῶν καὶ κληρονομικῶν δικαίων τῶν χριστιανῶν Κρήτης Εἰδικῆς Δικονομίας ἡ ἀπολογία τοῦ ἀναιρεσιβλήτου κοινοποιεῖται ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀναιρέσεως, δὲν λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν κοινοποιουμένη βραδύτερον.

Μ Σ. 174 δὶς (1892).

Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως δέον ἵνα κατὰ τὸ ἄρθρον 221 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἥτις ἰσχύει κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου, πρὸς τοῖς λοιποῖς περιέχῃ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς κοινοποιήσεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἄλλως ἄκυρός ἐστιν. Μ. Σ. 184 (1892).

ἀφοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐμφανισθέντων διαδίκων ἀναγνωσθῶσι τὰ ὑπάρχοντα ἔγγραφα, ἀκούονται οἱ λόγοι αὐτῶν. Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ ὁ εἷς τῶν διαδίκων ἢ καὶ ἀμφότεροι, ἐξετάζεται ἡ ἀναίρεσις. Αἱ οὕτως ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις θεωροῦνται ὡς κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδοθεῖσαι. Ἐὰν ὅμως δὲν ἐμφανισθῇ ὁ ἀναιρεσίβλητος καὶ δὲν ὑποβάλῃ ἀντιπροτάσεις, δύναται κατὰ τὰ κατωτέρω ῥηθησόμενα νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασιν.

Τῇ 4 Ρεπιουλεββέλ 1306, ἢ 27 Ὀκτωβρίου 1304.

Ἄρθρ. 230ον. — Ἐάν, μὴ ἀποπερατουμένης τῆς συζητήσεως καὶ ἐξετάσεως τῆς δίκης κατὰ τὴν δικάσιμον, ἀναβληθῇ ἡ ὑπόθεσις δι' ἄλλην ἡμέραν, ὁρίζεται νέα δικάσιμος καὶ γνωστοποιεῖται εἰς τοὺς διαδίκους ἡ ἡμέρα αὕτη, καθ' ἣν ἂν μὴ ἐμφανισθῶσιν οἱ διάδικοι, ἐξακολουθεῖ κατ' ἐρήμην ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν δύναται κατὰ τὴν διαδικασίαν νὰ ζητήσῃ τὴν προσαγωγὴν καὶ νὰ μελετήσῃ καὶ ἕτερα ἔγγραφα σχετικὰ πρὸς τὴν δίκην, τῶν ὁποίων θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν μελέτην.

Τὸ Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον δύναται νὰ κλητεύσῃ ἐκ νέου τὸν κλητευθέντα καὶ μὴ ἐμφανισθέντα διάδικον. Ἐὰν ὁ τοιοῦτος διάδικος, ὑποβάλλων ἔγγραφον αἴτησιν εἰς τὸ δικαστήριον, ζητήσῃ τὴν κλήτευσιν καὶ ἀκρόασιν αὐτοῦ, ἐνεργοῦνται τὰ δέοντα.

§ 4.[1]

Δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως κακὴ ἐκτίμησις ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου τῶν προσαχθεισῶν ἀποδείξεων. Μ. Σ. 109 (1888).

Καὶ ὁ Ε΄ λόγος τῆς ἀνακοπῆς, καθ' ὃν τὸ ἔγγραφον ὅπερ διϊσχυρίζεται ὁ ἀντίδικος σύζυγος τῆς ἀνακοπτούσης ὅτι ἔδωκεν αὕτη μεταμελουμένη διὰ τὸ διαζύγιόν ἐστι πλαστόν, οὐκ ἔρρωται καθόσον τὸ μὲν ἄρθρον τοῦ νόμου, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἀνακόπτουσα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ζητεῖ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἀνακοπὴν αὐτῆς ῥητῶς λέγει ὅτι ὁ Δ΄ λόγος δι' ὃν ἡ ἀνακοπὴ ἐπιτρέπεται εἶναι «ἐὰν ὑπάρχῃ δολιότης ἢ νόθευσις ἐν τοῖς εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν προσαχθεῖσιν ἐγγράφοις ἐπηρεάσασαι τὴν ἀπόφασιν τοῦ (Ἀκυρωτικοῦ) δικαστηρίου» πάντως ἐννοεῖ τοιαῦτα ἔγγραφα, ἅτινα δὲν προσήχθησαν μήτε ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου μήτε τοῦ κατ' ἔφεσιν, ἀλλ' ἐνώπιον μόνον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καὶ ἐπηρέασαν τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον, οὗτινος τὴν πλαστότητα διϊσχυρίζεται ἡ ἀνακόπτουσα, προσήχθη ἐνώπιον τοῦ τε πρωτοδικείου καὶ ἐφετείου καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς.

Ι. Σ. 96 (1891).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις διότι τὸ πρωτοδίκως ἐρήμην τῆς ἐναγομένης δικάσαν δικαστήριον μὴ παραδεξάμενον ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης προθεσμίας τὴν ἀνακοπὴν τῆς ἐρήμην καταδικασθείσης καὶ στερῆσαν οὕτω ταύτην τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου τοῦ χο-

---

1. Περὶ λόγων καὶ ἀποτελεσμάτων ἀναιρέσεως πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 224 καὶ 231—254 Πολιτικῆς Δικονομίας.

ρηγουμένου αὐτῇ ὑπὸ τοῦ νόμου παρέθη θεμελιώδη καὶ γενικὸν κανόνα ἀφ' ἑνός, καθ' ὃν οὐδεμία αἴτησις καταλιμπάνεται ἀδίκαστος, ῥητὴν δὲ διάταξιν τοῦ νόμου ἀφ' ἑτέρου, καθ' ὃν πᾶς διάδικος κλητευθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθείς, ἐρήμην καταδικαζόμενος δύναται ν' ἀνακόψῃ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν (ἐμπορ. δικονομ. ἄρθρ. 74).

Ἰ. Σ. 97 (1891).

Καὶ ὁ β' λόγος τῆς ἀνακοπῆς ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ δῆθεν ἐρήμην τῆς ἀνακοπτούσης ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις τῆς Ἰ. Συνόδου περιέχει ἐν ἑαυτῇ διατάξεις ἀντιφατικὰς πρὸς ἀλλήλας, ὡς ἀπορρίπτουσα τὴν ἀναίρεσιν καὶ διότι ἦν ἐκπρόθεσμος καὶ διότι ἦν ἀβάσιμος κατ' οὐσίαν, οὐκ ἔρρωται καὶ οὗτος, καθόσον, ὡς γνωστόν, ἀπόφασίς τις εἶναι ἀπορριπτέα καὶ διὰ τυπικοὺς καὶ διὰ λόγους τῆς οὐσίας, οὐδὲ περιέχει ἀπόφασίς τις ἀντίφασιν ὅταν στηρίζηται ἐπ' ἀμφοτέρων τούτων τῶν λόγων· ὁ δὲ νόμος διαγορεύων ὅτι ἀπόφασίς τις κατ' ἐρήμην ἐκδοθεῖσά ἐστιν ἐπανορθωτέα καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῇ διατάξεις ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας ἐννοεῖ ἐκείνας τῶν διατάξεων, ἐξ ὧν προδήλως ἡ μία τιθεμένη αἴρει τὴν ἄλλην, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου δὲν συμβαίνει τοιοῦτόν τι, ἀλλ' ἀμφότεραι ὁμοῦ μὴ ἀντιπίπτουσαι πρὸς ἀλλήλας συντρέχουσιν ἐπὶ τὸ αὐτό.

Ἰ. Σ. 96 (1891).

ΑΝΑΚΟΠΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.[1]

Ἡ ἀνακοπὴ ὑποβάλλεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἐκδὸν τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν δικαστήριον, ζητεῖται δ' ἡ δι' αὐτοῦ κοινοποίησις τῆς ἀνακοπῆς εἰς τὸν ἀντίδικον.

Μ. Σ. 5 (1883).

'Απορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ ὡς μὴ συντεταγμένη κατὰ τύπον, δικαιοῦνται δ' οἱ ἀνακόπτοντες, μὴ

---

1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 79 Ἐμπ. Δικονομίας ἡ ἀνακοπὴ ὑποβάλλεται, μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, δι' ἀναφορᾶς, περιλαμβανούσης τοὺς λόγους δι' ἧς ζητεῖται ἡ ἀνατροπὴ ταύτης, εἰς τὸ ἐκδὸν αὐτὴν δικαστήριον. Ὑποβάλλεται δὲ συνήθως πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν δύναται νὰ ὑποβληθῇ ἂν μὴ παραβιάζωνται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 77 Ἐμπορ. Δικον. Ὁ ἐρήμην καταδικασθεὶς ἐπιτασσόμενος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐρήμην ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν πρὶν ἢ ὑποβάλῃ ἀνακοπήν. δύναται ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐκτέλεσιν σημειῶν ἐν τῷ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ἐπιδοτηρίῳ ὅτι προτίθεται νὰ ἀνακόψῃ αὐτήν, ὑποχρεούμενος ὅμως νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἀνακοπὴν αὐτοῦ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς δηλώσεως, προστιθεμένης ἐν ἀνάγκῃ μιᾶς ἡμέρας ἀνὰ πάντα ἡμερήσιον σταθμὸν ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως τοῦ τόπου.

παρελθούσης τῆς νομίμου προθεσμίας, νὰ ὑποβάλωσιν ἑτέραν δεόντως συντεταγμένην.

Πρ. Μ. Σ. 13 Αβρίου 1889.

§ 2.[1]

Κατὰ τὸ ἄρθρον 74 τῆς 'Εμπορικῆς Δικονομίας πᾶς διάδικος, ὅστις κλητευθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθεὶς κατεδικάσθη ἐρήμην, δικαιοῦται ν' ἀνακόψῃ τὴν καταδικάζουσαν αὐτὸν ἀπόφασιν. Μ. Σ. 18 (1873).

Κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου ἰσχύουσαν δικονομίαν αἱ ἐρήμην ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ἀνακόπτονται.

Μ. Σ. 18 (1873).

'Ο ἀνακόπτων οὐδόλως ἦν ὑπόχρεως ἵνα κοινοποιήσῃ ἀντίγραφον τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως, ἥτις ἐξεδόθη κατ' αὐτοῦ, εἰς τὸν ἀντίδικόν του· ἐδικαιοῦτο δὲ ἐν πάσῃ περιστάσει ἵνα ὑποβάλῃ ἀνακοπήν.

Πρ. Μ. Σ. 12 Αὐγούστου 1887.

§ 3.[2]

Κατὰ τὸ ἄρθρον 76 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία εἶναι δεκαπενθήμερος ὁσάκις ὁ ἐρήμην

---

1. 'Εμπορ. Δικ.

Ἄρθρ. 74. Πᾶς διάδικος κλητευθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθείς, ἐρήμην καταδικαζόμενος, δύναται νὰ ἀνακόψῃ αὐτήν.

2. 'Η πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ποικίλλει κατὰ τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις.

Προκειμένου μὲν περὶ ἀνακοπῆς ἀποφάσεων τῶν Μικτῶν 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 76 καὶ 77 τῆς 'Εμπορικῆς Δικονομίας, καθ' ἃ ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία, α') εἶναι 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφά-

καταδικασθείς, προσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον ἠρνήθη νὰ δικασθῇ, ἄλλως ἡ ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις εἶναι ἀνακόψιμος μέχρι τῆς ἐκτελέσεώς της.

Μ. Σ. 16, 18 (1873).

Κατὰ τὴν ἰσχύουσαν παρὰ τῷ Συμβουλίῳ νομολογίαν ἡ

σεως ἕνεκεν προσελεύσεως μὲν εἰς τὸ δικαστήριον ἀλλ' ἀρνήσεως ἑνὸς τῶν διαδίκων πρὸς συζήτησιν, καὶ β') παρατείνεται μέχρις ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως ἕνεκεν παντελοῦς ἀπουσίας ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων. Θεωρεῖται δ' ἡ ἐρήμην ἀπόφασις ἐκτελεσθεῖσα κατὰ τὸ 77 ἄρθρ. Ἐ.Δ. ἂν συνεπείᾳ αὐτῆς ἐπροσωποκρατήθη ὁ καταδικασθείς, ἢ τούτου ἐν φυλακῇ εὑρισκομένου διετάχθη ἡ περαιτέρω κράτησις αὐτοῦ, ἂν κατασχεθῶσι καὶ πωληθῶσι τὰ κινητὰ αὐτοῦ, ἢ ἐγνωστοποιήθη αὐτῷ κατὰ τὸν νόμον ἡ γενομένη κατάσχεσις ἑνὸς ἢ τινων ἐκ τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ, ἂν πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως καὶ ἑνὶ λόγῳ ἂν ὑπάρχῃ ἔγγραφόν τι καταδεικνῦον ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος διάδικος ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως. Οὕτω, ἀνακοπὴ πλέον δὲν χωρεῖ ἀφ' ἧς ἐξετελέσθη ἡ ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις καὶ ἀφ' ἧς ἔλαβε γνῶσιν ὁ ἐρήμην καταδικασθεὶς ὅτι ἤρξατο ἡ ἐκτέλεσις, καίτοι μὴ περαιωθεῖσα, ἀποδειχθῇ δὲ τοῦτο ἐγγράφως, ἐὰν π. χ. συνελήφθη οὗτος πρὸς φυλάκισιν ἀλλ' ἀπέδρα, ἐὰν ἐνεργηθείσης κατασχέσεως τῶν ἐπίπλων αὐτοῦ ἐδέχθη νὰ γίνῃ θεματοφύλαξ αὐτῶν κτλ.

Προκειμένου δὲ περὶ ἀνακοπῆς ἀποφάσεων τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν ἐστι φυσικῶς ἀδύνατος, ἐφαρμόζεται συνήθως ἐν τοῖς Πνευματικοῖς Δικαστηρίοις τὸ 153 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικον.,καθ' ὃ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς εἶναι ἐν γένει 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως. Ἡ ἡμέρα τῆς κοινοποιήσεως δὲν ὑπολογίζεται ἐν τῇ προθεσμίᾳ, ὅθεν ὑποτιθεμένου ὅτι ἀπόφασίς τις ἐκοινοποιήθη τῇ 11 Σεπτεμβρίου ἡ ἀνακοπὴ δύναται νὰ ἐπιδοθῇ πρὸς πρωτοκόλλησιν καὶ πρωτοκολληθῇ τὸ βραδύτερον κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον 76 Ἐμπορ. Δικον. τῇ 26 τοῦ αὐτοῦ μηνός, κατὰ δὲ τὸ 153 Πολιτικῆς Δικονομίας τῇ 12 Ὀκτωβρίου.

προθεσμία πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς ὑπὸ τοῦ παρισταμένου μὲν ἐν τῇ δίκῃ ἀρνουμένου δὲ λαβεῖν μέρος εἰς αὐτὴν ὁρίζεται δεκαπενθήμερος.

Μ. Σ. 31 (1885).

Ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ ἀνακοπὴ διότι ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθεῖσα συμφώνως πρὸς τὸ 77 ἄρθρ. τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, διότι ἐγένετο κατάσχεσις ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἀντιδίκου.

Μ. Σ. 38 (1885).

Εἶναι ἐκπρόθεσμος ἡ ἀνακοπὴ τῆς ἀνακοπτούσης Μονῆς, μὴ ἐπιμεληθείσης τὴν εἰς τὸ πρωτόκολλον ἐγγραφὴν τῆς ἀνακοπῆς ἐντὸς τῆς χορηγουμένης αὐτῇ ὑπὸ τοῦ νόμου 15ημέρου προθεσμίας, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐκδοθείσης δι' ἄρνησιν συζητήσεως οὐχὶ δὲ δι' ἔλλειψιν παραστάσεως. Μ. Σ. 57,58 (1886).

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐμπορικὴ δικονομία, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ καταδικασθεὶς ἐρήμην εἶχεν ἀπολειφθῇ τοῦ δικαστηρίου, δίδωσι προθεσμίαν ἀνακοπῆς μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως, ἀλλ' ὅμως ἡ διάταξις αὕτη δὲν δύναται ἵνα ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, ἐφ' ὧν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐχ ὑπάρχει ἐκτέλεσις, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης περιπτώσεως τῆς διαλύσεως μνηστείας, ἑπομένως ἀντὶ τῆς ἐμπορικῆς δέον ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψει καὶ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ὁριζούσης προθεσμίαν πρὸς ἀνακοπὴν ἡμερῶν 31, ὅπως τοῦτο γίνεται ἐν ἄλλαις περιπτώσεσιν ἐν αἷς ἀδύνατός ἐστιν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐμπορικῆς. Ι. Σ. 70 (1888).

Κατὰ τὴν ἰσχύουσαν παρὰ τῷ Συμβουλίῳ δικονομίαν, οὐδεμία ὑπάρχει προθεσμία πρὸς ἀνακοπὴν ἀλλὰ παρα-

τείνεται αὕτη μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως. Πρ. Μ. Σ. 27 Σεπτεμβρίου 1889.

'Εσφαλμένως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐχαρακτήρισεν ὡς ἐκπρόθεσμον τὴν ἀνακοπὴν τοῦ νῦν ἐφεσείοντος ἐπιδοθεῖσαν 22 ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς αὐτὸν κοινοποίησιν ἀντιγράφου τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδοθείσης ἀποφάσεως (4—26 'Ιουλίου) συνεπῶς δ' οὖσαν ἐμπρόθεσμον, ἅτε ἐπιδοθεῖσαν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, τὸ δ' ἐν τῇ ἀποφάσει ἀναφερόμενον 76 ἄρθρον τῆς ἐμπορ. δικονομίας δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθόσον ἐν αὐτῷ τάσσεται 15 ἡμερῶν προθεσμία πρὸς ἀνακοπὴν ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐναγόμενος ἐμφανισθεὶς εἰς τὸ δικαστήριον δὲν θελήσῃ νὰ δικασθῇ μετὰ τοῦ ἐνάγοντος. Ί. Σ. 152 (1892).

Ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς συνῳδὰ τῇ ἐν χρήσει τοῦ Συμβουλίου δικονομίᾳ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως. Μ. Σ. 203 (1893).

Οὐδεμίαν ἔχει ἰσχὺν ἡ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου τάξαντος προθεσμίαν 30 ἡμερῶν πρὸς ἀνακοπὴν αὐτῆς, ἐπιτρέπεται δὲ τῷ καταδικασθέντι ν' ἀνακόψῃ αὐτὴν μετὰ ταῦτα διότι κατὰ τὴν ἰσχύουσαν δικονομίαν ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία παρατείνεται μέχρις ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως. Μ. Σ. 246,248 (1895).

§ 4.[1]

Κατὰ τὸν νόμον δευτέρα ἀνακοπὴ κατὰ δευτέρας ἐρήμην ἀποφάσεως δὲν ἐπιτρέπεται Μ. Σ. 2 (1875).

---

[1] 'Εμπορ. Δικον. ἄρθρ. 84.

Ἄρθρ. 84ον.—Ἂν ὁ ἀνακόπτων δὲν ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν δικάσιμον τὴν

'Εσφαλμένως ἑρμηνεύει ὁ ἀνακόπτων τὸ 84 ἄρθρον τῆς 'Εμπορ. Δικονομίας, λέγων ὅτι ἅμα ὁ ἀνακόπτων ἐμφανισθῇ καὶ συζητήσῃ τὴν ἀνακοπήν του, κατόπιν δὲ ἀφήσῃ ἵνα δικασθῇ αὖθις ἐρήμην δικαιοῦται ἐκ νέου ἵνα ἀνακόψῃ τὴν ἐρήμην ἐκδοθεῖσαν δευτέραν ἀπόφασιν διότι ὁ ἀνακόπτων λαμβάνει θέσιν ἐνάγοντος, πᾶσα δὲ ἡ διαδικασία, ἥτις ἤθελε λάβει χώραν ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς ὡς καὶ αἱ επόμεναι συζητήσεις οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰμὴ αὐτὴ ἡ συζήτησις καὶ ἐκδίκασις τῆς ἀνακοπῆς· ἡ δὲ ἑρμηνεία, ἣν δίδωσιν ὁ ἀνακόπτων εἰς τὸ ῥηθὲν ἄρθρον ἤθελεν ἔχει ὀλεθρίους συνεπείας τοῖς τε διαδίκοις καὶ τῇ δικαιοσύνῃ, καθόσον πᾶς διάδικος ἔχων πρὸς τοῦτο συμφέρον ἤθελε διαιωνίζει τὰς δίκας, ἐμφανιζόμενος ἑκάστοτε καὶ συζητῶν τὴν ἀνακοπήν του καὶ κατόπιν ἀφίνων ἵνα δικάζηται ἐρήμην ὅπως ἀνακόψῃ καὶ ἐκ δευτέρου τὴν ἀπόφασιν καὶ οὕτω καθεξῆς.

M. Σ. 2 (1875).

§ 5.[1]

Γενομένης δεκτῆς τῆς ἀνακοπῆς ἡ μὲν ἐρήμην ἀπόφασις ἀκυροῦται, οἱ δὲ διάδικοι ἐπανέρχονται εἰς ἣν θέσιν εὑ-

ορισθεῖσαν πρὸς συζήτησιν τῆς ἀνακοπῆς αὐτοῦ, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀνακόψῃ τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκδοθησομένην δευτέραν ταύτην κατ' ἐρήμην ἀπόφασιν, ἔχει δὲ μόνον τὸ ἔνδικον τῆς ἐφέσεως μέσον. 'Απ' ἐναντίας, ἂν ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ δὲν ἐμφανισθῇ, ἐπιτρέπεται κατὰ τῆς ἐκδοθησομένης ἐρήμην ἀποφάσεως ἀνακοπὴ ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας καὶ κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους ὅρους (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 159).

1. 'Εμπορ. Δικονομ. ἄρθρ. 75, 78, 82, 83.

'Αρθρ. 75ον. — Διὰ τῆς ἀνακοπῆς σκοπεῖται ἡ ἄρνησις τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ ἡ αἴτησις τῆς ἀνακλήσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος δικαστηρίου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 152).

ρίσκοντο πρὸ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐκ νέου (ἄρθρ. 75 καὶ 83 Ἐμπορ. Δικονομ.)

Μ. Σ. 16 (1873).

§ 6.

Ἡ δήλωσις τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἀναιρεσειόντων ὅτι παραιτοῦνται τῆς ἀνακοπῆς αὐτῶν κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως τοῦ Ἐφετείου δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, εἰ μὴ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου εἰς ὃ ὑπεβλήθη ἡ ἀνακοπή.

Μ. Σ. 110 (1888).

Ἄρθρ. 78ον. — Ἡ ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω προθεσμιῶν καὶ κατὰ τὰς ἐφεξῆς διατυπώσεις γινομένη ἀνακοπὴ ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, ἐκτὸς ἐὰν κατὰ τὸ 71 ἄρθρον διετάχθη ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις. Δύναται ὅμως ὁ διάδικος, ὑπὲρ οὗ ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις, νὰ λάβῃ συντηρητικὰ μέτρα, ὡς π.χ. νὰ ἐνεργήσῃ κατάσχεσιν. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 154.)

Ἄρθρ. 82ον. — Κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν ἐκφωνεῖται ἡ ὑπόθεσις ἐπὶ δικαστηρίου, ἐξετάζεται δὲ πρῶτον ἂν ἡ ἀνακοπὴ ἐγένετο κατὰ τύπους καὶ ἐμπροθέσμως. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 157).

Ἄρθρ. 83ον. — Ἂν ἡ περὶ ἀνακοπῆς αἴτησις εὑρεθῇ νομίμως συντεταγμένη καὶ ἐντὸς τοῦ ὡρισμένου χρόνου ὑποβεβλημένη, οἱ διάδικοι ἐπανέρχονται εἰς ἣν θέσιν εὑρίσκοντο πρὸ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως. Ἑπομένως ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐκ νέου, κατὰ τὸν νόμον, εἴτε κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν, εἴτε κατ' ἄλλην καὶ οὕτως ἡ προτέρα ἀπόφασις ἐπικυροῦται, ἀνατρέπεται ἢ μεταρρυθμίζεται. Τὸ τέλος ὅμως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ λοιπὰ ἔξοδα, κατὰ τὴν περίστασιν, καταλογίζονται πάντοτε εἰς βάρος τοῦ δι' αὐτῆς καταδικασθέντος. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 158).

ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1.[1]

'Απορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις ἀπαραδέκτου τῆς ἀναψηλαφήσεως τοῦ πρώην ἐνάγοντος καὶ ἐρήμην δικασθέντος κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, διότι οὗτος δὲν δύναται νὰ ποιήσῃ πλέον χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακοπῆς καὶ

1. 'Αναψηλάφησις καλεῖται τὸ ἔνδικον μέσον, ὅπερ ἀσκεῖται κατὰ τελεσιδίκου ἀποφάσεως καὶ εἰσάγεται εἰς τὸ ἐκδὸν τὴν προςβαλλομένην ἀπόφασιν δικαστήριον. Ἡ ἀναψηλάφησις ἐπιτρέπεται μόνον κατὰ οριστικῶν ἀποφάσεων, αἵτινες κατέστησαν τελεσίδικοι ἤτοι ἀνεπίδεκτοι ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως, εἶναι δ' ἀπαράδεκτος κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ 'Ακυρωτικοῦ (Πολ. Δικ. 252) καὶ κατ' ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν κατ' ἀναψηλάφησιν ('Εμπ. Δικ. Ἄρθρ. 140).

Πολ. Δικ. 252.

Ἄρθρ. 252ον. — Δὲν ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ ἢ ἀναψηλάφησις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ 'Ακυρωτικοῦ. 'Εὰν ὅμως ὑπάρχῃ μία ἐκ τῶν κάτωθι ἀναφερομένων περιπτώσεων, δύναται εἷς τῶν διαδίκων νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς ἀποφάσεως, ὑποβάλλων εἰς τὸ 'Ακυρωτικὸν ἀναφορὰν περιέχουσαν τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ ἐντὸς τὸ πολὺ ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ 'Ακυρωτικοῦ.

'Εμπ. Δικ. 121—122.

Ἄρθρ. 121ον. Αἱ κατ' ἀντιμωλίαν ἐπὶ τῶν ἐφέσεων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις

κατὰ συνέπειαν οὐδὲν ὑπολείπεται αὐτῷ ἔνδικον μέσον ἐκτὸς τοῦ τῆς ἀναψηλαφήσεως. Μ. Σ. 8 (1875).

Ἐπιτρέπεται ἀναψηλάφησις κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως, ἥτις προσεβλήθη δι' ἀνακοπῆς, ἀπορριφθείσης ὅμως, καὶ κατέστη ἑπομένως ἀνεπίδεκτος ἀνακοπῆς.

Μ. Σ. 68 (1886).

Τὸ Συμβούλιον κατὰ πλειοψηφίαν ἀπεφήνατο ὅτι κατὰ τὰ ἄρθρα 121 καὶ 122 τῆς ἐν χρήσει δικονομίας ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 48 ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις θεωρεῖται ἀνεπίδεκτος ἀνακοπῆς, ἀφοῦ ἡ κατ' αὐτῆς ὑποβληθεῖσα ἀνακοπὴ ἀπερρίφθη ὡς μὴ γενομένη ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας καὶ ἑπομένως ὑπόκειται εἰς ἀναψηλάφησιν, εἰ καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῆς μειοψηφίας, ὅταν ὁ ἡττηθεὶς κατ' ἐρήμην διάδικος ἀφήσῃ καὶ παρέλθῃ ἡ προθεσμία ἄνευ ἀνακοπῆς, τότε ἡ ἀπόφασις καθισταμένη τελεσίδικος συμφώνως πρὸς τὸ 121 ἄρθρον ὑπόκειται εἰς ἀναψηλάφησιν, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὑποβληθείσης ἀνακοπῆς καὶ ἀπορριφθείσης ὡς ἐκπροθέσμου, δὲν δύνανται ἤδη οἱ ἡττηθέντες κατ' ἀνακοπὴν ἵνα ἀναψηλαφήσωσιν ἀπόφασιν μὴ οὖσαν ἀνεπίδεκτον ἀνακοπῆς. Πρ. Μ. Σ. 23 Ἰουλίου 1886.

Τῆς προδικαστικῆς ταύτης ἀποφάσεως περὶ ἁρμοδιότητος

καὶ αἱ ἐρήμην μὲν ἐκδοθεῖσαι, μὴ προσβληθεῖσαι ὅμως δι' ἀνακοπῆς ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, θεωροῦνται ὡς τελεσίδικοι. Ἐπιτρέπεται ὅμως κατὰ τὰς ειδικὰς περὶ τούτου διατάξεις ἡ τῶν ἀποφάσεων τούτων ἀναψηλάφησις, ἥτις ἐπίσης δικάζεται ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 200).

Ἄρθρ. 122ον. Κατὰ τῶν ὑπὸ τῶν ἐμποροδικείων ἢ τοῦ ἐφετείου κατ' ἀντιμωλίαν τελεσιδίκως ὡς καὶ τῶν μὴ ἐπιδεκτικῶν ἀνακοπῆς ἐρήμην καὶ τελεσιδίδως ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων δύνανται νὰ ζητηθῇ ἡ ἀναψηλάφησις δι' αἰτήσεως, γινομένης δι' ἀναφορᾶς τῶν διαδίκων ἢ τῶν ἐκπροσωπούντων τούτους διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 201).

ἀπαγγελθείσης τοῖς διαδίκοις, ὁ ἐναγόμενος ἐδήλωσεν ὅτι μὴ παραδεχόμενος ταύτην ἐπιφυλάσσεται ἵνα ποιήσηται χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναψηλαφήσεως μέσου, ἡ δὲ ἐνάγουσα ἀντέταξεν ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ὡς προδικαστικὴ δὲν δύναται ἵνα ἀναψηλαφηθῇ, ἐμμένοντος δὲ τοῦ ἐναγομένου εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτοῦ, τὸ Συμβούλιον σκεψάμενον ἰδίᾳ καὶ ἰδὸν τὸ ἄρθρον 122 τῆς ἐν χρήσει δικονομίας, καθὸ μόνον αἱ τελεσίδικοι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς τὸ τῆς ἀναψηλαφήσεως ἔνδικον μέσον, ἀπεφήνατο τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐν λόγῳ ἐνστάσεως. Πρ. Μ. Σ. 16 Δεκεμ. 1887.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 122 τῆς ἐν ἰσχύϊ Ἐμπορ. Δικονομίας αἱ κατ' ἀντιμωλίαν τελεσίδικοι ἀποφάσεις, ὡς καὶ αἱ μὴ ἐπιδεκτικαὶ ἀνακοπῆς, τελεσιδίκως ἐκδοθεῖσαι ὑπόκεινται εἰς τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναψηλαφήσεως, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων, αἵτινες ἐρήμην μὲν ἐκδιδόμεναι ὑποβάλλονται εἰς ἀνακοπὴν κατ' ἀντιμωλίαν δὲ εἰς ἔφεσιν. Μ. Σ. 210 (1893).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 252 τῆς Πολιτ. Δικονομίας ἥτις ἐφαρμόζεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τούτου ἐν ταῖς κατ' ἀναίρεσιν διαδικασίαις δὲν ἐπιτρέπεται ἀναψηλάφησις ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀκυρωτικοῦ. Μ. Σ. 216 (1894).

§ 2.[1]

Δύναται μὲν κατ' ἐξαίρεσιν ἀπόφασίς τις τελεσίδικος

---

1. Ἐμπορ. Δικ. ἄρθρ. 123-124.

Ἄρθρ. 123ον. — Δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναψηλάφησις: 1ον ἂν τὸ δικαστήριον ἀπεφάσισε περὶ πραγμάτων μὴ ἐμπεριληφθέντων ἐν τῇ αἰτήσει· 2ον ἂν ἐπεδίκασε πλέον τοῦ ζητηθέντος· 3ον ἂν ἐν τῇ ἀποφάσει δὲν ἔκαμε λόγον περὶ προτάσεώς τινος τοῦ διαδίκου· 4ον ἂν ἐκδοθείσης ἀποφάσεως τελεσιδίκου ὑπό

καταστᾶσα ν' ἀναθεωρηθῇ ἕνεκεν ἐγγράφου ἢ ἐγγράφων ἐχόντων σπουδαίαν ἐπὶ τῆς δίκης ἐπιρροὴν καὶ μεταγενεστέρως εὑρισκομένων, ἀλλὰ μόνον ὅταν ταῦτα κατείχοντο ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων τοῦ προσάγοντος αὐτὰ διαδίκου· δικαίως δὲ καὶ λογικῶς τοῦτο, διότι τότε μόνον δύναται ἵνα θεωρηθῇ ὁ ὑπὲρ οὗ ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν τὰ ἔγγραφα

τινος ἐμποροδικείου ἢ ὑπὸ τοῦ ἐφετείου δοθῇ καὶ ἑτέρα ἐπίσης τελεσίδικος, διάφορος τῆς πρώτης, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐμποροδικείου ἢ ὑπὸ τοῦ ἐφετείου, μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων, ἐνεργούντων ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἰδιότητας ἰδίῳ ἢ ἀλλοτρίῳ ὀνόματι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως καὶ χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ τι μετὰ τὴν πρώτην ἀπόφασιν δυνάμενον νὰ τὴν μεταβάλῃ· 5ον ἂν ἐν τῇ ἀποφάσει περιέχωνται διατάξεις ἐναντίαι πρὸς ἀλλήλας, ὥστε ν' ἀποβαίνῃ ἀδύνατος ἡ ἐκτέλεσις ἁπασῶν διὰ μιᾶς· 6ον ἂν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης ἐνήργησε μετὰ δόλου ὁ ἀντίδικος, ἐπενήργησε δὲ ὁ δόλος ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως· 7ον ἂν τὰ ἔγγραφα, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἡ ἀπόφασις, ἀνεγνωρίσθησαν ἀκολούθως ἢ ἀπεδείχθησαν πλαστά· 8ον ἂν μετὰ τὴν ἀπόφασιν περιῆλθον εἰς χεῖρας τοῦ αἰτοῦντος ἔγγραφα δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως, ἅτινα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἶχεν ἀποκρύψῃ ὁ ἀντίδικος· 9ον ἂν ἐξεδόθη ἀπόφασις κατὰ τῆς κυβερνήσεως, κατὰ κωμοπόλεως ἢ χωρίου ἐναντίον δημοσίων ἢ ἀφιερωμένων καταστημάτων, ἢ ἐναντίον ὀρφανῶν χωρὶς νὰ παρασταθῶσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενοι πληρεξούσιοι. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 202).

Ἄρθρ. 124ον. — Ἐπίσης ἐπιτρέπεται αἴτησις ἀναψηλαφήσεως ἐν περιπτώσεσι καθ' ἣν ὑπάρχει ἀκυρότης κατὰ τὸν νόμον· αἱ δὲ περιπτώσεις αὗται εἰσί: 1ον ἂν τὸ ἐκδὸν τὴν ἀπόφασιν δικαστήριον ἢ τὸ ἐφετεῖον δὲν ἦτο συντεθειμένον καὶ συγκεκροτημένον νομίμως· 2ον ἂν ὑπερέβη τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα δικάσαν ἀναρμοδίως ἢ τελεσιδίκως ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου τεθειμένων πρὸς τοιαύτην ἐκδίκασιν ὁρίων, ἢ θεωρῆσαν ἄκυρόν τι κατὰ νόμον μὴ ἄκυρον, ἢ μὴ παραδεξάμενόν τι παραδεκτέον κατὰ τὸν νόμον· 3ον ἂν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαδικαστικῶν διατυπώσεων καὶ τὴν ἕνεκα τούτου σύνταξιν καὶ ἐπίδοσιν τῶν δικογράφων, δὲν ἐτηρήθησαν οἱ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἐπιβαλλόμενοι κανόνες καὶ ὅροι, εἴτε κατὰ τὴν διαδικασίαν εἴτε πρὸ ταύτης, ἐκτὸς ἂν κατὰ τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἀπώλεσαν οἱ διάδικοι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προτείνωσι τὴν γενομένην παρατυπίαν· 4ον ἂν παρελείφθη τὸ αἰτιολογικὸν τῆς ἀποφάσεως· 5ον ἂν ἡ ἀπόφασις ἀντίκηται προφανῶς εἰς τὸ γράμμα τοῦ νόμου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 202).

ἀδικούμενος ἐκ δόλου ἢ κακοβουλίας τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἐξ ἰδίας ῥαθυμίας ἢ καὶ ἁπλῆς ἐλλείψεως περὶ τὴν αὐστηρὰν φύλαξιν τούτων τῶν σπουδαίων ἐνδείξεων τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ οὐκ ἠδυνήθη ὑπερασπῖσαι αὐτὰ ἐγκαίρως· διότι ἂν ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα ἤθελεν εἶσθαι ἀνεῳγμένον εὐρὺ στάδιον τῇ στρεψοδικίᾳ καὶ τῇ φυ-

---

Τὰ ἄρθρα ταῦτα εἰ καὶ κατηργήθησαν ῥητῶς διὰ τοῦ τελευταίου ἄρθρου τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἀντικατασταθέντα διὰ τοῦ ἑπομένου 202ου ἄρθρου τῆς αὐτῆς δικονομίας, διατελοῦσιν ἐν ἰσχύϊ ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις, παρ' οἷς ἐφαρμόζεται ἡ ἐμπορικὴ δικονομία.

Πολ. Δικ. Ἄρθρ. 202.

Ἄρθρ. 202ον. — Οἱ λόγοι τῆς ἀναψηλαφήσεώς εἰσιν οἱ ἀκόλουθοι: 1ον ἐὰν ἐπεδικάσθη τι μὴ ζητηθέν· 2ον ἐὰν ἐπεδικάσθη πλέον τοῦ ζητηθέντος· 3ον ἐὰν ἐν τῷ διατακτικῷ παρεσιωπήθη τις τῶν γενομένων αἰτήσεων· 4ον ἐὰν ἐκδοθείσης ὑπό τινος πρωτοδικείου ἢ ἐφετείου ἀποφάσεως περὶ δίκης ὑφισταμένης μεταξὺ τῶν διαδίκων, ἐξεδόθη ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἑτέρα ἀπόφασις ἀντιφάσκουσα πρὸς τὴν πρώτην, χωρὶς νὰ ἐπῆλθε μεταβολή τις εἰς τὰ πρόσωπα καὶ τὴν ἰδιότητα τῶν διαδίκων, ἢ ἐπὶ τέλους χωρὶς νὰ προέκυψε γεγονός τι δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ νομίμως τὴν ἔκδοσιν νέας καὶ ἀντιφασκούσης ἀποφάσεως· 5ον ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει ἀντιφατικαὶ διατάξεις· 6ον ἐὰν συνέβη κατὰ τὴν διαδικασίαν δόλος τις ἐκ μέρους τοῦ κατ' ἀναψηλάφησιν ἐναγομένου, ἐπηρεάσας τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου· 7ον ἐὰν μετὰ τὴν ἀπόφασιν ὡμολογήθη, ἢ ἀπεδείχθη ἡ πλαστότης ἐγγράφων τινῶν, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἡ ἀπόφασις· 8ον ἐὰν προσαχθῶσιν εἰς τὸ δικαστήριον μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἔγγραφά τινα κρίσιμα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἀρνούμενα ἢ κατακρατούμενα· 9ον ἐὰν τὸ δικαστήριον παρεβίασε δικονονομικόν τινα τύπον, ὃς δέον νὰ τηρῆται κατὰ τὴν ἀπόφασιν, ἢ πρὸ αὐτῆς καὶ οὗ ἡ μὴ τήρησις συνεπάγεται τὴν ἀκυρότητα τῆς ἀποφάσεως καὶ ἐὰν ἡ περὶ τούτου ἔνστασις δὲν ἐκαλύφθη ἐγκαίρως διὰ τῆς σιωπῆς τοῦ καταδικασθέντος, καὶ 10ον ἐὰν ἐξεδόθη ἀπόφασις ἐναντίον τοῦ Κράτους, ἢ τῶν κατοίκων πόλεώς τινος καὶ χωρίου, δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων καθιδρυμάτων, ἢ ἀνηλίκων, χωρὶς νὰ ἀντεπροσωπεύθησαν οὗτοι διὰ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων καὶ κηδεμόνων ἢ ἐφόρων. (Παρ. Γαλ. Δικ. ἄρθρ: 480).

γοδικίᾳ καὶ οὐδεμία πώποτε ἀπόφασις ἤθελεν ἐκτελεῖσθαι.
Μ. Σ. 8 (1866).

Τὸ Συμβούλιον δικάσαν περὶ πράγματος μὴ ἐμπεριληφθέντος ἐν τῇ αἰτήσει παρεβίασε τὸν νόμον (Ἐμπ. Δικ. ἄρθρου 123) καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς ἀναψηλάφησιν. Μ. Σ. 8, 14 (1875).

Ὁ ἐν τῇ ἀναψηλαφήσει λόγος περὶ ὀρθῆς ἢ μὴ ἐκτιμήσεως τῶν προσαχθεισῶν ἀποδείξεων, οὐδόλως ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς ἀναψηλάφησιν ὁριζομένων.
Μ. Σ. 32 (1875).

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναψηλαφῶντος καὶ ἄκυρος ἡ ἀναψηλαφωμένη ἀπόφασις ἡ κηρύξασα τὸ δικαστήριον τοῦτο ἁρμόδιον ἵνα ἐπιληφθῇ δίκης ἀφορώσης διεκδίκησιν κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου, παρὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου ἐπιτρέπουσαν αὐτῷ ἐξαιρετικῶς ἵνα δικάζῃ ἐπὶ διαθηκῶν καὶ προικοσυμφώνων, ἐνῷ τοῦτο μὴ περιορισθὲν ἵνα κηρύξῃ ἄκυρον τὴν προσβαλλομένην διαθήκην ἀλλὰ προχωρῆσαν καὶ εἰς τὴν ἐπιδίκασιν τῶν κτημάτων τῆς διαθέτιδος ὑπερέβη τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα. Μ. Σ. 5 (1877).

Κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἰσχύουσαν δικονομίαν μόνον ὅταν ἐν τῇ ἀποφάσει ὑπάρχωσι διατάξεις ἀντιφατικαί, μὴ δυνάμεναι νὰ ἐκτελεσθῶσιν, ἐπιτρέπεται ἡ ἀναψηλάφησις, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν τὸ διατακτικὸν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀντιφάσκῃ πρὸς τὸ αἰτιολογικόν. Ἱ. Σ. 33 (1885).

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον ὅτι ἐναντίον τοῦ περὶ δικηγορικῆς ἀμοιβῆς νόμου τῆς Κυβερνήσεως ἐπεψήφισε τοῖς αἰτοῦσι γρ. 9500, κατὰ δὲ τὸ ἐδάφιον 5ον τοῦ ἄρθρου 124 τῆς δικονομίας ἐπιτρέπεται ἡ ἀναψηλάφησις ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ ἀπόφασις ἀντίκειται προφανῶς εἰς τὸ γράμμα τοῦ νόμου, παρεδέξατο κατὰ πλειοψηφίαν τὴν ἀνα-

ψηλάφησιν καὶ ἐνέκρινεν ὅπως τοῦτο καὶ μόνον τὸ κεφάλαιον συζητηθῇ ἐν προσεχεῖ συνεδριάσει, τῆς μειοψηφίας γνωμοδοτούσης, ὅτι γενομένης δεκτῆς τῆς ἀναψηλαφήσεως τοῦ περὶ δικηγορικῆς ἀμοιβῆς κονδυλίου, ἀκυροῦται συνῳδὰ πρὸς τὸ 138 ἄρθρον τῆς ἐν χρήσει δικονομίας ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις, ἐπανερχομένων οὕτω τῶν διαδίκων εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς θέσιν καὶ δικαιουμένων ἑπομένως ἵνα συζητήσωσιν ἐξ ὑπαρχῆς τὴν ὑπόθεσιν.

Πρ. Μ. Σ. 20 Αὐγούστου 1886.

Ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις οὐδένα ποιουμένη λόγον περὶ οὐσιώδους προτάσεως τῆς νῦν ἀναψηλαφώσης, ὑπόκειται κατὰ τὸν νόμον εἰς ἀναψηλάφησιν.

Πρ. Μ. Σ. 26 Αὐγούστου 1887.

Ἐγκρίνεται κοινῇ ἡ ἀποδοχὴ τῆς προκειμένης ἀναψηλαφήσεως συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 123 § 8 τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας, καθ' ὃ ἂν μετὰ τὴν ἀπόφασιν περιῆλθον εἰς χεῖρας τοῦ αἰτοῦντος ἔγγραφα δυνάμενα νὰ ἔχωσι ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως, ἅτινα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἶχεν ἀποκρύψει ὁ ἀντίδικος, δύναται καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον νὰ ζητηθῇ ἡ ἀναψηλάφησις. Πρ. Ἰ. Σ. 19 Ἰουνίου 1891.

Ἀπορριπτέος ἐστὶν ὁ ὑπὸ τῆς ἀναψηλαφώσης διατυπωθεὶς λόγος ἀναψηλαφήσεως ὅτι, κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν τῆς ἐφέσεως, ἐν τῇ συζητήσει παρῆσαν μέλη τοῦ δικαστηρίου, ἅτινα δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὴν διάσκεψιν, οὐ μόνον διότι δὲν προβλέπεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλὰ διότι ἀντιπίπτει εἰς τὴν μέχρι τοῦδε νομολογίαν τῆς τε Ἰ. Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Ἰ. Σ. 155 (1894).

Τῆς ἀπορρίψεως τῆς περὶ ἀκυρότητος τοῦ πληρεξουσίου ἐγγράφου ἐνστάσεως μὴ φαινομένης ἠτιολογημένης ἐν τῇ ἀναψηλαφωμένῃ κατ' ἔφεσιν ἀποφάσει, παραδεκτέα ἐστὶν ἡ

αἴτησις ἀναψηλαφήσεως, συνῳδὰ τῷ ἐδ. δ' τοῦ 124 ἄρθρ. τῆς ἐν χρήσει Ἐμπορ. Δικονομίας. Ἰ. Σ. 155 (1894).

§ 3.[1]

Κατὰ τὸ ἄρθρον 125 τῆς ἐμπορ. δικονομίας, ἥτις ἐξακο-

---

1. Ἐμπ. Δικ. Ἄρθρ. 125—131.

Ἄρθρ. 125ον.—Ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία εἶναι ἡ αὐτὴ οἵαν ὁρίζουσι τὰ ἄρθρα 100 καὶ 101 διὰ τὴν ἔφεσιν ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως, ἐπομένως ἡ περὶ αὐτῆς αἴτησις πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἐντὸς τῆς ἐν τοῖς ἄρθροις τούτοις ταχθείσης προθεσμίας. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 203).

Ἄρθρ. 126ον. — Ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις διαλαμβανομένων περιπτώσεων, ἡ προθεσμία τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν αἰτήσεως ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῶν κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεων πρὸς τοὺς διαδίκους αὐτοὺς ἢ εἰς τὴν κατοικίαν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς λήξεως δὲ τῆς προθεσμίας τῆς πρὸς ἀνακοπὴν τῶν κατ' ἐρήμην ἐκδοθεισῶν. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 204).

Ἄρθρ. 127ον. — Ὡς πρὸς τὰ ὀρφανά, ὧν δὲν παρεστάθη κατὰ τὴν δίκην ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενος ἐπίτροπος ἢ πληρεξούσιος, ἡ ῥηθεῖσα προθεσμία λογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως, γινομένης εἰς αὐτὰ προσωπικῶς, ἢ εἰς τὴν κατοικίαν των μετὰ τὴν ἐνηλικιότητά των. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρ. 205).

Ἄρθρ. 128ον. — Ἂν λόγος ἀναψηλαφήσεως εἶναι πλαστότης τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων, ἢ δόλος τοῦ ἀντιδίκου, ἢ ἀνεύρεσις ἐγγράφων κεκρυμμένων καὶ μὴ προσαχθέντων κατὰ τὴν διαδικασίαν, ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀπεδείχθη ἡ πλαστότης τῶν ἐγγράφων, ἢ ὁ δόλος τοῦ ἀντιδίκου, ἢ καθ' ἣν περιῆλθον εἰς χεῖρας τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἀναψηλάφησιν τὰ κεκρυμμένα ἔγγραφα. Ἡ ἡμέρα αὕτη δέον ν' ἀποδειχθῇ δι' ἐγγράφων ἀξιοπίστων. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 206).

Ἄρθρ. 129ον. — Ἂν πρόκηται νὰ ζητηθῇ ἀναψηλάφησις ἕνεκα διαφωνίας δύο ἀποφάσεων πρὸς ἀλλήλας, ἡ προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς μεταγενεστέρας ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 130ον. —Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ ἡττημένου διαδίκου, ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία διακόπτεται μέχρι τῆς πρὸς τοὺς κληρονόμους ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως, καθ' ἃ εἴρηται ἐν τῷ 103 ἄρθρῳ περὶ ἐφέσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 207).

λουθεῖ οὖσα ἐν χρήσει τοῦ παρόντος δικαστηρίου, ἀντιστοιχοῦν δὲ πρὸς τὸ 100 ἄρθρον τῆς αὐτῆς δικονομίας, ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία ὁρίζεται τετράμηνος.

Μ. Σ. 28 (1881).

Τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμίας ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς 120 ἡμέρας, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς κατ' ἔφεσιν ἀποφάσεως (Ἐμπορ. Δικονομ. ἄρθρον 125), τῆς δὲ σχετικῆς ἀποφάσεως κοινοποιηθείσης τῷ ἀντιδίκῳ τῇ 19 Μαΐου ἐ. ἔ., ἐκπρόθεσμός ἐστιν ἡ ὑποβληθεῖσα αἴτησις ἀναψηλαφήσεως, ἡ τῇ 16 Σ)βρίου ἰ. ἔ. πρωτοκολληθεῖσα. Ἰ. Σ. 140 (1893).

Ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις τυγχάνει οὐχ ἧττον ἀκυρωτέα διότι, παρὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ νόμου τὸ πρωτόδικον δικαστήριον παρεδέξατο τὴν ἐν λόγῳ ἀναψηλάφησιν ἐκπρόθεσμον οὖσαν, διότι κατὰ τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν τοῦ τότε ἀναψηλαφῶντος νῦν δ' ἐφεσιβλήτου, ἀναγράφοντος ἐν τῇ ἀναψηλαφήσει αὐτοῦ τῆς 29 Αὐγούστου 1891 ὅτι ἡ καθ' ἧς ἡ ἀναψηλάφησις ἀπόφασις ἐκοινοποιήθη αὐτῷ τῇ 20 Ἀπριλίου ἰ. ἔ., ἤτοι μετὰ 9 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῆς νομίμου προθεσμίας, καὶ ἐπιδοθεῖσαν κατ' ἀποφάσεως μὴ ὁριστικῆς καὶ ἐπιδεκτικῆς ἐφέσεως (Ἐμπ. Δικ. ἄρ. 122 καὶ 125), τὰς ἐνστάσεις δὲ ταύτας καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἤθε-

---

Ἄρθρ. 131ον. — Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμίας, ὁ καταδικασθεὶς δὲν δύναται νὰ ὑποβάλῃ αἴτησιν. Δύναται ὅμως ὁ κατὰ τὴν ἀναψηλάφησιν ἐναγόμενος, ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπόφασις περιέχει διατάξεις εὐνοϊκάς, καίπερ μὴ ὑποβαλὼν ἐγκαίρως αἴτησιν ἀναψηλαφήσεως τῶν ἐν τῇ ἀποφάσει κατ' αὐτοῦ διατεταγμένων, νὰ ζητήσῃ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀντιδίκου γινομένης διαδικασίας, τὴν ἀναψηλάφησιν τῶν ἐναντίον αὐτοῦ διατάξεων. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 208).

λον προταθῇ ὑπὸ τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀναψηλάφησις, τὸ δικαστήριον ὤφειλεν ἵνα λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ αὐτεπαγγέλτως συνῳδὰ τῷ 37ῳ ἄρθρῳ τοῦ παραρτήματος τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὡς οὔσας δημοσίας τάξεως. Μ. Σ. 299 (1896).

§ 4.[1]

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως τῆς ἀναψηλαφήσεως διὰ τὴν μὴ καταβολὴν τοῦ ἐν τῇ δικονομίᾳ ὁριζομένου ποσοῦ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου καλύπτεται μὴ προταθεῖσα ἐγκαίρως. Μ. Σ. 5 (1875).

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ 133 ἄρθρου τῆς ἐγχωρίου δικονομίας ἐκ τῶν προκαταβληθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἀναψηλαφῶντος 15 ὀθωμ. λιρῶν, ἀπορριπτομένης τῆς ἀναψηλαφήσεως, αἱ μὲν 10 ἀνήκουσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Δικαστηρίου, αἱ δὲ 5 εἰς τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ. Μ. Σ. 22 (1877).

Ὁ ὑποβάλλων αἴτησιν ἀναψηλαφήσεως ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὸ νόμιμον παράβολον μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως τῆς ἀναψηλαφήσεως. Μ. Σ. 65 (1886).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις ἀπαραδέκτου τῆς ἀναψη-

---

1. Ἐμπ. Δικ. Ἄρθρ. 133 καὶ 137.

Ἄρθρ. 133ον. Ὁ ὑποβάλλων αἴτησιν περὶ ἀναψηλαφήσεως, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ δίκης ἀφορώσης εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὀφείλει νὰ προκαταβάλῃ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ δικαστηρίου δέκα μὲν ὀθωμ. λίρας ὡς πρόστιμον, πέντε δὲ λίρας δι' ἀποζημίωσιν τοῦ ἀντιδίκου, μὴ παραβλαπτομένου διὰ τοῦτο τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ζητήσῃ κατόπιν μείζονα ἀποζημίωσιν· ἄλλως ἡ αἴτησις ἀπορρίπτεται· ἀλλ' ἂν ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη ἐρήμην, προκαταβάλλεται τὸ ἥμισυ τῶν δοθέντων ποσῶν. (Παρ. Π. Δ. Ἄρθρ. 210).

Ἄρθρ. 137ον. Ἂν τὸ δικαστήριον ἀπορρίψῃ τὴν περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησιν καταδικάζει τὸν ὑποβαλόντα ταύτην εἰς τὸ ἀνωτέρω πρόστιμον, εἰς τὴν πρὸς τὸν ἀντίδικον πληρωμὴν τοῦ λόγῳ ἀποζημιώσεως παρακατατεθέντος ἐπίσης ποσοῦ, καὶ ἐν ἀνάγκῃ εἰς ἔτι πλείονα ἀποζημίωσιν. (Παρ. Π. Δ. Ἄρθρ. 213).

λαφήσεως διὰ τὸν λόγον τῆς μὴ ἐγκαίρου δῆθεν καταβολῆς τοῦ παραβόλου, διότι τὸ ἄρθρον 133 δὲν διατάσσει τὴν προκαταβολὴν τοῦ παραβόλου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἐντὸς τῆς προθεσμίας, ἀλλ' ὅτι ὁ ὑποβάλλων αἴτησιν ἀναψηλαφήσεως ὀφείλει ἵνα προκαταβάλῃ τὸ παράβολον, ὅπερ δικαιοῦται ἵνα πράξῃ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως, καθ' ἃ ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἄρθρων 125 καὶ 132 συνδυαζομένων, ὅτι ἡ ἀναψηλάφησις ἀπορρίπτεται μόνον ὅταν εἰσαχθῇ ἐκπροθέσμως, ἡ δὲ ὑποσημείωσις τοῦ ἄρθρου 137 δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Πρ. Μ. Σ. 4 'Ιουνίου 1886.

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον παρεδέξατο τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀναψηλάφησις, καθόσον ἡ ἀντίδικος Μονή, ὡς μὴ προσβάλλουσα δύο ἀντιφατικὰς ἀποφάσεις, ἀλλὰ δύο ἀποφάσεις, ὅλως διαφόρους πρὸς ἀλλήλας, τὴν μὲν ἐρήμην αὐτῆς ἐκδοθεῖσαν τὴν δὲ κατ' ἀντιμωλίαν τῶν διαδίκων, ὤφειλεν ἵνα προκαταβάλῃ δύο παράβολα, διὰ μὲν τὴν ἐρήμην τὸ ἥμισυ ποσόν, διὰ δὲ τὴν ὁριστικὴν 15 λίρας καὶ ἀπεφήνατο ὅπως ἀπορριπτομένης τῆς ἀναψηλαφήσεως τῆς Μονῆς κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, ἐπιτραπῇ αὐτῇ ἵνα συζητήσῃ τὴν ἀναψηλάφησιν τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως. Πρ. Μ. Σ. 11 'Ιουνίου 1886.

'Η 'Ι. Σύνοδος διασκεψαμένη ἐνέκρινεν ἵνα συνῳδὰ τῷ 133 ἄρθρῳ τῆς 'Εμπορ. Δικονομίας διαταχθῇ ἡ ἀναψηλαφῶσα ὅπως καταβάλῃ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας 10 λίρας ὡς πρόστιμον, εἰ καὶ ἡ Α. Θ. Π. διέταξε τὴν ἐπιψήφισιν τῆς αἰτήσεως ἀναψηλαφήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπὶ πιστώσει. Πρ. 'Ι. Σ. 25 'Ιουνίου 1894.

§ 5.[1]

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 138 τῆς ὀθωμανικῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, ἐὰν γένηται δεκτὴ ἡ περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησις ἀκυροῦται ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις καὶ ἐπανέρχονται οἱ διάδικοι εἰς ἣν πρὸ ταύτης ἦσαν θέσιν.

Μ. Σ. 14 (1875).

Γενομένης δεκτῆς τῆς ἀναψηλαφήσεως ἀκυροῦται καθ' ὁλοκληρίαν ἡ δι' αὐτῆς προσβαλλομένη ἀπόφασις, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἕκαστος τῶν διαδίκων δύναται ἵνα προτείνῃ κατὰ τὴν ἐκ νέου συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ὅσας ἂν ἔχῃ ἐνστάσεις, οἷα ἐστὶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου προταθεῖσα ἔνστασις τῆς παθητικῆς νομιμοποιήσεως, δυναμένη ἄλλως

---

1. Ἐμπ. Δικονομ. Ἄρθρ. 135, 136, 138, 139.

Ἄρθρ. 135ον. Ἡ ἀναψηλάφησις δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως. Τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἂν ἀκόμη αἰτηθῇ τοῦτο. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 211).

Ἄρθρ. 136. Ἐν τῇ διαδικασίᾳ, τῇ γενησομένῃ, συνεπείᾳ τῆς περὶ ἀναψηλαφήσεως αἰτήσεως, δὲν συζητοῦνται ἄλλοι λόγοι παρὰ οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 123 καὶ 124 μνημονευόμενοι. (Π. Δ. ἄρθρ. 212).

Ἄρθρ. 138ον. Ἀπ' ἐναντίας ἂν γενῇ δεκτὴ ἡ περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησις ἀκυροῦται μὲν ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις, καὶ ἐπανέρχονται οἱ διάδικοι εἰς ἣν πρὸ ταύτης ἦσαν θέσιν, ἀποδίδονται δὲ εἰς τὸν προκαταβαλόντα τὰ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ δικαστηρίου κατατεθειμένα ποσά, ἐπιστρέφονται δὲ καὶ ὅσα εἰσεπράχθησαν παρὰ τοῦ καταδικασθέντος δυνάμει τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. Ἄρθρ. 214).

Ἄρθρ. 139ον. Ἂν ἡ παραδεκτὴ γενομένη ἀναψηλάφησις προῆλθεν ἐκ δύο ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων, ἐκτελοῦνται καθ' ὁλοκληρίαν αἱ διατάξεις τῆς προηγουμένως ἐκδοθείσης ἀποφάσεως. Ἂν δὲ στηρίζηται ἐπ' ἄλλων λόγων, τὸ αὐτὸ πάλιν δικαστήριον ἐξετάζει ἐκ νέου τὰ ἐπίδικα ἀντικείμενα καὶ ἀποφασίζει ἐπ' αὐτῶν τελεσιδίκως. (Παρ. Πολ. Δικ. Ἄρθρ. 215).

ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τοῦ δικαστηρίου ὡς οὖσα δημοσίας τάξεως, ἤτοι τῆς μὴ ὑπάρξεως παρ' αὐτῷ εἰδικῆς πληρεξουσιότητος ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὴν Μονὴν Σινᾶ, κατ' ἐντολὴν τῆς ὁποίας ἐποίησεν ὁ ἐνάγων ἃς ἀπαιτεῖ δαπάνας.

Ἰ. Σ. 23 (1875).

Ἡ περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησις οὐδόλως ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δι' αὐτῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως.

Πρ. Μ. Σ. 22 Ἰανουαρίου 1880.

Οὐδεὶς νόμος διαγορεύει ὅτι ἡ εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον ὑποβαλλομένη ἀναψηλάφησις, αἴρει τὴν νομίμως ἐπιδ δομένην ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀναψηλαφωμένης ἀποφάσεως.

Πρ. Ἰ. Σ. 5 Ἰουνίου 1893.

Ἡ ἀναψηλαφῶσα δικαιοῦται ἵνα ζητῇ τὴν μεταρρύθμισιν καὶ τροποποίησιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἐν ᾧ μέρει θεωρεῖ ἑαυτὴν ἀδικουμένην, ἡ δὲ τοιαύτη αἴτησις ἀναφερομένη εἰς μέρος μόνον τοῦ διασκεπτικοῦ ἀναφέρεται ἅμα εἰς τὴν τροποποίησιν καὶ τοῦ ἀντιστοίχου μέρους τοῦ διατακτικοῦ, τοῦ ἑδραζομένου ἐπὶ τοῦ προσβαλλομένου μέρους τῆς ἀναψηλαφωμένης ἀποφάσεως.

Ἰ. Σ. 190 (1895).

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ ι.[1]

Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας τῆς ταχθείσης πρὸς προσαγωγὴν ἀποδείξεώς τινος, τὸ ἀποδεικτέον θέμα

---

1. Ἀντικείμενον ἀποδείξεως δύνανται νὰ γίνωσι μόνον πραγματικὰ περιστατικά, σπουδαίαν ἐπιρροὴν ἀσκοῦντα εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης καὶ ἀμφισβητούμενα· ὅθεν περὶ νομικῶν κανόνων, περὶ πασιδήλων καὶ περὶ γνωστῶν τῷ δικαστηρίῳ ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς δικαζομένης δίκης, ἀπόδειξις δὲν ἐπιτρέπεται· περὶ ἀλλοδαπῶν ὅμως νόμων καὶ περὶ ἐθίμων ἀπόδειξις συγχωρεῖται νὰ διαταχθῇ.

Τὸ ἔθιμον ἀποδεικνύεται δι' ἀποδείξεως τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων καὶ ἐποχῶν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ Ν. 1 Κ. 8,53 καὶ Ν. 3 Κ. 8 10.

Πασίδηλον καλεῖται πᾶν γεγονὸς τοσοῦτον κοινῶς γνωστόν, ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται εὔλογος ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ.

Κατὰ κανόνα ὁ μὲν ἐνάγων ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τ' ἀναγκαῖα πρὸς

θεωρεῖται ὡς ὡμολογημένον ὑπὸ ἐκείνου τῶν διαδίκων, εἰς ὃν ἐπεβλήθη ἡ ἀπόδειξις. Μ. Σ. 8 (1866).

Κατὰ νόμον ἀπορριπτέα ἡ ἀγωγή, καθόσον τοῦ ἐνάγον-

ὕπαρξιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ γεγονότα, 'Αρμ. Α, β', 45, ὁ δ' ἐναγόμενος τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀντιτασσομένων ἐνστάσεων. Ν. 19 Βασ. (22.1). 'Αλλὰ κατ' ἐξαίρεσιν ὁσάκις ὁ κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον ὀφείλων ν' ἀποδείξῃ ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ νόμιμόν τι τεκμήριον, τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως μετατίθεται εἰς τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ.

'Η ἀπόδειξις εἶναι α') κυρία ἀπόδειξις καὶ ἀνταπόδειξις. Κυρία λέγεται ἐκείνη ἣν προσάγει ὁ ὑπόχρεως εἰς ἀπόδειξιν διάδικος, ἀνταπόδειξις δὲ ἡ ἀπόδειξις τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀρνητικῶς τεθειμένου, ἣν προσάγει ὁ ἀντίδικος τοῦ ἀποδεικνύοντος. 'Ανταπόδειξις ἐπιτρέπεται κατὰ πάσης ἀποδείξεως καὶ ἄνευ ἀποφάσεως ἐπιτρεπούσης αὐτὴν ἢ ὁριζούσης τὸ θέμα αὐτῆς, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀπόδειξις παράγῃ τεκμήριον juris et de jure ὡς ἡ δικαστικὴ ὁμολογία, ὁ δικαστικὸς ὅρκος (Ν. 34 § 9 π. 12.2) καὶ ἡ τελεσίδικος ἀπόφασις. 'Αναγκαία ἡ ἀνταπόδειξις δὲν εἶναι, εἰμὴ ἐὰν ὁ ἀποδεικνύων προσήγαγεν ἤδη ἀποδείξεις ἢ ἂν ἕνεκα τεκμηρίου τινὸς ἡ ἀνταπόδειξις λαμβάνῃ χαρακτῆρα κυρίας ἀποδείξεως.

β') τελεία ἢ ἀτελής.

γ') ἔντεχνος ἢ ἄτεχνος.

δ') τακτικὴ καὶ ἔκτακτος. Τακτικὴ εἶναι ἡ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ταχθεῖσαν προθεσμίαν προσαγομένη, ἔκτακτος δὲ ἡ πρὸ αὐτῆς, ὡς ἡ προαπόδειξις καὶ ἡ συντηρητικὴ ἀπόδειξις.

Τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα εἶναι: ὁμολογία, τεκμήρια, αὐτοψία, πραγματογνωμοσύνη, μάρτυρες, ὅρκος καὶ ὑπομνήματα ἤτοι ἔγγραφα καὶ μνημεῖα. Τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα μετὰ τὴν χρῆσιν γίνονται κοινὰ τοῖς διαδίκοις ἀδιάφορον παρά τινος προσήχθησαν, δὲν ἀποκλείουσι δ' ἄλληλα, πολλῶν συνάμα δυνατὸν νὰ γίνῃ χρῆσις.

Πρὸς προσαγωγὴν ἀποδείξεως δέον νὰ προηγηθῇ ἀπόφασις παρεμπίπτουσα διατάττουσα αὐτήν, τὸ ἀποδεικτέον θέμα, τὸν τόπον καὶ τὴν προθεσμίαν τῆς διεξαγωγῆς. Μετὰ τὴν ταχθεῖσαν προθεσμίαν, δὲν ἐπιτρέπεται τῷ ἀποδεικνύοντι νὰ προσαγάγῃ ἀποδείξεις νέας, τῶν ὁποίων ἐγένετο τούτου ἕνεκα ἔκπτωτος.

τος μὴ ἀποδεικνύοντος, ὁ ἐναγόμενος, εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς παράσχῃ, τουτέστι μηδὲν ἀποδείξῃ πάντως νικᾷ, Βασιλ. Ν. 17 (7. 18). Μ. Σ. 17 (1869).

'Απορριπτέα ἐστὶ κατὰ νόμον ἡ ἀγωγὴ διότι ὁ ἐνάγων οὐδεμίαν προσήγαγεν ἀπόδειξιν τῶν ἀπαιτήσεων αὐτοῦ, δηλώσας ὅτι οὔτε μάρτυρας ἔχει οὔτε ἄλλην ἀπόδειξιν.
Μ. Σ. 5 (1878).

'Ο ἰσχυρισμὸς ὅτι πασίδηλόν ἐστι τὸ ὅτι ἡ ἐφεσείουσα ἐτέλεσε γάμον κρυφίως πρὸ τῆς ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διαζεύξεως καὶ ὅτι ἑπομένως ἐπὶ πασιδήλων οὐκ ἐπιβάλλεται ὅρκος, οὐκ ἔστιν ὀρθός, κατὰ συνέπειαν καλῶς ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἀπέρριψεν αὐτόν, ἅτε ἀληθοῦς καὶ πραγματικῆς ἀντιφάσεως ὑπαρχούσης μεταξὺ τοῦ κρυφίου γάμου καὶ τοῦ πασιδήλου γεγονότος. Ι. Σ. 63 (1887).

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, ἐπιβαλὸν τῷ μὲν ἐνάγοντι ἀποδείξεις τῆς κατηγορίας αὐτοῦ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἀπειλῆς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, τῇ δὲ ἐναγομένῃ ἀνταποδείξεις ὅτι τὸ εἰς χεῖρας αὐτῆς πυροβόλον ἦν κενόν, λίαν ἐσφαλμένως κατόπιν ἀνεκάλεσε τὴν περὶ ἀνταποδείξεων ἐκ μέρους τῆς ἐναγομένης ἀπόφασιν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ ἀνταπόδειξις ἐξήρτηται ἐκ τῆς κυρίας ἀποδείξεως, ταύτης δὲ μὴ λαβούσης χώραν πάντη περιττὴ καὶ πλεονάζουσα κατέστη ἡ ἀνταπόδειξις, λίαν δὲ ἐσφαλμένως, διότι ἀφοῦ ἡ ἐναγομένη ὡμολόγησεν ἡ ἰδία ὅτι πράγματι ἐκράτει εἰς χεῖρας αὐτῆς πυροβόλον, ὅτε ἐνεφανίσθη πρὸ αὐτοῦ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, ἰσχυρίσθη δὲ ὅτι τοῦτο ἦν κενὸν καὶ ὅτι ἐποιήσατο αὐτοῦ χρῆσιν πρὸς ἐκφόβησιν ἁπλῶς τοῦ συζύγου αὐτῆς καὶ εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῆς τούτου ἐπεκαλέσατο τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐκεῖ παρισταμένων, καὶ ἀφοῦ ὑπῆρχεν ἀπόλυτος ἀδυναμία τοῦ ἐνάγοντος ὅπως ἀποδείξῃ τὸν

ἑαυτοῦ ἰσχυρισμὸν οὐχὶ δι' ἔλλειψιν μαρτύρων ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν προταθέντων, τὸ πρωτόδικον δικαστήριον πρὸς μόρφωσιν τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ ὤφειλεν ἵνα ἐξετάσῃ καὶ αὐτεπαγγέλτως τοὺς ἐν τῇ εἰρημένῃ σκηνῇ παρευρεθέντας περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ τῶν ἰσχυρισμῶν τῆς ἐναγομένης, δέον ἑπομένως ὅπως παραπεμφθῇ ἡ προκειμένη ἀπόφασις ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ὅπως μεταρρυθμισθῇ κατὰ τὸ θέμα τοῦτο. Ἰ. Σ. 75 (1888).

Ἄκυρος ἐκτὸς τούτων εἶναι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις καὶ διότι τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐξήτασε τοὺς μάρτυρας τῆς ἐναγούσης μετὰ τὴν πάροδον τῆς ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας, τῆς ἐπιβληθείσης ὑπ' αὐτοῦ τῇ ἐναγούσῃ μετ' ἀλληλοδιαδόχους ἀναβολὰς εἰς προσαγωγὴν τούτων, ἐνεργῆσαν δ' οὕτω παρεβίασε τὸν στοιχειώδη δικονομικὸν κανόνα καθ' ὃν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας δὲν δύνανται ν' ἀκουσθῶσι μάρτυρες. Ἰ.Σ. 123 (1893).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, παραδεξαμένου τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἀντιδίκου ἀνεξετάστως· ἐνῷ κατὰ τὸν νόμον ἐκεῖνα τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ δικαιοῦται ὁ δικαστὴς νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθῆ, ὅσα ἢ συνομολογοῦσιν οἱ διάδικοι ἢ προκύπτουσιν ἐκ τῆς διαταχθείσης παρ' αὐτοῦ ἀποδείξεως, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, οὔτε ἐκ τῶν πρακτικῶν τοῦ δικαστηρίου οὔτε ἐκ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων τῆς διαδικασίας προκύπτει ὅτι ὁ νῦν ἐφεσείων ὡμολόγησε τὸν ἀνωτέρω ἰσχυρισμόν, ἢ ὅτι ἀπέδειξε τοῦτον ἡ ἀντίδικος παρ' αὐτοῦ ἀμφισβητηθέντα.

Ἰ. Σ. 123 (1893).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ ἐνάγων βαρεῖται ταῖς ἀποδείξεσι.

Ἰ. Σ. 162 (1895).

§ 2.[1]

Πᾶσα ὁμολογία τῶν διαδίκων ἐστὶν ἀδιαίρετος καὶ ἐπομένως δέον ἵνα αὕτη ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς καὶ ἀδιαιρέτως γίγνηται παραδεκτὴ ἢ ἀποκρούηται. Μ. Σ. 81 (1865).

Ἐπὶ ἐγγράφου ὁμολογίας τοῦ ὀφειλέτου ἐν τῷ καταστίχῳ ἡ ἄρνησις αὐτοῦ οὐ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Μ.Σ. 89 (1862).

Ἡ ἐξώδικος ὁμολογία τῶν συζύγων δὲν ἀρκεῖ μόνη πρὸς

---

1. Ὁμολογία εἶναι ἡ ἀναγνώρισις γεγονότος τινός, ὅπερ παράγει ἔννομον συνέπειαν ἐπιζήμιον τῷ ὁμολογοῦντι. Διακρίνεται δὲ κατὰ τὸ ἄρθρ. 69 Πολ. Δικ. εἰς δικαστικὴν καὶ ἐξώδικον, γιγνομένη ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου.

Ἵνα ἡ δικαστικὴ ὁμολογία ἔχῃ κῦρος ἀπαιτεῖται :

α΄) ἵνα ὁ ὁμολογῶν ἦναι ἱκανὸς πρὸς διάθεσιν τῶν ἑαυτοῦ,

β΄) ἵνα τὸ ὁμολογούμενον πρᾶγμα ἦναι δυνατὸν φυσικῶς καὶ νομικῶς καὶ μὴ ἐξηρτημένον ἀπὸ τῆς ἰδιωτικῆς αὐτοβουλίας, Ν. 14 Βασ. (43.4). Ὅθεν ἐπὶ συζυγικῶν διαφορῶν ἀνίσχυροί εἰσιν αἱ ὁμολογίαι, ἐσφαλμένη δ' εἶναι ἡ ἄνω ὑπ' ἀριθμ. 94 (1891) ἀπόφασις τῆς Ι. Σ ,

γ΄) προσήκουσα δήλωσις τῆς ὁμολογίας καὶ σπουδαιότης καὶ ἐλευθερία περὶ τὴν κατάθεσιν αὐτῆς.

Ἡ δ' ἐξώδικος ὁμολογία ὅπως ἔχῃ κῦρος δέον ἵνα ἀποδειχθῇ καὶ γίνῃ παρ' αὐτοῦ τοῦ διαδίκου καὶ οὐχὶ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ.

Ἡ δικαστικὴ ὁμολογία ἀνακαλεῖται μόνον ἐὰν ἐγένετο ἐκ πλάνης περὶ πραγματικὰ γεγονότα, Ν. 2 Βασ. (12.4) καὶ 11 § 8 Βασ. (12.4), ἡ δ' ἐξώδικος πάντοτε μὲν πρὶν γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, μετὰ δὲ τὴν ἀποδοχὴν μόνον ἐὰν προῆλθεν ἐκ πλάνης περὶ τὰ πράγματα. Ἐὰν ἡ ὁμολογία περιέχῃ ὁλοσχερῆ ἀποδοχὴν τῆς ἀγωγῆς ἡ δίκη περατοῦται· ἐὰν δὲ προτείνωνται συνάμα καὶ ἐνστάσεις, ἡ ὁμολογία ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν κατὰ τοῦ ὁμολογοῦντος, ὑποχρεουμένου κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν δίκαιον εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἐνστάσεων αὐτοῦ, ὡς ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγήν, ἀπαιτῶν τόσα γρόσια προερχόμενα ἐκ δανείου καὶ ὁ ἐναγόμενος εἴπῃ, σοὶ ἐπλήρωσα αὐτά, ὀφείλει οὗτος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασιν αὐτοῦ διὰ παντὸς μέσου.

ἀπόδειξιν. Κατὰ δὲ τὸν νόμον οὐδεὶς εὐχερῶς πιστεύεται ὅταν ποιήσῃ ὁμολογίαν τινὰ καθ' ἑαυτοῦ (Ἀρμ. Α. δ', 25).
Ἱ. Σ. 83 (1889).

Δεκτή ἐστιν ἡ περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴ τῆς αἰτούσης ἀποδειξάσης τὸ ἀντικείμενον τῆς αἰτήσεως αὐτῆς διά τε τῆς ἐνόρκου καταθέσεως ἑνὸς μάρτυρος καὶ διὰ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἰδίου συζύγου αὐτῆς, ῥητῶς περιεχομένης ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ, ἣν κατέθηκεν ἡ ῥηθεῖσα καὶ ἐν ᾗ ὁμολογεῖ οὗτος τὰς ἀθεμίτους σχέσεις, ἃς διετήρει μετ' ἄλλης γυναικός, μολονότι δὲ κατὰ τὸν νόμον ἑνὸς μαρτυρία οὐκ ἔστι δεκτὴ ἐν οἱαδήποτε δίκῃ, οὐχ ἧττον ὅμως τὴν ἔλλειψιν ἑτέρων μαρτύρων, πηγάζουσαν οὐχὶ ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοιούτων, ἀλλὰ διότι δὲν ἐπετράπη τῇ αἰτούσῃ ἵνα προσαγάγῃ οὓς εἶχε μάρτυρας, ὡς ἀνήκοντας εἰς ξένα δόγματα καὶ ἀποκλειομένους κατὰ νόμον τῆς μαρτυρίας, ὡς ἐγνώσθη ἐκ τῆς συζητήσεως τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ἀναπληροῖ αὐτὴ ἡ ὁμολογία τοῦ ἀντιδίκου συζύγου αὐτῆς
Ἱ. Σ. 94 (1891).

§ 3.

α'. Περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις.[1]

Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τότε μόνον εἶναι παραδεκτή, ὅταν ὁ ζητῶν αὐτὴν ἔχῃ εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἀρχὴν ἔγγραφον ἀποδείξεως, ἢ εὑρίσκηται εἰς περίστασιν, καθ' ἣν ἦτο ἀπο-

---

1 Μάρτυρες λέγονται τρίτα πρόσωπα ἐκτὸς τῶν διαδίκων καὶ τοῦ δικαστοῦ, τὰ ὁποῖα καταθέτουσιν ἐπὶ δικαστηρίου ὅ,τι ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γνωρίζουσι περὶ τῶν ἀποδεικτέων περιστατικῶν.

Πᾶς ἄνθρωπος ἄνευ διακρίσεως φύλου ἢ βαθμοῦ ὀφείλει νὰ μαρτυρῇ ἐπὶ δικαστηρίου προσκαλούμενος.

δεδειγμένως ἀδύνατον ἵνα προμηθευθῇ ἔγγραφον ἀπόδειξιν. Μ. Σ. 36 (1862), 108 (1863)

Ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται ὁ ἐκκαλῶν ὅτι τὸ πρωτόδικον δικαστήριον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν ἐπὶ προικὸς ὑπερβαινούσης τὸ ποσὸν τῶν 50 λιρῶν, διότι αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ δικαίου καὶ ἡ σχετικὴ διάταξις τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἣν ἐπικαλεῖται οὗτος, ἀφορῶσιν ἑτέρας συναλλαγὰς καὶ οὐχὶ τὴν προῖκα, ἥτις κατὰ τὸν νόμον καὶ ἀγράφως δύναται νὰ ἐπιδοθῇ ('Αρμ. Δ. ι', 14) ἐν περιπτώσει δὲ τοιαύτῃ δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἡ ἐπίδοσις ἢ διὰ μαρτύρων. Μ. Σ. 34 (1885)

Προκειμένου περὶ διαφόρων πληρωμῶν πατρὸς πρὸς θυγατέρα, ὁ πατὴρ δὲν εἶναι δυνατὸν ἵνα λαμβάνῃ ἀποδείξεις παρ' αὐτῆς, ἐπιτρεπτέα ἑπομένως ἐστὶν ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις. Πρ. Μ. Σ. 19 Φεβρουαρίου 1892.

Αἱ περιοριστικαὶ διατάξεις τῶν ἄρθρων 80 καὶ 81 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καθ' ἃ δὲν ἐπιτρέπεται μαρτυρικὴ ἀπόδειξις ἐπὶ ἀπαιτήσεων ὑπερβαινουσῶν τὰς 5000 γροσίων, δὲν ἰσχύουσιν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις, ἅτινα δικάζοντα ὑλικὰς ἀπαιτήσεις, δυναμένας καὶ ἀγράφως νὰ παραχθῶσιν, ὡς περὶ προικός, μνήστρων κλπ. ἐφαρμόζουσι τὸ ρωμ. δίκαιον, καθ' ὃ «ἐν ταῖς γυμναζομέναις δίκαις τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύναμιν ἥτε πίστις τῶν συμβολαίων καὶ αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων· εἰ δὲ δημόσιά εἰσιν ὑπομνήματα προτιμῶνται τῆς τῶν μαρτύρων φωνῆς». Ν. 74 Βασ. (22,1). Νεαρ. 73 κεφ. γ' Ἰουστινιανοῦ.

Ὥστε κατὰ κανόνα παρ' ἡμῖν ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις εἶναι ἐπιτετραμμένη.

Κατὰ τὸ βυζαντινὸν καὶ κανονικὸν δίκαιον εἷς μάρτυς θεωρεῖται ἀνεπαρκής, ἀλλὰ δύο πάντοτε ἀρκοῦσιν ἐκτὸς ἐλαχίστων περιπτώσεων. Ν. 11 Βασ. 21.1. Δευτερονομίου κεφ. ΙΘ'.15, «ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων στηθήσεται πᾶν ῥῆμα».

β'. Μάρτυρες ἀνεπιτήδειοι πρὸς μαρτυρίαν.[1]

Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ προσκαλεῖσθαι καὶ μαρτυρεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων μάλιστα τῶν πολιτικῶν, ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἀπαγορευτικὴ τοῦ τιθέναι τὰς ὑπογραφὰς αὐτῶν ὡς μαρτύρων, πλὴν ἐκτάκτων περιστάσεων καὶ ἀνάγκης, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουσι τυχὸν ἕτερα πρόσωπα ἵνα μαρτυρήσωσι, μηδὲ διδόναι ἐγγυήσεις. Πρ. Ἱ. Σ. 8 Ἰουλίου 1885.

Ἐν προικοσυμφώνοις καὶ διαθήκαις δύνανται ἵνα ὑπογράφωσιν οἱ ἱερεῖς, καθόσον πρῶτον δὲν πρόκειται ἐν αὐτοῖς περὶ ἐγγυήσεως καὶ δεύτερον τὰ ἔγγραφα ταῦτά εἰσι καθαρῶς ἐκκλησιαστικῆς φύσεως.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 8βρίου 1885.

---

1. Μάρτυρες ἀνεπιτήδειοι πρὸς μαρτυρίαν καὶ ἀνεξετάστως ἀποβαλλόμενοι αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἶναι οἱ ἑξῆς:

α') οἱ ἐστερημένοι τοῦ πρὸς ἀντίληψιν τοῦ ἀποδεικτέου γεγονότος ἀναγκαιοῦντος αἰσθητηρίου, ὡς τυφλοὶ καὶ κωφοὶ εἰς βεβαίωσιν ἀντικειμένων ὁρατῶν καὶ ἀκουστῶν,

β') οἱ παράφρονες καὶ οἱ ἄκρως μεθυσκόμενοι,

γ') οἱ κληρικοὶ ὡς πρὸς τὰ περιελθόντα εἰς γνῶσιν αὐτῶν γεγονότα διὰ τῆς ἐξομολογήσεως· τοῖς κληρικοῖς κατὰ τὴν ἀπὸ 10 Σεπτεμβρίου 1885 Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον ἀπαγορεύεται ἵνα ὑπογράφωσιν ὡς μάρτυρες εἰς ἔγγραφα ἕτερα ἢ διαθῆκαι καὶ προικοσύμφωνα,

δ') οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 20 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἐὰν πρόκηται νὰ μαρτυρήσωσι περὶ πράγματος ἐγκληματικοῦ καὶ οἱ μὴ τὸ 18 ἐὰν ἡ μαρτυρία αὐτῶν ἀφορᾷ πρᾶγμα χρηματικόν, 'Αρμ. Α. ς'. 50.

ε') οἱ ἐσπιλωμένης ὑπολήψεως, οἱ καταδικασθέντες ὡς συκοφάνται ἢ μοιχοὶ ἢ κλέπται ἢ αὐτουργοὶ ἄλλου ἀδικήματος καὶ οἱ παντελῶς πένητες ἔτι δὲ καὶ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ὅμως δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν ὅπου ἐμποδίζεται ἡ τῶν ἀνδρῶν παρουσία, 'Αρμ. Α. στ', 9,42, καὶ 43.

στ') οἱ ἑτερόδοξοι τ. ἔ. πάντες οἱ μὴ ὀρθόδοξοι, 'Αρμ. Α. ς'. 10.

Ἡ παραδοχὴ μαρτύρων ἐσπιλωμένων ἀντιβαίνει εἰς ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου, διαγορεύοντος ὅτι ἐπὶ τῶν μαρτύρων ζητεῖται ἡ ἀξία καὶ ἡ πίστις καὶ τὰ ἤθη καὶ ἡ στερρότης καὶ ἀλλαχοῦ ὅτι ἐπὶ ἑκάστου μάρτυρος ὀφείλει ζητεῖσθαι πότερος τίμιος καὶ ἄμεμπτός ἐστιν ἢ ἄτιμος καὶ ἐπίψογος. Ἰ. Σ. 61 (1887).

Οὐχὶ καλῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐθεώρησε παραδεκτοὺς μάρτυρας ἐσπιλωμένους ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὑπῆρχεν ἀδυναμία εὑρέσεως ἄλλων μὴ ἐσπιλωμένων, καθόσον πρῶτον μὲν τὸ πρᾶγμα οὐκ ἔστι τοιοῦτον ὥστε δέξασθαι μαρτυροῦντα κυνηγὸν ἢ τοὺς ὁμοίους αὐτῷ (προκειμένου περὶ διαζυγίου), δεύτερον δὲ καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ κυνηγοῦ καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ, ἐν τῇ ἐκτάκτῳ περιστάσει καθ' ἣν γίνεται οὗτος δεκτὸς εἰς μαρτυρίαν, λαμβάνεται μετὰ προηγουμένην βάσανον, ὡς λέγει ὁ νόμος, τοῦθ' ὅπερ δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν νῦν, ἄλλως τε οἱ ὑπηρέται τῶν χαμαιτυπείων εἰσὶ πρόσωπα πολλῷ μᾶλλον ἐσπιλωμένα πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀποκλειομένων. Ἰ. Σ. 61 (1887).

Οὐκ ὀρθῶς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον στηρίζει τὴν παραδοχὴν ἐσπιλωμένων μαρτύρων καὶ ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ περὶ τούτου ἔνστασις δὲν προὐτάθη ἐν καιρῷ τῷ δέοντι ὑπὸ τῆς ἀντιδίκου, καθόσον κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον τὰ περὶ παραδοχῆς ἢ μὴ τοιούτων μαρτύρων διακρίνει ὁ δικαστής, ἑπομένως τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως ἔδει ἵνα ἀπορρίψῃ τοὺς τοιούτους μάρτυρας. Ἰ. Σ. 61 (1887).

Κατὰ τὸν νόμον αἱ μαρτυρίαι τῶν γυναικῶν δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν (Ἀρμ. Α', ΣΤ', 9.).
Πρ. Ἰ. Σ. Ἰουνίου 17 1876.

Οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ δικηγόροι δὲν δύνανται νὰ προσκληθῶ-

σιν ὡς μάρτυρες ἐπὶ πραγμάτων, ὧν λαμβάνουσι γνῶσιν ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν.

Πρ. Μ. Σ. 4 Μαρτίου 1892.

γ'. Μάρτυρες ἐξαιρετέοι.[1]

Κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν νομοθεσίαν παρεκτὸς ἀτόμων τινῶν τῆς μαρτυρίας ἀποκλεισμένων, οἷοι ἀπολύτως μὲν οἱ ἀνιόντες ὑπὲρ κατιόντων καὶ τἀνάπαλιν (Ἀρμεν. Α. ς' 35), ἀναφορικῶς δέ, οἷον ὁ ἄνηβος, ὁ ἀφῆλιξ, ὁ ὑπεξούσιος (υἱός, δοῦλος, ὑπηρέτης), ὁ κωφός, ὁ ἄλαλος, ὁ ἄσωτος, ὁ πτωχός, ὁ συνεταῖρος, ἐνόσῳ τοιοῦτοι διατελοῦσι (αὐτόθι κεφ. 32—54), πᾶσαι αἱ λοιπαὶ κατὰ τοῦ προταθέντος καὶ ἀκροασθέντος μάρτυρος ὑποψίαν μεροληψίας παράγουσαι αἰτίαι, ἀφίνονται μετὰ τὴν ἀπόδειξιν εἰς τὴν ἐν συνειδήσει κρίσιν

---

1. Κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων ἀποβάλλονται τῆς μαρτυρίας:

α') οἱ συμφέρον τι ἔχοντες ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης, ἤτοι ὅσοι ἔλαβον ἀμοιβὴν ἢ ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς ἐπὶ τῷ μαρτυρῆσαι ἢ προσδοκῶσιν ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης ἢ τῆς μαρτυρίας αὐτῶν ἄμεσον καὶ βεβαίαν ὠφέλειαν ἢ βλάβην Ν. 3 § 5 Βασ. (21. 1)·

β') οἱ ἐχεμυθίαν ὀφείλοντες ἕνεκα τῆς πρός τινα τῶν διαδίκων σχέσεως αὐτῶν ὡς δικηγόροι, ἰατροὶ κτλ. οἵτινες ὅμως δύνανται νὰ ἐξετασθῶσι καλούμενοι ὡς μάρτυρες ὑπὸ τῶν πελατῶν αὐτῶν Ν. 24. Βασ. (21. 1)·

γ') συγγενεῖς τινες τοῦ ἀποδεικνύοντος, «οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες κατ' ἀλλήλων οὔτε βουλόμενοι δύνανται μαρτυρῆσαι» (Ἀρμ. Α. ς'. 35.) καὶ «ἄκων οὐδεὶς μαρτυρεῖ ἐπὶ ἐγκληματικῷ δικαστηρίῳ κατὰ τοῦ ἰδίου πενθεροῦ ἢ γαμβροῦ ἢ προγόνου ἢ πατρῳοῦ ἢ ἀνεψιοῦ ἢ ἀνεψιᾶς ἢ τῶν ἐξ αὐτῶν τεχθέντων ἢ τῶν ἐγγυτέρου βαθμοῦ ὄντων» Ν. 4. Βασ. (21. 1.) προσέτι δὲ καὶ οἱ σύζυγοι κατ' ἀλλήλων.

δ') οἱ διατελοῦντες ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀποδεικνύοντος ἢ ἰδιαζόντως ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτώμενοι, Ν. 6. Βασ. (21. 1.), ὡς ὑπάλληλοι, ὑπηρέται κλπ.

καὶ παραδοχὴν ἢ μὴ τοῦ δικαστοῦ, πρὸς ὃν ὡς κανὼν ὑποδείκνυται μόνον τὸ νὰ ἔχῃ ὁ μάρτυς χαρακτῆρα ἀξιόπιστον, ἤθη χρηστὰ καὶ γνώμης καὶ λόγων στερρότητα καὶ νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἀποκρίσεις πιθανῶς καὶ σύμφωνα πρὸς τὴν φύσιν τῆς ὑποθέσεως. Μ. Σ. 103 (1863).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου, οὐ μόνον ὡς ἐπ' οὐδενὸς λόγου νομίμου στηριζομένη, ἅτε τοῦ νόμου μὴ ἀπαγορεύοντος τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐκ πλαγίου καὶ ἄλλων ἀπωτέρων συγγενῶν οἷοι τυγχάνουσιν οἱ ῥηθέντες, ἀλλὰ καὶ ὡς καλυπτομένη ἤδη μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν καὶ μετὰ τὴν πρὸ αὐτῆς γενομένην ὑπ' αὐτῶν ὁρκοδοσίαν τῇ αἰτήσει τοῦ ἰδίου.

Μ. Σ. 19 (1875).

Ἐσφαλμένως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἑρμηνεῦον τὰς περὶ μαρτύρων σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἠρνήθη ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἐγγράφῳ προσυπογεγραμμένων μαρτύρων λόγῳ συγγενείας, διότι ὡς λίαν ὀρθῶς ἰσχυρίσθη ὁ ἐφεσείων ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, οἱ μὲν γονεῖς τῆς ἐφεσιβλήτου ἔμελλον ἵνα προσκληθῶσιν οὐχὶ ὅπως ἐξενέγκωσι μαρτυρίαν κατὰ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα δηλώσωσι κυρίως ἐὰν ἡ ἐν τῷ ῥηθέντι ἐγγράφῳ ὑπογραφὴ τοῦ ἑνὸς καὶ ἡ σταυροσημείωσις τῆς ἑτέρας ὑπάρχωσι τεθειμέναι ὑπ' αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ μάρτυρες βεβαιώσωσιν ἐπίσης εἴγε ἔλαβον γνῶσιν τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ὑπέγραψαν ἐν τῷ διαληφθέντι ἐγγράφῳ καθόσον μάλιστα τὸ θέμα τοῦτο δὲν δύναται ἵνα ἀποδειχθῇ ἄλλως. Ι. Σ. 79 (1880).

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου ἐξαίρεσις τῶν προταθέντων μαρτύρων τῶν μὲν ὡς ἀλλοδόξων τοῦ δὲ ὡς ἀνηλίκου βασίζεται ἐπὶ τῆς σταθερᾶς νομολογίας, ἣν ἐξακολουθεῖ

τοῦτο κυροῦν ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσι. Ἰ.Σ. 75 (1888).

Ἡ ἐξαίρεσις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μάρτυρος δὲν εἶναι παραδεκτὴ διότι αὕτη εἶναι συγγενὴς τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων. Πρ. Μ. Σ. 13 Μαΐου 1892.

Ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ προτεινομένη ἐξαίρεσις τῶν τεσσάρων κληρικῶν μαρτύρων ὡς ἐχόντων δῆθεν συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, διότι οὐ μόνον οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ὡς κληρικὰ πρόσωπα θὰ εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδὲν ἄμεσον συμφέρον ἔχουσιν ἐκ τῆς δίκης, ἂν δὲ ὁ Ἅγιος Τάφος, οὗτινος μέλη εἰσὶν οἱ εἰρημένοι κληρικοί, ὧν κυρίως διὰ τοῦτο ζητεῖται ἡ ἐξαίρεσις, ἤθελεν ἔχει συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, (διότι αὐτῷ ὡς κληρονόμῳ συμφέρει νὰ μὴ ἐλαττωθῇ ἡ περιουσία τοῦ ἀποβιώσαντος, περὶ οὗ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν θέμα),οὗτοι ἔχουσι πρὸς αὐτὸν ὑποχρέωσιν μόνον ὡς πρὸς πρόσωπον ἠθικὸν καὶ δὲν κληρονομοῦσιν αὐτὸν ἀλλὰ οὗτος κληρονομεῖ αὐτούς.

Πρ. Μ. Σ. 13 Μαΐου 1893.

δ') Κλήτευσις μαρτύρων.[1]

Ἐὰν οἱ δηλωθέντες μάρτυρες ἀρνῶνται νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου, τοῦτο δύναται νὰ κλητεύσῃ αὐτούς. Πρ. Μ. Σ. 31 Ἰουλίου 1891.

---

1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τῆς πολιτ. δικονομίας ὁ ὑποχρεωθεὶς ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων ὀφείλει ἵνα δηλώσῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τῶν ἐξεταστέων μαρτύρων καὶ τὴν ἡμέραν τῆς προσαγωγῆς αὐτῶν. Τὸ δὲ δικαστήριον μετὰ τὴν δήλωσιν ταύτην ὁρίζει τὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐντὸς 3—15 ἡμερῶν, ἐὰν οἱ μάρτυρες κατοικῶσιν ἐν τῇ πόλει, κωμοπόλει ἢ τῷ χωρίῳ ἔνθα

ε΄) Ἐξέτασις μαρτύρων.[1]

Αἱ καταθέσεις μαρτύρων γενόμεναι ἐνώπιον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, εἴτε προσώπων ἱερατικῶν ἐντεταλμένων ὑπ' αὐτῆς ἵνα ἐνεργήσωσι τοιαύτας, πλῆρες τὸ κῦρος καὶ τὸ ἀξιόπιστον παρέχουσι κατὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, ἀπορριπτέα ἑπομένως ἡ ἔνστασις ἀκυρότητος τῆς ἐναγομένης ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οἱ μάρτυρες δὲν ὑπεβλήθησαν εἰς ὅρκον προηγουμένως περὶ τῆς ἀληθείας τῶν καταθέσεων αὐτῶν. Μ. Σ. 24 (1868).

Τὸ Συμβούλιον τοῦτο οὐκ εἴωθεν ἵνα ὁρκίζῃ τοὺς μάρτυρας, ἀλλὰ λαμβάνει τὰς καταθέσεις αὐτῶν, ἀφοῦ μετὰ προη-

---

ἑδρεύει τὸ δικαστήριον, ἄλλως δ' ὁρίζει προθεσμίαν ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως τῆς κατοικίας αὐτῶν.

Οἱ μάρτυρες δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιον τῶν Πολιτικῶν ἢ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων προσκαλούμενοιπρὸς μαρτυρίαν, οὐδενὸς νόμου ὑποχρεοῦντος αὐτοὺς πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ κλητεύονται ἁπλῶς, ἀκούονται δὲ συνήθως μετὰ τὴν δόσιν ὅρκου.

1. Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ἡμέραν, οὗτοι παρουσιάζονται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ ἐξετάζει ἐὰν ἦναι ἐκ τῶν δηλωθέντων καὶ τὰς τυχὸν γενομένας ἐνστάσεις περὶ ἐξαιρέσεως αὐτῶν, αἵτινες εἶναι ἀπαράδεκτοι μετὰ τὴν δόσιν τοῦ ὅρκου· εἶτα ὁρκιζόμενοι ἐξετάζονται ἕκαστος κατ' ἰδίαν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων, σημειοῦνται δ' αἱ καταθέσεις αὐτῶν ἐν περιλήψει ἢ κατὰ γράμμα ὑπὸ τοῦ γραμματέως· τοὺς μὴ προσελθόντας ἕνεκα δεδικαιολογημένης αἰτίας, τὸ δικαστήριον ἐξετάζει βραδύτερον καθ' ὁρισθησομένην ἡμέραν.

Κατὰ τὰς διατάξεις ἐν τούτοις τῆς τε ἐμπορικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς δικονομίας καὶ τὴν νομολογίαν τῶν ὀθωμανικῶν δικαστηρίων ἐπὶ ἀστικῶν ὑποθέσεων οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἀνωμοτί, μετὰ προηγουμένην πιστοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς, πολιτικῆς ἢ κοινοτικῆς αὐτῶν ἀρχῆς περὶ τῆς τιμιότητος καὶ ἀξιοπιστίας αὐτῶν·

γουμένην ἀκριβῆ ἔρευναν βασισθῇ εἰς τὸ ἀξιόπιστον αὐτῶν.
Μ. Σ. 8,17 (1872).

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μάρτυρας ἡ Ἐκκλησία ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς τὸν ἀνέκαθεν παρ' αὐτῇ ἐν χρήσει ὄντα ὅρκον, ὅτι δηλ. μαρτυροῦσιν ἐν συνειδήσει καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ.
Πρ. Ἰ. Σ. 30 Σ)βρίου 1876.

Κατὰ τὸν νόμον οἱ μάρτυρες δέον ἵνα ὀμνύωσι πρὶν ἢ μαρτυρήσωσι (Ἀρμ. Α. στ', 21), τούτου δὲ μὴ γενομένου αἱ καταθέσεις αὐτῶν εἰσιν ὅλως ἀνίσχυροι καὶ ἀπαράδεκτοι.
Ἰ. Σ. 90 (1889).

Τὸ Συμβούλιον πρὸς ἐξέτασιν τοῦ εἰρημένου Πατριάρχου καὶ Ἀρχιμανδρίτου, διαμενόντων ἐν Χάλκῃ, διώρισεν ἐπι-

---

μόνον δέ, ἐὰν ὁ ἀντίδικος τοῦ ἀποδεικνύοντος ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ὁρκοδοσίαν τοῦ μάρτυρος, τὰ δικαστήρια διατάσσουσιν αὐτήν. Οὐχὶ ὀρθῶς ἄρα τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια, παρ' οἷς ἰσχύει ἡ ὀθωμανικὴ δικονομία, ὑποβάλλουσι καὶ αὐτεπαγγέλτως τοὺς μάρτυρας εἰς ὁρκωμοσίαν, καθόσον μάλιστα καὶ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ διατάξεις καὶ διάφοροι ἐγκύκλιοι πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ ἀπαγορεύουσι παντελῶς τὸν ὅρκον, ὅρα κατωτέρω § 4, ϛ'.

Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου ἐξετάζονται μάρτυρές τινες, ὡς ἀσθενεῖς, γυναῖκες καὶ ἀνώτεροι κληρικοί, διορίζεται δὲ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἰσηγητής, ὅστις μεταβαίνει παρ' αὐτοῖς μετὰ τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως καὶ ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς ἐξέτασιν γράφων τὰς καταθέσεις, ἃς καὶ ὑπογράφουσιν οὗτοι.

Ἐὰν δ' οἱ μάρτυρες κατοικῶσιν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑτέρου δικαστηρίου δύναται τὸ διατάξαν τὰς ἀποδείξεις δικαστήριον δι' ἐντολῆς ἢ παρακλήσεως ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων εἰς τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας αὐτῶν.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, ἐὰν μὲν ἡ ἀπόδειξις διεξήχθη ἐπ' ἀκροατηρίου, τὸ δικαστήριον προβαίνει ἀμέσως εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἐὰν δὲ διεξήχθη ἐκτὸς αὐτοῦ βραδύτερον καθ' ὁρισθησομένην δικάσιμον.

τροπὴν συγκειμένην ὑπὸ ἑνὸς τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ μελῶν καὶ τοῦ Α' γραμματέως αὐτοῦ, ἵνα κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς ὁρισθησομένην ἡμέραν μεταβῇ εἰς Χάλκην καί, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν καὶ τοῦ ἕλληνος διερμηνέως, λάβῃ τὰς μαρτυρίας αὐτῶν, μετὰ τὴν ἐν τῇ ἀρχιερατικῇ καὶ ἱερατικῇ αὐτῶν συνειδήσει διαβεβαίωσιν ὅτι θέλουσιν εἴπῃ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τοῦ ὡρισμένου θέματος.

Πρ. Μ. Σ. 13 Μαΐου 1892.

Τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων προηγεῖται ἡ συζήτησις τῆς ἐξαιρέσεως ἢ μὴ αὐτῶν.

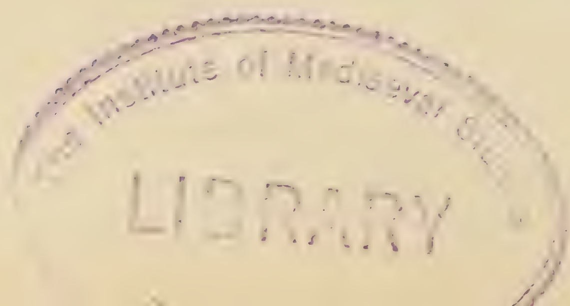
Πρ. Μ. Σ. 29 'Απριλίου καὶ 13 Μαΐου 1892.

Κατὰ τὸν νόμον ἡ ἐξέτασις μαρτύρων διαθήκης γίνεται ἐνόρκως ('Αρμ. Α, στ', 21). Μ. Σ. 180 (1892).

Τὰ ἐναντίον τῶν μαρτύρων ὡς ἀναξιοπίστων διατυπούμενα δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, ὡς καλυφθέντα κατὰ τὴν ἐν τῷ πρωτοδίκῳ δικαστηρίῳ συζήτησιν, καθ' ἣν ἐξονομασθέντων τῶν μαρτύρων, ἡ τότε ἐναγομένη νῦν δ' ἐφεσείουσα ἦν παροῦσα καὶ ἠδύνατο τότε ἵνα διατυπώσῃ τὰς ἐναντίον τῶν μαρτύρων ἐνστάσεις αὐτῆς.

Ί. Σ. 111 (1892).

'Απαράδεκτός ἐστιν ἡ μαρτυρία τοῦ δευτέρου μάρτυρος, ὡς μὴ ἀναφερομένη αὐτολεξεὶ ἢ τοὐλάχιστον κατ' ἔννοιαν, ὡς ῥητῶς ἀπαιτεῖ ὁ νόμος ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς μαρτυρίας ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει (πολ. δικ. ἄρθρον 88), οὐδόλως δὲ δύναται νὰ ὑποτεθῇ ἡ μαρτυρία αὕτη ταὐτόσημος τῆς πρώτης μαρτυρίας διὰ τῆς ἐν τῇ πρωτοδίκῳ ἀποφάσει ἀορίστου φράσεως «τοῦτ' αὐτὸ δὲ περίπου κατέθηκεν ἐνόρκως καὶ ὁ μάρτυς Χ. Ι.», καθόσον, διὰ συγκρίσεως ἀφῃρημένων καὶ ἐξ ἀναλογίας λαμβανομένων, οὐδὲν δικαστήριον

δικαιοῦται νὰ δημιουργῇ μαρτυρικὰς καταθέσεις καὶ ἐννοίας τούτων, ἄκυρος ἐπομένως τυγχάνει ἡ ἐπὶ τῆς τοιαύτης μαρτυρίας στηριχθεῖσα πρωτόδικος ἀπόφασις.

Ἰ. Σ. 122 (1893).

ϛ') Ἐκτίμησις μαρτυριῶν.[1]

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὑπάρχει ἀσυμφωνία μεταξὺ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων, μείζονος προτιμήσεως ἄξιαί εἰσι κατὰ νόμον (Ἀρμεν. Α. ϛ'. 24) αἱ τῶν ξένων ὅλως πρὸς τοὺς διαδίκους. Μ. Σ. 6 (1877).

Τὸ ἐφετεῖον Ἰωαννίνων μὴ λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς μαρτυρίας μαρτύρων καταθεσάντων ἐνόρκως καὶ καθ' ὧν οὐδεὶς προὐτάθη νόμιμος λόγος ἐξαιρέσεως παρεβίασε τὸν νόμον, ἀναιρετέα ἐπομένως ἐστὶν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ.

Ἰ. Σ. 65 (1887).

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, ἐναντίον πρὸς τὸν κείμενον νόμον, παρεδέξατο τὰς μαρτυρίας προσώπων, ἅτινα κατέθηκαν γεγονότα ἀντιφάσκοντα πρὸς τὰς προηγουμένας αὐτῶν πιστοποιήσεις, διότι «οὐκ ἀκούονται οἱ ἐναν-

---

1. Τὸ ἀξιόπιστον τῶν μαρτύρων καὶ ἡ βαρύτης τῶν μαρτυριῶν κεῖται ἐν τῇ κρίσει τοῦ δικαστηρίου, «οὐ δεῖ προσέχειν τῷ πλήθει, ἀλλὰ τῇ πίστει καὶ τῇ ἀκεραιότητι τῶν μαρτύρων» Ν. 21 § 3 Π. (22. 5)· ἀπόδειξιν παρέχουσι μόνον σαφεῖς καὶ ὡρισμέναι μαρτυρίαι εἰς ἰδίαν τοῦ μάρτυρος ἀντίληψιν στηριζόμεναι· κατ' ἐξαίρεσιν δὲ συγχωροῦνται καὶ οἱ ἐξ ἀκοῆς μάρτυρες, ὅταν δηλαδὴ μάρτυρες αὐτήκοοι ἦναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρχωσι.

Αἱ μὴ στηριζόμεναι εἰς ἰδίαν τοῦ μάρτυρος ἀντίληψιν μαρτυρίαι καταβιβάζονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἁπλῶν τεκμηρίων.

Τοὺς ὁρκισθέντας μάρτυρας τὸ δικαστήριον δέον νὰ πιστεύῃ, οὐχ ἧττον πιστεύονται μᾶλλον οἱ τιμιώτεροι. Ἀρμ. Α. ϛ'., 21.

τιούμενοι τοῖς ἐν ἐκμαρτυρίῳ ὑφ' ἑαυτῶν εἰρημένοις».
Ἰ. Σ. 92 (1890).

Κατὰ τὸν νόμον ἐπὶ τῆς μαρτυρίας ἑνὸς καὶ μόνον μάρτυρος δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ κατὰ τῆς συζύγου κατηγορία.
Ἰ. Σ. 111 (1892).

Κατὰ τὸν νόμον ('Αρμ. Α. Ϛ'. 21) ἑνὸς μάρτυρος μαρτυρία οὐκ ἔστι δεκτὴ ἐν οἱαδήποτε δίκῃ, κἂν συγκλητικὸς ᾖ.
Ἰ. Σ. 125 (1893).

§ 4.

α'. Γεγονότα δυνάμενα ν' ἀποδειχθῶσι δι' ὅρκου.[1]

Κατὰ τὸν νόμον ('Αρμενοπούλου Α, Ζ, 1, 2) ἐν ἀπο-

1. Ὅρκος εἶναι ἡ πρᾶξις δι' ἧς ἐπικαλεῖταί τις τὸν Θεὸν ὡς μάρτυρα τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων αὐτοῦ καὶ ὑποβάλλει ἑαυτὸν συγχρόνως εἰς τὰς ἐναντίον τῶν ψευδορκούντων ἀπειλὰς τῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ τῶν θείων νόμων.

Ὁ ὅρκος εἶναι ἢ ὑποσχετικός, ὁσάκις ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον, ὡς ὁ τῶν πραγματογνωμόνων καὶ τῶν μαρτύρων, ἢ βεβαιωτικὸς ὁσάκις ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, ὡς ὁ τῶν διαδίκων· ὁ τελευταῖος οὗτος ἐπιβάλλεται εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις:

α') Ὁσάκις ὁ ἀποδεικνύων διάδικος ἐξαρτᾷ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὅρκου τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, ὅτε ὁ ὅρκος λέγεται ἐπακτός.

β') Ὁσάκις αἱ παρὰ τῶν διαδίκων προσαχθεῖσαι ἀποδείξεις δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς μόρφωσιν δικαστικῆς πεποιθήσεως, ὅτε ὁ δικαστής, καθόσον ἐκ τῆς ἀποδείξεως ταύτης προέκυψαν πιθανότητες ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων, ἐπιβάλλει αὐτῷ ὅρκον καλούμενον δικαστικὸν ἢ ἀναγκαῖον καὶ εἰδικώτερον ἀναπληρωτικὸν ἐὰν ἐπιβάλληται εἰς τὸν ἀποδεικνύοντα, ἀπαλλακτικὸν δὲ ἐὰν εἰς τὸν καθ' οὗ ἡ ἀπόδειξις.

γ') Ὁσάκις ἡ μὲν βάσις τῆς ἀπαιτήσεως εἶναι ἀποδεδειγμένη, εἶ-

ρίᾳ τῶν ἀποδείξεων καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ ἐπάγεται ὁ ὅρκος.
Μ. Σ. 59 (1866).

Κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον ὅρκος ἐπιφέρεται μόνον ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐπὶ ἀγωγῶν, αἵτινες ἔχουσιν ἄλλοθεν δήλην τὴν ἀλήθειαν, ἐν ἀπορίᾳ ἀποδείξεων ἢ ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ ἐπαγωγὴ τοῦ ὅρκου ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου οὐκ ἔστι νόμιμος καθόσον ἡ πραγματικότης τῆς ὀφειλῆς ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐναγομένης ὀφειλέτιδος (Ἀρμεν. § 1 περὶ ὅρκου 1) εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμία ἀμφιβολία περὶ τούτου δύναται νὰ ὑπάρχῃ.
Μ. Σ. 27 (1867).

Ὁ ἐναγόμενος δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἕτερον ὅρκον εἰ μὴ τὸν τῆς εἰδήσεως, διότι ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως δὲν δύναται

ναι δ' ἀδύνατον νὰ ἐξακριβωθῇ ἄλλως τὸ μέγεθος τῆς ζημίας, ὅτε ἐπιβάλλεται τῷ ἐνάγοντι ὅρκος περὶ τούτου καλούμενος ἐκτιμητικός.

Ὁ ὅρκος κατὰ κανόνα δίδοται περὶ τῆς ἀληθείας ἢ ἀναληθείας τοῦ πράγματος εἰς ὃ ἀναφέρεται· μόνον δὲ ὁσάκις ὁ ὀμόσων δὲν ἔχει ἰδίαν τούτου γνῶσιν, συγχωρεῖται αὐτῷ νὰ ὁρκισθῇ τὸν τῆς εἰδήσεως ὅρκον, τοιοῦτος δ' εἶναι ὁ τῶν κληρονόμων, τῶν κηδεμόνων κλπ. Ν. 10 Βασ. 40.5, Ν. 3. 53 σχολ. 2 Βασ. 22.5, Ἐμπ. Νομ. ἄρθρ. 146.

Ὁ ὅρκος δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ πάσης γενικῶς ἰδιωτικῆς διαφορᾶς καὶ ἐπὶ παντὸς οὐσιώδους γεγονότος, ἐὰν εἰδικοὶ νομικοὶ ὁρισμοὶ δὲν διαγράφωσι ῥητῶς τοὐναντίον. Ν. 3 § 1. 13 § 2 καὶ 34 Βασ. 25.5.

Ὁ ὅρκος κατ' ἀρχὴν ἐπάγεται εἰς τὸν ἐν τῇ δίκῃ διάδικον καὶ νομικὸν πρόσωπον ἂν ἦναι οὗτος, ὅτε ὁ ὅρκος δίδοται ὑπὸ τῶν προϊσταμένων αὐτοῦ.

Ὁ ἄνηβος κατὰ τὸν νόμον, Ἀρμ. Α, ζ', 14, δὲν εἶναι ἀνίκανος πρὸς ὁρκοδοσίαν, ἡ δ' ἑτέρα διάταξις τοῦ Ἀρμενοπούλου «ὅρκος οὐκ ἐπιφέρεται ἀνήβῳ» σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι ὑπόχρεως ὁ ἄνηβος τὸν ἐπαχθέντα αὐτῷ ὅρκον νὰ δεχθῇ, ἀλλὰ δοθεὶς ἔρρωται ὁ ὅρκος τοῦ ἀνήβου.

ἵνα γνωρίζῃ εἴ γε τῷ ὄντι ὀφείλεται τὸ ποσὸν τοῦτο τῷ ἐνάγοντι. Μ. Σ. 1 (1879).

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι καθ' ἃς ὑπαρχούσης ἀμφιβολίας περί τινος πράγματος δὲν δύναται νὰ φανερωθῇ ἄλλοθεν ἡ ἀλήθεια, ὁ νόμος ἐπιτρέπει τῷ δικαστῇ ἵνα ἐπιβάλῃ αὐτεπαγγέλτως ὅρκον (Ἀρμεν. Α. Ζ. 1. 2.), ἀπόκειται δ' αὐτῷ οὐ μόνον ὅπως σταθμίσῃ τὰς ὑπαρχούσας ἀποδείξεις, ἀλλ' ἀποβλέψῃ καὶ εἰς τὴν κρείττονα τοῦ πράγματος γνῶσιν. Μ. Σ. 9 (1883).

Τὸ δικαστήριον δὲν παραδέχεται τὴν ἐπαγωγὴν ὅρκου μηδεμίαν δυναμένου νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης. Μ. Σ. 211 (1893).

β') Ὅρκος κληρικῶν.[1]

Οἱ ἀρχιερεῖς ὁρκιζόμενοι ἐνώπιον τοῦ ὁρισθέντος πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν εἰσηγητοῦ, ἀρχόμενοι λέγουσι: «διαβεβαιῶ ἐπὶ τῇ ἀρχιερατικῇ μου συνειδήσει ὅτι κτλ.»

Μ. Σ. 22 (1877).

1. Οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ἐν γένει συμφώνως ταῖς εὐαγγελικαῖς διατάξεσι καὶ ταῖς ἱεραῖς καὶ κανονικαῖς παραδόσεσιν εἴθισται καὶ νενόμισται ἀνέκαθεν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἵνα εἴτε ἐπὶ μαρτυρίᾳ εἴτε καὶ ὡς διάδικοι ἐν τοῖς δικαστηρίοις εἰσκαλούμενοι διαβεβαιῶσιν ἐπὶ τῆς ἱερατικῆς καὶ μοναστικῆς αὐτῶν συνειδήσεως περὶ τοῦ προκειμένου πράγματος εἴτε καταφάσκοντες εἴτε ἀποφάσκοντες κατὰ τὴν Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον τοῦ μηνὸς 8βρίου 1849, ἣν ὅρα κατωτέρω.

Προσκαλούμενοι δ' ἵνα ὁρκισθῶσιν εἴτε ἕνεκα ἀστικῶν, εἴτε ἕνεκα ποινικῶν ἀγωγῶν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἢ ποινικοῖς δικαστηρίοις, ὁρκίζονται ἐν τῷ οἰκείῳ Πατριαρχείῳ ἢ τῇ Μητροπόλει κατὰ τὴν Βεζυρικὴν ἐγκύκλιον τῆς 23 δζεμαδζή-οὐλ-άχήρ 1388 καὶ 22 Ἰανουαρίου 1306 (1891)

'Ο ζητηθεὶς ἵνα μαρτυρήσῃ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ ἑλλ. προξενείου ἱερεὺς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον αὐτοῦ. Πρ. Ἰ. Σ. 15 Μαρτίου 1876.

'Επειδὴ ὁ ἱερεὺς ἐβιάσθη νὰ ὁρκισθῇ, εἰ μὲν κατὰ συνείδησιν ὡρκίσθη ὑπάρχει ἀνεύθυνος, ἀλλὰ πρὸς τελείαν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ δέον νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὸν εἰς τεσσαρακονθήμερον νηστείαν καὶ ἀποχὴν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας. Πρ. Ἰ. Σ. 15 'Απριλίου 1871.

'Ο κληρικός, ὡς ὁρκισθεὶς ἅπαξ διὰ παντὸς κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ, οὐδέποτε δύναται νὰ δώσῃ ὅρκον, εἴ που δὲ δεήσει ἵνα μαρτυρήσῃ ἐπὶ ὑποθέσεών τινων, πράττει τοῦτο ἐν τῇ Μητροπόλει βεβαιῶν ἐν βάρει τῆς ἱερατικῆς αὐτοῦ συνειδήσεως ὅτι θέλει εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅτι ἐρωτηθῇ. Πρ. Ἰ. Σ. 15 Ἰουνίου 1889.

γ') Ὅρκος δικαστικός.

'Ο νόμος[1] ἀφῆκεν εἰς τὴν τοῦ δικαστοῦ ἐκτίμησιν ὅπως ἐπιβάλλῃ αὐτεπαγγέλτως τὸν ἀναγκαῖον δικαστικὸν ὅρκον θατέρῳ τῶν διαδίκων, εἴτε τῷ ἀποδεικνύοντι τὸν ἀναπληρωτικόν, ὅταν ὑπάρχωσι πλείονες λόγοι ὑπὲρ τῆς πιθανότητος τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ, εἴτε τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ τὸν ἀπαλλακτικόν. Μ. Σ. 17 (1879) 103 (1867).

Τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων μὴ οὐσῶν ἀντιφατικῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ περιεχουσῶν ἱκανὰ στοιχεῖα, καθιστῶντα λίαν πιθανοὺς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἀποδεικνυούσης,

---

1. «'Εν τοῖς ἀμφιβόλοις εἴωθεν ὁ δικαστὴς ὅρκον ἐπιφέρειν καὶ οὕτω ψηφίζεσθαι» Ν. 31 Βασ. (22. 5). «'Επὶ τῶν καλῇ πίστει καὶ ἄλλων ἀγωγῶν δύναται ὁ δικαστὴς ἐν ἀπορίᾳ τῶν ἀποδείξεων ὅρκον ἐπιφέρειν» Ν. 45 (Βασ. αὐτόθι).

ἐπιβάλλεται ταύτῃ αὐτεπαγγέλτως ἀναπληρωτικὸς ὅρκος.
Μ. Σ. 87 (1887).

δ') Ὅρκος ἐκτιμητικός.

Ὁσάκις πρόκειται περὶ διεκδικήσεως πραγμάτων ἀπολεσθέντων, ὧν τινων ἡ ἀξία οὐκ ἔστιν ἀποδεδειγμένη, ὁ διεκδικῶν δύναται μὲν ὁρίσαι τὴν ἀξίαν αὐτῶν δι' ἐκτιμητικοῦ ὅρκου, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ τὸ δικάζον δικαστήριον δύναται μετριάσαι τὴν ὁρισθεῖσαν ἀξίαν κατ' ἰδίαν ἐκτίμησιν. Μ. Σ. 57 (1865).

Μὴ οὔσης δυνατῆς ἄλλως τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ἀξίας ἐπιδίκου τινὸς ἀντικειμένου, ὁ δικαστὴς ὀφείλει κατὰ νόμον νὰ ἐπιβάλῃ τῷ ἐνάγοντι τὸν ἐκτιμητικὸν ὅρκον, ὁρίζων ἅμα καὶ τὸν ἀνώτατον τῆς ἀξίας ὅρον, Βασίλ. Ν. 4, 2 Ν. 5 (22. 6). Μ. Σ. 8 (1872).

Κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὅπερ διέπει τὰ καθ' ἡμᾶς, ὁ ἐκτιμητικὸς ὅρκος ἐπιβάλλεται ὁσάκις ἡ μὲν ἀπαίτησις εἶναι ἐντελῶς ἀποδεδειγμένη ἢ ἀναμφισβήτητος τὸ δὲ μέγεθος αὐτῆς ἐντελῶς ἀναπόδεικτον Μ. Σ. 17 (1881).

ε') Ἀποτελέσματα δόσεως ἢ μὴ τοῦ ὅρκου.[1]

Κατὰ τὸν νόμον (Ἁρμ. Α. ζ'.) ὁ ὅρκος, ἐπιφερόμενος εἴτε παρὰ τοῦ ἀντιδίκου εἴτε παρὰ τοῦ δικασιοῦ, τέμνει τὴν ἀμφισβήτησιν, ἔοικε γὰρ διαλύσει καὶ μείζων ἐστὶ ψήφου,

---

1. Ὁ εἰς ὃν ἐπάγεται ὁ ὅρκος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ, ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ δικαστηρίου ταχθείσης ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας, ἂν δέχηται, ἀποποιῆται ἢ ἀντεπάγῃ τὸν ὅρκον, διότι ἄλλως τὸ γεγονὸς ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐπήχθη ὁ ὅρκος θεωρεῖται ὡς ὡμολογημένον, «ἀντὶ ὁμολογοῦντός ἐστιν ὁ μὴ ὀμνὺς μηδὲ ἀντεπάγων» Ν. 38 Βασ. 22,5.

Ὁ δικαστικὸς ὅρκος δὲν ἀντεπάγεται, ἀλλ' ἐὰν δοθῇ ὡς ἀναπλη-

διότι ὁ ἐπάγων ὅρκον δὲν ἐξαρτᾷ τὴν λύσιν τῆς διενέξεως ἐκ τῆς δόσεως ὅρκου ἀληθοῦς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν γένει δόσεως ὅρκου. Μ. Σ. 13, 9 (1874).

Μὴ δοθέντος τοῦ ὅρκου συμφώνως ταῖς ἐν τῇ ἀποφάσει διατυπώσεσι καὶ ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας, τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται νὰ χορηγήσῃ τῷ αἰτοῦντι νέαν προθεσμίαν πρὸς ὁρκοδοσίαν. Μ. Σ. 22 (1877).

Ὁ δοθεὶς ὅρκος κατὰ τὸν νόμον ἀποτελεῖ πλήρη ἐν τῇ δίκῃ ἀπόδειξιν, διότι τέμνει ἐξ ὁλοκλήρου τὴν μεταξὺ τῶν διαδίκων διαφοράν. Μ. Σ. 87 (1887).

Ἡ μὴ δόσις τοῦ ὅρκου, ὃς ἐπεβλήθη εἰς τὸν ἕτερον τῶν διαδίκων, δὲν ἀπαλλάττει τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ τῆς δόσεως τοῦ ἐπιβληθέντος αὐτῷ ὅρκου. Πρ.Μ Σ. 21 Σ)βρίου 1888.

Ἡ ἄρνησις τοῦ ἐναγομένου ὅπως παραδεχθῇ τὸν ἐπιβληθέντα αὐτῷ ὅρκον ἀποτελεῖ νόμιμον τεκμήριον ὅτι ὁμολογεῖ οὗτος τὴν ἀγωγήν. Μ. Σ. 139 (1889).

ϛ') Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος περὶ ὅρκου τοῦ ἔτους 1849.

.. ..Διὰ ταῦτα ἡ καθόλου τοῦ Χριστοῦ ἁγία ἡμῶν Ἀνατολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τὴν ἀρτίως ἀναφανεῖσαν καὶ δημοσιευθεῖσαν ψυχόλεθρον καὶ κακόφρονα ἑτεροδιδασκαλίαν τοῦ ἐξεῖναι ὀμνύειν ἀπολύτως τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς, ὡς ψυχικῆς διαφθορᾶς τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος παραίτιον διὰ τὴν εἰσαγομένην καταφρόνησιν τοῦ φοβεροῦ χρήματος τοῦ ὅρκου καὶ ὡς ἀντιβαίνουσαν τῇ

ρωτικὸς συμπληροῦται ἡ πρότερον ἀτελὴς ἀπόδειξις, ἐὰν δ' ὡς ἀπαλλακτικὸς ἐκμηδενίζεται αὕτη. Ἐὰν ὅμως δὲν δοθῇ τότε θεωρεῖται ὡμολογημένον τὸ ἐναντίον ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ βεβαιωθῇ διὰ τοῦ ὅρκου.

Καὶ ὁ ἐκτιμητικὸς ὅρκος ἐπίσης ἀντεπάγεται.

Κατὰ τοῦ δοθέντος ὅρκου εἶναι ἀπαράδεκτος πᾶσα ἀνταπόδειξις.

θεία ἐντολῇ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς διατάξεσιν ἀντιστρατευομένην καὶ ὅλως πολεμίαν τῇ ὀρθῇ καὶ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ τῆς ἁγίας καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, ἀποκηρύττει ἄρδην καὶ ἀποσκυβαλίζει καὶ μηδεμιᾶς παραδοχῆς καὶ προσοχῆς ἀξίαν τῷ χριστωνύμῳ πληρώματι ἀποφαίνεται. Κοινῇ δ' ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῶν ἁγιωτάτων ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν, καὶ τῶν ἱερωτάτων 'Αρχιερέων, διὰ τοῦδε τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῆς ἐγκυκλίου γράμματος θεσπίζουσα καὶ ὁριζομένη συνῳδὰ τῇ θείᾳ διακελεύσει τοῦ Σωτῆρος, καὶ ταῖς 'Αποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἀποφάσεσιν, ἀθέμιτον ὅλως παρὰ τῇ ἁγίᾳ καὶ ἀμωμήτῳ ἡμῶν πίστει διακηρύττει τὸ ὁρκίζεσθαι τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς εἴτε κατ' ἰδίαν, εἴτε καὶ ἐν δικαστηρίοις. Καὶ πάντας τοὺς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξους αὐτῆς λαοὺς νουθετεῖ ἀπέχεσθαι ὅλως καὶ φυλάττεσθαι παντὸς ὅρκου· τὰς δὲ προσπιπτούσας διαφορὰς διαλύειν εἰρηνικῶς καὶ μήτε ὅρκον ἐπάγειν τοῖς ἀδελφοῖς μήτε παρ' αὐτῶν ἀντιλαμβάνειν, ἀρκουμένους τῇ ἐν φόβῳ Θεοῦ μαρτυρίᾳ τῆς ἑαυτῶν συνειδήσεως καὶ τὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην πολὺ μᾶλλον προτιμῶντας ἢ διαπληκτίζεσθαι μαχόμενους ἐν τοῖς δικαστηρίοις κατὰ τὸ ἀποστολικόν·«ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ἐν ὑμῖν ἐστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε, διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε καὶ ταῦτα ἀδελφούς». Πρὸς δὲ τοὺς προβαλλομένους τὴν ἐκ τῆς Ρωμαϊκῆς νομοθεσίας ἔκπαλαι κεκρατηκυῖαν διάταξιν,ὀμνύειν ἐπὶ τῶν θείων εὐαγγελίων τοὺς δικαζομένους ἐν τοῖς δικαστηρίοις πρὸς πίστωσιν τῶν παρ' αὐτῶν λεγομένων, ἔστι μὲν εἰπεῖν, ὅτι καὶ διατάγματα πάλιν τῶν ὀρθοδόξων Βασιλέων κωλύουσι τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τοῦ ὅρκου· οὕτω τὸ διάταγμα τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων Βασιλείου, Κωνσταντίνου καὶ Λέοντος,ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων ὅρκου, θεσπίζει λέγειν τοὺς χριστιανούς, «μάρτυς Κύριος ὁ Θεὸς καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἵσταμαι» (ὁ θεῖος δηλονότι ναός). 'Η δ' οὖν 'Εκκλησία τῇ μὲν εἰρημένῃ πολιτικῇ Ρωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ ὑποχωρεῖ ἐξ ἀνάγκης ἀνεχομένη, εἴ γε πρὸς μειζόνων κακῶν καὶ κινδύνων ἀπαλλαγὴν καὶ οἰκονομίαν ἐπιβάλλοιτο παρὰ τῶν πολιτικῶν νόμων ὅρκος, (ὡς μήποτε ὤφειλε)· τούς γε μὴν ἀναγκασθέντας ὑπὸ πολιτικῶν νόμων ὁρκωμοτῆσαι, πρῶτον μὲν παραγγέλλει καὶ εὐορκήσαντας ἐξευμενίζειν τὸ θεῖον καὶ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς καὶ δεήσεις προσάγει πρὸς τὸν μὴ ὀμόσαι ὅλως ἐντειλάμενον Δεσπότην καὶ Κύριον, ἵνα τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας «εἰ ὅρκῳ ὑπήχθησαν»

τύχωσι. Ἔπειτα δὲ τούτοις εὐορκεῖν ἐπιτάττει καὶ τὸν ἴδιον ὅρκον ἀπαράβατον διαφυλάττειν, ἁγνοὺς ἑαυτοὺς καὶ καθαροὺς διατηροῦντας ἀπὸ πάσης ψευδορκίας τε καὶ ἐπιορκίας, ὡς ἀπὸ ἀρνήσεως Θεοῦ. Τὸν δὲ ἱερὸν αὐτῆς Κλῆρον καὶ τοὺς τὸν σωτήριον τῆς μοναδικῆς πολιτείας ζυγὸν ἀραμένους, οὔτε κατ' ἰδίαν οὔτε ἐν τοῖς δικαστηρίοις κἄν τε ὡς μάρτυρες κἄν τε ὡς διάδικοι παραστῶσιν, ὅρκον ὀμνύειν οὔτ' ἐπιτρέπει, οὔτ' ἀνέχεται· δεινὸν γὰρ καὶ πέραν δεινοῦ εἴπερ ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἱερουργὸς καὶ τοῦ λαοῦ πνευματικὸς προϊστάμενος καὶ τύπος αὐτῷ καὶ ὑπογραμμὸς τῆς κατὰ Θεὸν ἀληθοῦς πολιτείας εἶναι τεταγμένος καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου πεπιστευμένος παραβαίνει τοῦτο δημοσίως ὁρκωμοτῶν καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν θείων εὐαγγελίων ὀμνύων ἄντικρυ τῆς «μὴ ὀμόσαι ὅλως» Κυριακῆς ἐντολῆς. Πῶς δὲ καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ ποιμαντορία τε καὶ διδασκαλία τὸ ἀξιόπιστον ἕξει εἴ γε ἐν τοῖς βιωτικοῖς πράγμασιν ὁ λόγος αὐτοῦ καὶ τὸ Ναὶ καὶ τὸ Οὒ οὐκ ἔχει τὸ ἀξιόχρεων ἄνευ ὅρκου ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἐπὶ Θεοῦ παρόντος καὶ ἀκούοντος, πανδήμως προφερόμενον;

Μόλις τοῖς αἱρετικοῖς κληρικοῖς ὡς ἔξω τῆς ἐκκλησίας πεπλανημένοις, ὁ τοιοῦτος πολιτικὸς ἐπετίθετο ὅρκος, ὅτε τὸν λίβελλον τῆς ἑαυτῶν ὁμολογίας προσέφερον, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν αἵρεσιν αὐτῶν ἀναθεματίζοντες, ὅπως, ἐὰν πάλιν ἀποσκιρτήσωσιν, ὑπόδικοι ὦσι μὴ μόνον ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἐκ τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας κατὰ τῶν ἐπιόρκων ποιναῖς. Διὰ ταῦτα συμφώνως ταῖς εὐαγγελικαῖς διατάξεσι καὶ ταῖς ἱεραῖς καὶ κανονικαῖς παραδόσεσιν, εἴθισται καὶ νενόμισται ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἵνα πάντες οἱ ἱερωμένοι καὶ μοναχοί, εἴτε ἐπὶ μαρτυρίᾳ εἴτε καὶ ὡς διάδικοι ἐν τοῖς δικαστηρίοις εἰσκαλούμενοι, διαβεβαιῶσιν ἐπὶ τῆς ἱερατικῆς καὶ μοναστικῆς αὐτῶν συνειδήσεως περὶ τοῦ προκειμένου πράγματος εἴτε καταφάσκοντες εἴτε ἀποφάσκοντες. Ἔστι δὲ τὸ ἔθος ἀρχαῖον καὶ ἀποστολικόν, εἴγε καὶ ὁ θεῖος Παῦλος λέγει· «ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεως» καὶ «ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, Ναὶ καὶ Οὔ, Οὔ», (Β'. Κορινθ. 12, 17). Καὶ ἐπὶ δικαστηρίου δὲ κρινόμενος ἔλεγεν «ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ» (Πραξ. κγ'). Ὅθεν καὶ Ἰωάννης ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀθωούμενος πρὸς τὸν πάπαν Κωνσταντῖνον ἔγρα-

φεν. «Αὐτὸ τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅπερ καύχημα ἑαυτοῦ ὁ θεῖος Ἀπόστολος διωρίσατο, προβαλλόμεθα εἰς παράστασιν τῆς ἀληθείας τῶν ἐξ ἡμῶν λεγομένων» (συνοδ. συλλ. Τ. 2 σελ. 707). Τὴν ἐν συνειδήσει ταύτην διαβεβαίωσιν φαίνεται νοῶν καὶ νόμος ἀρχαῖος λέγων περὶ τῶν κληρικῶν, «ἵνα κατὰ τὸ πρέπον ἐνώπιον Θεοῦ εἴπωσιν ἃ γινώσκουσι», (Ἀρμενόπουλος)· καὶ ἄλλος δὲ νόμος βασιλικὸς ῥητῶς διδάσκει ὅτι «ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ τοῦ κανόνος οἱ κληρικοὶ κωλύονται ὁρκωμοτεῖν» (Κωδ. Ἰουστινιανοῦ βιβ. α' τίτλ. γ'., 25) Τοῦτο καὶ ὁ ἀρχαῖος Νομοκάνων βεβαιοῖ· καὶ τοῦτον τὸν τῆς διαβεβαιώσεως τύπον καὶ ἡ πολιτικὴ νομοθεσία τῶν ἁπανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπισημοτάτων δικαστηρίων ἀντὶ ὅρκου διατάττουσιν ἐπὶ τῶν κληρικῶν ἄχραντον καὶ ἀμίαντον τὴν ἱερωσύνην ἀπὸ τῆς δημοσίου παραβάσεως τοῦ εὐαγγελίου διαφυλάττουσαι καὶ τῆς ἐκ τοῦ ὅρκου τικτομένης πολλάκις ἐπιορκίας τὸν ἀρχιερέα καὶ ἱερέα καὶ τὸν διάκονον τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων ἐξασφαλίζουσαι, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐκ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν διαβεβαίωσιν ἀντὶ ὅρκου πρὸς πίστωσιν ἰσοδυναμοῦσαν ἀποδεχόμεναι, ὡς ἐνώπιον Θεοῦ προσφερομένην· «ἃ γὰρ ὡς ἐπὶ Θεοῦ παρόντος προσφέρομεν, τοῦτο ἔχομεν ὅρκον ἡμεῖς» καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ἀποφαίνεται. Ἐὰν δὲ ποτέ τις τῶν κληρικῶν ψευδῆ βεβαιώσας ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ συνειδήσεως φωραθῇ, τὴν αὐτὴν τοῖς ἐπιορκοῦσι παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ παρὰ τοῖς πολιτικοῖς νόμοις ὑφέξει ποινήν. Οὐδένα γὰρ ἀδικοῦντα οὔτε θεῖος οὔτε ἀνθρώπινος νόμος ἀτιμώρητον παραβλέπουσι. Διὰ ταῦτα ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, κηδομένη τῆς κοινῆς σωτηρίας τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων, τούς τε λαϊκοὺς χριστιανούς, ὡς προείρηται, νουθετεῖ φυλάττεσθαι παντοίως καὶ ἀποφεύγειν τὰς ὁρκωμοσίας. Ἐὰν δὲ ποτέ τις ἀνάγκη κατὰ τὴν πολιτικὴν νομοθεσίαν τὸν ὅρκον αὐτοῖς ἐπιφέρῃ, εὐορκεῖν γοῦν αὐτοὺς ἀκριβῶς καὶ ἀνωτέρους ἑαυτοὺς ἀπὸ πάσης ἐπιορκίας διατηρεῖν συμβουλεύει· τούς τε φιλοθέους καὶ φιλανθρώπους πολιτικοὺς δικαστὰς προτρέπεται καὶ παραινεῖ διὰ τὸν Κύριον μὴ ταχεῖς μηδὲ συχνοὺς μηδ' ἐπὶ σμικροῖς ἐπάγειν τοῖς δικαζομένοις τοὺς ὅρκους, ἵνα μὴ τὸ φοβερὸν τοῦ ὅρκου χρῆμα εἰς συνήθειαν ἐμπεσὸν καταφρονηθῇ καὶ καταπλημμυρήσῃ τὴν πολιτείαν ἐπιορκία, ἐξ ἧς μοχθηρία παντοία καὶ ψεῦδος καὶ ἀδικία πηγάζει καὶ ἀνομία τὸ τῶν νόμων σθένος ἐξαμαυροῦσα καὶ τὸ πανώλεθρον δρέπανον τῆς θείας ὀργῆς, ὅπερ ὁ Προφήτης

ἑώρακε Ζαχαρίας, κατὰ τῶν ἐπιορκούντων ἐπαγομένης· ἰδίως δὲ τοῖς τοῦ βήματος παραγγέλλει καὶ διατάσσει, ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἱερεῦσι καὶ διακόνοις καὶ τοῖς μοναχοῖς, ἁγνοὺς πάντῃ ἑαυτοὺς διατηρεῖν καὶ καθαροὺς ἀπὸ παντὸς ὅρκου ἰδίου τε καὶ τοῦ πολιτικῶς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐπὶ τῶν θείων εὐαγγελίων ἐπαγομένου. Πιστοποιεῖν δὲ τοὺς διαδίκους καὶ δικαστὰς περὶ τοῦ προκειμένου πράγματος διαβεβαιοῦντες ἐπὶ τῆς ἱερατικῆς ἢ μοναστικῆς αὐτῶν συνειδήσεως ἐφ' ᾗ καὶ πᾶς ὅρκος ἐστήρικται καὶ προσέχειν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, μήποτε ψυχολέθρου σκανδάλου παραίτιοι γένωνται, δημοσίως περιπεσόντες εἰς τὴν ἀπηγορευμένην ὁρκωμοσίαν. Εἰ δέ τις τῶν ἱερωμένων ἢ μοναστῶν, ἐναντία τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως ποιῶν, καὶ ὅρκον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐπάγων ἢ ἀναδεχόμενος φωραθείη, ὑπόδικος ἔσται βαρυτάτης ἐπιτιμίας ὡς ἐναντίον τῷ θείῳ Εὐαγγελίῳ, ὃ καταπεπίστευται, πανδήμως ἀντιφερόμενος καὶ τὰς ἱερὰς καὶ κανονικὰς παραδόσεις καταπατῶν καὶ τὸ μέγα τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα ἐνώπιον πάντων τῶν πιστῶν, ὡς οὐκ ἀξιόπιστον φέρον τὴν συνείδησιν, καθυβρίζων, καὶ θύραν εἰς ἐπιορκίαν καὶ κατ' αὐτὸ τὸ θεῖον τάγμα δημοσίως διανοίγων, ἐφ' ᾗ τοὺς ἐμπεπτωκότας ὁ ἀποστολικὸς Κανὼν παντελῶς ἀπογυμνοῦσθαι τῆς ἱερωσύνης καὶ καθαιρεῖσθαι θεσπίζει. Ἐπὶ τούτοις καὶ τὸ παρὸν ἐξεδόθη ἐκκλησιαστικὸν ἐγκύκλιον, ἀποφαντικόν τε καὶ παραινετικὸν γράμμα πρὸς κοινὴν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ὠφέλειαν καὶ πνευματικὴν ὁδηγίαν.

Ἐν ἔτει 1819ῳ κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, ἐπινεμήσεως Ηης.

† Ὁ πατριάρχης Κωνστ[πόλεως **Ἄνθιμος** ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀποφαίνεται
† Ὁ „ Ἀλεξανδρείας **Ἱερόθεος** „ „ „
† Ὁ „ Ἀντιοχείας **Μεθόδιος** „ „ „
† Ὁ „ Ἱεροσολύμων **Κύριλλος** „ „ „

Ἕπονται ὑπογραφαὶ 12 Ἀρχιερέων.

§ 5.[1]

Κατὰ τὰς νομικὰς διαγορεύσεις ἵνα ἔχῃ κῦρος ἰδιωτικὸν

1. Ὁ τύπος τοῦ ἐγγράφου κανονίζεται κατὰ τοὺς ἐν ᾧ τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐξεδόθη ἰσχύοντας νόμους, N. 114 § 1 Πανδ. de reg. juris.

ἔγγραφον, ἀπαιτεῖται ἡ ὑπογραφὴ ὅλων ἐκείνων, οἵτινες ὑποχρεοῦνται δι' αὐτοῦ. Μ. Σ. 36 (1862).

Παντὸς ἐγγράφου ἄμεσον σχέσιν ἔχοντος πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν καὶ προσαγομένου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, δέον ἵνα τὸ περιεχόμενον λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἀδιαιρέτως καὶ ἐν τῷ συνόλῳ καὶ εὐσυνειδότως ἐκτιμᾶται ἡ ἐσωτερικὴ οὕτως εἰπεῖν αὐτοῦ ἀξία. Μ. Σ. 52 (1865).

Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον συνεπείᾳ τῶν ἀναφορῶν τοῦ

Τὰ ἔγγραφα διακρίνονται εἰς δημόσια καὶ ἰδιωτικά πρωτότυπα καὶ ἀντίγραφα, ἀναφέροντα καὶ ἀναφερόμενα.

Δημόσιά εἰσι τὰ ἀπὸ τῶν ἁρμοδίων διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν προερχόμενα, ἰδιωτικὰ δὲ τὰ συντασσόμενα ὑπὸ ἰδιώτου καὶ δι' ἑαυτόν, ἅτινα ἵνα ἔχωσι κῦρος ἀπαιτεῖται νὰ φέρωσι μόνον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδόντος αὐτά· «κἂν μὴ σχῇ τὸ συμβόλαιον ὕπατον ἢ ἡμέραν ἔρρωται», Ν. 34 § 1 Βασ. 25.2, καὶ κατὰ τὴν ΟΒ' νεαρὰν Λέοντος τοῦ Σοφοῦ «πᾶν ἔγγραφον ἐν ᾧ ἐπιγέγραπται ὁ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ τύπος διὰ χειρὸς τοῦ συνθεμένου αὐτὸ ἔχει τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἀμετάπτωτον», Σύντ. Γ' 328.

Τὰ ἔγγραφα, τά τε δημόσια καὶ τὰ ἰδιωτικὰ προσηκόντως καὶ ἐγκύρως συντεταγμένα, καθιστῶσι δικανικῶς ἀληθὲς τὸ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον, δύνανται ὅμως νὰ προσβληθῶσιν ὡς εἰκονικὰ ἢ ἐκ βίας καὶ δόλου προελθόντα. Ἰδίᾳ δὲ τὰ δημόσια ἔγγραφα ἀποτελοῦσι πλήρη ἀπόδειξιν ὡς πρὸς πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμενα, ἅπερ ἡ συντάξασα δημοσία ἀρχὴ ἀναφέρει ὡς ὑπ' αὐτῆς ἐνεργηθέντα ἢ ἐνώπιον αὐτῆς γενόμενα· ταῦτα ἔχουσι βεβαίαν χρονολογίαν καὶ κατὰ τρίτων, ἐνῷ τὰ ἰδιωτικὰ δὲν ἔχουσι πλὴν ἂν ἐπιθεωρηθῶσι συμβολαιογραφικῶς, ἢ ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἐν αὐτοῖς ὑπογεγραμμένος ἢ ἂν ἀναφέρωνται ἐν δημοσίῳ ἐγγράφῳ.

Ἵνα ἔχῃ κῦρος ἰδιωτικὸν ἔγγραφον περιέχον ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν, δέον ἵνα φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς τῶν ὑποχρεουμένων καὶ συνταχθῇ εἰς τοσαῦτα πρωτότυπα, ὅσα εἶναι τὰ συμβαλλόμενα μέρη, τὰ διάφορον πρὸς ἄλληλα ἔχοντα συμφέρον, καὶ β' ἵνα σημειωθῇ ἀκριβῶς ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδοθέντων πρωτοτύπων.

Τὰ ἐκ τῶν γραφείων τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν ἐξερχό-

ἀναφερομένου ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως τῆς δίκης ταύτης, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπ' αὐτοῦ προσαχθέντων μαρτυρικῶν ἐγγράφων σταθμίσαν τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ἐξέδοτο ἀπόφασιν τελεσίδικον καταστᾶσαν ἤδη, τὰ εἰρημένα ἔγγραφα ὀφείλουσι διὰ παντὸς μένειν μετὰ τῆς λοιπῆς δικογραφίας ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς ἀρχείοις καὶ μόνον ἐὰν θέλῃ ὁ ἀναφερόμενος δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἀντίγραφα αὐτῶν.

Μ. Σ. 64 (1865).

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀρμενοπούλου ἀπαιτουμένη ἐν τοῖς ἐγγράφοις σφράγισις προσώπων ἀγραμμάτων πρὸ πολλοῦ ἐν

μενα ἔγγραφα δέον ἵνα γράφωνται ἐπὶ τοῦ ἀναλόγου χαρτοσήμου συμφώνως τῇ ἑπομένῃ Π. καὶ Σ. ἐγκυκλίῳ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1880·

..... Τὸ Αὐτοκρατορικὸν ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀπηύθυνεν ἡμῖν τεσκερὲν αὐτοῦ, δι' οὗ ἀξιοῖ ἵνα ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς γραφείοις τῶν Μητροπόλεων αὐτῶν συντασσομένων ἐγγράφων, ὅπως ταῦτα συνῳδὰ τῷ ἐν ἰσχύϊ νόμῳ τῆς Σ. Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως συντάσσωνται ἐπὶ χαρτοσήμου, ὅπερ οὐκ ἐγίνετο συνήθως ἄχρι τοῦδε, ἡ δὲ παράβλεψις τῆς νομικῆς ταύτης διατάξεως πολλάκις ἤδη συνεπήγαγε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων διὰ προστίμου ποινῶν πρὸς ζημίαν τῶν ἐνδιαφερομένων. Ληφθέντος τοίνυν τοῦ πράγματος τούτου ὑπ' ὄψιν, ὥσπερ καὶ τῶν ἐπιζημίων αὐτοῦ συνεπειῶν ἐν συνεδριάσει τῶν περὶ ἡμᾶς δύο σωμάτων, τῆς τε Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἐνεκρίθη ὅπως δι' ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς συστήσωμεν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις Ἀρχιερεῦσι τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν καὶ τήρησιν τοῦ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου Αὐτοκρατορικοῦ νόμου ἐν τῇ συντάξει καὶ τῇ ἐπικυρώσει τῶν παρὰ τῶν χριστιανῶν αὐτῶν προσαγομένων διαφόρων ἐγγράφων. Καὶ δὴ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης προτρεπόμεθα συνοδικῶς καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτῆς ὅπως φροντίζῃ ἵνα τὰ ὡς ἄχρι τοῦδε συντασσόμενα ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς ἔγγραφα συντάσσωνται εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ χαρτοσήμου, ὥσπερ καὶ τὰ προσαγόμενα αὐτῇ πρὸς ἐπικύρωσιν προσέχῃ ἵνα ὦσιν οὕτω συντεταγμένα, παριστῶσα ἑκάστοτε τοῖς ἐνδιαφερομένοις τὸ ἐπιζήμιον τῆς νομικῆς ταύτης παραλείψεως εἰς τὰ συμφέροντα αὐτῶν.

ἀχρηστίᾳ περιέπεσε, διὰ τῆς κατὰ τὸ μέγιστον μέρος καταργήσεως τῆς ὑπάρξεως καὶ χρήσεως ἐν γένει σφραγίδων.

Μ. Σ. 24 (1868).

Μὴ ὑπαρχόντων εἰδικῶν τύπων περὶ τῶν ἐκδιδόντων ὁμόλογα ἀγραμμάτων, ἐξ ἀνάγκης δέον ἀναγνωρισθῆναι πᾶν ὁμόλογον, ἅμα ἀποδειχθῇ ἡ γνησιότης αὐτοῦ.

Μ. Σ. 24 (1868).

Ἀπορριπτέος ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου ὅτι προσφέρεται ἵνα ἀποδείξῃ τὴν γενομένην ἐν τῇ συντάξει τῆς προκειμένης διαθήκης, συνταχθείσης δημοσίᾳ ἐνώπιον τοῦ ἑλλ. προξενείου, βίαν διὰ μαρτύρων, διότι κατὰ τὸν νόμον «τὰ δημόσια ὑπομνήματα προτιμῶνται τῆς τῶν μαρτύρων φωνῆς» (Βασιλ. 74 [2.21]), καὶ «τὰ συμβόλαια χρῆναι πιστεύειν πλέον τῶν μαρτύρων». Μ. Σ. 21 (1872).

Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ προκειμένου ἐγγράφου ὡς διαθήκης δῆθεν δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ ὄντος δωρητηρίου, διότι ἐν τοῖς συναλλάγμασιν ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια σκοπείσθω μᾶλλον, ἤπερ τὸ ἔγγραφον (Ἀρμ. Α. η', 2). Μ. Σ. 16 (1872).

Πᾶν ἔγγραφον προσαγόμενον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων πρὸς ἀπόδειξιν καθίσταται κοινὸν ἀποδείξεως μέσον.

Μ. Σ. 4 (1874).

Ἔγγραφον κατατεθὲν παρὰ τῇ ἁρμοδίᾳ ἀρχῇ δὲν ἀπαλλάσσει πάσης εὐθύνης τὸν προηγούμενον κάτοχον αὐτοῦ, ἂν μὴ προηγήθη καὶ ἀπόφασις δικαστική, διατάττουσα τὴν παρὰ τῇ ἁρμοδίᾳ ἀρχῇ κατάθεσιν τοῦ ἐγγράφου.

Μ. Σ. 25 (1879).

Τὸ προσαγόμενον ἔγγραφον ὡς ἐκμαρτύριον οὐδεμίαν κατὰ νόμον ἔχει πίστιν καὶ αὐθεντίαν.

Μ. Σ. 1 (1879).

Τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ἵνα βασισθῇ ἐπὶ ἐκμαρτυρίων, ἅτινα ὁθενδήποτε προερχόμενα ἀπορριπτέα εἰσὶ κατὰ τὸν νόμον (᾿Αρμ. Α. ΣΤ, 14). Ἰ. Σ. 79 (1880).

Ἡ χρονολογία ἐστὶ στοιχεῖον ἀπαραίτητον παντὸς ἐγγράφου, μὴ ὑπάρχουσα δ᾽ ἐν αὐτῷ καθίστησι τοῦτο ἄκυρον καὶ οὐχὶ ἀτελές. Μ. Σ. 19 (1881).

Τὰ ἑκατέρωθεν προσαχθέντα μαρτυρικὰ ἔγγραφα ὡς ἐκμαρτύρια οὐδόλως εἰσὶ πιστευτὰ καὶ παραδεκτὰ ὑπὸ τοῦ νόμου (᾿Αρμ. Α. ϛ΄, § 14) Ἰ. Σ. 90 (1889).

Οὐχὶ ὀρθῶς τὸ πρωτοδίκως δικάσαν δικαστήριον, ἀντὶ τοῦ διατάξαι τὴν κατὰ νόμον διεξαγωγὴν ἀποδείξεων, στηριζόμενον ἐπὶ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, δι᾽ ἧς ἁπλῶς ἐδίδοντο αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι παρὰ τοῦ ἐν τοῖς πατριαρχείοις ᾿Εκκλησ. Δικαστηρίου περὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ δικαζομένης ὑποθέσεως, ἐξέδοτο τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν, καθόσον ἡ ἐκζήτησις σχετικῶν πληροφοριῶν λαμβάνει μὲν χώραν μεταξὺ τῶν διαφόρων δικαστηρίων, ἀλλ᾽ οὐδέποτε τὸ τοιοῦτον ἐπέχει τόπον τακτικῆς κατὰ τὸν νόμον ἀποδείξεως. Ἰ. Σ. 131 (1893).

Τὰ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐγγράφως πιστοποιούμενα ἀποτελοῦσι τελείαν ἀπόδειξιν, ἐκτὸς τῆς διὰ τῶν ἐπιτρεπομένων νομίμων μέσων ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.
Μ. Σ. 230 (1894).

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.

Ἐν ταῖς συνοδικαῖς ἀποφάσεσιν, ἐν αἷς ὑπάρχει διχογνωμία, ὀφείλει ἡ μειοψηφία νὰ παρακολουθῇ τῇ πλειοψηφίᾳ συνυπογράφουσα. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Ἰανουαρίου 1863.

---

1. Ἀπόφασις καλεῖται ἡ πρᾶξις, ἣν ἐκδίδει τὸ δικαστήριον ἀποφαινόμενον περὶ τῆς ἐπιδίκου διαφορᾶς. Αἱ ἀποφάσεις διακρίνονται εἰς **ἐκκλητάς,** τὰς ὑποκειμένας εἰς ἔφεσιν, καὶ εἰς **ἀνεκκλήτους** τὰς μὴ ὑποκειμένας· εἰς **κατ' ἀντιμωλίαν,** τὰς ἐκδιδομένας μετὰ παράστασιν ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς διαφορᾶς καὶ ὑποβολὴν τῶν προτάσεων αὐτῶν, καὶ εἰς **ἐρήμην,** τὰς ἐκδιδομένας ὅταν παρίσταται ὁ ἕτερος μόνον τῶν διαδίκων, ὁ δ' ἕτερος μηδαμῶς ἐμφανίζηται, ἢ ἐμφανιζόμενος ἀρνῆται νὰ συζητήσῃ· εἰς **τελεσιδίκους,** τὰς ἀνεπιδέκτους ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως καὶ μὴ **τελεσιδίκους** τὰς ὑποκειμένας εἰς τὰ ἔνδικα ταῦτα μέσα· τέλος εἰς **προπαρασκευαστικάς, προδικαστικάς, προσωρινὰς** καὶ **ὁριστικάς.** Προπαρασκευαστικαὶ λέγονται ἐκεῖναι, δι' ὧν ὁ δικαστὴς προπαρασκευάζει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως μὴ εἰσερχόμενος εἰς τὴν οὐσίαν, ὡς αἱ δεχόμεναι ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως λόγῳ ἀνετοίμου τῶν διαδίκων κλπ., προδικαστικαὶ δ' ἐκεῖναι δι' ὧν ὁ δικαστὴς ἀναμιγνύεται εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ἐπιλαμβάνεται αὐτῆς καὶ ὑποδεικνύει τὴν ἔκβασιν ἐν γένει τῆς διαφορᾶς, διατάσσων ἀποδείξεις ἢ ἐπιβάλλων ὅρκον· προσωριναὶ δ' ἀποφάσεις εἶναι αἱ ἀφορῶσαι προσωρινὰ μέτρα λαμβανόμενα ἐν τῇ δίκῃ, ὡς αἱ διατάσσουσαι με-

Ἑκάτερος τῶν διαδίκων δικαιοῦται ἵνα παραλαμβάνῃ ἀντίγραφα κεκυρωμένα τῶν ἀποφάσεων, εἴτε ἑλληνιστὶ εἴτε τουρκιστί. Μ. Σ. 14 (1867).

Τὸ Συμβούλιον οὐκ εἴωθεν ἐκδιδόναι προδικαστικὰς ἀποφάσεις, ἀλλ' ἀπαγγέλλει ταύτας προφορικῶς τοῖς διαδίκοις. Μ. Σ. 27 (1873).

Τελεσίδικος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἐκείνη, ἥτις δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου. Μ. Σ. 18 (1873).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἀνακοπτομένης, ὅτι ἡ μνησθεῖσα ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τούτου κατέστη τελεσίδικος καὶ ὁριστική, μὴ ὑποκειμένη πλέον εἰς ἀνακοπὴν ὡς ἐκτελεσθεῖσα, διότι τὸ ἄρθρον 77 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονο-

---

σεγγύησιν πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἐπιδίκου πράγματος καὶ τέλος ὁριστικαὶ λέγονται αἱ ἀποφάσεις, αἱ θίγουσαι τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, δεχόμεναι ἢ ἀπορρίπτουσαι τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀπεκδύουσαι τὸν δικαστὴν πάσης περαιτέρω ἐξουσίας.

Αἱ ἀποφάσεις καταρτίζονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων δικαστῶν, τῶν παραστάντων κατὰ τὴν τελευταίαν συζήτησιν τῆς ὑπὸ δίκην διαφορᾶς· ἀποτελεῖται δ' ἡ πλειοψηφία ἐκ τοῦ ἡμίσεος τῆς ὁλομελείας τῶν συνεδριασάντων πλέον ἑνός. Ἐπὶ ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ μερὶς ἡ ἔχουσα τὴν ψῆφον τοῦ προέδρου, ἢ τοῦ προεδρεύοντος· ἀλλ' ἂν ἐξεδηλώθησαν πλείονες τῶν δύο γνῶμαι, οὐδεμία δὲ συγκεντροῖ τὴν νόμιμον πλειοψηφίαν, ἡ ἀσθενεστέρα γνώμη ὀφείλει νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ἰσχυροτέραν· ἐν δικαστηρίῳ, ὅπου ἑπτὰ οἱ δικασταί, ἂν αἱ γνῶμαι διαιρεθῶσιν ἀνὰ 3. 3 καὶ 1, δέον ἡ τελευταία αὕτη ὡς ἀσθενεστέρα νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς μίαν τῶν δύο πρώτων· ἀλλ' ἂν ἐξεδηλώθησαν πλείονες τῶν δύο γνῶμαι ἰσόψηφοι π.χ. 2. 2. 2, τότε κατὰ τὸν Ν. 38 Βασ. (9. 3) «ἐπὶ μὲν ἐλευθερίας τὰ ὑπὲρ αὐτῆς κρατεῖ, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων κἂν ἐγκλήματα ὦσι τὰ ὑπὲρ τοῦ φεύγοντος, εἰ δὲ εἰς διαφόρους ποσότητας κατεδίκασαν ἡ ἐλάττων κρατεῖ».

Καταρτίζονται δ' αἱ ἀποφάσεις μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως εἰ δυνατόν, ἢ κατά τινα ἑπομένην δικάσιμον μετὰ διάσκεψιν μυστικήν,

μίας ορίζει ότι απόφασίς τις θεωρεῖται ἐκτελεσθεῖσα, ὁσάκις λάβωσι χώραν τὰ ἐν αὐτῇ μνημονευόμενα ῥητὰ καὶ ὡρισμένα γεγονότα, ὧν οὐδὲν συνέβη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς ὁμολογεῖ αὐτὴ ἡ ἀνακοπτομένη ἐν ταῖς ἐγγράφοις αὐτοῖς προτάσεσι, λέγουσα ὅτι ἡ περὶ ἐκτελέσεως αἴτησις αὐτῆς, οὐδὲν ἐπήνεγκε πρακτικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἐπιεικείας αὐτῆς, μὴ θελησάσης νὰ ποιήσῃ χρῆσιν καταναγκαστικῶν μέσων. Μ. Σ. 13 (1873).

Τὸ δικαστήριον τοῦτο οὐκ εἴωθεν ἐκδιδόναι προδικαστικὰς ἀποφάσεις, ἀλλ' ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ ἀπαγγέλλει

τοῦ προέδρου συλλέγοντος τὰς ψήφους τῶν δικαστῶν καὶ ἀπαγγέλλοντος τὴν ἀπόφασιν δημοσίᾳ εἰς τοὺς διαδίκους.

'Εμπορ. Δικον. ἄρθρ. 47 52.

Ἄρθρ. 47ον. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως οἱ διάδικοι ἐξέρχονται, ὁ δὲ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους τῶν δικαστῶν· ἂν πρὸ τῆς ψηφοφορίας θεωρηθῇ ἀναγκαία μυστικὴ διάσκεψις, τὸ δικαστήριον ἀποσύρεται εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 120).

Ἄρθρ. 48ον. Μετὰ τὴν διάσκεψιν, ἂν τὸ δικαστήριον δυνηθῇ ν' ἀποφανθῇ ἐπανέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ἀκροατηρίου, ἀπαγγελλομένης τῆς ἀποφάσεως εἰς τοὺς διαδίκους· ἂν δὲν δυνηθῇ, ἀναβάλλεται ἡ ἀπόφασις εἰς μεταγενεστέραν τινὰ δικάσιμον, διασκεπτομένου τοῦ δικαστηρίου ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 121).

Ἄρθρ. 49ον. Αἱ ἀποφάσεις καταρτίζονται τῇ ὁμοφώνῳ ψήφῳ τοῦ τε προέδρου καὶ τῶν δικαστῶν, ἢ διὰ πλειοψηφίας, ἥτις ἀποτελεῖται διὰ τῆς συμφωνίας τοῦ ἡμίσεος τῆς ὁλομελείας πλέον ἑνός. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 123).

Ἄρθρ. 50ον. Ἂν ἐξεδηλώθησαν γνῶμαι πλείονες τῶν δύο, ὑπὲρ οὐδεμιᾶς δὲ ἐδόθη πλέον τοῦ ἡμίσεος ὅλων τῶν ψήφων, γίνεται νέα ψηφοφορία, ἡ δὲ ἀριθμητικῶς ἐλάσσων μερὶς ὑποχρεοῦται νὰ παραδεχθῇ τὴν γνώμην μιᾶς ἐκ τῶν μειζόνων μερίδων.

Ἄρθρ. 51ον. Ἐν ἰσοψηφίᾳ ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου ἢ τοῦ προεδρεύοντος λογίζεται ὡς διπλῆ. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 124).

Ἄρθρ. 52ον. Τὴν καταρτισθεῖσαν ἀπόφασιν ἀπαγγέλλει ὁ πρόεδρος δημοσίᾳ εἰς τὸ ἀκροατήριον. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 121).

ἁπλῶς ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου τὸ συμπέρασμα τῆς διασκέψεως αὐτοῦ πρὸς τοὺς διαδίκους, κατόπιν δὲ κατ' αἴτησιν τῶν ἰδίων κοινοποιεῖ αὐτοῖς ἀπόσπασμα τοῦ πρακτικοῦ τῆς συνεδριάσεως αὐτοῦ, ἐνῷ σημειοῦνται οἱ λόγοι.
Μ. Σ. 22 (1877).

Πᾶσα ἀπόφασις οἱουδήποτε δικαστηρίου ὅπως ἔχῃ οὐ μόνον νόμιμον κῦρος, ἐνόσῳ δὲν προσβληθῇ διὰ τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων, ἀλλὰ καὶ ὑπόστασιν, δέον ἵνα ἐκδίδοται παρὰ τῶν δικαστῶν, οἵτινες ἔλαβον μέρος ἐν τῇ συζητήσει, διότι κατὰ τὸν νόμον, Βασιλ. 37 (9. 3) τότε πάντες δοκοῦσι κρῖναι ὅτε καὶ πάρεισι. Μ. Σ. 22 (1880).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ συντελεσθεῖσα ὑπὸ δικαστηρίου παρανόμως συγκεκροτημένου, διά τε τὸ προεδρεύειν αὐτοῦ πρόσωπον λαϊκὸν καὶ διὰ τὴν ἄνευ ἀπαρτίας συγκρότησιν αὐτοῦ. Μ. Σ. 23 (1883).

Κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς ὁ μὴ λαβὼν μέρος δικαστὴς ἐν τῇ συζητήσει ὑποθέσεώς τινος δὲν δύναται ἵνα ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Μ. Σ. 60 (1886).

Εἴτε προσωρινὸς εἴτε διαρκὴς ἐστιν ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας κατὰ τὸ ἔθος νικᾷ τὸ μέρος τὸ ἔχον τὴν ψῆφον αὐτοῦ.
Πρ. Ἱ. Σ. 27 Φεβρ. 1886.

Πᾶσα ἀπόφασις δέον ἵνα βασίζηται ἐπὶ νόμου ῥητοῦ καὶ οὐχὶ ἐπὶ ὑποθέσεων καὶ κρίσεων ἀτομικῶν τῶν ἐκδιδόντων αὐτὴν δικαστῶν. Ἱ. Σ. 89 (1889).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ καταρτισθεῖσα μετὰ πάροδον δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς, διότι ἐνῷ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς σημειοῦται ὅτι τὸ Δικαστήριον συνῆλθεν ὅπως δικάσῃ τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1888, ἐν τέλει ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐγένετο τῇ 31 Μαΐου 1890. Μ. Σ. 158 (1891).

Όταν έτερος πρόεδρος λαμβάνη μέρος κατά την συζήτησιν υποθέσεώς τινος και έτερος κατά την διάσκεψιν αυτής, ή εκδιδομένη απόφασις είναι άκυρος κατά την του νόμου διαγόρευσιν Βασιλ. 70 (9. 1.) Μ. Σ. 171 (1891).

Άκυρος είναι ή απόφασις ή εκδοθείσα μετά διαδικασίαν, καθ' ήν το μεν πρώτον προήδρευσεν αρχιερατικός επίτροπος του δικαστηρίου, κατ' άλλην δε συνεδρίασιν αυτός ο Μητροπολίτης και μη φέρουσα την υπογραφήν ουδετέρου αυτών ως προέδρου. Μ. Σ. 158 (1891).

Ορθώς ισχυρίζεται ή εφεσείουσα ότι το έγγραφον, όπερ εκοινοποιήθη αυτή, ως απόφασις δικαστηρίου, ουδέν συστατικόν τακτικής κατά νόμον αποφάσεως έχει και επομένως άκυρόν εστι, καθόσον ενώ προς έκδοσιν αποφάσεως απαιτείται να συνέλθη δικαστήριον τακτικόν εκ μελών και γραμματέως ('Εμπορ. Δικον. 47—52 και 64—66), επί του προκειμένου ουδέν τοιούτον τακτικόν δικαστήριον συνήλθε, αλλά μόνον ο Μητροπολίτης Σβορνικίου μεθ' ενός γραμματέως κατήρτισε το ειρημένον έγγραφον. Ί. Σ. 99 (1891).

Επί της αιτήσεως του Μητροπολίτου Σμύρνης όπως ή Α. Θ. Παναγιότης επικυρώση την εν λόγω απόφασιν του Μ. Έ. Δικαστηρίου Σμύρνης, διότι προς οριστικήν αυτής εκτέλεσιν δέον ίνα φέρη αύτη διοικητικώς την επικύρωσιν του ανωτέρου αρμοδίου Έκκλ. Δικαστηρίου, διασκεψάμενον το Συμβούλιον απεφήνατο παμψηφεί ότι ή αίτησις του Αγίου Σμύρνης είναι απαράδεκτος, διότι το υπό την προεδρείαν αυτού διατελούν Έκκλ. Δικαστήριον είναι αυτοτελές, πάσα δε απόφασις αυτού, ενόσω δεν προσβάλλεται δι' ουδενός των υπό του νόμου οριζομένων ενδίκων μέσων, θεωρείται οριστική και τελεσίδικος, το δε ανώτερον δικαστήριον δεν δύναται να προβαίνη αυτεπαγγέλτως είς οίαν-

δήποτε ἀπόφασιν, ἐπικυροῦσαν ἢ ἀκυροῦσαν ἀπόφασιν κατωτέρου δικαστηρίου. Πρ. Μ. Σ 3 Ἰουνίου 1892.

Τοῦ ἐν λόγῳ πρωτοδίκου δικαστηρίου, ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ κατάδηλον γίγνεται, συγκειμένου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐκ τεσσάρων δικαστῶν μετὰ καὶ τοῦ προέδρου, καὶ τῶν μὲν δύο ἀποφηναμένων ὑπὲρ τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος, τοῦ δὲ τρίτου μειοψηφίσαντος καὶ τὴν γνώμην αὐτοῦ παραδεξαμένου τοῦ προέδρου, καὶ συνεπῶς καταρτισθείσης ἰσοψηφίας, τῆς δὲ ψήφου τοῦ προέδρου λογιζομένης διπλῆς (ἐμπορ. δικον. 51, πολιτ. 124), ἔδει ἵνα ἀπαγγελθῇ ἡ ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας τῆς γνωματευσάσης ὅτι ἔνοχοί εἰσιν αἱ τῆς συζύγου σχέσεις, διὰ ταῦτα ἡ Ἱ. Σύνοδος παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, ἵνα ἀπαγγείλῃ τοῖς διαδίκοις τὴν καταρτισθεῖσαν ἀπόφασιν. Ἱ. Σ. 124 (1893).

Ὅσοι δικασταὶ παρευρέθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποθέσεώς τινος καὶ ἤκουσαν τοὺς διαδίκους, ἐκεῖνοι μόνοι δικαιοῦνται νὰ συμπράξωσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀποφάσεως (Βασίλ. IX. 3. 37), ἡ δὲ παρὰ τὸν τύπον τῶν δικαστηρίων ἐξενεχθεῖσα ἀπόφασις οὐδὲν ἔχει κῦρος καὶ θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη (Ἁρμ. Α. Δ. 35). Μ. Σ. 234 (1894).

Ἡ δήλωσις τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ὅτι «τὸ δικαστήριον σκεφθὲν κατὰ τὸ ἔθιμον» κλπ. πλημμελὴς ὅλως τυγχάνει, διότι ἅπαντα ἐν γένει τὰ δικαστήρια ὑπόχρεά εἰσιν ἵνα δικάζωσι καὶ σκέπτωνται κατὰ τὸν νόμον οὐχὶ δὲ κατὰ τὰ ἔθιμα καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς συνειδήσεως τῶν μελῶν, ἀλλὰ μετὰ ἐξέτασιν καὶ ἐξακρίβωσιν τῆς ὑπάρξεως ἐθίμου ἰσχύοντος καὶ ἀδιακόπως ἐνεργοῦντος, μὴ ἀντικειμένου δὲ εἰς ῥητὸν νόμον. Μ. Σ. 252 (1895).

§ 2.[1]

Τὸ μὴ ὑπογράψαι δικαστήν τινα ἔν τε τοῖς πρακτικοῖς καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει, οὐδόλως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς λόγος ἀκυρότητος τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, ἀφοῦ παρῆν οὗτος ἔν τε τῇ συζητήσει τῆς ὑποθέσεως καὶ τῇ διασκέψει, ἠρνήθη δ' ἵνα ὑπογράψῃ ἕνεκα λόγων ἰδίων, οἵτινες ἀφορῶντες τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δικαστηρίου, οὐδόλως δύνανται νὰ ἐλαττώσωσι τὴν ἀπαρτίαν αὐτοῦ, ὅπερ ἦν νομίμως κατηρτισμένον. Μ. Σ. 10 (1879).

Τὸ δικαστήριον δὲν εἶναι ὑπόχρεον νὰ ποιῆται ἰδίᾳ λόγον ἐν τῇ ἀποφάσει περὶ πάσης προτάσεως καὶ περὶ παν-

1. Πρὸς ἔγκυρον ὕπαρξιν ἀποφάσεως ἀπαιτοῦνται τὰ ἑξῆς στοιχεῖα: α') νόμιμος σύνθεσις τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ δέον νὰ βεβαιῶται ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀποφάσεως, β') αἱ ἀποφάσεις δέον νὰ συντάσσωνται ἐγγράφως καὶ νὰ περιέχωσιν ὡς ἀναγκαῖα στοιχεῖα τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 64 ἐμπορ. δικον. καὶ τοῖς ἄρθροις 56 - 58 παραρτ. ἐμπορ. νόμου ἀναγραφόμενα προσόντα, γ') ἐν τῇ ἀποφάσει δέον νὰ ὑπάρχῃ **ἱστορικόν**, περιέχον τὰ τῆς συγκροτήσεως τοῦ δικαστηρίου, τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐπιδίκου θέματος καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν εἰσάγεται ἡ ὑπόθεσις πρὸς συζήτησιν, **αἰτιολογικόν**, περιέχον τὰς σκέψεις, τοὺς νόμους, ἢ τὰ ἔθιμα ἐφ' ὧν στηρίζει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ὁ δικαστής, δεχόμενος ἢ ἀπορρίπτων τὴν ἀγωγὴν ἢ τὰς ἐνστάσεις τῶν διαδίκων καὶ ἔχον πρὸς τὸ διατακτικὸν σχέσιν αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος, καὶ τέλος **διατακτικόν**, ὅπερ περιέχει τὰς διατάξεις τῆς ἀποφάσεως, τὰς ἐκ τοῦ αἰτιολογικοῦ ἀπορρεούσας, αἵτινες δέον νὰ μὴ ὦσιν ἀόριστοι ἢ νομικῶς καὶ φυσικῶς ἀδύνατοι καὶ ὅπερ δέον νὰ ἦναι σαφές, θετικὸν καὶ ὁλοσχερές, ἀνταποκρινόμενον πρὸς πάσας τὰς αἰτήσεις καὶ προτάσεις τῶν διαδίκων.

Ἐμπ. δικ. ἄρθρ. 64.

Ἄρθρ. 61ον. Τὰ κατὰ τὸ 56 ἄρθρον τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου συντασσόμενα πρακτικὰ τῶν ἀποφάσεων πρέπει νὰ περιέχωσι τὰ ὀνόματα

τὸς ἰσχυρισμοῦ τῶν διαδίκων, ἀλλὰ μόνον περὶ ἑκάστου κεφαλαίου τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀνταγωγῆς. Μ. Σ. 16 (1880).

Ἡ ἐν τῇ ἀποφάσει παράλειψις τῶν ὀνομάτων τῶν δικαστῶν, δὲν εἶναι οὐσιώδης λόγος εἰς ἀκύρωσιν αὐτῆς, ὅταν ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐγγράφου ἐξάγηται σαφῶς ὅτι μόνος ὁ Μητροπολίτης δὲν ἐδίκασε τὴν ὑπόθεσιν, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ὁ ἐκκαλῶν. Ι. Σ. 5 (1881).

Αἱ τυπικαὶ ἐνστάσεις αἱ περιεχόμεναι ἐν τῇ ἐφέσει ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διαδικασίας καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων οὐδαμῶς δύνανται ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, διότι τείνουσιν εἰς διάψευσιν τοῦ περιεχομέ-

---

τοῦ προέδρου καὶ τῶν παρέδρων, τῶν ἐκδόντων αὐτάς, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὴν ἐθνικότητα καὶ ὑπηκοότητα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων, ἐν συντόμῳ δὲ τὰς ἐνστάσεις καὶ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, τὰ πραγματικὰ γεγονότα καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ νόμου, τὸ αἰτιολογικὸν καὶ τὸ διατακτικὸν καὶ προσέτι ἂν ἐξεδόθησαν καθ' ὁμοψηφίαν ἢ πλειοψηφίαν, πρωτοδίκως ἢ ἐφεσίμως καὶ τέλος τὴν χρονολογίαν τῆς ἡμέρας, τοῦ μηνὸς καὶ τοῦ ἔτους.

Παράρτ. Ἐμπορ. Νόμ. 56–58.

Ἄρθρ. 56ον. Οἱ γραμματεῖς εἰσιν ἐπιτετραμμένοι τὴν σύνταξιν τῶν ἀποφάσεων, ἃς ἀντιγράφουσιν εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον.

Πᾶσα ἀπόφασις φέρει αὔξοντα ἀριθμὸν καὶ ὑπογράφεται ἢ σφραγίζεται ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὑπὸ τοῦ προέδρου, τῶν διαρκῶν παρέδρων καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρ. 57ον. Ἡ ἔκδοσις τῶν ἀποφάσεων γίνεται κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν, ἐντὸς προθεσμίας εἰκοσιμιαῖας ἡμερῶν τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς χρονολογίας ταύτης.

Οἱ γραμματεῖς εἰσιν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἐκδόσεως ταύτης, ἐκτὸς νομίμου λόγου προερχομένου ἐκ τοῦ δυσχεροῦς καὶ πολυπλόκου τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρ. 58ον. Ἡ ἔκδοσις τῆς ἀποφάσεως γίνεται δι' ἀντιγράφου ὁμοίου τῷ ἐν τῷ ἄρθρῳ 56 ἀναφερομένῳ πρωτοτύπῳ, ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως καὶ ἐσφραγισμένου τῇ σφραγῖδι τοῦ δικαστηρίου.

νου τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, ἐξ ἧς ἀριδήλως ἐξάγεται ὅτι, καὶ ἐν ἀπαρτίᾳ ὂν τὸ πρωτόδικον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐδίκασε τοὺς διαδίκους, καὶ νομίμως ἐκλήτευσε τὸν νῦν ἐκκαλοῦντα τότε δὲ ἐναγόμενον, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐγένετο δεόντως, τοῦ νῦν ἐκκαλοῦντος παραδεξαμένου τοὺς προταθέντας μάρτυρας καὶ μηδεμίαν κατ' αὐτῶν ἔνστασιν προβαλόντος, ὡς λέγει ῥητῶς ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἥτις ὡς δημόσιον ἔγγραφον ἀποτελεῖ πλήρη πίστιν περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἐνόσῳ δὲν προσβάλλεται ὡς πλαστή. Ἰ. Σ. 25 (1885).

Ἀκυρωτέα ἐστὶν ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, διότι οὐδόλως ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποβληθείσης εἰς τὸ δικαστήριον διαφορᾶς, οὐδὲ διατυποῦνται αἱ σκέψεις καὶ αἱ αἰτιολογίαι ἐξ ὧν ὁρμηθὲν τὸ δικαστήριον κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ. Μ. Σ. 111 (1887).

Ἀκυρωτέα τυγχάνει ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις ὡς μὴ περιέχουσα πάντα τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἀπαιτοῦνται ἀναγκαίως ἐν ἑκάστῃ ἀποφάσει, διότι ὡς ὀρθῶς λίαν ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων οὔτε ἱστορικὸν περιλαμβάνει, οὔτε αἰτιολογικόν, ἀλλ' οὔτε καὶ διατακτικόν, ἐνῷ ἔδει ἵνα 1) ἀναφέρῃ ἐν συντόμῳ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀγωγῆς, 2) ἐκθέσῃ τὰς σκέψεις τοῦ δικαστηρίου, ἐφ' ὧν τοῦτο βασίζει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ καὶ 3) ὁρίσῃ σαφῶς τὸ διατακτικὸν ὡς συμπέρασμα τοῦ αἰτιολογικοῦ· ἐπομένως ἡ παράλειψις τούτων φέρει ἀκυρότητα εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν. Ἰ. Σ. 89 (1889).

Τυπικαὶ ἐλλείψεις ἀποφάσεώς τινος, ὡς ἡ παράλειψις τῆς σημειώσεως τοῦ τίτλου τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν δικαστηρίου, ἡ ἀποσιώπησις ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη κατὰ πλειοψηφίαν ἢ ὁμοψηφίαν, ἡ μὴ μνεία τῆς ὑπηκοότητος, ἐθνικότητος

καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν διαδίκων καὶ λοιπαὶ ὅμοιαι, δὲν ἀπαρτίζουσι στοιχεῖα ὑπαγορεύοντα ἀπαραιτήτως τὴν κατὰ νόμον ἀκύρωσιν αὐτῆς. Μ. Σ. 179 (1892).

Πᾶσα ἀπόφασις, ἐπίσημον φέρουσα χαρακτῆρα, ἀποτελεῖ πλήρη πίστιν περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἐκτὸς ἂν προσβληθῇ ὡς πλαστή. Μ. Σ. 189. 190 (1892).

Ἡ ἐν τῷ τέλει τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως παράλειψις τῶν ὑπογραφῶν τοῦ προέδρου καὶ τῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, τὴν διάσκεψιν καὶ τὴν ἀπαγγελίαν αὐτῆς λαβόντων μέρος δικαστῶν, δὲν εἶναι οὐσιώδης καὶ δυναμένη νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀκύρωσιν αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα αὐτῶν.
Μ. Σ. 189. 190 (1892).

Πᾶσα ἀπόφασις ὅπως ᾖ νομίμως κατηρτισμένη, δέον ἵνα πρὸς τοῖς λοιποῖς ὅσα ἀριθμεῖ ὁ νόμος, περιέχῃ τὴν σημείωσιν τῆς ὑπὸ δίκην ὑποθέσεως καὶ τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ αὐτῆς, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὡς πλημμελὴς ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι τῆς ἐφεσιβλήτου ἰσχυρισμὸς ὅτι, κατ' ἔθιμον ἐπικρατοῦν ἐν Χίῳ, ἡ ἀγωγὴ δὲν περιέχεται ὁλόκληρος ἐν ταῖς ἐκδιδομέναις ὑπὸ τοῦ αὐτόθι Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου ἀποφάσεσι, προσαγαγούσης πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς καὶ πιστοποιητικὸν τοῦ τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν ἐκδόντος δικαστηρίου, οὐ μόνον διότι ἡ ἀπόφασις αὕτη οὔτε ἁπλῆν περίληψιν ἀναγράφει τῆς ἀγωγῆς ἀλλὰ καὶ διότι κυρίως τὰ ἔθιμα δὲν ἀποδεικνύουσι δικονομικοὺς θεσμούς, ἀλλὰ θέματα οὐσιαστικά, τὴν δὲ παράλειψιν οὐσιώδους δικονομικῆς διατάξεως δὲν δύναται νὰ πιστοποιῇ αὐτὸ τὸ τὴν παράλειψιν ποιῆσαν δικαστήριον. Μ. Σ. 183 (1892).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ ἀπορρίπτουσα ἐνστάσεις ἢ

ἀντενστάσεις ἄνευ σκέψεως δικαιολογούσης τὴν ἀπόρριψιν ἢ μὴ αὐτῶν ἢ μὴ λαμβάνουσα ποσῶς ὑπ' ὄψιν αὐτάς.
M. Σ. 180, 186 (1892)

Ἄκυρός ἐστιν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου ὅπερ, διατάξαν μαρτυρικὰς ἀποδείξεις, δὲν προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων πλὴν ἑνός, οὐδὲ μνείαν ποιεῖται ἐν τῷ αἰτιολογικῷ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως τῆς διατάξεως τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων καὶ τοῦ λόγου δι' ὃν δὲν ἐξητάσθησαν οἱ μάρτυρες. Ἰ. Σ. 109 (1892).

Ἡ ἐν τῇ ἐκκαλουμένῃ ἀποφάσει παρασιώπησις, ἐὰν αὕτη ἐξεδόθη καθ' ὁμοψηφίαν ἢ πλειοψηφίαν εἶναι πράγματι λόγος ἀκυρώσεως, ὡς λίαν ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων, καθόσον ὁ ὅρος οὗτος ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν στοιχείων ἅτινα ἀπαρτίζουσιν ἑκάστην ἀπόφασιν, συνῳδὰ τῷ 64 ἄρθρῳ τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας. M. Σ. 225, 226 (1891).

Μὴ ἀκυρωθείσης τῆς πρώτης ἀποφάσεως τοῦ εἰρημένου πρωτοδίκου δικαστηρίου ὑπὸ ἀνωτέρου τοιούτου, ἄκυρός ἐστιν ἡ δευτέρα αὐτοῦ ἀπόφασις ἡ ἀντιφάσκουσα πρὸς τὴν πρώτην. M. Σ. 291 (1896).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ὡς περιέχουσα πλείστας ὅσας δικονομικὰς ἐλλείψεις, διότι τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς εἶναι ὅλως ἀόριστον, τὸ δ' αἰτιολογικὸν ἐλλείπει ὅλως, καίτοι τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον προσὸν ἑκάστης ἀποφάσεως, ἐν ᾗ δέον ἵνα ἀναφέρωνται οἱ λόγοι ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ δικαστήριον, ἐκ δὲ τοῦ διατακτικοῦ μὴ ὄντος σαφοῦς καὶ ὡρισμένου, δὲν ἐξάγεται ἡ σχέσις αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος ἡ ἀπαιτουμένη μεταξὺ ἀμφοτέρων.
M. Σ. 301 (1896).

§ 3.[1]

'Ενεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς πρὸς τὸν εἰρημένον Μητροπολίτην, ἐντελλομένης αὐτῷ ἐντόνως ὅπως ἀνυπερθέτως καὶ ἐν παντὶ ὅρῳ ἐκτελέσῃ τὴν ἤδη ἐκδεδομένην ἀπόφασίν του· διότι ὑπέρτερον ἄλλο δικαστήριον δικαιοῦται μόνον ν' ἀνατρέψῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδεδομένην ἤδη ἀπόφασίν του καὶ οὐδέποτε ὁ ἴδιος.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Αὐγούστου 1872.

Τὰς μὴ ὁριστικὰς ἀποφάσεις τὰ δικαστήρια δύνανται ν' ἀνακαλέσωσι καὶ δημοσιευθείσας, δὲν εἶναι δ' ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναψηλαφῶντος, ὅτι ἡ προδικαστικὴ ἀπόφασις ἡ διατάσσουσα ἀπόδειξίν τινα ὑπάρχει ὁριστικὴ ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο καὶ δὲν δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀνακαλέσῃ αὐτήν. Μ. Σ. 32 (1875).

'Εὰν ἐν τῇ ἀριθμήσει προέκυψε λάθος τι λογιστικόν, τοῦτο οὐδόλως δύναται νὰ δώσῃ χώραν εἰς ἀναψηλάφησιν ἀλλὰ κατὰ τὸν νόμον Βασιλ. 44 (9. 1) διορθοῦται ἁπλῶς ἡ ψῆφος. Μ. Σ. 16 (1880).

1. Ἡ ἀπόφασις πρὶν ἢ ἀπαγγελθῇ δὲν εἶναι ἀμετάβλητος, διότι δυνατὸν οἱ δικασταὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης νὰ μεταβάλωσι γνώμην, ἂν δ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐκλείψῃ τι τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, ἀνάγκη πᾶσα εἶναι ἵνα ἡ ὑπόθεσις συζητῆται ἐκ νέου. Καὶ τὰς ἀπαγγελθείσας ἀλλὰ μὴ ὁριστικὰς ἀποφάσεις δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀνακαλέσῃ ὁρῶν τὸ ἡμαρτημένον αὐτῶν ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.[1]

Τὸ Συμβούλιον κατὰ νόμον δύναται νὰ χορηγῇ προθεσμίαν τινὰ τῷ ὀφειλέτῃ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, ἐν

---

1. Ἡ ἁρμοδιότης τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων ὁρίζεται κατὰ γεωγραφικὰ ὅρια καὶ κατ' ἀντικείμενον, ἐξ ὧν ταῦτα διακρίνονται, ὡς εἴρηται ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ, εἰς Ἐπισκοπικά, Μητροπολιτικὰ καὶ Πατριαρχικὰ ἀφ' ἑνὸς καὶ εἰς Μικτὰ καὶ Πνευματικὰ ἀφ' ἑτέρου.

Κατὰ τὸ 3 ἄρθρον τῆς ἐν ἰσχύι Ἐμπ. Δικονομίας ὁ ἐνάγων ὀφείλει νὰ ἐγείρῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου καὶ ταύτης μὴ οὔσης, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει εἴτε προσωρινῶς ἐὰν οὗτος ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐλθὼν δὲν ἐγκατέστη που εἰσέτι, εἴτε διαρκῶς ἕνεκα τοῦ ἐπιτηδεύματος, εἰς τὸ τῆς διαμονῆς αὐτοῦ, ἢ τέλος προκειμένου μόνον περὶ ὑλικῶν διαφορῶν εἰς τὸ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐγένετο ἡ συναλλαγὴ ἢ ἡ παράδοσις τῶν πραγμάτων ἐξ ὧν πηγάζει ἡ ἀγωγή, ἢ ἔνθα γενήσεται ἡ πληρωμὴ τῶν χρημάτων.

Κατοικία λέγεται ὁ τόπος, ὅστις εἶναι τὸ μόνιμον καὶ κύριον τῶν οἰκιακῶν καὶ κοινωνικῶν σχέσεών τινος κέντρον.

Τὰ νομικὰ πρόσωπα κατοικίαν ἔχουσιν ἐν ᾧ τόπῳ ὑπάρχει ἡ τῆς περιουσίας αὐτῶν διοίκησις· ἡ δὲ κληρονομία μέχρι τῆς διανομῆς κατοικίαν ἔχει τὴν τοῦ τεθνεῶτος, ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς ὁποίας εἰσάγονται αἱ περὶ κληρονομίας ἀγωγαί, αἵτινες μετὰ τὴν διανομὴν εἰσάγονται ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῆς κατοικίας τῶν κληρονόμων.

Αἱ ὕπανδροι γυναῖκες, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ μεμνηστευμέναι, κατοικίαν ἔχουσι τὴν τοῦ συζύγου, ἣν καὶ διεζευγμέναι ἢ χῆραι φυλάττουσι

αἷς οὗτος εὑρίσκεται, πρὸς πληρωμὴν τοῦ κατακυρωθέντος αὐτῷ χρέους. Μ. Σ. 71 (1862).

Περὶ ὑπεξαιρέσεως ἀφαιρεθέντων πραγμάτων δικάζουσι τὰ ἁρμόδια ποινικὰ δικαστήρια, ἀναρμοδίου ὄντος τοῦ Συμβουλίου τούτου. Μ. Σ. 9 (1864).

Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος ἔνστασις τῆς ἐναγομένης δὲν εἶναι νόμιμος, διότι κηρυχθέντος ἀναρμοδίου πρὸς ἐκδίκασιν τῆς περὶ ἧς ἡ δίκη ὑποθέσεως τοῦ Ἐμποροδικείου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου παρεπέμφθη κατ' ἀρχάς, ἡ Ὑψηλὴ Πύλη παρέπεμψεν αὐτὴν ὅπως δικασθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον τότε

μέχρις ἀποκτήσεως νέας. Τὰ νόμιμα καὶ νομιμοποιηθέντα τέκνα πρὶν ἢ χειραφετηθῶσι κατοικίαν ἔχουσι τὴν τῶν ἰδίων γονέων καὶ τὰ ὑπὸ ἐπιτροπείαν τελοῦντα τὴν τοῦ ἐπιτρόπου αὐτῶν· τὰ δὲ νόθα τὴν τῆς μητρός, ἐν ᾧ τὰ ἔκθετα τὸν τόπον ἐν ᾧ εὑρέθησαν ἢ ἀνετράφησαν.

Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος, καθ' ὃν ὁ ἐνάγων ἀκολουθεῖ **τὸν φόρον** τοῦ ἐναγομένου, ἀπαντῶσιν αἱ ἀκόλουθοι ἐξαιρέσεις.

Α'. Κατὰ τὸ πρὸς τὸν πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Β' (1860) χορηγηθὲν βεράτιον «δίκη ἀφορῶσα τὸν Πατριάρχην, τοὺς Μητροπολίτας, τοὺς Ἀρχιεπισκόπους, τοὺς Ἐπισκόπους, τοὺς ἐπιτρόπους αὐτῶν καὶ τοὺς περὶ αὐτοὺς οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ δικάζεται εἰ μὴ εἰς τὴν πρωτεύουσαν» ἀνεξαρτήτως τῆς κατοικίας αὐτῶν, ὅρα καὶ Κανονισμὸν ἐκλογῆς ἀρχιερ ἄρθρ. 8.

Β'. Δίκαι συναφεῖς πρὸς ἀλλήλας ὑποβάλλονται λόγῳ τῆς συναφείας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ διὰ τὴν κυρίαν δίκην ἁρμοδίου δικαστηρίου, (Ἐμπ. Δικ. ἄρθρ. 3, 59, Πολ. Δικ. ἄρθρ. 58, 113) π. χ. αἱ ἐξαιρέσεις δικαστῶν, αἱ παρατάσεις προθεσμιῶν, αἱ τριτανακοπαί, αἱ παρεμπίπτουσαι ἀγωγαί, αἱ παρεμβάσεις, αἱ περὶ ἐγγυήσεως, αἱ περὶ δικαστικῶν ἐξόδων κλπ., ἐκτὸς ἂν τὸ δικαστήριον τοῦτο ἦναι ἀναρμόδιον λόγῳ ὕλης.

Γ'. Ὅταν οἱ ἐναγόμενοι ἦναι πλείονες τοῦ ἑνὸς ἡ ἀγωγὴ ἐγείρε-

μόνον ἠδύνατο ἵνα κηρύξῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς διέφευγε τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ λόγῳ ὕλης, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀκινήτου, περὶ ἐμπορικῆς ὑποθέσεως καὶ τῶν τοιούτων, ἐνῷ ἐνταῦθα πρόκειται διαφορὰ περὶ χρέους μεταξὺ χριστιανῶν, οὐδεὶς ἄρα ὑπάρχει

ται ἐν τῷ ἁρμοδίῳ λόγῳ ὕλης δικαστηρίῳ τῆς κατοικίας ἑνὸς τῶν κυριωτέρων αὐτῶν, ἀνεξαρτήτως τῆς τῶν λοιπῶν, ὑποχρεουμένων ἵνα ἐν αὐτῷ δικασθῶσι.

Δ'. Ἡ ἀνταγωγὴ δύναται νὰ δικασθῇ εἴτε ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς κατοικίας τοῦ ἐνάγοντος, εἴτε μετὰ τῆς ἀγωγῆς, ὅτε ὅμως ἀπαιτεῖται ἵνα αὕτη εἰσαχθῇ κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν, ἵνα τὸ δικαστήριον ᾖ ἁρμόδιον λόγῳ ὕλης πρὸς ἐκδίκασιν τῆς τε κυρίας ἀγωγῆς καὶ τῆς ἀνταγωγῆς καὶ ἵνα ᾖ ἐκκρεμὴς ἡ κυρία δίκη.

'Αναρμοδιότητος ὑπάρχουσι δύο εἴδη:

α'. Δημοσίας τάξεως ἢ λόγῳ ὕλης, ἥτις ὑφίσταται ἐὰν τὰ δικαστήρια δικάζωσιν ἑτέρας ὑποθέσεις ἐκτὸς τῶν ῥητῶς αὐτοῖς ἀνατεθειμένων, ἐὰν π.χ. τὰ Πνευματικὰ δικάζωσιν ὑλικὰς διαφοράς, καὶ τοὐναντίον ἐὰν τὰ Μικτὰ πνευματικάς, ἐὰν τὸ 'Εφετεῖον δικάζῃ πρωτοδίκους ὑποθέσεις, στεροῦν οὕτω τοὺς διαδίκους τοῦ 6'. τῆς διαδικασίας βαθμοῦ κλπ.

6'. 'Ιδιωτικοῦ συμφέροντος ἢ λόγῳ προσώπου, ἥτις ὑπάρχει, ἐὰν δικαστήριον ἁρμόδιον λόγῳ ὕλης δικάζῃ ὑπόθεσιν, δι' ἣν τυγχάνει ἀναρμόδιον ἕνεκα ἄλλων λόγων κατοικίας κλπ.

Ἡ διάκρισις αὕτη ἀναρμοδιότητος λόγῳ ὕλης καὶ λόγῳ προσώπου μεγίστην ἔχει σημασίαν, διότι ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ κηρύξῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον καὶ ἂν ἔτι οἱ διάδικοι ἑκουσίως ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἔνστασιν τῆς τοιαύτης ἀναρμοδιότητος δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ὅ,τε ἐνάγων καὶ ὁ ἐναγόμενος κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν καὶ κατ' ἔφεσιν καὶ κατ' ἀναίρεσιν, Παρ. 'Εμπ. Ν. ἄρθρ. 37. 'Εν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει ἀναρμοδιότητος λόγῳ προσώπου, αὕτη καλύπτεται μὴ προταθεῖσα πρωτοδίκως ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου, μὴ δικαιουμένου δὲ καὶ τοῦ δικαστηρίου νὰ λάβῃ αὐτὴν ὑπ' ὄψιν αὐτεπαγγέλτως. Παρ, 'Εμπ. Ν, ἄρθρ. 38.

λόγος ὅπως τὸ Συμβούλιον κηρυχθῇ ἀναρμόδιον ἵνα δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἀφοῦ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη παρέπεμψεν αὐτὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Μ. Σ. 15 (1873).

Τὸ Συμβούλιον εἶναι ἁρμόδιον νὰ ἐπιληφθῇ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως κατὰ τὸ γʹ ἄρθρον τοῦ περὶ καθηκόντων αὐτοῦ κανονισμοῦ, καθ' ὃ τοῦτο θέλει θεωρεῖ ὅσας ὑποθέσεις μὴ πνευματικὰς παραπέμπει ἡ Ὑψ. Πύλη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ προκειμένη δίκη δὲν ἀφορᾶ τὴν ἰδιοκτησίαν κτήματος, ἀλλὰ τὴν ἐξέτασιν περὶ τῆς προβαλλομένης εἰκονικότητος. Μ. Σ. 2 (1874).

Κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τῶν Πατριαρχείων τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιόν ἐστιν ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν περὶ προικὸς διαφορῶν, ἀπορριπτέα δ' ἐστὶν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου, ὅτι δηλ. τὸ Συμβούλιον εἶναι ἁρμόδιον μόνον ὁπόταν αὗται ὑφίστανται μεταξὺ συζύγων οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ὑφίστανται ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου μεταξὺ γαμβροῦ καὶ πενθεροῦ. Μ. Σ. 2 (1875).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου τούτου ἔνστασις τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αἱ Σποράδες νῆσοι δυνάμει Αὐτοκρατορικοῦ Φιρμανίου κέκτηνται τὸ προνόμιον, ὅπως αἱ ὑποθέσεις αὐτῶν δικάζωνται ἐπιτοπίως καὶ ἀνεκκλήτως κατὰ τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα καὶ ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐδικάσθη κατὰ τὸ ἰσχύον ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν ἔθιμον, καθόσον τὰ ἐν τῷ ῥηθέντι Αὐτοκρατορικῷ Φιρμανίῳ τῆς 15 Τζεμαγιοὺλ ἐβὲλ 1259 ὀθ. ἔτους ἀναφερόμενα προνόμια προτίθενται τὴν διακέλευσιν τῶν πολιτικῶν καὶ ἱεροδικαστικῶν ἀρχῶν τοῦ ἐπεμβαίνειν εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις τῶν χριστιανῶν καὶ οὐχὶ τὴν ὑπὸ τῶν κατοίκων διαδικασίαν τῶν ὑποθέσεων, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Μητροπολιτῶν. Μ. Σ. 1 (1875).

Κατὰ τὸ β′ ἄρθρον τοῦ θεμελιώδους κανονισμοῦ τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου τῆς δικαιοσύνης, αἱ ἀποφάσεις τῶν ἱεροδικαστηρίων τῆς δικαιοδοσίας τῶν μὴ μουσουλμανικῶν κοινοτήτων δὲν ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τούτου, αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ.

Μ. Σ. 2 (1875).

Τὸ Συμβούλιον, εἰ καὶ εἶχεν ἐπιληφθῇ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως ταύτης, συνεπείᾳ ἐπιψηφίσεως τῆς Ὑψ. Πύλης τεθείσης ἐπὶ τοῦ ἀρτζιχαλίου τοῦ ἐνάγοντος, καὶ δυνάμει τοῦ γ′ ἄρθρου τῶν Κανονισμῶν, καθ' ὃ ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸ ἡ θεώρησις τῶν μὴ πνευματικῶν ὑποθέσεων, ὅσας παραπέμπει ἡ Ὑψ. Πύλη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅμως μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ὑποβληθεῖσαν κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν ἔνστασιν τῆς ἀναρμοδιότητος, ἥτις δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, τὸ Συμβούλιον ὀφείλει ὅπως κηρύξῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον.

Μ. Σ. 11 (1875).

Κατὰ τὸ γ′ ἄρθρον τῶν Κανονισμῶν χορηγεῖται εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦτο τὸ δικαίωμα τοῦ θεωρεῖν ὅσας ὑποθέσεις μὴ πνευματικὰς παραπέμπει ἡ Ὑψ Πύλη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀλλ' ὅταν τοῦτο ὑπάρχῃ ἀναρμόδιον, προταθῇ δ' ἡ τῆς ἀναρμοδιότητος ἔνστασις ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων, ὀφείλει ἵνα κηρύξῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον, ἄλλως τε δὲ τὴν ἔνστασιν ταύτην, ὡς οὖσαν δημοσίας τάξεως, δύναται καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ λάβῃ τὸ Συμβούλιον ὑπ' ὄψιν.

Μ· Σ. 20 (1875).

Ὁσάκις ὑπάρχει ἔνστασις ἐναντίον ἀποφάσεώς τινος τοῦ Συμβουλίου τούτου, ὁ ἐνιστάμενος δύναται μόνον ἵνα ζητήσῃ τὴν ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου συζήτησιν αὐτῆς

διὰ τῶν συνήθων μέσων, τὸ αὐτὸ δ' ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἱ. Συνόδου. Μ. Σ. 2. (1877).

Ὁ ἐνάγων, ὑπήκοος ὀθωμανὸς ὤν, δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς ἀλλοδαπά, ἀλλ' εἰς τὰ ἁρμόδια ὀθωμανικὰ δικαστήρια, τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ παρὸν δικαστήριον, ὅπερ εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν προκειμένην περὶ διατροφῆς ὑπόθεσιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀντιδίκου, ὄντος ὑπηκόου ἕλληνος. Μ. Σ. 21 (1877).

Ἡ ἔνστασις τῶν ἐναγομένων ὅτι, ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν ἔλαβεν ἐντολὴν παρὰ τοῦ Συμβουλίου τούτου, ὅπως κινήσῃ ἀγωγὴν κατ' αὐτῶν, τὸ Συμβούλιον εἶναι ἐξαιρετέον ἐπὶ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἀγωγῆς ταύτης, διότι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ συγχρόνως ἰδιότητα ἐνάγοντος καὶ δικαστοῦ, τυγχάνει ἀπορριπτέα καὶ διότι, ἐξαιρουμένου τοῦ Συμβουλίου τούτου, δὲν ὑπάρχει ἕτερον δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς προκειμένης ὑποθέσεως καὶ διότι τοῦτο περιβέβληται δύο ἰδιότητας, τὴν μὲν ὅπως συνεδριάζῃ διοικητικῶς πρὸς ῥύθμισιν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, τὴν δ' ὅπως συνεδριάζῃ δικαστικῶς πρὸς ἐκδίκασιν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων, ὥστε ἐάν, συνεδριάζον διοικητικῶς καὶ φροντίζον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου, ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν ὅπως κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἐναγομένων, τὸ τοιοῦτον οὐδαμῶς ἠδύνατο κωλῦσαι αὐτό, ὅπως συνεδριάσῃ δικαστικῶς πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ἐν λόγῳ ὑποθέσεως. Μ. Σ. 20 (1878).

Τὰς περὶ κληρονομίας μεταξὺ δύο χριστιανῶν συμπιπτούσας διενέξεις θεωρεῖ τὸ Συμβούλιον, ὅταν κατ' αἴτησιν τῶν ἐναγόντων ἀνατεθῶσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Μ. Σ. 13 (1881).

Τὸ Συμβούλιον εἶναι ἁρμόδιον ἵνα δικάσῃ περὶ δωρεῶν πρὸ ἢ ἕνεκα γάμου. Πρ. Ἰ. Σ. Αὐγούστου 1886.

Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια εἶναι ἁρμόδια δι' ἐκδίκασιν ὑποθέσεων περὶ ἀποδόσεως ποσῶν καταλειφθέντων διὰ διαθήκης. Μ. Σ. 71 1886.

Ἡ προκειμένη ἀγωγὴ περὶ ἀποδόσεως προικὸς εἶναι ἐκ τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ὑπάγονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τούτου, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῇ ἀγωγῇ θέματα περὶ διατροφῆς, ἀποζημιώσεως κλπ. ὡς συναφῆ πρὸς τὴν κυρίαν ἀγωγήν.

Πρ. Μ. Σ. 9 Δεκεμβρίου 1887.

Αἱ περὶ μνηστείας διαφοραὶ καὶ πᾶν ὅ,τι ἀπορρέει ἐξ αὐτῶν ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δικαστηρίων. Μ. Σ. 86 (1887).

Τὸ Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς λύσεως τῆς μνηστείας, ἀφοῦ πρότερον ἀποφασίσῃ τὸ ἁρμόδιον Πνευματικὸν Δικαστήριον, ἐὰν ὑπῆρξε μνηστεία καὶ τὶς ὁ αἴτιος τῆς λύσεως αὐτῆς. Μ. Σ. 93 (1887).

Τῶν περὶ ἀνδρικῆς περιουσίας (ἀνδρομοιρίου) καὶ κληρονομίας ὑποθέσεων δυνατὸν ἵνα ἐπιλαμβάνωνται αἱ κατὰ τόπους Δημογεροντίαι τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, ὁπόταν ἀπαιτῶσι τοῦτο ἐκ συμφώνου ἀμφότεροι οἱ ἐνδιαφερόμενοι.. Πρ. Ἰ. Σ. 30 Ἰουλίου 1888.

Πᾶσαι αἱ ἐκ τῶν μνηστειῶν ἀπορρέουσαι ὑλικαὶ ἀπαιτήσεις καὶ διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Συμβουλίου τούτου, ἀπορριπτέα ἑπομένως ἡ ἔνστασις ἀναρμοδιότητος αὐτοῦ. Μ. Σ. 125 (1888).

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἐφεσείοντος περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Μ. Ἐ. Δικαστηρίου Προύσης λόγῳ ὕλης οὐκ ἔστιν ὀρθή, καθόσον πρὸ τῆς ἀπολύσεως τῆς ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1891

ἐγκυκλίου τῆς Ἐκκλησίας, ἐντελλομένης τὸν καταρτισμὸν ἰδιαιτέρων δικαστηρίων διὰ τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις καὶ ἰδιαιτέρων διὰ τὰς ὑλικάς, αἱ ἑκασταχοῦ δημογεροντίαι ἐδίκαζον καὶ τὰς πνευματικὰς διαφορὰς τῶν χριστιανῶν. Ἱ. Σ. 95 (1891).

Τὸ Συμβούλιον ἀπεφήνατο ἑαυτὸ ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ὑποθέσεως ἀφορώσης ὑλικὴν διαφοράν, ἐκδικασθείσης ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου Χαλκηδόνος, καθόσον ἐν ᾗ ἐποχῇ ἐξεδόθη ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει Χαλκηδόνος ἓν καὶ μόνον Ἱερατικὸν Δικαστήριον, δικάζον τάς τε πνευματικὰς καὶ τὰς ὑλικὰς διαφοράς. Πρ. Μ. Σ. 24 Ἰουλίου 1891.

Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Συμβουλίου τούτου εἶναι ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἑλληνιστὶ ὀφείλουσι ν' ἀγορεύωσιν οἱ πληρεξούσιοι τῶν διαδίκων. Πρ. Μ. Σ. 22 Ἰανουαρίου 1892.

Διαφοραί, οἷα ἡ ἐξέτασις περὶ τοῦ κύρους ἢ μὴ διαθήκης, εἰσὶν ἀποκλειστικῶς ἔργον τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων. Μ. Σ. 184 (1892), 233 (1894).

Διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τούτου ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος ἐὰν τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἐπελήφθη καὶ τοῦ πνευματικοῦ μέρους ὑποθέσεώς τινος (διαλύσεως μνηστείας καὶ ἀποζημιώσεως), καίτοι μικτὸν ὄν, προέβη εἰς τοῦτο νομίμως. Μ. Σ. 239 (1895).

Ἁρμοδίως ἐγείρεται ἐνώπιον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἀγωγή, ἀφορῶσα μὲν δικαίωμα νομῆς ἐπὶ ἀκινήτων, στηριζομένη ὅμως ἐπὶ προικοσυμφώνου, ὧν ἡ ἐξέτασις, ἑρμηνεία καὶ ἐκτίμησις κατὰ νόμον εἶναι τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων. Μ. Σ. 242 (1895).

Αἱ πράξεις τῶν ἐκτελεστῶν διαθήκης, αἱ ἀφορῶσαι τὴν

ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων αὐτῆς, ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων. Μ.Σ. 227 (1894).

Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου τούτου ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου πενθεροῦ, ὅπως δικάσῃ περὶ πραγμάτων προικώων, ἀνηκόντων τῇ ἀποβιωσάσῃ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ ληφθέντων κατόπιν καὶ παρακρατουμένων, καθόσον ἡ ἐκδίκασις αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὰ Πολιτικὰ Δικαστήρια, ἐστὶν ἀπορριπτέα, διότι ἡ ἀπαίτησις πραγμάτων ἐχόντων προικῴαν ἰδιότητα μηδέποτε μεταβαλλομένην ὑπάρχει τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας καὶ ἁρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου τούτου. Μ. Σ. 284 (1896).

Κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ δικονομίαν ἡ ἔνστασις τῆς ἀναρμοδιότητος λόγῳ ὕλης δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, εἴτε ὑπὸ τῶν διαδίκων, εἴτε καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ὄντως δὲ νόμιμος τυγχάνει ἡ ἔνστασις τοῦ ἐφεσιβλήτου ὅτι διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τούτου ἡ ἐκδίκασις ἀντικειμένου ἀφορῶντος τὴν διάλυσιν μνηστείας.
Μ. Σ. 280 (1896).

Ἡ ἔνστασις τῆς ἐναγομένης Ἐφορίας περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου, ὅπως δικάσῃ περὶ μισθῶν διδασκαλισσῶν καὶ ἀποζημιώσεων, ἀπορριπτέα ἐστὶ διότι προκειμένου περὶ διαφορῶν μεταξὺ ἐφοριῶν καὶ διδασκάλων ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ παντὸς σχετικοῦ πρὸς αὐτὰς ζητήματος, ἡ οριστικὴ αὐτῶν λύσις ὑπάγεται εἰς μόνην τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ παρόντος Συμβουλίου. Μ. Σ. 289 (1896).

Ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐπικαλουμένου ὑπὸ τῆς ἐφεσιβλήτου ἐθίμου, ὡς ἰσχύοντος καὶ λειτουργοῦντος ἐν Θάσῳ, καθ' ὃ πᾶσαι αἱ προκύπτουσαι κληρονομικαὶ διαφοραὶ διεξάγονται

ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, βεβαιοῦται καὶ ἐκ τοῦ προσαχθέντος ὑπ' αὐτῶν πιστοποιητικοῦ τῶν δημογεροντιῶν πέντε χωρίων τῆς νήσου, διαλαμβάνοντος ὅτι ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων πᾶσα ἐν τῇ νήσῳ αὐτῶν κληρονομικὴ διαφορὰ εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου δικάζεται ἐνώπιον τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς δικαστηρίων. Μ. Σ. 296 (1896).

§ 2.

Ἕκαστος Ἀρχιερεύς, ὡς χαρακτῆρα φέρων Κριτοῦ, ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς νὰ δικάζῃ ἐξ ἐπαγγέλματος κάθε εἴδους διαφοράν, ἀναφερομένην εἰς τὸ Κριτήριόν του παρ' οἱουδήποτε καὶ νὰ ἀποφασίζῃ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ κατὰ τοὺς καθεστῶτας ἐκκλησιαστικοὺς νόμους, οὐδεὶς ὅμως τῶν ἀρχιερέων ἔχει τὸ ἐλεύθερον νὰ ἐπεμβαίνῃ καὶ νὰ θεωρῇ ἐμπορικὴν κρισολογίαν ὑπὸ αἱρετοκρισίαν, ἀλλ' οὔτε προσκαλούμενος εὐχαρίστως ὑπό τινων διαφερομένων περὶ ἐμπορικῶν δοσοληψιῶν δύναται ν' ἀναλάβῃ θέσιν αἱρετοκριτοῦ. Γρ.Π. 19 Δ/βρίου 1838.

Ἡ Ἱ. Σύνοδός ἐστιν ἡ ἁρμοδία Πνευματικὴ Ἀρχή, ὅπως ἐπιληφθῇ τοῦ μέρους τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καθόσον δηλ. ἀφορᾷ τὴν θρησκευτικὴν παρανομίαν τοῦ, ἄνευ προηγηθέντος νομίμου ἐκκλησιαστικοῦ διαζυγίου, μετ' ἄλλης γυναικὸς γάμῳ συναφθέντος ἐναγομένου. Μ. Σ. 90 (1863).

Τὸ περὶ κύρους ἢ μὴ τοῦ γάμου ζήτημα τῆς Τ. καὶ τοῦ Γ., ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου ἐξήρτηται ὡς συνέπεια καὶ ἡ τοῦ ἑτέρου, ἂν τ. ε. ἡ ἐκ τῆς συνοικήσεως αὐτῶν γεννηθεῖσα Γ. γνησία καὶ νόμιμός ἐστι θυγάτηρ τοῦ Γ, δικαίωμα κληρονομικὸν ἔχουσα ἐπὶ τῆς περιουσίας τούτου, ὡς καθαρῶς πνευματικὸν ζήτημα, διαφεῦγον τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ

Συμβουλίου τούτου, ὑπάγεται τῇ ἁρμοδιότητι τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Μ. Σ. 26 (1868).

Πᾶς Ἀρχιερεὺς κέκτηται κανονικῶς πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ κατοικούντων ὀρθοδόξων καὶ ἔχει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ νὰ δικάζῃ καὶ ἐκδίδῃ διαζύγια ἐπὶ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ παρουσιαζομένων συζυγικῶν ὑποθέσεων ἐπὶ βάσει τῇ τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων· ἐπομένως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἰονίων νήσων ἦσαν ἁρμόδιοι νὰ δικάζωσι καὶ ἀποφασίζωσι περὶ συζυγικῶν ὑποθέσεων ὀρθοδόξων Ἰόνων κατοικούντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν πρὸ τῆς ἑνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Πρ. Ἰ. Σ. 17 Ἀπριλίου 1876.

Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια κατὰ τὰ ἡμέτερα ἐκκλησιαστικὰ καθεστῶτά εἰσι τὰ μόνα ἁρμόδια ἵνα δικάζωσι τὰς μεταξὺ συζύγων συζυγικὰς διαφοράς, ἐπικυρωτέα ἐπομένως ἐστὶν ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις, ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τοῦ δικάσαι ἀγωγὴν ἐπὶ συκοφαντίᾳ μεταξὺ συζύγων ἐπὶ λόγῳ μοιχείας καὶ αἱμομιξίας. Ἰ. Σ. 55 (1886.)

Τὸ καθορίσαι τὸν ὑπαίτιον τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ἐστὶ τῆς ἁρμοδιότητος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, εἰς δὲ τὰ Συμβούλια τῶν δημογεροντιῶν ἀνήκει ἁπλῶς ἡ ἐκδίκασις τῶν, συνεπείᾳ λύσεως μνηστείας ἐξ ὑπαιτιότητος ἑνὸς τῶν μνηστήρων, ἐγειρομένων ὑλικῶν ἀπαιτήσεων.

Ἰ. Σ. 67 (1887).

Σκέψεως γενομένης ἀπερρίφθη ἡ αἴτησις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου περὶ διαγνώμης τῆς Ἰ. Συνόδου ἐπί τινος παρ' αὐτῷ δικαζομένης ὑποθέσεως, ὡς δυναμένου τούτου ἐνεργεῖν κατὰ τοὺς ἑαυτοῦ κανόνας καὶ νόμους, καθό-

σον ἄλλως δεσμεύεται ἡ ἐνέργεια τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν τῇ ἐφέσει. Πρ. Ἱ Σ. 27 Φεβρουαρίου 1888.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος δὲν δύναται νὰ γνωμοδοτήσῃ πρωτοδίκως, ὡς στεροῦσα τοὺς διαδίκους τοῦ β΄τῆς διαδικασίας βαθμοῦ. Π. Ἱ Σ. 14 Μαρτίου, 10 Ἰουνίου 1889.

Τὸ Μ. Συμβούλιον δὲν εἶναι ἁρμόδιον ἵνα ἐπιληφθῇ τῆς ἐξετάσεως τῆς αἰτήσεως τοῦ ἐνάγοντος πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ τέκνου αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐναγομένης τέως συζύγου αὐτοῦ, περὶ ἧς ἁρμοδίως ἐδίκασε καὶ ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ τὸ Ἐκκλ. Δικαστήριον. Πρ. Μ. Σ. 12 Ἰουνίου 1891.

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον τῆς ῥηθείσης Μητροπόλεως, Μικτὸν ὄν, ἀναρμοδίως ὅλως ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως ταύτης περὶ διαλύσεως μνηστείας καὶ κατὰ συνέπειαν φύσεως καθαρῶς πνευματικῆς, ὑπαγομένης συνῳδὰ τῇ σχετικῇ διατάξει τῆς ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1891 Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν καθαρῶς Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, συγκροτουμένου ἀποκλειστικῶς ἐκ μελῶν ἱερατικῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κατὰ τόπον Μητροπολίτου, ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, κατὰ ταῦτα ἀκυρωτέα ἐστὶν ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις ὡς ἀναρμοδίως ἐκδοθεῖσα.

Ἱ.Σ. 137, 141(1893). 158(1894). 165, 167, 176, 177, 178(1895).

§ 3.

Τὸ Ἰλάμιον τοῦ Κριτηρίου Κρατόβου, δι' οὗ ὁ Μητροπολίτης Ξάνθης κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ τὸ ἐν αὐτῷ ποσόν, καίτοι γνήσιον, δὲν δύναται νὰ λογισθῇ τελεσίδικος δικαστικὴ ἀπόφασις, ὡς ἐκδοθεῖσα ὑπὸ κριτηρίου ἐπαρχιακοῦ, ἀναρμοδίου νὰ κρίνῃ τὰς κατὰ τῶν ἀρχιερέων ἀγωγάς συμ-

φώνως πρὸς τὸ 27 ἄρθρον τοῦ Πατριαρχικοῦ Βερατίου διαλαμβάνοντος: «ὁποιανδήποτε δίκην καὶ ἂν ἤθελεν ἔχῃ ὁ Πατριάρχης, οἱ Μητροπολῖται,ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι, οἱ ἐπίτροποι αὐτῶν καὶ οἱ περὶ αὐτούς, αὕτη νὰ μὴ ἀκροάζηται εἰς κανὲν ἄλλο μέρος ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης μου».

Μ. Σ. 13 (1862).

Ἐκείνη ἡ ἀρχὴ δικαιοῦται ἵνα ἐξετάσῃ τὰ διὰ διαρρήξεως τῶν σφραγίδων συμβαίνοντα, ἥτις καὶ ἐπέθεσε τὰς διαρρηχθείσας σφραγίδας. Μ. Σ. 15 (1864).

Κατὰ τὰ ἀνέκαθεν ἐπικεχορηγημένα τῷ Ἔθνει ἡμῶν Αὐτοκρατορικὰ προνόμια τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖόν ἐστιν ἁρμόδιον ἵνα δικάζῃ τὰς μεταξὺ δύο κληρικῶν συμπιπτούσας δίκας, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ἀδιακρίτως ὁ ἕτερος τῶν διαδίκων ὑπάρχει κληρικός, ἀλλὰ μόνον ὅταν ὁ ἐναγόμενος, διότι ὁ ἐνάγων ὀφείλει ἵνα ἀκολουθῇ τῷ φόρῳ τοῦ ἐναγομένου, (Ἁρμ. Α, β´), ἐνῷ ἐνταῦθα ἐνάγων ἐστὶ τὸ κληρικὸν πρόσωπον, ἑπομένως ἀναρμόδιόν ἐστιν ἐνταῦθα τὸ Συμβούλιον τοῦτο. Μ. Σ. 1 (1874).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου ἔνστασις τοῦ ἐφεσιβλήτου, διότι οἱ ἐφεσείοντες δὲν κινοῦσι ποινικὴν ἀγωγὴν ἐπὶ πλαστότητι, ὅτε καὶ μόνον τὸ παρὸν Δικαστήριον ἤθελεν εἶσθαι ἀναρμόδιον, ἀλλὰ κινοῦσιν ἀγωγὴν περὶ ἀκυρώσεως τῆς προσβαλλομένης διαθήκης ὡς πλαστῆς, ἥτις ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ, ὅπερ ἐπίσης ἁρμόδιόν ἐστι πρὸς ἐκδίκασιν καὶ τοῦ ἀπὸ τῆς διαθήκης πηγάζοντος δευτερεύοντος ζητήματος τῆς ἐξοφλήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐφεσειόντων.

Μ. Σ. 20 (1877).

Τὸ Δικαστήριον τοῦτο εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν προκειμένην ἀγωγὴν περὶ παραδόσεως τῇ ἐναγούσῃ ὑπὸ

τοῦ ἐναγομένου τοῦ εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἐγγυητικοῦ, διότι τὸ ἔγγραφον, ὅπερ κατετέθη παρ' αὐτῷ, ἐσκόπει κυρίως τὴν ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς τῆς διαληφθείσης, ὡς σχετιζόμενον δὲ πρὸς τὴν προῖκα ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ παρόντος δικαστηρίου. Μ. Σ. 25 (1879).

Πᾶν ζήτημα, σχετιζόμενον πρὸς τὴν κυρίαν δίκην καὶ ἐξ αὐτῆς πηγάζον, ἀνήκει εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ τὴν κυρίαν δίκην δικάζοντος δικαστηρίου, ἐσφαλμένως δ' ἰσχυρίζεται ὁ ἀναψηλαφῶν ὅτι τὸ δικαστήριον τοῦτο ἔδει νὰ περιορισθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἀπαιτήσεως διπλοῦ τοῦ ἀρραβῶνος καὶ τῶν δοθέντων δώρων, κηρυχθῇ δ' ἀναρμόδιον διὰ τὰς λοιπὰς ἀπαιτήσεις, τὰς πηγαζούσας ἐκ δαπανῶν γενομένων πρὸς τὴν μνηστὴν καὶ ἐν τῇ μνηστείᾳ ἕνεκα τοῦ γάμου. Μ. Σ. 28 (1881).

Τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ὄντος ἀνεξαρτήτου, τὸ Συμβούλιον τοῦτο δὲν δικαιοῦται ἵνα ἐπιληφθῇ τῆς διαδικασίας ὑποθέσεως, ἐν ᾗ ἐναγόμενος τυγχάνει ἕτερος ἀνεξάρτητος θρόνος. Μ. Σ. 4 (1881).

Τὸ κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, ἔνθα ὑπάρχει ἡ κατοικία αὐτοῦ ὡς ἠθικοῦ προσώπου, ἥτις ὁρίζει κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα καὶ τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἀνάγεται. Μ. Σ. 4 (1881).

Τὸ Μητροπολιτικὸν δικαστήριον Θεσσαλονίκης ἀναρμοδίως ἐπελήφθη καὶ ἐδίκασεν ὑπόθεσιν ὑφισταμένην μεταξὺ τῶν διαδίκων, ἐξ ὧν οὐδέτερος ὑπάγεται εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν, κατὰ δὲ τὴν θεμελιώδη δικονομικὴν ἀρχήν, οὐδεὶς ἀφαιρετέος τῶν φυσικῶν αὐτοῦ δικαστῶν. Μ. Σ. 30 (1882).

Τὸ Δικαστήριον ὅπερ ἐξέδωκε τὸ διαζύγιον δέον ἵνα προ-

δῆ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐξ αὐτοῦ προκυπτουσῶν ὑλικῶν συνεπειῶν καὶ εἰς τὴν δέουσαν τούτων ἐκτίμησιν.

Μ. Σ. 30 (1882).

'Αφοῦ ὁ ἐνάγων καίτοι πρόκειται περὶ συνεταιρισμοῦ παραδέχεται τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, ὁ ἐναγόμενος ὡς κληρικός, ἡγούμενος σταυροπηγιακῆς Μονῆς, ὀφείλει ἐπίσης ἵνα παραδεχθῇ αὐτήν. Μ. Σ. 24 (1885).

'Αφοῦ ἅπαξ τὸ πνευματικὸν μέρος τῆς μεταξὺ τῶν συζύγων διαφορᾶς ἐξεδικάσθη ἐνώπιον τῶν Πατριαρχικῶν Δικαστηρίων, καθόσον ὁ ἀνὴρ οὗτινος τὸν φόρον ὀφείλει ἵνα ἀκολουθῇ ἡ γυνὴ εἶχε τότε τὴν κατοικίαν αὐτοῦ ἐνταῦθα, δέον ἵνα καὶ τὸ ὑλικὸν μέρος ἐκδικασθῇ ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δικαστηρίου, εἰ καὶ νῦν ὁ ἐναγόμενος κατοικεῖ ἐν Χαλκηδόνι.

Πρ. Μ. Σ. 16 Δβρίου 1887.

Ἡ ὑποχρέωσις, ἣν ἀνέλαβεν ἡ ἐνάγουσα δι' ὑποσχετικοῦ ἐγγράφου, ἀναφερομένου εἰς ἀμφότερα τὰ προικοσύμφωνα τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς, ὅπως πληρώνῃ τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ γρ. 180 κατὰ μῆνα, εἶναι ζήτημα σχετιζόμενον πρὸς τὰς περὶ τῆς προικὸς αὐτῆς συμβάσεις καὶ ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, ὡς παρεμπίπτον δὲ καὶ συναφὲς πρὸς τὴν κυρίαν δίκην, οὐδὲν κωλύει ὅπως συνεκδικασθῇ μετ' αὐτῆς, προταθὲν ἀνταγωγικῶς.

Μ. Σ. 85 (1887).

'Αναρμόδιον εἶναι τὸ Συμβούλιον ὅπως δικάσῃ πρωτοβαθμίως τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν τοῦ ἐναγομένου ὄντος κατοίκου Χαλκηδόνος, ἔχοντος μόνον τὸ κατάστημα αὐτοῦ ἐν Γαλατᾷ, εἰ καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῆς μειοψηφίας νομικὴ κατοικία θεωρεῖται ὁ τόπος ὅπου ἐξασκεῖ τις τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ. Πρ. Μ. Σ. 11 Νβρίου 1887.

Νόμιμός ἐστιν ἡ προτεινομένη ἔνστασις ἀναρμοδιότητος τοῦ ἐρήμην δικάσαντος πρωτοδίκου δικαστηρίου Ἰωαννίνων, καθόσον ὁ γάμος τῶν ἀντιδίκων ἐγένετο μὲν ἐν Ἰωαννίνοις, ἀλλ' ἐξ Ἰωαννίνων ἡ σύζυγος ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλονίκην παρὰ τῇ μητρὶ αὐτῆς, τῇ ἀδείᾳ καὶ συγκαταθέσει τοῦ συζύγου· συναινέσας δ' οὗτος καὶ παραδεξάμενος τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ κατοικίαν τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὤφειλεν ἐναγαγὼν ταύτην ν' ἀκολουθήσῃ τὸν φόρον αὐτῆς ὡς ἐναγομένης, ὅστις εἶναι ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἰ. Σ. 100 (1891).

Ἡ ἐν τῇ πρωτοδίκῳ ἀποφάσει διατυπουμένη σκέψις, καθ' ἣν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον Σμύρνης ἦν ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς παρούσης συζυγικῆς διαφορᾶς, διότι ὁ γάμος τῶν διαδίκων συζύγων ἐγένετο ἐν Σμύρνῃ, ἐσφαλμένη τυγχάνει καὶ ἑπομένως ἄκυρός ἐστιν ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις καθόσον κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἡ κατοικία τοῦ συζύγου, ἣν ἀκολουθεῖ κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου καὶ ἡ σύζυγος, δὲν ὁρίζεται ἐκ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐτελέσθη ὁ γάμος, ἀλλ' ἐκ τοῦ μέρους, εἰς ὃ ὁ ἀνὴρ ἔχει τὸν συζυγικὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸ κέντρον τῶν ἐργασιῶν καὶ ἐπιχειρήσεων αὐτοῦ.

Ἰ. Σ. 101 (1891).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος λόγῳ ὕλης ἔνστασις τοῦ ἀντιδίκου, ἐναγομένου ὡς ἐγγυητοῦ διὰ χρέος ἑτέρου, διότι τὸ χρέος δι' ὃ ἐδόθη ἡ ἐγγύησις πηγάζει ἐκ διατροφῆς. Πρ. Μ. Σ. 18 Μαρτίου 1892.

Δεκτή ἐστιν ἡ αἴτησις ἀναψηλαφήσεως διότι ἐν τῇ ἀναψηλαφωμένῃ ἀποφάσει ἐναντίον τοῦ νόμου λέγεται, ὅτι ὁ σύζυγος ἐναγαγὼν τὴν σύζυγον αὐτοῦ ὤφειλεν ἵνα ἀκολουθήσῃ τὸν φόρον ταύτης ὡς ἐναγομένης, τὸ τοιοῦτον

ὅμως δὲν δικαιολογεῖται καὶ ἔστιν ἐναντίον πρὸς τὸ συνήθως γινόμενον, καθ' ὃ κατοικία τῆς συζύγου ἐστὶν ἡ τοῦ συζύγου. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Σεπτεμβρίου 1892.

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ἡ σύζυγος ἀκολουθεῖ τῇ κατοικίᾳ τοῦ συζύγου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, τῆς κατοικίας τῆς συζύγου ὁρισθείσης ὑπὸ τοῦ συζύγου δι' ἐπιστολῆς, δι' ἧς προτρέπει αὐτὴν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἀλλὰ διαμείνῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἁρμόδιον δικαστήριον εἰς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐστὶ τὸ τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἔνθα πίπτει ὁ φόρος τῆς ἐναγομένης. Ἱ. Σ. 126 (1893).

Ἄκυρός ἐστιν ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, διότι τὸ ἐκδὸν αὐτὴν ἐν Τυρολόῃ δικαστήριον οὐδεμίαν κέκτηται ἁρμοδιότητα πρὸς ἐκδίκασιν διαφορῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡρακλείας, ἥτις ἐν Ραιδεστῷ ἔχει τὸ ἁρμόδιον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, αὐθαιρέτως δ' οἰκειοποιεῖται δικαστικὸν τίτλον μὴ ἀπονεμηθέντα αὐτῷ παρὰ τῆς ἁρμοδίας Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Ἱ. Σ. 128 (1893).

Πᾶν δικαστήριον ὅπερ κέκληται ἵνα δικάσῃ τὴν οὐσίαν ὑποθέσεώς τινος, αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν παρεπομένων αὐτῇ θεμάτων, ἀπορριπτέα δ' οὕτω τυγχάνει ἡ ἔνστασις περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου λόγῳ ὕλης, προτεινομένη ὑπὸ τῶν ἐναγομένων ὡς ἐγγυητῶν διὰ χρέος ἑτέρου περὶ πληρωμῆς παντὸς δικαστικοῦ ἐξόδου. Μ. Σ. 176 (1892) 285 (1896).

Ἡ ἔνστασις περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου ὅπως δικάσῃ τὸ ζήτημα τοῦ ἐγκύρου ἢ μὴ τοῦ γάμου τῶν γονέων τῆς Ε. Ὁ. καὶ τῆς θυγατρότητος αὐτῆς, ὡς ὑπαγόμενον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πνευματικῶν Δικαστη-

ρίων, ἀπορριπτέα ἐστὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι τοῦτο, κληθὲν ἵνα ἀποφανθῇ ἁρμοδίως περὶ τοῦ κύρους ἢ μὴ τῆςδιαθήκης τοῦ Γ. Κ. (πατρὸς αὐτῆς), δικαιοῦται ἵνα λάβῃ ὑπ' ὄψιν πᾶν παρεμπίπτον καὶ συναφὲς πρὸς τὴν κυρίαν δίκην ζήτημα, οἷον εἶναι καὶ τὸ προκείμενον καὶ ἐξετάσῃ τὴν γνησιότητα τῶν ἐγγράφων, ἅτινα ἡ Ε.Ο. προςάγει πρὸς στήριξιν τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτῆς,ὅτι ἐτελέσθη γάμος μεταξὺ τῶν γονέων αὐτῆς καὶ ὅτι εἶναι νόμιμον τέκνον αὐτῶν. Μ. Σ. 287 (1896).

Συμφώνως πρὸς τὰ προνόμια ἡμῶν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἀνήκει ἡ ἐξέτασις πάσης διαφορᾶς πηγαζούσης ἐκ διαθήκης, συνεπῶς δὲ καὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ προβαλλομένης πλαστότητος, οὐδεὶς δὲ λόγος συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς παραπομπῆς τῆς ἐν λόγῳ διαθήκης εἰς τὰ κυβερνητικὰ δικαστήρια. Μ. Σ. 287 (1896).

Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον Χαλκηδόνος ἦν ἀναρμόδιον λόγῳ κατοικίας τῆς ἐναγομένης, ὡς ἐκ διαθήκης κληρονόμου, κατοίκου Σταυροδρομίου, νὰ δικάσῃ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, πλημμελῶς δὲ παρεδέξατο τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ τότε ἐνάγοντος νῦν δ' ἐφεσείοντος καὶ ἐκήρυξεν ἑαυτὸ ἁρμόδιον ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ διαθήκη, δι' ἧς ὁ ἀποβιώσας κατέλιπε τῷ ἐνάγοντι τὸ αἰτούμενον κληροδότημα, συνετάχθη, ἐσφραγίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν Χαλκηδόνι, ἔνθα τὴν κατοικίαν εἶχεν ὁ διαθέτης καὶ μέχρι ἐσχάτων ἡ ἐναγομένη, διότι ὡς ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ἡ ἐφεσείουσα ἡ διαθήκη καὶ ὁ τόπος τῆς συντάξεως αὐτῆς δὲν τίκτουσιν ἁρμοδιότητα. Μ. Σ. 272 (1896).

Καίτοι πλημμελής ἐστιν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστηρίου εἰς ἐπιβολὴν συντηρητικῶν μέτρων ἔνστασις τοῦ ἐφεσείοντος, διότι, ὡς ὀρθῶς ἰσχυρίσθη ὁ πλη-

ρεξούσιος τῆς ἐφεσιβλήτου, πᾶν συναφὲς πρὸς τὴν κυρίαν δίκην θέμα ἀνάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἐπιλαμβανομένου ταύτης δικαστηρίου, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, οὐχ ἧττον ὅμως, ἐπειδὴ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων ἀνήκει εἰς τὰ ἐκτελεστικὰ τμήματα, τὸ πρωτόδικον Μ. Δικαστήριον παρὰ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ προέβη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς κινητῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου ληφθείσης ὑπ' αὐτοῦ προδικαστικῆς ἀποφάσεως, μὴ ἐπικαλεσθὲν εἰς τοῦτο τὴν σύμπραξιν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς. Μ. Σ. 299 (1896).

§ 4.

Ἐπειδὴ ἀντικείμενον τῆς παρούσης δίκης εἶναι χρεωμόλογον προσβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ὡς πλαστὸν καὶ ἑπομένως πρόκειται περὶ ὕλης ποινικῆς, τὸ δικαστήριον τοῦτο εἶναι ἀναρμόδιον. Μ.Σ. 57 (1866).

Ἡ προκειμένη ὑπόθεσις διαφεύγει ὅλως τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τούτου, ὡς οὖσα φύσεως χρηματικῆς καὶ οὐχὶ ἐξ ἐκείνων, ὧν ἡ ἐκδίκασις ἀνάγεται κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ, διότι ἡ ἐναγομένη ἐνάγεται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν οὐχὶ ὡς κληρονόμος τοῦ ἀποβιώσαντος ἀρχιερέως Γάνου καὶ Χώρας, ἀλλ' ὡς κάτοχος ὁμολογιῶν ἐκδεδομένων ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ὑπὸ τούτου, ὧν ἡ ἐνάγουσα Ἐπιτροπὴ διεκδικεῖ τὴν κυριότητα ὡς εἰκονικὴν Μ.Σ. 1 (1874).

Αἱ ἀνταγωγικαὶ ἀπαιτήσεις τῶν ἐναγομένων (πενθερῶν), πηγάζουσαι ἀπὸ ἐξόδων διατροφῆς καὶ ἀπὸ μετρητῶν δοθέντων εἰς τὸν ἐνάγοντα γαμβρὸν αὐτῶν καὶ διαφόρους τροφοδότας, ἔτι δὲ καὶ ἐκ πραγμάτων κρατουμένων παρὰ τοῦ

ἐνάγοντος, διαφεύγουσι τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τούτου. Μ.Σ. 18,25 (1874).

Ἡ περὶ ἀπαγγελίας προσωπικῆς κατὰ τοῦ ἐναγομένου κρατήσεως αἴτησις τῶν ἐναγόντων ἐγένετο ἀναρμοδίως ἐνώπιον τῶν Πατριαρχείων,ὡς ἀφορῶσα τὸν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως τρόπον. Μ.Σ. 8 (1874).

Ἡ περὶ ἀποσφραγίσεως τῆς περιουσίας τῆς διαθέτιδος ἔτι δὲ καὶ ἡ περὶ ἀποζημιώσεως αἴτησις τῶν κληρονόμων αὐτῆς, ὡς ἀφορῶσαι τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως, διαφεύγουσι τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τούτου.

Μ.Σ. 23 (1874).

Ἡ προκειμένη ὑπόθεσις ἀφορῶσα τὴν θεώρησιν λογαριασμῶν, πηγαζόντων ἀπὸ εἰσπράξεως ἐνοικίων ἀνηκόντων εἰς τὰ εἰρημένα σχολεῖα, διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου. Μ. Σ. 11 (1875).

Τὸ δικαστήριον δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως νὰ σχηματίσῃ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐστὶν ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῆς· διότι ὁ αἰτῶν τὴν ἀναψηλάφησιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως στηρίζει μὲν τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ γ´ ἄρθρ. τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐν τῷ Δ. Κανονισμῷ καθηκόντων τοῦ Συμβουλίου τούτου,καθ' ὃ τοῦτό ἐστιν ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν περὶ ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν Σχολείων διαφορῶν, ἡ βάσις ὅμως τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ ἐστιν ὅλως διάφορος, καθότι ζητεῖ παρὰ τοῦ ἀντιδίκου οὐχὶ λογοδοσίαν, περὶ ἧς ἐστιν ἁρμόδιον ἀλλὰ τὴν ἀπόδοσιν χρημάτων εἰσπραχθέντων παρ' αὐτοῦ ἐξ ἐνοικίων.

Μ. Σ. 20 (1875).

Ἡ ἀπαγωγή, ὡς ἔγκλημα, διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐκκλησ. Δικαστηρίων. Πρ. Ἱ.Σ. 13 8βρίου 1877.

Διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου ἡ ἀγωγή, ἣν

οἱ διαληφθέντες κινοῦσιν ὡς μέλη τοῦ προεδρείου τοῦ μουσικοῦ Συλλόγου κατὰ ἑτέρων αὐτοῦ μελῶν, ὡς φέρουσα χαρακτῆρα ποινικόν, διότι ἐνάγουσι ταῦτα ἐπὶ πράξεσι καταχρηστικαῖς, ἤτοι ἐπὶ σφετερισμῷ χρημάτων καὶ πραγμάτων τοῦ σωματείου τούτου καὶ ἐπιστροφῇ αὐτῶν.

Μ. Σ. 9 (1882).

Μὴ ἀποδεικνυομένης τῆς ὑπάρξεως μνηστείας, τὸ περὶ διακορεύσεως ζήτημα διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δικαστηρίων. Ἰ. Σ. 32 (1885).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολιτικοῦ δικαστηρίου Θεσσαλονίκης δικάσαντος περὶ κυριότητος ἀκινήτου, ἐνῷ ὤφειλε νὰ κηρύξῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον.

Μ. Σ. 90 1887).

Ἡ ἐκδίκασις διαφορᾶς περὶ χρέους διαφεύγει ὅλως τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τούτου, ὅπερ κατὰ μὲν τὸ γ′ ἄρθρον τοῦ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ Κανονισμοῦ, τότε μόνον δικάζει πᾶσαν ἄλλην διαφορὰν ἐκ τῶν μὴ ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ, ὅταν αὕτη παραπεμφθῇ παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατὰ δὲ τὸ ια′ ἄρθρον δικάζει τὰς περὶ κληρονομίας μεταξὺ δύο χριστιανῶν συμπιπτούσας διενέξεις, ὅταν ἐπίσης κατ' αἴτησιν τῶν εναγόντων ἀνατεθῶσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Μ. Σ. 83 (1887).

Τὸ Συμβούλιον εἶναι ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ ἀγωγὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἐναγομένων ὅπως ἐκδώσωσι νέον ἔγγραφον εἰκονικὸν ἀντὶ τοῦ ἀπολεσθέντος.

Μ. Σ. 104 (1887).

Ἡ ἐκδίκασις ὑποθέσεως περιστρεφομένης εἰς ἀπαίτησιν χρημάτων καὶ ὁμολόγου διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου τούτου, κατὰ τὸ γ′ ἄρθρον τοῦ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ διαγράφοντος Κανονισμοῦ. Μ. Σ. 120 (1888).

Διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου ἡ ἐξέτασις καὶ ἡ ἐπιδίκασις τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως κεφαλαίου τῆς ἀνταγωγῆς, λόγῳ τῆς ἐπὶ πεντάμηνον παρὰ τῶν ἀντιδίκων κρατήσεως τῆς κλειδὸς τοῦ ἐργαστηρίου τῆς ἐναγομένης, οὗ ἕνεκα ἔμεινε τοῦτο κλειστόν. Μ. Σ. 145 (1890).

Διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου αὐτοῦ μνημονευόμενα ἀκίνητα δὲν ἀνήκουσιν εἰς αὐτήν, ὡς ἀγορασθέντα ὑπ' αὐτοῦ. Μ. Σ. 148 (1890).

Τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια εἶναι ἀναρμόδια νὰ δικάσωσι περὶ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου, ἄκυραι δ' αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν. Μ. Σ. 180 (1892).

Τὸ τῆς κατασχέσεως ἀντικείμενον διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ παρόντος δικαστηρίου.
Μ. Σ. 4 (1878) 172 (1892).

Ἡ ἐκδίκασις διαφορᾶς πηγαζούσης ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ἀποφάσεως πολιτικοῦ δικαστηρίου, διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τούτου. Μ. Σ. 221 (1894).

'Αναρμοδίως ὅλως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐδίκασεν ἐπὶ διαφορᾶς περὶ κύρους ἢ μὴ πακτώσεως ἀγροῦ, ἐξερχομένης τοῦ κύκλου τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ, ἄκυρος δ' ἐπομένως ἐστὶν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ. Μ. Σ. 4 (1873) 235 (1894).

Τὸ Συμβούλιον εἶναι ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ ὑπόθεσιν περὶ ἀπαιτήσεως κτήματος. Μ. Σ. 245 (1895).

§ 5.

'Ορθῶς τὸ Συμβούλιον ἀπέρριψε τὴν περὶ ἀναρμοδιότητος αὐτοῦ ἔνστασιν τοῦ ἀναψηλαφῶντος, προτείναντος ταύτην οὐχὶ ἐν τῇ πορείᾳ τῆς δίκης, ὅπερ βεβαίως ἐξάγεται ἐκ

τῆς φράσεως «κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης», ἥτις ἀπαντᾶται ἐν τῷ 37 ἄρθρῳ τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως τῆς ἐπιβαλλούσης αὐτῷ τὸν ἀπαλλακτικὸν ὅρκον, ἐξ οὗ ἐξηρτήθη ἡ λύσις τῆς μεταξὺ τῶν διαδίκων διαφορᾶς, ὅτε πλέον οὐδὲν ὑπελείπετο ἢ ὅπως ὁρισθῶσιν αἱ συνέπειαι τῆς δόσεως ἢ μὴ τοῦ ὅρκου καὶ ὅτε δὲν ἠδύνατο πλέον ἵνα προτείνῃ τὴν ἔνστασιν ταύτην, διότι ἀποδειχθείσης ἅπαξ τῆς ἀγωγῆς διὰ τῆς μὴ δόσεως τοῦ ὅρκου ὑπὸ τοῦ τότε ἐναγομένου νῦν δ' ἀναψηλαφῶντος, ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν συνεπειῶν αὐτῆς ἦν αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαστήριον, τὸ ἐκδὸν τὴν ῥηθεῖσαν δικαστικὴν ἀπόφασιν.

Μ. Σ. 22 (1877).

Ἡ ἔνστασις ὅτι κατὰ τὰ ἐν Τουρκίᾳ ἰσχύοντα διεθνῆ νόμιμα οἱ ξένοι ὑπήκοοι ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν οἰκείων προξενείων ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπὶ τῆς περιουσίας σχέσεις αὐτῶν, δὲν ἔχεται ἀκριβείας, καθόσον ἀφοῦ οἱ ἐνδιαφερόμενοι οὐδεμίαν προέτειναν περὶ τούτου ἔνστασιν ἀναρμοδιότητος λόγῳ προσώπου ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου, ἐκαλύφθη αὕτη, τὸ δὲ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐδικαιοῦτο ἀναντιρρήτως ἵνα ἐξενέγκῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ.

Ἰ. Σ. 38 (1885).

Ἡ ἔνστασις ἀναρμοδιότητος λόγῳ προσώπου δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, μὴ προταθεῖσα δ' ἐγκαίρως καλύπτεται. Μ. Σ. 94 (1887).

Ἡ περὶ τῆς μὴ νομίμου συγκροτήσεως τοῦ ἐκδόντος τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν δικαστηρίου καὶ περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος αὐτοῦ πρὸς ἐκδίκασιν συζυγικῆς πνευματικῆς καὶ συνάμα ὑλικῆς διαφορᾶς ἔνστασις τῆς ἐφεσειούσης, ἀπορριπτέα ἐστί, διότι μὴ προταθεῖσα πρωτοδίκως ἐνώ-

πιον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου Λέρου ἐκαλύφθη· μολονότι τὸ Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον Λέρου, οὕτω συγκεκροτημένον δικάζει τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις τῶν χριστιανῶν, ὅσαι ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων. Ἱ.Σ. 92 (1889).

Ἡ Ἱ. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ 38 ἄρθρον τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καθ' ὃ δὲν δύναται νὰ παραπεμφθῇ ἀπὸ ἑνὸς δικαστηρίου εἰς ἕτερον ὁμοειδὲς ἀγωγὴ κατ' οὐσίαν ὑπαγομένη εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ τοιούτου δικαστηρίου, ἕνεκεν ἄλλου λόγου νομίμου, ἐνόσῳ τοῦτο δὲν αἰτηθῇ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας, ἐνέκρινεν ἵνα, ἐπειδὴ ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος ἔνστασις δὲν ὑπεβλήθη ἐκ μέρους τῆς ἐναγομένης πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δίκης, ἀλλὰ μετ' αὐτήν, ἀπορριφθῇ ἡ διατυπωθεῖσα ἔνστασις αὕτη. Πρ. Ἱ. Σ. 25 Ἀπριλίου 1892.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ πρώην ἐναγόμενος νῦν δ' ἐφεσείων σύζυγος, ἐπιφυλαττόμενος διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἁρμοδιότητος, ἠδύνατο νὰ διατυπώσῃ τὰς περὶ τοῦ ἀναφερομένου λόγου πρὸς διάζευξιν ἐνστάσεις αὐτοῦ, τοῦτο δὲ μὴ ποιήσας πρωτοδίκως δὲν δύναται ἵνα ποιήσῃ ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ 113 ἄρθρου τῆς ἐν χρήσει ἐμπορικῆς δικονομίας, ἐνέκρινε παμψηφεὶ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐφέσεως. Πρ. Ἱ. Σ. 25 Ἀπριλίου 1892.

Ἡ ἔνστασις ἀναρμοδιότητος δημοσίας τάξεως οὖσα προτείνεται κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, ἐξετάζεται δὲ καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἐὰν μὴ προταθῇ ὑπὸ θατέρου τῶν διαδίκων. Μ. Σ. 212 (1893).

Κατὰ τὸ 37 ἄρθρον τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος ἡ ἔνστασις ἀναρμοδιότητος, ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ἢ προτείνεται ὑπὸ τῶν διαδίκων ἢ λαμβά-

νεται αὐτεπαγγέλτως ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, οὐδόλως δ' ἡ παράτασις τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου ἤρτηται ἐκ τῆς συναινέσεως τῶν διαδίκων. Μ. Σ. 244 (1895).

Ἡ ἔνστασις κατὰ τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου λόγῳ κατοικίας τοῦ ἐναγομένου δὲν ὑπάγεται κατὰ νόμον εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνων, αἵτινες ἀναγόμεναι εἰς τὴν οὐσίαν δύνανται ἵνα προταθῶσι κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν καὶ δὴ καὶ αὐτεπαγγέλτως, διὸ ἐὰν προταθῇ αὕτη ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου καὶ ἀπορριφθῇ, ὁ δὲ προτείνας δὲν ἐπιμείνῃ εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἐξακολουθήσῃ τὴν περαιτέρω συζήτησιν, καλύπτεται αὕτη καὶ ἑπομένως ἀπορριπτέος τυγχάνει ὁ περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος. Μ. Σ. 278 (1896).

ΑΥΤΟΧΕΙΡ

Ἀπεδοκιμάσθη συνῳδὰ τοῖς ἱεροῖς Κανόσιν ἡ αἴτησις τοῦ ῥηθέντος περὶ ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅστις, πρὸ πέντε χρόνων διὰ φαρμάκων ἑαυτὸν ἀποκτείνας, οὐκ ἔτυχε τέως τῶν ἐπὶ τῶν νεκρῶν ἱερῶν ἐθίμων τῆς Ἐκκλησίας. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Σεπτεμβρίου 1864.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ ἐπερωτοῦντι Μητροπολίτῃ περὶ τελέσεως μνημοσύνου αὐτόχειρός τινος κατὰ θερμὴν παράκλησιν τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, διαγορευούσης ὅτι οὐκ ἐπιτρέπεται τὸ τοιοῦτο μνημόσυνον.

Πρ. Ἱ. Σ. 18 Μαρτίου 1868.

ΓΑΜΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.[1]

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς ἀπαντητικῆς πρὸς τὸν αἰτοῦντα Μητροπολίτην, ἐντελλομένης ἵνα καθυποβάλῃ

---

1. Πρὸς ἔγκυρον τοῦ γάμου σύστασιν προαπαιτοῦνται:

Α'. Ἱκανότης πρὸς δικαιοπραξίαν.

Β'. Ἐφηβότης ἀρχομένη ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 12 ἔτους διὰ τὰ θήλεα καὶ τοῦ 14 διὰ τὰ ἄρρενα· ἀλλ' ὁ ἐν ἀνηβότητι τελεσθεὶς γάμος κυροῦται ἅμα τῇ ἥβῃ, ἐὰν μέχρι τοῦ χρόνου τούτου παρετάθη ἡ συμβίωσις. Κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1832 κατώτατον ὅριον ἡλικίας πρὸς γάμον εἶναι τὸ 18 διὰ τοὺς νέους καὶ τὸ 14 διὰ τὰς νέας· ἡ ἐγκύκλιος ὅμως αὕτη φέρουσα συμβουλευτικὸν χαρακτῆρα, οὐδόλως ἀποφαίνεται περὶ ἀκυρότητος τοῦ πρὸ τοῦ χρόνου τούτου τελεσθέντος γάμου, ἐξ οὗ ἕπεται ὅτι καὶ σήμερον νόμιμος πρὸς γάμον ἡλικίαν εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ ρωμ. δικαίου ὁριζομένη.

καὶ αὖθις τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ὑποσπάδ ον (βαπτισθέντα καὶ ζήσαντα μέχρι τοῦ 30 ἔτους ὡς γυνή, ἐσχάτως δὲ μετονομασθέντα ἀπὸ Ἑλένης εἰς Λεωνίδαν καὶ φωραθέντα ὅτι διέφθειρε καὶ κατέστησεν ἔγκυον νέαν τινὰ Εὐγενείαν καλουμένην, ἤδη δὲ ἐξαιτούμενον ὅπως συζευχθῇ νομίμως μετ' αὐτῆς), ὑπὸ τὴν αὐτοψίαν τῶν ἐκεῖ ἰα·ρῶν καί, εἴγε ἀποφανθῶσι περὶ αὐτοῦ ὅτι δύναται ἵνα τεκνοποιήσῃ, χορηγήσῃ τὴν κανονικὴν ἄδειαν τοῦ συνελθεῖν αὐτὸν εἰς γάμον, ἅτε τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς μελλονύμφου πνευματικῆς συγγενείας διὰ τὸ ἀναδέξασθαι ἐκεῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, μὴ κωλυομένης ὑπὸ τῶν ἱερῶν νόμων.

Πρ. Ἰ. Σ. 27 Φεβρουαρίου 1864.

Γ'. Ἱκανότης πρὸς συνάφειαν, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸς παιδοποιΐαν, ἄρα σπάδωνες καὶ θλιβίαι ἱκανοί εἰσι πρὸς γάμον L. 6. § 2, L. 7 (21.1) κατ' Ἀρμενόπουλον Β, n'. 2, σπάδωνες μέν εἰσιν οἵτινες διὰ πάθος ἢ ψύξιν ἐνοχλήσασαν τοῖς γονίμοις μορίοις παιδοποιεῖν κωλύονται· θλιβίαι δ' οἵτινες ὑπὸ τῆς τροφοῦ ἢ τῆς μητρὸς τυχὸν ἔκθλιψιν τῶν διδύμων ὑπέστησαν. Ἡ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ἀνικανότης πρὸς συνάφειαν ἀποτελεῖ λόγον διαζυγίου.

Δ'. Συναίνεσις τῶν εἰς γάμον ἐρχομένων καὶ τῶν ἐχόντων αὐτοὺς ὑπεξουσίους ὧν τὴν συναίνεσιν, ἀρνουμένων ἀδικαιολογήτως δοῦναι αὐτήν, ἀναπληροῖ ὁ δικαστής. Χειράφετος δὲ ἀλλ' ἀνήλικος ἔτι θυγάτηρ δὲν συνάπτει γάμον ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ πατρὸς ἤ, τούτου μὴ ὄντος, τῆς μητρὸς καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῆς, μὴ οὔσης δὲ καὶ μητρὸς ἀπαιτεῖται πάλιν τῶν συγγενῶν ἡ γνώμη, ὧν διαφωνούντων πρὸς τὴν θυγατέρα ἀποφαίνεται ὁ δικαστὴς παρόντων αὐτῶν. Ἡ τοῦ ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος συναίνεσις δὲν ἀπαιτεῖται παρ' ἡμῖν πρὸς σύναψιν γάμου, L. 20 (23.2) Ἀρμεν. Δ. δ'. 11. Περιττὴ δ' εἶναι ἡ συναίνεσις τοῦ μαινομένου ἢ ἀπόντος πατρὸς ἀλλὰ τὸ τέκνον ὀφείλει ν' ἀναμείνῃ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ ἐπὶ τριετίαν, ἐκτὸς ἂν ὑποτίθεται ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ, ἂν ἦτο παρών, ἤθελεν ἐγκρίνει τὸν γάμον.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα, λόγῳ οἰκονομίας, ἐπιτραπῇ ἡ σύζευξις τοῦ ῥηθέντος 22ετοῦς μετὰ τῆς ῥηθείσης 10ετοῦς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ ἵνα ἀνακοινωθῇ τῷ μὲν πατρὶ τῆς νέας ὅτι δύναται ἵνα ἀποξενώσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῶν κληρονομικῶν αὐτῆς δικαίων, ὡς παρὰ τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ νυμφευομένην, τῷ δὲ πατρὶ τοῦ νέου ὅτι ὀφείλει προνοεῖν περὶ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν, καθ' ἣν ἐδεδώκει ὑπόσχεσιν ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Πρ. Ἱ. Σ. 10 Νοεμβρίου 1869.

Ληφθέντων ὑπ' ὄψει τῶν νόμων τοῦ Ἁρμενοπούλου (Α, ιβ', 10 καὶ Δ, δ', 10) καὶ σκέψεως γενομένης συνοδικῶς, ἐπειδὴ ὁ μὲν προκείμενος γάμος κρύφα καὶ ἄνευ τῶν γονέων εὐλογηθεὶς ὑπὸ ἱερέως, καίτοι ἄνευ ἀρχιερατικῆς ἀδείας ἐστὶν ἔγκυρος, ὡς γενόμενος τῇ ἐλευθέρᾳ θελήσει τῶν συζευχθέντων ἐχόντων ἀμφοτέρων τὴν νόμιμον ἡλικίαν (20 ἐτῶν)· ἐπειδὴ ἐὰν ὁ ἀφῆλιξ ἤγουν ὁ ὑπεξούσιος συνάψῃ γάμον, οὗτος οὐ διαρρήγνυται κατὰ τὸν νόμον, ἐπειδὴ πρὸς τούτοις ὁ πατὴρ τοῦ νέου αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ τινὸς δικαίου λόγου μὴ συναινῶν ἀδίκως ἐπιμένει εἰς τὴν μὴ ἀναγνώρισιν τοῦ οἰκείᾳ βουλήσει τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ συναφθέντος γάμου καὶ κατὰ τὸν προειρημένον νόμον δὲν φαίνεται ἔχων δίκαιον, ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ αἰτοῦντι περὶ τοῦ πρακτέου ὁδηγίας Μητροπολίτῃ ὅτι ὁ γάμος διὰ τοὺς λόγους τούτους εἶναι ἔγκυρος καὶ νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ νέος ἢ εἰς συνοίκησιν μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν πληρωμὴν μηνιαίου ἕως οὗ συνοικήσῃ αὐτῇ· ἐὰν δὲ τοῦτο μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς ἀποβῇ ἀδύνατον, νὰ προβῇ εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ συνοικεσίου ἀποζημιουμένης τῆς νέας διὰ δικαίας καὶ ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τοῦ ῥηθέντος ἀποζημιώσεως. Πρ. Ἱ. Σ. 10 Μαΐου 1876.

Ἐπειδὴ ὁ ἐφεσείων, ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ μετὰ τῆς ἐφεσιβαλλομένης γάμος αὐτοῦ ἐτελέσθη βίᾳ καὶ ὡς τοιοῦτός ἐστιν ἀνυπόστατος, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμόν του, τοὐναντίον μάλιστα ἐγνώσθη ὅτι οὗτος ἅμα μετὰ τὴν τελετὴν ἔλαβε μέρος εἰς τὸ δεῖπνον καὶ ἐδέχετο τὰ ἐπὶ τῷ γάμῳ αὐτοῦ συγχαρητήρια τῶν παρακαθημένων συγγενῶν καὶ φίλων, ὅπερ οὐδόλως διέψευσεν οὗτος, διὰ ταῦτα ἡ Ἱ. Σύνοδος κηρύσσει καὶ αὖθις ἔγκυρον τὸν γάμον αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐφεσιβαλλομένης. Ἱ. Σ. 14 (1883).

Τοῦ μὲν νόμου ῥητῶς ὁρίζοντος ὅτι ἡ ἐνηλικιότης πρὸς γάμον ὑπάρχει ὅτε ὁ μὲν ἄρρην ὑπὲρ τοὺς 14 διατρέχῃ χρόνους, ἡ δὲ θήλεια τὸν δωδέκατον ὑπερέβη ἐνιαυτὸν (Νεαραὶ Λέοντος τοῦ σοφοῦ καὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ), τῆς δ' ἐκκλησιαστικῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1882 ἀπαιτούσης πρὸς νόμιμον γάμον διὰ τοὺς ἄνδρας τὸ 18 ἔτος συμπεπληρωμένον, καὶ οὐδόλως νομοθετούσης ὅτι οἱ πρὸ τοῦ 18 ἔτους συναπτόμενοι γάμοι εἰσὶν ἄκυροι δι' ἔλλειψιν τῆς νομίμου ἡλικίας, ἕπεται ὅτι κακῶς ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἀπεφήνατο ὅτι ὁ ῥηθεὶς δεκαεπταετὴς ὤν, δὲν ἠδύνατο λόγῳ ἡλικίας νὰ συνάψῃ ἔγκυρον γάμον, ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης ἄνευ νόμου προβλέποντος καὶ ὁρίζοντος αὐτήν.
Ἱ. Σ. 63 (1888).

Ἡ συναίνεσις τοῦ ἔχοντος πατρικὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν γάμον τοῦ ὑπεξουσίου υἱοῦ δύναται νὰ δοθῇ οὐ μόνον πρὸ τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τέλεσιν αὐτοῦ, καθιστῶσα τοῦτον ἔγκυρον, ἡ δὲ τοιαύτη συναίνεσις δίδοται καὶ σιωπηρῶς ἐξαγομένη ἰδίως ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀποδοχῆς τοῦ τετελεσμένου γεγονότος τοῦ γάμου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἐν τῷ νόμῳ (Βασιλ. ΚΗ, 4, 29) «ὁ πατὴρ μὴ ἐναντιούμενος τοῖς γάμοις τοῦ παιδὸς συναινεῖν δοκεῖ καὶ

τὸν ἐκ τούτου τικτόμενον ἔγγονον ἀναγκάζεται τρέφειν.»
Ἰ. Σ. 69 (1888).

Ὁ προκείμενος γάμος τοῦ Α. Σ. συναφθεὶς ὅτε οὗτος εἶχεν ἤδη τὴν νόμιμον ἡλικίαν καὶ περιβληθεὶς τὸ νόμιμον κῦρος, διὰ τῆς εἰς αὐτὸν σιωπηρᾶς συναινέσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τελεσθεὶς δὲ καθ' ὅλας τὰς ἄλλας διατυπώσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δέον ἵνα κηρυχθῇ ἔγκυρος.
Ἰ. Σ. 69 (1888).

Ὁ ἐφεσείων πληροφορηθεὶς τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἓξ ἡμέρας μετὰ τὴν τέλεσιν αὐτοῦ, λαβοῦσαν χώραν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους, καὶ εἰς οὐδὲν προβὰς διάβημα πρὸς διεκδίκησιν τῶν δικαίων αὐτοῦ, μετὰ δύο δὲ μῆνας ἀπὸ τοῦ γάμου, ἤτοι τῇ 19 Μαρτίου ὑπογράψας ἀναφοράν, ἣν ὑπέβαλεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ 20 Μαΐου, ἤτοι 4 ὅλους μῆνας ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, τεκμηριοῖ ὅτι ἀπεδέξατο τὰ γενόμενα καὶ οὐδεμίαν ἐποιήσατο ἀντίρρησιν τοῦ γενομένου γάμου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' ὕστερον γνωσιμαχήσας ἠθέλησεν ἐναντιώσασθαι καὶ ζητῆσαι τὴν ἀκύρωσιν τοῦ γάμου, κακῶς δ' ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἀπεδέξατο τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ ταύτην, καθόσον ἡ μετὰ ταῦτα μεταμέλεια τοῦ πατρὸς ἀδυνατεῖ ἀκυρῶσαι τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καταστάντα ἔγκυρον διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ συναινέσεως, ὁ δὲ οὑτωσὶ σιωπηρῶς συναινέσας πατὴρ ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐγεῖραι ἀκολούθως ἀντιρρήσεις κατὰ τοῦ γάμου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ἰ. Σ. 69 (1888).

Ἐσφαλμένως ἀποφαίνεται τὸ Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον Σμύρνης διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως αὐτοῦ ὅτι ἡ ἐφεσίβλητος μετὰ τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς αὐτῆς δὲν συνήνεσεν εἰς αὐτὸν καὶ ἐξάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ γά-

μος οὗτος κατὰ νόμον ἐστὶν ἀνίσχυρος· ἐνῷ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀποδείκνυται ἀκριβῶς ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπάρχει καὶ ἡ συναίνεσις τῆς μητρὸς καὶ κηδεμόνος, α' διότι ἐπὶ ἑπτὰ ὅλους μῆνας καθ' οὓς οἱ σύζυγοι συνέζησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, ὑπῆρξε δὲ καὶ τέκνον ἐκ τοῦ γάμου τούτου, οὐδεμίαν ἡ ἐφεσίβλητος προὐβάλετο ἐναντίωσιν, σιωπηρῶς δ' ἀνεγνώριζε καὶ παρεδέχετο τὰ γενόμενα καὶ β' διότι τόσον αὕτη ὅσον καὶ οἱ συγγενεῖς τῆς νέας πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ γενομένου οἱονεὶ αὐτοῖς ἀδικήματος εἶχον πάντοτε τὴν διάθεσιν ἵνα νομοποιηθῇ ὁ γάμος διὰ τῆς οἰκείας αὐτῶν συναινέσεως, συνεργήσαντος εἰς τοῦτο καὶ τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης, ἀλλὰ τῶν περὶ συμφιλιώσεως διαπραγματεύσεων μὴ καταληξασῶν εἰς εὐάρεστον ἀποτέλεσμα ἕνεκα λόγων κληρονομικῶν. Ἱ. Σ. 82 (1889).

Ἔγκυρος εἶναι ὁ προκείμενος γάμος, ἀφοῦ ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ πιστοποιητικοῦ γεννήσεως καὶ βαπτίσεως ἡ Χ. Α. ἦγε τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας, ὅτε ἐτελέσθη ὁ γάμος αὐτῆς καὶ ἑπομένως εἶχεν ἀπὸ δύο ἐτῶν τὴν ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1882 ὁριζομένην ἡλικίαν διὰ τὰς νεάνιδας πρὸς σύναψιν γάμου.

Ἱ. Σ. 82 (1889).

Ἔγκυρος εἶναι ὁ προκείμενος γάμος τῆς Χ. Α. μετὰ τοῦ Α. Α. τελεσθεὶς τῇ συναινέσει αὐτῆς, διότι, ὡς ἡ ἰδία ὡμολόγησεν ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου, οἴκοθεν ἠκολούθησε τῷ Α. Α. ἐν ὥρᾳ νυκτός, ἄνευ οὐδεμιᾶς βίας καὶ προθέσεως αὐτοῦ πρὸς ἁρπαγὴν καὶ ἀπαγωγὴν καὶ τῇ οἰκείᾳ αὐτῆς συγκαταθέσει συνεζεύχθη μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ συνέζησεν, μέχρις ὅτου ἀπήχθη βίᾳ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, ἐπιτεθέντων μετὰ καὶ ἄλλων κατ' ἀμφοτέρων ἐν μέσῃ ὁδῷ περὶ τὸ μεσονύκτιον. Ἱ. Σ. 82 (1889).

Ἔγκυρός ἐστιν ὁ γάμος τοῦ ἐφεσείοντος μετὰ τῆς ἐφεσειούσης 17έτιδος, ἅτε οὐδεμιᾶς βίας λαβούσης χώραν κατὰ τὴν τέλεσιν αὐτοῦ, γενομένην ὅμως ἐν ἀγνοίᾳ τῶν συγγενῶν τῆς ἐφεσειούσης. Πρ. Ἰ. Σ. 22 Ἀπριλ. 1890.

§ 2.

α') ἐκ συγγενείας ἐξ αἵματος.[1]

Διὰ ταῦτα, σκεψάμενοι ἐκκλησιαστικῶς, ἔγνωμεν συγκαταβάσει χρήσασθαι καὶ ἐν δυσὶ προκειμένοις κακοῖς τὸ μὴ χεῖρον ἑλέσθαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἀνατιθέμεθα τῇ ἀρχιερωσύνῃ σου τὴν διευθέτησιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης περὶ τελέσεως γάμου ϛ' ἐξ αἵματος βαθμοῦ, ἐντελλόμενοί σοι ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐξετάζων τὰς διαθέσεις τῶν εἰρημένων καὶ διορατικώτερον κατανοῶν τὰ τῶν καρδιῶν αὐτῶν βάθη, εἰ μὲν κατίδῃς ἀμετάβλητον τὸν τρό-

1. Κατὰ τὸ ἀπὸ τοῦ Ι' αἰῶνος ὑφιστάμενον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθεστὼς ἀπαγορεύεται πάντως ὁ μεταξὺ ἑβδόμου ἐξ αἵματος βαθμοῦ συγγενῶν γάμος καὶ κατὰ τὸν τόμον τῆς 10 Φεβρουαρίου 1839 «πᾶσα γαμικὴ συνάφεια τὸν η' βαθμὸν ὑπερπηδῶσα ἄθεσμος καὶ ἀτελεστούργητος λογίζεσθαι», τουτέστι κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ τόμου τούτου ἐπιτρέπεται ὁ ὄγδοος βαθμός, ἀπαγορεύεται δὲ πᾶς κατώτερος αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῆς ἐκ μὴ νομίμου γάμου συγγενείας κωλύεται ὁ γάμος μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων καὶ μεταξὺ συγγενῶν β' βαθμοῦ ἐκ πλαγίου. Ἀρμ. Δ, ζ, 21.

Ἡ Ἐκκλησία πλειστάκις ἐποιήσατο χρῆσιν τῆς οἰκονομίας συγχωρήσασα καὶ τὸν ζ' καὶ τὸν ϛ' βαθμὸν τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας, ἀλλὰ μόνον ἐν ὅλως ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι, μιμουμένη ἄλλως κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων.

Κ. (5.4) 28.29. Π. (3.4.) 10 πρ. Κ. (5.6.) 7.

πον αὐτῶν καὶ πρὸς τὰς ἀρχιερατικάς σου νουθεσίας ἄκαμπτον καὶ εἰς ἀθεμίτους καὶ ψυχοβλαβεῖς σκοποὺς ἀπευθυνόμενον, ὡς ἡμῖν ἀνηνέχθη, τότε μὲν καταστέψῃς αὐτοὺς καὶ στεφάνοις γαμικοῖς κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, προσέξῃς ὅμως καλῶς μήποτε ἡ κατὰ πολλὴν ἀνάγκην γενομένη ἅπαξ ἐκκλησιαστικὴ αὕτη συγκατάβασις καtασταθῇ, ἄπαγε παράδειγμα μιμήσεως καὶ εἰς ἄλλους καὶ ὁδὸς παρανομίας ἀθεμίτου, ὅτι τὸ κακὸν αὖθίς ἐστι κακὸν καὶ τὸ ἀσυγχώρητον, ἀσυγχώρητον· τούτου ἕνεκα καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συνοικεσίου τούτου θέλεις φερθῇ μυστικῷ τρόπῳ ὅσον τὸ δυνατὸν καὶ ἀκολούθως νὰ ἐπιτεθῇ φραγμὸς εἰς τὸ πρᾶγμα, προσέχων καλῶς μήποτε κατασταθῇς κοινωνὸς ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων καὶ ὑφέξῃς δίκας παρὰ τοῦ δικαίου Θεοῦ, νὰ ὑπαλείψῃς δ' αὐτοὺς καὶ μετὰ τῶν ἀρχιερατικῶν σου νουθεσιῶν, ἵνα διὰ παντὸς τὸ θεῖον ἔλεος ἐξευμενίζωσι δι' ἀγαθοεργῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν καὶ ἄλλων θεαρέστων εὐποιϊῶν. Γρ.Π. Κωνσταντίου 6 Ἀπριλίου 1832.

Οὐκ ἀπείργεται ὁ ἐκ πορνείας γεννηθεὶς Γρηγόριος λαβεῖν τὴν ἀνεψιὰν τῆς ἐκ πορνείας γεννησάσης αὐτὸν Μαριώρας, κατὰ τὸ σιωπώμενον καὶ ἀκώλυτον τοῦ ἱεροῦ νόμου (Βασιλ. τίτλ. Ε, βιβλ. ΚΗ΄ καὶ Ἀρμεν. Δ, Ι. 21), περιορίζοντες τὴν τῶν ἐκ πορνείας τικτομένων γαμικὴν συνάφειαν εἰς μόνους τοὺς ἀδελφοὺς «τὴν ἐκ πορνείας ἀδελφὴν οὐδεὶς λαμβάνει», οὐ μὴν δ' ἀλλὰ κωλύοντος λαβεῖν τὴν πρωτεξαδέλφην καίτοι ἐν ἄλλοις καθοριζομένων τῶν κωλυομένων συνέρχεσθαι συγγενικῶν προσώπων, ὅσα δὲ συνοικέσια ῥητῶς οὐ κωλύονται ὑπὸ τοῦ νόμου, ταῦτα οὔτ' ἐμποδίζονται οὔτε γεγονότα κατακρίνονται, ὅπου μάλιστα καὶ ὁ νόμος ἐπιβοηθοῖ αὐτοῖς ὡς ἐλευθέροις, καθάπερ ὁ ἀνωτέρω, ἐπιβάλλων μὲν ῥητῶς ἐμπόδιον τοῖς ἐκ πορνείας ἀδελ-

φοῖς, μὴ ἀπείργων δὲ μηδ' ἀκυρῶν τοὺς τῶν ἀπωτέρων συγγενικῶν αὐτοῖς προσώπων γάμους.

Πρ. Ἰ. Σ. 17 Μαρτίου 1869.

Ἐπὶ τῆς α' πατριαρχείας τοῦ Παναγιωτάτου κυρίου Γρηγορίου ἐγένετο τόμος κωλύων καὶ τὸν ζ' βαθμὸν καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία ἐρωτωμένη ἐπισήμως δὲν παρέχει ἄδειαν. Πρ. Ἰ. Σ. 28 Νβρίου 1874.

Ἡ Ἐκκλησία κατ' οἰκονομίαν, ὅπως μὴ ἀπολεσθῶσι δύο ψυχαί, ἐπέτρεψεν ἐμμέσως τὴν ὅλως ἀθορύβως συγκρότησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοικεσίου δύο δευτέρων ἐξαδέλφων, ἤτοι ϛ' βαθμοῦ ἐξ αἵματος. Πρ. Ἰ Σ. 12 Ἰουνίου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ ἐν λόγῳ Μητροπολίτῃ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἵνα γένηται τὸ ἐν λόγῳ συνοικέσιον ε' βαθμοῦ ἐξ αἵματος καίτοι ὑπάρχοντος ἀρραβῶνος.

Πρ. Ἰ. Σ. 25 Ἀπριλίου 1883.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη κατὰ συγκατάβασιν ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι ἀρχιμανδρίτῃ τὴν ἄδειαν γάμου δύο β' ἐξαδέλφων συζώντων ἤδη καὶ ἀποκτησάντων καὶ τέκνα, ὅπως ἐξοικονομήσῃ τὸ πρᾶγμα.

Πρ. Ἰ. Σ. 1 Αὐγούστου 1885.

Ἐνεκρίθη ἵνα ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τῆς συγγενείας οὔσης ϛ' βαθμοῦ ἐξ αἵματος μὴ ἐπιτραπῇ ἡ τέλεσις τοῦ τοιούτου γάμου ὡς παρανόμου.

Πρ. Ἰ. Σ. 19 Νβρίου 1888.

β') ἐκ συγγενείας ἐξ ἀγχιστείας.[1]

Τούτου ἕνεκεν γράφομεν, ἐπειδὴ ἐγένετο καὶ μὴ ἐρωτη-

1. Ἡ Ἐκκλησία ἀνέκαθεν καὶ συμφώνως πρὸς τὸν τόμον τοῦ 1839 ἐπιτρέπει τὸν γάμον μεταξὺ συγγενῶν ϛ' ἐξ ἀγχιστείας βαθ-

θὲν τὸ πρότερον προέβη τὸ συνοικέσιον τοῦτο (ζ' βαθμοῦ) κανονισθῇ μὲν κατὰ διάκρισιν, μείνῃ δὲ ἀναπόσπαστον καὶ ἐχέτωσαν καὶ εἴσοδον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν παρ' οὐδενὸς κωλυόμενοι οἱ συζευχθέντες. Γρ. Π. Σ. Ἰούνιος 1612.

Καὶ ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος οὐδενὶ τῶν συνετῶν ἀπήρεσε πώποτε κατὰ τὸν Μέγαν Ἀλεξανδρείας Κύριλλον, οὗ ἕνεκεν καὶ ἡμεῖς λόγοις οἰκονομίας καὶ συγκαταβάσεως χρησάμενοι, ἐλέει τῆς Ἐκκλησίας δεῖν ἔγνωμεν συγχωρῆσαι τὸ ῥηθὲν συνοικέσιον ε' ἐξ ἀγχιστείας βαθμοῦ.

Γρ. Π. 1700 (κωδ. Κριτίου σ. 245).

Ἔγνωμεν οὖν συγκαταβάσει χρήσασθαι καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ δύο κακῶν προκειμένων τὸ μὴ χεῖρον ἑλέσθαι, τὸ μὲν εἰδότες ὅτι ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος οὐδέποτε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπήρεσε, τὸ δὲ καὶ μὴ ἀνεχόμενοι κατὰ πρόνοιαν ἐκκλησιαστικὴν τὴν ἐκ τῆς ἀποτυχίας πολυειδῶς ἐπαπειλουμένην ἀπόγνωσιν, ὑποληπτικήν τε ἅμα καὶ ψυχικὴν ζημίαν ἑκατέρου μέρους· διὸ καὶ γράφοντες ἐντελλόμεθα τῇ Ἱερότητί σου ὅπως κατὰ πρῶτον χρώμενος ταῖς ἀρχιερατικαῖς σου νουθεσίαις καὶ προσφόροις συμβουλαῖς, ἀγωνισθῇς, ὅσον τὸ δυνατόν, ὅπως μεταβάλῃς τὸν σκοπὸν τοῦ αἰτοῦντος καὶ ἀποτρέψῃς τῆς ἀποφάσεως, ὅπερ εἶναι τὸ βέλτιον καὶ σωτηριωδέστερον καὶ θεοφιλέστερον πάντως καὶ ἡμῖν εὐ-

---

μοῦ κατὰ κανόνα, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ σύγχυσις ὀνομάτων, ὅτε καὶ τὸν ζ' βαθμὸν ἀπαγορεύει. Κατ' ἐξαίρεσιν δ' ἐπιτρέπει ἀείποτε τὸν γάμον δύο ἀδελφῶν μετὰ δύο πρώτων ἐξαδέλφων.

Ἐπὶ τριγενείας κωλύεται ὁ γάμος μέχρι τοῦ δ' βαθμοῦ μὴ περιλαμβανομένου, εἰ καὶ κατὰ τὸν νόμον Βασιλ. ΚΗ, ε, 3 καὶ Ἀρμ. Δ. η', 5, ἐπὶ τριγενείας ἀπαγορεύεται μόνον ὁ γάμος τοῦ πατρυιοῦ μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ προγονοῦ καὶ ὁ γάμος τῆς μητρυιᾶς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς τῆς προγονῆς.

κταιότατον· εἰ δὲ καὶ ἀποτύχῃς καὶ μᾶλλον φλεγμαίνουσαν κατίδῃς τὴν ὑπόθεσιν καὶ διὰ τὰ ἀνωτέρω αἴτια μηδεμιᾶς ἄλλης ἐπιδεκτικὴν θεραπείας, τότε δηλοποιήσας αὐτὸ καὶ ἐνεργήσας κατ' ἐκκλησιαστικὴν συγκατάβασιν δῷς τὴν ἀρχιερατικήν σου ἄδειαν ἐπὶ τῷ ἐκτελεσθῆναι τὸν μελετώμενον γάμον δύο ἀδελφῶν μετὰ θείας καὶ ἀνεψιᾶς.

Γρ. Πατρ. 11 Δεκεμβρίου 1816.

Ἡ Ἐκκλησία, παραβαλοῦσα καὶ παραθεμένη τὰ περὶ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην συγκυροῦντα ἄπειρα δεινὰ καὶ τὸ μὴ χεῖρον ἑλομένη, ἀποδέχεται τὸ τοιοῦτον ὁμολογουμένως κεκωλυμένον συνάλλαγμα τοῦ γάμου (ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν λαβεῖν θείαν μικρὰν καὶ ἀνεψιάν), οὐχ ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἤδη πρῶτον συνιστώμενον ἐπιτρέπουσα, ἀλλ' ὁπωσδήποτε προγεγενημένον, λόγῳ συγκαταβάσεως καὶ οἰκονομίας μείζονος ἄλλης ὠφελείας, παραβλέπουσα. Γρ. Πατρ. Αὔγουστος 1817.

Μία καὶ ἡ αὐτὴ οὐ λαμβάνει ἀνδράδελφον καὶ γαμβρὸν ὅτι ἐστὶ βαθμὸς γ' ἐκ τριγενείας. Γρ. Π. 8 Δεκεμβρ. 1824.

Ὁ ε' ἐξ ἀγχιστείας βαθμὸς ῥητῶς ὢν κεκωλυμένος οὐδέποτε παρὰ τῆς Ἐκκλησίας συνεχωρήθη, εἰ καὶ φαίνονται ἐπὶ τῶν ἀοιδίμων προκατόχων ἡμῶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις σπανιώτατά τινα τοιαῦτα γεγενημένα ἔν τισι μέρεσι, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκείνοις οὐ προηγήσατο ἡ τῆς Ἐκκλησίας ἄδεια, φθάσαντα δὲ γενέσθαι παρεωράθησαν ἀδιεκδίκητα διά τε τεκνογονίαν μεσολαβήσασαν καὶ ἄλλας αἰτίας ἐπισχούσας τὸ ἔγκαιρον πρόστιμον, μήτε γοῦν ἐκείνων ὡς παράδειγμα λαμβανομένων μήτε τῶν ἱερῶν νόμων συγκαταβαινόντων, καλῶς ποιήσασα ἡ Ἱερότης σου ἀπέρριψεν, ὡς γράφει, τὸ ἐν λόγῳ πρόβλημα.

Γρ. Πατρ. τῷ Μολδαυΐας 23 Φεβρουαρίου 1825.

Ἡ Ἐκκλησία οὐ μόνον οὐδαμῶς ἐπιτρέπει τὴν συγκρό-

τησιν τοιούτων συνοικεσίων τρίτου ἐκ τριγενείας βαθμοῦ, ἅτε ὑπ' αὐτῶν τῶν ἱερῶν νόμων μὴ ἐπιτρεπομένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τιμωρίαν ἀπιδοῦσα τῶν παρανομησάντων, ἐξέδωκεν ἤδη φρικτὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐπιτίμιον κατ' αὐτῶν, καθυποβαλοῦσα ταὐτοχρόνως καὶ ὑπὸ ποινὴν ἀργίας τὸν στεφανώσαντα αὐτοὺς ἱερέα.

Γρ. Π. Σ. 20 Δεκεμβρίου 1855.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς τῷ αἰτοῦντι ὁδηγίας Μητροπολίτῃ περὶ τῶν μεταξὺ δύο ἀδελφῶν καὶ δύο πρωτεξαδέλφων συνοικεσίων, διαδηλούσης ὅτι ἐπιτρέπονται τὰ τοιαῦτα συνοικέσια καὶ ἐξιστορούσης τήν τε ἀρχὴν καὶ τὰ αἴτια δι' ἃ ἐπετράπη ἡ συγκρότησις αὐτῶν.

Πρ. Ἱ. Σ. 3 Μαΐου 1869.

Τὸ μελετώμενον συνοικέσιον, τυγχάνον ϛ′ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας, συγκεχώρηται παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας δι' ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν τόμων ἵνα ἐκτελῆται ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίστως. Γρ. Π. 11 Δεκεμβρίου 1870.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ ῥηθέντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης ἵνα, εἰ καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου κωλύεται τὸ συνοικέσιον τοῦτο, καθ' ὃ πατὴρ καὶ υἱὸς μέλλουσι λαβεῖν εἰς γάμον δύο β′ ἐξαδέλφας, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἐν λόγῳ προήχθησαν εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ ἀρραβῶνος καὶ συνοικοῦσιν ἤδη πρὸ 12 ἐτῶν, ἐν περιπτώσει δὲ διαλύσεως αὐτοῦ ἀπειλεῖται ψυχικὸς κίνδυνος, χορηγήσῃ μὲν αὐτοῖς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ γάμου, ὑποβάλῃ δ' αὐτοὺς εἰς κανόνα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ Θεοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 Μαΐου 1871.

Τοιαῦτα συνοικέσια ζ′ βαθμοῦ συγκροτηθέντα μὲν οὐ

διαλύονται, κανονίζονται δὲ μόνον οἱ ταῦτα συγκροτοῦντες.

Πρ. Ἱ. Σ. 17 Φεβρ. 1872.

Ἀπαγορεύεται τὸ ἐξ ἀγχιστείας ζ′ βαθμοῦ μελετώμενον συνοικέσιον τοῦ ῥηθέντος μετὰ τῆς ἀπὸ 10ετίας ἤδη μνηστῆς του, διότι οὐ δύναται λαβεῖν τὴν β′ ἐξαδέλφην τῆς μητρὸς αὐτοῦ, διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν σύγχυσιν ὀνομάτων, ἀποβαινόντων οὕτω πατρὸς καὶ υἱοῦ συγγάμβρων.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Δβρίου 1872.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως διαγορευούσης ὅτι, εἰ καὶ ἀπαγορεύεται ὁ γάμος οὗτος, καθ' ὃν πατὴρ καὶ υἱὸς προτίθενται νὰ νυμφευθῶσι δύο β′ ἐξαδέλφας, καθὸ ζ′ ἐξ ἀγχιστείας βαθμοῦ καὶ διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων, οὐδὲν ἧττον ἡ Ἐκκλησία χρωμένη τῇ οἰκονομίᾳ ἐν κρισίμοις περιστάσεσι καὶ λίαν σπανίως πρὸς ἀποφυγὴν μειζόνων κακῶν, ἐπιτρέπει μὲν αὐτόν, ἀξιοῖ ὅμως ὅπως γένηται τὸ πρᾶγμα ἀθορύβως διὰ πλαγίου τινὸς τρόπου.

Πρ. Ἱ. Σ. 11 Μαΐου 1877 καὶ 8 Ἰανουαρ. 1874.

Ἐπειδὴ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιτρέπεται νὰ λάβῃ δύο β′ ἐξαδέλφας, ἐπιτρέπεται καὶ τὸ προκείμενον συνοικέσιον, καθ' ὃ ὁ Δ ζητεῖ νὰ λάβῃ τὴν β′ ἐξαδέλφην τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικός. Πρ. Ἱ. Σ. 3 Αὐγούστου 1874.

Σκέψεως γενομένης ἀπεφασίσθη ὅτι τοιοῦτον συνοικέσιον πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ δύο β′ ἐξαδέλφων δὲν ἐπιτρέπεται.

Πρ. Ἱ. Σ. 18 Νβρίου 1874.

Ἐπειδὴ τὸ συνοικέσιον δύο ἀδελφῶν μετὰ δύο πρώτων ἐξαδέλφων ἐπετράπη ἵνα τελῆται διὰ τόμου συνοδικοῦ ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου καὶ πλεῖστα παραδείγματα τοιούτων συνοικεσίων ὑπάρχουσιν, ἐνεκρίθη ἵνα χορηγηθῇ ἡ αἰτουμένη ἄδεια γάμου.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Μαΐου 1876.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοικέσιον, ὂν ε' βαθμοῦ ἐκ τριγενείας, δὲν κωλύεται ὑπὸ τοῦ νόμου.

Πρ. Ἰ. Σ. 9 Δβρίου 1876.

Ἐνεκρίθη ἵνα ἐκδοθῇ ῥήτρα ἐπιτρέπουσα τὴν συγκρότησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοικεσίου, κατὰ τὸ ὁποῖον δύο ἁπλοῖ θεῖοι πρόκειται νὰ λάβωσι δύο ἁπλᾶς ἀνεψιὰς (ϛ' βαθμὸς ἐξ ἀγχιστείας), ὅπερ καὶ κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον ἐπιτρέπεται, εἰς οὐδὲν λογιζομένης τῆς συγχύσεως τῶν ὀνομάτων κατὰ τὸ σημείωμα Νεοφύτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ Θεοφάνους Ἱεροσολύμων καὶ τῶν λοιπῶν παρευρεθέντων ἀρχιερέων. Πρ. Ἰ. Σ. 4 Μαρτίου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῇ Α. Πανιερότητι ὅτι τὸ συνοικέσιον τοῦτο, καθ' ὃ πρόκειται νὰ λάβῃ τις τὴν ἀνεψιὰν τοῦ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ αὐτοῦ, ὂν ε' βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας, δὲν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου. Πρ. Ἰ. Σ. 25 Ἀπριλίου 1883.

Ἐνεκρίθη ἵνα δοθῇ ἡ ζητουμένη ἄδεια γάμου ϛ' βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας, ὡς ἐπιτρεπομένου ὑπὸ τοῦ ἐπικρατήσαντος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νόμου. Πρ. Ἰ Σ. 2 Ἰουνίου 1884.

Συγχωρεῖται κατ' ἀνάγκην τὸ συνοικέσιον τοῦτο δύο α' ἐξαδέλφων μετὰ δύο ἀδελφῶν ἕνεκα τῶν συμπαρομαρτούντων αὐτῷ περιστατικῶν. Πρ. Ἰ Σ. 16 Δβρίου 1885.

Κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον μόνον τὰ προγονοαδέλφια ἐμποδίζονται μονοπροσώπως ἔρχεσθαι εἰς γάμου κοινωνίαν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τέκνα δύο προγονοαδελφῶν.

Πρ. Ἰ. Σ. 15 Ὀκτωβρίου 1888.

Παρατηρησάσης τῆς Ἰ. Συνόδου ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοικέσιον, καθ' ὃ ὁ αἰτῶν ζητεῖ ὅπως στεφθῇ μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ ἀποβιώσαντος β' ἐξαδέλφου αὐτοῦ, ἔστιν ἐκ τῶν ἐπιτρεπομένων καὶ μή, ἤτοι ἐκ τῶν ἐπαφιεμένων τῇ κρίσει καὶ ἐκτιμήσει τοῦ προεστῶτος, ἐνεκρίθη ἵνα εἰς

ἀπάντησιν δηλωθῇ τῇ Α. Πανιερότητι ὅτι δύναται ἐν ἀνάγκῃ ἵνα ἐπιτρέψῃ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου.

Πρ. Ἱ. Σ. 29 Ἰουλίου 1889.

γ') ἐκ πνευματικῆς συγγενείας.[1]

Τὰ δὲ τοῦ νομικοῦ ῥητοῦ στοχαζόμενοι ἐν ταῖς περὶ τοῦ βαπτίσματος νομοθεσίαις, ὡρισμένα μόνον τινὰ πρόσωπα κωλύοντος καὶ φάσκοντος οὑτωσί, οὐ δύναμαι λαβεῖν ἣν ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀνεδεξάμην, οὐδὲ τὴν ταύτης μητέρα ἢ θυγατέρα, ἀλλ' οὐδ' ὁ υἱός μου, περαιτέρω δὲ μηδὲν προστιθεμένου καὶ ἐπιφέροντος, ὡς τοῖς πλείοσιν οὕτως ἔδοξεν, ἐν τούτοις καὶ μόνοις τοῖς προσώποις παρατηρεῖν τοὺς κεκωλυμένους βαθμούς, ἐν τοῖς συνδεδεμένοις τῇ σχέσει τοῦ βαπτίσματος, ὡς ἐν η' κεφ. τοῦ β' στοιχείου παρὰ Ματθαίῳ τῷ Βλαστάρει σαφῶς καθορᾶται, τούτου χάριν

1. Κατὰ τὸν τόμον τοῦ 1839 καὶ ἐπὶ πνευματικῆς συγγενείας κωλύεται ὁ γάμος μέχρι τοῦ η' βαθμοῦ, μὴ περιλαμβανομένου, κατὰ τὴν ἐξ αἵματος βαθμολογίαν, ὅτι ἡ κατὰ πνεῦμα οἰκειότης μείζων τῆς κατὰ σάρκα· ἐν τούτοις ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται ἐν τῇ συνηθείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, κωλυούσης σπανίως μόνον τὸν ε' ἐπιτρεπούσης δὲ συνήθως τὸν δ'., ὀρθοτάτη δ' εἶναι ἡ ἀπόφασις τῆς 29 Ἀπριλίου 1889 καὶ κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς τὸν νόμον Βασιλ. XXVIII 5, 14 καὶ Ἀρμεν. Δ', η', 6. Ὁ γάμος μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀναδεχθέντων δύο τ. ἔ. πνευματικῶν ἀδελφῶν οὐκ ἀπείργεται, ὡς γράφει τὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1835 Π. καὶ Σ. γράμμα, διότι οὐδὲν περὶ τούτου ἀναφέρεται ἐν τῷ νόμῳ ὡς καὶ τὰ Πρ. Ἱ. Σ. 22 Αὐγούστου 1883, ἅτινα συμφώνως ἔχουσι καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν Πατριαρχῶν Ἱερεμίου τοῦ Τρανοῦ καὶ Μητροφάνους τοῦ ἀπὸ Καισαρείας. (Καν. διατάξεις τομ. Α. σ. 33, Β. σ. 380), contra διάταξις Ἰωάσαφ τοῦ Μεγαλοπρεποῦς (αὐτόθι σ. 31).

καὶ ἡμεῖς διὰ τὰ εἰρημένα, καὶ ταῖς δεήσεσιν ἐπικαμφθέντες, δεῖν ἔγνωμεν συγχωρῆσαι γενέσθαι τὸ τοιοῦτον συνοικέσιον τῆς Μπατοῦς, βουλομένης λαβεῖν τὸν Μαθιόν, ἧς τινος Μπατοῦς ἡ πρὸς μητρὸς μάμμη Ποφοῦλα ἀνεδέξατο ἀπὸ τοῦ θείου βαπτίσματος τὴν Σεβαστὴν μητέρα τοῦ ῥηθέντος Μαθιοῦ. Γρ. Π. Σ. 1700 (Κ. Κριτίου σ. 246).

Καὶ διασκεψάμενοι κατελάβομεν συγχωρηθῆναι τὸ τοιοῦτον συνοικέσιον (καθ' ὃ θυγάτηρ ἀναδόχου μέλλει λαβεῖν τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀναδεκτοῦ), τοῖς διέπειν πάλαι λαχοῦσι τὸ χριστώνυμον πλήρωμα, καθόσον σεσημειωμένον σώζεται ἐν ἐκκλησιαστικοῖς ὑπομνήμασιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ κῦρ Νεοφύτου Πατριάρχου,συνοδικῶς παρακαθημένου καὶ συνεδριαζόντων αὐτῷ τοῦ τε Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κῦρ Θεοφάνους καὶ τῶν παρευρεθέντων τότε ἀρχιερέων· τὰ γὰρ ἐκ τοῦ θείου, φασί, βαπτίσματος πρόσωπα, ἐκεῖνα μόνον κωλύεσθαι, ὅσα ὁ νόμος ῥητῶς διεκώλυσεν ἅπαξ ἐστί, τὸ μὴ δύνασθαι λαβεῖν τινα, ἣν ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀνεδέξατο, οὔτε τὴν αὐτῆς μητέρα ἢ θυγατέρα οὔτε τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὰ παρὰ ταῦτα δὲ ἀπαραιτήτως εἰς γάμον συνάπτεσθαι, ὅστις διορισμὸς οὗτος καὶ παρὰ Ματθαίῳ τῷ Βλαστάρει ἐν τῷ β′ στοιχείῳ φέρεται,ἄλλως τε καὶ εἰ δέον φυλαχθῆναι τὴν διὰ τοῦ βαπτίσματος πνευματικὴν σχέσιν τῆς οἰκειώσεως, τοῦτο σώζεται ὀρθῶς μεταξὺ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ καταγομένων παίδων καὶ τοῦ ἀναδεχθέντος ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ γεννωμένων, ὧν ἡ συγγένεια τηρεῖται μέχρι τοῦ ζ′ βαθμοῦ καὶ λύεται ἐπὶ τοῦ η′, ὅπως καὶ ἡ ἐξ αἵματος, τὰ δὲ ἀδέλφια τοῦ ἀναδεχθέντος ἤτοι τοῦ βαπτιστικοῦ, ὡς πλάγια λογίζονται καθὼς τοῖς πλείοσι κέκριται.

Γρ. Π. 1706 (Κ. Κριτίου σ. 246).

Τὸ συνοικέσιον γ' βαθμοῦ ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματός ἐστιν ἀπηγορευμένον παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων.

Γρ. Π. τῷ Προύσης 6 Μαρτίου 1830.

Τούτου χάριν κατὰ τὴν διάληψιν τῶν ἱερῶν νόμων, οἵτινες ἀπαγορεύουσι λαβεῖν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν δύο πνευματικοὺς ἀδελφούς, ἔγνωμεν διασπᾶσαι καὶ διαλῦσαι τὸ συνοικέσιον τοῦτο ὡς βίαιον καὶ παράνομον, διὰ τὴν ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος δ´ βαθμοῦ συγγένειαν.

Γρ. Π. Σ. Ἰανουαρ. 1835.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ἐντελλομένης ὅπως ἀγωνισθῇ ἵνα, εἰ δυνατόν, ἀποτρέψῃ τοὺς μελλονύμφους τοῦ τοιούτου συνοικεσίου ε´ βαθμοῦ ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει μετέλθῃ συγκατάβασιν κατ' οἰκονομίαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 16 Σβρίου 1867.

Μόνον οἱ μέχρι δ´ βαθμοῦ συγγενείας ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος γάμοι κωλύονται. Πρ. Ἱ.Σ. 17 Ἰουλίου 1872.

Ἐπειδὴ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοικέσιον εὑρέθη γ' βαθμοῦ ἐξ ἁγίου Βαπτίσματος, ἐκωλύθη κατὰ τὸν ἐπὶ τούτῳ ἐκκλησιαστικὸν νόμον. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Μαρτίου 1873.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐρωτήσεως τῆς Πανιερότητός του, ἐνεκρίθη ἵνα ἀγγελθῇ αὐτῷ ὅτι κατὰ τὸν νόμον, ὡς γνωστόν, ἀπαγορεύεται ἡ συγκρότησις τοιούτου συνοικεσίου μεταξὺ συγγενῶν γ' βαθμοῦ ἐκ τοῦ ἁγ. Βαπτίσματος· ἂν ὅμως ὑπάρχῃ ἀνάγκη μεγάλη καὶ κίνδυνος ἠθικῆς καὶ ψυχικῆς ἀπωλείας τῆς νέας, δύναται νὰ σταθμίσῃ πάντα ταῦτα καὶ προσενεχθῇ ἀναλόγως, ὡς ἤθελεν ὑπαγορεύσῃ αὐτῷ ἡ ποιμαντικὴ φρόνησις.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 καὶ 22 Μαΐου 1876.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ συγκρότησις τοῦ συνοικεσίου τούτου,

διότι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ὑπὸ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βαπτισθέντες τυγχάνουσι πνευματικοὶ ἀδελφοί.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 Ἰανουαρίου 1878.

Ἐπιτρέπεται κατὰ νόμον ἡ σύζευξις τέκνου ἀναδεκτοῦ ἀναδόχου τινὸς μετὰ ἀναδεκτῆς τοῦ αὐτοῦ ἀναδόχου.

Πρ. Ἱ. Σ. 22 Αὐγούστου 1883.

Τὸ συνοικέσιον, καθ' ὃ ὁ υἱὸς τῆς ἀναδεκτῆς μέλλει λαβεῖν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ ἀναδόχου αὐτῆς, ὃν γ' βαθμοῦ ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος κωλύεται ὑπὸ τοῦ νόμου.

Πρ. Ἱ. Σ. 13 Ἰανουαρίου 1886.

Οἱ ἐν ἀγνοίᾳ τυχὸν τοῦ ὑπάρχοντος ὡς εἴρηται ἀνατρεπτικοῦ κωλύματος συνάψαντες τοιοῦτον ἄθεσμον γάμον, (θυγάτηρ ἀναδόχου μετὰ υἱοῦ τῆς ἀναδεκτῆς), οὐ μόνον δικαιοῦνται θεωρεῖν αὐτὸν ἄκυρον, ἀλλὰ καὶ ὀφείλουσι ζητῆσαι τὴν διάσπασιν αὐτοῦ καὶ ἀπέχειν πάσης μετ' ἀλλήλων γαμικῆς σχέσεως, δυνάμενοι ἀπροκριματίστως ἀπιδεῖν εἰς ἑτέρους γάμους. Ρήτρα Πατρ. 13 Φεβρουαρίου 1888.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ εἰς ἀπάντησιν τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι, ἂν μὴ ὑπάρχῃ ἄλλη συγγένεια ἐκτὸς τῆς τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος δ' βαθμοῦ, δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος γάμον, καθ' ὃν ἡ θυγάτηρ τῆς ἀναδεκτῆς λαμβάνει τὸν ἔγγονον τοῦ ἀναδόχου.

Πρ. Ἱ. Σ. 30 Μαΐου 1889.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι ἐπιτρέπεται ἵνα ὁ ἔγγονος τοῦ ἀναδόχου λάβῃ εἰς σύζυγον τὴν ἀναδεκτὴν τοῦ πάππου αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Αὐγούστου 1889.

Τοῦ νόμου (Βασιλ. ΚΗ, Ε' § 14) ῥητῶς ἀπείργοντος τὸ συνοικέσιον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς ἀναδεκτῆς, ἡ Ἐκκλησία οὐ δύναται συγκαταβῆναι οὐδ'

ἐξαίρεσίν τινα ποιήσασθαι. Πρ. Ἰ. Σ. 24 Ὀκτωβρ. 1889.

Ἐπιτρέπεται ὁ ἐρωτώμενος γάμος τοῦ ἀναδεκτοῦ μετὰ τῆς σαρκικῆς ἐγγόνης τοῦ ἀναδόχου, ὡς μὴ συμπεριλαμβανόμενος ἐν τῇ ἀπαγορεύσει τοῦ νόμου, περιορίζοντος τὰ ἐκ τῆς πνευματικῆς συγγενείας τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος κωλύματα εἰς ἓξ καὶ μόνον, ἤτοι τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῆς ἀναδεκτῆς, τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, πρὸς δὲ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου μετὰ τῶν τριῶν ἀνωτέρω προσώπων.
Πρ. Ἰ Σ. 29 Ἀπριλίου 1889.

δ') ἐξ ἑτέρων λόγων ἤτοι: πορνείας, χηρείας πρεσβυτέρας καὶ μοναχικοῦ σχήματος, ἀπαγωγῆς, μοιχείας, μνηστείας καὶ υἱοθεσίας.[1]

Διὸ σκέψει καὶ διαγνώσει συνοδικῇ ἐμμένοντες εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἱερῶν νόμων, διατάττομεν ἀμεταθέτως καὶ θεσπίζομεν συνοδικῶς ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὑ-

---

1. Κωλύματα γάμου ἐκτὸς τῶν προρρηθέντων εἰσὶ καὶ τάδε:

Α'. **Η πορνεία,** κωλύεται τ.ἔ. ὁ γάμος τοῦ φθείραντος νέαν τινὰ μετ' αὐτῆς. Τὸ κώλυμα τοῦτο, μὴ ἀναγνωριζόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου, καθιέρωσεν ἐγκύκλιος πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ τοῦ ἔτους 1836, ἣν ὅρα ἐν § 6 ἥτις ὅμως σήμερον δικαίως ἀργεῖ.

Β'. **Η χηρεία πρεσβυτέρας καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα.** Τὸ κώλυμα τοῦτο, ὅπερ ἡ Ἐκκλησία συγχωρεῖ ἐνίοτε κατὰ συγκατάβασιν, φαίνεται καθιερωθὲν ὑπὸ τῆς συνηθείας, ἀναφέρεται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Βαλσαμῶνος. (Συντ. Β. σ. 422 καὶ Δ. σ. 193 καὶ 563.

Γ'. **Η ἀπαγωγή,** ἥτις διαπράττεται παρ' ἄρρενος κατὰ γυναικὸς ἀνεπιλήπτων ἠθῶν. Ὁ γάμος μεταξὺ τοῦ ἀπάγοντος καὶ τῆς ἀπαγομένης καὶ τελεσθεὶς ἄκυρός ἐστι, εἴτε ἑκούσης εἴτε ἀκούσης τῆς γυναικὸς ἐγένετο ἡ ἁρπαγή, παραμένει δ' ἄκυρος καὶ τῶν γο-

πάρχωσι κεκωλυμένα τὰ ἐκ πορνείας συνοικέσια, καὶ νὰ μὴ γίνηται δεκτὴ μήτε νὰ εἰσακούηται παντελῶς ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἤθελε προσκλαυθῇ ὅτι τάχα ἐξηπατήθη μὲ ὑποσχέσεις ὑπανδρείας καὶ παρέδωκε τὴν τιμήν της, μήτε βίᾳ νὰ ἐκφέρηται ἡ παραμικρὰ πρὸς σύζευξιν αὐτῆς μετὰ τοῦ ἐξαπατήσαντος, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα ἐκ πορνείας βίαια συνοι-

---

νέων συναινούντων. Βασιλ. Χ, 58, 1, Ἁρμ. Δ, ζ, 34. Ἵνα ἡ ἀπαγωγὴ θεωρηθῇ ὡς κώλυμα γάμου,συνεπαγόμενον τὴν ἀκύρωσιν αὐτοῦ, δέον ἵνα ὑπάρξῃ ποινικὴ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐπιτυγχανομένη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 206 Π. Ν καὶ τῆς ἀπὸ 26 Ρεβιοὺλ Ἀχὴρ 1293 Βεζ. ἐγκυκλίου. (Κλεὶς Καραβοκυροῦ σελ. 31).

Δ'. **Ἡ υἱοθεσία.** Ἀπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος (Νεαραὶ 24 καὶ 89) ἐκράτησεν ὅπως ἡ υἱοθεσία τελεῖται δι' ἱερολογίας, διὸ καὶ ἐπὶ τῆς υἱοθεσίας τὸ αὐτὸ τηρεῖται κώλυμα, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας, Ἁρμ. Δ, η, 6, Συντ. Β σ, 430, ΣΤ' σ. 136, 138. Λυθείσης τῆς δι' ἱερολογίας τελεσθείσης υἱοθεσίας κωλύεται ὁ γάμος μόνων τῶν φυσικῶν καὶ θετῶν ἀδελφῶν καὶ γονέων.

Ε'. **Ἡ μνηστεία.** Κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐν ἔτει 1066 συνόδου ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου Ξιφιλίνου (Συντ. Ε. σ 52) ἡ δι' ἱερολογίας τελουμένη μνηστεία ἐπέχει τάξιν γάμου καὶ ἑπομένως ἐκ ταύτης παράγονται ὅσα καὶ ἐκ τοῦ γάμου κωλύματα· ἐπὶ δὲ τῆς ἄνευ ἱερολογίας τελεσθείσης μνηστείας, κωλύεται ὁ γάμος μόνον μεταξὺ υἱοῦ καὶ μνηστῆς τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τἀνάπαλιν, καὶ μεταξὺ μνηστῆρος καὶ μητρὸς τῆς μνηστῆς Ἁρμ. Δ, ζ', 12.

ΣΤ'. **Ἡ μοιχεία.** Ἡ Ἐκκλησία ἀείποτε ἀπηγόρευσε τὸν γάμον τῆς μοιχαλίδος μετὰ τοῦ μοιχοῦ, εἴτε ἐγγάμου εἴτε ἀγάμου. (Συντ. Α σ. 252, Δ. σ. 185).Ἐπίσης κωλύεται ὁ γάμος τῆς μοιχαλίδος μετὰ παντὸς τρίτου (Ἁρμ. Δ, η, 29) καὶ τοῦ μοιχοῦ μετ' ἐγγάμου, οὐχὶ δὲ καὶ μετ' ἐλευθέρας γάμου (Συντ. Δ. σ. 181).Ἡ μοιχεία ἀποτελεῖ κώλυμα ἀφ' ἧς ἐπῆλθε καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἢ ἀφ' ἧς ἠγέρθη ἡ ἐπὶ μοιχείᾳ κατηγορία. Ἀνήκει δ' ἡ περὶ μοιχείας ἀγωγὴ κατὰ τῆς γυναικός, κατὰ τὸ παράρτημα τοῦ ἄρθρου 201 Ποιν. Ν., τῷ συζύγῳ ἢ μὴ ἐχούσης σύζυγον τῷ ἐπιτρόπῳ, ἡ δὲ περὶ μοιχείας τοῦ συζύγου ἀνήκει τῇ συζύγῳ.

κέσια, ἐκτὸς ὅπου εἶναι ἐναντία εἰς τὴν ἠθικὴν τάξιν τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ὑπάρχουσι παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων κατακεκριμμένα καὶ ἄθεσμα, κατὰ τὸν ἱερὸν κανόνα τοῦ θείου πατρὸς ἡμῶν Μ. Βασιλείου «ἡ πορνεία γάμος οὐκ ἔστιν ἀλλ' οὐδὲ γάμου ἀρχή.» Γρ. Π. Σ. τῷ Σμύρνης 1838.

'Απαγορεύεται καὶ ἄκυρον διὰ τοῦτό ἐστι τὸ συνοικέσιον μοιχαλίδος μετὰ μοιχοῦ. Γρ. Π. Σ. 14 Μαρτ. 1841.

'Η 'Εκκλησία λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τήν τε ἔνδειαν καὶ ἀμηχανίαν, οὐχ ἧττον δὲ καὶ τὸν ἐπαπειλούμενον ψυχικὸν καὶ ἠθικὸν κίνδυνον ταῖς διαληφθείσαις πρεσβυτέραις, χηρευσάσαις ἀπὸ τῶν συζύγων αὐτῶν ἱερέων ὄντων καὶ ἀποθανόντων, ἐνέκρινε συνοδικῇ διαγνώσει ἵνα ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὰς ἡ ἄδεια τοῦ συγκροτῆσαι νέα συνοικέσια.

Γρ. Π. Σ. 12 Μαΐου 1866.

'Ενεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς ἐντελλομένης τῇ Πανιερότητί του ἵνα πρῶτον συμβουλεύσῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος χήραν πρεσβυτέραν, ἵνα ἐμμείνῃ ἐν τῇ χηρείᾳ, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει χορηγήσῃ κατὰ συγκατάβασιν καὶ οἰκονομίαν τὴν αἰτηθεῖσαν ἄδειαν διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ τελευτήσαντος συζύγου αὐτῆς, δὲν ἐζητήθη καὶ ἡ συγκατάβασις αὐτῆς οὐδ' ἐξωμολογήθη ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ κανονικῶς. Πρ. 'Ι. Σ. 24 'Απριλίου 1867.

Ἄκυρος εἶναι ὁ γάμος οὗτος διά τε τὸ ἀμάρτυρον αὐτοῦ καὶ διότι ὁ ἀνὴρ ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν ἀδελφὴν τῆς προτέρας δι' ἱερολογίας μνηστῆς αὐτοῦ.

Πρ. 'Ι. Σ. 3 Μαΐου 1869.

'Η 'Εκκλησία κατὰ συγκατάβασιν ἐπιτρέπει ἐνίοτε εἰς τὰς πρεσβυτέρας, ὡς καὶ εἰς τὰς μοναχάς, ἵνα ἔρχωνται εἰς γάμον, ὅστις οὕτω νόμιμός ἐστι.

Πρ. 'Ι. Σ. 23 Νοεμβρίου 1874.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει ἂν θετὸς υἱὸς καὶ θετὴ κόρη συνέρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν, ἐνεκρίθη ἵνα δοθῇ ἀπάντησις ὅτι τὸ συνοικέσιον τοῦτο εἶναι ἔννομον, ἀφοῦ ἡ προκειμένη υἱοθεσία ἐγένετο διὰ ψιλῶν λόγων καὶ οὐχὶ δι' ἐκκλησιαστικῆς ἱερολογίας. Πρ. Ἱ. Σ. 13 Ἰουλίου 1874.

Ἡ ἔλλειψις τοῦ νομίμου ὁρίου τῆς ἡλικίας τῆς ἀποβιωσάσης μνηστῆς, ἡ συνήθεια τοῦ τόπου συνισταμένη εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ψιλῶν συμφώνων, καὶ ἡ διαταγὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ δι' ἐγκυκλίων ἄλλοτε διαβιβασθεῖσα καὶ ἀπαγορεύσασα τὴν τελετὴν τοῦ ἀρραβῶνος ἐν καιρῷ τῆς ἁπλῆς μνηστείας πρὸ τῆς στέψεως, ἡ μαρτυρία τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν τελετὴν τοῦ ἀρραβῶνος, ταῦτα πάντα πείθουσιν ὅτι ὁ ἀρραβὼν οὗτος, κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ ὁποίου ἀνεγνώσθη ἁπλῆ τις εὐχὴ —ὅπερ ἄλλως ἀμφισβητεῖται— ὑπὸ ἱερέως πάσχοντος ἐκ περιοδικῆς φρενοβλαβείας, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ εἰ μὴ ὡς ἀνταλλαγὴ ψιλῶν συμφώνων, καὶ ὁ γάμος ἑπομένως τοῦ ῥηθέντος μνηστῆρος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς θανούσης μνηστῆς αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 Ἰουλίου 1875.

Ἄκυρος εἶναι κατὰ τοὺς Ἱ. Κανόνας καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους ὁ προκείμενος γάμος, ὡς γενόμενος δι' ἀπαγωγῆς.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Μαΐου 1878.

Ἐπειδὴ οἵ τε ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ νόμοι καταδιώκουσι καὶ κολάζουσιν αὐστηρῶς τὸ ἔγκλημα τῆς ἀπαγωγῆς, ὅθεν ὁ ἔνοχος πράξεως ἀναθεματιζομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνάψας ἔγκυρον γάμον, ὃν αὕτη ὕψωσεν εἰς τὸ ἀξίωμα μυστηρίου, οἱ δὲ παρατεθέντες κανόνες ἀδιαφοροῦσιν ἐὰν τοῦτο ἐγένετο ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως τῆς ἀπαγομένης· ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι ἐκτὸς τῶν ἐσχάτων ποινῶν, ἃς ἐπιβάλλουσι

τῷ ἅρπαγι καὶ τοῖς συνεργεῖς, οὔτε τῇ γυναικὶ ἐπιτρέπουσι συναινεῖν εἰς τὸν μετὰ τοῦ ἀπαγωγέως γάμον, οὐδὲ τοῖς γονεῦσι τοῦτο αὐτῇ κελεύειν, ἐὰν δ' οἱ γονεῖς τῆς ἁρπαγείσης μὴ ἐξαιτήσωνται τὴν τιμωρίαν τοῦ τε ἅρπαγος καὶ τῶν συνεργῶν τιμωροῦνται διὰ τῆς ποινῆς τῆς ὑπερορίας· ἐπειδὴ προσέτι κολάζονται οἱ γονεῖς τῆς ἀπαχθείσης οἱ συναινοῦντες εἰς τὸν γάμον αὐτῆς μετὰ τοῦ ἅρπαγος, ὁ δὲ γάμος ῥητῶς κηρύσσεται ἄκυρος,(Βασιλ. Ξ, νζ', § 3 καὶ Ἀρμ. Δ, ζ, 34) «μὴ γαμείσθω ἡ ἁρπαγεῖσα τῷ ἁρπάζοντι αὐτήν, ἀλλὰ καὶ εἰ συναινέσωσι τῷ τοιούτῳ συνοικεσίῳ οἱ γονεῖς περιορίζονται»· ἐπειδὴ ὁ προκείμενος γάμος τοῦ ἀπαγωγέως μετὰ τῆς ἀπαχθείσης ἠδύνατο θεωρηθῆναι ἄκυρος καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ ἀπαχθεῖσα ἦν μεμνηστευμένη μετ' ἄλλου, ὁ δὲ μνηστὴρ ἐπιμένει καὶ μετὰ τὰ γεγονότα εἰς τὴν μετ' αὐτῆς σύζευξιν καὶ ὁ γάμος ἐτελέσθη ἄνευ τῆς νενομισμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας, τούτων οὖν πάντων τῶν λόγων ἕνεκα ἀποφαινόμεθα ὅτι ὁ προκείμενος γάμος ἐστὶν ἀκυρωτέος κατά τε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους, ὁ δὲ ἅρπαξ καταδιώξιμος καὶ τιμωρητέος. Ῥήτρα Π. Σ. 15 Μαΐου 1878.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς νομικῆς διατάξεως τοῦ μὴ λαμβάνειν τὸν μοιχὸν ὡς σύζυγον αὐτοῦ τὴν μοιχαλίδα μένει εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς Α.Θ.Παναγιότητος Πρ.Ἱ.Σ. 5 Μαρτίου 1885.

Ἡ πάθησις τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρὸς δὲν εἶναι λόγος πρὸς κώλυσιν τοῦ γάμου αὐτοῦ. Πρ. Ἱ. Σ. 3 Φεβρ. 1886.

§ 3.[1]

Διὰ τοὺς μεταβαίνοντας ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἕτερον θρήσκευμα

1. Ἡ γυνὴ φέρει τὸ οἰκογενειακὸν τοῦ ἀνδρὸς ὄνομα, κτᾶται τὴν κατὰ τὸν χρόνον τοῦ γάμου ἐθνικότητα τοῦ ἀνδρός, μὴ ὑπο-

καὶ διὰ τοῦτο ἐγκαταλιμπανομένους ὑπὸ τῶν συζύγων αὐτῶν, νόμιμός ἐστι σύζυγος καὶ λέγεται ἐκείνη μεθ' ἧς νομίμως συνεζεύχθη τις, καθ' ὃ ἐπρέσβευε δόγμα τελευτήσας.

Πρ. Ἱ. Σ. 5 Νοεμβρίου 1863.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις τῆς ζητουμένης ῥήτρας δικαιούσης τὸν αἰτοῦντα ἐπαναγαγεῖν εἰς τὸν συζυγικὸν αὐτοῦ οἶκον τὴν ἐν Παρισίοις παρὰ τοῦ θείου της κρατουμένην γυναῖκά του, διότι ὁ νόμος ἐπιτάττει ὅπως ἡ γυνὴ παρακολουθῇ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἂν ὅμως ἡ γυνὴ δυστροπήσασα ἀποποιηθῇ συμμορφωθῆναι τῷ νόμῳ, τότε ὑποχρεωθήσεται διὰ τοῦ ἄρχοντος ἵνα παραστῇ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς αὐτοπροσώπως καὶ δικασθῇ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Πρ. Ἱ. Σ. 2 Δεκεμβρίου 1872.

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς τῆς Ἐκκλησίας νόμους οὐχ ὑποχρεοῦται ἵνα παρακολουθῇ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα ὅπου ἂν ἀπέλθῃ, ἀλλ' ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα, ὅστις οὐδόλως ὑποχρεοῦται δαπανᾶν τὰ πρὸς διατροφὴν τῆς γυναικός, ἂν αὕτη ἀποποιεῖται παρακολουθεῖν αὐτῷ. Γρ. Π. 14 Αὐγούστου 1875.

Ἡ γυνὴ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἀκολουθεῖ πάντοτε τὴν ὑπηκοότητα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 Φεβρουαρίου 1877.

Ἡ σύζυγος δὲν ὑποχρεοῦται ν' ἀκολουθῇ πάντοτε τὴν ἐθνικότητα τοῦ συζύγου αὐτῆς ἀλλὰ διατηρεῖ τὴν ἐθνικό-

---

χρεουμένη νὰ συμμεταβάλλῃ ταύτην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ τὴν κατοικίαν καὶ δικαιοδοσίαν αὐτοῦ. Ἡ γυνὴ ὑποχρεοῦται νὰ συνοικῇ μετὰ τοῦ ἀνδρός, ὅστις ὀφείλει ἵνα παρέχῃ αὐτῇ οἴκησιν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ τάξιν. Περὶ προστασίας τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τούτων τῶν συζύγων πραγματεύονται δύο ἐγκύκλιοι, ἃς ὅρα ἐν Διαζυγίῳ § 6.

τητα ἣν εἶχεν ὁ σύζυγος αὐτῆς κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου.

Πρ. Μ. Σ. 2 Νοεμβρίου 1879.

§ 4.[1]

Εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητος καὶ τεθεμελιωμένη εἰς τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους καὶ κανόνας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὅτι εἰς τὰς ἐκτελέσεις τῶν ἱερῶν μυστηρίων καὶ μάλιστα εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ γάμου μυστήριον ἀπαιτεῖται κανονικῶς ἡ κυριαρχικὴ ἄδεια τῶν πνευματικῶς προϊσταμένων, παραστατικὴ ὅτι τὸ συγκροτούμενον συνοικέσιον συνεπιφέρει τὸ ἀκώλυτον παρὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων, ὥστε ἡ ἄνευ κυριαρχικῆς ἀδείας ἐκτέλεσις τοῦ μυστηρίου τούτου λογίζεται κανονικῶς ἀνύπαρκτος καὶ ἀνυπόστατος καὶ οὐδεμίαν ἔχει χάριν πνευματικήν, ὡς κατάχρησις οὖσα θρησκευτικῶν τάξεων καὶ ἱερῶν θεσμῶν· ὅθεν καὶ περὶ τοῦ τολμηθέντος ἐνταῦθα συνοικεσίου γενομένης ἐρωτήσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, εἴγε ἔχει τὴν παρὰ τῶν θείων νόμων σύστασιν, γράφοντες δηλοποιοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ ἡμῶν γράμματος ὅτι τὸ συνοικέσιον τοῦτο, ἅτε δὴ συντελεσθὲν δίχα τῆς κυριαρχικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν εἰδήσεως καὶ ἀδείας, τῆς διὰ τῆς συνή-

---

1. Ἡ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως ἱερολογία τοῦ γάμου ἀπαιτεῖται ὡς στοιχεῖον ἀπαραίτητον τῆς τελέσεως αὐτοῦ, ταύτης δὲ προηγεῖται ἡ κανονικὴ ἐπισκοπικὴ ἄδεια, ἀπαιτουμένη ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τοῦ γάμου κατὰ τὴν τελευταίαν ἐγκύκλιον τοῦ ἔτους 1893 ἣν ὅρα ἐν § 6. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου ταύτης συνήθως ἀνεγνωρίζετο τὸ κῦρος τοῦ γάμου, τοῦ ἄνευ ἐπισκοπικῆς ἀδείας τελεσθέντος, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐξηκριβοῦτο ἡ τέλεσις αὐτοῦ, ὑπεβάλλετο δὲ μόνον εἰς τὴν προσήκουσαν ποινὴν ὁ τελέσας τὸν γάμον ἱερεύς.

θους βούλας διδομένης, καὶ δι' ἀπάτης ἐπὶ χρήμασιν ἀνευλογήτως εὐλογηθέν, ὡς ὁ παρὰ τῶν Ἀποστόλων ζητήσας ὤνιον τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, ὑπάρχει ἀγνώριστον τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ κατακεκριμένον παρὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων καὶ κανόνων καὶ ὡς μηδὲ ὑπάρξαν τὴν ἀρχήν, πολλῷ δὴ μᾶλλον ὅτι καὶ καθ' ἁρπαγὴν καὶ δίχα τῆς γνώμης καὶ συγκαταθέσεως τῶν γονέων καὶ συγγενῶν τῆς κόρης. Διὰ ταύτας γοῦν τὰς κανονικὰς αἰτίας ἄθεσμον καὶ παράνομον καὶ ἀνυπόστατον ὅλως τὸ ῥηθὲν συνοικέσιον καὶ αὐτόχρημα βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας.... Γρ. Π. Σ. 31 Μαρτίου 1827.

Τούτου ἕνεκα διερευνησάμενοι καλῶς τὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἐπειδὴ πρὸς τῇ κοινῇ ἀγωγῇ καὶ ἀντιστάσει τῶν διαληφθέντων συζύγων, κατείδομεν ὅτι παρὰ τοὺς ἱεροὺς νόμους καὶ τὰς κανονικὰς διατάξεις ἐγένετο ἡ στεφάνωσις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοικεσίου, ἅτε δὴ νυκτὸς τολμηθεῖσα κρύβδην καὶ παρ' ἐνορίας ὑπὸ ἱερέως ἐξαπατηθέντος, καὶ μήτε τὴν ἀπαιτουμένην ἐξέτασιν ποιησαμένου μήτε λαβόντος τὴν τακτικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν, ἔγνωμεν συνοδικῇ διασκέψει διασπάσαι καὶ διαλύσαι τὸ συνοικέσιον τοῦτο κατὰ τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων περίληψιν, ὅσοι τοὺς κρυπτοὺς γάμους καὶ τοὺς καθ' ἁρπαγὴν καὶ ἀπάτην καὶ ἄνευ τῆς τῶν γονέων γνώμης κατακρίνοντες τὴν διάλυσιν διαγορεύουσι. Γρ. Π. Σ. Ὀκτώβριος 1836.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ ῥηθέντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης ὅτι εἰ μὲν τὸν γάμον τοῦτον, τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, νυμφευθέντος πρότερον τὴν ἀνεψιάν, ἄρτι δὲ τὴν θείαν, ὀρθόδοξος ἐτέλεσεν ἱερεύς, ὀφείλει τιμωρῆσαι μὲν τὸν ἱερουργήσαντα, ἀπειλῆσαι δὲ τοὺς παρανομήσαντας ὅτι ἀναγνώσει τὸ κατ' αὐτῶν ἐκδεδομένον ἐπιτίμιον, ἐὰν

ἐμμένωσιν ἐν τῇ ἀθέσμῳ συζυγίᾳ των· εἰ δὲ καὶ ἐτέλεσε τὸν γάμον σχισματικὸς ἱερεὺς τότε περιορισθήσεται εἰς τὸ νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν ὡς αὐτοδικαίως παράνομον καὶ ἑπομένως κηρύξῃ ἄκυρον. Πρ. Ἱ.Σ. 25 Νοεμβρίου 1872.

Ληφθέντος ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ τελέσας τὸ μυστήριον τοῦ γάμου πρὸ τριετίας ἄνευ ἀρχιερατικῆς ἀδείας ἱερεὺς δὲν ἦτο ὑποβεβλημένος εἰς ἀργίαν, ἀλλ' ἁπλῶς ἦν ἀπηγορευμένον αὐτῷ ἕνεκα τοῦ γήρατος ἵνα τελῇ μυστήρια, ὅπερ κυρίως ἀπαιτεῖται διὰ τὰ ἀκμαίαν πᾶσαν τὴν σωματικὴν κατάστασιν ἀπαιτοῦντα ἱερὰ μυστήρια, οἷον θείαν Εὐχαριστίαν καὶ Βάπτισμα, ὧν ἄλλως ἡ ἐκτέλεσίς ἐστι δυσχερὴς καὶ ἐπικίνδυνος, προσέτι δὲ ληφθέντος ὑπ' ὄψει ὅτι τὰ παρεμβαλλόμενα διὰ τὸν γάμον λόγῳ ἡλικίας κωλύματα ἤρθησαν, τῶν ἐνδιαφερομένων ἀναγνωρισάντων τὸ γεγονός, ἐνεκρίθη ἵνα ὁ οὕτω τελεσθεὶς γάμος θεωρηθῇ ἐκκλησιαστικῶς ἐγκύρως τελεσθεὶς καὶ δυνάμενος ἑπομένως ἵνα ἀναγνωρισθῇ ἄνευ ἑτέρας ἱερολογίας.

Πρ. Ἱ.Σ. 10 Ἰουνίου 1885.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος γάμος οὐδαμῶς λογίζεται ἔχων κῦρος, ὡς τελεσθεὶς ὑπὸ σχισματικοῦ βουλγάρου ἱερέως, ἀλλὰ καὶ κῦρος ἂν εἶχε κωλύεται οὗτος ὑπὸ τοῦ νόμου ἕνεκα τῆς συγγενείας. Πρ. Ἱ. Σ. 12 Αὐγούστου 1885.

Ἔγκυρος εἶναι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου κηρύττοντος νόμιμον τὸν γάμον τῆς ἐφεσιβλήτου μετὰ τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου αὐτῆς καίτοι τελεσθέντα ἄνευ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀπαιτουμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας, ἅτε ἀποδειχθέντος διὰ μαρτύρων ὅτι τὸ μυστήριον τοῦ γάμου τούτου ἐτελέσθη ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν κατὰ τὰς διατυπώσεις τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως. Ἱ. Σ. 48 (1886).

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα κηρυχθῇ ἄκυρος ὁ ἐν λόγῳ γάμος ἅτε γενόμενος ἄνευ ἀδείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς καὶ πρὸ πάντων ὡς ὢν δ′ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Αὐγούστου 1888.

Δὲν θεωρεῖται ἔγκυρος ὁ γάμος δύο προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν καὶ εὐλογηθεὶς ὑπὸ ἱερέως σχισματικοῦ τῆς βουλγαρικῆς ἐξαρχίας.

Πρ. Ἱ Σ. 31 Ὀκτωβρίου 1888.

Παρὰ τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν Μητροπόλεσι καὶ Ἐπισκοπαῖς ἀνέκαθεν ἐπικρατεῖ ἀδιάκοπος πρᾶξις, καθ' ἣν πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἱερότητος τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐν πάσῃ ὁμοίᾳ περιπτώσει, ἀναγνωρίζεται τὸ κῦρος τῶν ἱεροπραξιῶν καὶ μυστηρίων τῶν ἄνευ κανονικῆς ἀδείας ὑπὸ ἱερέων τελουμένων, ἐὰν ὅμως ἀποδειχθῇ ἀκριβῶς ὅτι αὗται ἐτελέσθησαν, ἐπιβάλλεται δὲ μόνον ἡ προσήκουσα ποινὴ τοῖς τελέσασιν αὐτοὺς ἱερεῦσι. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, οὐ μόνον ἐκ τοῦ πιστοποιητικοῦ τοῦ τὸν γάμον τελέσαντος ἱερέως βεβαιοῦται ἡ πρᾶξις τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Μητροπολίτου ζητηθεῖσαι ἐδόθησαν πληροφορίαι ὅτι ὁ γάμος οὗτος ἐξετελέσθη κρύφα καὶ ἄνευ ἀδείας τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ, οὗ ἕνεκα ὑπεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ ποινὴ τῷ τελέσαντι τὸν γάμον ἱερεῖ, ὥστε τούτου ἀποδειχθέντος ἕπεται ἀδιαφιλονεικήτως ὅτι ὁ γάμος ἐστὶν ἔγκυρος. Ἱ. Σ. 82 (1889).

§ 5

α′) ἕνεκα κωλύματος συγγενείας.

Ἀποφαινόμεθα οὖν ἵνα οἱ ῥηθέντες δύο δευτεροεξάδελφοι, οἱ πρὸς ἀλλήλους ἔκθεσμον συνοικέσιον συγκροτήσαντες καὶ ἀνευλογήτως εὐλογηθέντες, καὶ ἀστεφανώτως στεφα-

νωθέντες, ἂν μὴ ἅμα τῷ ἀκοῦσαι καὶ ἰδεῖν τὸ παρὸν ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν γράμμα ἀποστῶσι τῆς σατανικῆς συναφείας αὐτῶν καὶ ἀσυγγνώστου αἱμομιξίας καὶ ἀπομακρυνθέντες τέλεον, προσπεσόντες τῷ θείῳ ἐλέει δείξωσιν ἀναλόγους μετανοίας καρπούς, ἀλλὰ παρακούσωσιν ἀσυνειδήτως, καὶ ἐμμείνωσιν τῇ παρανομίᾳ αὐτῶν, αὐτοί τε ὡς κακόβουλοι καὶ τῶν θείων νόμων ὑπερόπται καὶ αἱμομίκται προφανεῖς, πρὸς δὲ καὶ ὅσοι τολμήσωσι καθ' οἱονδήτινα τρόπον ὑπερασπισθῆναι τοὺς τοιούτους βδελυροὺς καὶ παρανόμους ἢ βίᾳ χρήσασθαι ἐπὶ ἐκτελέσεως συνοικεσίου ζ' ἐξ αἵματος βαθμοῦ ἀφωρισμένοι ὑπάρχωσιν ἀπὸ Θεοῦ· οἱ δ' εἰρημένοι δύο δευτεροεξάδελφοι ἀμεταμέλητοι διαμείναντες καὶ ἐπιμένοντες τῇ ἀθεμίτῳ συναφείᾳ καὶ αἱμομιξίᾳ ὑπάρχωσι καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Γρ. Π. Σ. τῷ Νεοκαισαρείας Φεβρ. 1825.

Σκέψεως γενομένης καὶ γνωσθέντος ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοικέσιον ὑπάρχει ε' βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας καὶ κατὰ συνέπειάν ἐστιν ἀνεπίδεκτον ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας καὶ συγκαταβάσεως, ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ γνωστοποιοῦσα τοῦτο καὶ ἐντελλομένη ἵνα προσπαθήσῃ ν' ἀνακαλύψῃ τὸν εὐλογήσαντα τὸ συνοικέσιον τοῦτο ἱερέα καὶ ἐπιβάλῃ αὐτῷ τὴν κανονικὴν ποινήν, προσπαθήσῃ δὲ νὰ πείσῃ καὶ τοὺς παρανόμως συνοικοῦντας ν' ἀποχωρισθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων, ἄλλως διατηρήσῃ αὐτοὺς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐπιβληθείσης ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς τοῦ ἐξωκκλησιασμοῦ.

Ἱ. Σ. 2 Ἰουνίου 1877.

Ἡ οὖν Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ πρὸ παντὸς ἐξακριβώσασα κατὰ καθῆκον τὸν συνδέοντα

τὰ εἰρημένα πρόσωπα συγγενικὸν δεσμόν, ἀποδειχθέντα ε′ ἐξ αἵματος βαθμοῦ, ἀποφαίνεται ἀσχέτως πρὸς πάντα ἕτερον λόγον, ὑφ' ἑκατέρων τῶν μερῶν προβαλλόμενον, ὅτι ὁ μεταξὺ αὐτῶν ἀθέσμως καὶ ἀντικανονικῶς, διὰ τὴν ὑπάρχουσαν συγγένειαν, συναφθείς, ὡς εἴρηται τῷ 1862, γάμος ἐστὶν ὅλως ἄκυρος καὶ ὡς μήποτε ὑπάρξας, ἀμφότερα δὲ τὰ διαληφθέντα πρόσωπα ἐλεύθερα πρὸς ἄλληλα παντὸς γαμικοῦ δεσμοῦ καὶ δυνάμενα ἑπομένως ἑτέροις ἀπιδεῖν νομίμοις γάμοις. Γρ. Π. 21 Δβρίου 1881.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα ἀκυρωθῇ ὁ προκείμενος γάμος, καίτοι τελεσθεὶς μεθ' ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων διατυπώσεων, λόγῳ κωλύματος διπλῆς συγγενείας, τῶν στεφθέντων νέων ὄντων β′ ἐξαδέλφων καὶ τοῦ νέου ἔχοντος πρότερον σύζυγον ἀποβιώσασαν τὴν β′ ἐξαδέλφην τῆς νέας.

Πρ. Ἱ. Σ. 30 Ἰουλίου 1883.

Ἄκυρος εἶναι ὁ προκείμενος γάμος ἐνυπάρχοντος ἐν αὐτῷ κωλύματος δ′ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας, καθὸ τῆς γυναικὸς οὔσης πρωτεξαδέλφης τῆς ἀποθανούσης α′ συζύγου τοῦ ἀνδρός. Πρ. Ἱ. Σ. 20 Ἰανουαρίου 1886.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ τοιοῦτον συνοικέσιον ε′ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Μαΐου 1887.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἡ ἀκύρωσις τοῦ ἐν λόγῳ γάμου τῆς αἰτούσης μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὄντος ἀδελφοῦ τοῦ μητρυιοῦ αὐτῆς, τ.ἔ. γ′ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Σεπτεμβρίου 1888.

Μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἐπιτιμίου κατὰ τῶν συζευχθέντων ἐν γάμῳ παρανόμῳ λόγῳ συγγενείας καὶ τὴν δημοσίᾳ ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἐπ' Ἐκκλησίας, γάμος οὐχ ὑφίσταται

καὶ ἡ περὶ διαζεύξεως αἴτησις περιττὴ ὅλως καθίσταται.
Γρ. Π. 13 Ἰουλίου 1889.

Ἀποδειχθέντος νομίμως ὅτι μεταξὺ τῶν ἀποβιωσάντων γονέων τῆς νῦν ἀναιρεσειούσης ὑπῆρχε ἀνατρεπτικὸν κώλυμα γάμου ε΄ βαθμοῦ ἐξ αἵματος, καθιστᾶ ἄκυρον καὶ παράνομον τὴν μεταξὺ τούτων συμβίωσιν, ἀκύρους δὲ καὶ μὴ νομίμους καὶ πάσας τὰς ἐντεῦθεν προελθούσας συνεπείας, ἄκυρός ἐστι καὶ παράνομος ὁ ἐν ἔτει 1866 γενόμενος γάμος τῶν ἤδη ἀποβιωσάντων γονέων τῆς νῦν ἀναιρεσειούσης. Ἰ. Σ. 150 (1894).

β΄) ἕνεκεν ἐλλείψεως ἐπισκοπικῆς ἀδείας.

Οὕτως οὖν ἀποδειχθείσης τῆς ἀληθείας τῶν προβλημάτων τῆς γυναικὸς ἐγένετο συνοδικὴ συνδιάσκεψις καὶ κατὰ τοὺς ἱεροὺς νόμους τούς τε ἐκκλησιαστικοὺς καὶ πολιτικούς, ἐνεκρίθη κοινῶς νομιμωτάτη καὶ ἀναγκαιοτάτη ἡ διάζευξις τῶν ῥηθέντων συζύγων, α΄ διότι κρυφίως καὶ δίχα τῆς νομίμου ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας συνετελέσθη τὸ συνοικέσιον τοῦτο καὶ ἐκ τούτου ἀπαράδεκτον τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὡς μὴ ὑπάρξαν λογίζεται, β΄ διότι ἡ μετὰ τῶν σουδίτων, οἷός ἐστιν ὁ σύζυγος, συνοίκησις τῶν ῥαγιαδικῶν ὑπάρχει βασιλικῶς κεκωλυμένη, γ΄ διότι ὁ ἀνὴρ ἐκαπηλεῖτο περὶ τὰ νομίσματα τῆς κραταιᾶς βασιλείας καὶ τῷδε τῷ τρόπῳ ἐπίβουλος αὐτῇ ἐγίνετο, δ΄ δὲ καὶ τελευταῖον διότι ἐνεφόρει πληγὰς τῇ συζύγῳ αὐτοῦ καὶ ἠπείλει κατ' αὐτῆς καὶ θάνατον. Γρ. Π. Σ. Ὀκτώβριος 1834.

Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα ἐκκλησιαστικῶς ἵνα οἱ ῥηθέντες, ὅ τε Φίλιππος καὶ ἡ Σμαράγδα, ὡς κρύφα καὶ δίχα τῆς νομίμου ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας συγκροτήσαντες πρὸς ἀλλήλους συνοικέσιον καὶ ἐκθέσμως ἐκ τούτου καὶ

παρανόμως ἔκτοτε ἄχρι τοῦ νῦν συνοικοῦντες ὑπάρχωσιν ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένοι καὶ μεμακρυσμένοι τοῦ λοιποῦ, ξένοι τε καὶ ἀπηλλοτριωμένοι καὶ μηδεμίαν ἔχοντες γαμικὴν συνάφειαν καὶ συνδιαίτησιν ὅλως.

Γρ. Π. Ἰανουάριος καὶ Μάρτιος 1841.

Μὴ γενομένου γνωστοῦ τοῦ τελέσαντος τὸν γάμον, οὕτινος τὸ κῦρος λόγῳ βίας προσβάλλεται, ἱερέως, τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐλλείψει ἀντιρρήσεων ἔδει ἵνα παραδεχθῇ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ νῦν ἐφεσείοντος ὅτι δὲν ἔχει κῦρος ὁ ὑπὸ ἀγνώστου ἱερέως καὶ ἄνευ ἀδείας τῶν Πατριαρχείων γενόμενος καὶ νῦν προσβαλλόμενος γάμος.

Ἱ. Σ. 87 (1889).

γ') ἕνεκεν ἐλλείψεως συναινέσεως καὶ βίας.

Κατὰ τὸ 1812ον σωτήριον ἔτος τῇ η' Μαρτίου ἐστάλη ἐπιστολὴ συνοδικὴ πρὸς τὸν Ἄνδρου δηλοποιοῦσα ὅτι ἔφθασεν εἰς τὰ ὦτα τῆς Ἐκκλησίας τὸ συντελεσθὲν ἐκεῖ ἔκθεσμον συνοικέσιον, δηλ. ὁ Οἰκονόμος Παπᾶ Δημήτριος ἐπιταχθεὶς παρὰ τῆς ἱερότητός του διὰ νὰ ἐξετάσῃ πρότερον τὴν γνώμην τῆς Ὥρσας καὶ ἔπειτα νὰ στεφανώσῃ αὐτὴν μετὰ τοῦ Πετράκη, αὐτὸς δωροδοκηθεὶς ἐστεφάνωσεν αὐτὴν ἄκουσαν καὶ τὰς χεῖρας ὀπισθοδεδεμένην καὶ μήτε πρότερον μήτε ἤδη στέργουσαν τὴν μετ' αὐτοῦ συνοίκησιν ἀλλὰ θάνατον μᾶλλον προελομένην, ὅθεν ἐπιτάττεται ὁ ἅγιος Ἄνδρου ἵνα μετὰ τὴν ἀκριβῆ ἐπεξεργασίαν, εἰ οὕτως ἔχουσι τὰ ἀνενεχθέντα, ἀπαλλάξῃ τὴν Ὥρσαν ὡς μὴ ἐρρωμένου τοῦ κατὰ βίαν συντελεσθέντος συνοικεσίου, ἐνεργήσῃ δὲ καὶ τὴν κατὰ τοῦ Οἰκονόμου ἐκείνου ἐκδοθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἄργηταν. Γρ. Π. Σ. Μάρτιος 1812.

Ἄνευ γοῦν συναινέσεως σύμφωνον καὶ πολλῷ μᾶλλον

γάμων σύστασις οὐ προβαίνει, σύμφωνον δὲ παρὰ τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἐστί, δύω εἰς ταὐτὸν ἀρεστὸν συναίνεσις, ἀλλὰ μὴν τοῦ ῥηθέντος Κωνσταντίνου ὑπὸ τῆς μέθης μὴ δυναμένου συναινέσαι, μήτε ὅλως αἰσθανομένου, ἄρα ἡ στέψις αὐτοῦ μετὰ τῆς ῥηθείσης μὴ καλῶς τελεσθεῖσα, ὡς ἀμοιροῦσα τῶν νομίμων συστατικῶν δείκνυται οὐ μόνον παράνομος καὶ ἄκυρος ἀλλὰ καὶ ὡς μηδόλως γεγενημένη, μηδὲ ὑπάρξασα τὴν ἀρχήν, βάσιν δὲ τοῦ νομίμου τούτου ἐπιχειρήματος ἐποιησάμεθα τὸ ὑπόμνημα Ἀλεξίου Πατριάρχου Κων)πόλεως, παρομοίαν νομικὴν ὑπόθεσιν καὶ ἀπορίαν διαλύον καὶ καθοριζόμενον ἐπὶ λέξει οὕτως: «ὃ γὰρ οὐκ ἦρκται καλῶς, οὐδὲ λελύσθαι λέγεται, ἀλλ' ἀρχῆς θέσιν μὴ ἐσχηκέναι», ᾧ ὑπομνήματι πατριαρχικῷ παρακολουθοῦντες καὶ ἡμεῖς, (κατὰ τοῦτο μόνον διαφέροντες, ὅτι ἐν ἐκείνῳ ὁ λόγος περὶ ἀτελείας ἡλικίας, ἐνταῦθα δὲ περὶ ἀναισθησίας ἐκ μέθης, καταστάσεως χείρονος μάλιστα τοῦ ἀτελῆ μὲν φέροντος τὴν ἡλικίαν σωφρονοῦντος δὲ καὶ εὐφυῶς ἔχοντος) καὶ ταῖς νομίμοις ἐκείνου ἐννοίας καὶ περιλήψεσι βαίνοντες, οὐδαμῶς δυνάμεθα γνώριμον καὶ ἀποδεκτὸν τοῖς ἱεροῖς νόμοις τὸ στεφάνωμα τοῦτο ἀποφῆναι, ἀλλ' ὡς ἀνύπαρκτον ὅλως λογιζόμεθα. Γρ. Π. 4 Ἰουλίου 1846.

Τὸν προκείμενον γάμον τελεσθέντα διὰ τῆς βίας τὸ Πατριαρχεῖον θεωρεῖ ὅλως ἄκυρον καὶ ἀνύπαρκτον, ἀνατίθησι δὲ τὴν τοῦ ἐγκλήματος τοῦ βιασμοῦ κρίσιν καὶ ἀπόφασιν εἰς τὴν εὐθυδικίαν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

Ἱ. Σ. 106. (1860).

Ὑπαρξάσης ἐνόπλου ἀπαγωγῆς καὶ διακορήσεως πρὸ τῆς τελέσεως τοῦ α' γάμου, καὶ ἐπομένως τελεσθέντος αὐτοῦ βίᾳ καὶ δυναστείᾳ, θεωρεῖται οὗτος ἄκυρος, καθόσον κατὰ τὸν νόμον τὸ βίᾳ γενόμενον οὐκ ἔρρωται, ἔγκυρος δ'

ἐστὶν ὁ β' γάμος ὁ γενόμενος ἑκούσης τῆς νέας, οὐδὲν δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἔχοντος τοῦ ἀπαγωγέως α' συζύγου αὐτῆς. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Αὐγούστου 1885.

Ἡ βία καθίστησιν ἄκυρον τὸν γάμον οὐ μόνον διότι ἐλλείπει ἡ ἐλευθέρα συναίνεσις τῶν συναπτομένων ἀλλὰ καὶ διότι τὸ βίᾳ καὶ φόβῳ γενόμενον οὐκ ἔρρωται. (Ἀρμ. Α, ια', § 3). Πρ. Ἱ. Σ. 30 Ἰουλίου 1873 καὶ Ἱ. Σ. 87 (1889).

δ') ἕνεκεν προϋπάρχοντος ἑτέρου γάμου.

Ἐπειδὴ ὁ περὶ οὗ λόγος ἐξ Ἀδριανουπόλεως, ἐγκαταλιπὼν τὴν νόμιμον αὐτοῦ σύζυγον ἐστεφανώθη κρυφίως καὶ παρανόμως μεθ' ἑτέρας γυναικός, διὰ ταῦτα ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία προνοουμένη ὑπὲρ τῆς ἀκεραιότητος τῶν θείων κανόνων καὶ τῆς εὐκοσμίας τοῦ χριστιανικοῦ πολιτεύματος, οὐ μόνον ὡς ἔκθεσμον καὶ παράνομον τὸ τοιοῦτο συνοικέσιον ἀπεκήρυξεν, ἀλλὰ καὶ ἐπαξίως τιμωρῆσαι ἐβουλήθη τὸν τολμητίαν τοῦτον καὶ παραβάτην τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ νόμων. Δυνάμει τοίνυν ὑψηλοῦ ὁρισμοῦ ἀποστέλλεται εἰς Ἀδριανούπολιν ὁ πατριαρχικὸς τζαούσης Δημήτριος ὅπως παραλαβὼν αὐτὸν ἀπαγάγῃ ὑπερόριον εἰς Ἅγιον Ὄρος. Πρ. Ἱ. Σ. 22 Σ)βρίου 1859.

Ὁ γάμος τοῦ Α μετὰ τῆς Γ, ὡς γενόμενος ἄνευ προηγουμένης διαζεύξεως ἀπὸ τοῦ νομίμου συζύγου αὐτῆς, ὑπάρχει ἄκυρος καὶ δέον ἡ γυνὴ ἵνα ὑποχρεωθῇ ὅπως ἀκολουθήσῃ τῷ νομίμῳ αὐτῆς συζύγῳ, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει ὑποβάλῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἀποποιήσεως αὐτῆς διὰ τὰ περαιτέρω. Πρ. Ἱ. Σ. 12 Αὐγούστου 1871.

Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ Μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης, (ἀνενεγκόντι τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἐπαρχιώτης του τις ἀπολέσας τὴν σύζυγον αὐτοῦ μετέβη εἰς Ἀθήνας, ὅπου

τῇ ἀδείᾳ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν συνεζεύχθη τὴν α' ἐξαδέλφην αὐτῆς καὶ αἰτοῦντι ὁδηγίας) λέγουσα ὅτι ἡ Πανιερότης του πρὸς μὲν τὸν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν, ὡς πληροφορηθεῖσα ὅτι τῇ ἀδείᾳ αὐτοῦ ἐξετελέσθη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος παράνομον συνοικέσιον, δύναται νὰ ποιήσῃ τὰς δεούσας παρατηρήσεις, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν συνεπείᾳ τοῦ γράμματος αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἐγκύκλιον περὶ τοῦ εἶναι προσεκτικοὺς τοὺς ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὰ ἐξ Ἑλλάδος συνοικέσια, τοὺς δὲ παρανομήσαντας δέον νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὰς δεούσας ἐκκλησιαστικὰς ποινάς. Πρ. Ἱ. Σ. 3 Μαΐου 1876.

Ἐνεκρίθη ἵνα ὁ μετὰ τῆς Ἀρίστης γάμος τοῦ ἐκ διαδοχῆς τριτογαμήσαντος εἰρημένου συζύγου κηρυχθῇ ἄκυρος, ὡς συναφθεὶς συνεστῶτος τοῦ β'. γάμου.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 8βρίου. 1888.

Οἱ παρανόμως τελεσθέντες β'. γάμοι, συνεστώτων τῶν πρώτων, ἄκυροί εἰσι καὶ ἀσύστατοι καθ' ἑαυτοὺς ὡς τελεσθέντες συνεστώτων τῶν πρώτων· οἱ οὑτωσὶ δὲ παρανόμως ἐλθόντες εἰς γάμου κοινωνίαν ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἰσὶ ξένοι πρὸς ἀλλήλους διὰ τὸ ἀσύστατον καὶ ἄκυρον τοῦ γάμου αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν γενομένην διάλυσιν τῶν πρώτων γάμων αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ νομιμοποιήσωσι τοὺς δευτέρους τούτους, καθόσον κατὰ τὰς διαγορεύσεις τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ λοιπὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις, ὁ ἐπὶ μοιχείᾳ γυναικὸς κατηγορηθεὶς οὐ δύναται ταύτην γαμετὴν ἀναγέσθαι, (Κανὼν ΛΘ' Μ. Βασιλείου, Ἁρμενοπ. Δ. ζ', 29 καὶ 30, Νεαρὰ 134,12). Πρ. Ἱ. Σ. 25 Ἰουλίου 1889.

Ἄκυρός ἐστιν ὁ γάμος τοῦ ἐφεσείοντος μετὰ τῆς ἐφεσιβλήτου, ὡς γενόμενος συνεστῶτος πρώτου γάμου ἐγκύρου, εἰ καὶ βραδύτερον λυθέντος διαζυγίῳ. Πρ. Ἱ.Σ. 22 Αὐγ. 1892.

Ἄκυρος καὶ μὴ ὑπάρχων ἐστὶν ὁ προκείμενος γάμος οὐ μόνον διότι ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ ἐφεσιβλήτου ὑφεστῶτος ἐγκύρου καὶ νομίμου γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐφεσειούσης, ἀλλὰ καὶ διότι ὑπάρχει κώλυμα ἀνατρεπτικόν, οὔσης τῆς β′ συζύγου αὐτοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ ε′ ἐξ ἀγχιστείας βαθμοῦ.
Ἰ. Σ. 139 (1893).

ε′) νομιζόμενος γάμος.[1]

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν δίκαιον καὶ κατὰ τὸ ἡμέτερον Κανονικὸν ὁ ἀθέμιτος γάμος ἐστὶν ἄκυρος, μηδεμίαν ἔχων συνέπειαν νόμιμον διὰ τοὺς συνάψαντας αὐτόν, κἂν ἔτι συνήφθη καλῇ τῇ πίστει παρ' ἀμφοτέρων ἢ παρὰ τοῦ ἑνὸς τῶν συνομολογησάντων αὐτὸν καὶ οὐδόλως παράγει δικαίωμα εἰς ἀποζημιώσεις, ὡς διατείνεται ἡ ἀνακόπτουσα. Ἰ. Σ. 42 (1886).

Τὰ προσαχθέντα χωρία τῶν Πανδεκτῶν, τοῦ Κώδικος καὶ τῶν Βασιλικῶν οὐδόλως περιέχουσι τὴν θεωρίαν τοῦ νομιζομένου γάμου μετὰ τῶν σημειουμένων συνεπειῶν τὴν ὑποστηριχθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἀνακοπτούσης, διατεινομένης ὅτι ἀκυρωθέντος τοῦ μετὰ τοῦ ἀνακοπτομένου γάμου αὐτῆς ὡς παρανόμου, ἅτε λαβόντος χώραν μεταξὺ συγγενῶν

---

1. Ὁ νομιζόμενος, γάμος, τουτέστιν ὁ ἄκυρος μέν, ἀλλὰ καλῇ τῇ πίστει γενόμενος, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἐνυπαρχούσης ἀκυρότητος, διασπᾶται ἐπίσης ὡς πᾶς ἄκυρος γάμος μὴ συνεπαγόμενος ἐπιζήμια ἀποτελέσματα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς συνάψαντας, ἐὰν ἀποστῶσι τῆς συναφείας ἅμα τῇ γνώσει τοῦ ἀκυρωτικοῦ κωλύματος, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐκ τοῦ γάμου τούτου τέκνα, ἅτινα θεωροῦνται γνήσια καὶ κληρονομοῦσι τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀνιόντας αὐτῶν ὡς γνήσιοι κληρονόμοι καὶ κληρονομοῦνται παρ' αὐτῶν.

δ′ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας διαρκέσαντος δὲ ἐπὶ 21 ἔτη, αὕτη δικαιοῦται διατηρεῖν τὴν κοινωνικὴν τοῦ πρώην συζύγου αὐτῆς θέσιν, φέρειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐξαιτουμένης ἵνα ἐπιδικασθῇ αὐτῇ κατὰ τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον ἀνάλογον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ ὁποίου νὰ δύναται νὰ συντηρῆται ἐν ὅσῳ ζῇ, καὶ τοῦτο διότι τὸ μὲν πρῶτον χωρίον L. 3 C. 57 § 1 ἀποβλέπει τὰ ἐξ ἑνὸς τοιούτου ἀθεμίτου γάμου γεννηθέντα τέκνα, κυροῦν ἐξ ἐπιεικείας καὶ ἕνεκα τῆς συνδρομῆς πολλῶν σπουδαίων λόγων τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τούτων, τὸ δὲ δεύτερον Κωδ. 5, 5 § 4 ὁρίζει ὅτι ἐν περιπτώσει συνάψεως ἀθεμίτου γάμου καλῇ τῇ πίστει αἱ παρὰ τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἕτερον γενόμεναι δωρεαὶ δὲν διεκδικοῦνται παρὰ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, τοῦθ' ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ ποινῆς, τὸ δὲ τρίτον καὶ τέταρτον Πανδεκτ. 48, 5, 39 § 7, Βασιλ. 60, 27, 39 ἁπλῶς καὶ μόνον ὁρίζουσιν ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐν ἀγνοίᾳ γενομένου ἀθεμίτου γάμου δίδωσι συγγνώμην φύσις καὶ ἡλικία καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τοῦ ἁμαρτηθέντος καὶ μάλιστα εἰ μήπω τις αὐτῶν κατηγόρησε, τοῦτο δὲ δηλοῖ μόνον ὅτι συγχωροῦνται ἁπλῶς αἱ ποιναὶ αἱ κατὰ τῶν ἀθεμίτων μέσων τεθεσπισμέναι, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ τίτλου τῶν Βασιλικῶν καὶ Πανδεκτῶν ἐν οἷς τὰ χωρία ταῦτα εὑρίσκονται (Νόμος Ἰουλίου περὶ τῶν ἐν μοιχείᾳ ἐνεχομένων ad legem juliam de adulteriis coercendis). Ἰ.Σ.42 (1886).

στ′) τετραγαμία.

Ἐπειδὴ ἡ Ἀγγελίνα Δημητρίου κατὰ τὴν ἐνορίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου τῆς Ἁγίας στᾶσα ἐνώπιον ἡμῶν ἐπὶ συνόδου, ἀνέφερε

1. Ἡ Ἐκκλησία ἀείποτε ἐμίσησε τὴν πολυγαμίαν κατὰ δὲ τὸν ἐν ἔτει 921 γενόμενον τόμον τῆς ἑνώσεως ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων

μετὰ δακρύων ὅτι, εἰκοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς τρέχουσα, τριῶν ἀνδρῶν συζυγίας ἐχήρευσε, καὶ ἔμεινεν ἄπορος πάντων τῶν ἀναγκαίων ἀνθρώποις μετὰ ὀρφανῶν παίδων δύο τοῦ ὑστέρου αὐτῆς ἀνδρός, οὔτε οἰκίαν ἔχουσα, οὔτε ἄλλην τινὰ παραμυθίαν, καὶ ἐζήτει συζυγῆναι ἀνδρὶ νομίμῳ λέγουσα ὡς ὁ πρῶτος λογισθεὶς αὐτῆς ἀνὴρ Ἰωάννης Ντάλος μυλοχαράκτης, λαβὼν αὐτήν, ἀρξαμένην εὐθὺς τὸ ἑνδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας, καὶ συνοικήσας μετ' αὐτῆς ἀνήβου οὔσης μῆνας ἕξ, εἶτα κλινήρης γεγονὼς μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησε, καταλιπὼν αὐτὴν οὔπω φθάσασαν τὸν τῆς ἥβης χρόνον ἤτοι τὸν ἀπαρτισμὸν τῆς δωδεκαετίας καὶ ἄρξασθαι τοῦ δεκάτου τρίτου, καθ' ὃν ἡ ἥβη λογίζεται, μεθ' ὃν φθάσασα εἰς ἡλικίαν ἔλαβε Παναγιώτην ναύτην, κἀκείνου τελευτήσαντος, ἔλαβε Γεώργιον χαλκέα, καὶ τούτου τελευτήσαντος, ἐζήτει συνοικῆσαι τρίτῳ ἀνδρὶ ὡς τοῦ πρώτου μὴ λογιζομένου γάμου νομίμου διὰ τὸ ἄνηβον· ὅθεν τῆς ἡμῶν μετριότητος μάρτυρας ζητησάσης τὸ περὶ τούτου γινώσκοντας, παρέστησαν Ἀθανάσης Ἀδριανοῦ κάπηλος, Δημήτριος Ἰωάννου ῥάπτης, Μανώλης Γεωργίου λεπτουργός, καὶ ἐμαρτύρησαν φρικτοῦ καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ ἐκφωνηθέντος δι' ὠμοφορίου καὶ ἐπιτραχηλίου, οὕτω γινώσκειν, καὶ οὕτως ἔχειν τὴν ἀλήθειαν, μήπω φθασάσης τὸν τῆς ἥβης χρόνον τελευτῆσαι τὸν Ἰωάννην Ντάλον, δοθείσης αὐτῷ, διὰ τὸ ὀρφανὴν εἶναι καὶ μὴ ἔχουσαν ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι τούτου χάριν ἡ μετριότης ἡμῶν κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους, ἀκυροῦντας τὴν πρὸ τῆς ἥβης συνοίκησιν καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν μαρτυρίαν, δέδωκεν αὐτῇ ἄδειαν συζυγῆναι τρίτῳ ἀνδρὶ νομίμῳ, ᾧτινι ἂν βούλοιτο, ὡς οὐδαμῶς λογιζομένου γάμου τοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνηβότητος· καὶ εἰς ἔνδειξιν ἐγράφη τὸ παρὸν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κώδηκι. Ἐν ἔτει ,αχξγ'. Ἰανουαρίῳ.

(Γεδεὼν Καν. Διατάξεις I. σ. 55).

Ἐπειδὴ ὁ δῆμος τοῦ Κατζικά, ἀπὸ Νεοχωρίου τοῦ καλουμένου Γκοστριάδα, τῆς ἐπισκοπῆς Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων, παραστὰς ἐπὶ Συνόδου ἀνήγγειλεν ἡμῖν ὡς ἔλαβε πρώτην γυναῖκα Κοντῆλον ὀνό-

---

Κωνσταντίνου Ζ' καὶ Ρωμανοῦ Β', κυρωθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Σισινίου (997) γενομένου τόμου (Συντ. Ε. σ. 4-19), ὁ μὲν τέταρτος γάμος πάντως κωλύεται ὁ δὲ τρίτος ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἄτεκνον καὶ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος ὑπερβάντα.

ματι τῆς Ἀρχόντως ἄνηβον οὖσαν, καὶ τὸν ἔννατον χρόνον τῆς ἡλικίας ἄγουσαν, καὶ τούτου ἀποδημοῦντος, πρὸ τοῦ φθᾶσαι εἰς τὸν ἑνδέκατον χρόνον ἐτελεύτησε, μηδεμίαν συνάφειαν γαμικὴν γνοῦσα μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἀνηβότητα, καὶ τὸ ἀνεπίδεκτον τῆς ἀνδρικῆς ὁμιλίας· μεθ' ἣν ἔλαβε δευτέραν γυναῖκα, τὴν Στάμων τοῦ Παναγιώτη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, κἀκείνης τὸ ζῆν μετ' ὀλίγον ἀποβαλούσης, ἔλαβε καὶ ἑτέραν τρίτην λογιζομένην, τὴν Μάρων τοῦ Κατζάμπου Ρίζου, ἀπὸ ἁγίας Τριάδος· ἀπέθανεν μὲν οὖν καὶ αὕτη ἡ τελευταία γυνή, καὶ ἐζήτησεν εἰ δυνατὸν ἐστὶ λαβεῖν ἑτέραν γυναῖκα διὰ τὸ ἄκυρον τοῦ ἀνήβου τοῦ πρώτου συνοικεσίου· ἧς ὑποθέσεως συνοδικῆς θεωρηθείσης ἐν ἀκριβείᾳ καὶ πολλαχῶς ἐξετασθείσης, ἔγνωσται, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν νέον ἔτι, ἐὰν μαρτυρηθῇ ἡ ἀνηβότης, ἀκυρωθῆναι μὲν τὸ ἄνηβον ἐκεῖνο, δοθῆναι δὲ ἄδειαν αὐτῷ λαβεῖν ἑτέραν γυναῖκα· διὸ ἀπαιτηθεὶς παρέστησε μάρτυρας τὸν Γεώργιον τοῦ Ἰωάννου καὶ Δῆμον τοῦ Στάθη, νεωχωρίτας καὶ τοὺς δύο, οἵτινες ἐμαρτύρησαν οὕτως ἔχειν τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἄνηβον ἐστεφανώθη τὴν Κοντῆλον καὶ ἀπέθανεν ἐκείνη πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἑνδεκάτου χρόνου τῆς ἡλικίας, μεθ' ἣν μαρτυρίαν δι' ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἀδείας καὶ προτροπῆς, ἐπέμφθη ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Μαρωνείας κὺρ Ἀνανίας ἔνδον τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, καὶ δι' ὠμοφορίου καὶ ἐπιτραχηλίου ἐκφωνήσας φρικτὸν ἄλυτον ἀφορισμὸν κατ' αὐτοῦ τοῦ Δήμου καὶ τῶν εἰρημένων μαρτύρων, ὅπως ψευδῶς μὴ πλάττωσι τὴν ὑπόθεσιν, καὶ μὴ ἀντ' ἄλλων ἄλλα μαρτυρῶσιν οἱ μάρτυρες, καταλεπτῶς διεξῆλθε τὰς περιστάσεις, καὶ ἐλύθη πᾶσα ἀμφιβολία καὶ ὑποψία παρόντων πολλῶν, τῶν τε πατριαρχικῶν ἐφημερίων, τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γαβριὴλ δηλαδή, καὶ ἄλλου ἱερομονάχου Γαβριὴλ καὶ παπᾶ Νικολάου καὶ ἀπὸ τῶν λαϊκῶν, Δημητρίου τοῦ Ἀθανασίου, Δήμου τοῦ Ρούσου, Κότζη τοῦ Προΐκου, Φραγγούλη τοῦ Ρίζου, Γεωργίου τοῦ Ἰωάννου, καὶ Δήμου τοῦ Εὐσταθίου· τούτου χάριν ὡς ἀνυπόστατον λογισθέν, κατὰ νόμους, τὸ πρῶτον ἐκεῖνο συνοικέσιον, διὰ τὴν ἀνηβότητα, γράφομεν ἵνα ὑπάρχῃ ἄκυρον καὶ ὡς μηδὲ γεγονὸς λογιζόμενον· ὁ δὲ Δῆμος αὐτὸς ἔχῃ ἄδειαν λαβεῖν ἑτέραν γυναῖκα, καὶ στεφανωθῆναι ἐκείνην εἰς τρίτον στέφανον, ἀναντιρρήτως καὶ ἀνεμποδίστως. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἀδείας γράμμα, καὶ κατεστρώθη ἐν τῷ τῆς Μ Ἐκκλησίας κώδηκι ͵αχπγ'.

(Γεδεὼν Καν. Διατάξεις Ι. 6.59).

Πρό τινος καιροῦ γράψαντες τῇ ἱερότητί σου περὶ τοῦ ἐν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ της συντελεσθέντος τετραγάμου ἀνδρογύνου ἐδηλοποιήσαμεν αὐτῇ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐνεκρίναμεν προσήκουσαν τὴν ἔνδειξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπίας καὶ συγκαταβάσεως ἐπ' αὐτοῖς, μὴ δυναμένοις διὰ τὴν τῆς συζεύξεως πολυχρονιότητα, τὴν τεκνοποίησιν καὶ ἄλλα οὐ μικρὰ αἴτια διαζευχθῆναι ἀπ᾽ἀλλήλων, καὶ ἀγκαλὰ ὑποχωρήσαντες προετρέψαμεν τηνικαῦτα καὶ τὴν σὴν ἱερότητα εἰς τὴν ἀνάλογον συγκατάβασιν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ διαληφθέντες προσπεσόντες καὶ αὖθις πρὸ μικροῦ τῷ ἐλέει τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀθωότητα αὐτῶν ἐκτραγωδοῦντες ἐν ταπεινώσει καὶ συντριβῇ καρδίας ἀφθονωτέραν τὴν συγκατάβασιν ἀπὸ τῆς ἀκενώτου πηγῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπίας, ἐν δεινῷ ποιούμενοι ὅτι μέχρι τοῦδε τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθιμα γίνονται πρὸς αὐτοὺς λίαν ἐνδεῶς μετὰ καὶ τοσαύτην πνευματικὴν παιδείαν, ἣν ὑπέστησαν ἐν ὑπομονῇ ἐπὶ τοσούτους χρόνους· τούτου χάριν οἴκτῳ καμφθέντες καὶ συμπαθείᾳ ἐκκλησιαστικῇ ἔγνωμεν τελείας ἀφέσεως καὶ συγχωρήσεως ἀξιῶσαι τοὺς διαλειφθέντας, ἐφ' ᾧ καὶ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς ἡμῶν, παρεχόμεθα αὐτῇ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἄδειαν καὶ προτρεπόμεθα ὅπως, συγκαταριθμήσασα τοῖς λοιποῖς αὐτῆς χριστιανοῖς καὶ τοὺς εἰρημένους, ἀξιοῖ αὐτοὺς παρρησιαστικώτερον ὅλων τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων καὶ ἁγιασμῶν, ἐκκλησιάζουσα αὐτοὺς ἀκατατάκτως, θυμιάζουσα, ἁγιάζουσα καὶ τῶν ἱερῶν μυστηρίων μετόχους ποιοῦσα, ὥσπερ καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτῆς χριστιανούς, μὴ διαλείπουσα ὅμως ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπαλείφῃ διὰ παντὸς ταῖς ἀρχιερατικαῖς αὐτῆς νουθεσίαις, καὶ ὑπαγορεύουσα αὐτοῖς τῶν προσηκουσῶν ἱκανοποιήσεων τὰς ἐνδείξεις πρὸς τὴν θείαν δι-

καιοσύνην κατὰ τὸ ἀρχιερατικὸν αὐτῆς χρέος τὸ ἀπαραίτητον. Γρ. Π. τῷ Φιλιππουπόλεως 20 Ἰουνίου 1829.

Συνοδικῇ διαγνώσει ἐνεκρίθη καὶ ἐξεδόθη τὸ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Νύσσης αἰτηθὲν ἐπιτίμιον, καθυποβάλλον τὸν εἰρημένον (τρισὶ γυναιξὶ συζευχθέντα καὶ ἤδη μετὰ τετάρτης συζῶντα καὶ αἰτοῦντα ὅπως μετ' αὐτῆς συνάψῃ γάμον) ὑπὸ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀράς, εἰ μὴ εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν καὶ συναισθανθεὶς τὴν παρανομίαν ἀπομακρύνῃ τὴν μεθ' ἧς συζῇ παναθέσμως γυναῖκα. Πρ. Ἱ. Σ. 437 (1861).

§ 6.

Περὶ γάμου ἰδίᾳ πραγματεύονται αἱ ἀκόλουθοι πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ πράξεις κατακεχωρημέναι ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδιξι.

Α'. Πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ παροικιῶν τῆς Ἄσπρης θαλάσσης Ἱερωτάτους Μητροπολίτας συμβουλευτικὴ περὶ γάμων.

Τούτου χάριν γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ἐντελλόμεθά τε καὶ ἐπιτάττομεν ὑμῖν ὅπως προσέχοντες ἀκριβῶς διατηρῆτε πάντας τοὺς θείους νόμους καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικοὺς κανόνας καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων καὶ διαφυλάττητε τοὺς ὑπ' αὐτῶν θεοπνεύστως ἐκτεθέντας καὶ καθορισθέντας βαθμοὺς τοῦ τιμίου γάμου μηδόλως ἀμελοῦντες ἢ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως παραχωροῦντες καὶ συγκατατιθέμενοι ἐπὶ τῷ γίνεσθαι συνοικέσια καὶ γάμους κεκωλυμένους καὶ ἐμποδισμένους παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων καὶ συνοδικῶν θεσπισμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς πᾶσι διατηρῆτε τὴν νομικὴν διάταξιν ἵνα ὦσιν ἔννομοι αἱ συζυγίαι τῶν συναπτομένων χωρίς τινος παρεκτροπῆς ἢ συγκαταθέσεως ἀρχιερατικῆς περὶ τοὺς κεκωλυμένους καὶ ἐμποδισμένους γάμους, ἐπειδὴ ὡς οἴδατε τὸ ἱερὸν τοῦτο μυστήριον τοῦ γάμου συγκεχώρηται παρὰ Θεοῦ καὶ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, διώρισται ὅμως γίγνεσθαι κατὰ τοὺς συγκεχωρημένους βαθμούς, καὶ ὁ κατὰ τόπον ἀρχιερεὺς οὐκ ἔχει τοιαύτην ἐξουσίαν παραβαίνειν τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὅρους καὶ βαθμοὺς οὐδὲ συγκατατίθεσθαι οἰκονομίας χάριν, ἀλλ' ὀφείλει ἐπαγρυπνεῖν ὡς φύλαξ ἀκριβὴς πάντων τῶν τοῦ Θεοῦ νόμων καὶ ἐντολῶν καὶ τῶν ἀποστολικῶν διακελεύσεων καὶ τῶν συνοδικῶν θεσπισμάτων καὶ γὰρ κατὰ τὸν σοφὸν Σειρὰχ

"ὅσῳ μέγα τὸ ἀξίωμα τοσούτῳ μείζους καὶ οἱ κίνδυνοι τῷ τὴν ἐπισκοπὴν ἔχοντι, ἀρκεῖ γὰρ καὶ ἓν κατόρθωμα ἐπισκοπῆς ἀνενεγκεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἓν ἁμάρτημα εἰς αὐτὴν ἐμβαλεῖν τὴν γέενναν„. Ἐκ τούτου τοίνυν κατανοήσητε τὴν ἐπικειμένην ὑμῖν ὀφειλὴν περὶ τῆς ἀναγκαιοτάτης προσοχῆς τῆς ἀπαραβάτου διατηρήσεως καὶ φυλακῆς τῶν νομίμων καὶ καθηκόντων. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα "ὁ ἐλάχιστος συγγνωστὸς ἐστὶν ἐλέους, δυνατοὶ δὲ δυνατῶς ἐτασθήσονται, οὐ γὰρ ὑποσταλεῖται πρόσωπον ὁ πάντων δεσπότης οὐδὲ ἐντραπήσεται μέγεθος„. Παρὰ ταῦτα δὲ παραγγέλλομεν ἵνα προσέχητε ἐπιμελῶς κἂν τούτῳ εἰς τὸ νὰ μὴ γίνεται ἡ διάλυσις τῶν νομίμως συναφθέντων καὶ εἰς γάμου κοινωνίαν ἐλθόντων, ἀλλ' ἐάν τι ἀνδρόγυνον σκανδαλισθῇ καὶ ἐξαιτήσωνται τὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπαλλαγὴν καὶ διάζευξιν, ὑμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς μεμνημένοι τῆς δεσποτικῆς ἐντολῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις, ἃ ὁ Θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω, θέλετε καταβάλῃ τὴν δυνατὴν ἐπιμέλειαν διὰ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας καὶ ἀρχιερατικῆς νουθεσίας ἢ καὶ εὐκαίρου ἐπικρατήσεως τὰ πρὸς εἰρήνην αὐτῶν διαλλαγήν τε καὶ ὡς τὸ πρῶτον ἕνωσιν, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τοῦ ιγ' ἱεροῦ κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἱερᾶς Συνόδου, οὕτως ἀποφαινομένου "περὶ τῶν τοὺς ἄνδρας ἢ τὰς γυναῖκας ἀπολυόντων ἵνα οὕτω μείνωσιν, ὥστε κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐντολὴν μήτε ὁ ἀπὸ γυναικὸς ἐαθεὶς μήτε ἡ ἀπὸ ἀνδρὸς καταλειφθεῖσα ἑτέρῳ συζευχθῇ. ἀλλ' ἢ οὕτω μείνωσιν ἢ ἑαυτοῖς καταλλαγῶσι, οὗπερ ἐὰν καταφρονήσωσι πρὸς μετάνοιαν καταναγκασθῶσι„. Καὶ φυλάττοντες ἀπαραβάτως τὴν περὶ τούτων ἐκκλησιαστικὴν θεσμοθεσίαν συμβουλεύητε τοῖς σκανδαλιζομένοις ἀνδρογύνοις παραινοῦντες πατρικῶς καὶ διδάσκοντες αὐτοὺς ἀρχιερατικῶς τὰ πρὸς εἰρήνην, συνοίκησίν τε καὶ ἕνωσιν αὐτῶν ἵνα πεισθέντες καταλλαγῶσι, ὅτι τοῦτο ἔργον ἡμῶν τῶν ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων, φροντίζειν ἐκ παντὸς τρόπου τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τῶν ἐμπιστευθέντος ἑκάστῳ παρὰ Θεοῦ εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ φυλάττειν κατὰ τὰς πρὸς αὐτὸν ὑποσχέσεις αὐτοῦ τὰς θεϊκὰς αὐτοῦ ἐντολὰς καὶ νομικὰς διατάξεις καὶ τὰ συνοδικὰ τῶν θεοφόρων πατέρων θεσπίσματα καὶ δι' αὐτῶν ποδηγετεῖν τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα εἰς νομὰς σωτηρίους τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος......

Ἐγκύκλιος Πατρ. καὶ Συν. ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1797.

Β'. Περὶ τοῦ μὴ εὐλογεῖν γάμους παρ' ἐνορίαν....

... Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς παραγγελλόμεθά τε καὶ ἐπιτάττομεν πᾶσιν ὑμῖν τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ὅπως προσέχοντες ἀκριβῶς διατηρῆτε πάντας τοὺς θείους νόμους καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικοὺς κανόνας καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν θεοφόρων τῆς ἐκκλησίας πατέρων ἀπαρατρέπτους τε καὶ ἀπαραβάτους καὶ μηδεὶς ἐξ ὑμῶν τοῦ

λοιποῦ τολμήσῃ ἐξ ἄλλης ἐπαρχίας δραπετεύσαντα καὶ προσφυγόντα εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἱερωθῆναι ἀποδέχεσθαι ἐκεῖνον καὶ χειροτονεῖν ἱεροδιάκονον ἢ πρεσβύτερον, ὡς τοῦτο κεκωλυμένον παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ βίου, τοῦ τρόπου, τοῦ ἤθους, τῆς τάξεως, τῆς μαθήσεως ἢ καὶ αὐτῆς τῆς εὐσεβείας τοῦ ὑποκειμένου παραπλησίως, δὲ καὶ τοὺς ἐξ ἄλλων παροικιῶν καὶ ἐπαρχιῶν ὁρμωμένους καὶ προσφεύγοντας εἰς ξένας ἐπαρχίας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἐπὶ σκοπῷ τοῦ συναφθῆναι αὐτοὺς ἀμφοτέρους καὶ στεφανωθῆναι οὐχὶ παρὰ τοῦ κατὰ τόπον αὐτῶν ἀρχιερέως, ἀλλὰ παρ' ἄλλου καὶ τούτους μὴ ἀποδέχεσθαι μηδὲ ὅλως παρέχειν αὐτοῖς ἄδειαν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ εὐλογηθῆναι διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς μεταξὺ αὐτῶν συγγενείας καὶ τῆς αἰτίας δι' ἣν ἀφῆκαν τὴν πατρίδα αὐτῶν καὶ οὐκ ἠθέλησαν εὐλογηθῆναι παρὰ τοῦ κατὰ τόπον αὐτῶν ἀρχιερέως ἀλλὰ περιπλανῶνται τῇδε κακεῖσε ἐπὶ σκοπῷ μόνον τοῦ ἐξαπατῆσαί τινα τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν ἀρχιερέων εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀσυγγνώστου ἐκείνων παρανομίας..... Ἐγκύκλιος Πατρ. καὶ Συν. ἐν μηνὶ Φεβρ. 1798.

Γ'. Περὶ τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς ἔγκυρον τοῦ γάμου σύστασιν.

Ὁ περὶ τῶν συνοικεσίων λόγος, πολὺς πανταχόθεν γινόμενος, ἐφέλκει περισσοτέρως τὴν προσοχὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶς προϊσταμένων ἀείποτε· διὰ τοῦτο πρὸς εὐχερῆ κατάληψιν τῶν ἁπανταχοῦ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφῶν ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀποφαίνεται, ὅτι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐναπαιτοῦνται τρία τινὰ εἰς τὸν νόμιμον καὶ κανονικὸν γάμον, α' τὸ ὁμοιόθρησκον τῶν συναφθησομένων προσώπων τουτέστιν ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ νὰ ἦναι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας τέκνα, ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ῥητοῦ αἵρεσις, β' ἡ ἱερολογία τοῦ ἱερέως καθότι ἄνευ ἱερατικῶν πράξεων μυστήριον οὐκ ἐπιτελεῖται, γ' ἡ τοῦ ἀρχιερέως ἄδεια καθότι αὐτῷ μόνῳ ἐμπεπίστευται ἡ τῶν ψυχῶν φροντὶς κατὰ τὸν λθ' κανόνα τῶν ἀποστόλων λέγοντα "οἱ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι ἄνευ τῆς τοῦ ἐπισκόπου γνώμης μηδὲν ἐπιτελείτωσαν, αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐμπεπιστευμένος τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν λόγον ἀπαιτηθησόμενος„· ὅθεν ἑνὸς τούτων μὴ ὄντος ὁ γάμος ἀσύστατος καθ' ἑαυτόν ἐστιν καὶ παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων ἄκυρος ἀποφαίνεται· πῶς γὰρ εἰ συναφθεῖεν εἰς ἓν ὑποκείμενα διαφόρου αἱρέσεως ἤτοι δόγματος; ἀλλὰ καὶ ὁ οβ' τῆς ἐν Τρούλλῳ ἁγίας Συνόδου κανὼν αὐστηρῶς τὰ τοιαῦτα ἀπαγορεύει λέγων "μὴ ἐξέστω ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί, μήτε μὴν αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον ζεύγνυσθαι, ἀλλ' εἰ καὶ φανείη τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἁπάντων γινόμενον, ἄκυρον τὸν γάμον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι συνοικέσιον„, καὶ μὴ δεῖν τοὺς ὀρθοδόξους αἱρετικοῖς γάμοις συνάπτεσθαι, τοὺς δὲ τοῦτο ποιήσαντας ἀφορίζεσθαι ἀκυρουμένου καὶ τοῦ γάμου· καὶ ὁ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ λα' "οὐδέσιν ἔξεστι διδόναι τέκνα

ἐπὶ γάμῳ αἱρετικοῖς ἀλλὰ μᾶλλον λαμβάνειν εἴ γε ἐπαγγέλλοιντο χριστιανίζειν„. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ καθ' ἡμᾶς ὀρθόδοξος ἀνατολικὴ Ἐκκλησία φυλάττουσα ἄνωθεν τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας τῶν θεοφόρων πατέρων διατηρεῖ ἀκριβῶς τὰ νομοθετηθέντα καὶ διενεργεῖ ἀπαραβάτως ταῦτα, τὰ δὲ παρὰ τὴν διακέλευσιν καὶ ἀπόφασιν τῶν ἱερῶν κανόνων γεγονότα συνοικέσια ἄκυρα καὶ ἄθεσμα καὶ ὡς μηδόλως ὑπάρξαντα φρονεῖ καὶ ἀποφαίνεται καὶ τὴν ἀπ' ἀλλήλων θεσπίζει διάζευξιν· ὅθεν ἐπὶ τούτῳ ἐκδίδεται τὸ παρὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀποδεικτικὸν γράμμα. αωλε΄ Δεκεμβρίου λα΄.

Δ΄. Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ἐκ πορνείας συνοικεσίων.

.... "Πάντα κατὰ τάξιν καὶ εὐσχημόνως γινέσθω„ φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος ὑποδεικνύων εὔτακτον καὶ εὐσχήμονα τὸν βίον τῶν χριστιανῶν καὶ ὑποτιθέμενος τὸ ἄμεμπτον καὶ σεμνοπρεπὲς εἰς ὅλας τὰς πράξεις τοῦ πολιτεύματός των. Διὰ τοῦτο καθὼς περὶ πάντων οὕτω καὶ περὶ τοῦ γάμου ὅροι ἐτέθησαν ἐκκλησιαστικοί τε καὶ πολιτικοὶ καὶ κανόνες ἐθεσπίσθησαν, κατὰ τοὺς ὁποίους νὰ ἐκτελῆται τὸ θεῖον τοῦτο μυστήριον διὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ λογίζηται σύμφωνον μὲ τὴν ἀποστολικὴν ἐντολὴν καὶ εὔσχημον καὶ ἄμεμπτον κατὰ πάντα. Μερικοὶ τῶν χριστιανῶν ὅμως καταφρονοῦντες τὰς ἱερὰς ταύτας διατάξεις καὶ περιορίζοντες τὸν σκοπὸν τοῦ μυστηρίου εἰς μόνα σωματικὰ τέλη ἐκτραχηλίζονται εἰς ἀθεμιτουργίας ψυχοβλαβεῖς τῶν μὲν νεανίδων ἐπ' ἐλπίδι συζεύξεως παραδιδουσῶν τὴν τιμήν των, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἀνοήτως συναρπαζομένων ὑπὸ νεανικῆς ὁρμῆς· ὥστε ἡ νόμιμος καὶ θεάρεστος συζυγία ἥτις πρέπει νὰ ἔχῃ προηγουμένην τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν διὰ τῶν στεφάνων ἀμοιβὴν τῶν παρθενικῶν ἀρετῶν γίνεται πορνείας ἀποτέλεσμα καὶ εἶδος τιμωρίας καὶ βιαίου ζυγοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ συνέπειαι οὐδὲν ἄλλο εἰ μὴ ὄνειδος διηνεκὲς καὶ διχόνοιαι ἀκατεύναστοι, καὶ συζωΐα πλήρης δεινῶν καὶ ἀνησυχίας, καθὼς βλέπομεν τὰ τοιαῦτα παραδείγματα καθ' ἑκάστην. Διὰ ταῦτα λοιπὸν κεκινημένοι ἐκ προνοίας ἀξιοχρέου εἰς ἐξάλειψιν τῆς πολυβλαβοῦς ταύτης παρεκτροπῆς καὶ καταχρήσεως καὶ ἐμμένοντες εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἱερῶν νόμων ἐπαναλαμβάνομεν τὰς περὶ τούτου ἐκκλησιαστικὰς παραγγελίας μας καὶ διατάττομεν καὶ θεσπίζομεν ἀμεταθέτως διὰ συνοδικῆς συνδιασκέψεως ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὑπάρχωσι κεκωλυμένα καὶ διόλου ἀσυγχώρητα τὰ ἐκ πορνείας συνοικέσια. Διὸ καὶ κάθε νεᾶνις νὰ προσέχῃ καλῶς εἰς τὸ νὰ φυλάττῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ὑπόληψιν τῆς σωφροσύνης της καὶ νὰ μὴ προδίδῃ τὴν τιμήν της ἐπ' ἐλπίδι ὑπανδρείας μήτε νὰ παρασύρηται πειθομένη εἰς τὰς ἀφρόνους ὑποσχέσεις ἀλόγου καὶ ἐσκοτισμένης ὁρμῆς, γνωρίζουσαι καλῶς ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπάτης των δὲν θέλουν ἀπολαύσει εἰ μὴ τὸ ὄνειδος καὶ τὴν ἀνωφελῆ μεταμέλειαν, καθότι ἡ Ἐκκλησία δὲν θέλει ἐπιτρέψῃ καὶ συγχωρήσῃ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν στεφάνωσιν τοιούτων ἀτίμων καὶ ἐκ πορνείας

συνοικεσίων, μήτε θέλει φανῇ δεκτὴ καμμία περὶ τούτου ἀγωγὴ εἰς βίαν στεφανώσεως, ἀλλ' ὁ μὲν τολμητίας νέος ὅστις ἤθελε πράξει τοιοῦτον ἀπάτης ἀνοσιούργημα θέλει παιδεύηται μὲ αὐστηρὰν ποινήν, ἡ δὲ ἀπατηθεῖσα νέα θέλει μένῃ μὲ τὸ ὄνειδος τῶν ἀνθρώπων καὶ μὲ τὴν ζημίαν τῆς παρθενίας της· αὐτὸ τοῦτο πληροφορούμενοι καὶ οἱ γονεῖς νὰ προσέχωσι καλῶς τὰς συναναστροφὰς τῶν θυγατέρων των, καὶ οὐ μόνον ξένων καὶ ἀδιαφόρων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρραβωνιαστικῶν τὴν συχνὴν εἴσοδον καὶ συναναστροφὴν νὰ ἐμποδίζωσιν, ἀποφεύγοντες φρονίμως τὰ ἄτοπα καὶ τὰς λυπηρὰς αὐτῶν συνεπείας μὲ τὴν προειδοποίησιν ὅτι οὐδεμία μεσιτεία καὶ μεσολάβησις θέλει εὕρει χώραν εἰς ἐναντίαν περίστασιν. Τούτου ἕνεκα θεσπίζομεν ὥστε ὁ καιρὸς καὶ τὸ διάστημα τῶν ἀρραβώνων νὰ ἦναι προσδιωρισμένον ἢ εἰς ἓξ μῆνας ἢ τὸ πολὺ ἕνα χρόνον καὶ ὄχι περισσότερον· καὶ εἰς τοῦτο μεταξὺ νὰ μὴ εἰσέρχηται καὶ ἐξέρχηται ὁ ἀρραβωνιαστικὸς μήτε νὰ διανυκτερεύῃ ἀλλὰ εἰς ἐπισήμους ἑορτὰς σπανίως νὰ ἔρχηται χάριν ἁπλοῦ χαιρετισμοῦ· πρὸς διατήρησιν δὲ τούτων θέλει δίδεται μὲν παρὰ τῶν γονέων τῆς ἀρραβωνιαζομένης κόρης εἴδησις εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ μουχτάρηδες ἑκάστης ἐνορίας, οὗτοι δὲ πάλιν ἐξετάζοντες πρῶτον περὶ τῆς νομιμότητος θέλουν προσέχει καλῶς καὶ εἰς τὸ περὶ σουδίτων κεφάλαιον, διὰ νὰ μὴ γίνωνται δηλαδὴ φανερῶς ἢ κρυφίως ἀρραβῶνες μὲ ἕλληνας ἢ ὑποκειμένους εἰς ξένας αὐλάς, ὡς ἐκκλησιαστικῶς τε καὶ πολιτικῶς τοῦ τοιούτου ὄντος ἀπηγορευμένου, καὶ θέλει γίνεται ἀκριβὴς παρατήρησις ἵνα μὴ συχνάζωσιν εἰς τὰ ὀσπήτια τῶν ἀρραβωνιαστικῶν των οἱ ἀρραβωνιαζόμενοι, τὸ ὁποῖον θέλει νομίζηται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὡς χρέος τῶν μουχτάρηδων ἑκάστης ἐνορίας, ὥστε ὅποιον ἴδωσι μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν πηγαινοερχόμενον εἰς τὸ ὀσπήτιον τῆς ἀρραβωνιστικῆς του νὰ τὸν ειδοποιῶσιν εἰς τὴν διοίκησιν ἢ πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον διὰ νὰ παιδεύηται.

'Εγκύκλιος Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ 'Οκτώβριος 1836.

Ε'. Τόμος περὶ βαθμῶν συγγενείας κωλυομένων.

. . . Διὰ ταῦτα ἡ Μετριότης ἡμῶν τοῖς 'Αποστολικοῖς καὶ Συνοδικοῖς ἑπομένη ἴχνεσι, καὶ τούτοις ἀπαρεγκλίτως παρακολουθοῦσα, ἔγνω κοινῇ συνδιασκέψει, μιᾷ τε ὁμοφώνῳ γνώμῃ ἁπάντων τῶν ἐν Βασιλευούσῃ ἐνδημούντων ὀρθοδόξων ἱεραρχῶν τῶν τε 'Αγιωτάτων καὶ Σεβασμιωτάτων προκατόχων ἡμῶν τοῦ κυρίου Κωνσταντίου Α' καὶ τοῦ κυρίου Κωνσταντίου Β, τοῦ Μακαριωτάτου καὶ 'Αγιωτάτου Πατριάρχου τῶν 'Ιεροσολύμων κυρίου 'Αθανασίου καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς 'Ιερωτάτων 'Αρχιερέων καὶ ὑπερτίμων ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητῶν καὶ περιποθήτων ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τὸν παρόντα πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν ἐκθέσθαι τόμον ἐπικυροῦντα καὶ οἱονεὶ ἀνακαινίζοντα καὶ ἐπιστηρίζοντα τὰ ἔκπαλαι περὶ τῶν βαθμῶν τῶν συνοικεσίων τεθεσπισμένα ὑπὸ τῆς

ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ μέχρι τοῦδε ἀλληλοδιαδόχως διενεργούμενα καὶ ἐν εἴδει προαναφωνήσεως ἀνακηρύττοντα τοῖς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξοις Ἀρχιερεῦσι τοῖς τοῦ κλήρου ἅπασι καὶ παντὶ τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι μηδεμίαν ἔσεσθαι τοῦ λοιποῦ μηδὲ ἐλπίσαι συγκατάβασιν ἐν οἱῳδήποτε κεκωλυμένῳ ὄντι παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων συνοικεσίου βαθμῷ, εἴτε πρὶν καὶ ἐρωτηθέντος εἴτε συντελεσθῆναι φθάσαντος· ἐφ' ᾧ καὶ γράφοντες ὁριζόμεθα ἐν ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ἵνα ἡ περὶ τῶν γάμων ἀρχαιοτάτη καὶ θεοδίδακτος καὶ δι' ἱερῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ Πατριαρχικῶν νόμων καὶ ἀποφάσεων ἐπικυρωθεῖσα καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐπικρατοῦσα καὶ ἐμπολιτευομένη διάταξις ὑπάρχῃ ἀπαραποιήτως διενεργουμένη καὶ φυλαττομένη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς διασῴζηται ἀπαραχάρακτος καὶ οἱ περὶ βαθμολογίας τῶν γάμων κανόνες καὶ ἱεραὶ διατυπώσεις πάσης ἐνδεχομένης ἀνάγκης αἰωνίως ἐπικρατῶσιν ἰσχύοντες· μόνον γὰρ τίμιον γάμον γνωρίζομεν καὶ ἀποδεχόμεθα, τὸν ἔννομον καὶ κατὰ τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας τῶν θείων Πατέρων ἡμῶν συναπτόμενον, καὶ ὡς ῥίζαν ἀγαθὴν καὶ ὑποβάθραν γένους τιμίου καὶ εὐσεβοῦς λογιζόμεθα, ὅπου δηλονότι ἡ συγγενικὴ βαθμολογία ἀκριβῶς καὶ ἀπαραποιήτως φυλάττεται, ἤτοι εἰς μὲν τὴν ἐξ αἵματος συγγένειαν μέχρι τοῦ ὀγδόου βαθμοῦ, εἰς δὲ τὴν ἐξ ἀγχιστείας μέχρι τοῦ ἕκτου καὶ εἰς τὴν ἐκ τριγενείας μέχρι τοῦ τετάρτου· ἐπὶ δὲ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ὁρίζεται κατὰ βάθος ὁ ὄγδοος κατὰ τὴν ἐξ αἵματος βαθμολογίαν, ὅτι ἡ κατὰ πνεῦμα οἰκειότης μείζων τῆς κατὰ σάρκα. Καὶ οὗτοι ἔσονται οἱ ἔσχατοι ὅροι τῆς ἀκωλύτου τῶν νομίμων συνοικεσίων ἐκτελέσεως· πᾶσαν δὲ ἄλλην γαμικὴν συνάφειαν, τοὺς ἐκτεθέντας βαθμοὺς ὑπερπηδῶσαν καὶ τὴν κανονικὴν ταύτην βαθμολογίαν μὴ φυλάττουσαν, ὡς παράνομον ἀθεμιτογαμίαν καὶ αἱμομιξίαν καὶ τὸ σεμνοπρεπὲς τοῦ ἱεροῦ γάμου καθυβρίζουσαν ἀποστέργομεν τοῖς ὅλοις, καὶ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ἀποκλείομεν, καὶ πόρρω τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ ἀπορρίπτομεν καὶ ὡς ἄθεσμον καὶ ἀτελεσιούργητον τὸ τοιοῦτο συνοικέσιον λογίζεσθαι ὁριζόμεθα, καὶ τοὺς παραβάτας καὶ τῶν ἱερῶν νόμων καταφρονητὰς ἐναντίους τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν ἐπανατειναμένοις ἐπιτιμίοις ἐνόχους ἀναγράφομεν καὶ ὑπευθύνους, μηδεμιᾶς τοὐντεῦθεν ἐφ' οἱῳδήτινι λόγῳ καὶ ἀνάγκῃ οἰκονομίας ἢ παροράσεως ἄπαγε! χώραν θαρρούσης λαχεῖν. Ὅθεν καὶ ὁ παρὼν ἡμέτερος πατριαρχικὸς καὶ συνοδικὸς τόμος καταστρωθεὶς κἀν τῷ ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς κοινὴν τῶν ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξων διαβεβαίωσιν. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αωλθ' Φεβρουαρίου ι'.

ΣΤ'. Περὶ τῶν παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν πρὸς γάμον τῶν μὴ καταγομένων ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

. . . . . Εἰ καὶ πολλάκις ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν

τὰς παρανομίας καὶ τὰ ἀδικήματα, τὰ λαβόντα χώραν κατὰ καιροὺς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν συνοικεσίων τῶν συγκροτουμένων μεταξὺ ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν συνεστήσατο ἀκριβῆ προσοχὴν καὶ αὐστηρὰν ἔρευναν πρὸς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχάς, ὅμως μὴ καταβληθείσης τῆς προσηκούσης ἀκριβείας οὐκ ὀλίγα συνοικέσια συνεκροτήθησαν ἄχρι τοῦδε ἐνταῦθα τε καὶ πολλαχοῦ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀνακαλυφθέντος ὕστερον ὅτι θάτερον τῶν συζευχθέντων μερῶν ἐκωλύετο, ἅτε μεμνηστευμένον καὶ συνεζευγμένον ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἢ καὶ ἀλλαχοῦ, τοῦτο δέ, διότι ὁ κατὰ τόπον ἀρχιερεὺς ἢ ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ ὠλιγώρησεν ἵνα ἐξασφαλισθῇ δι᾽ ἐπισήμου πιστοποιητικοῦ ἐγγράφου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς τῆς πατρίδος τοῦ συζευχθέντος προσώπου, βασισθεὶς εἰς ἀσυστάτους καὶ ἀβασίμους πληροφορίας. Τὰς τοιαύτας παρανομίας ὡς παραιτίους ἀνεπανορθώτων δυστυχημάτων καὶ ἀδικιῶν σπεύδοντες περιστεῖλαι κατὰ τὸ δυνατὸν ἐκ προνοίας ἀξιοχρέου ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς, πέμπομεν τῇ Ἀρχιερωσύνῃ αὐτῆς τὴν παροῦσαν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον ἡμῶν ἐπιστολήν, δι᾽ ἧς γράφοντες ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα αὐτῇ ὅπως τοῦ λοιποῦ, προκειμένου δοθῆναι ἄδειαν γάμου πρὸς σύζευξιν νεάνιδός τινος ἐκ τῆς ἐπαρχίας της μετ᾽ ἀνδρὸς ἐξ ἄλλης ἐπαρχίας καταγομένου, ἀπαιτῇ καὶ λαμβάνῃ προηγουμένως πιστοποιητικὸν ἔγγραφον τοῦ Ἀρχιερέως τῆς πατρίδος αὐτοῦ πρὸς ἔνδειξιν ὅτι ὑπάρχει ἐλεύθερος εἰς γάμου κοινωνίαν ἐλθεῖν, καὶ οὕτω δίδωσιν αὐτῷ τὴν Ἀρχιερατικὴν αὐτῆς ἄδειαν ὑπ᾽ ὄψιν ἔχουσα ὅτι, ἂν ἐξ ὀλιγωρίας αὐτῆς ἢ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου της συμβῇ τυχὸν τοιαύτη τις παρανομία, ἡ εὐθύνη τῶν συνεπειῶν ἐπιβαρύνει δικαίως αὐτήν· συνεπείᾳ τῶν ἐκτεθέντων προσκληθεῖσα παρά τινος τῶν ἀποδημούντων ἐπαρχιωτῶν της ἵνα χορηγήσῃ αὐτῷ πιστοποιητικὸν ὅπως συνάψῃ γάμον ἐν ἄλλῃ χώρᾳ καὶ ἐπαρχίᾳ ὀφείλει προηγουμένως ἐρευνᾶν ἀκριβῶς καὶ βεβαιοῦσθαι ὅτι οὐδὲν ἔχει τὸ κωλῦον πρὸς τοῦτο καὶ τότε μόνον δίδωσιν αὐτῷ τὸ αἰτούμενον ἔγγραφον διὰ τὴν δέουσαν χρῆσιν. Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος 18 Ἰανουαρίου 1873.

Ζ'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα .... Τούτου ἕνεκα ἐπαναλαμβάνοντες ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς τὰς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀναγκαίας διαταγὰς διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ὅπως ἐπιτείνουσα ἔτι μᾶλλον καὶ συντονώτερον τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτῆς προσοχὴν καὶ ἐπαγρύπνησιν εἰς τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς ἐμπιπτούσας συγκροτήσεις συνοικεσίων μεταξὺ ξένων εἴτε ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἴτε ἐξ οἱουδήποτε κλίματος Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καταγομένων, μηδαμῶς χορηγῇ ἄδειαν τοῦ συνέρχεσθαι αὐτοὺς εἰς γάμου κοινωνίαν, μὴ φέροντας ἐπίσημον πιστοποιη-

τικὸν γράμμα τοῦ κανονικοῦ ἀρχιερέως, εἰς οὗ τὴν περιφέρειαν ὑπάρχει ὁ δῆμος εἰς ὃν ἀνήκουσι, διαβεβαιοῦν τὸ πρὸς γάμον ἀκώλυτον αὐτῶν καὶ ἐλεύθερον. Ἐν ἑκάστῃ δὲ αἰτήσει ξένου ἀποβλέποντος εἰς γάμον ἀπαραίτητον γνωρίζουσα καὶ τῶν οὐκ ἄνευ τὴν ἐμφάνισιν τοιούτου πιστοποιητικοῦ γράμματος τοῦ Ἀρχιερέως τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ διὰ τούτου ὀφείλουσα ἀσφαλίζεσθαι κατὰ παντὸς λάθους ἢ ἀπάτης ἐνδεχομένης, μὴ παραδέχηται ἄλλας μαρτυρίας καὶ αἰτήσεις πρὸς χορηγίαν ἀδείας μηδὲ στηρίζηται εἰ μὴ ἐν μόνῳ τῷ ἀρχιερατικῷ, ὡς εἴρηται, πιστοποιητικῷ, διατάξῃ δὲ καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἀρχιερατικοῖς αὐτῆς ἐπιτρόποις ἵνα, συμφώνως καὶ ἀπαραλλάκτως φερόμενοι, ἔχωσιν ὅρον ἀπαράβατον ἐν ταῖς τῶν ξένων συζεύξεσι τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀρχιερατικῶν ἐγγράφων πιστοποιήσεων. Ἐγκύκλιος Πατρ. καὶ Συνοδικὴ τῆς 6 Ἀπριλίου 1875.

Η'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

.... Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σύναψιν μνηστειῶν, ὅσον δ' ἀποβλέπει εἰς τὴν τέλεσιν τοῦ θείου μυστηρίου τοῦ γάμου, ὅπερ μέγα ἐστί, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον Παῦλον, καθὸ τύπος ὑπάρχων τῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἑνώσεως τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν, ἐντελλόμεθα ἐπίσης καὶ παραγγέλλομεν ἵνα καὶ διὰ τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου καὶ χάριν τῶν οἰκογενειῶν ὑμῶν φυλάττητε ἀκριβῶς καὶ ἀπαραβάτως πάντα ὅσα ἡ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν νομοθεσία περὶ γάμων διακελεύεται, γινώσκοντες ὅτι πολλάκις ἡ ἐλαχίστη παράλειψις καθίστησιν ἄκυρον τὴν πρᾶξιν καὶ προκαλεῖ ἀνεπανορθώτους συνεπείας διά τε τοὺς συνάπτοντας τοιούτους γάμους παρὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας, καὶ διὰ τὰ ἐκ τῶν τοιούτων ἀθέσμων καὶ ἀκύρων γάμων τικτόμενα τέκνα. Ἰδίᾳ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐφιστῶμεν τὴν σύντονον προσοχὴν τῶν ἀρχιερατικῶς ἢ ἱερατικῶς προϊσταμένων, ὅπως πᾶσαν καταβάλλητε μέριμναν ἵνα ἐν τῇ τελέσει γάμων τηρῶνται πᾶσαι αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ νόμου, ἐξετάζητε καὶ αὖθις ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ μή τι παρενεβλήθη ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς μνηστείας κώλυμα ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων, ἐν περιπτώσει δὲ τοιαύτῃ μὴ μόνον ἀπέχητε τοῦ χορηγεῖν πιστοποιητικὸν πρὸς ἔκδοσιν ἀδείας, ἀλλὰ καὶ πληροφορῆτε ἐγκαίρως τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς διάλυσιν τῆς μνηστείας, ἀναλογιζόμενοι τὴν μεγίστην εὐθύνην, ἣν ὑπέχετε ἄλλως ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει δὲ τῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀποστελλομένων πιστοποιητικῶν, ἐντελλόμεθα ὑμῖν προσέχειν ἀκριβῶς καὶ σημειοῦν ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν πατρίδα τῶν μελλόντων ἐλθεῖν εἰς γάμου κοινωνίαν· καὶ ἐὰν ἀμφότεροι οἱ μέλλοντες συνάψαι γάμον, ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν, κατάγωνται ἐξ ἄλλης χώρας, ἐπαρχίας ἢ ἐνορίας, ζητεῖν καὶ λαμβάνειν ἔγγραφα ἐκδιδόμενα παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, εἰς ἃς ὑπήγοντο τέως οἱ εἰς γάμον ἐλθεῖν ζητοῦντες, μαρτυροῦντα τὸ ἀκώλυτον αὐτῶν εἰς

σύναψιν νομίμου γάμου, καὶ ἐπισυνάπτειν ταῦτα ἐν τῷ πρὸς τὴν μεγάλην Ἀρχιδιακονίαν πιστοποιητικῷ, ἀποστέλλειν δὲ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τοὺς τὴν ἔκδοσιν ἀδείας γάμου αἰτοῦντας πολὺ πρὸ τῆς ὡρισμένης εἰς τέλεσιν τοῦ γάμου ἡμέρας καὶ οὐχὶ τὴν προτεραίαν αὐτῆς, ἵνα, ἐὰν ἀναφυῇ ζήτημά τι, ὑπάρχῃ ὁ πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἐξακρίβωσιν τοῦ πράγματος ἀπαιτούμενος χρόνος.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν πᾶσιν ὑμῖν κληρικοῖς τε καὶ λαϊκοῖς ἵνα, οἱ μὲν πρῶτοι ἐξελέγχητε καὶ καταδιώκητε οἱ δὲ δεύτεροι ἀποφεύγητε ἐπιμελῶς τοὺς κρύφα ἢ ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν Πατριαρχείων τελουμένους γάμους, διότι οὗτοι πλὴν τοῦ νομικῶς ἐπιληψίμου ἔχουσιν ἀδύνατον πολλάκις τὴν ἀπόδειξιν αὐτῶν καὶ γίνονται αἴτια ἀνυπολογίστων ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν ζημιῶν τοῖς τε συνάπτουσιν αὐτοὺς καὶ τοῖς ἐκ τούτων γινομένοις τέκνοις. Ταῦτα ἐκ καθήκοντος ἐκκλησιαστικῆς προνοίας ἀπευθύνοντες πᾶσιν ἡμῖν, προτρεπόμεθα καὶ παραινοῦμεν πατρικῶς ἵνα, ὡς τέκνα εὐσεβῆ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, σεβόμενοι τὰς διατάξεις αὐτῆς καὶ συνετῶς κηδόμενοι τῆς οἰκογενειακῆς χρηστότητος καὶ εὐπρεπείας, τηρῆτε ταῦτα ἀπαρεγκλίτως, ἵνα ἔνθεν μὲν αἱ μνηστεῖαι καὶ οἱ γάμοι μηδὲν ἔχωσι τὸ ἐπιλήψιμον, ἔνθεν δὲ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, βασιλεύῃ ἐν τοῖς οἴκοις καὶ ἐν ταῖς ὀρθοδόξοις ὑμῶν κοινότησι σὺν τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Νβριος 1887.

Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ Διονυσίου.

Θ'. Περὶ ἐπισκοπικῆς ἀδείας ἐν τῷ γάμῳ.

Τοῖς κατὰ Χριστὸν πολιτευομένοις γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ ἀνέκαθεν κρατούσῃ ἐκκλησιαστικῇ ἱερᾷ θεσμοθεσίᾳ δεόντως τεθεσπισμένα καὶ τὰ περὶ γάμου τυγχάνουσιν ὄντα, ὥς τε μυστηρίου τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ ὡς θεμελιώδους τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδόξου πολιτείας θεσμοῦ, ἐφ' οὗ ὁ οἶκος ἐρείδεται ἐν εὐλογίᾳ Θεοῦ προαγόμενος, κρατύνεται δὲ ἡ φιλόχριστος τῶν πιστῶν κοινωνία, εὐοδουμένη ἐν θεαρέστῳ εὐκοσμίᾳ καὶ χρηστότητι ἠθῶν. Ἄγρυπνος τῶν κανονικῶν διατάξεων καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων θεματοφύλαξ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, μήτηρ δὲ φιλόστοργος τῶν ἐν αὐτῇ διαπεπιστευμένων πνευματικῶν τέκνων, οὐ διαλείπει ἐποπτεύουσα τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν παραδεδομένων αὐτῇ θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων "τῶν εἰς ψυχῶν θεραπείαν καὶ ἰατρείαν παθῶν τεθέντων, καὶ πρὸς θείαν ὁδηγούντων εὐλάβειαν", καθὰ οἱ θεοφόροι πατέρες περὶ αὐτῶν ἀποφαίνονται, προφυλάττουσα δὲ τοὺς πιστοὺς ἀπὸ ἀνόμων καὶ κατακρίτων πράξεων, αἷς ἀκολουθοῦσιν ἀναποδράστως, πρὸς τῇ εἰς Θεὸν ἁμαρτίᾳ, συνέπειαι τὰ μάλα ἐπιζήμιοι, σκάνδαλα δ' ἀπρεπῆ καὶ τοῖς χριστιανοῖς ὅλως ἀνοίκεια. Ἀπὸ τοιαύτης τοίνυν ἀγομένη ἀξιοχρέου προνοίας ἡ Ἐκκλησία, προσηκόντως διεκανόνισεν ὅπως, πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀνελλιποῦς τηρήσεως τῶν ὑπὸ

τῶν ἱερῶν Κανόνων διαγορευομένων, ἐκτελῶνται πρὸ τῆς ἱεροτελεστίας τοῦ γάμου πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι διατυπώσεις, καθ' ἃς οἱ μὲν ἁρμόδιοι ἱερεῖς προσάγουσι τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν ἀρχῇ τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά, ἐγγυώμενοι ὅτι οὐδὲν ὑφίσταται κώλυμα πρὸς νόμιμον στέψιν τῶν εἰς κοινωνίαν γάμου προσερχομένων, ὁ δὲ οἰκεῖος ἀρχιερεύς, ὁ μόνος ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ συμβαινούσας τυχὸν ἐκκλησιαστικὰς ἐκθέσμους πράξεις, ἐκδίδωσιν ἀκολούθως τὴν νενομισμένην ἄδειαν, ὀνομαστὶ ἀναφέρουσαν τὸν στέψοντα ἱερέα. Οὕτως οὖν ἡ ἐπισκοπικὴ ἄδεια, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω διατυπώσεων παρεχομένη, οὐ μόνον βεβαιοῖ τὴν νομιμότητα τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ συνίστησι τὸ κῦρος αὐτοῦ ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας ἐν γένει.

'Αλλ' ἐπειδή, ἐναντίον τῶν περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων, συμβαίνουσιν ἔστιν ὅτε ἱερολογίαι γάμων κρύφα, ἤτοι ἄνευ τῶν νενομισμένων διατυπώσεων, ἑπομένως δ' ἄνευ τῆς ἀναγκαίας ἐπισκοπικῆς ἀδείας, ἡ δὲ παράβασις αὕτη ὀλεθρίας συνεπαγομένη τὰς συνεπείας τοῖς ἐνδιαφερομένοις, ἠθικὴν παραλυσίαν, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ χαλάρωσιν ἀπειλεῖ τοῦ ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ, διὰ ταῦτα δεῖν ἔγνωμεν τὴν προσήκουσαν λαβεῖν καὶ αὖθις ἐκκλησιαστικὴν πρόνοιαν πρὸς τελείαν παῦσιν τῶν τοιούτων ψυχολέθρων καὶ ἀντικανονικῶν παρεκτροπῶν. Καὶ δή, ἐφιστῶντες συντόνως τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀναμιμνήσκοντες δ' ὅσα καὶ ἄλλοτε ἡ 'Εκκλησία περὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπισκοπικῆς ἀδείας δι' ἐγκυκλίων γραμμάτων αὐτῆς διετύπωσεν, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν ἵνα ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ διακυβέρνησιν τελούσῃ ἐπαρχίᾳ ἐπιμελῆται τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ διατεταγμένων, γιγνώσκων ὅτι ὁ κρύφα καὶ ἄνευ προηγουμένης ἐπισκοπικῆς ἀδείας τελούμενος γάμος **ἄκυρός** ἐστι καὶ ὡς μὴ ὑπάρξας, ὁ δὲ τελέσας ἱερεὺς εἰς αὐστηρὰς ὑποβάλλεται ποινάς, καὶ οὐδεμία, ὡς εἰκός, αἴτησις περὶ ἀναγνωρίσεως ἢ κυρώσεως τοιούτων γάμων ἀποδεκτή ἐστιν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Τὴν ἐκκλησιαστικὴν δὲ ταύτην ἀπόφασιν ἀνακινούμενοι καὶ τῇ αὐτῆς 'Ιερότητι διὰ τῆς ἡμετέρας τῆς δε Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς 'Εγκυκλίου, ἐντελλόμεθα αὐτῇ ἵνα καταστήσῃ ἁρμοδίως γνωστὴν πᾶσι τοῖς ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν αὐτῆς χριστιανοῖς ἐπιβλέπουσα δεόντως καὶ ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ αὐστηρότητι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διατεταγμένων. 'Η δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς 'Ιερότητος.

'Εγκύκλιος Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ 21 Σεπτεμβρίου 1893.

ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ I.[1]

Ὑπάρχοντος νομίμου γάμου μεταξὺ τῶν συζύγων τοῦ Κ. Κ. καὶ τῆς Μ. Κ., κατὰ τεκμήριον τὸ ὑπὸ ταύτης γεννη-

---

1. Κατὰ τεκμήριον νόμου, τὸ ἐν νομίμῳ γάμῳ συλληφθὲν τέκνον πατέρα ἔχει τὸν σύζυγον τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ νόμιμον τέκνον καλεῖται, ἢ ἄλλως ὁ πατὴρ ἀπὸ γάμου δείκνυται

Τὸ βραχύτατον τῆς κυοφορίας ὅριον, καθ' ὃ δύναται νὰ γεννηθῇ τέκνον ζῶν εἶναι ἡμέραι 182, Πανδ. 3 § 12 (38 16), τὸ δ' ὕστατον εἶναι μῆνες 10, ἤτοι ἡμέραι 300 Ὅθεν ἂν ἀναδρομικῶς ἀπὸ τῆς γεννήσεως, κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ παρεμπίπτον μεταξὺ τοῦ βραχυτάτου καὶ ἀπωτάτου τῆς κυοφορίας ὁρίου, ὑπῆρχε γάμος, τὸ τέκνον κατὰ τεκμήριον, καθ' οὗ δὲν ἐπιτρέπεται ἀνταπόδειξις στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς τελειότητος τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, πατέρα ἔχει τὸν ἄνδρα τῆς τεκούσης αὐτὸ μητρός· ἀργεῖ δὲ μόνον τὸ τεκμήριον ἂν κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἦτο ἀποδεδειγμένως ἀδύνατος πᾶσα τῶν συζύγων συνάφεια Ἡ τῆς μοιχείας τῆς γυναικὸς ἀπόδειξις καὶ ἡ περὶ τούτου ὁμολογία αὐτῆς δὲν ἀνατρέπει τὸ τεκμήριον, διότι ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἔρευνα ἂν ἐκ τοῦ συζύγου ἢ ἐξ ἑτέρου συνέλαβεν ἡ γυνή.

Πάντα δὲ τὰ μὴ ἐν νομίμῳ γάμῳ γεννηθέντα τέκνα φυσικὰ καλοῦνται, μητέρα μόνον ἔχοντα οὐχὶ δὲ καὶ πατέρα.

θὲν τέκνον παρήχθη ἐκ τῆς συναφείας αὐτῶν, συμφώνως τῷ νομίμῳ ἀξιώματι «ὁ πατὴρ ἀπὸ γάμων δείκνυται», καὶ ἐπομένως τοῦτο εἶναι γνήσιον καὶ νόμιμον τέκνον τοῦ Κ. Κ., ἡ δὲ κατάθεσις τῆς γυναικὸς περὶ παραβάσεως τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως, οὐδόλως ὑποτίθησιν ὅτι τὸ ἐξ αὐτῆς τεχθὲν εἶναι νόθον. Μ. Σ. 26 (1872).

Τῆς ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου ἀγωγῆς τοῦ νῦν ἐφεσιβλήτου κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐχούσης ὡς ἀντικείμενον τὴν πρὸ τοῦ γάμου παρθενοφθορίαν αὐτῆς καὶ τὴν ἐξ ἀθεμίτου συναφείας αὐτῆς γέννησιν τέκνου ἀρτίου καὶ βιωσίμου ἐν διαστήματι ἓξ μηνῶν καὶ ἓξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ γάμου, τὸ Μητροπ. Δικαστήριον ὅλως ἐναντίον πρὸς τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ νόμου παρεδέξατο καὶ προέβη εἰς ἔκδοσιν ἀποφάσεως κηρυττούσης διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν γάμον· ἄκυρος δ' ἑπομένως εἶναι ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ, διότι καθ' ἃ λίαν ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ἡ ἐφεσείουσα σύζυγος, ά) ὁ σύζυγος αὐτῆς οὐ μόνον μετὰ τὸν γάμον αὐτοῦ οὐδόλως ἰσχυρίσθη ὅτι ἦν ἐκπεπαρθευμένη αὕτη, ἣν ὡς παρθένον ἠγάγετο (Ἁρμ. Δ· 15, 10) καὶ οὐδεμίαν τοιαύτην ὑπόνοιαν ἐξέφρασε κατ' αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ μετά τινας ἀπὸ τοῦ γάμου ἡμέρας κατέθηκεν ὡς μάρτυς ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν Λέρῳ πρωτοδικῶν ὅτι ἐν καιρῷ τοῦ γάμου εὗρεν αὐτὴν παρθένον, καὶ β') διότι κατὰ τὸν νόμον (Βασιλ. 45,1, 16) ἀποφαινόμενον οὕτως: «ὁ τῇ ἑκατοστῇ ὀγδοηκοστῇ δευτέρᾳ τικτόμενος ἐν τῷ νομίμῳ χρόνῳ τίκτεται», τὸ τέκνον τῆς ἐφεσειούσης ἐγεννήθη 188 ἡμέρας ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς μεταξὺ τῶν συζύγων ὁμιλίας, ἤτοι μετὰ ἓξ ἡμέρας ἀπὸ τοῦ ὡς ἀνωτέρω ὁριζομένου χρόνου· ἄρα ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ νῦν ἐφεσείοντος πρώην δ' ἐνάγοντος ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου

ἐμεσολάβησε πλάνη καὶ δόλος οὐδεμίαν ἔχει ὑπόστασιν, καθ' ὅσον ἀμφότερα ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐξελέγχονται ἀναληθῆ. Ἰ. Σ. 92 (1890).

§ 2.

Τὸ ἐξ ἀθεμίτου γάμου γεννηθὲν τέκνον δύναται νὰ κληρονομήσῃ τὴν προῖκα τῆς ἀποβιωσάσης μητρὸς αὐτοῦ, τὴν διὰ τοῦ ἀθεμίτου γάμου συστηθεῖσαν, μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων νομίμων τέκνων. Πρ. Ἰ. Σ. 31 Ἰανουαρ. 1883.

Τέκνον ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καταφαίνεται, συνελήφθη καθ' ὃν χρόνον ὁ ἐναγόμενος εὑρίσκετο ἔγγαμος μετ' ἄλλης γυναικός, καὶ ὑποτιθεμένου ὅτι τοῦτό ἐστι τέκνον αὐτοῦ, οἱ ἡμέτεροι νόμοι ἐκήρυξαν πάντοτε ἄνευ οὐδενὸς δικαιώματος διατροφῆς ἢ κληρονομίας πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Νεαρὰ 89 περὶ νόθων κεφάλαιον 15 : τελευταῖον δ' ἡμᾶς τοῦ νόμου μέρος ἐνδέχεται ὥστε καὶ αὐτὸ τὴν προσήκουσαν τάξιν λαχεῖν, ἐξαριθμήσασθαι τίνες οὐδ' αὐτοῦ τοῦ τῶν νόθων [ἄξιοι καθεστᾶσιν ὀνόματος· πρότερον μὲν γὰρ πᾶς ὁ ἐκ συνελεύσεων (οὐ γὰρ καλέσομεν γάμων) ἢ νεφαρίων ἢ ἰνκέστων ἢ δαμνάτων προελθών, οὗτος οὐδὲ φυσικὸς ὀνομασθήσεται οὐδ' ἀπαστραφήσεται παρὰ τῶν γονέων, οὐδ' ἕξει τινὰ πρὸς τὸν παρόντα νόμον μετουσίαν. Μ. Σ. 5 (1864).

Κατὰ τὰ καθεστῶτα νόμιμα ἐξομοιωθέντων πάντων τῶν φυσικῶν τέκνων οὐ δικαιοῦνται ἐνάγειν οὔτε αὐτὰ οὔτε αἱ φυσικαὶ αὐτῶν μητέρες ἐπὶ ἀναγνωρίσει καὶ διατροφῇ ὡς πατέρα οὐδένα, μὴ ἀναγνωρίζοντα τὸ τέκνον αὐτοῦ εἴτε ἐμπράκτως εἴτε δι' ἐγγράφου ἢ προφορικῆς ὁμολογίας. Μ. Σ. 5 (1864).

Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἐν ἰσχύϊ δίκαιον τὰ φυσικὰ τέκνα οὐκ ἔχουσι δικαίωμα κληρονομίας, ἢ διατροφῆς ὡς πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν, καθόσον αἱ νομικαὶ διατάξεις περὶ διατροφῆς καὶ κληρονομίας ἀνεφέροντο μόνον εἰς τὰ ἐκ παλλακίας γεννηθέντα τέκνα, ἥτις πολλακία ἀνέκαθεν ἀπηγορευμένη διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων, ὕστερον κατηργήθη τέλεον διὰ τῶν πολιτικῶν νόμων, Νεαρὰ 18 κεφ. 5, «εἰ γάρ τις τελευτῶν γνησίας αὐτῷ παντελῶς γονῆς οὐχ ὑπούσης..... τελευτήσειε μὴ διαθέμενος τὴν οὐσίαν.... εἴη δ' αὐτῷ κατὰ τὸν οἶκον ἕως τε περιῆν ἐλευθέρα τε ἡ γυνὴ ἐν παλλακῆς σχήματι συνοῦσα καὶ παῖδες ἐξ αὐτῆς (τοῖς γὰρ τοιούτοις μόνοις ταῦτα νομοθετοῦμεν, ἔνθα παντελῶς ἀναμφισβήτητός ἐστι ἥ τε τῆς παλλακῆς κατὰ τὸν οἶκον σχέσις, ἥτε τῶν νόθων ἐκεῖσε γονή τε καὶ τροφὴ) δίδομεν αὐτῷ καὶ ἀδιαθέτων τῶν γονέων τελευτώντων δύο τῆς πατρώας οὐσίας ἔχειν οὐγκίας. Νεαρὰ Λέοντος 91, 'Αρμέν. περὶ κληρονόμων § 69. Μ. Σ. 5 (1864).

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν δίκαιον καὶ κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ὅταν συνεστῶτος τοῦ γάμου συνάψῃ τις ἕτερον διαπράττει τὸ ἔγκλημα τῆς μοιχείας('Αρμ. Β, Ϛ'. 9. Δ. 5. Κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ Οἰκουμ. Συνόδου), τὰ δ' ἐκ τοιούτων σχέσεων γεννηθέντα τέκνα θεωροῦνται μοιχογέννητα, ἑπομένως οὐδόλως κέκτηνται ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς αὐτῶν κληρονομικὰ δικαιώματα, οἷα καὶ τὰ ἐκ νομίμου γάμου τέκνα, ὡς οὐκ ὀρθῶς διατείνεται ἡ αἰτοῦσα.

Ι. Σ. 44 (1886).

Τὸ χωρίον τῆς 117 Νεαρᾶς κεφ. β'. τοῦ 'Ιουστινιανοῦ «εἴ τις υἱὸν ἢ θυγατέρα ἔχων κλπ.», οὐδόλως ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς προκειμένης περιπτώσεως ἐπὶ τέκνων γεννηθέντων ἐκ πατρὸς διατελοῦντος ἐν γάμῳ νομίμῳ μεθ' ἑτέρας

γυναικός, ἐκ γάμου τουτέστιν ἀθεμίτου καὶ ἀκύρου, τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται ἔκ τε τῆς φράσεως «ἐλευθέρας γυναικὸς μεθ' ἧς γάμος συνίστασθαι δύναται» καὶ ἐκ τῆς κατωτέρω ἀναφερομένης, «ἐντεῦθεν γὰρ καὶ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν δείκνυται νόμιμον ἐσχηκέναι γάμον, ὥστε μηδὲ παρ' αὐτῆς πρὸς τὴν τοῦ γάμου πίστιν ἑτέραν ἀπόδειξιν ἐπιζητεῖσθαι κτλ.». Ἰ. Σ. 44 (1886).

§ 3.

Οἱ γονεῖς κατὰ τὰς ἀναλλοιώτους ἀρχὰς τοῦ φυσικοῦ δικαίου δύνανται διεκδικεῖν καὶ δι' οἱουδήποτε θεμιτοῦ μέσου λαμβάνειν τὰ ἴδια τέκνα, μάλιστα ἀνήλικα ὄντα, ὅπου καὶ ἂν ἀνεύρωσι ταῦτα, οὐδόλως γεννωμένης ἐντεῦθεν ἐνοχῆς αὐτῶν εἰς ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεων. Μ Σ.86 (1865).

Μόνος ὁ πατὴρ κέκτηται τὴν ἐπὶ τῶν τέκνων ἐξουσίαν, ἐξ ἧς ἀπορρέει καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ παρ' ἑαυτῷ ἐκτρέφειν τὰ τέκνα, ἡ δὲ μήτηρ τότε μόνον προτιμᾶται νὰ ἔχῃ τὰ τέκνα παρ' ἑαυτῇ, ὅταν διὰ τὴν νηπιώδη αὐτῶν ἡλικίαν χρήζωσι τῆς μητρικῆς περιθάλψεως. Μ. Σ. 27 (1875).

Ζῶντος τοῦ συζύγου, ἡ σύζυγος δὲν δικαιοῦται ἵνα ἐξασκῇ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν καὶ κινῇ δίκας αὐτεπαγγέλτως καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτοῦ. Ἰ. Σ. 32 (1885).

§ 4.[1]

Τὸ φυσικὸν τέκνον νομιμοποιεῖται μετὰ τὸν γάμον τῶν φυσικῶν αὐτοῦ γονέων. Πρ. Ἰ. Σ. 8 Ἰουνίου 1885.

1. Τέκνον συλληφθὲν μὲν πρὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, γεννηθὲν ὅμως μετ' αὐτὴν δὲν ἔχει χρείαν ἄλλης νομιμοποιήσεως. Ν. 11 Κωδ.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παρ' ἡμῖν ἀπὸ μακροτάτων χρόνων ἰσχυούσης νομολογίας μόνος ὁ ἐπιγενόμενος γάμος ἄνευ οὐδεμιᾶς ἑτέρας διατυπώσεως καὶ ἀποδείξεως συνεπάγεται τὴν νομιμοποίησιν τοῦ πρὸ αὐτοῦ γεννηθέντος τέκνου, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τοῦ προχείρου νομικοῦ τοῦ Θεοφίλου ἐπισκόπου Καμπανίας. Μ. Σ. 287 (1896).

§ 5.

Κατὰ τὴν ριζ'. κεφ. ε' ἰουστινιάνειον νεαράν, ἐπειδὰν ὁ πατὴρ τὴν πρόφασιν τῆς διαζεύξεως παράσχῃ καὶ ἡ μήτηρ εἰς δεύτερον γάμον οὐκ ἔλθῃ τρέφεσθαι παρὰ τῇ μητρὶ τοὺς παῖδας τὰς δαπάνας τοῦ πατρὸς παρέχοντος.
Γρ. Π. Σ. 1748. (Κ. Κριτίου σ. 260).

Τῷ δικαστῇ ἀπόκειται ἵνα ἀποφασίσῃ, καθ' ἃ τὰ συμφέροντα τῶν ἐκ τοῦ λυθέντος γάμου παραχθέντων τέκνων ὑπαγορεύουσι, εἰς ποῖον τῶν διαζευχθέντων συζύγων ὀφείλουσι τὰ τέκνα διαμένειν. Μ. Σ. 72 (1865).

Κατὰ τὸν νόμον τὰ τέκνα ἀνατρέφονται καὶ διατρέφονται παρὰ τῷ ἀναιτίῳ τῶν διαζευχθέντων δαπάναις τοῦ κατὰ νόμον ὑποχρέου πρὸς διατροφήν. Νεαρὰ 117 κεφ. 7
Μ. Σ. 66 (1867).

(5. 27). Διὰ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου ἐπέρχεται νομιμοποίησις τοῦ πρὸ αὐτοῦ γεννηθέντος τέκνου, ὡσεὶ τοῦτο ἐν τῷ γάμῳ ἐτέχθη, διότι μετὰ τὴν Νεαρὰν 89 τοῦ Λέοντος, ἡ γενομένη ἱερολογία καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ νομιμοποιήσεως περιττὴν καθιστῶσι πᾶσαν ἄλλην διὰ προικώων συμβολαίων ἢ ἄλλων γαμικῶν ἐγγράφων ἀποδοχὴν τῆς ἀναγνωρίσεως, ἀφοῦ μάλιστα οὐδέποτε τὴν ἀπέκρουσεν ὁ ἀναγνωρισθείς Ν. 10 Κωδ. (5. 27), Νεαρὰ 18 κεφ. 11, **Βασιλ.** 32.1, Νεαρὰ 118 κεφ. 5) Ἀρείου Πάγου ἀποφ. 51 (1870).

Τοῦ γάμου λυομένου ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς τὰ ἐκ τοῦ γάμου τούτου τέκνα μένουσι παρὰ τῇ ἀθώᾳ συζύγῳ πρὸς ἀνατροφήν. Μ. Σ. 21 (1873).

§ 6.

Κατὰ τοὺς θείους νόμους καὶ κατὰ τὴν ϛ′ νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ οἱ υἱοθετηθέντες νομίμως λαμβάνουσι τὰ δίκαια τῆς κληρονομίας τῶν υἱοθετησάντων αὐτοὺς γονέων καὶ γνήσιοι παῖδες λογίζονται, ὡς τῆς ἐξ υἱοθεσίας συγγενείας ἀπὸ Θεοῦ καὶ διὰ θείων εὐχῶν τελετῆς συνισταμένης· τὴν δὲ πνευματικὴν συγγένειαν τιμιωτέραν εἶναι τῆς φυσικῆς καὶ σαρκικῆς ἀπὸ τῶν θείων νόμων δηλοῦται σαφέστατα. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων καὶ

1. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν νομολογίαν ἡ υἱοθεσία τελεῖται ἄνευ ἱεροτελεστίας ἐνώπιον τῶν Μικτῶν Δικαστηρίων διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἐκδιδομένης κατὰ τὴν ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίαν, εἰ καὶ αὕτη, ὡς καθαρῶς πνευματικὸν ζήτημα, ὑπάγεται λόγῳ ὕλης εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων.

Υἱοθεσίας ὑπάρχουσι δύο εἴδη, ἡ εἰσποίησις, ὅταν ὁ υἱοθετούμενος ἦναι αὐτεξούσιος καὶ ἡ κυρίως υἱοθεσία, διακρινομένη εἰς πλήρη καὶ ἀτελῆ, ὅταν ὁ υἱοθετούμενος διατελῇ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἄλλου ἐξουσίαν. Πλήρης μὲν υἱοθεσία ὑπάρχει ὅταν ὁ φυσικὸς πατὴρ δίδῃ εἰς υἱοθεσίαν ὑπεξούσιον τέκνον πρὸς ἀνιόντα ἐκ πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ ὅταν ὁ πάππος δίδῃ πρὸ ἐξωτικὸν εἰς υἱοθεσίαν ἔγγονον ἢ ἀπώτερον κατιόντα ἐφ' ὅσον ζῇ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· ἀτελὴς δ' ὅταν ὁ φυσικὸς πατὴρ δίδῃ εἰς υἱοθεσίαν ὑπεξούσιον τέκνον πρὸς ἐξωτικόν.

Ἐπὶ εἰσποιήσεως καὶ υἱοθεσίας ἰσχύουσιν αἱ ἑξῆς ἀρχαί :

α′.) Ὁ υἱοθετῶν δέον νὰ ἦναι αὐτεξούσιος καὶ πρεσβύτερος τοῦ υἱοθετουμένου κατὰ ὀκτωκαίδεκα ἔτη.

β′.) Τὸ χειραφετηθὲν τέκνον δὲν υἱοθετεῖται καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ.

τοῦ τοιούτου διορισμοῦ καὶ τῆς τῶν ὑπαρχόντων ἰδιοθελοῦς διαθέσεως ἀμφοτέρων τῶν διαληφθέντων (υἱοθετούντων) γονέων, τῆς αὐτοῦ πανιερότητος καὶ τῆς αὐτῆς ἐκλαμπρότητος ἐχόντων τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ παρὰ τῶν θείων καὶ ἐκκλησιαστικῶν νόμων, κἀντεῦθεν κρατυνομένων, ὅστις ἂν τολμήσοι τῶν συγγενῶν ἢ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος ἢ τῆς αὐτῆς ἐκλαμπρότητος μετὰ θάνατον ἢ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ ἀμφοτέρων ἀνατρέψαι καὶ ἀκυρῶσαι τὴν τοιαύτην αὐτῶν διάταξιν, καὶ τὸν διορισμὸν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν, δικαίαν οὖσαν καὶ εὔλογον καὶ νόμιμον, καὶ ἢ τῆς θετῆς παιδὸς αὐτῶν ταύτης Ἑλένης ὡς ὑπεξουσίου, ἢ τῶν δωρηθέντων αὐτῇ πραγμάτων ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν γονέων ὡς συγγενικῶν ἀντιποιεῖσθαι καὶ ζητεῖν ἀποσπᾶσαι

γ'.) Υἱοθεσία μέχρις ὡρισμένου χρόνου δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἰδίᾳ δ' ἐπὶ εἰσποιήσεως ἀπαιτεῖται ἵνα μὴ ἐμφιλοχωρῇ ἐν αὐτῇ ἰδιοτέλεια ἢ ὑποκρύπτηται ἀθέμιτος αἰτία, ἵνα ὁ υἱοθετῶν μὴ ἔχῃ ἄλλα γνήσια ἢ θετὰ τέκνα καὶ ἵνα ἔχῃ συμπεπληρωμένον τὸ 60 τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος.

Πρὸς τέλεσιν τῆς υἱοθεσίας ἐν γένει ἀπαιτεῖται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου δήλωσις τοῦ υἱοθετοῦντος καὶ τοῦ εἰς θέσιν δίδοντος, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ υἱοθετουμένου μὴ ἀντιλέγοντος.

Διὰ τῆς εἰσποιήσεως καὶ τῆς πλήρους υἱοθεσίας τὸ θετὸν τέκνον ἐξομοιοῦται κατὰ πάντα τῷ γνησίῳ, ὡς πρὸς τὸν θετὸν πατέρα καὶ τοὺς ἐξ ἀρρενογονίας συγγενεῖς αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ θετοῦ πατρός, ὑποβάλλεται τ. ἔ. ὑπὸ τὴν πατρικὴν τοῦ θετοῦ πατρὸς ἐξουσίαν, φέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ καθίσταται συγγενὴς τῶν κατιόντων καὶ τῶν ἐξ ἀρρενογονίας συγγενῶν αὐτοῦ.

Διὰ τῆς ἀτελοῦς υἱοθεσίας τὸ τέκνον δὲν ἐξέρχεται τῆς πατρικῆς ἐξουσίας τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ πατρός, ἀλλὰ θεωρεῖται ἐξωτικὸς πρὸς τὴν θετὴν οἰκογένειαν, κατ' ἐξαίρεσιν κληρονομῶν ἐξ ἀδιαθέτου μόνον τὸν θετὸν πατέρα.

παρ' αὐτῆς οἱῳδήτινι τρόπῳ, πολὺ ἢ ὀλίγον προγονικὸν πρᾶγμα καὶ ἐνόχλησιν οἱανοῦν ἐμποιῆσαι αὐτῇ, ὁ τοιοῦτος ὁποῖος ἂν ᾖ ἀφωρισμένος εἴη κλπ.

Γρ. Π. Σ. (17...) Κ. Κριτίου σ. 276.

Κατὰ τὴν ΙΖ'. Νεαρὰν τοῦ Καίσαρος Λέοντος (Ἀρμ. Β. η', 4) ὁ βουλόμενος υἱοθετεῖσθαι μὴ μόνον παρὰ τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ παρὰ παντὸς τοῦ καθ'ἑκάστην χώραν τὸ ἄρχειν καὶ διέπειν λαχόντος τὴν ἐξουσίαν δύναται λαμβάνειν, τοιαύτη δὲ ἀρχὴ εἶναι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ αἱ κατὰ τόπους Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπαὶ ἐνώπιον τῶν ὁποίων τελοῦνται ἀνέκαθεν ἀπὸ τοῦ τῆς ἁλώσεως χρόνου τὰ τῆς υἱοθεσίας. Μ. Σ. 30 (1880).

Ἡ υἱοθεσία τελεῖται ἐπ' ἀναφορᾷ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου. Μ. Σ. 28 (1873).

Ἐπειδὴ ἡ ἀληθὴς υἱοθεσία ἡ τὴν πνευματικὴν συγγένειαν ἀποτελοῦσα καὶ συγκροτοῦσα οὐ διὰ ψιλῶν λόγων, ἀλλὰ δι' ἱερολογίας καὶ ἀναγνώσεως τῶν ὡρισμένων εὐχῶν ὀφείλει γίγνεσθαι κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, ἐὰν οὐδεμία τοιαύτη ἱερὰ τελετὴ ἀποδειχθῇ λαβοῦσα χώραν ἐπὶ τῶν συζευχθέντων εἰς γάμον (καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ υἱοθετηθέντων), τότε καὶ οὐδεμία κατὰ τῆς νομιμότητος τοῦ συνοικεσίου αὐτῶν προκύπτει αἰτίασις, ἅτε δὴ τῆς διὰ λόγων μόνον εἰσποιήσεως αὐτῶν, ὡς τέκνων γνησίων, μὴ ἀποτελούσης πνευματικὴν ἐξ υἱοθεσίας συγγένειαν, ἀλλὰ διαδοχῆς βούλησιν ἐκδηλούσης καὶ παροχὴν υἱϊκῶν δικαιωμάτων βεβαιούσης. Ρήτρα Πατρ. Ἰούλιος 1874.

Κυρίως αἱ υἱοθεσίαι γίνονται ἐγγράφως, τὸ δὲ τῆς υἱοθεσίας ἔγγραφον ἐπικυροῦται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' οὐχ ἧττον εἰς τοὺς παλαιοτέρους χρόνους καὶ πρὸ 30 καὶ 40 ἐτῶν, ὅτε δὲν ἐτηροῦντο ἀκριβῶς οἱ τύποι ἐν γένει ἐν τοῖς δικα-

στηρίοις, οὔτε ἀκριβῆ ληξιαρχικὰ βιβλία ὑπῆρχον, ἐγίνοντο καὶ προφορικῶς, ἑπομένως νῦν προκειμένου περὶ τοιαύτης υἱοθεσίας, ἀρκεῖ μόνον ἵνα ἀποδείξῃ ταύτην ὁ ἐνδιαφερόμενος ἁρμοδίως διὰ μαρτύρων. Πρ. Ἱ. Σ. 4 Μαΐου 1885.

Εἰς ἀπάντησιν δηλοῦντες τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ εὐχολογίῳ ὑπάρχει κατακεχωρημένη ἡ ἀκολουθία τῆς υἱοθεσίας, ἐν ᾗ διαγράφεται καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν παρ' ἡμῖν λαμβάνει χώραν ἔγκυρος υἱοθεσία, παραπέμπομεν αὐτὴν ἐκεῖ πρὸς ὁδηγίαν αὐτῆς καὶ ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

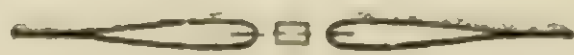
Γρ. Π. Δβριος 1887.

Ἀπορριπτέα ἐστιν ἡ προκειμένη αἴτησις περὶ υἱοθετήσεως τοῦ εἰρημένου θυγατρίου ἡ γενομένη παρὰ τοῦ Λ. Β. δόγματος δυτικοῦ, ἐπαγγελλομένου τὸν λαχειοπαίκτην ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ συζῶντος παρανόμως μετὰ τῆς ἑτέρας αἰτούσης Ἑλένης, ὡς ἀσύμφορος ὑπὸ ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἔποψιν εἰς τὸ εἰρημένον θυγάτριον.

Πρ. Μ. Σ. 3 Ἀπριλίου 1891.

Ἡ υἱοθεσία τελεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου, πειθομένου μετὰ σύμφωνον δήλωσιν τῆς βουλήσεως τῶν υἱοθετούντων, τῆς υἱοθετουμένης καὶ τῶν εἰς θέσιν διδόντων περὶ τοῦ ὅτι ἡ υἱοθεσία συμφέρει τῇ υἱοθετουμένῃ.

Μ. Σ. 185, 188 (1892).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.[1]

Ἀρνηθέντος τοῦ ἐναγομένου ἵνα ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως ἐπιδικάζονται πᾶσαι αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνάγοντος, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἔνστασίς τις, ἣν τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐξ ἐπαγγέλματος.

Μ. Σ. 5 (1871).

---

1. Τὰ θεμελιώδη δόγματα τῆς δικονομίας ἐν γένει εἶναι τὰ ἑπόμενα.

Α'. Nemo judex sine actore, δὲν ὑπάρχει δικαστὴς ἄνευ ἐνάγοντος, ἢ ἄλλως ὁ δικαστὴς δέον νὰ μὴ δικάζῃ αὐτεπαγγέλτως (judex ne procedat ex officio) ἀλλὰ νὰ περιορίζηται μόνον εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν διαδίκων (ne eat ultra petita partium), ἐκτὸς ἐκείνων αἵτινες δύνανται νὰ προβληθῶσιν ἐξ ἐπαγγέλματος ἢ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης.

Β'. Quod non in actis non in mundo, δηλ. ὁ δικαστὴς πρέπει νὰ δικάζῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προταθέντων γεγονότων καὶ συμφώνως πρὸς

Κατὰ γενικὸν ἀξίωμα ὁ δικαστὴς δὲν πρέπει νὰ δικάζῃ μήτε προβαίνῃ εἰς οἱανδήποτε πρᾶξιν δικαστικὴν πρὶν ἢ ἀκροασθῇ ἀμφοτέρων τῶν δικαζομένων. Ἰ.Σ. 10 (1882).

Ὀρθὸς ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσιβλήτου ὁ προτεινόμενος ἐναντίον τῶν τυπικῶν ἀκυρωτικῶν τῆς ἀγωγῆς ἐνστάσεων τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ, ὅτι τοιαῦται ἐνστάσεις δέον ἵνα προτείνωνται ἀμέσως ἅμα τῇ ἐμφανίσει εἰς τὸ δικαστήριον, ἄλλως δὲ καλύπτονται καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ περὶ αὐτῶν λόγος εἰς τὰς κατόπιν συνεδριάσεις εἴτε πρωτοδίκως εἴτε κατ᾽ ἔφεσιν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται ἵνα ῥηθῇ

τὰς προσαχθείσας ἀποδείξεις, secundum allegata et probata, οὐχὶ δ᾽ ἐπὶ τῇ βάσει ἐξωδίκων πληροφοριῶν, ἃς τυχὸν ὡς ἰδιώτης ἔχει.

Γ΄. Τὸ δόγμα τῆς προφορικῆς καὶ ἐγγράφου, δημοσίας καὶ μυστικῆς διαδικασίας.

Ἔγγραφος καὶ μυστικὴ διεξάγεται ἡ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διαδικασία ὡς ἡ ἀγωγὴ καὶ αἱ ἀποδείξεις, ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ δὲ τὰ πρακτικὰ καὶ αἱ ἀποφάσεις. καὶ συνήθως αἱ προτάσεις. Προφορικῶς δὲ καὶ δημοσίως διεξάγεται ἡ ἐπ᾽ ἀκροατηρίου διαδικασία, ἀλλὰ μόνον ἐν τοῖς Μικτοῖς οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς Πνευματικοῖς Δικαστηρίοις, ἕνεκα τῆς φύσεως τῶν ἐν αὐτοῖς δικαζομένων ὑποθέσεων.

Δ΄. Audiatur et altera pars, οὐδεὶς πρέπει νὰ δικάζηται ἀνήκουστος, ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ μὴ δικάσῃ τὸν ἀπολιπόμενον τοῦ δικαστηρίου διάδικον, ἂν πλημμελῶς ἢ μηδαμῶς ἐκλητεύθη οὗτος.

Ε΄. Τὸ δόγμα τοῦ ἄνευ ἐπικουρίας δικάζεσθαι, καθ᾽ ὃ οἱ διάδικοι ὀφείλουσιν ἵνα κατὰ τὴν πρώτην ἐπ᾽ ἀκροατηρίου συζήτησιν ὑποβάλλωσι τὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐνστάσεις αὐτῶν, μὴ ὑποβάλλοντες δὲ τοιαύτας ἀποκλείονται βραδύτερον, ἐκτὸς ὡρισμένων περιπτώσεων.

ΣΤ΄. Τὸ δόγμα τοῦ πολυμελοῦς τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν δύο βαθμῶν τῆς διαδικασίας.

Ζ΄. Τὸ δόγμα τῆς νομίμου δικαιοδοσίας, καθ᾽ ὃ οὐδεὶς ἀφαιρετέος τῶν φυσικῶν αὐτοῦ δικαστῶν, τῶν ἑδρευόντων ἐν ὡρισμένῳ καὶ σταθερῷ τόπῳ.

ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος, διότι οὐ μόνον ἐν τῇ προδικασίᾳ δὲν ἐτηρήθησαν αἱ δικονομικαὶ διατάξεις τῶν κειμένων νόμων, ἀλλὰ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο παρὰ τὰ νόμιμα ἐν ὥρᾳ νυκτός, δὲν ἐδόθη δὲ τῇ τότε ἐναγομένῃ νῦν δ' ἐφεσειούσῃ καιρὸς ἵνα σκεφθῇ πρὸς ἀπολογίαν, καθὸ ἀγνοούσῃ τὴν αἰτίαν τῆς προσκλήσεως αὐτῆς ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει καὶ εὑρεθείσῃ ὅλως ἀνυπερασπίστῳ καὶ διὰ τοῦτο συγγνωστῇ οὔσῃ, καὶ διότι τὰς ἐν λόγῳ τυπικὰς ἐνστάσεις προὔτεινεν οὐχὶ ἐν τῇ συνεδριάσει ἐκείνῃ ἀλλ' ἀμέσως τὴν ἐπιοῦσαν, ὥστε κατὰ τύπους ἀκυρωτέαι εἰσὶν αἱ ἐκκαλούμεναι ἀποφάσεις, διότι κατὰ τὸν νόμον «τῆς πρωτοτύπου αἰτίας μὴ ἐρρωμένης, οὐδὲ τὰ παρακολουθήματα ὡς ἔπιπαν ἔρρωται» (Ἀρμ. περὶ κανόνων διαφόρων κτλ. Β. 49). Ἱ.Σ.81(1889).

Προκειμένης δίκης περὶ διατροφῆς τέκνων ἡ ἀπαίτησις πληρωμῆς ἐξόδων γεννήσεως, βαπτίσεως κλπ. αὐτῶν, μὴ ἀναφερομένη ἐν τῇ ἀγωγῇ μηδὲ προταθεῖσα κατὰ τὴν πρώτην ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν, δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Μ. Σ. 145 (1890).

Διαδικασία ἄνευ ἀγωγῆς καὶ νομίμου παραστάσεως τῶν διαδίκων θεωρεῖται κατὰ νόμον ὡς μὴ γενομένη.

Μ. Σ. 242 (1895).

Πρὸς τακτικὴν κατὰ νόμον ἐκδίκασιν ὑποθέσεώς τινος οἱουδήποτε δικαστηρίου, προαπαιτεῖται ἡ νόμιμος κοινοποίησις τῆς ἐπιδίκου ἀγωγῆς πρὸς τὸν ἐναγόμενον, μετὰ σχετικῆς κλήσεως πρὸς παράστασιν αὐτοῦ πρὸ τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὴν ὁρισθησομένην δικάσιμον, ὡς καὶ ἡ μετὰ τὴν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων μερῶν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ἀπαγγελία ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου ὅτι ἐκηρύχθη πεπεραιωμένη ἡ συζήτησις καὶ ὅτι εἰσέρχεται τὸ δικαστήριον εἰς διάσκεψιν. Ἱ. Σ. 161 (1895).

Ἡ ἔνστασις ἀκυρότητος ἕνεκα τυπικῶν λόγων διαθήκης, μὴ προταθεῖσα μήτε πρωτοδίκως μήτε κατ' ἔφεσιν δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον κατ' ἀναίρεσιν, ὡς μὴ οὖσα δημοσίας τάξεως. Μ. Σ. 237 (1895).

§ 2.

Ἡ Ἐκκλησία ἀνέχεται ἵνα μετὰ τῶν ἀρχιερέων δικάζωσιν οἱ δημογέροντες Ἰωαννίνων τὰς συζυγικὰς διαφοράς, διότι συνήθως δὲν ὑπάρχουσι πρόσωπα ἐκ τοῦ κλήρου πρὸς σχηματισμὸν τοῦ περὶ τὸν ἀρχιερέα Ἐκκλησιαστικοῦ Πνευμα-

---

1. Περὶ συνθέσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ὅρα § 2 καὶ 7 Εἰσαγωγῆς. Περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος πραγματεύεται καὶ ἡ ἑπομένη ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1881 πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐγκύκλιος.

Πολλάκις συμβαίνει ἵνα πολλαὶ ὑποθέσεις ἐκ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ἀναφέρωνται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὶν ἢ ἐκδικασθῶσι πρότερον ἐνώπιον τῶν Ἐπισκοπικῶν ἢ Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων. Ἐπειδὴ δὲ συνεπῶς αὗται στεροῦνται πρωτοδίκων ἀποφάσεων, οὐ μόνον σύγχυσις καὶ βραδύτης ἐπέρχεται εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπ' αὐτῶν δικῶν ἀλλὰ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσι παρέχονται ἀσκόπως πράγματα διὰ τὴν προκύπτουσαν ἐκ τούτων ἀνταλλαγὴν μακρᾶς ἀλληλογραφίας πρὸς διαφώτισιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῖς διαδίκοις αὐτοῖς πρὸς τῇ δαπάνῃ καὶ ματαίᾳ ἀπωλείᾳ χρόνου καὶ παντοίων ἄλλων ἀπροόπτων δυσχερειῶν καθίστανται πρόξενοι. Ὅθεν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ λοιποῦ τοιούτων ἀτόπων ἀποτελεσμάτων, προερχομένων προφανῶς ἐκ τῆς μὴ τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ διατυπώσεως τῆς ὑπὸ τῶν δικαστικῶν νόμων ἐπιβαλλομένης τοῖς διαδίκοις, σκεψάμενοι συνοδικῶς ἔγνωμεν διευθῦναι τοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσι καὶ δὴ καὶ τῇ Αὐτῆς ἀρχιερωσύνῃ τὴν παροῦσαν ἡμετέραν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐγκύκλιον ἐπιστολήν, δι' ἧς πρῶτον μὲν ἀναφέρομεν ὅτι, ὡς γνωστὸν αὐτῇ, διὰ μὲν τὰς ἱερὰς Μητροπόλεις πρωτοδικεῖα εἰσὶ τὰ τῶν Ἐπισκοπῶν αὐτῶν δικαστήρια, διὰ δὲ τὰ Πατριαρχεῖα τὰ τῶν Μητροπόλεων, ἅτε δὴ τῶν μὲν εἰς ἐκείνας τῶν δὲ εἰς ταῦτα καθ' ἱεραρχικὴν τάξιν ἀμέσως ὑπαγομένων, ἔτι δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐφετεῖα εἰσὶ τὰ δικαστήρια τῶν Μητροπόλεων διὰ τὰ πρωτοδικεῖα τῶν Ἐπισκοπῶν,

τικοῦ Δικαστηρίου· ἀλλὰ καὶ ἡ Δημογεροντία ἐπιτρέπεται λαμβάνειν μέρος εἰς τοῦτο μόνον διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας, διὰ δὲ τὰς Ἐπισκοπὰς τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν κατ᾽ ἔφεσιν ἀνήκει τῇ ἐπαρχιακῇ Συνόδῳ καὶ κατόπιν τῇ ἐνταῦθα Ἱ. Συνόδῳ.

Πρ. Ἱ. Σ. 23 Ἰουλίου 1879.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ἢ ἐπιτοπίου τινὸς ἐθίμου οὐδόλως ἀπαιτεῖται δικαστήριον πολυπληθέστερον ἐκείνου, ὅπερ ἐστὶν ὡρισμένον νὰ δικάζῃ ἑκάστοτε τὰς ἀναγομένας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ δίκας. Μ. Σ. 12 (1880).

Ἐν τῷ Μικτῷ Ἐκκλ. Συμβουλίῳ Χίου ἀπὸ δεκαετίας

δι᾽ ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἀνώτατον δικαστήριόν ἐστι τὸ δικαστήριον τῶν Πατριαρχείων. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, δέον ἵνα αἱ ὑποθέσεις τῶν χριστιανῶν τῶν εἰς τὰς Ἐπισκοπὰς ὑπαγομένων δικάζωνται πρότερον πρωτοδίκως ἐνώπιον τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων, καὶ αἱ ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τούτων ἀποφάσεις, κοινοποιῶνται τοῖς διαδίκοις, ὅπως ὁ βουλόμενος ἐξ αὐτῶν ποιῆται ἔφεσιν τῆς δίκης εἰς τὰ ἐφετεῖα τῶν Μητροπόλεων καὶ ἐκφέρηται ὑπ᾽ αὐτῶν ἡ κατ᾽ ἔφεσιν ἀπόφασις· αὐτὸ δὲ τοῦτο δέον ἵνα γίγνηται καὶ διὰ τὰς ἀποφάσεις τὰς ἐκ τῶν Μητροπολιτικῶν πρωτοδικείων ἢ ἐφετείων ἐκδιδομένας καὶ ἐκκαλουμένας εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τῶν Πατριαρχείων. Ἐφεξῆς δ᾽ ἐντελλόμεθα Αὐτῇ ὅπως καταστήσῃ τοῦτο γνωστὸν πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, ἵνα τοὐντεῦθεν οἱ ἔχοντες ὑποθέσεις πνευματικὰς καὶ ἄλλας ἀναγομένας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς δικαστηρίου ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ διὰ τακτικῆς ἀγωγῆς, καὶ μετὰ τὴν νόμιμον διαδικασίαν, ἐξενεχθείσης πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἀντίγραφα ταύτης δεόντως ἐπικεκυρωμένα κοινοποιῶνται πρὸς ἑκατέρους τοὺς διαδίκους ὅπως ὁ βουλόμενος ἐξ αὐτῶν, ἐὰν μὲν ἀνήκῃ εἰς Ἐπισκοπὴν ποιῆται ἔφεσιν τῆς δίκης ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἰς ἣν αὕτη ὑπάγεται, ἐὰν δὲ εἰς Μητρόπολιν ἐνώπιον τοῦ ἀνωτάτου τῶν Πατριαρχείων δικαστηρίου διὰ τὰ περαιτέρω· ἀναγγείλῃ δὲ συγχρόνως τοῖς χριστιανοῖς ὅτι οἱ μὴ συμμορφούμενοι πρὸς τὴν διατύπωσιν ταύτην, ἐὰν τυχὸν παρουσιασθῶσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ κινήσωσι κατὰ τοῦ ἀντιδίκου αὐτῶν ἀγωγὴν μὴ φέροντες ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ πρωτοδικείου ἢ ἐφετείου τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἔσονται ἀπαράδεκτοι.

ἤδη ἀντὶ δύο κληρικῶν μελῶν, ἓν καὶ μόνον ὑπάρχει ἐν τοῖς παρέδροις αὐτοῦ, οὕτω δὲ κατηρτισμένον τοῦτο λειτουργεῖ δυνάμει πρακτικοῦ τῆς συνελεύσεως Χίου ἀπὸ 6 Μαρτίου 1871 καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑπ' ἀριθμ. Πρωτοκόλλ. 5060 ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1873 Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς.

Μ. Σ. 41 (1885).

Ἡ παρουσία Δημογερόντων ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Δικαστηρίῳ οὐδὲν ἔχει τὸ ἐπίψογον, καθόσον ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μὴ ὑπάρχοντος Πνευματικοῦ ἢ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἡ Δημογεροντία ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἀρχιερέως ἢ τοῦ ἐπιτρόπουαὐτοῦ δικάζει τὰς τοιαύτας πνευματικῆς φύσεως δίκας ἢ μνηστείας.

Ἰ. Σ. 27 (1885).

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος περὶ τοῦ μὴ προσήκοντος καταρτισμοῦ τοῦ τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν ἐκδόντος δικαστηρίου ἀπορριπτέα ἐστίν, οὐ μόνον διότι οὕτω πάντοτε συγκεκροτημένον τὸ Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον Γρεβενῶν δικάζει τὰς ἐμπιπτούσας αὐτόθι συζυγικὰς διαφοράς, ἀλλὰ καὶ διότι κυρίως ἡ ἔνστασις αὕτη ἐκαλύφθη ὡς μὴ προταθεῖσα πρωτοδίκως· οὐδεὶς δὲ ὑπῆρχε λόγος ἵνα ὁρισθῇ ἐν τῷ ῥηθείσῃ ἀποφάσει ἂν αὕτη ἐξεδόθη κατὰ πρῶτον βαθμὸν ἢ τελεσιδίκως, ἅτε γνωστῶν ὄντων τῶν ὁρίων τῆς δικαιοδοσίας τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν δικαστηρίου, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ ὁρισθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ προθεσμία ἐφέσεως 61 ἡμερῶν παρέχει ἀφορμὴν εἰς ἀκύρωσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἀφοῦ διὰ τῆς ἐφέσεως ἀναστέλλεται ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς.

Ἰ. Σ. 83 (1889).

Κατὰ τὴν διέπουσαν τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Ἐκκλ. Δικαστήρια νομοθεσίαν, ταῦτα σύγκεινται ὁριστικῶς ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων ὡς

προέδρων καὶ τῶν κατὰ τόπους Δημογερόντων, ὧν ὁ ἀριθμός ἐστιν ὡρισμένος, ὅπερ ῥητέον καὶ περὶ τῆς νήσου Πάτμου, ἔνθα τὸ Ἐκκλ. Δικαστήριον δὲν δύναται ἵνα ᾖ συντεθειμένον εἰμὴ ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὡς προέδρου, καθὸ ἀντιπροσωπεύοντος τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ τόπου ἀρχήν, καὶ τοῦ δημογεροντικοῦ συμβουλίου τῆς νήσου, συγκειμένου ὁμοίως ἐξ ὡρισμένου ἀριθμοῦ μελῶν καὶ οὐχὶ ὁτὲ μὲν ἐκ δώδεκα, ἅτινα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἐξέδωκαν τὴν προδικαστικὴν ἀπόφασιν, ὁτὲ δὲ ἐξ εἰκοσιτεσσάρων, ὅσα ἔλαβον μέρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως.

Μ. Σ. 12 (1880).

§ 3.

Διάλυσις συνοικεσίου διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ νομίμως χρήζει τῆς παραστάσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἢ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τοὐλάχιστον δι' ἐπιτρόπου· ἐκτὸς δὲ τῆς περὶ τούτου νομικῆς διαγορεύσεως ὑπάρχει πασίγνωστον καὶ τὸ ἐξωτερικὸν παράγγελμα: «μηδενὶ δίκην δικάσῃς πρὶν ἀμφοῖν μύθοιν ἀκούσῃς». Γρ. Π. 14 Μαρτίου 1839.

Πᾶς ἐνάγων κέκτηται τὸ δικαίωμα ἵνα ὅταν θελήσῃ ἐξαιτήσηται παρὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν ἐπ' ἀόριστον ἀναβολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ ἀντίδικός του οὐδεμίαν ποιεῖται πρὸς τοῦτο ἀντίρρησιν, ἀλλ' οὐ κέκτηται καὶ τὸ δικαίωμα ἵνα συνάμα τῇ ἐπιστροφῇ τῆς προκαταβολῆς ἐξαιτήσηται καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν γενομένων ἐξόδων καὶ εἰσπραχθέντων τελῶν.

Μ. Σ. 73 (1865).

Τὰ μεταξὺ τῶν διαδίκων διαμειβόμενα δικόγραφα ὀφεί-

λουσι μένειν ἐν τῇ δικογραφίᾳ μέχρι διεκδικάσεως καὶ ὁριστικῆς ἅμα καὶ τελεσιδίκου ἀποπερατώσεως τῆς δίκης.
Μ. Σ. 102 (1865).

Οὐχὶ μόνον οἱ διάδικοι ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμμέσως ἔχοντες νόμιμον συμφέρον πρὸς δίκην τινὰ δικαιοῦνται ἵνα ἀπαιτῶσι καὶ λαμβάνωσι γνῶσιν καὶ ἀντίγραφα ἐπικεκυρωμένα ἢ μὴ τῶν ἀπαρτιζόντων τὸν σχετικὸν φάκελλον τῆς δίκης ἐκείνης δικογράφων, ὁσάκις νομίσωσι τοῦτο χρήσιμον τοῖς ἑαυτῶν συμφέρουσι. Μ. Σ. 43 (1865).

Πᾶς διάδικος ἢ καὶ ὁμόδικος ἔν τινι δίκῃ ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπαιτεῖν καὶ λαμβάνειν ἐκ τῆς δικογραφίας οἱονδήποτε δικόγραφον, εἴτε παρ' αὐτοῦ εἴτε παρὰ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ προσαχθὲν τῷ δικάζοντι δικαστηρίῳ, ἀρκεῖ δὲ μόνον ἵνα μὴ οὕτω ἐπιτευχθῇ παντελὴς ἀπόληψις αὐτοῦ, ἢ προσγένηται βλάβη τις κατὰ τῶν ἐχόντων συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης. Μ. Σ. 1, 36, 37 (1866).

Πρὸς ὕπαρξιν οἱασδήποτε δίκης ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ ἐστὶν ἵνα ὑπάρχωσι δύο διάδικοι ἀντίθετα νόμιμα ἐκπροσωποῦντες συμφέροντα, οὐδεὶς δὲ κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Α'. β'. 11 καὶ 45) δύναται ἵνα λάβῃ μέρος εἰς δίκην ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος, ἐὰν μὴ παρίσταται ἴδιον ἔχων προσωπικὸν δικαίωμα. Μ. Σ. 5 (1875) 4 (1876).

Ἡ δι' ἀντιπροσώπων παράστασις τῶν συζύγων δὲν ἐπιτρέπεται ἐν ταῖς πρωτοδίκαις δίκαις, δέον δ' ἵνα ἀμφότερα τὰ μέρη τῶν συζύγων παρίστανται αὐτοπροσώπως.
Πρ. Ἱ. Σ. 23 Σεπτεμβρίου 1885.

Τὸ Συμβούλιον κατὰ τὴν σταθερὰν αὐτοῦ νομολογίαν δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει διαφόρους ὑποβαλλομένας ἐγγράφως προτάσεις τῶν ἐφεσιβλήτων ἄνευ τῆς συζητήσε

ως αὐτῶν ὑφ' ἑκατέρων τῶν διαδίκων εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίων ἀντιπροσώπων. Μ. Σ. 60 (1886).

Τὸ Συμβούλιον λαβὸν ὑπ' ὄψει τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μητροπολίτου Χίου, ἐπισυνάπτοντος ἀπόσπασμα πρακτικοῦ τοῦ αὐτόθι Μ. Ε. Συμβουλίου, δι' οὗ ἀνατίθεται ἡ διὰ τοῦ Σεβ. Προέδρου ἑνὶ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τούτου καὶ τῷ γραμματεῖ αὐτοῦ ἐξέτασις τοῦ ἐνταῦθα διαμένοντος Γ. Π.,ἐπὶ τῶν ἐν τῷ πρακτικῷ τούτῳ ὡρισμένων θεμάτων, καὶ διασκεψάμενον, ἐπειδὴ ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ ἐξετάσεως μαρτύρων ἢ περὶ πραγματογνωμοσύνης τινός, ὅτε τὸ Συμβούλιον ἠδύνατο νὰ διορίσῃ εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἀναθέσῃ αὐτῇ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δέοντος, ἀλλὰ περὶ ἐξετάσεως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐνάγοντος καὶ ἐπειδὴ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ δικαστήριον κρίνει ἀναγκαίαν τὴν αὐτοπρόσωπον τοῦ ἐνάγοντος ἐνώπιον αὐτοῦ παράστασιν, ὀφείλει οὗτος ἵνα προσέλθῃ, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ νόμιμον κώλυμα, ὅπερ δέον ἵνα ἀποδειχθῇ ἢ ν' ἀναβάλῃ τὴν δίκην, ἐνέκρινε κοινῇ ἵνα δηλωθῇ εἰς ἀπάντησιν ὅτι διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον δὲν δύναται ἵνα παραδεχθῇ καὶ ἐνεργήσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν Χίῳ Μ. Ε. Συμβουλίου προτεινομένην ἐξέτασιν.

Πρ. Μ. Σ. 13 Αὐγούστου 1886.

Τὸ Συμβούλιον ἀπεφήνατο ὅπως ὑποχρεωθῶσιν ἅπαντες οἱ διάδικοι ἐνάγοντες καὶ εναγόμενοι ἵνα προσάγωσιν ἐγκαίρως πρὸ τῆς διαδικασίας εἰς τὸ γραφεῖον ἐγγράφους προτάσεις. Πρ. Μ. Σ. Μαΐου 6 1887.

Οὐδεμία ὑπόθεσις ἐγγράφεται ἐν τῷ δικαστικῷ δελτίῳ ἐὰν δὲν συνοδεύωσι τὸ δικόγραφον τῆς ἀγωγῆς ἢ ἐφέσεως καὶ ἔγγραφοι προτάσεις. Πρ. Μ. Σ. 20 Μαΐου 1892.

Αἱ ὑποβληθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἐφεσιβλήτων ἔγγραφοι ἐνστά-

σεις κατὰ τῆς ἐφέσεως ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἀδυνατοῦσιν ὅπως προσέλθωσιν εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίων, ἕνεκα λόγων ἀνεξαρτήτων δῆθεν τῆς θελήσεως αὐτῶν, δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, διότι ἐν τῇ συζητήσει ἑκάστης ὑποθέσεως ἀπαιτεῖται ἡ αὐτοπρόσωπος ἢ ἡ διὰ νομίμου πληρεξουσίου παράστασις ἑκατέρου τῶν διαδίκων.
Μ. Σ. 273 (1896).

Αἱ δι' ἐπιστολῆς τοῦ ἐφεσιβλήτου προβαλλόμεναι ἐνστάστάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις κατὰ τῆς ἐφέσεως ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν δύναται ἵνα παραστῇ αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου κατὰ τὴν διαδικασίαν δὲν δύνανται ποσῶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τοῦ Συμβουλίου, διότι ἐν τῇ συζητήσει ἑκάστης ὑποθέσεως ἀπαιτεῖται ἡ αὐτοπρόσωπος ἢ ἡ διὰ νομίμων πληρεξουσίων παράστασις ἑκατέρων τῶν διαδίκων, κατὰ τὴν σταθερὰν δὲ νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως τοῦ ἐφεσιβλήτου ἢ ἐναγομένου ἐπιδικάζονται ἐρήμην ἅπασαι τοῦ ἀντιδίκου αἱ ἀπαιτήσεις. Μ. Σ. 297 (1896).

§ 4.[1]

Ἐπειδὴ ἡ προκειμένη ἔφεσις ὑπεβλήθη μὲν ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας, τὸ ἐφετήριον ὅμως ὑπεγράφη παρὰ

---

1. Οἱ διάδικοι δύνανται αὐτοπροσώπως, ἢ διὰ πληρεξουσίου δικηγόρου ἢ μή, νὰ ἐπιχειρήσωσι πάσας τὰς διαδικαστικὰς πράξεις ἐνώπιον τῶν Ἐκκλησ. Δικαστηρίων. Ἡ πληρεξουσιότης χορηγεῖται κατὰ τὸ ἄρθρον 28 Ε. Δ ἢ διὰ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, φέροντος τὴν ὑπογραφὴν ἢ σφραγῖδα τοῦ δίδοντος αὐτήν, ἢ γραφομένη ἐπὶ τῆς κλήσεως, ἢ ἐπ' ἀκροατηρίου διὰ δηλώσεως καταχωριζομένης ἐν τοῖς πρακτικοῖς· κατὰ τὴν ἀπόφασιν ὅμως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου

δικηγόρου μηδεμίαν ἔχοντος εἰς τοῦτο πληρεξουσιότητα, ὡς ἀποδεικνύεται ἔκ τε τῆς μὴ καταθέσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένου πληρεξουσίου καὶ ἐκ τῆς μὴ παρουσίας αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου, ὡς πληρεξουσίου τοῦ ἐφεσείοντος, διὰ τοῦτο ἄκυρος καὶ ἀπορριπτέα τυγχάνει ἡ ἔφεσις αὕτη. Ἱ. Σ. 46 (1886).

Προκειμένου περὶ δικηγορικῆς ἀμοιβῆς τὸ Συμβούλιον ἐφαρμόζει πάντοτε τὴν περὶ δικηγορικῶν ἐξόδωνκαὶ ἀμοιβῶν διατίμησιν τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως, ἥτις ἰσχύει παρὰ τοῖς δικαστηρίοις τοῦ κράτους.

Μ. Σ. 67 (1866).

Ὅσαι ἀγωγαὶ παραπέμπονται εἰς τὸ Συμβούλιον ὑπογεγραμμέναι οὐχὶ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν διαδίκων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, δέον ἵνα συνοδεύωνται καὶ μετὰ τῶν πληρεξουσίων ἐγγράφων, τῶν δηλωτικῶν τῆς πληρεξουσιότητος αὐτῶν. Πρ. Μ. Σ. 22 Ἰουλίου 1887.

Ἐν τάξει εἶναι τὸ προκείμενον πληρεξούσιον τῶν ἀντιδίκων, διότι ἡ μὲν ἐν αὐτῷ ὑπογραφὴ τῶν εναγόντων καὶ

τῆς 20 Νβρίου 1891 ἀπαράδεκτός εἶναι ἡ δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου διδομένη. Ἡ πληρεξουσιότης εἶναι ἢ γενικὴ δι' ὅλας τὰς δίκας ἢ μερικὴ δι' ὡρισμένην μόνον, παρέχει δὲ τὸ δικαίωμα τῷ πληρεξουσίῳ τῆς καθ' ὅλην τὴν δίκην ἀντιπροσωπεύσεως τοῦ διαδίκου καὶ περιλαμβάνει πάσας τὰς πράξεις τῆς διαδικασίας· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ πράξεις τὰς ὁποίας ὁ πληρεξούσιος δὲν δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ ἄνευ εἰδικῆς πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότητος, αὗται δ' εἶναι ὁ συμβιβασμός, ἡ διαιτησία; ἡ παραίτησις δίκης, ὅρκου τοῦ ἀντιδίκου ἢ ἐνδίκου τινὸς μέσου, ἡ ἀναίρεσις, ἡ ἀναψηλάφησις, ἡ παραλαβὴ χρημάτων, ἡ ἐκποίησις καὶ ἡ ἐνεχύρασις.

Ἡ ἀμοιβὴ τῶν δικηγόρων κανονίζεται κατὰ κυβερνητικὸν πίνακα, ὃν ὅρα ἐν Νικολαΐδου Ὀθωμ. Κωδ. τόμος Β'. σελ. 1966.

τῶν μαρτύρων ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου τῆς ἐνορίας αὐτῶν, τούτου δὲ ἡ ὑπογραφὴ ἐπικυροῦται διὰ τῆς σφραγῖδος καὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου. Πρ. Μ. Σ. 4 Μαρτίου 1887.

Μέχρι τῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐμφανίσεως δύναται ὁ πληρεξούσιος ἵνα ἐνεργῇ προπαρασκευαστικὰς πράξεις, ὀφείλει δὲ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἵνα νομιμοποιήσῃ ἑαυτὸν διὰ τῆς προσαγωγῆς τακτικοῦ πληρεξουσίου ἐγγράφου. Πρ. Μ. Σ. 14 Μαρτίου 1890.

Ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ ἔνστασις ὅτι ἄκυρος εἶναι ἡ ἔφεσις, διότι δῆθεν ὁ συντάξας αὐτὴν δικηγόρος δυνάμει πληρεξουσίου ἐγγράφου δὲν εἶχε ῥητὴν πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότητα, καὶ τοῦτο διότι, δὲν ἀναφέρεται μὲν ῥητῶς ἐν τῷ πληρεξουσίῳ ποία ἐστὶν ἡ δίκη, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐξ αὐτοῦ ἐξάγεται ὅτι ὁ ἐφεσείων διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου εἰσαχθησομένην κατ' ἔφεσιν δίκην διορίζει τὸν ῥηθέντα γενικὸν καὶ εἰδικὸν πληρεξούσιον καὶ ἀντίκλητον καὶ χορηγεῖ αὐτῷ ὅλα τὰ πρὸς τοῦτο δικαιώματα. Μ. Σ. 148 (1890).

Τὸ Συμβούλιον ἐνέκρινεν ἵνα ἀνακοινωθῇ διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας εἰς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων ὅτι τοῦ λοιποῦ οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων)πόλεως καὶ ἔχοντες ἀνάγκην συντάξεως πληρεξουσίων ἐγγράφων ἵνα παρουσιάσωσιν αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου, δέον ἵνα προσέρχωνται εἰς τὸ Συμβολαιογραφεῖον τῶν Πατριαρχείων καὶ συντάσσωσιν αὐτά, εἰδότες ὅτι τὰ ἰδιωτικῶς καὶ κατ' ἄλλον τρόπον συντασσόμενα πληρεξούσια θέλουσιν εἶσθαι ἀπαράδεκτα.

Πρ. Μ. Σ. 21 Νοεμβρίου 1891.

Ὁ δὲ λόγος τῆς ἀνακοπῆς ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀφή-

ρεσεν ἀπὸ τῆς ἀνακοπτούσης τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως, μὴ ἐπιτρέψασα ἵνα ὡς ἀσθενὴς παραστῇ διὰ πληρεξουσίου δικηγόρου, οὐκ ἔρρωται, καθόσον εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι αὕτη ᾐτήσατο τοιοῦτόν τι, ἀλλ' οὐκ ἐγένετο δεκτὴ ἡ αἴτησις αὐτῆς ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς διὰ πληρεξουσίου δικηγόρου παραστάσεως ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου ἦν τότε μέτρον ἐφαρμοζόμενον εἰς πάσας τάς τε πρωτοδίκως καὶ ἐφεσίμως θεωρουμένας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συζυγικὰς ὑποθέσεις, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἐδηλώθη τὸ τοιοῦτον ἐγκαίρως ἀμφοτέροις τοῖς διαδίκοις ἐν τῇ κοινοποιήσει τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀναιρέσεως, ἐν τῷ ὁποίῳ, διὰ πράξεως τοῦ Γραφείου τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐδηλοῦτο ὅτι ὀφείλουσιν ἵνα παραστῶσι κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν δικάσιμον τῆς ἀναιρέσεως αὐτοπροσώπως καὶ οὐχὶ διὰ πληρεξουσίου δικηγόρου. Ἱ. Σ. 96 (1891).

Νόμιμός ἐστιν ἡ ἔνστασις τῆς ἐφεσειούσης, ἡ ἀφορῶσα τὴν παραδοχὴν ὑπὸ τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου Ἀμισοῦ βεκίλι μουσαχάρ, καθόσον οὐ μόνον ἐν τῇ ἐν χρήσει ἐμπορικῇ δικονομίᾳ οὐδεμία τοιαύτη διατύπωσις ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ διότι πρώτην ταύτην φορὰν τὸ ἐν λόγῳ μέτρον τῆς διὰ δικηγόρου ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπερασπίσεως τοῦ ἀπολειπομένου τοῦ δικαστηρίου ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ Ἐκκλ. Δικαστηρίου, ὅπερ φέρει σύγχυσιν εἰς τὴν τακτικὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων λειτουργίαν, ἅτινα κατὰ τὴν κρατοῦσαν τάξιν ἀπολιπομένου τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων προβαίνουσιν εἰς τὴν διαδικασίαν ἐρήμην αὐτοῦ, δυναμένου ἵνα ἀνακόψῃ ἢ ἐφεσιβάλῃ τὴν πρωτοδίκως ἐκδοθησομένην ἀπόφασιν. Ἱ. Σ. 108 (1892).

Κατὰ νόμον ὁ γενικὸς πληρεξούσιος ἑκάστου οἱουδήποτε προσώπου, ἐκπροσωπῶν αὐτὸν τοῦτον τὸν διάδικον, δύνα-

ται ἵνα καθυποβάλῃ πᾶσαν οἱανδήποτε ἔνστασιν, εἴτε παραιτηθῇ ταύτης καθόλου, ἢ ἐν μέρει, ἡ δὲ τοιαύτη παραίτησις αὐτοῦ γιγνομένη ἐπισήμως ἐνώπιον δικαστηρίου εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἀμετάβλητος, θεωρεῖται δὲ ὡσεὶ ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου διαδίκου, ὅστις δὲν δικαιοῦται μετὰ ταῦτα ἵνα ζητῇ τὴν ἀνάκλησιν τῆς τοιαύτης παραιτήσεως τοῦ γενικοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ ἐξ οἱασδήποτε ἐνστάσεως.

Ἱ. Σ. 132 (1893).

Ἀνέκαθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις νομολογία ἐπικρατεῖ ἵνα προκειμένου περὶ ἐπικυρώσεως ὑπογραφῆς προσώπων γνωστῶν καὶ ἐπισήμων γένηται αὕτη καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας μαρτύρων πρὸς βεβαίωσιν τῆς γνησιότητος τῆς ὑπογραφῆς· κατὰ δὲ ταῦτα νομίμως ἐπεκυρώθη τὸ ἐν λόγῳ ἰδιωτικὸν πληρεξούσιον ἔγγραφον. Ἱ. Σ. 155 (1894).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 28 τῆς Ἐμπορικῆς Δικονομίας ἡ πληρεξουσιότης χορηγεῖται καὶ δι' ἐπιστολῆς, δέον ὅμως ὅπως ἡ γνησιότης τῆς ἐπιστολῆς καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ὑπογραφῆς τοῦ δίδοντος τὴν πληρεξουσιότητα εἶναι βεβαία καὶ ἀναμφισβήτητος. Ἱ. Σ. 155 (1894).

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ διαληφθεὶς δικηγόρος ἐστερεῖτο τοῦ δικαιώματος πρὸς ὑπογραφὴν τοῦ δικογράφου τῆς ἐφέσεως κατὰ τὴν 20 8βρίου ἐ.ἔ., μὴ ὢν διωρισμένος πληρεξούσιος τῆς πελάτιδος αὐτοῦ δυνάμει ἐπισήμου πληρεξουσίου συμβολαιογραφικῶς ἐπικεκυρωμένου, ἐπειδὴ ὅμως δηλοῖ ὡρισμένως ἡ ἐφεσείουσα ὅτι στέργει καὶ ἀποδέχεται ὡς ἐγκύρους καὶ ὡς ὑπ' αὐτῆς τῆς ἰδίας γενομένας πάσας τὰς μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ εἰρημένου πληρεξουσίου αὐτῆς ἐνεργηθείσας πράξεις, ἀπορριπτέα κατὰ ταῦτά ἐστιν ἡ περὶ ἀπαραδέκτου τῆς ἐφέσεως, ὡς παρανόμως ὑπογρα-

φείσης ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος δικηγόρου, ἔνστασις τῆς ἐφεσιβλήτου. Ἰ. Σ. 169 (1895).

Ἡ ἔνστασις τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐφεσειόντων ὅτι οἱ δύο ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχον δικαίωμα παραστάσεως ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, ὡς ἐνεργοῦντες ἄνευ ἐντολῆς τῶν συζύγων αὐτῶν, ὀρθὴ μὲν καὶ νόμιμός ἐστιν αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, δὲν δύναται ὅμως ἵνα ἐπενέγκῃ διὰ τοῦτον τὸν λόγον τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, διότι κατὰ τὸν νόμον 203 τῶν Βασιλικῶν (2, 3) οὐδεὶς δύναται νὰ προσβάλῃ ὡς ἀκύρους τὰς ἰδίας αὐτοῦ πράξεις· ἀποκλείονται δὲ μόνον οἱ ῥηθέντες τῆς ἐνώπιον τοῦ παρόντος Συμβουλίου, ὡς Ἐφετείου παραστάσεως, ἅτε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μὴ ἀναγνωρίζοντες εἰς ἑαυτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦτο. Μ. Σ. 301 (1896).

§ 5.[1]

Κατὰ τὸν νόμον πᾶς πρόεδρος εἴτε δικαστὴς δύναται ἵνα ἐξαιρεθῇ α΄, ἐὰν κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν παρεστάθη,

---

1. Περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν πραγματεύονται τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τῆς δικονομίας, ἐμπορ. ἄρθρον 42, πολιτικ. ἄρθρον 62.

Ἄρθ. 42.—Ἐξαίρεσις δικαστοῦ εἶναι ἡ ὑπὸ διαδίκου γινομένη αἴτησις τοῦ νὰ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν δίκην ὁ ἐξαιρούμενος, μηδὲ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην περὶ αὐτῆς. Οἱ ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ ῥηθησόμενοι λόγοι, δι' οὓς ἑκάτερος τῶν διαδίκων δύναται νὰ ἐξαιρέσῃ δικαστήν, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἐξαίρεσιν τῶν τῆς ἐπιτροπῆς μελῶν, ἀλλὰ τῶν μελῶν τούτων ἡ ἐξαίρεσις πρέπει νὰ προταθῇ εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 62).

Ἄρθρ. 62.—Ὑπάρχοντός τινος τῶν ἑπομένων τεσσάρων λόγων ὁ διάδικος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξαίρεσιν ἑνὸς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου: 1ον ἐὰν ὁ ἐξαιρούμενος ἔχῃ πραγματικὸν συμφέρον ἄμεσον ἢ ἔμμεσον ἐν τῇ προκειμένῃ δίκῃ· 2ον ἐὰν εἶναι ἐκ τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων συγγενῶν διαδίκου τινός,

ἢ ἐὰν μέλλῃ ἵνα παρασταθῇ ὡς μάρτυς ἢ πραγματογνώμων καὶ β΄, ἐὰν οὗτος ἔχῃ πρός τινα τῶν διαδίκων ἰδιαιτέρας σχέσεις καθηκόντων. Μ. Σ. 33. (1862).

Ὁ δικαστὴς δύνται καὶ ὀφείλει μάλιστα ἐξαιρεῖν αὐτὸς ἑαυτὸν τῆς διεκδικάσεως καὶ ἀποφάνσεως δίκης, εἰς ἣν πρὸς τὸ τοῦ δικαστοῦ παρίστησι συνάμα οὗτος καὶ πρόσωπον ἐναγομένου. Μ. Σ. 14 (1865).

Ἡ ἔνστασις ἐξαιρέσεως δικαστοῦ μὴ προταθεῖσα πρωτοδίκως καλύπτεται. Μ. Σ. 10 (1879).

Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως δικαστοῦ ἔνστασις μὴ προτεινομένη ἐγκαίρως ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, καλύπτεται καὶ δὲν δύναται νὰ προταθῇ ἐφεσίμως. Μ.Σ. 3 (1883).

Ἀπορριπτέος ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος ὅτι τὸ Ἐκκλησιαστ. Δικαστήριον ἦν κακῶς συγκεκροτημένον, διότι ἐὰν ὁ πρόεδρος αὐτοῦ, ὡς ἀρχιερατικὸς προϊστάμενος τῆς Ἐκκλ. Ταταούλων ἔπεμψεν ἕνα τῶν ἱερέων ἵνα τελέσῃ τὸν γάμον αὐτοῦ, οὐδόλως ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι εἶχεν ἄμεσον συμφέρον ὑπὲρ τῆς μὴ ἀκυρώσεως αὐτοῦ, μήτε ὑπῆρχε διὰ τοῦτο λόγος ἐξαιρέσεως αὐτοῦ ὡς δικαστοῦ· ἄλλως τε ἡ ἔνστασις αὕτη μὴ προταθεῖσα ἐγκαίρως ἐνώ-

---

δηλαδὴ ἔχῃ συγγένειαν ἢ ἀγχιστείαν δευτέρου, τρίτου ἢ καὶ τετάρτου βαθμοῦ ἐὰν εἶναι, ὡς ἐν παραδείγματι, ἀδελφός, θεῖος πατρόθεν ἢ μητρόθεν, γαμβρός, πενθερὸς καὶ πατὴρ τοῦ γαμβροῦ· 3ον ἐὰν ἔχῃ κοσμικὴν ἔχθραν πρὸς ἕνα ἐκ τῶν διαδίκων· 4ον ἐὰν ὑπαρχούσης ἐκκρεμοῦς δίκης τινὸς τοῦ ἐξαιρουμένου μετά τινος τῶν διαδίκων ἐγένετο ἔναρξις τῆς διαδικασίας τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων.

Ἡ αἴτησις περὶ ἐξαιρέσεως εἶναι δεκτὴ μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς δίκης, καὶ ἐξετάζεται πάραυτα. Ἐὰν μὲν ἀποδειχθῇ ὡς ἀληθής, ἀποφασίζεται νὰ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν διαδικασίαν ὁ ἐξαιρεθείς, ἐὰν δὲ μὴ ἀποδειχθῇ ὡς ἀληθής, καταδικάζεται ὁ ἐξαιρῶν εἰς πρόστιμον ἑκατὸν μέχρι πεντακοσίων γροσίων.

πιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἐκαλύφθη, δὲν δύναται δὲ ἵνα προτείνῃ ταύτην ὁ ἐκκαλῶν ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου. Μ. Σ. 15 (1883).

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ἔνστασις περὶ ἐξαιρέσεως δικαστοῦ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐρωτηθεὶς οὗτος ὑπὸ τῶν ἐφεσειόντων ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς δίκης αὐτῶν, ἐξήνεγκε γνώμην ὅτι δὲν ἔχουσι δίκαιον.

Μ. Σ. 65 (1886) 39 (1885).

Δὲν εἶναι λόγος ἐξαιρέσεως δικαστοῦ τὸ ὅτι οὗτος πρὸ διμηνίας εἶπεν εἰς τὴν ἐναγομένην, ὅτι, ἐὰν μὴ δωρήσηται τὴν ἡμίσειαν οἰκίαν αὐτῆς εἰς τὴν ἐγγονὴν αὐτῆς, περὶ ἧς πρόκειται ἐνταῦθα, ὑποχρεωθήσεται βιαίως εἰς τοῦτο.

Πρ. Μ Σ. 31 Ἰουλίου 1891.

Ὁ προεδρεύων ἔν τινι Ἐκκλησιαστικῷ Δικαστηρίῳ πρὸς ἐκδίκασιν ὑποθέσεώς τινος, ἐξαιρεῖται ἐκ τοῦ Ἐφετείου κατὰ τὴν κατ' ἔφεσιν διαδικασίαν τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως· ἐπίσης Μητροπολίτης τις μὴ προεδρεύσας μὲν ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ Δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐπικυρώσας τὴν μετέπειτα ἐφεσιβληθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ, τὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ καταρτισθεῖσαν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος ἐν τῇ κατ' ἔφεσιν διαδικασίᾳ.

Πρ. Ἰ. Σ. 8 Αὐγ. 1892.

Ὁ ἐξαιρούμενος δικαστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς ἐξαιρέσεως αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐὰν θέλῃ οἴκοθεν νὰ ἐξαιρέσῃ ἑαυτόν. Μ. Σ. 249 (1895).

§ 6.

Διὰ τοῦ ἐπιδοτηρίου καὶ μόνον ἀποδεικνύεται ἡ κοινοποίησις, ἐξ ἧς ἄρχονται αἱ νόμιμοι προθεσμίαι.

M. Σ. 71 (1886).

---

1. Περὶ κοινοποιήσεως τῶν δικογράφων ἐν γένει πραγματεύονται τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τῆς Ἐμπορικῆς Δικονομίας, 13—20, 66 καὶ 70.

Ἄρθρ. 13ον.—Ἡ μία τῶν κλήσεων ἐπιδίδοται ὑπὸ τοῦ κλητῆρος εἰς αὐτὸν τὸν κλητευόμενον, ἢ εἴς τινα τῶν συνοικούντων αὐτῷ συγγενῶν ἢ ὑπηρετῶν. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 25).

Ἄρθρ. 14ον.—Ἡ κλῆσις δὲν ἀπαιτεῖται ἀπολύτως νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὸν κλητευόμενον ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπιδίδοται καὶ ἐκτὸς αὐτῆς καὶ ἐντὸς πλοίου ἂν εὑρεθῇ. Παρ. Πολ. Δικ· ἄρθ. 26).

Ἄρθρ. 15ον.—Ὁ κλητὴρ ἐπιδοὺς οὕτω τὴν μίαν τῶν κλήσεων εἰς τὸν κλητευόμενον, ἢ εἴς τινα τῶν ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ εὑρισκομένων συγγενῶν ἢ ὑπηρετῶν, τὴν ἑτέραν, ὑπογραφεῖσαν ἢ σφραγισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ ἐπίδοσις, παραδίδει καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ δικαστηρίου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 27).

Ἄρθρ. 16ον.—Ἂν τὸ πρόσωπον πρὸς ὃ πρόκειται νὰ ἐπιδοθῇ ἡ κλῆσις δηλώσῃ ὅτι δὲν γινώσκει γραφὴν καὶ ὅτι δὲν ἔχει σφραγῖδα, ἢ ἂν δὲν θέλῃ νὰ ὑπογράψῃ ἢ νὰ σφραγίσῃ αὐτήν, ὁ κλητὴρ προσκαλεῖ τὸν μουχτάρην τῆς συνοικίας καὶ δύο γείτονας τοῦ κλητευθέντος, ὅπως ὑπογράψωσι καὶ σφραγίσωσι τὴν κλῆσιν γράφοντες σαφῶς καὶ τὸ αἴτιον. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 28).

Ἄρθρ. 17ον.—Ἂν ὁ κλητευόμενος εἶναι ξένος ὑπήκοος, ἡ κλῆσις ἐπιδίδεται διὰ τοῦ προξένου ἢ τοῦ διερμηνέως τῆς πρεσβείας εἰς ἣν ὑπάγεται· ἡ ἑτέρα δέ, ἡ μένουσα εἰς χεῖρας τοῦ κλητῆρος, ὑπογράφεται ὑπό τινος τῶν ῥηθέντων ὑπαλλήλων, δηλοῦντος ὅτι ἐκομίσθη πρὸς αὐτὸν ἡ ἄλλη.

Ἄρθρ. 18ον.— Θεωρεῖται ὡς ἄκυρος ἡ ἐπίδοσις, ἐὰν δὲν τηρηθῶσιν ἀκριβῶς οἱ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἓξ ἄρθροις διαγραφόμενοι ὅροι. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 30).

Ἄρθρ. 19ον — Κηρυχθείσης ἀκύρου τῆς κλήσεως ἕνεκα παραλείψεως τοῦ κλητῆρος, δύναται οὗτος νὰ καταδικασθῇ εἰς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς ἀκυρωθείσης κλήσεως καὶ διαδικασίας, προσέτι δὲ καὶ εἰς ἀποζημίωσιν τῶν διαδίκων· ἐν ἀνάγκῃ δὲ ἀποβάλλεται καὶ τῆς θέσεώς του. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ 30).

Ἄρθρ. 20ον.—Ἂν ἡ κλῆσις ἀπευθύνηται : α') πρὸς ἀρχὴν τοῦ Κράτους ἢ

Ἀνέκαθεν εἴθισται ἵνα ἐντὸς τοῦ Κράτους τὰ δικόγραφα τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πατριαρχικῶν δικαστηρίων ἀναγομένων ὑποθέσεων κοινοποιῶνται διὰ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, τὸ δὲ καθεστὼς τοῦτο δέον

τοῦ δήμου, ἐπιδίδοται, ὅπου μὲν ὑπάρχει κεντρικὴ διεύθυνσις, εἰς τὸ γραφεῖον, θεωρούμενον ὡς κατοικίαν αὐτῆς καὶ εἰς χεῖρας τοῦ διευθυντοῦ, ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, εἰς αὐτὸν τὸν ὑπάλληλον τῆς ἀρχῆς ἢ εἰς τὸ γραφεῖόν του· 6΄) πρὸς ἐμπορικὴν ἑταιρίαν συνεστῶσαν, ἐπιδίδοται ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτῆς πρὸς τὸν διευθυντήν, μὴ ὑπάρχοντος δὲ διευθυντοῦ, εἴς τινα τῶν συνεταίρων, ἢ εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ· γ΄) πρὸς ἐμπορικὴν ἑταιρίαν εὑρισκομένην εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, ἢ πρὸς ὁμάδα δανειστῶν, εἰς τοὺς συνδίκους ἢ εἰς τὰς κατοικίας των· δ΄) πρὸς ἄνθρωπον μὴ ἔχοντα ἐν Τουρκίᾳ γνωστὴν κατοικίαν ἢ τόπον τινὰ διαμονῆς, τῇ διαταγῇ τοῦ προέδρου ἡ κλῆσις τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ἐμποροδικείου, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ δίκη, ἀντίγραφον δὲ αὐτῆς δημοσιεύεται διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἰδίᾳ δὲ διὰ τῆς ἐκδιδομένης εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ κλητευομένου· ε΄) ἂν ὁ κλητευόμενος κατοικῇ ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ ἐμποροδικείου, ἡ κλῆσις πέμπεται δι' ἐπιστολῆς τοῦ προέδρου πρὸς τὴν ἀνωτάτην ἐγχώριον ἀρχὴν τῆς κατοικίας αὐτοῦ, ὅπως τῷ ἐπιδοθῇ ἀνυπερθέτως. Ὁ δὲ κομίσας τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον κλητὴρ ὀφείλει νὰ λάβῃ παρὰ τούτου καὶ νὰ φέρῃ χρονολογουμένην καὶ ἐνσφράγιστον ἀπόδειξιν τῆς παραδόσεως αὐτῆς· στ΄) ἂν ὁ κλητευόμενος κατοικῇ εἰς ξένην χώραν, ὁ πρόεδρος πέμπει ἐπίσης δι' ἐπιστολῆς τὴν κλῆσιν πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, ὅπως διὰ τούτου διαβιβασθῇ ταχέως εἰς τὴν κατοικίαν του.

Ἄρθρ. 66ον.—Ὡς πρὸς τὴν ἐπίδοσιν τῶν ἀποφάσεων τηροῦνται αἱ διατυπώσεις αἱ διαλαμβανόμεναι ἐν τοῖς ἄρθροις 17—20 τοῦ παρόντος νόμου περὶ ἐπιδόσεως τῶν κλήσεων. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 136).

Ἄρθρ. 70ον.—Ἡ κοινοποίησις τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως πρὸς τὸν ἐρήμην καταδικασθέντα, καθὸ κλητευθέντα καὶ μὴ ἐμφανισθέντα, γίνεται κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ 66 ἄρθρου, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ τῆς κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεως. Ἂν οὐδ' αὐτὸς ὁ καταδικασθείς, οὐδ' ἄλλος οἰκεῖος ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ εὑρεθῇ, καὶ ἑπομένως εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιδοθῇ ἡ ἀπόφασις πρὸς αὐτόν, ἢ ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ, ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως δίδοται, ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς, πρὸς τὸν μουχτάρην τῆς συνοικίας, ἤ, ἂν ὁ καταταδικασθεὶς εἶναι ξένος ὑπήκοος, πρὸς τὴν ἀρχήν, εἰς ἣν ὑπάγεται, ἕτερον δὲ ἀντίγραφον τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου. (Παρ' Πολ. Δικ. ἄρθρ. 149).

ἵνα τηρῆται ἀπαρασάλευτον. Πρ. Μ. Σ. 4 Νβρίου 1887.

Ἡ κοινοποίησις ἀποφάσεως γίνεται δι' ἐπιδόσεως ἀντιγράφου καὶ διὰ παραλαβῆς ὑπογραφῆς παρ' ἐκείνου πρὸς ὃν κοινοποιεῖται. Πρ. Μ. Σ. 16 Μαΐου 1890.

Παρανόμως ἐγένετο ἡ κοινοποίησις τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα 13—18 τῆς Ἐμπορικῆς Δικονομίας ἡ κοινοποίησις ἡ μὴ γενομένη διὰ κλητῆρος εἶναι ἄκυρος, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ κοινοποίησις ἐγένετο διὰ τοῦ γραμματέως τοῦ Μητροπολίτου Σβορνικίου καὶ οὐχὶ διὰ κλητῆρος. Ἰ. Σ. 99 (1891).

§ 7.[1]

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου οὐδενὶ ἐπιτρέπεται ἵνα διὰ τῆς μὴ νομίμου ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἐνώπιον

---

1. Τὰ τῆς ἐρημοδικίας ὁρίζουσι τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τῆς ἐν ἰσχύϊ Ἐμπορ. Δικονομίας ἄρθρ. 67 — 69, 71 — 73.

Ἄρθρ. 67ον.—Ἂν, κλητευθέντων τῶν διαδίκων κατὰ τοὺς ἐν τῷ Β' κεφαλαίῳ τοῦ παρόντος νόμου διαγεγραμμένους τύπους, ὁ εἷς αὐτῶν δὲν προσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον, ὁ ἐμφανισθεὶς ἕτερος δύναται νὰ ζητήσῃ ὅπως προβῇ τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν.

Ἐν τούτοις ἂν τὸ δικαστήριον φρονῇ ὅτι ὁ μὴ προσελθὼν ἐκωλύθη ἐξ ἀληθοῦς κωλύματος, δύναται ν' ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐπιούσης ἑβδομάδος. Ἐν ᾗ ὅμως περιπτώσει οὐδὲ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐμφανισθῇ, θεωρεῖται ὡς ἐξ ἐπιμονῆς ἀπειθὴς καὶ τὸ δικαστήριον προβαίνει εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως χωρὶς νὰ περιμένῃ περαιτέρω τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ. Ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ διάδικος προσελθὼν ἀρνεῖται νὰ συζητήσῃ καὶ ἀπαντήσῃ. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 139 καὶ 140.

Ἄρθρ. 68ον.—Ἐὰν ὁ ἀρνούμενος νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον εἶναι ἐνάγων, ὁ ἐναγόμενος μὴ ὑποχρεούμενος ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἐρήμην ἀπόφασιν, διατάσσουσαν ὅτι εἰς οὐδὲν

τοῦ δικαστηρίου, ἀφ' ἑνὸς μὲν διαιωνίζῃ τὴν διεκδίκασιν δίκης, ἐν ᾗ παρίσταται μάλιστα ὡς ἐναγόμενος, ἀφ' ἑτέρου δὲ παραλύῃ τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης.

Μ. Σ. 3 (1865).

Ὁ ἐναγόμενος δικάζεται ἐρήμην ὅταν μὴ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος δικαστηρίου καὶ μὴ παρουσιάσῃ ἀπολογητήριον, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τοῦ ἐναγομένου προσαγαγόντος ἀπολογητήρια, ἕπεται ὅτι ταῦτα δέον ἵνα

ὑποχρεοῦται. Ἀλλ' ἂν τοὐναντίον δὲν ἐμφανισθῇ ὁ ἐναγόμενος, ἐκδίδοται μὲν ἐπίσης ἐρήμην ἀπόφασις, τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνάγοντος, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἂν μὴ μετὰ λεπτομερῆ ἐξέτασιν καὶ ἐξακρίβωσιν τῆς ἀγωγῆς σχηματίσῃ πεποίθησιν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 142.

Ἄρθρ. 69ον.—Ἂν δοθῶσι διάφοροι προθεσμίαι πρὸς ἐμφάνισιν πολλῶν διαδίκων, ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης, ἐκ τούτων δέ τινες δὲν προσέλθωσι, κατ' οὐδενὸς ἐκδίδεται ἐρήμην ἀπόφασις πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς μακροτέρας προθεσμίας.

Ἄρθρ. 71ον.— Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκτέλεσις ἐρήμην ἀποφάσεως, ἂν δὲν παρέλθωσι δέκα πέντε ἡμέραι ἀπὸ τῆς ὡς ἀνωτέρω κοινοποιήσεως, ἐκτὸς ἂν ἐπὶ ὑποθέσεως ἐπειγούσης διετάχθη ἡ πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ταύτης ἐκτέλεσις. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 150).

Ἄρθρ. 72ον.—Ἡ κατὰ τοῦ κλητευθέντος μέν, ἀλλὰ μὴ ἐμφανισθέντος ἐκδιδομένη (ἐρήμην) ἀπόφασις εἶναι ἐκτελεστέα τὸ βραδύτερον ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως. Ἂν δ' ἐντὸς τοῦ χρόνου τούτου δὲν γίνῃ ἀπόπειρα ἐκτελέσεως, αὕτη θεωρεῖται ὡς ἄκυρος.

Ἄρθρ. 73ον.—Ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις ὑποχρεοῖ τρίτον τινὰ νὰ δώσῃ τι εἰς ἕνα τῶν διαδίκων, ἢ νὰ πράξῃ τι, τότε μόνον ἐκτελεῖται κατὰ τοῦ τρίτου, ὅταν προσαχθῇ ἀποδεικτικὸν ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ γραφείου τοῦ ἐμποροδικείου καὶ διαλαμβάνον ὅτι δὲν ἐγένετο ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἑπομένου κεφαλαίου. Διὰ τὰ ἀποδεικτικὰ ταῦτα θέλει κρατεῖσθαι ἰδιαίτερον βιβλίον ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ δικαστηρίου, ὅπως τῇ αἰτήσει τοῦ ἀνακόπτοντος σημειοῦται πᾶσα ἀνακοπὴ κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως, γινομένης μνείας τῶν ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων τῶν διαδίκων, καὶ τῆς χρονολογίας τῆς τε ἀποφάσεως καὶ τῆς ἀνακοπῆς.

ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει καὶ ἐκτιμηθῶσι, καθ' ἃ προσήκει.
Μ. Σ. 83 (1865).

Καὶ κατὰ τὴν ἐρημοδικίαν αὐτὴν τὸ Δικαστήριον ὀφείλει νὰ ἐρευνᾷ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ νόμιμον τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐνάγοντος καὶ οὐχὶ ἀβασανίστως νὰ παραδέχηται τὰς προτάσεις αὐτοῦ. Ἀρμ. 11 (1.4) L 13 § 3 judic (3.1) Νεαρὰ 69 κεφ. 3. Μ. Σ. 1 (1869).

Ὅταν ὁ ἐναγόμενος ἢ ἀνακοπτόμενος νομίμως κλητευθεὶς ἀπολίπηται τοῦ Δικαστηρίου, τοῦτο δεχόμενον τὴν περὶ ἐρημοδικίας αἴτησιν τοῦ ἀντιδίκου, προβαίνει εἰς ἀπόφασιν ἐρήμην αὐτοῦ, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ ἔνστασίς τις, ἣν ἐξ ἐπαγγέλματος ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν.
Μ. Σ. 168 (1891) 186, 192 (1892) 27 (1873).

Ἡ ἐρημοδικία ἐπιτρέπεται καὶ δι' ἄρνησιν συζητήσεως.
Μ. Σ. 27 (1873).

Τοῦ ἀναψηλαφῶντος ζητήσαντος τὴν ἐρημοδικίαν, αὕτη ἐπιτρέπεται μὲν ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον ὀφείλει ἵνα ἐξετάσῃ αὐτεπαγγέλτως ἅπαντας τοὺς λόγους τῆς ἀναψηλαφήσεως αὐτοῦ, ἐὰν ὦσιν ἢ οὐ σύμφωνοι τῷ νόμῳ. Μ. Σ. 25 (1879).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀπολίπηται τοῦ δικαστηρίου ὁ ἐναγόμενος εἴτε ἐφεσίβλητος, ἐπιδικάζονται τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ κατὰ τὴν νομολογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου ἅπασαι αἱ αἰτήσεις αὐτοῦ, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ ἔνστασίς τις, ἣν ὀφείλει ἵνα λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ δικαστήριον ἐξ ἐπαγγέλματος.
Ἱ. Σ. 10 (1882).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀπολίπηται τοῦ δικαστηρίου ὁ ἐνάγων ἢ ὁ ἐφεσείων ἀπορρίπτεται ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ ἡ ἀγωγὴ ἢ ἡ ἔφεσις. Ἱ. Σ. 13 (1882).

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον πρὶν ἢ προβῇ εἰς τὴν ἐρή-

μην ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, ὤφειλεν ἵνα ἐξετάσῃ καὶ βεβαιωθῇ ἐὰν ὑπῆρχε κώλυμα ἰσχυρὸν μὴ ἐπιτρέπον τὴν αὐτοπρόσωπον, ἢ διὰ νομίμου πληρεξουσίου, παράστασιν τῆς ἐναγομένης νῦν δ' ἐφεσειούσης, καὶ ἐπομένως ἀναβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν μέχρι τῆς ἄρσεως τοῦ κωλύματος· τοιοῦτον δὲ ἦν ἡ πάθησις τῶν φρενῶν τῆς τότε ἐναγομένης νῦν δ' ἐκκαλούσης, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον αὐτῇ ἵνα προσέλθῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἢ πέμψῃ ἀντιπρόσωπον, τούτου δὲ μὴ γενομένου ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀκύρωσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, διότι παρεβιάσθησαν ὑπ' αὐτοῦ αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ δικαίου, καθ' ἃς οὐδεὶς δικάζεται πρὶν ἢ ἀκουσθῇ, ἡ τοιαύτη δ'ἔνστασις, ὡς οὖσα δημοσίας τάξεως, δύναται νὰ ληφθῇ αὐτεπαγγέλτως ὑπ' ὄψιν παρὰ παντὸς δικαστηρίου οἱουδήποτε βαθμοῦ. Ἱ. Σ 24 (1884).

Δεκτή ἐστιν ἡ προκειμένη ἔφεσις, τοῦ καθ' οὗ αὕτη οὐδόλως ἐμφανισθέντος κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν δικάσιμον ἡμέραν, οὔτε αὐτοπροσώπως οὔτε διὰ πληρεξουσίου ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου, εἰ καὶ κατὰ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰκονίου φαίνεται ὅτι τὸ ἐφετήριον ἐπεδόθη ἐγκαίρως εἰς τὸν ἐφεσίβλητον. Ἱ. Σ. 49 (1886).

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι τὸ Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον παρὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας ἐθεώρησεν αὐτὸν καὶ κατ' ἀντιμωλίαν δικασθέντα, ἐνῷ οὗτος, ὡς μὴ γενομένης παραδεκτῆς τῆς περὶ νομιμοποιήσεως τῆς ἀντιδίκου ἐνστάσεως αὐτοῦ, ἀπεχώρησε τοῦ δικαστηρίου, ἡ δὲ περαιτέρω ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως δὲν ἠδύνατο ἵνα θεωρηθῇ εἰ μὴ ὡς προβᾶσα ἐρήμην. Ἱ. Σ. 82 (1889).

Ὅταν ὁ ἐνάγων ἢ ἀνακόπτων ἀπολίπηται τοῦ δικαστη-

ρίου, ὁ ἐναγόμενος ἢ ἀνακοπτόμενος μὴ ὑποχρεούμενος ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἀγωγήν, δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἐρήμην ἀπόφασιν ἀπαλλάττουσαν αὐτὸν τῆς ἀγωγῆς ἢ ἀνακοπῆς. Μ. Σ. 197 (1892).

§ 8.[1]

Ὅπως ἐκδοθῇ ἀπόφασίς τις ἐπάγουσα ὑποχρεώσεις εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, ἢ ὅπως θεωρηθῇ δίκη τις ὡς ἐκκρεμής, δέον ἵνα προηγηθῇ τακτικὴ διαδικασία κατ' ἀντιμωλίαν τῶν διαδίκων, μετὰ τὴν ἐν τῷ πινακίῳ ἐγγραφὴν τῆς ὑποθέσεως ὑπὸ τοῦ ἐπιμελεστέρου αὐτῶν, ἅτινα δὲν ἔλαβον χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὥστε μήτε δεδικασμένον ὑπάρχει, μήτε ἐκκρεμοδικία. Μ. Σ. 7 (1875).

Οὔσης ἐκκρεμοῦς τῆς συζυγικῆς μεταξὺ τῶν διαδίκων συζύγων διαφορᾶς, δὲν δύναται τὸ Συμβούλιον καὶ διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἵνα ἐπιληφθῇ τῆς διαδικασίας τῆς περὶ διατροφῆς ἀγωγῆς. Μ. Σ. 26 (1885).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἀναίρεσις διὰ τὸν λόγον κυρίως τῆς ἐκκρεμοδικίας, διότι ὑπάρχει ἐκκρεμὴς ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου Χανίων ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀναιρεσειόντων ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως αὐτοῦ, καθ' ἧς ἐγένετο καὶ ἡ ἀναίρεσις αὕτη.

Πρ. Μ. Σ. 2 Μαρτίου 1888.

Τῆς παρούσης ὑποθέσεως ἐκκρεμοδικούσης ἐνώπιον τοῦ

---

1. Ἡ ἔνστασις τῆς ἐκκρεμοδικίας χωρεῖ ὁσάκις ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις, ἡ ἔχουσα δηλονότι τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον καὶ τὴν αὐτὴν βάσιν μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων, εἰσήχθη ἐνώπιον ἑτέρου ἁρμοδίου ἐγχωρίου δικαστηρίου καὶ τυγχάνει ἤδη ἐγγεγραμμένη ἐν τῷ πινακίῳ αὐτοῦ.

Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀνέων, ἀναρμοδίως ὅλως ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως αὐτῆς τὸ Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον Σμύρνης καὶ ἄκυρός ἐστιν ἐπομένως ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ. Ἰ. Σ. 101 (1891).

Ἡ περὶ ἐκκρεμοδικίας ἔνστασις τῆς Ἐφορίας εἶναι ὅλως ἀβάσιμος, διότι ὑπῆρχε μὲν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀγωγὴ τῆς ἀντιδίκου, ἀλλ' αὕτη ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς Ἐφορίας ἀπερρίφθη λόγῳ ἐνστάσεως ἀπαραδέκτου αὐτῆς, τῆς δὲ ἀπορρίψεως ταύτης ἀπαγγελθείσης εἰς ἀμφότερα τὰ διάδικα μέρη, οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀνάγκη κοινοποιήσεως, ἐπομένως οὔτε ἑτέρα ἀγωγὴ ὑφίσταται οὔτε ἐκκρεμοδικία ὑπάρχει. Μ. Σ. 289 (1896).

§ 9.[1]

Ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ πρόσθετος παρέμβασις ἀπαιτεῖται ἵνα ὁ παρεμβαίνων οὐ μόνον προσέλθῃ ὡς σύμμαχος θατέρου τῶν διαδίκων, ἀλλ' ἵνα ἐπικαλῆται καὶ ἴδιον συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης. Μ. Σ. 22 (1874)·

---

1. Παρέμβασις εἶναι ἡ νομικὴ σχέσις τρίτου ἀναμιγνυομένου εἰς δίκην μεταξὺ ἄλλων, ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς ὁποίας δύναται νὰ ἐπέλθῃ βλάβη εἰς τὰ ἔννομα αὐτοῦ συμφέροντα. Διακρίνεται δ' ἡ παρέμβασις.

Α'. Εἰς ἀναγκαστικήν, γινομένην διὰ προσεπικλήσεως ἀπευθυνομένης ὑπὸ τῶν διαδίκων εἴτε πρὸς τοὺς δικαιοπαρόχους εἴτε πρὸς τοὺς ὁμοδίκους αὐτῶν, εἴτε καὶ πρὸς τρίτους ἔχοντας δικαίωμα τριτανακοπῆς. Πολ. Δικ. 115.

Α'. Εἰς ἑκουσίαν, ἥτις πάλιν εἶναι ἢ κυρία ἢ πρόσθετος. Ἡ μὲν κυρία συγχωρεῖται ὑπὸ τοὺς ὅρους νὰ εἶναι ἐκκρεμὴς ἡ κυρία δίκη, καὶ νὰ ἔχῃ ὁ παρεμβαίνων ἔννομον συμφέρον συναφὲς πρὸς τὴν κυ-

Μηδενὸς δικογράφου κοινοποιηθέντος τῇ ἐναγούσῃ ἐπιτροπῇ ὑπὸ τῶν ἐναγομένων περὶ προσεπικλήσεως τῆς Α. Β. εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, τὸ περὶ τούτου ζήτημα δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν.

Μ. Σ. 20 (1878).

Ἡ παρέμβασις οὖσα δεκτὴ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου δικονομίας καὶ ἐν τῇ ἐφέσει. Μ. Σ. 19 (1884).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη παρέμβασις, διότι μόνος ὁ ἐπιδιώκων ἴδιον συμφέρον δύναται νὰ παρέμβῃ εἰς δίκην τινά, ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐνταῦθα. Ἰ.Σ. 27 (1885).

ρίαν δίκην. Πρόσθετος δὲ καλεῖται ἡ παρέμβασις καθ' ἣν ὁ τρίτος δὲν ἐπιδιώκει ἴδιον συμφέρον, ἀλλὰ κατέρχεται εἰς τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα ὡς σύμμαχος τοῦ μὲν καὶ ἀντίπαλος τοῦ δέ.

Ἡ παρέμβασις κοινοποιεῖται εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους καὶ εἶναι δεκτή, ἡ μὲν πρόσθετος κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, ἡ δὲ κυρία μέχρι πέρατος τῆς πρωτοδίκου δίκης. Πολ. Δικ. 117, 193, Ἐμπ. δικ. 114.

Ἄρθρ. 117ον.—Ἐὰν ἐνεργουμένης τῆς μεταξὺ τῶν διαδίκων διαδικασίας, τρίτος τις ζητήσῃ δι' ἐγγράφου αἰτήσεως προσηκόντως ὑποβαλλομένης καὶ περιεχούσης τοὺς λόγους τῆς παρεμβάσεως, νὰ παραστῇ ἐν τῇ διαδικασίᾳ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων ἀποδείξῃ τὸ πρὸς παρέμβασιν δικαίωμα αὐτοῦ, γίνεται δεκτὴ ἡ παρέμβασις, ἥτις ὅμως δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐπὶ τῆς ὡρίμου κυρίας ἀγωγῆς ἀπόφασιν. (Παράβ. Γαλ. Δικον. ἄρθρ. 337-341).

Ἄρθρ. 193.—Ἐκτὸς τῶν διαδίκων οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ παρεμβῇ ἐν τῇ ἐφέσει ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ἐνάγοντος. Οἱ τρίτοι ὅμως οἱ κατὰ τὸν νόμον ἔχοντες δικαίωμα τριτανακοπῆς κατὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως δύνανται νὰ παρεμβῶσιν ἐν τῇ ἐφέσει. (Παρ. Γαλ. Δικον. ἄρθρ. 466).

Ἄρθρ. 114ον.—Ἐκτὸς τῶν διαδίκων οὐδεὶς δύναται νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ἐνάγοντος. Οἱ τρίτοι ὅμως οἱ κατὰ τὸν νόμον ἔχοντες δικαίωμα τριτανακοπῆς κατὰ τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως δύνανται νὰ παρεμβῶσιν ἐν τῇ ἐφέσει. (Παράβ. Πολ. ἄρθρ. 193).

§ 10.[1]

Θεωρουμένης κατηργημένης τῆς ἀγωγῆς τοῦ αἰτοῦντος ἢ ὁπωσδήποτε ἀποπερατωμένης τῆς δίκης ἐπιστρέφεται αὐτῷ ἡ προκαταβολή. Μ. Σ. 43 (1865).

---

1. Τὰ δικαστικὰ τέλη βαρύνουσι κατὰ γενικὸν κανόνα τὸν ἡττηθέντα διάδικον, καθὸ γενόμενον αἴτιον αὐτῶν· συμψηφίζονται δὲ μεταξὺ τῶν διαδίκων ἐπὶ δικῶν μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων, ἀδελφῶν καὶ συζύγων, καὶ ὅταν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι προξενήσωσι ταύτας, ὡς εἰς τὰς περὶ διανομῆς δίκας, Βασ. 69 (9. 3), ἢ νικήσωσι καὶ νικηθῶσιν ἐνταυτῷ.

Τὰ δικαστικὰ τέλη τῶν Πατριαρχικῶν Δικαστηρίων ἐκανονίσθησαν ὡς ἑξῆς ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν αὐτοῦ τῆς 15 Δεκεμβρίου 1895 καὶ τῆς 23 Φεβρουαρίου 1896.

			Γρόσια.
Ἀγωγαί, ἐγγυητικὰ καὶ ἀντίγραφα αὐτῶν			10
Ὑπόμνημα, ἀνακοπή, ἔφεσις, ἀναψηλάφησις, ἀναίρεσις, προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις διὰ τὸ πρῶτον φύλλον αὐτῶν συνήθους μεγέθους ἐκ 4 σελίδων καὶ 30 γραμμῶν ἑκάστης·			20
Δι' ἕκαστον τῶν ἑπομένων φύλλων τῶν αὐτῶν διαστάσεων καὶ περιεκτικότητος ἀνά			10
Ἀντίγραφα τῶν ἄνω ἐγγράφων ἀνά			20
Προσαγόμενον πρὸς ὑποστήριξιν δίκης ἢ αἰτήσεως			5
Κλῆσις διαδίκου ἢ μάρτυρος			10
Διορισμὸς πληρεξουσίου ἐπ' ἀκροατηρίου καὶ κατάθεσις πληρεξουσίου			30
Πρακτικὰ συνεδριάσεως καὶ διασκέψεως ἀνά			20
Ἀπόφασις Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου διὰ μὲν τὸ πρῶτον φύλλον προκαταβαλλόμενα		100	50
Διὰ δὲ τὰ ἑπόμενα ἀνά			10
Ἀπόφασις Ἱερᾶς Συνόδου διὰ μὲν τὸ α φύλλον προκαταβαλλόμενα	200	100	50
Διὰ τὰ ἑπόμενα ἀνά			20

Ἀπόφασις Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀφορῶσα χρήματα ἢ πράγματα ἀξίας ἀνὰ 2 % ἐπὶ τοῦ ἐπιδικασθησομένου ποσοῦ, τὸ 1/4.

Τὰ δικαστικὰ τέλη τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ λοιπὰ ἔξοδα καταψηφίζονται πάντοτε τοῦ ἐρήμην καταδικασθέντος. (ἄρθρα 83 Ἐμπορ. Δικονομίας). Μ. Σ. 16 (1873).

Τὰ δικαστικὰ τέλη ἐπιβαρύνουσιν ἀτομικῶς τὰ μέλη

			Γρόσια
δὲ τούτου ἤτοι 1/2 0/0 προκαταβολικῶς ἐπὶ τοῦ διεκδικουμένου ποσοῦ, ἢ γρόσ. 60 προκαταβαλλόμενα, ἐὰν τὸ ἀναλογικὸν δικαίωμα ᾖ ἔλαττον τοῦ ποσοῦ τούτου. Πᾶσα ἄλλη ἀπόφασις μὴ ἀφορῶσα χρήματα ἢ πράγματα ἀξίας, διὰ μὲν τὸ πρῶτον φύλλον προκαταβαλλόμενα		100	50
Διὰ δὲ τὰ ἑπόμενα ἀνά			20
Ἀντίγραφον ἀποφάσεως εἴτε ἀποσπάσματος πρακτικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου διὰ τὸ πρῶτον φύλλον			20
Διὰ δὲ τὰ ἑπόμενα ἀνά			10
Ἀντίγραφον ἀποφάσεως, εἴτε ἀποσπάσματος πρακτικοῦ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου διὰ τὸ πρῶτον φύλλον.			40
Διὰ δὲ τὰ ἑπόμενα ἀνά			20
Διαλυτήριον ἀρραβῶνος	500	250	100
Ἀντίγραφα αὐτοῦ ἀνά			40
Διαζύγιον	2000	1000	300
Ἀντίγραφα αὐτοῦ ἀνά			40
Ἀκύρωσις γάμου.	2000	500	100
Ἀναγνώρισις γάμου	2000	500	100
Ἀπόφασις τοπικῆς διαστάσεως ἢ οἱαδήποτε ἄλλη προδικαστική		100	50
Ἀπόφασις υἱοθεσίας	500	200	100
Ἔκθεσις ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς, γνωμοδότησις πραγματογνωμόνων.			50
Μετάφρασις ἀποφάσεως ἢ ἰλιάμιον.	100	50	30
Ἔγγραφον καταργήσεως δίκης, πιστοποιητικὸν ἐκκρεμοδικίας καὶ πᾶν ἄλλο δικόγραφον μὴ προβλεπόμενον			20
Παρακαταθήκη χρημάτων, χρεωστικῶν ὁμολογιῶν, τίτλων ἰδιοκτησίας ἢ κινητῶν καὶ ἀπογραφὴ περιουσίας ἐπὶ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ ποσοῦ	1/4 0/0.		

τῆς ἐν ἐνεργείᾳ Ἐπιτροπῆς τῆς ῥηθείσης Ἰ. Ἐκκλησίας, τὰ ἕνεκα τῆς ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας αὐτῶν γενόμενα παραίτια τῆς προκειμένης ἐρημοδικίας. Μ. Σ. 10,26 (1881).

Δικαία καὶ νόμιμός ἐστιν ἡ αἴτησις περὶ πληρωμῆς τῇ ἐφεσιβλήτῳ δαπανῶν μεταβάσεως ἐνταῦθα ἐκ Χιλῆς καὶ διαμονῆς, ὡς καὶ δικηγορικῆς ἀμοιβῆς. Ἰ. Σ. 73 (188).

Τὰ δικαστικὰ τέλη ἐπιβαρύνουσιν ἑκάτερα τὰ διάδικα μέρη, ὅταν ἐν μέρει εἰσὶν ἡττῶντα, ἐν μέρει δ' ἡττώμενα καὶ ἡ δικηγορικὴ ἀμοιβὴ συμψηφίζεται μεταξὺ αὐτῶν. Μ. Σ. 138 (1889).

Τὰ δικαστικὰ τέλη, συμψηφιστέα μεταξὺ τῶν διαδίκων καθὸ στενῶν συγγενῶν πρὸς ἀλλήλους. Μ. Σ. 135 (1889).

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐναγομένης Τραπέζης ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς δίκης δὲν ἐπιβαρύνουσιν αὐτήν, ἀλλὰ τὴν περιουσίαν τῆς διαθέτιδος, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν ἀρνεῖται ἀπολύτως τὴν ἀπόδοσιν τῶν παρ' αὐτῇ κατατεθειμένων μετρητῶν, ἀλλ' ἐξαρτᾷ αὐτὴν ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου. Μ. Σ. 144 (1890).

Ὁ ἐνάγων ἀπολειπόμενος τοῦ δικαστηρίου, καταδικάζεται εἰς τὰ δικαστικὰ τέλη, ἀπορρίπτεται δ' ἀσυζητητεὶ ἡ ἀγωγὴ ἢ ἔφεσις αὐτοῦ. Μ. Σ. 181, 182 (1892).

Τὰ δικαστικὰ τέλη ἐπιβαρύνουσι τὸν ἡττώμενον τῶν διαδίκων σὺν τῇ δικηγορικῇ τοῦ ἀντιδίκου ἀμοιβῇ. Μ. Σ. 231 (1894).

§ ΙΙ.[1]

Ἡ παράβασις τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ ἐκδικάζων-

1. Περὶ τῆς σχέσεως τῶν Πνευματικῶν καὶ Μικτῶν δικαστηρίων ἐρρήθησαν τὰ δέοντα ἐν σελ. 39-42. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν σχέσιν τῶν ἐκ-

ται προηγουμένως παρὰ τοῦ Ποινικοῦ Δικαστηρίου ὅπως ἐπὶ πλαστογραφίας ἢ φαρμακείας. Μ. Σ. 26 (1872).

Ἐνεκρίθη ἵνα ἐκδοθῇ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ῥηθέντα Μητροπολίτην δηλοῦσα, ὅτι ἐὰν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος δὲν ὑπῆρχεν ἀρραβωνισμένος μετὰ τῆς ῥηθείσης, τῆς ἐξ αὐτοῦ καθ' ἃ λέγεται τεκούσης, μὴ ἐπενεχθῇ διὰ τῆς βίας στεφάνωσις, διότι τοιοῦτος γάμος γενόμενος διὰ βίας δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κῦρος κατὰ τὸν νόμον, καὶ ὅτι ἂν ὑπάρχῃ ἀγωγὴ κατ' αὐτοῦ ἡ ὑπόθεσις δέον νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ ἁρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον καὶ ἐὰν ἀποδειχθῇ οὗτος ἔνοχος, τότε νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς δικαίαν ἀποζημίωσιν τῆς νεάνιδος.
Πρ. Μ. Σ. 6 Μαΐου 1878.

Ἀκυρωτέα ἐστὶν ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις διὰ τὸν λόγον ὅτι ὑφισταμένης ἐκκρεμοδικίας ἐνώπιον τοῦ Ποινικοῦ Δικαστηρίου, ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία ὤφειλεν ἵνα ἀναστείλῃ τὴν πρόοδον τῆς ἐνώπιον αὐτῆς κινηθείσης ἀγωγῆς περὶ προικὸς κλαπείσης. Πρ. Μ. Σ. 16 Ἰουλίου 1886.

Τὸ Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον ἅμα λαβὸν γνῶσιν ὅτι ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων ποινικῶν δικαστηρίων, ὑφίσταται ἐκκρεμὴς δίκη μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων, ὤφειλεν ἵνα ἀναστείλῃ τὴν πρόοδον τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ κινηθείσης δίκης, μέχρις οὗ ἀποφανθῇ τὸ Ποινικὸν Δικαστήριον.
Μ. Σ. 66 (1886).

κλησιαστικῶν ἐν γένει δικαστηρίων πρὸς τὰ ποινικά, αὕτη ἀπαντᾶται κυρίως εἰς τὸ ζήτημα τῆς διακορεύσεως καὶ τῆς μοιχείας. Φρονῶ ὅτι οὐδεμία δέον νὰ ὑπάρχῃ σχέσις μεταξὺ τῶν δικαστηρίων τούτων, καὶ ὅτι ἑπομένως τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια δέον νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων τούτων ἀνεξαρτήτως τῆς ἐνεργείας τῶν ποινικῶν, διότι ταῦτα δικάζουσι κατὰ νόμους πάντῃ διαφόρους τῶν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἰσχυόντων.

Τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς ἐκδίκασιν τῆς προκειμένης ἀγωγῆς περὶ διατροφῆς πρὶν ἢ ἐκδικασθῇ ὁριστικῶς καὶ τελεσιδίκως τὸ πνευματικὸν τῆς ὑποθέσεως ταύτης μεταξὺ τῶν συζύγων μέρος ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δικαστηρίων.

Πρ. Μ. Σ. 5 Ὀκτωβρίου 1888.

Πρὸ τῆς ἐπικυρώσεως ἢ ἀκυρώσεως τοῦ ἐπιδίκου προικοσυμφώνου ὑπὸ τοῦ Μ. Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου προηγεῖται ἡ ἐκδίκασις τοῦ ζητήματος τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ἐξ ὑπαιτιότητος ἢ οὔ, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸ ἁρμόδιον Πνευματικὸν Δικαστήριον, μεθ' ἣν καὶ μόνον τὸ Μ. Ἐκκλ. Δικαστήριον δύναται νὰ δικάσῃ τὰς ἐξ αὐτοῦ πηγαζούσας συνεπείας, ἐν αἷς συγκαταλέγεται καὶ ἡ ἐξέτασις τοῦ θέματος τῆς ποινικῆς ῥήτρας κλπ.

Μ. Σ. 212 (1893) 244 (1895).

§ 12.[1]

Τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται κατὰ τὰς διαγορεύσεις τοῦ νόμου ἵνα χορηγήσῃ τοῖς διαδίκοις ὅ,τι αὐτοὶ ἅπαξ οἰκείᾳ βουλήσει παρῃτήσαντο. Μ. Σ. 89 (1862).

Ἡ ἔνστασις τοῦ Α., ὅτι ναὶ μὲν συνῄνεσε ν' ἀνατεθῇ ἡ προκειμένη ὑπόθεσις εἰς διαιτητάς, οὗτοι ὅμως ὤφειλον

1. Ἡ κατάργησις τῆς δίκης ἐπέρχεται α', διὰ συνυποσχετικοῦ, β', δι' ἀνατροπῆς, γ', διὰ συγκαταθέσεως καὶ δ', διὰ παραιτήσεως.

Α'. Διὰ τοῦ συνυποσχετικοῦ συμφωνοῦσιν οἱ διάδικοι τὴν μεταβίβασιν τῆς δίκης ἐκ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων εἰς αἱρετοὺς κριτὰς ἢ ἄλλως διαιτητάς, οὓς αὐτοὶ ἐκλέγουσι, Πολ. δικ. ἄρθρ. 61.

Β'. Ἀνατροπὴ εἶναι ἡ ἐκμηδένισις τῆς διαδικασίας, ἥτις ἐπέρχεται ἕνεκα τῆς ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον ἐγκαταλείψεως τῆς δίκης.

θεωρῆσαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ δικαίαν ἀπόφασιν ἐκδοῦναι, ἀπαράδεκτός ἐστι, διότι κατὰ τὸν Ἀρμ. Α, δ', 47 εἴτε δικαία εἴτε ἄδικός ἐστιν, ἡ τοῦ αἱρετοῦ δικαστοῦ ἀπόφασις ἐμμένειν αὐτῇ δεῖ. Μ. Σ. 37 (1867).

Κατὰ τὰς νεωτέρας νομοθεσίας ἡ ἐγκύρως συνταχθεῖσα διαιτητικὴ ἀπόφασις ὑποβαλλομένη τῷ Προέδρῳ τοῦ δικαστηρίου ἢ τοῖς δικαστηρίοις ἐπιβεβαιοῦται μόνον ὑπὸ τούτων καὶ κηρύσσεται ἐκτελεστή, αἱ δὲ περὶ ποινικῆς ῥήτρας διατάξεις τῆς Ρωμαϊκῆς Νομοθεσίας ὁμολογουμένως κατηργήθησαν διὰ τῆς συνηθείας. Μ. Σ. 37 (1867).

Ἡ ἀπαίτησις τοῦ ἐναγομένου προικοδότου πατρὸς περὶ ἐκδόσεως ἐγγράφου ἐκ μέρους τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, ἀποξενούσης ἑαυτὴν τῆς πατρικῆς κληρονομίας, ἀντίκειται εἴς τε τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ εἰς τὸν νόμον, διότι οὐδεὶς ὑποχρεοῦται ἵνα παραιτεῖται δικαιωμάτων καὶ μάλιστα μελλόντων. Μ. Σ. 4 (1872).

Εἶναι δ' ὁ χρόνος οὗτος ἐπὶ μὲν τῶν πρωτοδικείων μῆνες 6, πολ. δικον. ἄρθρ. 118, ἐπὶ δὲ τῶν ἐφετείων ἔτη τρία, ἐμπ. δικ. ἄρθρ. 115.

Γ'. Συγκατάθεσις εἶναι ἡ ἀποδοχὴ διαδικαστικῆς πράξεως ἢ ὁλοκλήρου διαδικασίας ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ συγκατατιθεμένου καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ. Συνέπεια δὲ τῆς συγκαταθέσεως εἶναι, ὅτι ὁ ἀποδεχθεὶς τὴν διαδικαστικὴν πρᾶξιν δὲν δύναται εἶτα νὰ προσβάλῃ αὐτήν.

Δ'. Παραίτησις λέγεται ἡ ἀποχὴ τοῦ διαδίκου ἀπὸ ὡρισμένης διαδικαστικῆς πράξεως, ἣν αὐτὸς ἐνήργησεν, ἢ ὅλης τῆς δίκης, ἣν αὐτὸς προὐκάλεσε.

Ἡ παραίτησις γίνεται ἐγγράφως καὶ φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ παραιτουμένου ἢ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ, ἔχοντος εἰδικὴν πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότητα. Συνέπεια τῆς γενομένης παρὰ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ παραιτουμένου δεκτῆς παραιτήσεως εἶναι ἡ κατάργησις τῆς διαδικασίας μεθ' ὅλων τῶν συνεπειῶν αὐτῆς καὶ τῶν συναφῶν αὐτῇ πράξεων, οὐδαμῶς παραβλαπτομένου τοῦ κατ' οὐσίαν δικαίου.

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις ὅτι ἡ ἐνάγουσα παραιτηθεῖσα τῆς περὶ διατροφῆς αἰτήσεως αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δὲν δικαιοῦται πλέον νὰ αἰτῇ τοιαύτην, διότι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἀναρμοδίως ἐπελήφθη τῆς αἰτήσεως ταύτης, καθόσον ἔργον αὐτοῦ ἐστι μόνη ἡ ἐξέτασις καὶ διαίτησις τοῦ πνευματικοῦ μέρους τῆς διαφορᾶς τῶν συζύγων, ἄλλως τε ἄκαιρος εἶναι ἡ παραίτησις αὕτη διατροφῆς τῆς ἐναγομένης, καθὸ μὴ γενομένη ὑπ' αὐτῆς ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου αὐτῆς, μηδὲν ἔχοντος δικαίωμα παραιτήσεως τοῦ ὅλου ἢ μέρους τῆς δίκης, ἅτε μηδὲν προσαγαγόντος ἔγγραφον χορηγοῦν αὐτῷ τοιοῦτον δικαίωμα. Μ. Σ. 17 (1878).

Ὀρθῶς τὸ Ἐφετεῖον Χανίων δὲν παρεδέχθη νὰ ἐπαχθῇ παρὰ τῶν ἐφεσειόντων πρὸς τοὺς ἐφεσιβλήτους ὅρκος περὶ ἐξωδίκου προφορικοῦ μετὰ τὴν ἔφεσιν συμβιβασμοῦ, καθόσον ἐὰν πράγματι μετὰ τὴν ἔφεσιν εἶχεν ἐπέλθῃ συμβιβασμὸς μετὰ τῶν ἀντιδίκων, ὤφειλον οἱ ἐφεσείοντες, ἐὰν οἱ ἐφεσίβλητοι ἠρνοῦντο τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, νὰ ζητήσωσιν αὐτὴν δι' ἄλλης ἀγωγῆς, καὶ οὐχὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν ἔφεσιν καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, μὴ δυναμένης ταύτης νὰ ἀκυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου διὰ λόγον ἐπελθόντα μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς.

Μ. Σ. 211 (1893).

Ἡ ἀποδοχὴ δικαστικῆς τινος ἀποφάσεως προϋποτίθησιν ἢ τὴν ἔκπνευσιν τῶν νομίμων προθεσμιῶν μετὰ τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς, ἢ τὴν ῥητὴν καὶ ἔγγραφον δήλωσιν τοῦ διαδίκου ὅτι παραιτεῖται ὁριστικῶς παντὸς ἐνδίκου μέσου κατὰ τῆς κοινοποιηθείσης αὐτῷ ἁρμοδίως ἀποφάσεως.

Ι. Σ. 160 (1894).

§ 13.[1]

Τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ δεδικασμένου, ὅπερ ὑπάρχει ἐνταῦθα, καθὸ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων δικασθείσης ὑπό τε τῆς Εἰσηγ. Ἐπιτροπῆς καὶ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τούτου, καὶ ὁριστικῶν ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν δικαστηρίων τούτων. Μ. Σ. 29 (1873).

Τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς διαδικασίας ὑποθέσεως συζητηθείσης ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ἀποτελούσης τὸ δεδικασμένον, καθόσον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπάρχει ταὐτότης δίκης, προσώπων καὶ ἰδιότητος αὐτῶν. Μ. Σ. 2 (1877).

Ἡ ἐναγομένη δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ δεδικασμένου, εἰ μὴ μόνον διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἐνδίκων μέσων, ἅπερ χορηγεῖ αὐτῇ ὁ νόμος. Μ. Σ. 6 (1881).

Αἱ ἀποφάσεις, ὧν μνημονεύει ὁ αἰτῶν, ὡς τελεσίδικοι καὶ ὁριστικαί, ἀποτελοῦσι τὸ δεδικασμένον, ἐφ' οὗ δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ τὸ δικαστήριον καὶ ἐπενέγκῃ τὴν ἐλαχίστην τροπολογίαν, δύναται δ' ἁπλῶς νὰ ἑρμηνεύσῃ αὐτάς, ἐὰν ὑπάρχωσιν ἀσαφεῖς, καὶ διορθώσῃ τὸ παρεισφρῆσαν τυχὸν λογιστικὸν λάθος. Μ. Σ. 7 (1882).

Ἡ ἔντασις τοῦ δεδικασμένου δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ'

---

1) Δεδικασμένον εἶναι τὸ διὰ τελεσιδίκου ὁριστικῆς ἀποφάσεως μεταξὺ τῶν διαδίκων δικασθέν. Στοιχεῖα τῆς τελεσιδικίας ἢ τοῦ δεδικασμένου εἶναι· α') ἀπόφασις ὁριστικὴ καὶ τελεσίδικος, β') ταὐτότης τῶν προσώπων καὶ γ', ταὐτότης τῆς διαφορᾶς, τουτέστι τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν στοιχείων, τοῦ δικαιώματος, τοῦ γεγονότος ἐξ οὗ τοῦτο πηγάζει καὶ τοῦ ἀντικειμένου εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ αἴτησις.

ὄψιν ἐνταῦθα, διότι τὸ Συμβούλιον κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν δικάσιμον δὲν ἐπελήφθη τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, ὅτε ἤθελεν ἔχει ἐφαρμογὴν τὸ δεδικασμένον, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐνστάσει τοῦ ἐναγομένου περιωρίσθη μόνον ἵνα ἀποφανθῇ, ὅτι δὲν δύναται νὰ δικάσῃ πρωτοβαθμίως τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐναγούσης ὑπόθεσιν, ἅτε τῆς κατοικίας αὐτοῦ οὔσης ἐν Χαλκηδόνι, τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην δύναται νῦν ν' ἀνακαλέσῃ τὸ δικαστήριον. Πρ. Μ. Σ 16 Δβρίου 1887.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου Ἰωαννίνων διὰ τῶν σκέψεων αὐτῆς δ' καὶ ε' παραβιάζει τὸν νόμον μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸ δεδικασμένον, καθόσον ἡ ἀπόφασις τῆς Δημογεροντίας Παραμυθίας, γενομένη ἐνώπιον ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων μερῶν, καὶ ἀναιροῦσα τὴν προτέραν ἀναφορὰν τῆς ἀναιρεσειούσης, ἐστὶν ἐπίσημος δικαστικὴ ἀπόφασις, ἀποτελοῦσα τὸ δεδικασμένον ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὅπερ τὸ ἐφετεῖον ὤφειλεν ἵνα λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ἡ δὲ ἀπόρριψις αὐτῆς καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς ὡς ἁπλῆς διαμαρτυρίας ἐστὶ παράβασις νόμου καὶ δίδωσι χώραν εἰς ἀναίρεσιν.

Ἰ. Σ. 55 (1887).

Τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται ἵνα ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ δεδικασμένου, καθόσον τοῦτο δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ εἰμὴ διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων ἐνδίκων μέσων.

Πρ. Μ. Σ. 20 Ἰουλίου 1888.

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον Σμύρνης παρεβίασε τὸ δεδικασμένον, διότι ἐναντίον τῆς περὶ τούτου ἐνστάσεως αὐτοῦ, ἰσχυρισθέντος ὅτι προηγήθη ἀπόφασις τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἁρμοδίως ἐκδοθεῖσα τῇ αἰτήσει αὐτοῦ διὰ πρακτικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κηρύττουσα τὸν γάμον αὐτοῦ μετὰ τῆς Χ. Φ. θυγατρὸς τῆς ἐφεσιβλήτου ἔγκυρον, κοινοποιηθεῖσα

δὲ καὶ τῷ Μητροπολίτῃ Σμύρνης, προέδρῳ τοῦ Δικαστηρίου, τοῦτο προέβη εἰς τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεως, ἀντικειμένης ὅλως εἰς τὰ προγραφέντα τῷ εἰρημένῳ Μητροπολίτῃ διὰ δύο Πατριαρχικῶν ἐπιστολῶν, ἐνῷ τοὐναντίον ὤφειλεν ἵνα συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀνωτέρας αὐτοῦ ἀρχῆς καὶ ἀπορρίψῃ τὴν ἀγωγὴν τῆς ἐφεσιβλήτου (περὶ ἀκυρώσεως τοῦ γάμου τῆς ἀνηλίκου καὶ ὑπεξουσίας αὐτῇ θυγατρὸς αὐτῆς μετὰ τοῦ ἐφεσείοντος), ἥτις πράγματι, ἐὰν ἐθεώρει τὰ δικαιώματα αὐτῆς παραβλαπτόμενα διὰ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως, ἠδύνατο ἵνα προσβάλῃ αὐτὴν διὰ τοῦ ἐνδίκου τῆς τριτανακοπῆς μέσου. Ἱ.Σ.82 (1889).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις τῆς ἐφεσειούσης, διότι τῆς πρώτης ἀγωγῆς τοῦ ἐφεσιβλήτου ἀπορριφθείσης ὑπὸ τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου ὡς ἀορίστου, οὗτος μὲν ἐδικαιοῦτο ἵνα ὑποβάλῃ νέαν ἀγωγὴν καὶ διατυπώσῃ ὡρισμένως τὰς ἐναντίον τῆς συζύγου αὐτοῦ αἰτιάσεις, τὸ δὲ δικαστήριον ὀρθῶς καὶ νομίμως προέβη εἰς ἐξέτασιν αὐτῆς, ἀπεσχὸν μόνον ἵνα ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ θέματος περὶ οὗ οριστικὴν ἀπεφήνατο γνώμην.

Ἱ. Σ. 90 (1889).

ΔΙΑΖΥΓΙΟΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ I.

α'. Ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικός.[1]

Ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον χαρακτηρίσαν τὴν ἐπίθεσιν ταύτην τοῦ ἐφεσείοντος πρώην δ' ἐναγομένου κατὰ

---

1. Ἡ κατὰ τῆς ζωῆς τῆς γυναικὸς ἐπιβουλὴ τοῦ ἀνδρός, ἣν ὁ νόμος (Ἀρμ. Δ, ιε, 14) παραδέχεται ὡς λόγον διαζεύξεως δὲν εἶναι ἁπλῶς οἱαδήποτε πρᾶξις ἢ κάκωσις τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τῆς γυναικός, ἀλλ' ἡ ἐκ δολίας προαιρέσεως καὶ ἐκ προμελέτης πρᾶξις τοῦ ἀνδρός, τείνουσα εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς τῆς γυναικός· ἡ ἔννοια δ' αὕτη ὄχι μόνον προκύπτει ἐξ αὐτῆς τῆς λέξεως ἐπιβουλὴ ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς § 15 τοῦ Ἁρμενοπούλου Δ. 15. Επομένως ἐὰν ὁ

τῆς οἰκίας τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ, ἐν ᾗ κατῴκει ἡ ἐφεσίβλητος σύζυγος αὐτοῦ, ἐν ὥρᾳ νυκτὸς μετὰ δεινῶν ἀπειλῶν θανάτου καὶ ὕβρεων, ὡς ἐπιβουλὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ, προέβη συνῳδὰ τῷ νόμῳ (Ἀρμεν. Δ. 15. 14) εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ μεταξὺ αὐτῶν ὑφισταμένου γάμου.

Ἰ. Σ. 76 (1888).

Ἡ ἀπειλὴ κατὰ τῆς ζωῆς καὶ ἀληθὴς ὑποτιθεμένη δὲν ἀποτελεῖ λόγον διαζεύξεως, διότι, κατὰ τὴν Νεαρὰν 117 κεφ. 9 ἐδ. 2, οὐχὶ ἡ ἀπειλὴ ἀλλ' ἡ ἐπιβουλὴ τῆς ζωῆς εἶναι λόγος διαζυγίου· μεταξὺ δ' ἀπειλῆς καὶ ἐπιβουλῆς ὑπάρχει μεγίστη διαφορά, καθόσον ἐπιβουλὴ ἐστὶν ἡ ἐκ δολίας προαιρέσεως καὶ προμελέτης πρᾶξις, ἡ τείνουσα εἰς ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς, ἐνῷ εἰς τὴν ἀπειλὴν δὲν ὑπάρχει προμελέτη Ἰ. Σ. 126 (1893).

β'. Πνευματικὴ ἢ σωματικὴ πάθησις αὐτῶν.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τανῦν ἀνηνέχθη ἡμῖν ὡς ὁ αὐτόθι Φίλος ὀνόματι, λαβὼν εἰς γυναῖκα αὐτοῦ τὴν Ἄνναν καὶ συνοικήσας μέχρι τινὸς μετ' αὐτῆς, χαλεπῆς καὶ ἀφορήτου

σύζυγος διατελῶν ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς ἢ ἐν καταστάσει μέθης ἀναιτίου, ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς συζύγου του, τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἐπιβουλὴν τῆς ζωῆς κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου καὶ συνεπῶς δὲν ἀποτελεῖ λόγον πρὸς διάζευξιν, κατὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀρ. Πάγου Ἀθηνῶν 24 καὶ 49 (1847).

1. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω λόγοι διαζυγίου εἶναι ἐπίσης: ἡ ἀνίατος ὄζαινα, ἡ παραφροσύνη, ἡ χοιραδικὴ ἐξόστωσις, ἡ παράλυσις, ἡ ἐπιληψία, ὁ σεληνιασμός, ἡ ἔλλειψις τῆς ἐμμήνου ῥύσεως, ἡ τύφλωσις καὶ ἡ ἀδυναμία τῆς γυναικὸς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν συζυγικῶν αὐτῆς καθηκόντων. Οἱ λόγοι οὗτοι, ἐκτὸς τῆς παραφροσύνης, εἰ καὶ δὲν ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ νόμου εἶναι ἐνίοτε ἀρκούντως δεδικαιολογημένοι ἐκ τῶν πραγμάτων.

τὸ παράπαν ἐξ ἀρχῆς ἐπειράθη τῆς μετ' αὐτῆς συνοικήσεως, διά τινα ἐνοῦσαν αὐτῇ τῷ στόματι νόσον καὶ ἀποφορὰν μετ' ἀηδίας ἥκιστα φορητῆς, δι' ἣν αἰτίαν ἀδυνάτως ἔχων πάντη προσεγγίζειν αὐτῇ καὶ νόμῳ γάμου συγγίνεσθαι, ἄχρηστόν τι καὶ μάταιον καὶ ἀνενέργητον ὅλως ἀνεδείκνυτο αὐτῷ τὸ τοῦ γάμου μυστήριον, ἐκίνησεν ἀγωγὴν περὶ τούτου αὐτόθι ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου τῆς Θεοφιλίας σου καὶ παραστήσας τὸ τοιοῦτον ἐλάττωμα καὶ χαλεπὸν νόσημα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ταύτης, διὰ μαρτυρίας τῆς μητρὸς αὐτῆς, συμφωνίας τε γενομένης ἐκ κοινῆς συναινέσεως τῶν μερῶν ἀμφοτέρων διαλυθῆναι τὸν γάμον, ἀπεφάνθη ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τῆς Θεοφιλίας καὶ τῶν κληρικῶν καὶ ἀρχόντων τῆς ἐπαρχίας σου διαζευχθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ..... κἀντεῦθεν ὁ ῥηθεὶς Φίλος ἐδεήθη καὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐπιβεβαιωθῆναι αὐτῷ καὶ παρ' ἡμῶν τῇ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ καὶ κρίσει τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας τὴν ἀπὸ τῆς ῥηθείσης γυναικὸς αὐτοῦ Ἄννης διάζευξιν, οὗ τὴν δέησιν εὔλογον καὶ δικαίαν προσηνῶς ἀποδεξάμενοι, γράφοντες ἀποφαινόμεθα ἵνα ὁ ῥηθεὶς ὑπάρχῃ διεζευγμένος καὶ κεχωρισμένος τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τῆς ῥηθείσης γυναικὸς αὐτοῦ καὶ μηδαμῶς ἔχῃ τοῦ λοιποῦ γάμου συνάφειαν μετ' αὐτῆς ὡς πάντη ξένος καὶ ἀλλότριος....... Γρ. Π. 17 . . (Κ. Κριτίου σ. 254).

Οἱ μὲν νόμοι καὶ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα ἡ Ἰουστινιάνειος νεαρά, ἡ διορισαμένη τελευταίως ῥητὰς τὰς εὐλόγους αἰτίας ἐπὶ τῆς τῶν συνοικεσίων διαλύσεως, τοῦ τῆς μανίας κεφαλαίου οὐδόλως μέμνηται, οὔτ' ἐπ' αἰτίᾳ τοιαύτῃ διάλυσιν συνεχώρησαν, μόνη δὲ μετ' αὐτοὺς ἡ τοῦ σοφοῦ Λέοντος νεαρὰ εὑρίσκεται συγχωροῦσα τὴν ἐπ' αἰτίᾳ μανίας διάλυσιν, οὐ μέντοι γε οὐδ' αὕτη ἁπλῶς καὶ ὡς

ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ προσδιορισμῶν ἀναγκαίων ἐξηγοῦσα τοῦτο καὶ ἑρμηνεύουσα ὡς ἐν τοῖς Βασιλικοῖς νομίμοις τιτλ. Γῳ φέρεται, φησὶ γὰρ ἐπὶ λέξεως οὕτω· «εἰ δὲ καὶ φορητή ἐστιν ἡ μανία εἴτε διηνεκὴς εἴτε ἐκ διαλειμμάτων, οὐκ ὀφείλει ὁ νήφων στέλλειν τῷ μαινομένῳ διαζύγιον, εἰ δὲ στέλλει δοκεῖ προπετείᾳ αὐτοῦ ὁ γάμος διαλύεσθαι καὶ ὑπόκειται τοῖς ἐπιτιμίοις τοῖς κατὰ τῶν μάτην πεμπόντων ῥεπούδιον ὡρισμένοις. Τί γὰρ οὕτως ἐστί, φησί, φιλάνθρωπον ὡς τὸ μετέχειν τῶν τυχηρῶν περιστάσεων τοῦ ἀνδρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τῆς γυναικὸς τὸν ἄνδρα; Ἐὰν δὲ τοσαύτη ἐστὶν ἡ μανία καὶ οὕτως ἀγρία καὶ ὀλέθριος, ὡς σχεδὸν μηδεμίαν ἐλπίδα ὑγιείας ἔχειν, ἔστι δὲ καὶ φοβερὰ τοῖς ὑπηρετοῦσι τῷ μαινομένῳ, τὸ ἕτερον πρόσωπον τὸ νῆφον ἢ διὰ τὴν χαλεπότητα τῆς μανίας καὶ τὸ μὴ δύνασθαι συγγενέσθαι ἐκείνῃ ἢ διὰ τὸ μὴ ἔχειν παῖδας καὶ βούλεσθαι ἐξ ἑτέρας παιδοποιῆσαι, τότε ἐξουσίαν ἐχέτω τὸ νῆφον πέμπον ῥεπούδιον τῷ μεμηνότι προσώπῳ καὶ οὕτω λυέσθω ἀζημίως ὁ γάμος». Γρ. Π. Σ. 1748 (Κ. Κριτίου 6 258.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὡς ἐκ τῆς ἰατρικῆς ἐκθέσεως καθαρῶς κατεφάνη ὅτι ἡ ῥηθεῖσα γυνὴ τοῦ αἰτοῦντος τὸ διαζύγιον πάσχει πρὸ ἐτῶν χοιραδικὴν ἐξόστωσιν τῆς δεξιᾶς κνήμης, ἕνεκεν τῆς ὁποίας οὐδόλως ἐπλησίασεν αὐτὴν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ γάμου των, ὅτι τὸ πάθος εἶναι ἀρχαίας καταγωγῆς, μεταδοτικὸν κληρονομικῶς καὶ δυσίατον, ὅτι τέλος αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθυποβληθῇ εἰς παντοειδεῖς ἐργασίας, ὡς εἴθισται ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν Κορυτζᾷ, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχουσα ταῦτα ὑπ' ὄψιν αὐτῆς, πρὸ πάντων δὲ τὴν ἀπάτην, ἣν μετῆλθον οἱ γονεῖς αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνδρα μὴ δηλώσαντες αὐτῷ τὸ πάθος τῆς θυγατρός των πρὸ τοῦ γάμου των, ὅπερ αὐτὸς οὐκ ἠδύνατο ἀνακαλύψαι διὰ τὸ μὴ

δύνασθαι κατὰ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου τοὺς νέους βλέπειν τὰς νέας καὶ προσέτι τὸ ἀδύνατον, ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἀναδιδομένης δυσωδίας, τῆς ἐκπληρώσεως τῶν συζυγικῶν καθηκόντων καὶ τῆς τοῦ λοιποῦ συζωίας καὶ συνοικήσεως αὐτῶν, ἐπὶ πέντε ὁλόκληρα ἔτη τοῦ ἀνδρὸς ἐπιμένοντος καὶ ἐξαιτουμένου τὴν διάλυσιν, ἀπεφήνατο τὴν κατὰ νόμον διάζευξιν αὐτῶν. Πρ. Ἱ. Σ. 18 Αὐγούστου 186?.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης ἵνα, εἰ μὲν ὑπάρχει ἐλπὶς περὶ τῆς ἀναρρώσεως τῆς ῥηθείσης, πρὸ ὀκταετίας προσβληθείσης ὑπὸ παραλύσεως, κωλύσῃ τὴν διάζευξιν τὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς αἰτουμένην, εἰ δὲ τοὐναντίον, οἰκονομήσῃ τὸ πρᾶγμα ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

Πρ. Ἱ. Σ. 16 Φεβρουαρίου 1870.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Μητροπολίτην Πελαγωνείας ἐντελλομένης ὅπως ἐρευνήσας καλῶς εἴ γε βεβαιωθῇ ὅτι ὁ διαληφθεὶς καὶ πρὸ τῆς στεφανώσεως αὐτοῦ ἔπασχεν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ταύτης τοῦ σεληνιασμοῦ, ἣν ἠγνόει ἡ σύζυγος αὐτοῦ, ἐνεργήσῃ κυριαρχικῶς τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν αὐτῶν, εἰ δ' ἄλλως πληροφορήσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Φεβρουαρίου 1872.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ῥηθέντος συζύγου ἐξαιτουμένου τὴν ἀπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ διάζευξιν, ὡς πασχούσης ἀπὸ ἐπιληψίας, ἣν εἶχε μὲν καὶ πρὸ τοῦ γάμου, ἀπέκρυπτον δ' οἱ γονεῖς αὐτῆς καὶ ἐκληρονόμησε τὸ ὑπ' αὐτῆς γεννηθὲν βρέφος, καὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἄρτης βεβαιώσαντος τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐν τῇ αἰτήσει λεγομένων καὶ ὅτι τὸ πάθος, ὅπερ ἐκέκτητο ἡ γυνὴ πρὸ τοῦ γάμου δὲν ἰάθη οὔτε μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς τοπικῆς διαστάσεως εἰς ἣν

ἔθετο αὐτοὺς ἡ Σεβασμιότης του, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν διάζευξιν. Πρ. Ἱ. Σ. 23 Ἰουνίου 1873.

Ἡ ὄζαινα ὅταν μὲν εἶναι ἐκ γενετῆς ἐστιν ὁριστικῶς ἀνίατος, ὅταν δ' ἐπίκτητος ἰατὴ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀλλ' ἔντισι περιπτώσεσιν οὐ μόνον δυσίατος ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀνίατος, καὶ κατὰ συνέπειαν δικαιοῦται τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον προβῆναι εἰς διάζευξιν ὅταν θάτερος τῶν συζύγων ὑπόκειται εἰς τοιαύτης φύσεως πάθος, μετὰ προηγουμένην ἀπόπειραν θεραπείας ἐπιστημονικῆς καὶ ἰατρικὴν γνωμοδότησιν περὶ τοῦ ἀνιάτου αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 5 Μαρτίου 1873.

Κατὰ τὸν νόμον εἰ μὲν πρὸ τοῦ γάμου ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου ἡ μανία ἐπιγένηται, αὐτίκα καὶ ἡ διάλυσις τοῦ γάμου γενήσεται, εἰ δὲ μετὰ τὸν γάμον, μέχρι τρίτου ἔτους φέρειν τὴν δυστυχίαν τὸν ἄνδρα μέχρι δὲ τοῦ πέμπτου τὴν γυναῖκα (Ἀρμεν. Δ. περὶ μνηστείας 15).

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Φεβρουαρίου 1874.

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ στείρωσις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι λόγος διαζεύξεως, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐπειδὴ ἡ κατάθεσις τοῦ ἰατροῦ τῆς ἐφεσειούσης, τέως συζύγου τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἀφορᾷ οὐχὶ ἁπλῶς στείρωσιν αὐτῆς ἀλλὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐμμήνου ῥύσεως, ὅπερ ἐστὶ φυσικὴ ἀτέλεια, ἐξαμβλίσκουσα τὴν σπορὰν τοῦ ἀνδρός, διὰ τοῦτο καὶ ὁ λόγος οὗτος ἐνισχύει τὸ ἐπ' αὐτῇ τὴν περὶ διαζυγίου ἀπόφασιν. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σβρίου 1876.

Σκέψεως γενομένης ἀπεφασίσθη ἡ διάζευξις τοῦ ῥηθέντος ἀνδρογύνου, ἣν ἐζήτησεν ἡ σύζυγος, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἕνεκα τοῦ παθήματος τῆς τυφλώσεως κατέστη ἀνίκανος εἰς διατήρησιν αὐτῆς καὶ τῶν ἐκ τῆς συνοικήσεως τεχθησομένων τέκνων, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τοῦ νὰ

χαρισθῇ τῷ ἀνδρὶ τὸ ἐξ 80 λιρῶν τράχωμα τῆς γυναικός.
Πρ. Ί. Σ. 2 Δβρίου 1876.

Ἡ Ί. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἰατρικὴν ταύτην γνωμοδότησιν εἰδικῶν μαιευτήρων ἰατρῶν καὶ πεισθεῖσα ὅτι ἡ αἰτοῦσα τὴν ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διάζευξιν, ὡς πάσχουσα καὶ ἡσυχίας χρήζουσα, ἀδυνατεῖ νὰ ἐκπληροῖ τὰ συζυγικὰ αὐτῆς καθήκοντα καὶ νὰ διατελῇ ὑπὸ σύζυγον, πρὸς δὲ καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ συζύγου αὐτῆς πρὸς τὴν διάζευξιν, ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου.
Πρ. Ί. Σ. 9 Δβρίου 1876.

Ἡ Ί. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ γυνὴ κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς μητρὸς αὐτῆς ἔχει τὸ πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ καὶ δὴ πρὸ τοῦ νὰ νυμφευθῇ, καὶ ὅτι ὁ ἀνὴρ οὐδεμίαν εἶχε τούτου γνῶσιν πρὸ τοῦ γάμου, ἐνέκρινε τὴν ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διάζευξιν συμφώνως ταῖς διαγορεύσεσι τοῦ νόμου, ὑποχρεουμένου ὅμως τοῦ ἀνδρὸς ἵνα ἀποδώσῃ τῇ γυναικὶ πᾶν ὅ,τι ἔχει αὕτη ἴδιον πρᾶγμα ἢ προικῷον καὶ χορηγήσῃ αὐτῇ ποσόν τι χρηματικὸν πρὸς συντήρησιν αὐτῆς. Πρ. Ί. Σ. 31 Ἰουλίου 1878.

Γενομένης δεκτῆς, ὡς ἐκ τῆς προβαλλομένης αἰτίας, εὐλόγου οὔσης, τῆς προκειμένης αἰτήσεως, δι' ἧς ὁ ῥηθεὶς ἀρχιμανδρίτης ἐκ Βιέννης αἰτεῖται τὴν ἔκδοσιν διαζυγίου μεταξὺ τῶν ἐκεῖ ὑπ' αὐτοῦ στεφθέντων ὀρθοδόξων, τοῦ μὲν ὑπηκόου ἰταλοῦ τῆς δὲ ῥωσίδος, ὡς πασχούσης τῆς γυναικὸς τὴν ὑγιείαν καὶ μὴ δυναμένης ἐπομένως μένειν παρὰ τῷ συζύγῳ καὶ ἠναγκασμένης διὰ τοῦτο μένειν διὰ παντὸς ἐν Ἑλβετίᾳ κατὰ προτροπὴν τῶν ἰατρῶν, ἐπισυνάπτων ἅμα καὶ αἰτήσεις τῶν συζύγων τούτων διὰ τὴν διάζευξιν, ἐνεκρίθη ἵνα ἐκδοθῇ εἰς διπλοῦν τὸ διαζύγιον καὶ ἀποσταλῇ.
Πρ. Ί. Σ. 2 Μαρτίου 1885.

Ἡ ἐξ ὀζαίνης πάθησις τῆς συζύγου δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν αἰτίων, ἅτινα κατὰ νόμον ἀποτελοῦσι λόγον διαζυγίου καὶ ἅτινα ἀπαριθμοῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἰ. Σ. 43 (1886).

Ὁ ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος ἔν τε τῇ ἐφέσει καὶ ταῖς προτάσεσιν αὐτοῦ διατυπούμενος λόγος ὅτι τῆς ἐκπληρώσεως τῶν συζυγικῶν καθηκόντων οὔσης ἀδυνάτου ἢ τοὐλάχιστον λίαν δυσχεροῦς καὶ τῆς ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἀγαθῆς συμβιώσεως τῶν συζύγων μὴ οὔσης δυνατῆς ἔδει ἵνα διαλυθῇ ὁ ὑφιστάμενος γάμος, ἀπορριπτέος ἐστὶν ὡς μὴ προβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἰ. Σ. 127 (1893).

Ἐπειδὴ ὁ νῦν ἐφεσίβλητος οὐχὶ ἑκὼν ἀλλ' ἐκ παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἐνδείας, καθ' ὃ εἶχε καθῆκον δὲν ἐφρόντισε περὶ συντηρήσεως τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν τέκνου, ἐπειδὴ δ' ἀκολούθως ὁ ἐφεσίβλητος, ἐλθὼν ἐνταῦθα ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἔνθα μετέβη πρὸς θεραπείαν, ἐζήτησεν ὅπως παραλάβῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, αὕτη δ' ὡς πιστὴ καὶ καλὴ σύζυγος ὤφειλεν ἵνα ἀκολουθήσῃ αὐτῷ καὶ συζήσῃ μετ' αὐτοῦ συνεργαζομένη καὶ συμπονοῦσα τῷ συζύγῳ αὐτῆς, ὀρθῶς ἐπομένως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἀπέρριψε τὴν περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς νῦν ἐφεσειούσης, καὶ ἐπικυρωτέα ἐστὶν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἀπορριπτέα δ' ἡ προκειμένη ἔφεσις.

Πρ. Ἰ. Σ. 11 Ἰουνίου 1894.

γ'. Ἀσυμβίβαστον τοῦ χαρακτῆρος καὶ κοινὴ συναίνεσις.[1]

Ἐπειδὴ ὁ αἰτῶν καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ πρὸ χρόνων στεφανωθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν ὁμονοῆσαι καὶ συνοικῆσαι ἐπὶ

1. Ἕνεκα τοῦ ἀσυμβιβάστου τῶν χαρακτήρων σπανιώτατα χορηγῆται ἡ διάζευξις καὶ λίαν ὀρθῶς διότι ὁ λόγος οὗτος δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ νόμου.

τὸ αὐτὸ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ τῇ κατὰ συζύγους ἀγάπῃ, ἀλλ' ἐκ πρώτης ἀφετηρίας, κρίμασιν οἷς οἶδε κύριος, ψυχρανθέντες πρὸς ἀλλήλους καὶ μῖσος ἀμοιβαῖον ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου προσλαβόμενοι, ἐν διαφοραῖς ἀεὶ καὶ διαπληκτισμοῖς διετέλουν, ὥστε πρὸ πέντε χρόνων χαίρειν εἰπόντες τῇ συζυγίᾳ καὶ οἴκοθεν μακρυνθέντες παρέστησαν πολλάκις ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου ἐπὶ τῶν παναγιωτάτων προκατόχων ἡμῶν, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τρὶς καὶ τετράκις, καὶ προβαλλόμενοι ὁ μὲν τὸ ἀθυρόστομον τῆς γυναικὸς καὶ γλώσσαλγον καὶ τὴν ἄκραν ἔλλειψιν τῶν γυναικείων χρεῶν αὐτῆς, ἡ δὲ τὸ πάντῃ ἀπρονόητον αὐτοῦ, μηδαμῶς φροντίζοντος τὰ πρὸς περίθαλψιν καὶ ἐπίσκεψιν αὐτῆς, ταῦτα καὶ ἄλλα κακόηθα κινήματα πνευματικώτερον ἐκθέτοντες καὶ κατ' ἀλλήλων ἀντεπάγοντες, ἀδύνατόν τε δεικνύοντες τὴν τοῦ λοιποῦ συμβίωσιν αὐτῶν, ἐζήτουν ἐνθέρμως τὴν τελείαν αὐτῶν διάζευξιν, ἐπαπειλοῦντές τε καὶ δεινὰ καθ' ἑαυτῶν καὶ ἀπευκταῖα ἐνδεχόμενα εἴγε τὰ τοῦ γαμικοῦ αὐτῶν δεσμοῦ εἰσέτι παραταθῇ. Τοίνυν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν κατιδοῦσα μηδὲν ἀνύεσθαι τῷ ἀνδρογύνῳ τούτῳ μετὰ τοσαύτας ἐκκλησιαστικὰς συμβουλὰς καὶ παραγγελίας καὶ πενταετῆ διάστασιν ἀλλὰ καὶ κίνδυνον, ὡς εἴρηται, προκεῖσθαι αὐτῷ, ἔγνω κατὰ λόγον προτιμήσεως τοῦ μὴ χείρονος τῶν δύο κακῶν διαλῦσαι τὸ ἀτελεσφόρητον συνοικέσιον αὐτῶν καὶ διασπᾶσαι τὸν ἀνωφελῆ αὐτοῖς γαμικὸν δεσμόν. Γρ. Π. Σ. Σβρίου 1841, Φεβρουαρίου 1846 καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐν Κώδ. διαζυγίων.

Σκέψεως τοίνυν γενομένης συνοδικῶς καὶ ἀποδειχθέντος τρανῶς ὅτι ἀδύνατος ὑπάρχει εἰς τὸ ἑξῆς ἡ τελεσφόρος διάρκεια καὶ συζωία τοῦ εἰρημένου ἀνδρογύνου ἀπεφασί-

σθη συμφώνως τῇ αἰτήσει ἀμφοτέρων ἡ ἀπ' ἀλλήλων διάζευξις. Ἱ. Σ. 295 (1861).

Οὐδ' ὁ 8 λόγος τῆς ἐφέσεως ἐθεωρήθη ὡς λόγος ἀκυρώσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, διότι εἰ καὶ δὲν ἀναφέρεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς λόγος διαζεύξεως αἱ μεταξὺ τῶν συζύγων ἀνταλλαγεῖσαι ὕβρεις καὶ κακώσεις, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν βασίζεται ἐπὶ ταύτης καὶ μόνης τῆς αἰτίας ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἀλλ' ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγαι ἄλλαι ἰσχυραὶ καὶ νόμιμοι αἰτίαι πρὸς διάζευξιν, οὐδὲν ἧττον ὅμως ἐν ταῖς σημεριναῖς περιστάσεσιν, ὡς ἔχουσιν ἡμῖν τὰ πράγματα, ὅταν αἱ τοιαῦται ὕβρεις καὶ κακώσεις ὦσι διαρκεῖς καὶ προκαλῶσιν ἐπανειλημμένους διαπληκτισμοὺς καὶ διαστάσεις καὶ ἕνεκα τούτου καὶ μόνου τοῦ λόγου, τὸ ἀδύνατον τῆς συμβιώσεως ὡς ἀποτέλεσμα ἐπιφερόμενον, ἐκδίδονται κατ' οἰκονομίαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διαζύγια. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σβρίου 1876.

Ἡ Ἐκκλησία κατ' οἰκονομίαν δέχεται ἔστιν ὅτε, ἕνεκα δεδικαιολογημένων λόγων, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀπόκειται αὐτῇ τῇ ἰδίᾳ, τὸ ἐκ κοινῆς συναινέσεως διαζύγιον.

Ἱ. Σ. Ἰούνιος 1877.

Οὔτε ἡ ἀπ' ἀλλήλων διάστασις τῶν συζύγων οὔτε ἡ ἄρνησις τοῦ ἀνδρὸς νὰ συζήσῃ μετὰ τῆς ἐκκαλούσης συζύγου αὐτοῦ, οὔτε τὸ ἄκαρπον τῶν πρὸς συνδιαλλαγὴν τῶν συζύγων προσπαθειῶν τῆς πνευματικῆς ἀρχῆς εἰσὶ λόγοι νόμιμοι διαζεύξεως διαγραφόμενοι παρὰ τοῦ νόμου.

Ἱ. Σ. 9 (1881).

Τὸ ἀσυμβίβαστον τοῦ χαρακτῆρος τῶν συζύγων δὲν εἶναι λόγος ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐπιτρέπουσι νομίμως τὴν διάζευξιν. Ἱ. Σ. 20 (1883).

Ἐπειδὴ ἡ μεταξὺ τῶν συζύγων περαιτέρω συμβίωσις

φαίνεται καταστᾶσα ὅλως ἀδύνατος, ἡ δ' ἐπιβληθεῖσα αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ πρωτ δίκου δικαστηρίου προσωρινὴ διάστασις οὐ μόνον οὐδεμίαν ἐπήνεγκεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην βελτίωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐτράχυνε μᾶλλον τὴν μεταξὺ τῶν δύο συζύγων ὑπάρχουσαν διένεξιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν ἀπεδείχθη μὲν ὅτι ἡ γυνὴ ἠθέτησε τὴν συζυγικὴν πίστιν, κατεδείχθη ὅμως ὅτι οὐκ ἐτήρησε τὰ συζυγικὰ αὐτῆς καθήκοντα, τοῦτο δ' ἐπὶ μᾶλλον ἐπιτείνει τὸ ἀδύνατον τῆς συμβιώσεως τῶν εἰρημένων συζύγων, διὰ ταῦτα ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπικυροῖ τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν τὴν κηρύξασαν τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν τῶν διαδίκων συζύγων. Ἱ.Σ. 35 (1885).

Ἐπειδὴ ἡ γυνὴ καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ᾐτήσατο ἵνα διαλυθῇ ὁ μετὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου γάμος αὐτῆς ἐξ ὑπαιτιότητος τούτου, ὡς καταγγείλαντος αὐτὴν ἐπὶ διαμονῇ ἐν ξέναις οἰκίαις, ἐπὶ ἐγκαταλείψει τοῦ συζυγικοῦ οἴκου καὶ ἐπὶ ἀνοικείῳ διαγωγῇ καὶ μηδεμίαν τῶν καταγγελιῶν τούτων προσαγαγόντος ἀπόδειξιν, καίπερ ἐπιβληθέντος αὐτῷ ἵνα διὰ μαρτύρων ἀποδείξῃ τὰς κατηγορίας ταύτας, καὶ καθόσον κατόπιν τοιούτων κατηγοριῶν κατ' αὐτῆς, πᾶσα περαιτέρω συμβίωσις μετ' αὐτῆς καθίσταται ἀδύνατος, διὰ ταῦτα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μεταρρυθμίζουσα τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρός. Ἱ. Σ. 64 (1887).

Οὐδέποτε συγχωρεῖται διάλυσις γάμου λόγῳ τοῦ ἀσυμβιβάστου τοῦ χαρακτῆρος τῶν συζύγων.

Πρ. Ἱ. Σ. 17 Δεκεμβρίου 1888.

Τὰ κατὰ κοινὴν συναίνεσιν τῶν συζύγων διαζύγια οὐδόλως ἐπιτρέπονται ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἱ. Σ. 83 (1889).

Ἐπὶ οὐδεμιᾶς στηρίζεται βάσεως ἡ κρίσις τοῦ δικαστη-

ρίου, καθ' ἥν, ὡς ἐκ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ λαβούσης χώραν ἀμοιβαίας κατ' ἀλλήλων ἐξυβρίσεως τῶν διαδίκων συζύγων, ὑπέλαβεν ἀδύνατον τὴν ἐν ἁρμονίᾳ καὶ ἀμοιβαίᾳ ἐμπιστοσύνῃ καὶ ἀγάπῃ περαιτέρω συμβίωσιν αὐτῶν· διότι ἐὰν μετὰ δεκαετῆ ὅλην εἰρηνικὴν συμβίωσιν, ἐν στιγμῇ ἐρεθισμοῦ ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι παρεξετράπησαν εἰς προσβολὴν ἀλλήλων διὰ τῆς χρήσεως ἀπρεπῶν λέξεων, οὐδόλως ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι οὐδὲν ἕτερον ὑπελείπετο εἰς τὸ δικαστήριον ἵνα πράξῃ ἢ νὰ χορηγήσῃ τὸ διαζύγιον, ἐνῷ ἀπαραίτητον εἶχε καθῆκον ἵνα διὰ παντὸς μέσου φροντίσῃ περὶ τῆς συνδιαλλαγῆς τῶν συζύγων καὶ οὐχὶ διασπάσῃ οὕτως εὐχερῶς τὸν ἱερὸν τοῦ γάμου δεσμὸν καὶ κηρύξῃ ἄνευ νομίμου λόγου τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν, ἄκυρος ἑπομένως ἐστὶν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ. Ἱ. Σ. 90 (1889).

δ') Ἀλλαγὴ θρησκεύματος.[1]

Ἐνεκρίθη ἵνα ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως, δι' ἧς ζητεῖται ἡ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας περί τινος Λαμπρινῆς θελούσης διαζευχθῆναι τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὡς ἀσπασθέντα τὰ τῆς σχισματικῆς ἐξαρχίας, γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ, λέγουσα ὅτι εἰ μὲν δύναται πεῖσαι τὸν ἄνδρα διατρέφειν τὴν γυναῖκα ἐν διαστάσει ἐπί τινα καιρόν, πεισθήτω ἡ γυνὴ ἴσως μετανοήσῃ ὁ ἀνήρ, εἰ δὲ μὴ δοθήτω τὸ διαζύγιον. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Ἰανουαρ. 1874.

---

1. Ἡ μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ἀλλαγὴ θρησκεύματος τοῦ ἑτέρου τῶν ὀρθοδόξων συζύγων θεωρεῖται ὡς λόγος διαζυγίου καίτοι μὴ ἀναφερόμενος ῥητῶς ἐν νῷ νόμῳ, τοῦτο δὲ κατ' ἀναλογίαν τοῦ περὶ διαλύσεως μνηστείας νόμου, Ἀρμ. Δ, 6'. 8) καὶ κατὰ τὸ κανονικὸν δίκαιον (Ἀπ. Παύλου Α'. πρὸς Κορινθίους).

Ἤδη ὅτε ἡ σύζυγος ἠσπάσθη τὸ δυτικὸν δόγμα ἐνεκρίθη, αἰτήσει τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἵνα γένηται τῷ ἁγίῳ Δρυϊνουπόλεως ἡ κατάλληλος Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ ἐντελλομένη αὐτῷ ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου διὰ τὸν λόγον τοῦτον. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Φεβρουαρ. 1876.

Ἐπειδὴ κατά τε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους πρώτῃ ἐπιστολῇ λεγόμενα περὶ τῆς προκειμένης περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ καθολικὸς ὢν τὸ θρήσκευμα ἐπὶ δεκαετίαν ἀπουσιάζων μακρὰν τῆς συζύγου του, οὔτε προστασίαν τινὰ ἔλαβε περὶ αὐτῆς οὔτε διὰ γράμματος ἐδήλωσε τὴν διαμονὴν αὐτοῦ, ἥτις κατὰ τὰς γενομένας ἁρμοδίως ἐξετάσεις δὲν ἐγνώσθη καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν δὲν ἐπιβάλλεται μὲν ἀμέσως εἰς τὸ τοιοῦτον ἀνδρόγυνον ἡ διάζευξις, ὅταν τοῦτο συνευδοκῇ νὰ συζῇ, ἀλλ' ὅμως καὶ δὲν βιάζεται ἡ ὀρθόδοξος γυνὴ ἢ ὁ ἀνὴρ νὰ συνοικήσῃ μετὰ τοῦ ἀπίστου ἢ τῆς ἀπίστου συζύγου ὅταν ἀρνῆται, καὶ κατὰ συνέπειαν κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ὁ περὶ οὗ λόγος γάμος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑφιστάμενος, ἀφοῦ ἡ ὀρθόδοξος γυνὴ αἰτεῖται τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῆς, ἐπικαλουμένη τὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, διὰ ταῦτα ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα ἐκδοθῇ τὸ ζητούμενον ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἔγγραφον, βεβαιοῦν ὅτι διὰ τοὺς προειρημένους λόγους ὑπάρχει αὕτη ἐλευθέρα νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 29 Ἰανουαρίου 1877.

ε') Ἀνικανότης τοῦ ἀνδρός.[1]

Τούτου χάριν, ἵνα μήτι ψυχοβλαβὲς τῇ αἰτούσῃ ἐπισυμ-

---

1. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ Ἰουστινιάνειον Νεαρὰν 22 κεφ. 6 ἡ ἐπὶ

βῇ ὡς νεαζούσῃ κατὰ τὴν νομικὴν διαγόρευσιν τοῦ ἱεροῦ Ἀρμενοπούλου ἐν βιβλ. Δ, ιε', 2, ἐπιτρέπουσαν τὴν ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἀνικανότητος τοῦ ἀνδρὸς πρὸς γαμικὴν συνάφειαν διάλυσιν τοῦ συνοικεσίου μετὰ παρέλευσιν τριῶν χρόνων ἀπὸ τοῦ γάμου, ἔγνωμεν διαζεῦξαι αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Γρ. Π. Σβριος 1840.

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐν τῇ 22 Νεαρᾷ ἀναφέρεται διατυπούμενος πρὸς διάζευξιν λόγος (ἡ ἀνικανότης τοῦ ἀνδρὸς) ἀλλὰ ῥητῶς λέγεται ὅτι ἐπιτρέπεται διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ διάζευξις μετὰ πάροδον τριετίας.

Ἰ. Σ. 112 (1892).

ϛ') Ψευδὴς κατηγορία τῆς γυναικὸς ὡς μοιχοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός.[1]

Κατὰ τὸν νόμον ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κατηγορηθεῖσα ἐπὶ παραβάσει τῶν συζυγικῶν καθηκόντων γυνή, ἅμα δὲν

τριετίαν ἀπὸ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου ἀνικανότης τοῦ ἀνδρὸς εἶναι λόγος διαζεύξεως ὑπὲρ τῆς γυναικός· ἀλλὰ κατὰ τὴν 117 κεφ. ιβ' Νεαράν, τὴν ταύτην τροποποιήσασαν καὶ ἤδη ἐν ἰσχύϊ οὖσαν, οὐδὲν χρονικὸν διάστημα ὁρίζεται ὅπως ἡ γυνὴ ἀναμένῃ τὴν ἴασιν τοῦ ἀνδρός.

1. Ὁ νόμος (Ἀρμ. Δ, ιε', 14.) ἐπιτρέπων εἰς τὴν γυναῖκα τὴν διάζευξιν, ἂν κατηγορήσας αὐτὴν ὁ ἀνὴρ ἐπὶ μοιχείᾳ μὴ ἀποδείξῃ τὴν πρᾶξιν δι' ἣν κατηγόρησεν αὐτήν, ὑπονοεῖ κατηγορίαν σκοποῦσαν τὴν λύσιν τοῦ γάμου καὶ τὴν τιμωρίαν τῆς μοιχαλίδος τὴν γενομένην ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς (Ἀρμ. Δ, ιε, 1.) «προσήκει πρότερον ἐγγράφεσθαι τὴν γυναῖκα ἢ καὶ τὸν μοιχόν», οὐχὶ δ' ἁπλῶς δυσφήμισιν αὐτῆς ὡς μοιχαλίδος. Ἡ ἐγγραφὴ τοῦ συζύγου ὡς κατηγόρου τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐπὶ μοιχείᾳ ἐγίνετο κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ νῦν κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν νομολογίαν ἀρκεῖ ἡ ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἐπὶ σκοπῷ λύσεως τοῦ γάμου κατηγορία τῆς γυναικὸς ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ μὴ ἀπόδειξις αὐτῆς.

ἀποδειχθῇ ἡ τοιαύτη τοῦ ἀνδρὸς κατηγορία, δικαιοῦται ἵνα διαζευχθῇ ἀπὸ τοῦ τοιούτου συζύγου αὐτῆς.

Πρ. Ἰ. Σ. 21 Αὐγούστου 1871.

Ἀποφαινόμεθα οὖν ἵνα τὸ μὲν προεκδοθὲν διαζύγιον τοῦ εἰρημένου ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπάρχῃ ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον, πρῶτον μὲν ὅτι, ὡς εἴρηται, μόνη ὑποψία ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα περὶ μοιχείας αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἔγκλημα πρὸς διάζευξιν, δεύτερον δὲ ὅτι λόγος ἐν ὑποψίᾳ λεγόμενος οὐκ ἔστι γραφὴ πρὸς δικαστήριον. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς δυστροποῦσα ἡ ῥηθεῖσα Θωμάκω ἐπιμείνῃ τῇ ἰδίᾳ ἑαυτῆς πεισμονῇ καὶ μὴ στέρξῃ τὴν μετὰ τοῦ νομίμου ἀνδρὸς αὐτῆς συνοίκησιν, μενέτω ἄγαμος διὰ βίου πρὸς σωφρονισμὸν καὶ ἔλεγχον τῶν ἀτάκτων καὶ τῆς προικὸς δ' αὐτῆς καὶ προγαμιαίας δωρεᾶς οὐδὲν ἀπολαβέτω οὐδὲ ἄλλο τι, εἰ δέ γε καὶ ἀποδιδράσκουσα εἰς τὸν πατρικὸν αὐτῆς οἶκον παρέλαβε μεθ' ἑαυτῆς πολὺ ἢ ὀλίγον τι ἐκ τοῦ ἀνδρικοῦ αὐτῆς οἴκου, κἀκεῖνα πάντα ὀπίσω ἀποδότω τῷ ἀνδρὶ ἵνα φυλάττωνται τοῖς παισί, ἅτινα πάντα ἐχέτω ὁ πατὴρ αὐτῶν καὶ κηδέσθω· καὶ ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς Νικολάκης ὑπισχνεῖται ὅπως ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς αὐτὸν ἡ ῥηθεῖσα νόμιμος αὐτοῦ γυνή, ἔχει ἀγαπᾶν καὶ περιθάλπειν αὐτὴν κατὰ πάντα τρόπον, ἐπιλαθόμενος πάσης τῆς μεταξὺ αὐτῶν ψυχρότητος, διὰ τοῦτο ἐὰν μὴ ἐπιστρέψῃ πρὸς αὐτὸν ἡ ῥηθεῖσα Θωμάκω ἐχέτω ἄδειαν ὁ ῥηθεὶς Νικολάκης λαβεῖν ἑτέραν γυναῖκα καὶ στεφανωθῆναι μετ' αὐτῆς χριστιανικῶς.

Πρ. Π. Σ. Ἀπρίλιος 1785.

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον συνῳδὰ πρὸς τὸν νόμον παρεδέξατο τὴν αἴτησιν τῆς γυναικὸς (Ἀρμεν. Δ. 15. 14), καὶ ἐκήρυξε διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν γάμον, ἀφοῦ ὁ ἀνὴρ κατηγόρησε τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐπὶ μοιχείᾳ ἐνώπιον

τοῦ δικαστηρίου καὶ δὲν ἀπέδειξε τὴν κατηγορίαν ταύτην· ἀρκεῖ δὲ κατηγορία οὕτως ἐπισήμως γενομένη καὶ γραφεῖσα ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ δικαστηρίου ἵνα χορηγήσῃ τῇ γυναικὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπὸ τοῦ συκοφαντήσαντος καὶ πανδήμως οὕτως εἰπεῖν τὴν ὑπόληψιν αὐτῆς διασύραντος διαζεύξεως αὐτῆς, οὗ ἕνεκεν δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑπάρξῃ πλέον ἡ πρέπουσα καὶ ἀναγκαία μεταξὺ τῶν συζύγων ἁρμονία. Ι. Σ. 25 (1885).

Ναὶ μὲν ὁ νόμος, ὃν ἐπικαλεῖται ὁ ἐφεσείων (Ἀρμ. Δ, 15, 94), τότε μόνον δίδωσι τὸ δικαίωμα τῇ γυναικὶ ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς διάζευξιν, ὅταν οὗτος κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ μοιχείας αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου καὶ δὲν ἀποδείξῃ ταύτην, δὲν δίδωσιν ὅμως καὶ τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἄνδρα, ἵνα ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκηται διασύρῃ καὶ συκοφαντῇ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δυσφημῶν αὐτὴν δημοσίᾳ καὶ προσβάλλων τὸ τιμαλφέστερον αὐτῆς χρῆμα, οἷον τυγχάνει ἡ τιμὴ καὶ ἡ ὑπόληψις, τοὐναντίον, ἂν ἀποβλέψῃ τις οὐχὶ εἰς τὸ γράμμα ἀλλ' εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου καὶ τῶν σχετικῶν διατάξεων, ὀφείλει ἵνα παραδεχθῇ ἐξ ἀναλογίας ὅτι ἀφοῦ διὰ τὴν ἐνώπιον δικαστηρίου ἀγωγὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ μοιχείᾳ τῆς γυναικός, ἥτις γίνεται γνωστὴ εἰς κύκλον στενόν, ἐπιτρέπει εἰς αὐτὴν ἵνα ζητήσῃ τὸ διαζύγιον αὐτῆς μὴ ἀποδειχθείσης τῆς κατηγορίας, κατὰ μείζονα λόγον ὁ νομοθέτης, ὅστις δι' ἑτέρας διατάξεως τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου ἐπιβάλλει χρηματικὰς ποινὰς τῷ τύπτοντι ἢ κακοποιοῦντι τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἐννοεῖ ὅτι καὶ ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐ παύεται δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ κακολογῶν καὶ διασύρων ὡς πόρνην, δύναται ἵνα τύχῃ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτῆς διὰ τοῦ διαζυγίου ἀπὸ τοιούτου ἀνδρός, ὅστις οὕτω καθίστησιν ἀδύνατον

τὴν συζυγικὴν ἁρμονίαν καὶ συμβίωσιν, ὡς ὀρθῶς ἀποφαίνεται τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον· ἄλλως δὲ καὶ ἡ ἑρμηνεία αὕτη ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ Νομοκάνονι Μανουὴλ Μαλαξοῦ ἐν κεφαλ. ρξε΄, ἔχουσα ἐπὶ λέξεως ὧδε, «ἐὰν κατηγορήσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς κρίσεως ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ διὰ μοιχαλίδα καὶ δὲν δύναται διὰ μαρτύρων ἀξιοπίστων νὰ ἀποδείξῃ τὴν μοιχείαν ἔχει ἄδειαν ἡ γυνὴ ὡς κατήγορον αὐτῆς νὰ τὸν ἐκχωρισθῇ ἂν θέλῃ».

Ἰ. Σ. 77 (1888).

Ἐπειδὴ οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν ἐφεσείουσα ἐστήριξε τὴν περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν αὐτῆς (ἀσυμβίβαστον χαρακτῆρος), δὲν μνημονεύονται μεταξὺ τῶν περὶ διαζυγίου λόγων τῆς 117 Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὰ δὲ περὶ κατηγοριῶν κατ' αὐτῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐφεσιβλήτου συζύγου λεγόμενα καὶ ταῦτά εἰσιν ἐναντία τῷ νόμῳ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει κατὰ τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ νόμου ἐγγραφὴ μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων αὐτῆς στοιχείων, ἤτοι τῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον δικαστηρίου τινὸς ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ τῆς μὴ ἀποδείξεως ταύτης, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδὲν τούτων ἔλαβε χώραν, διὰ ταῦτα ἐπικυρωτέα ἐστὶν ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις.

Ἰ. Σ. 110 (1892).

Ἀβάσιμος τυγχάνει καὶ ὁ γ΄ λόγος δι' ὃν ἡ σύζυγος αἰτεῖται τὴν ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διάζευξιν, καθόσον κατὰ τὴν 117 Νεαρὰν ἀπαιτεῖται ἐγγραφὴ ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ἐπὶ μοιχείᾳ, ἤτοι πρόσαψις ὡρισμένης πράξεως, ἀποδεικνυούσης παραβίασιν τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς ἐνώπιον δικαστηρίου, καὶ οὐχὶ ἁπλῆ ἐξύβρισις τῆς τιμῆς αὐτῆς ἐξωδίκως γιγνομένη ἔστω καὶ δημοσίᾳ.

Ἰ. Σ. 125 (1893).

ζ') Ἐγκατάλειψις τῆς γυναικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τἀνάπαλιν.[1]

Ἐν τῷ συνοδικῷ τόμῳ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ῥητῶς καὶ τοῦτο περιέχεται· εἴ τις γυνὴ ἔχουσα ἄνδρα νόμιμον, ἀποδημοῦντα καὶ μὴ φροντίζοντα ἐπαναστραφῆναι πρὸς αὐτὴν ἐντὸς τριετίας μόνης, καὶ συνοικῆσαι μετ' αὐτῆς καὶ αὐτὴ ὑπὸ ἐνδείας στενοχωρουμένη καὶ κινδυνεύουσα ψυχικῶς θελήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ διάζευξιν, εἴη διεζευγμένη καὶ κεχωρισμένη παρ' αὐτοῦ καὶ ἔχει ἐπ' ἀδείας εἰς ἕτερον ἀπιδεῖν γάμον ἔννομον, παρ' οὐδενὸς ἐναντιουμένη τὸ σύνολον ἐπ' ἀδείᾳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ. Γρ. Π. Σ. Ἰανουάριος 1793.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τοῦ διακελεύοντος τοὺς φυγόντας ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη καὶ μηδεμίαν πρόνοιαν λαβόντας περὶ τῶν συζύγων αὐτῶν διαζευγνύεσθαι, (Ἁρμεν. κεφ. α' περὶ γάμων), διέζευξε τὸν εἰρημένον πρὸ 10 ἐτῶν συζευχθέντα μετὰ τῆς διαληφθείσης καὶ μόλις ἓν ἔτος μετ' αὐτῆς συζήσαντα, ἀποδράντα δ' ἐπὶ ἐννέα ἤδη ἔτη καὶ μή-

---

1. Κατὰ τὴν Π. καὶ Σ ἐγκύκλιον τῆς 6 Ἰουνίου 1882 ἣν ὅρα ἐν § 6, καὶ τὸ ἀπὸ 3 Μαρτίου 1891 πρακτικὸν τῆς Ἱ. Συνόδου ἡ γυνὴ δικαιοῦται ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς διάζευξιν ἐὰν οὗτος ἐπὶ τριετίαν εἴτε ἐν τῇ αὐτῇ εἴτε ἐν ἑτέρᾳ διαμένων πόλει οὐδόλως ἐμερίμνησε περὶ αὐτῆς.

Κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ 5 Αὐγούστου 1894 ἐπίσης Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον, ἣν ὅρα ἐν § 6, ἐὰν ἡ γυνὴ ἀρνῆται ἀδικαιολογήτως ἵνα ἀκολουθήσῃ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, οὗτος δέον ὅπως δι' ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐξαιτήσηται ὅπως αὕτη καταδικασθῇ ἵνα ἀκολουθήσῃ αὐτόν, μετὰ πάροδον δὲ τριετίας ἀπράκτου ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐκδοθησομένης καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, δικαιοῦται ἵνα δι' ἀγωγῆς ἰδίας ἐπίσης ζητήσῃ τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξιν.

τε ὀβολὸν ζωοτροφίας μήτε ἐπιστολὴν αὐτῇ πέμψαντα.
Ἰ. Σ. 200 (1860).

Ἐπειδὴ ὁ διαληφθεὶς ἐγκατέλιπεν ἄνευ προστασίας καὶ περιθάλψεως τὴν σύζυγον αὐτοῦ διατελῶν ἐν ἀγνώστῳ τόπῳ ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη καὶ ἐπειδὴ οἱ ἱεροὶ νόμοι χορηγοῦσι τῇ γυναικὶ τὴν ἄδειαν ἵνα συνέλθῃ εἰς β΄ γάμου κοινωνίαν μετὰ τοσούτων ἐτῶν ἐγκατάλειψιν, ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς τῷ ἁρμοδίῳ Μητροπολίτῃ, ἐντελλομένης ἵνα χορηγήσῃ αὐτῇ τὴν ζητουμένην ἄδειαν περὶ συγκροτήσεως δευτέρου γάμου. Πρ. Ἰ. Σ. 27 Σεπτεμβρίου 1871.

Ὅταν ὁ σύζυγος ἐγκαταλείψῃ τὴν σύζυγόν του αὕτη ἔχει δικαίωμα διαζεύξεως. Πρ. Ἰ Σ. 29 Ὀκτωβρ. 1877.

Σκέψεως γενομένης καίτοι ὁ νόμος ὁρίζει ὅτι μετὰ ἑπταετῆ ἀπουσίαν τοῦ ἀνδρός, μὴ λαβόντος πρόνοιαν περὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐκδίδοται τὸ διαζύγιον, ἐπειδὴ ὅμως ὁ σύζυγος τῆς εἰρημένης ἀπουσιάζων ἐπὶ πενταετίαν μήτε διὰ γράμματος συνεννοήθη μετὰ τῆς συζύγου του, μήτε ἔλαβε πρόνοιαν τὸ παράπαν περὶ αὐτῆς, καὶ πρότερον δὲ εὑρίσκετο μετ' αὐτῆς εἰς ἀδιαλείπτους διενέξεις καὶ εἰς διάστασιν ἕνεκα τῶν κακῶν αὐτοῦ ἕξεων καὶ τῆς ἀμεριμνησίας περὶ τὴν διατήρησιν τῆς συζύγου του καὶ ὑπάρχει ἀδύνατος ἡ συμβίωσις, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα γραφῇ τῷ Ἐπισκόπῳ Νικοπόλεως ὅπως ἐὰν τὰ ἐκτεθέντα ἔχωνται ἀληθείας, προβῇ εἰς τὴν διάζευξιν καὶ δῷ ἄδειαν τῇ γυναικὶ ἵνα ἔλθῃ εἰς γάμον μετ' ἄλλου ἀνδρός.
Πρ. Ἰ. Σ. 27, 29 Ἰανουαρίου 1877.

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἔφεσις, διότι ἡ ἐπὶ 17ετίαν ὅλην ἐγκατάλειψις ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐστὶ λόγος ἀποχρῶν πρὸς διάζευξιν.
Πρ. Ἰ. Σ. 19 Αὐγούστου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν δηλωθῇ τῇ Α. Πανιερότητι ὅτι, ἂν ἐκ τῆς μαρτυρίας ἀξιοχρέων μαρτύρων βεβαιωθῇ ὅτι ὁ ἐν λόγῳ σύζυγος κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑπταετίας οὐδόλως ἐφρόντισε περὶ τῆς συντηρήσεως τῆς ἑαυτοῦ συζύγου, δύναται ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου συνῳδὰ τῇ διακελεύσει τῆς ἀπὸ ϛ´ Ἰουνίου 1882 ἐγκυκλίου τῆς Ἐκκλησίας. Πρ. Ἱ. Σ. 9 Μαΐου 1889.

Κατὰ τὴν σταθερὰν νομολογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου, ὡς ἐφετείου διατυπωθεῖσαν καὶ διὰ πρακτικοῦ αὐτῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3 Μαρτίου 1891, γενομένην εἰς ἑρμηνείαν τῆς ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1882 συνοδικῆς ἐγκυκλίου ὑπάρχει χώρα πρὸς διάζευξιν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ συζύγου οὐ μόνον ὅταν οὗτος ἐγκαταλιμπάνων τὸν συζυγικὸν οἶκον καὶ ἀποδημῶν οὐδεμίαν πρόνοιαν δείκνυσι πρὸς συντήρησιν τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅταν μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει διαμένων οὐδαμῶς φροντίζει περὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ. Ἱ. Σ. 115 (1892).

Ὁ νόμος δὲν ὑποχρεοῖ τὴν γυναῖκα ν' ἀκολουθήσῃ τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὅταν οὗτος ὑβρίζῃ τὸν συζυγικὸν οἶκον συζῶν ἐν αὐτῷ παρανόμως μετὰ ξένων γυναικῶν.

Ἱ. Σ. 190 (1896).

Οἱ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀποχωρήσαντες γυναικῶν ἄνδρες δι' ὁποιανδήποτε αἰτίαν καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ διάγοντες ἀφορισμοῦ εἰσιν ἄξιοι, εἰ ἀνεπιστρόφως ἔχουσι καὶ πρὸς τὰς οἰκείας γυναῖκας οὐ προαιροῦνται πάλιν νοστῆσαι· εἰ δὲ ἄδηλοι εἶεν, καὶ προέβη καὶ ἔρευνα τούτων ἐξ ἀποστολῆς τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ πενταετία παρῆλθεν ἐξ ὅτου ἀφανεῖς οἱ ἄνδρες τούτων ἐγένοντο, αἰχμάλωτοι τυχὸν γεγονότες, ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἀφανισθέντες, τῶν τοιούτων αἱ γυναῖκες ἀκωλύτωςκατὰ τὸν ἐκχωροῦντα νόμον ἑτέροις συναφθεῖεν ἀνδράσι· αἱ δ' ἄλλαι, ὧν οἱ ἄνδρες ἔτι περίεισι, τοὺς οἰκείους ἄνδρας ζητείτωσαν. Ἀποκρίσεις Πατριάρχ. Μανουὴλ Β´ καὶ Πατρ. Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας (1551) ἐν Καν. Διατ. Μ. Γεδεὼν Β´, σ. 39 καὶ 379.

Ἐπεὶ τοίνυν τῆς ἡμῶν Μετριότητος συνοδικῶς προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ τοῦ τε ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου Πατριάρχου Θεοφάνους καὶ τῶν λοιπῶν (22) ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων κλπ. πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνηνέχθη εἰς μέσον καὶ ἠρωτήθη εἰ δύναται ἀνδρός τινος γυνὴ ἐν ἀποδημίᾳ τυγχάνοντος, διαζευχθῆναι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἑτέρῳ συναφθῆναι πρὸ τοῦ ἐπανελθεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀποδημίας· καὶ ἀποκρινόμεθα περὶ τούτου καὶ λέγομεν ὅτι οἱ μὲν θεῖοι κανόνες ἐξ ἅπαντος ἀπαγορεύουσι καὶ κωλύουσιν αὐτὴν μὴ δύνασθαι αὐτὸ ποιῆσαι πρὸ τῆς ἑπταετίας ἢ καὶ πενταετίας τοὐλάχιστον, ἡμεῖς δὲ διασκεψάμενοι τὸ περὶ τούτου συνοδικῶς καὶ μάλιστα διὰ τὸν ἐνόντα ταῖς γυναιξὶ ψυχικὸν κίνδυνον, γράφομεν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, εἴ τις γυνὴ ἔχουσα ἄνδρα νόμιμον ἀποδημοῦντα καὶ οὐ φροντίζοντα ἐπαναστραφῆναι πρὸς αὐτὴν ἐντὸς τριετίας καὶ μόνης καὶ συνοικῆσαι μετ' αὐτῆς καὶ αὐτὴ ὑπὸ ἐνδείας στενοχωρουμένη καὶ κινδυνεύουσα ψυχικῶς θελήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ διάζευξιν εἴη διεζευγμένη καὶ κεχωρισμένη ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔχει ἐπ' ἀδείας εἰς ἕτερον ἀπιδεῖν ἔννομον γάμον παρ' οὐδενὸς ἐναντιουμένη τὸ σύνολον . . . Τόμος Πατρ. Νεοφύτου Κων)πόλεως, Θεοφάνους Ἱερουσαλὴμ καὶ 22 ἀρχιερέων μηνὶ Μαΐῳ ζριθ'. (1611). Γεδεὼν Καν. Διατάξεις Β', σ. 74.

η') Καταδίκη τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἐγκληματικὴν ποινήν.

Διὸ καὶ γενομένης ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τῶν ἱερῶν νόμων παρετηρήθη ὅτι αἱ ἐν Βιβλ. ΣΤ', 9', 4', τοῦ Ἀρμενοπούλου κείμεναι νεαραὶ τοῦ τε Καίσαρος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ καὶ τοῦ Πατριάρχου κυροῦ Ἀθανασίου καταδικάζουσι μὲν συμφώνως τὸν ἑκουσίως φονεύσαντα εἰς παντοτεινὴν ἐξορίαν καὶ στέρησιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ χορηγοῦσι τῇ γυναικὶ αὐτοῦ τήν τε προῖκα αὐτῆς, τὴν πρὸ γάμου δωρεὰν καὶ τὰ θεώρητρα, παρασιωπῶσι δ' ὡς προνοούμενον τὸ ἀπόλυτον τῆς γυναικὸς τοῦ νὰ ζητήσῃ ἂν θέλῃ τὸ διαζύγιον, σκοπὸν ἔχουσαι μόνον τὸν προσδιορισμὸν τῆς τιμωρίας τοῦ φονέως· ἐκ δὲ τῆς παρασιωπήσεως ταύτης τῶν τοῦ νόμου, τί ἂν ἄλλο δύνα-

ται έννοηθῆναι ἐν τῇ προκειμένῃ πράξει εἰ μὴ μία σαφὴς συγκατάθεσις τῶν ἱερῶν νόμων τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τῆς γυναικὸς διὰ τὸ πρᾶξαι ὅ,τι ἂν βούλοιτο περὶ τοῦ διαζυγίου αὐτῆς ; ὅπου γε ὁ μὲν ἀνὴρ ὡς μιαιφόνος καταδικάζεται μὲ τελείαν ἀποστέρησιν τῆς οἰκείας περιουσίας, καταστὰς ὡς ἀνύπαρκτος διὰ τῆς παντοτεινῆς ἐξορίας αὐτοῦ, ἡ δὲ γυνὴ διὰ τῆς λήψεως τῆς προικὸς καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῆς νομίμων δικαίων, ὡς ἀποξενουμένη τῆς γαμικῆς ἀπ' ἐκείνου συναφείας καὶ σχέσεως καθίσ·αται ἀπολελυμένη καὶ ἐλευθέρα. Ἐφ' ᾧ καὶ συνῳδὰ τῇ ἐννοίᾳ τῶν νόμων ἀποφαινόμενοι, δίδομέν σοι τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν, ὅπως ὡς οὖσαν ἀπολελυμένην καὶ ἐλευθέραν τοιουτοτρόπῳ τὴν γυναῖκα, κατὰ τὴν πολλάκις καὶ ἤδη δι' ἀναφορᾶς αὐτῆς γενομένην θερμὴν αἴτησιν αὐτῆς, διαζεύξῃς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὑπάρξαντος ἀνδρὸς αὐτῆς παρανόμου κακομιχάλη (καταδικασθέντος νομικῶς, διατελοῦντος καὶ διατελέσοντος καταδεδικασμένου εἰς παντοτεινὴν ἐξορίαν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ, διὰ τὴν τολμηθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πρᾶξιν τοῦ φόνου), δι' ἀρχιερατικοῦ σου διαζυγίου γράμματος ἐν ᾧ δεῖ ἐμπεριέχεσθαι καὶ τὰς νομικὰς αἰτίας τῆς διαζεύξεως καὶ ἐπιστατήσῃς κατὰ τὸ πρέπον ἵνα δοθῇ εἰς αὐτὴν ἡ προὶξ καὶ τὰ λοιπὰ νόμιμα αὐτῆς δίκαια ὡσαύτως καὶ ἐκ τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ φονέως ἀνδρὸς νὰ δοθῇ τὸ τρίτον μερίδιον εἰς φύλαξιν διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ παιδίον αὐτῆς, καὶ τὰ λοιπὰ δύο τριτημόρια νὰ διαταχθῶσι κατὰ τὴν ἐν Ἀρμενοπούλῳ νομοθεσίαν τῶν εἰρημένων βασιλικῶν νεαρῶν. Γρ. Π. Σ. Ἰανουάριος 1840.

Ἐνεκρίθη ὅπως ἐκδῷ κυριαρχικῶς ἡ Πανιερότης του τὸ διαζύγιον τῆς ῥηθείσης γυναικὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκληματίου καὶ ἐν ἀειφυγίᾳ καταδεδικασμένου ἀνδρὸς αὐτῆς,

χορηγήση δ' αὐτῇ αἰτησαμένῃ καὶ δευτέρου γάμου ἄδειαν.

Πρ. Ἰ. Σ. 25 Νβρίου 1868.

Ἐὰν ὁ ὑπὸ τῆς ῥηθείσης γυναικὸς διαπραχθεὶς φόνος οὐ συνέβη ἐκ προθέσεως καὶ δόλου καὶ μοχθηρίας αὐτῆς, ἀλλ' ἐκ περιστάσεως ἀπροόπτου καὶ ἄνευ θελήσεως καὶ προμελέτης αὐτῆς, ἐπειδὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐκ εὐθύνεται ὡς φονεύς, κατὰ γὰρ τὸν ἱερὸν νόμον «οὐκ ἔστι φονεὺς ὁ μὴ θελήσας φονεῦσαι» φανερόν ἐστιν ὅτι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ εὐλόγως αἰτιᾶται αὐτὴν οὔτε ἔχεται νομιμότητος ἡ πρὸς τὸ συνοικῆσαι ἀποποίησις αὐτοῦ καὶ μάλιστα ἐὰν πρότερον ἤτοι πρὸ τῆς περιστάσεως τοῦ φόνου συνέζησε μετ' αὐτῆς ἀγαπητῶς, μηδεμίαν δοῦσα ἀφορμὴν καὶ ἀπόδειξιν κακίας ἢ δολιότητος. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἐὰν ἀποδειχθῇ ἑκουσίως φονεύσασα, τότε δικαιουμένῳ τῷ ἀνδρὶ ἀπαλλαγῆναι ἀπὸ τῆς κακούργου γυναικός, χορηγητέον αὐτῷ τὸ ἀπ' ἐκείνης διαζευκτήριον.

Πρ. Ἰ. Σ. 22 Ἰουλίου 1871.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει ἂν ὁ β' γάμος τῆς Στεργιάννης, ὃν συνῆψεν αὕτη πρὸ τεσσάρων ἐτῶν μετὰ τοῦ Ἀθανασίου, ἐνόσῳ ἔτι διετέλει ὁ πρῶτος αὐτῆς σύζυγος ἐν ταῖς εἱρκταῖς ἀποτίων τὴν εἰς δεσμὰ δεκαετῆ ποινήν του, εἰς ἣν κατεδικάσθη ὡς λῃστής, ἐστὶ παράνομος, ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως διαδηλούσης ὅτι ὁ ἐν λόγῳ δεύτερος αὐτῆς γάμος εἶναι νομιμώτατος, ὥστε ὁ πρῶτος αὐτῆς σύζυγος οὐδὲν κέκτηται ἐπ' αὐτῆς πλέον δικαίωμα.

Πρ. Ἰ. Σ. 18 Ὀκτωβρίου 1873.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι ἂν οἱ ὑπὸ τῆς αἰτούσης τὴν διάζευξιν γυναικὸς προβαλλόμενοι λόγοι κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς ὡς ἐγκαταλιπόντος αὐτὴν ἀπροστάτευτον, καταδικασθέντος καὶ καθειργμένου ἐν ταῖς

φυλακαῖς ἀπὸ ἑπτὰ ἐτῶν ὡς φονέως καὶ κλέπτου, εἰσὶν ἀληθεῖς καὶ πιστοποιοῦνται ἐπισήμως καὶ πειστικῶς, τότε δύνανται ἵνα ληφθῶσιν οὗτοι ὑπ' ὄψιν ὑπ' αὐτοῦ ὡς λόγοι διαζεύξεως. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Μαρτίου 1883.

θ') Ἀθέμιτοι σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς μετ' ἄλλων γυναικῶν.[1]

Ἡ Ἱ. Σύνοδος εὑροῦσα τὴν αἴτησιν τῆς ῥηθείσης ἐκ Τεργέστης περὶ διαζεύξεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, καταδικασθέντος ἐπὶ μοιχείᾳ ὑπὸ τοῦ Καισαροβασιλικοῦ Πλημμελειοδικείου Φιοῦμι, σύμφωνον πρὸς τοὺς ἱεροὺς νόμους (Ἁρμεν. Δ, ιε'), ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς τοῦ λοιποῦ συνοικήσεως τοῦ ἀνδρογύνου τούτου κατιδοῦσα ἐκ τῶν γραφομένων τῆς τε γυναικὸς καὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ προνοοοῦσα μήτι χεῖρον τῷ ἀσθενεῖ μέρει ἐπιγένηται, δικαιουμένῳ ἄλλως πρὸς τὴν τοῦ νομίμου διαζυγίου ἀπαίτησιν, ἀπεφήνατο τὴν διάλυσιν τοῦ προκειμένου γάμου καὶ ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου.

Πρ. Ἱ. Σ. 12 Σεπτεμβρίου 1882.

Ἡ πρᾶξις ἣν ἡ αἰτοῦσα ἀποδίδωσιν εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀποδεικνυομένη ἀποτελεῖ λόγον διαζυγίου, διότι κατὰ τὸν νόμον (Ἁρμεν. Δ, ιε', 14), «ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, καθ' ὃν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ συνοικεῖ περιφρονῶν αὐτὴν μεθ' ἑτέρας εὑρίσκηται ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ μένων ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν διάγων ἐν ἑτέρῳ οἴκῳ μετ' ἄλλης γυναικὸς συνεχῶς μένων ἐλέγχηται, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἐγ-

1. Ὀρθῶς κατὰ τὰ ἀνωτέρω δὲν λύεται ὁ γάμος λόγῳ σχέσεων τοῦ ἀνδρὸς μετ' ἄλλης γυναικός, ἂν μὴ ἀποδειχθῇ ὅτι οὗτος ἠλέγχθη συνεχῶς μετ' αὐτῆς μένων ἐπὶ σκοπῷ ἀθεμίτῳ συμφώνως τῇ Νεαρᾷ 117 κεφ. 9 § 5 καὶ Ἁρμ. Δ, ιε', 14.

κληθεὶς ἢ διὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων ἢ διὰ τῶν τῆς γυναικὸς ἢ δι' ἑτέρων τινῶν ἀξιοπίστων μαρτύρων τῆς τοιαύτης ἀσελγείας μὴ ἀπόσχηται, ἔξεστι τῇ γυναικὶ καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας διαλύειν τὸν γάμον». Ἰ. Σ. 94 (1891).

Ὀρθῶς τὸ δικαστήριον διασκέπτεται ἐν τῷ πρώτῳ διασκεπτικῷ αὐτοῦ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ κατὰ τοῦ συζύγου μομφὴ ἀληθὴς ὑποτιθεμένη δὲν ἔχει ὅλα τὰ στοιχεῖα, ἅτινα δέον κατὰ νόμον νὰ συνυπάρχωσιν εἰς καταρτισμὸν λόγου διαζεύξεως ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ συζύγου, διότι κατὰ τὴν Νεαρὰν 117 κεφ. 9 § 5 ἡ ἐντὸς τοῦ συζυγικοῦ οἴκου εἰσαγωγὴ παλλακῆς τότε εἶναι λόγος διαζεύξεως, «ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, καθ' ὃν μετὰ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς συνοικεῖ, περιφρονῶν αὐτὴν μεθ' ἑτέρας εὑρίσκηται ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ μένων . . . . . καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἐγκληθεὶς ἢ διὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων ἢ διὰ τῶν τῆς γυναικὸς ἢ δι' ἑτέρων τινῶν ἀξιοπίστων προσώπων τῆς τοιαύτης ἀσελγείας μὴ ἀπόσχηται», ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρὶν ἢ ὁ σύζυγος νουθετηθῇ ὑπό τινος ἀπέπεμψεν αὐθορμήτως τὴν ἐν λόγῳ ὑπηρέτριαν καὶ ἀπέσχε πάσης μετ' αὐτῆς σχέσεως, πλὴν δὲ τούτου ἡ ἐπιγενομένη τῷ γεγονότι τούτῳ πολυετὴς συζυγικὴ συζωΐα ἐκάλυψε κατὰ νόμον πᾶσαν διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἰτίασιν τῆς συζύγου κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς. Ἰ. Σ. 125 (1893).

ι') Διανυκτέρευσις τῆς γυναικὸς ἔξω τοῦ συζυγικοῦ οἴκου.[1]

Τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου καθ' ὅν, ὅταν ἡ γυνὴ διανυκτερεύσῃ ἔξω τοῦ συζυγικοῦ οἴκου δίδοται τὸ δικαίωμα τῷ ἀνδρὶ ἵνα

1. Ἀρκούντως ἐπίσης σαφηνίζει τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἡ ὑπ' ἀριθμ. 159 τοῦ 1878 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου Ἀθηνῶν ἔχουσα οὕτω: Κατὰ τὴν Νεαρὰν 117 κεφ. 71 § 7 ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῶν ἐν τῷ προμνησθέντι κεφαλαίῳ τῆς Νεαρᾶς σημειουμένων

αἰτήσῃ τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξιν, ἐννοεῖ τὰς αὐθαιρέτως ἐγκαταλιπούσας τὸν συζυγικὸν οἶκον καὶ διανυκτερευούσας εἰς ἄγνωστον μέρος,οὐχὶ δὲ καὶ παρὰ τοῖς γονεῦσι,γυναῖκας ἔστω καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἰδίων συζύγων.

Ἰ. Σ. 3 (1881).

Ἡ ἐφεσίβλητος εἴτε ἀποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς ἰσχυρίζεται αὕτη, εἴτε ἐγκαταλείψασα οἴκοθεν τὸν συζυγικὸν οἶκον δὲν ἔμεινεν ἁπλῶς ἔξω αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ

ἐξωθήσῃ ἀπὸ τοῦ ἰδίου οἴκου τὴν γυναῖκα, ὥστε ἐκείνη μὴ ἔχουσα γονεῖς, παρ' οἷς νὰ διαμείνῃ, ἐξ ἀνάγκης ἔξω τὴν νύκτα διάγει, δὲν δικαιοῦται ὁ ἀνὴρ νὰ ζητήσῃ ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου διαζύγιον, διότι αὐτὸς γίνεται παραίτιος τούτου. Ὥστε ἡ παρ' ἐξωτικοῖς διαμονὴ τῆς γυναικός, ἐν ἐλλείψει γονέων, εἶναι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συγκεχωρημένη ὑπὸ τοῦ νόμου. Δὲν ὑποχρεοῦται δὲ ἐκ τοῦ νόμου ἡ οὕτω πως ἀπομακρυνθεῖσα ἀπὸ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου γυνὴ νὰ ἐπανέλθῃ παρὰ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐξωθήσαντι αὐτὴν ἐν ὅσῳ οὗτος δι' ἐμπράκτου μετανοίας δὲν δηλώσῃ σπουδαίως τὴν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς συζυγικῆς ἁρμονίας καὶ τὴν πρὸς ἀτάραχον συμβίωσιν διάνοιαν καὶ ἀπόφασιν αὐτοῦ· ἐκ τοῦ ὅτι δὲ ὁ νόμος τὰς διὰ μαστίγων καὶ ξύλων τύψεις τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τῆς γυναικὸς δὲν θεωρεῖ αἴτιον ἀρκοῦν πρὸς διάλυσιν τοῦ γάμου, ἀλλὰ μόνον τὸν ἄνδρα εἰς ποινὴν ὑποβάλλει δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ὁ νόμος ὑποχρεοῖ τὴν γυναῖκα νὰ ὑφίσταται ταῦτα συμβιοῦσα ἑκοῦσα ἄκουσα μετὰ τοῦ οὕτω πρὸς αὐτὴν προσφερομένου ἀνδρός, διότι τὰ περιστατικὰ ταῦτα δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι πληρέστατα τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῆς ἐκ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου· ἡ δὲ περὶ τοῦ εὐλόγου ἢ μὴ τῆς ἀποχωρήσεως ταύτης κρίσις ἀνήκει εἰς τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας. Ἀφοῦ δὲ κατὰ τὰ εἰρημένα τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τῶν συζύγων διάστασιν, ἧς παραίτιος ἐγένετο ὁ ἀνὴρ ἐξωθήσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἰδίου οἴκου, μόνον ἡ ἔμπρακτος μεταμέλεια αὐτοῦ δύναται νὰ παύσῃ, δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ παράπονα διὰ τὴν παράτασιν τῆς καταστάσεως ταύτης, ἀφοῦ αὐτὸς δύναται νὰ θέσῃ τέρμα εἰς αὐτήν.

οἰκίᾳ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, ἐπεχούσης ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τόπον γονέων αὐτῆς, ὅπερ οὐδόλως ἀποτελεῖ λόγον διαζεύξεως, ἐσφαλμένη δὲ καὶ ἑπομένως ἄκυρός ἐστιν ἡ τοὐναντίον παραδεξαμένη πρωτόδικος ἀπόφασις.

Ἱ Σ. 81 (1889).

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐσφαλμένως ἑρμηνεῦσαν τὸν νόμον ἀπεφήνατο τὴν διάλυσιν τοῦ μεταξὺ τῶν διαδίκων συζύγων γάμου, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ γυνὴ ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς κατοικίας, ἣν τοῦτο ὥρισεν αὐτῇ, ἐσφαλμένως δὲ διότι ἐὰν ἡ ἐφεσείουσα κατέφυγεν εἰς τοιοῦτο διάβημα ἄκουσα βεβαίως ἠναγκάσθη ἵνα προβῇ εἰς τοῦτο, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἀφοῦ ὁ σύζυγος δὲν ἔστεργε πλέον ἵνα παραλάβῃ αὐτὴν εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον καὶ ἀφοῦ ἐπίσης καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἠρνήθη ἵνα κρατήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, οὐδὲν ἕτερον ὑπελείπετο τῇ ἐφεσειούσῃ εἰ μὴ ἵνα ἀλλάξῃ κατοικίαν, εἰδοποιήσασα μάλιστα περὶ τούτου καὶ τὸν Μητροπολίτην τὸν καὶ πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, ὥστε καὶ ὁ λόγος οὗτος δὲν δίδει χώραν εἰς διάζευξιν συνῳδὰ πρὸς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τῆς 13 διατάξεως ἐν βιβλ. Δ. κεφ. 15 τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ἱ. Σ. 81 (1889).

Ἡ ἐκ μέρους τῆς συζύγου λαβοῦσα χώραν ἀποχώρησις ἐκ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου προελθοῦσα ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν κακώσεων, ἃς ὑφίστατο αὕτη παρ' αὐτοῦ, δὲν δημιουργεῖ οὐδένα λόγον διαζυγίου ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς, συγκατατεθείσης μάλιστα ἵνα συγκατοικήσῃ τῷ ἑαυτῆς συζύγῳ, ἀλλὰ μὴ γενομένης δεκτῆς παρ' αὐτοῦ.

Ἱ. Σ. 107 (1892).

Ἀποχρῶν λόγος διαζυγίου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ πᾶσα ἐκ τοῦ συζυγικοῦ οἴκου ἀποχώρησις τῆς συζύγου, ἀλλὰ μόνον ἐκείνη καθ' ἣν αὕτη καταλιμπάνουσα τὴν συζυγικὴν

ἑστίαν καταφεύγει εἰς οἴκους δυσωνύμους ἢ ἄλλους δυναμένους νὰ παράσχωσιν ὑπονοίας περὶ τῆς μὴ χρηστότητος τῶν ἠθῶν αὐτῆς ἢ καὶ ἁπλῶς μὴ συγγενικούς, τοιοῦτοι δὲ θεωρητέοι πάντες πλὴν οἱ τῶν γονέων καὶ ἐν ἀνάγκῃ τῶν ἀδελφῶν, εἰς δὲ τὴν ἐφεσείουσαν οὐδεμία τῶν περιπτώσεων τούτων δύναται νομίμως καὶ δικαίως νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἰ. Σ. 193 (1896).

ια'. Συμποσίασις κλπ. τῆς γυναικὸς μετὰ ἐξωτικῶν ἀνδρῶν.[1]

Ἡ νομικὴ διάταξις ἐφ' ἧς τὸ Πρωτόδικον Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον στηρίζει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ οὐδόλως ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς λίαν ὀρθῶς ἰσχυρίσθη ἡ ἐφεσείουσα, (ἡ κατηγορηθεῖσα, ὡς μεταβᾶσα καὶ μεθυσθεῖσα μετ' ἄλλων γυναικῶν εἴς τι ἐξοχικὸν καφενεῖον παρὰ τὴν ἄδειαν τοῦ ἐφεσιβλήτου συζύγου αὐτῆς, τοῦ διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἰτοῦντος τὴν ἀπ' αὐτῆς διάζευξιν), διότι μήτε κατηγορία ἐξηνέχθη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐφωράθη συμποσιάζουσα καὶ συλλουομένη μετὰ ἐξωτικῶν ἀνδρῶν, ὡς λέγει ἡ διάταξις, μήτε τοιαύτη μαρτυρικὴ ἀπόδειξις ἔλαβε χώραν. Ἰ.Σ 90(1889).

ιβ'. Διαπαρθένευσις τῆς γυναικός.[2]

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον συμφώνως τῷ νόμῳ παρεδέξατο τὴν ἔνστασιν τῆς ἐφεσιβλήτου, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἀντί-

---

1. Μόνον ἐὰν μετ' ἀνδρῶν, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ γυναικῶν, συμποσιάζῃ ἢ συλλούηται ἡ γυνὴ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρός, χορηγεῖ αὐτῷ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα ὅπως ζητήσῃ τὴν ἀπ' ἐκείνης διάζευξιν. Νεαρὰ 117 κεφ. 8.

2. Ἁρμεν. Δ, ιε', 10, Πεῖρα 49. 5, Ἀποφ. Ἐφ. Ἀθηνῶν 6039 καὶ 16293 τοῦ 1849, ἐν Φλογαΐτου Δικ. Νομ. δ', σ. 708.

δικος σύζυγος αὐτῆς οὔτε παραυτίκα οὔτε δι' ἐναργοῦς ἀποδείξεως ἀπέδειξεν ὅτι ἡ διακόρευσις αὐτῆς ἀνέρχεται πρὸ τοῦ γάμου, τοῦθ' ὅπερ ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, ἀλλὰ τοὐναντίον ὡς ἀπεδείχθη φαίνεται γενομένη οὐχὶ πέραν τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐτελέσθη ὁ γάμος αὐτῶν, ὀρθῶς δὲ ἀπέρριψε διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὴν αἴτησιν τοῦ ἐκκαλοῦντος περὶ διαζεύξεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐφεσιβλήτου ὡς ἐκπεπαρθευμένης. Ἰ. Σ. 34 (1885).

Ὁ νῦν ἐφεσείων πρώην δ' ἐναγόμενος καίτοι ἐπικαλούμενος τὴν τοῦ νόμου σχετικὴν διάταξιν (Ἀρμ. Δ. ιε', 10), δὲν ἐζήτησεν ἐγκαίρως τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς, διότι ἀντὶ τοῦ ἀποδεῖξαι παραυτίκα ἤτοι τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου αὐτοῦ, ἃς συνέλαβεν ὑπονοίας ἐναντίον τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὡς μὴ εὑρεθείσης παρθένου, τοὐναντίον ἐπὶ ἑπτάμηνον περίπου διάστημα ἐξηκολούθει συζῶν μετ' αὐτῆς ἐν πλήρει συζυγικῇ ἀγάπῃ καὶ ἁρμονίᾳ, συνεπείᾳ δὲ ταύτης ἐξηλείφθη ἡ βάσις τοῦ περὶ διαζυγίου λόγου· ὁ δὲ ἰσχυρισμός, ὃν κατὰ πρῶτον νῦν ὁ διαληφθεὶς προβάλλεται ἐφεσίμως, ὅτι δῆθεν ἀπὸ τῆς νυκτὸς τοῦ γάμου οὐδέποτε ἐπλησίασε τὴν σύζυγον αὐτοῦ, δὲν δύναται ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, διότι τοιοῦτόν τι δὲν διετάθη πρωτοδίκως. Ἰ. Σ 83 (1889).

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς δικογραφίας μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τῶν διαδίκων συζύγων συμβίωσιν ἐκαλύφθη κατὰ νόμον ἡ βάσις τῆς πρὸς διάζευξιν ἀγωγῆς τοῦ νῦν ἐφεσείοντος, ἤτοι ἡ παρ' ἄλλου διαπαρθένευσις τῆς ἐφεσιβλήτου συζύγου αὐτοῦ, καθόσον ἐὰν ἀληθῶς οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἔδει ἵνα ὁ εἰρημένος ἐγκαταλίπῃ ἀμέσως τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ διαμαρτυρηθῇ ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, μὴ πράξας δὲ τοῦτο ἀπώλεσε πᾶν ἐκ τούτου τοῦ λόγου ἀπορρέον δικαίωμα συνῳδὰ τῷ νόμῳ,

ἀπορριπτέα δ' ἐστὶ κατὰ ταῦτα ἡ πρωτοδίκως ἐπιδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἀγωγὴ ὡς ἀβάσιμος. Ἰ. Σ. 159 (1894).

ιγ') Μετάβασις τῆς γυναικὸς εἰς χοροὺς καὶ συναυλίας.

Ἀπορριπτέος ἐστὶ καὶ ὁ 11 λόγος ἀκυρώσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, διότι οὐ μόνον παρηρμήνευσεν ἡ Μητρόπολις τὸν νόμον, θεωρήσασα τὴν ἀπέλευσιν τῆς ἐφεσειούσης εἰς χοροὺς καὶ συναυλίας αὐτοβούλως ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ ἀδείας τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς λόγον διαζυγίου, ἀλλὰ τοὐναντίον προσηνέχθη συμφωνότατα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου[1] λέγοντος, «ἐὰν ἱππικοῖς ἢ θεάτροις ἢ κυνηγίοις παραγένηται ἐπὶ τῷ θεωρῆσαι ἀγνοοῦντος ἢ κωλύοντος τοῦ ἀνδρός», διότι ναὶ μὲν ἀληθῶς ὁ νόμος οὗτος οὐδένα ποιεῖται λόγον περὶ χοροῦ καὶ συναυλίας, ἀλλ' ὅμως ἀναφέρει παρομοίας περιστάσεις, ἀναλόγους τῇ ἐποχῇ, αἱ ὁποῖαι μάλιστα παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν συναυλίαν καὶ τὸν χορόν εἰσι πολλῷ ἐλαφρότεραι, διότι ἐὰν ὁ νόμος καταδικάζῃ τὴν γυναῖκα τὴν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀνδρὸς παραγενομένην ἐν ἱππικοῖς ἢ θεάτροις ἁπλῶς ἐπὶ τῷ θεωρῆσαι πολλῷ μᾶλλον καταδικάσει τὴν εἰς τὴν συναυλίαν καὶ τὸν χορόν, τὸν δημοσίᾳ δοθέντα, ἐνεργὸν μέρος λαβοῦσαν. Πρ. Ἰ. Σ. 30 Σβρίου 1876.

Ὁ χορὸς ὃν ἡ ἐφεσείουσα ἐχόρευσε, καὶ δι' ὃν ὁ ἐφεσίβλητος σύζυγος αὐτῆς ἐνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ διαζυγίῳ, ἔλαβε χώραν ἐν συγγενικῇ οἰκίᾳ καὶ ἐν ὅλως στενῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ, καὶ συνεπῶς οὐδόλως θεωρεῖται ἔνοχος ἡ σύζυγος

1. Νεαρὰ 117 κεφ. 8 Ἀρμεν. Δ, ιε', 13.

ἀπέναντι τοῦ νόμου, μὴ καταγινώσκοντος τὰς τοιαύτας μεταξὺ τῶν συγγενῶν ἢ φίλων εὐθυμίας, μηδὲ κατατάσσοντος αὐτὰς μεταξὺ τῶν αἰτιῶν τοῦ διαζυγίου.

Ἱ. Σ. 191 (1896).

ιδ') Παράβασις τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως τῆς γυναικός.[1]

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἐκδόσεως διαζυγίου ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς αἴτησις τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὗτος καταγγείλας αὐτὴν ἐπὶ μοιχείᾳ δὲν ἠδυνήθη ἵνα ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτοῦ, καθόσον ἐκ τοῦ μετὰ ταῦτα τοκετοῦ αὐτῆς ἀπεδείχθη ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀνδρὸς ἀληθής, ἀποδειχθείσης δ' οὕτω τῆς μοιχείας διὰ τοῦ τοκετοῦ, δίκαιον καὶ νόμιμόν ἐστιν ἵνα διαλυθῇ ὁ μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενος γάμος ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἀθετησάσης τὴν συζυγικὴν πίστιν γυναικός, τοῦθ' ὅπερ ᾐτήσατο ὁ ἀνὴρ ἐνώπιον τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ἱ. Σ. 64 (1887).

Ἄκυρός ἐστιν ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ὡς παραδεξαμένη τὴν ὅλως ἀόριστον ἀγωγὴν τοῦ ἐφεσιβλήτου μὴ ὁρίζουσαν συμφώνως τῷ νόμῳ (Ἀρμεν. Α. β', 8) πότε καὶ μετὰ τίνος ἀναστρεφομένη ἡ τότε μὲν ἐναγομένη νῦν δ' ἐφεσείουσα σύζυγος παρέβη τὴν συζυγικὴν πίστιν καὶ ποῦ διέμεινε μεθύουσα ὁλοκλήρους νύκτας. Ἱ. Σ. 122 (1893).

Ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν

---

1. Ἡ μοιχεία τῆς γυναικὸς εἶναι ἀναμφισβητήτως λόγος διαζυγίου ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός. Ἀλλ' ἡ παρὰ τοῦ Ἀρμενοπούλου Δ, ιβ', 13 καὶ ΣΤ, β', 23 προαπαιτουμένη ἐγκληματικὴ κατηγορία τῆς συζύγου, ὡς ἁπλοῦς διαδικαστικὸς τύπος, κατηργήθη ὑπὸ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων, ἅτινα προβαίνουσιν ἀμέσως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς μοιχείας, ὡς λόγου διαζυγίου.

τὴν κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ κατηγορίαν τοῦ ἐφεσείοντος, ὡς γενικὴν καὶ ἀόριστον· καθόσον ῥητῶς ὁ νόμος ὁρίζει ὅτι «ὁ γραφὴν κατηγορίας ἀποτιθέμενος ὀφείλει σαφηνίζειν καὶ τὸ ἁμάρτημα καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν μῆνα καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἡμαρτήθη τυχὸν ἡ μοιχεία καὶ μετὰ ποίου προσώπου, τὴν ἡμέραν δ' ἢ τὴν ὥραν οὐκ ἀναγκάζεται λέγειν». ('Αρμεν. Α, 6', 8). Ἰ. Σ. 133 (1893).

Καλυφθείσης τῆς διατυπωθείσης ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος περὶ μοιχείας κατηγορίας διὰ τῆς προσκλήσεως τῆς συζύγου αὐτοῦ εἰς συμβίωσιν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ τῆς ἐν ταῖς προτάσεσι κατ' ἔφεσιν ὁμολογίας αὐτοῦ τούτου, ὁ ἐφεσείων οὐδόλως δικαιοῦται ἵνα αἰτεῖται διὰ τῆς ἐφέσεως αὐτοῦ ὅπως κηρυχθῇ ὁ μετὰ τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ γάμος διαλελυμένος ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς.
Ἰ. Σ. 157 (1894).

Οὔτε δυνατὸν οὔτε νόμιμόν ἐστιν ἵνα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος στηριζομένη ἁπλῶς καὶ μόνον ἐπὶ τῶν ἐν τῇ δικογραφίᾳ κατατεθειμένων καὶ εἰς τὴν ἐφεσείουσαν ἀποδιδομένων ἐρωτικῶν ἐπιστολῶν καταδικάσῃ ταύτην ἐπὶ μοιχείᾳ.
Ἰ. Σ. 191 (1896).

ιε') Ἐπιλογὴ μοναχικοῦ βίου ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.

Γενομένης οὖν ἐκκλησιαστικῆς ἐξετάσεως τῶν φρονημάτων τοῦ ἀνδρὸς καὶ γράμματος αὐτοῦ ἀποσταλέντος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν δηλωτικοῦ περὶ τῆς οἰκειοθελοῦς ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀπομακρύνσεως καὶ αἱρέσεως τοῦ μονήρους βίου καὶ βεβαιουμένου καὶ δι' ἐνσφραγίστου γράμματος τῆς κοινότητος τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους, ἔγνωμεν διαζεῦξαι ἐκκλησιαστικῶς τὴν ῥηθεῖσαν Ἑλένην ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς αὐτῆς. Ἐρ. Π. Ὀκτώβριος 1840.

§ 2.[1]

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου (Ἀρμ. Α. δ, 42 καὶ 44), ἐνεκρίθη συνοδικῶς, ἵνα γένηται αὐτῷ ἀπάντησις λέγουσα α΄) ἐὰν κατὰ τὰ γραφόμενα αὐτοῦ τρὶς προσκληθεῖσα ἡ γυνὴ ἐγγράφως ἠρνήθη νὰ ἐμφανισθῇ καὶ ἐὰν ὑπάρχωσι λόγοι πειστικοὶ καὶ νόμιμοι πρὸς διάζευξιν δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ διαζυγίου κατ' ἐρήμην, καὶ β΄) ὅτι ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν τῇ γυναικὶ καὶ νὰ ὑποδείξῃ αὐτῇ ὅτι ἐντὸς 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως δύναται νὰ ζητήσῃ ἀναψηλάφησιν τῆς ἀποφάσεως, ἐὰν δ' ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος δὲν θελήσῃ αὕτη νὰ πράξῃ τοῦτο, δύναται ἐκδοῦναι ἡ Πανιερότης του τὸ διαζύγιον καὶ ἔστι τοῦτο ἀπρόσβλητον καὶ ἔγκυρον.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Μαΐου 1876.

Τὸ δικαίωμα τοῦ διαζυγίου προσωπικὸν ὂν δὲν μεταβαί-

---

1. Περὶ τῆς ἁρμοδιότητος τῶν Ἐκκλησ Δικαστηρίων ἐπὶ διαφορῶν συζυγικῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν ὅρα ἐν σελ. 5. Προκειμένου δὲ περὶ διαφορῶν συζυγικῶν μεταξὺ ὀρθοδόξων ὀθωμανῶν ὑπηκόων τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων κανονίζει τὸ 3 ἄρθρον τῆς ἐν ἰσχύϊ ἐμπορ δικονομίας τ. ἔ. ἡ κατοικία τοῦ συζύγου ἢ ἐν ἐλλείψει κατοικίας ἡ προσωρινὴ διαμονὴ αὐτοῦ, ἀσχέτως τοῦ τόπου τῆς τελέσεως τοῦ γάμου.

Οἱ νόμοι καθ' οὓς κανονίζεται ἡ λύσις τοῦ γάμου εἶναι ἡ 117 νεαρά, ὁ Ἀρμενόπουλος καὶ αἱ Πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι ἃς ὅρα ἐν § 6.

Ἡ περὶ διαζυγίου ἀγωγὴ οὐδέποτε παραγράφεται, καθίσταται ὅμως ἀπαράδεκτος ἐπερχομένης ῥητῆς ἢ σιωπηρᾶς συγγνώμης, περὶ ἧς κατ' ἰδίαν ἐκτίμησιν κρίνει τὸ δικαστήριον, μετὰ τὸν λόγον ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἦτο νομικῶς δυνατὸν νὰ ζητηθῇ τὸ διαζύγιον.

νει εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος, οὔτε αἱ σύνεπεία διαζυγίου προβαίνουσαι ἀπαντήσεις, ὥστε μὴ ἐκδοθέντος διαζυγίου δὲν ἐπέρχονται καὶ τὰ ζητούμενα ὑπὸ τῶν ἐναγόντων ἐπιζήμια ἀποτελέσματα. Μ. Σ. 26 (1872)

Ὁ τόπος τῆς τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐκτελέσεως οὐδένα δύναται νὰ ἔχῃ λόγον ἐπὶ τῆς ἐκδικάσεως τῆς συζυγικῆς διαφορᾶς ὑπὸ ἔποψιν ἁρμοδιότητος.

Γρ. Π. 14 Αὐγούστου 1875.

Τὰ διαζύγια κατὰ τὸ ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔθος φέρουσι τὴν ὑπογραφὴν μόνον τοῦ ἐκδίδοντος αὐτὰ Μητροπολίτου ἢ Πατριάρχου καὶ οὐχὶ ἁπάσας τὰς ὑπογραφὰς τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου· οὐδαμῶς δ' ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι τὸ πρωτοδίκως ἐκδικάσαν τὴν ὑπόθεσιν δικαστήριον δὲν ἦτο νομίμως συγκεκροτημένον.

Πρ. Ἱ. Σ. 3 Σβρίου 1876.

Ἐνεκρίθη ὅπως δοθῇ ἄδεια γάμου τῷ αἰτοῦντι χριστιανῷ ὀρθοδόξῳ ἐκ Τεργέστης, νυμφευθέντι ἐκεῖ μετὰ γυναικὸς ὀρθοδόξου ἀλλὰ κατόπιν διαζευχθέντι κατὰ τοὺς αὐστριακοὺς νόμους, ὡς ὑπηκόῳ αὐστριακῷ, ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων δικαστηρίων, θεωρηθείσης τῆς διαζεύξεως ταύτης νομίμου.

Πρ. Ἱ. Σ. 8 8βρίου 1883.

Ἡ ἔκδοσις διαζυγίου ὑπὸ ὅρον, ἐξαρτωμένη ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων ἐκτελέσεως ἢ παραλείψεως γεγονότος τινὸς οὐ μόνον ἐναντία τῷ νόμῳ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἀντίκειται εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ὅστις ὡς μυστήριον καὶ ὡς θεσμὸς δημοσίας τάξεως τότε μόνον διαλύεται ὅταν ἐναργῶς ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχουσιν οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς τοῦτο ὁριζόμενοι λόγοι. Ἱ.Σ.68 (1887).

Τῶν περὶ γάμου καὶ διαζεύξεως διατάξεων στενῶς ἑρμηνευομένων καὶ μὴ δυναμένων νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ἄλ-

λας πλὴν τῶν ἐν τῷ νόμῳ ῥητῶς ἀναφερομένων λόγων πρὸς διάζευξιν, μηδενὸς ἄξιος κρίνεται ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναψηλαφῶντος, λέγοντος ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια οὐδέποτε περιορίζονται εἰς τὸ νεκρὸν κείμενον τοῦ νόμου, ἀλλὰ σχηματίζοντα δικαστικὴν πεποίθησιν ἐκδιδόασι τὰς ἑαυτῶν ἀποφάσεις. Ἱ. Σ. 102 (1891).

Οἱ λόγοι δι' οὓς ἐπιτρέπεται ἡ διάζευξις ῥητῶς ὁρίζονται ἐν τῷ νόμῳ οὐδ' ἐπιτρέπεται ἄλλος τις λόγος πρὸς διάζευξιν, καθὰ διακελεύεται ἡ 117 Νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ σκοποῦσα διὰ τῆς τριπλῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἰσοδυνάμων ἐκφράσεων, «μόνας ἀρκεῖν κελεύομεν», «τὰς δὲ λοιπὰς ἀργεῖν παρακελευόμεθα» καὶ «μηδεμίαν ἄλλην αἰτίαν δύνασθαι διαλύειν νόμιμον γάμον», τὸν ἀποκλεισμὸν πάσης ἄλλης αἰτίας, μὴ ῥητῶς ἀναφερομένης ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ, τῷ καὶ μόνῳ ἰσχύοντι ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου.

Ἱ. Σ. 102 (1891).

Αἱ περὶ γάμου καὶ διαζεύξεως διατάξεις τοῦ νόμου εἰσὶ στενῆς ἑρμηνείας, μὴ δυνάμεναι νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ἄλλας περιπτώσεις. Ἱ. Σ. 102 (1891).

Ἐπειδὴ ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου, μετὰ τὴν διατύπωσιν τῶν ἐναντίον τῆς συζύγου κατηγοριῶν ἐκ μέρους τοῦ συζύγου, οἱ διάδικοι σύζυγοι προτραπέντες εἰς εἰρήνευσιν συνέζησαν ἐφ' ἱκανόν, ἕπεται κατὰ ταῦτα ὅτι ἐκαλύφθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ συζύγου κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ κατηγορίαι, τὰς ὁποίας δὲν δύναται πλέον αὕτη ἵνα ἐπικαλεσθῇ, ἄκυρος δ' εἶναι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἡ δεχθεῖσα ταύτας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἐκδοῦσα τὸ διαζύγιον. Ἱ. Σ. 113 (1892).

Διὰ τοῦ ἐπιγενομένου μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως θανάτου τοῦ καθ' οὗ αὕτη, ἐπῆλθε κατὰ

φυσικὸν λόγον ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς, καθόσον ἀφορᾷ τὴν περὶ διαζεύξεως διάταξιν. Αἰρομένης δὲ τῆς διατάξεως ταύτης, αἱ λοιπαὶ διατάξεις τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως, ἀναφερόμεναι εἰς προικῷα καὶ προγαμιαίας δωρεάς, διαφεύγουσι λόγῳ ὕλης τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Ἱ. Συνόδου.

Ἱ. Σ. 117 (1892).

Ἀπορριπτέος ἐστὶ καὶ ὁ λόγος οὗτος τῆς ἐφεσειούσης, διότι μετὰ τὴν ἀποδιδομένην τῷ συζύγῳ ἐπιβουλὴν κατὰ τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐπεγένετο τρίμηνος συζυγικὴ εὐζωΐα, ἥτις συνεπάγει τὴν συγχώρησιν, δι' ἧς παραγράφεται κατὰ τὸν νόμον τὸ πρὸ αὐτῆς ὑφιστάμενον τυχὸν παράπτωμα τ ῦ συζύγου, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπικαλεσθῇ πρωτοδίκως ὁ ἀντίδικος. Ἱ. Σ. 125 (1893).

§ 3.[1]

Παραστάντος τοῦ ῥηθέντος ἀνδρογύνου παρουσίᾳ καὶ τοῦ διερμηνέως τῆς ἑλληνικῆς ἀρχῆς, ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ δια-

---

1. Ὁ ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης χωρισμὸς ἢ ἄλλως τοπικὴ διάστασις εἶναι καὶ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει ἀλλ' ὅλως διαφόρως ἢ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Συνηθέστατα παρ' ἡμῖν τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια, ποιοῦντα χρῆσιν τῶν γνωστῶν αὐτοῖς ἐκκλησιαστικῶν μέσων πρὸς εἰρήνευσιν τῶν συζύγων, χορηγοῦσιν αὐτοῖς κατ' ἀρχὰς μὲν 15 ἡμερον πρὸς συνδιαλλαγὴν προθεσμίαν, ταύτης δὲ παρελθούσης ἀπράκτου ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς τοπικὴν διάστασιν ἐπὶ 3,6 καὶ 9 ἢ καὶ πλέον μῆνας, ὁρίζοντα τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῆς συζύγου, καὶ καταδικάζοντα τὸν σύζυγον εἰς τὴν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πληρωμὴν ὡρισμένου χρηματικοῦ ποσοῦ πρὸς διατροφὴν τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τοῦ εἰρηνικοῦ τούτου μέτρου εἶναι ἀναμφισβήτητα καὶ ἡ χρῆσις ἄρα αὐτοῦ λίαν ἐπωφελὴς καὶ ἀναγκαία.

φόρους προβαλλόμενος προφασιολογίας οὐδόλως ἐπείσθη ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς προτροπαῖς καὶ παραινέσεσιν, ὥστε ἀπομακρυνθῆναι ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, παραιτίου γινομένης τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς διενέξεως, διὰ ταῦτα ἐνεκρίθη συνοδικῶς παραταθῆναι τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάστασιν ἐπὶ ἓξ ἔτι μῆνας, καθ' οὓς ὑποχρεωθήσεται ὁ ἀνὴρ διδόναι τῇ γυναικὶ 500 γρ. κατὰ μῆνα λαμβανομένου ἐπὶ τούτῳ ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ παρὰ τῆς Ἑλλ. Ἀρχῆς, ἧς ὑπήκοος ὢν διατελεῖ. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Μαρτίου 1860.

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσειούσης ὅτι μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ταχθείσης δεκαπενθημέρου προθεσμίας πρὸς συνδιαλλαγήν, οὐδένα εἶχε νόμιμον λόγον ἡ τεθεῖσα αὐτοῖς μακρὰ ἐννεάμηνος διάστασις, ἠδύνατο δὲ τὸ εἰρημένον δικαστήριον ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως ἢ ἐπιβάλῃ αὐτοῖς τὸ πολὺ τρίμηνον τοπικὴν διάστασιν, ἄκυρος ἐπομένως ἐστὶν ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις καὶ παραπεμπτέα ἡ προκειμένη ὑπόθεσις πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου. Ἱ. Σ. 85 (1889).

§ 4.[1]

Ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ Μελισσηνὴ ἐκ Μιτυλήνης ἐνεφανίσθη-

1. Ὁ δι' οἱονδήποτε λόγον διαζυγίου δικαστικῶς λυθεὶς γάμος δύναται νὰ ἀνασυσταθῇ καὶ κατὰ τὸν νόμον (Νεαρὰ 134 κεφ. ι'.) καὶ κατὰ τοὺς ἑρμηνευτὰς τοῦ κανονικοῦ δικαίου (Συντ. Β, σ. 506 καὶ Δ, σ. 121). Ἡ ἀνασύστασις θεωρεῖται ὡς νέος γάμος, ἐπιτρεπόμενος ἐφ' ὅσον δὲν ἀνεφύη ἐν τῷ μεταξὺ κώλυμά τι, ἀπαιτουμένων δὲ πασῶν ἐν γένει τῶν διὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου ἀναγκαίων διατυπώσεων, τῆς θρησκευτικῆς μόνον τελετῆς παραλλασσούσης, καθόσον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αὕτη συνίσταται εἰς ἀνάγνωσιν εὐχῆς τινος ἐκ τῶν κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ἀναγινωσκομένων.

σαν ἤδη τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγγέλλοντες μετὰ κατωδύνου καρδίας ὅτι ἐλθόντες πρὸ χρόνων εἰς νόμιμον πρὸς ἀλλήλους α´ γάμον καὶ ἐφ' ἱκανὸν συζήσαντες εἰρηνικῶς, ἔπειτα ἐκ συνεργείας σατανικῆς κατηνέχθησαν εἰς δυσαρέσκειαν καὶ ψυχρότητα, δι' ἃς καίτοι μικρὰς οὔσας, διεζεύχθησαν ἀπ' ἀλλήλων ἐκκλησιαστικῶς, καὶ ὁ μὲν ἔλαβεν ἑτέραν β´ γυναῖκα, ἡ δὲ ἕτερον β´ ἄνδρα, ἀλλ' ἀκολούθως συνέβη ὥστε κἀκείνου τὴν σύζυγον καὶ ταύτης τὸν ἄνδρα τελευτῆσαι· τὴν τοιαύτην δὲ περίστασιν τῆς χηρείας αὐτῶν ἀποδόντες ἑκάτεροι εἰς τὴν κατ' αὐτῶν θείαν ὀργὴν διὰ τὸ πλημμέλημα τῆς διαζεύξεως ἄνευ εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας, καὶ εἰς συναίσθησιν ἐλθόντες καὶ γνωσιμαχήσαντες ἐφ' οἷς ἥμαρτον, ἔγνωσαν πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ παναγάθου Θεοῦ διαλλαγῆναι πρὸς ἀλλήλους μᾶλλον καὶ ἀπιδεῖν εἰς τριτογαμίαν. Ταῦτα ἀναγγέλλοντες ἐν ὀδύνῃ καρδίας προσέπεσον ἀκολούθως τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἐλέει καὶ τῇ εὐσπλαγχνίᾳ καὶ ἐνθέρμως ἐξῃτήσαντο τὴν ἐκκλησιαστικὴν συγκατάθεσιν καὶ ἄδειαν περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους αὖθις συνοικήσεως αὐτῶν. Διαβασανισθείσης οὖν συνοδικῶς τῆς ὑποθέσεως ταύτης, πρῶτον μὲν ἐφάνη ὅτι τῷ ὄντι παράλογος ἔκθεσμός τε καὶ παράνομος ὑπῆρξεν ἡ διὰ μικρὰς δυσαρεσκείας καὶ ψυχρότητας, ὡς ἀνήγγειλαν καὶ ἄνευ εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας γενομένη διάζευξις καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα δευτερογαμία αὐτῶν· ὁ μὲν γὰρ εὐαγγελικὸς νόμος ἀποφαίνεται, «ὅστις ἀπολύσει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου μοιχείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι», ὁ δὲ μη´ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάττει, «ὅστις λαϊκὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβαλὼν ἑτέραν λάβοι, ἢ παρ' ἄλλου ἀπολελυμένην ἀφοριζέσθω» καὶ ὁ τῆς ϛ´ Συνόδου πζ´ κανὼν καὶ ὁ ριγ´ τῆς ἐν Καρθαγένῃ διορίζουσιν, «ὁ διαζευχθεὶς ἀπὸ

τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ἀλλ' ἐπ' ἄλλοις αἰτίοις καὶ εἰς β΄ γάμον ἐλθὼν ὡς μοιχὸς λογίζεται καὶ τοῖς τῶν μοιχῶν ἐπιτιμίοις κανονίζεται»· ἑπομένως δ' ἐκρίθη τοῦ νομίμου ἐχομένη καὶ ἀξία τῆς συμπαθοῦς καὶ συγκαταβατικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποδοχῆς ὑπάρχουσα ἡ μετὰ γνωσιμαχίας ἐπὶ τοῖς προημαρτημένοις προβληθεῖσα ἔνθερμος αἴτησις περὶ τῆς συνοικήσεως αὐτῶν. Καὶ γὰρ ὁ αὐτὸς ριγ΄ κανὼν τῶν θείων πατέρων ἀποφαίνεται οὑτωσί, «ἤρεσεν ὥστε κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐπιστήμην μήτε ὁ ἀπὸ γυναικὸς ἐαθεὶς μήτε ἡ ἀπ' ἀνδρὸς καταληφθεῖσα ἑτέρῳ συζευχθῇ, ἀλλ' ἢ οὕτω μείνωσιν ἢ ἑαυτοῖς καταλλαγῶσιν, οὕπερ ἐὰν καταφρονήσωσιν πρὸς μετάνοιαν ἀναγκασθῶσιν», ἤτοι ἐὰν καταφρονήσαντες τὴν διαταγὴν τοῦ κανόνος δευτερογαμήσωσι, τότε ὡς μοιχείαν ποιήσαντες, ἀναγκασθῶσι μετανοῆσαι καὶ διαζευχθέντες ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἐγκλήματος τῆς μοιχείας καὶ ἢ ἄγαμοι μείνωσι τοῦ λοιποῦ μὴ τριτογαμοῦντες ἢ διαλλαγῶσιν ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ πρῶτον αὐτῶν συνοικέσιον. Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ἐπὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ὑποθέσεως τῶν ἐξονομασθέντων, εἰ καὶ μὴ προέλαβε γενέσθαι ἡ κανονικὴ ἀνάγκη τῆς διαζεύξεως αὐτῶν, ὅμως κατὰ θείαν βούλησιν ἐγένετο ἡ τοιαύτη διάζευξις τούτων διὰ τοῦ μεσολαβήσαντος θανάτου, ὡς εἴρηται, ἡ κοινὴ μήτηρ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἀείποτε ἐπιθυμοῦσα τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τῶν ἰδίων αὐτῆς πνευματικῶν τέκνων, συμπαθῶς καὶ φιλανθρώπως προσενεχθεῖσα καὶ ἤδη συνῳδὰ τῇ ἐννοίᾳ τοῦ μνησθέντος ριγ΄ κανόνος, ἀπεδέξατο μετὰ μητρικῆς φιλοστοργίας τὴν ἐπὶ τοῖς προημαρτημένοις μεταμέλειαν, πρόπτωσίν τε καὶ αἴτησιν ἔνθερμον τῶν ἐξονομασθέντων πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων καὶ ἀπεφήνατο τὴν ἐπ' αὖθις συμβίω-

σιν καὶ συνοίκησιν αὐτῶν, προνοοῦσα μητρικῶς ἵνα μὴ ἄλλως χεῖρόν τι ἐπισυμβῇ αὐτοῖς πλημμέλημα. Ὅθεν γράφοντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα, προτρέποντες τὴν ἱερότητά της ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, πληροφορουμένη τὴν κατὰ συμπάθειαν καὶ φιλανθρωπίαν γενομένην διὰ τοὺς ἐκτεθέντας νομικοὺς καὶ κανονικοὺς λόγους ἐκκλησιαστικὴν ἀπόφασιν, ἐπιτρέψῃ κυριαρχικῶς δι' ἐκφωνήσεως ἱξιλεωτικῶν εὐχῶν τοῖς ῥηθεῖσι τὴν ἀρχιερατικήν της ἄδειαν περὶ τῆς ὡς τὸ πρῶτον συμβιώσεως καὶ συνοικήσεως αὐτῶν, παραλαμβάνουσα καὶ διαρρηγνύουσα τὰ προεκδοθέντα ἐκκλησιαστικὰ διαζύγια αὐτῶν καὶ ἀναγνωρίζουσα τούτους συνοικέσιον νόμιμον.

Γρ. Π. καὶ Σ. τῆς Μιτυλήνης 23 Ἰουλίου 1846.

Ἡ μετὰ τὴν διάζευξιν τῶν διαδίκων συζύγων γενομένη συμβίωσις αὐτῶν, μὴ τελεσθέντων τῶν διατασσομένων καὶ εἰθισμένων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, οὐδεμίαν δύναται ἔχειν ἰσχὺν ἵνα ἀνατρέψῃ τὸ κῦρος τῆς τακτικῆς γενομένης διαζεύξεως καὶ συνεπαγάγῃ τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα νομίμου γάμου. Μ. Σ. 66 (1867).

Οὐκ ἔξεστιν ἵνα ἡ γυνὴ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν πρῶτον αὐτῆς ἄνδρα, ἀφοῦ νομίμως διεζεύχθη, ἐπιζῶντος τοῦ δευτέρου αὐτῆς ἀνδρός, ἀφ' οὗ ἐπίσης διεζεύχθη.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Μαΐου 1870.

Ἄλλως καὶ κατ' οὐσίαν εἶναι ἀβάσιμος ἡ ἀναίρεσις διότι ἀποδειχθέντος ἐν τῇ ἐνώπιον τοῦ Ἱ. Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ὡς ἐφετείου, γενομένῃ διαδικασίᾳ ὅτι ἐξεδόθη μὲν διαζύγιον, δι' οὗ ἐκηρύχθη διαλελυμένος ὁ γάμος τῶν διαδίκων, ἀκολούθως ὅμως οἱ αὐτοὶ διάδικοι συνέταξαν ἔγγραφον ἀκυρωτικὸν τῆς διαζεύξεως

καὶ ἐξητήσαντο τὴν εὐλογίαν τοῦ νομίμου αὐτῶν ἀρχιερέως, ὅπως ζήσωσι τοῦ λοιποῦ ὡς νόμιμοι σύζυγοι, ὡς καὶ συνέζησαν ἐπὶ πέντε καὶ ἐπέκεινα ἔτη, ἀφοῦ ὁ ἅγιος Βελλᾶς ἀνέγνω ἐπ' αὐτῶν τὴν σχετικὴν εὐχήν, ὁ β´ γάμος τῆς ἀναιρεσειούσης μετὰ τρίτου ἕπεται ὅτι ἐστὶν ὅλως παράνομος. Ἱ. Σ. 86 (1889).

§ 5.

Οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι, ἀληθοῦς μὲν ὄντος τοῦ πάθους τῆς μανίας κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας νομικοὺς προσδιορισμούς, συγχωροῦντες τὴν διάζευξιν, ἀζήμια κελεύουσι μένειν τὰ διαζευχθέντα μέρη, ψευδοῦς δὲ καὶ σεσυκοφαντημένου τυγχάνοντος, ὡς ἡ κατὰ τῆς ῥηθείσης Κονίτσης γεγεννημένη ἀγωγὴ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων προφανῶς ἔχειν ἀποδέδεκται, τὸν ῥηθέντα Ντζάνον ὑπαίτιον κρίνουσιν ἐπὶ τῇ κατὰ τῶν μάτην ῥεπούδιον πεμπόντων αἰτίᾳ, καὶ ἑπομένως ἔνοχον καθιστῶσι τῷ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἐγκλήματι προστίμῳ, φησὶ γὰρ ἐπὶ λέξεως ἡ ριζ´ Ἰουστινιάνειος Νεαρά, «εἰ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τὸν πρὸς τὴν γυναῖκα διαλῦσαι γάμον σπουδάσει καὶ ἀλόγως ῥεπούδιον πέμψει, κελεύομεν αὐτῷ ἀποδοῦναι μὲν ἣν ὑπεδέξατο προῖκα ἅμα τῇ πρὸ τοῦ γάμου δωρεᾷ, καὶ τοσοῦτον ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ περιουσίας παρέχεσθαι τῇ γυναικί, ὅσον τὸ τρίτον μέρος τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ποιεῖ· καὶ εἰ μέν εἰσιν αὐτῇ παῖδες μόνην τὴν χρῆσιν τῆς τε προγαμιαίας δωρεᾶς καὶ τοῦ παρ' ἡμῶν προστεθέντος τρίτου μέρους ἔχειν τὴν γυναῖκα, τὴν δὲ δεσποτείαν τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι, παίδων δὲ μὴ ὑπόντων ἔχειν τὴν γυναῖκα πρὸς τῇ χρήσει καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πράγμασι δεσποτείαν».

Γρ. Π. Σ. 1748 (Κ. Κριτίου σ. 269).

Ἐὰν ἐμμαρτύρως ἀποδειχθῇ ὅτι ἐδεδώκει ἡ γυνή, ἡ ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ διαζευχθεῖσα, λόγῳ προικὸς ἀγρὸν ἑκατὸν στρεμμάτων καὶ ἔσχεν ὡς προγαμιαίαν δωρεὰν τιμαλφῆ τινα κοσμήματα καὶ σκεύη, ἔξεσται αὐτῇ κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμενοπουλ. Δ. ιε', 14—15 καὶ Α, ιγ', 35), μὴ μόνον ὅλην αὐτῆς τὴν προῖκα καὶ πᾶσαν τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν ἀπολαβεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἄλλης τοῦ ἀνδρὸς περιουσίας τοσοῦτον λαμβάνειν, ὅσον τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς τὸ τρίτον μέρος εἶναι γινώσκεται, καὶ γὰρ πρὸς τῇ ἐγκαταλείψει καὶ λοιπῇ κακώσει ἐσυκοφαντήθη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ὅτι, παρὰ τὴν γνώμην καὶ εἴδησιν αὐτοῦ ἐγκαταλιποῦσα τὴν συζυγικὴν αὐτῆς ἑστίαν, ᾤχετο κρύφα ἀπελθοῦσα εἰς Ἀθήνας καὶ ὅτι προσκληθεῖσα ἐπανειλημμένως οὐχ ὑπήκουσε, καί τοι τὰ πράγματα καὶ αἱ μαρτυρίαι τοὐναντίον διετράνωσαν.

Πρ. Ἰ. Σ. 11 Δβρίου 1869.

Τότε ὁ ἀνὴρ λαμβάνει τὸ δικαίωμα τοῦ οἰκειοποιηθῆναι τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν καὶ τὴν προῖκα τῆς μοιχευθείσης γυναικὸς αὐτοῦ, ὅταν γνωρίσας τὴν αἰσχρουργίαν αὐτῆς, συνοικῶν ἔτι αὐτῇ, ἐνάξῃ πρότερον ἐγγράφως καὶ καταμηνύσῃ αὐτὴν καὶ τὸν μοιχὸν καὶ ἐλέγξῃ καὶ ἀποδείξῃ τὴν μοιχείαν, καὶ τότε διαζευγνύμενος γίνεται κάτοχος καὶ τῆς προικὸς αὐτῆς καὶ τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς. (Ἀρμ. ΣΤ. β', 23). Πρ. Ἰ. Σ. 25 Ὀκτωβρίου 1871.

Ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου διὰ τοῦ διαζυγίου, καθ' ἣν οὐδέτερος τῶν συζύγων ὑπάρχει ὑπαίτιος τῆς λύσεως ταύτης, κατὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ νόμου (Ἀρμεν. Δ. ι'. ιε', 13 καὶ 14) οὐδεμία ἐπάγεται ποινὴ θατέρῳ αὐτῶν, ἀλλ' ἕκαστος λαμβάνει τὰ ἑαυτοῦ. Μ. Σ 13 (1872).

Μηδετέρου τῶν συζύγων ὑπάρχοντος ὑπαιτίου τῆς λύ-

σεως τοῦ γάμου, οὐδεμία ἐπάγεται ποινὴ θατέρῳ αὐτῶν, ἀλλ' ἕκαστος λαμβάνει τὰ ἑαυτοῦ. Μ. Σ. 11 (1873).

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμεν. IV, XV § 14 καὶ Νεαρὰ 117 κεφ. Θ΄ § 4), «ἐὰν ὁ ἀνὴρ περὶ μοιχείας τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐγγράψηται καὶ τὴν μοιχείαν οὐκ ἀποδείξῃ, ἐξεῖναι τῇ γυναικὶ βουλομένῃ καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας χωρίζεσθαι τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀπολαμβάνειν μὲν τὴν ἰδίαν προῖκα.... εἰ δὲ παῖδας ἔχει, κελεύομεν πᾶσαν τὴν τοῦ ἀνδρὸς περιουσίαν τοῖς παισὶ φυλάττεσθαι», νόμιμός ἐστι καὶ ἡ ἑτέρα τῆς εναγούσης αἴτησις τοῦ νὰ ἐγγραφῇ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς, ὡς φυσικῆς ἐπιτρόπου τῶν ἀνηλίκων αὐτῆς καὶ τοῦ ἐναγομένου τέκνων καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, ἡ ἐν Χρυσοπόλει ἰδιόκτητος τούτου οἰκία. Μ. Σ. 21 (1873).

Λυθέντος τοῦ γάμου ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστρέφεται τῇ γυναικὶ ἥ τε προὶξ καὶ ἡ ἄλλη αὐτῆς περιουσία. Μ. Σ. 21 (1873) 8 (1874).

Ὁ ἐφεσίβλητος, ὡς ὑπαίτιος τῆς λύσεως γάμου, ὑπόχρεώς ἐστιν εἰς νόμιμον ἀποζημίωσιν τῆς διαζευχθείσης συζύγου αὐτοῦ, ὅπως χρησιμεύσῃ αὕτη πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ κοινοῦ αὐτῶν τέκνου, κατὰ συνέπειαν δ' ὀφείλει ἵνα χορηγῇ κατὰ μῆνα τῷ κορασίῳ αὐτοῦ γρ. 500 μέχρι τῆς ἡλικιώσεως αὐτοῦ. Μ. Σ. 8 (1876).

Οὐκ ὀρθῶς ἰσχυρίσθη ἡ ἐνάγουσα ὅτι τὰ κοινῇ συναινέσει διαζύγια χωροῦσι σήμερον ἀζημίως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ 140 Νεαρὰ οὐδέποτε ἐφηρμόσθη, ὡς μὴ καταχωρηθεῖσα μήτε ἐν τοῖς Βασιλικοῖς μήτε ἐν τῷ Ἀρμενοπούλῳ, ἄλλως τε καὶ ἂν θεωρηθῇ ἰσχύουσα, αὕτη ἀφορᾷ βεβαίως τὴν κατάργησιν τῶν ἀναφερομένων ποινῶν καὶ οὐχὶ τὸν τρόπον τῆς κανονίσεως τῆς προικός, ὅς κατὰ τὴν 22 Νεαρὰν ἐν κεφαλ. δ΄ ἀφίεται τοῖς διαδίκοις, «διαλύονται δ' ἐν ζωῇ τῶν

συμβαλλομένων γάμοι, οἱ μὲν συναινοῦντος ἑκατέρου μέρους, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἐνταῦθα διαλεκτέον, τῶν συμφώνων τὸ πρᾶγμα καθάπερ ἂν ἑκατέρῳ δόξειε διοικουμένων κτλ..».
M. Σ. 27 (1875).

Τῆς Ἱ. Συνόδου οὔσης ἁρμοδίας ἀποκλειστικῶς ὅπως κανονίζῃ τὰ περὶ διαζυγίου καὶ τὰς ὑλικὰς αὐτοῦ συνεπείας, ἐκτὸς τῶν περὶ προικός, ἅτινα κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς ἀνατίθενται τῷ Δ. Ἐ.Μ. Συμβουλίῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου προικὸς μὴ ὑπαρχούσης, τοῦ δὲ διαζυγίου δοθέντος λόγῳ ἀμοιβαίας συναινέσεως κατ' ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν, διότι πράγματι καὶ ἄνευ αὐτοῦ ἐματαιοῦτο ἡ ἀληθὴς ὕπαρξις τοῦ γάμου μεταξὺ τῶν ῥηθέντων Εὐαγγέλη καὶ Ἑλένης, ἐθεωρήθη ἐπάναγκες ὅπως ὁρισθῇ ποσόν τι ἀποζημιώσεως οὐ μόνον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἐγκαταλειπομένης Ἑλένης, ἀλλὰ καὶ πρὸς διατροφὴν τοῦ θυγατρίου αὐτῆς, περὶ οὗ οὐδεὶς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἀποφάσει ἐγένετο λόγος. Ἱ. Σ. Ἰούνιος 1877.

Ἡ διὰ διαζυγίου λύσις τοῦ γάμου ἐκτὸς τῆς ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν δωρεῶν λόγῳ μνηστείας ἢ ἕνεκα γάμου ὑπὸ τῆς γυναικὸς καὶ ἄλλων θετικῶν ζημιῶν δὲν συνεπάγεται κατ' ἀρχὴν ἑτέρας ἀποζημιώσεις, οἷαί εἰσιν αἱ ἀπαιτούμεναι ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος διὰ τὰς γενομένας ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὸν γάμον δαπάνας κλπ.
M. Σ. 67 (1886).

Λυθέντος τοῦ μεταξὺ τοῦ ἐνάγοντος καὶ τῆς ἐναγομένης γάμου ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ, ἐπιστρέφονται κατὰ νόμον τὰ πρὸς αὐτὴν δοθέντα λόγῳ μνηστείας ἢ δωρεῶν ἕνεκα γάμου. M. Σ. 67 (1886).

Ἡ ἐξ ὑπαιτιότητος ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διάλυσις τοῦ γάμου ἀφίσταται τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ νόμου. Ἱ. Σ. 61 (1887).

§ 6.

Α'. Ἐγκύκλιος περὶ διαζυγίου λόγῳ ἐγκαταλείψεως τῆς γυναικὸς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τριετίαν.

Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὀφείλει ἡ ἀρχιερωσύνη αὐτῆς καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς διδασκαλιῶν καὶ συμβουλευτικῶν γραμμάτων, ὡς καὶ διὰ τῶν ἱερέων καὶ μάλιστα τῶν τὴν ἐξομολόγησιν ἀνειληφότων, προτρέπειν συνεχῶς τοὺς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ἐξουσίαν τελοῦντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας τηρεῖν τὰ συζυγικὰ αὐτῶν καθήκοντα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπομακρύνειν τὰς ἀφορμὰς τῶν ψυχροτήτων καὶ δυσαρεσκειῶν· ἰδίᾳ δὲ παραγγέλλειν τοῖς ἀνδράσιν ὅπως, κἂν ποτε ἀποδημήσωσι, μὴ στερῶσι τὰς συζύγους τῆς προσηκούσης διὰ γραμμάτων ἢ καὶ χρημάτων προστασίας καὶ περιθάλψεως μηδὲ ἐγκαταλείπωσιν αὐτὰς μόνας πλέον τῶν τριῶν ἐτῶν, ἐν νῷ τιθέμενοι ὅτι ἀδιαφοροῦντες ἢ ἀφροντιστοῦντες περὶ τῶν συζύγων καὶ ἐπιλανθανόμενοι αὐτῶν αὐτοί τε βαρέως ἁμαρτάνουσιν καὶ εἰς ἐπιμέμπτους καὶ κατακρίτους παρεκτροπὰς συνήθως ἐξολισθαίνουσι καὶ ταῖς ἰδίαις γυναιξὶ γίνονται παραίτιοι θλίψεων στενοχωριῶν καὶ ἀφορήτων ταλαιπωριῶν ἢ καὶ ψυχολέθρων παραπτωμάτων καὶ τὸ μέγιστον ὅτι διὰ τῆς πολυχρονίου ἀπ' ἀλλήλων διαστάσεως ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν ἱερὸν τοῦ γάμου σκοπόν, ὅς ἐστιν ἡ συμβίωσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ ἡ ἔννομος τεκνοποιΐα. Ταῦτα συνιστῶσα καταλλήλως ἡ ἀρχιερωσύνη αὐτῆς καὶ πατρικῶς παραινοῦσα κερδίσει πάντως τὴν σωτηρίαν τινῶν ἂν μὴ τῶν πλειόνων καὶ ἀναζωπυρήσει τὰ πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦ γάμου μυστήριον ὀφειλόμενα καθήκοντα.

Εἰ δέ τινες δυσπειθέστεροι καὶ σκληροτράχηλοι τυγχάνοντες καὶ μήτε τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ προκυπτούσας ἀμοιβαίας τῶν συζύγων ὑποχρεώσεις κατὰ νοῦν λαμβάνοντες, μήτε ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς παραινέσεσι καὶ ὑποθήκαις προσέχοντες, ὠθοῦσι τὰς συζύγους διὰ τῆς πολυχρονίου ἀπουσίας καὶ ἀδιαφορίας εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀπαιτῆσαι παρὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τὴν ἀπὸ τοιούτων ἀνδρῶν διάζευξιν, ἐντελλόμεθα τῇ αὐτῆς ἀρχιερωσύνῃ ὅπως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνῃ καθηκόντως ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἐναγούσης γυναικὸς καὶ ἐνεργῇ ἁρμοδίως τὰ δέοντα· ἤγουν ἐὰν τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀπουσίας μὴ ὑπερέβη πολὺ τὸ τρίτον ἔτος καὶ ὁ σύζυγος ἔδειξεν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ δείγματα μερίμνης συζυγικῆς, προτρέπει μὲν τὴν γυναῖκα διὰ καταλλήλων νουθεσιῶν ἀνακαλέσαι τὴν ὑποβληθεῖσαν ἀγωγήν, γράφῃ δὲ ἀρχιερατικῶς τῷ ἀποδημοῦντι συζύγῳ ὑπομιμνήσκων τὰς τῶν νόμων ὑπαγορεύσεις καὶ παραινῶν ἵνα ἢ ἐπανέλθῃ ταχέως πρὸς τὴν σύζυγον ἢ μετακαλέσηται ταύτην παρ' ἑαυτῷ καὶ συγχρόνως ἀπειλῶν ὅτι ἐν περιπτώσει παρακοῆς αὐτοῦ καὶ ἐπιμονῆς τῆς γυναικὸς γενήσεται κατ' ἀνάγκην

δεκτὴ ἡ ἐκείνης ἀγωγὴ καὶ ἐνεργηθήσονται τὰ ὑπὸ τῶν νόμων διακελευόμενα. Ἐὰν δὲ μήτε ὁ ἀνὴρ ἐμερίμνησεν ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἀποδημίας αὐτοῦ προσηκόντως περὶ τῆς συζύγου, καὶ ἡ γυνὴ προβάλῃ παράπονα καὶ αἰτήσηται τὴν διάζευξιν ἀρκεῖ τριετία (κατὰ τὴν ἐπὶ Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Β΄. γενομένην συνοδικὴν ἀπόφασιν, ἐν ἔτει 1611) πρὸς παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς καὶ τακτικὴν διαδικασίαν.

Ἀλλὰ τὴν ἀγωγὴν τῆς γυναικὸς δήλης μὲν οὔσης τῆς διαμονῆς τοῦ ἀνδρὸς δεῖ κοινοποιεῖσθαι αὐτῷ ἀσφαλῶς διὰ τῆς κατὰ τόπον ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς καὶ ὁρίζεσθαι ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως προθεσμίαν ἀπὸ δύο μέχρι τεσσάρων μηνῶν, ἐν ᾗ ἐὰν οὗτος παραστῇ προβήσεται πάντως τὸ περὶ αὐτὴν πνευματικὸν δικαστήριον εἰς τακτικὴν διαδικασίαν καὶ ἐνεργήσει ὅτι οἱ ἱεροὶ νόμοι περὶ τούτου διακελεύονται, ἐὰν δὲ ἀρνηθῇ παραστῆναι ἢ δείξῃ ἀσύγγνωστον ἀδιαφορίαν δικάσει ἐρήμην καὶ κοινοποιήσει νομίμως τὴν ἀπόφασιν, ὁρίζον συνάμα καὶ δίμηνον ἢ τρίμηνον ἐπ' ἀνακοπῇ ἢ ἀναψηλαφήσει ἢ καὶ ἐφέσει προθεσμίαν, μεθ' ἣν παρελθοῦσαν ματαίως, δύναται ἀδιστάκτως ἐκδοῦναι καὶ τὸ διαζύγιον. Ἀγνώστου δ' οὔσης τῆς διαμονῆς τοῦ ἀνδρός, δεῖ κοινοποιεῖν διὰ τῶν ἐφημερίδων τὴν ἀγωγὴν καὶ προσκαλεῖν τὸν σύζυγον εἰς δίκην, τιθεμένης καὶ αὖθις ῥητῶς διμήνου ἢ τετραμήνου προθεσμίας ἐπὶ τῇ δίκῃ, τὰ δὲ περαιτέρω ἐνεργητέα συμφώνως τοῖς προδηλωθεῖσι κατὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἑτέραν περίπτωσιν. Ἐὰν ὅμως παρῆλθον πέντε ὅλα ἔτη ἀπὸ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀποδημίας καὶ οὐδὲν ἔδωκεν οὗτος δεῖγμα συζυγικῆς μερίμνης μηδὲ σημεῖον ζωῆς, ἡ γυνὴ προαποδεικνύουσα ταῦτα ἐναργῶς καὶ διὰ μαρτυριῶν ἐπισήμων καὶ ἀδιαπαίστων δικαιοῦται ἀπροκριματίστως λαβεῖν, εἴ γε βούλεται, τὸ διαζύγιον κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐκκλησίας (Μανουὴλ τοῦ Β΄. πατριαρχεύσαντος περὶ μεσοῦντα τὸν ιγ΄. αἰῶνα). Οὐδέποτε δὲ οὐδ' ὁπωστιοῦν δικαιοῦνται οἱ ἄνδρες προβαλλόμενοι τὴν τοιαύτην διάταξιν ἀπαιτῆσαι τὸ διαζύγιον μὴ στεργουσῶν τῶν γυναικῶν, διότι ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἀδικοῦντες, αὗται δ' αἱ ἀδικούμεναι.

Ταῦτα ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς ἀποφηνάμενοι συνοδικῶς κοινοποιοῦμεν τῇ αὐτῆς ἀρχιερωσύνῃ καὶ παραγγέλλομεν ἔχειν αὐτὰ ὡς γνώμονα καὶ ὁδηγὸν ἐν ταῖς παρουσιαζομέναις τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεσιν, ὅπως καὶ αἱ διατάξεις τῶν νόμων τηρῶνται ἀπρόσβλητοι καὶ αἱ γυναῖκες μὴ ἀδικῶνται περιφρονούμεναι ὑπὸ τῆς δυστροπίας καὶ ἀδιακρισίας τῶν ἀνδρῶν καὶ ὁ τοῦ γάμου σκοπὸς μὴ ἐξευτελίζηται καὶ καταργῆται.

Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 6 Ἰουνίου 1882.

Β΄. Ἐγκύκλιος περὶ διαζυγίου λόγῳ ἀρνήσεως τῆς γυναικὸς ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα.

Τὰ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐν τῇ συνάψει ἢ τῇ διαλύσει τῶν συνοικεσίων ἰδιάζουσαν ἀείποτε ἐπισπῶνται πρόνοιαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διά τε

τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, διὰ τὴν θεμελιώδη κοινωνικὴν αὐτοῦ σημασίαν καὶ διὰ τὰ ἀγαθὰ ἢ κακὰ ἐπακόλουθα, ἃ συνεπάγεται ὑπό τε ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἔποψιν ἡ τήρησις ἢ ἀθέτησις τῶν περὶ γάμου κανονικῶν διατάξεων καὶ τῶν γαμικῶν συμβολαίων. Ἐπειδὴ τοίνυν παρετηρήθη ὅτι, ἐν ταῖς ἀναφυομέναις συζυγικαῖς διαφοραῖς καὶ διαστάσεσι, προκύπτει ἐνίοτε περίπτωσίς τις, καθ' ἥν, ἐλλείψει εἰδικῆς σαφοῦς κανονικῆς διατάξεως, δυσχέρειαι γεννῶνται περὶ τῆς ληπτέας κατὰ νόμον ἀποφάσεως, ἀναγκαῖον ἐκρίθη συνοδικῶς ἵνα κανονισθῶσι τὰ περὶ τούτου πρὸς ὁδηγίαν τῶν ἁρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων. Οὕτω, τεθέντος τοῦ ζητήματος τί δέον γίγνεσθαι ἐν ᾗ περιπτώσει ὑποβάλλεται ἀγωγὴ ἀνδρὸς ἐπὶ διαζεύξει κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ὡς ἀρνουμένης ἄνευ εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας ἀκολουθῆσαι αὐτῷ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, διαμενούσης δ' ἐπὶ ἔτη παρὰ τοῖς γονεῦσιν ἢ συγγενέσιν αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν δικαστικῆς κατ' αὐτῆς ἀποφάσεως ἐπιτασσούσης ἵνα ἀκολουθήσῃ τῷ ἀνδρί, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπὶ τῇ βάσει γνωμοδοτήσεως εἰδικῆς ἐκ συνοδικῶν ἀρχιερέων ἐπιτροπῆς, ἐπισταμένως μελετησάσης τὸ προκείμενον ζήτημα καὶ τὰς ἐπὶ ἀναλόγων περιπτώσεων κανονικὰς διατάξεις, ἀπεφήνατο τὰ ἑπόμενα : Α'.— Ὁ ἐγκαταλιμπανόμενος σύζυγος ἐὰν θεωρῇ ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς συζύγου ἐγκατάλειψις αὐτοῦ ἐπ' οὐδενὸς νομίμου λόγου στηρίζεται, δύναται ἀπευθῦναι ἀγωγὴν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, ὅπερ, μετὰ τὴν νενομισμένην ἐξέτασιν καὶ διαδικασίαν, ἐκδίδωσι τὴν προσήκουσαν ἀπόφασιν, εἴτε ἀπορρίπτον τὴν ἀγωγὴν ὡς ἀβάσιμον, εἴτε ἀποφαινόμενον περὶ τοῦ βασίμου αὐτῆς καὶ διατάσσον τὴν γυναῖκα ἵνα ἀκολουθήσῃ τῷ ἀνδρί. Β'.— Ἐὰν μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἀποφάσεως, ἡ γυνὴ μὴ ποιήσηται χρῆσιν τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων κατ' αὐτῆς, εἴπερ θεωρεῖ ἑαυτὴν ἠδικημένην, παραδράμῃ δὲ τριετία ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως καὶ μὴ συμμορφωθῇ αὕτη πρὸς τὴν ἀπόφασιν, ὁ ἀνὴρ δικαιοῦται ὑποβαλεῖν, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς τριετοῦς ταύτης προθεσμίας, νέαν αἴτησιν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἐξαιτούμενος τὸ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ διαζύγιον. Ἐὰν δ' αὕτη μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν δικάσιμον, ἢ ἐμφανισθεῖσα δηλώσῃ ὅτι ἐμμένει ἐν τῇ ἀρνήσει αὐτῆς, τὸ Δικαστήριον ἀποδεχόμενον τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀνδρὸς προβαίνει εἰς ἀπόφασιν περὶ διαζεύξεως ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικός, κοινοποιουμένην αὐτῇ ὁμοίως κατὰ τὴν εἰθισμένην τάξιν, διὰ τὴν ἔκπνευσιν τῶν νομίμων προθεσμιῶν καὶ ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω. Ταύτην τοίνυν τὴν συνοδικῶς ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ἀνακοινούμενοι τῇ αὐτῆς ἱερότητι ἐντελλόμεθα ἵνα καταστήσῃ γνωστὴν τοῖς ἁρμοδίοις καὶ φροντίζῃ περὶ τῆς τοὐντεῦθεν ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς αὐτῆς κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν περίπτωσιν, ἐν τοῖς ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν αὐτῆς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις.

Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 5 Αὐγούστου 1894.

ΔΙΑΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΩΔΙΚΕΛΛΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1.

α') Ἐν γένει.[1]

Δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ σκέψις τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ὅτι, ἐὰν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον ἦν διαθήκη, ἔδει ἵνα

1. Πρὸς σύνταξιν πάσης ἐγκύρου διαθήκης ἀπαιτεῖται α') παρουσία ἑπτὰ ἢ πέντε μαρτύρων ἐπὶ τούτῳ καλουμένων, ἱκανῶν πρὸς μαρτυρίαν καὶ μὴ ἐξαιρουμένων καὶ β') ἑνιαῖον τῆς πράξεως κατὰ τόπον καὶ χρόνον.

Ἡ σύνταξις τῆς διαθήκης τελεῖται δι' ἐγγράφου δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ.

Ἡ ἰδιωτικὴ διαθήκη γράφεται ἐνώπιον τῶν μαρτύρων ἢ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἢ καὶ ὑπὸ τρίτου κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, ἀναγινώσκεται εἰς ἐπήκοον πάντων καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων. Αἱ δὲ δημόσιαι διαθῆκαι συντάσσονται ἐν τοῖς συμβολαιογραφείοις τῶν Πατριαρχείων, Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, καταστρωννύμεναι ἐν τοῖς ἐπὶ τούτῳ κώδιξι.

Κωδίκελλος καλεῖται πᾶσα διάταξις τελευταίας βουλήσεως, κα-

τηρηθῇ μυστικόν, διότι ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ συντάξας αὐτὸ ἢ οἱ μάρτυρες δὲν ἤθελον τηρήσῃ ἀπόρρητον τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, αὕτη δὲν ἀποβάλλει τὸ κῦρός της οὔτε μεταβάλλει φύσιν, ἄλλως τε, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ προσαχθέντος πιστοποιητικοῦ τῶν ἐν Χίῳ Συμβουλίων εἴκοσι χωρίων, αἱ διαθῆκαι συντάσσονται αὐτόθι ὑπὸ τῶν μνημόνων παρόντων καὶ τῶν συμβούλων καὶ ἐπιτρόπων τοῦ χωρίου, γίνονται δὲ γνωσταὶ καὶ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ διατιθεμένου. Μ. Σ. 7 (1874).

Ἄκυρός ἐστιν ἡ προκειμένη διαθήκη καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ συντάξας αὐτὴν μνήμων ἐστὶ συγγενὴς τῆς διαθέτιδος. Μ. Σ. 6 (1876).

Διαθήκη οὐδόλως μνημονεύουσα τὸν τόπον τῆς συντάξεως αὐτῆς, ἀλλ' ἐν παρόδῳ παρὰ τῇ ἡμερομηνίᾳ ἀναφέρουσα ἀορίστως τὴν Κων/πολιν, ὡς τόπον αὐτῆς, ἐλέγχεται ὡς ἀντικειμένη εἰς τὸν νόμον, ἐν ᾧ ἔδει νὰ ὑπάρχῃ σεσημειωμένη ἐν αὐτῇ ῥητῶς οὐ μόνον ἡ οἰκία ἀλλὰ καὶ τὸ δω-

---

ταρτιζομένη ὡς ἡ διαθήκη καὶ περιέχουσα πάντα ὁρισμὸν τοῦ διαθέτου περὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ πλὴν ἐνστάσεως κληρονόμου ἢ ἀποκληρώσεως. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐν κωδικέλλοις διατάξεων προϋποτίθησι κληρονόμον εἴτε ἐκ διαθήκης, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη, εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου, ἂν μόνον κωδίκελλος κατηρτίσθη, ἐξ οὗ οἱ κωδίκελλοι διακρίνονται εἰς ἐκ διαθήκης καὶ εἰς ἐξ ἀδιαθέτου· οἱ ἐκ διαθήκης κωδίκελλοι εἶναι παρακολουθήματα τῆς διαθήκης, τῆς ὁποίας ἡ ἀκυρότης ἐπηρεάζει καὶ αὐτῶν τὸ κῦρος, οἱ δ' ἐξ ἀδιαθέτου ἀποτελοῦσιν ὅλως αὐτοτελῆ διάταξιν τελευταίας βουλήσεως. Οἱ κωδίκελλοι ἀνακαλοῦνται διὰ πάσης ἐναντίας βουλήσεως, ἐὰν δ' ὑπάρχωσι πλείονες κατὰ χρόνον διάφοροι, ἰσχύουσιν ἅπαντες ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκεινται κατὰ τὸ περιεχόμενον, ὅτε ὁ μεταγενέστερος καταργεῖ τὸν προηγούμενον.

μάτιον ἐν ᾧ συνετάχθη, καὶ ἐπομένως ἄκυρός ἐστι.
M. Σ. 170 (1891).

Διαθήκη κυρίως λέγεται ἡ τελευταία τοῦ διαθέτου βούλησις καὶ διάταξις, ὡς πρὸς τὴν ἰδίαν περιουσίαν, ἐπὶ τῇ προβλέψει τοῦ θανάτου αὐτοῦ, μεθ' ὃν καὶ μόνον ἐκτελοῦνται τὰ ἐν αὐτῇ διατασσόμενα, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διαθέτις, παραδίδουσα εἰς τοὺς ἐγγόνους καὶ τὰ τέκνα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ μνημονευόμενα κτήματα, φαίνεται μᾶλλον δωρουμένη ἢ διατιθεμένη ταῦτα, μᾶλλον λοιπὸν θεωρητέα ὡς δωρητήριον ἔγγραφον ἡ διαθήκη αὕτη, ἔχουσα ἄλλως τε τυπικὰς καὶ οὐσιαστικὰς ἐλλείψεις.
M. Σ. 255 (1895).

Καὶ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι ἐν τῇ συντάξει τῆς ἐπιδίκου διαθήκης δὲν ἐτηρήθη ἡ ἀπαιτουμένη ἑνότης τόπου καὶ χρόνου καὶ πράξεως δὲν θεωρεῖται ἔχων ὑπόστασιν, διότι συνάγων ἁπλῶς συμπεράσματα ἐκ τῆς παρατηρηθείσης διαφόρου μελάνης ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς τῶν μαρτύρων, οὐδὲν παρουσιάζει ἀποδεικτικὸν μέσον τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ.
M. Σ. 277 (1896).

Τὸ ὑπὸ τῆς ἐφεσιβλήτου προσαχθὲν ἔγγραφον ἀνάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀμοιβαίων διαθηκῶν, διότι ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι συνέταξαν αὐτὸ ἀπὸ κοινοῦ, καὶ ἀμοιβαίως ὁ εἷς ἐγκαθίστησι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κληρονόμον τὸν ἕτερον ἐφ' ἁπάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἐνῷ δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον τὸ τοιοῦτον, καθόσον αἱ τοιαῦται διαθῆκαι δὲν πηγάζουσιν ἐξ ἐλευθέρας θελήσεως τῶν ὑπογραφόντων αὐτάς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ πιέσεως ἠθικῆς τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν συζύγων πρὸς τὸν ἕτερον.
M. Σ. 301 (1896).

Οἱ περὶ τὴν σύνταξιν καὶ τὸν καταρτισμὸν τῶν διαθηκῶν

θεσπισθέντες ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξωτερικοὶ τύποι, οὓς δέον ἵνα φέρῃ ἑκάστη αὐτῶν (Ἀρμ. Ε, α, 4), ἐτέθησαν εἰκότως πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς παραφυλάξεως αὐτῶν ἀπὸ παντὸς δόλου, ἐπὶ βλάβῃ τῶν νομίμων δικαιούχων, καὶ τῆς διαπιστώσεως ὅτι εἰσὶν ἀπόρροια τῆς τελευταίας θελήσεως τοῦ διαθέτου, τουτέστι χρησιμεύουσιν ἁπλῶς ὡς στοιχεῖον ἀποδεικτικόν· ἀλλ' ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει μὴ λαμβανομένης ἀφ' ἑνὸς ὑπ' ὄψιν τῆς παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ Χίου παρὰ τοῦ Γ. Μ. παρακαταθέσεως τῆς ἐπιδίκου διαθήκης, καθ' ἣν δὲν ἐτηρήθη ὁ νόμος, διότι οὔτε ὁ Γ. Μ. ἠδύνατο ἄνευ ἐγγράφου ἐντολῆς καὶ εἰδικῆς ἐπὶ τούτῳ πληρεξουσιότητος, ἵνα μεταβῇ καὶ καταθέσῃ παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ τὴν διαθήκην τοῦ Γ. Κ., μήτε ὁ Μητροπολίτης ἐδικαιοῦτο ἵνα παραλάβῃ πρὸς φύλαξιν διαθήκην οὕτω πως παραδιδομένην αὐτῷ, ἐξ ἄλλου ἀποδείκνυται ἀκριβῶς ἐκ διαφόρων τεκμηρίων ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη ἀπορρέει ἐκ τῆς τελευταίας θελήσεως τοῦ μακαρίτου Γ. Κ., τὰ τεκμήρια δὲ ταῦτα τὰ ἀναπληροῦντα τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους καὶ ἀποτελοῦντα ἀποδεικτικὴν δύναμίν εἰσι τὰ ἑξῆς· 1) ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη εἶναι γεγραμμένη καὶ ὑπογεγραμμένη ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ ἰδίου καθὰ καὶ προφορικῶς οἱ κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς διαθήκης παρευρεθέντες 3 μάρτυρες καὶ ἐνόρκως κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου δημοσίευσιν αὐτῆς διεβεβαίωσαν, ὅτι εἶναι γνησία ἥ τε γραφὴ καὶ ὑπογραφὴ τοῦ διαθέτου, 2) ὅτι ὁ περιέχων τὴν διαθήκην ταύτην φάκελλος ἦν ἐσφραγισμένος ἐν τῷ ἔμπροσθεν μέρει διὰ πέντε σφραγίδων τοῦ μακαρίτου, αἵτινες ἐξετασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐν καιρῷ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς εὑρέθησαν ἀλώβαντοι καὶ 3) ὅτι ἐπὶ τοῦ ὄπισθεν μέρους αὐτοῦ φέρεται πρᾶξις αὐτοῦ ἰδιόγραφος καὶ ἐνυπόγραφος, λέγουσα ὅτι

ἐντὸς τούτου εὑρίσκεται ἡ διαθήκη αὐτοῦ γεγραμμένη ἰδιοχείρως, δι' ἧς ἐκφράζει τὴν τελευταίαν θέλησίν του, καὶ ἑπομένως ἡ ἔνστασις τῆς ἐφεσειούσης, ὅτι αὕτη εἶναι ἄκυρος ὡς μὴ φέρουσα τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, ἤτοι ὡς στερουμένη μαρτύρων, ἀπορριπτέα ἐστί.

Μ. Σ. 287 (1896).

β') Ποῦ συντάσσεται ἡ διαθήκη.[1]

Ἄκυρος εἶναι ἡ προκειμένη διαθήκη τοῦ ἀποβιώσαντος ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ὡς συνταχθεῖσα καὶ ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Προξενείου, ἀρχῆς μὴ ἁρμοδίας, μολονότι ἄλλως ἡ διαθήκη ἐστὶν οὐχ ἧττον ἀκυρωτέα, διότι ὑπάρχουσι διωρισμένοι ἐν αὐτῇ ἐπίτροποι καὶ διαχειρισταὶ τῆς περιουσίας πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς ξένην ὑπηκοότητα καὶ μὴ ὑπαγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐγχωρίων δικαστηρίων. Μ. Σ. 1 (1876).

Ἄκυρος εἶναι αὐτοδικαίως ἡ διαθήκη ὀθωμανοῦ ὑπηκόου ἡ συνταχθεῖσα ἐνώπιον τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς Προξενικῆς ἀρχῆς. Μ. Σ. 2 (1878).

Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ ἀποβιώσας ἦν ὑπήκοος ὀθωμανός, ἡ σύνταξις τῆς διαθήκης του διὰ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν ἐπὶ

---

1. Κατὰ τὰς γενικὰς περὶ δικαιοπραξιῶν ἀρχὰς ἡ διαθήκη συντάσσεται κατὰ τὸν τύπον τὸν ἀπαιτούμενον ἢ ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς πολιτείας τοῦ διαθέτου ἢ ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ τόπου, ἔνθα συντάσσεται αὕτη (locus regit actum)· ἄρα ἡ ἐνώπιον ἑλληνικῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἐν Τουρκίᾳ συνταχθεῖσα διαθήκη ὀρθοδόξου ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, τότε μόνον δύναται νὰ θεωρηθῇ νόμιμος, ὅταν ἐν τῇ καταρτίσει αὐτῆς ἐτηρήθησαν αἱ τοῦ ἰσχύοντος ῥωμαϊκοῦ δικαίου διατάξεις.

παρουσίᾳ ἑλλήνων ὑπηκόων μαρτύρων δὲν καταστρέφει τὸ γνήσιον ταύτης,ὅπερ οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀντίδικοι ἀμφισβητοῦσι, καθόσον οὐδεμία ὑφίσταται διαφορὰ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμογενῶν, διαφόρου ὅμως ὑπηκοότητος, ἐπὶ τοιούτου εἴδους πράξεως, ὥστε τοιαύτη παρατυπία νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀνατροπὴν αὐτῶν. Μ. Σ. 20 (1869).

γ') Ὑπογραφὴ διαθήκης[1].

Κατὰ τὸν ἰσχύοντα παρ' ἡμῖν νόμον διαθήκη ἀγραμμάτων δέον νὰ φέρῃ ἑπτὰ μαρτύρων ὑπογραφάς. ('Αρμεν. V, Ε, 4). Μ. Σ. 6 (1873).

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τῆς προκειμένης διαθήκης, ἤτοι κατὰ τὸ 1848, ἴσχυεν ἐν Χίῳ ἔθιμον, καθ' ὅ πᾶσα διαθήκη ἀγραμμάτου φέρουσα τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν τοῦ χωρίου αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ Κώδικι κατακεχωρημένη ἦν νομιμωτάτη καὶ ἀπρόσβλητος. Μ. Σ. 11 (1877).

Ἄκυρος εἶναι ἡ διαθήκη ἡ στερουμένη τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διαθέτου, ἥτις ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως πρὸς νόμιμον σύστασιν τῆς διαθήκης, οὐκ ὀρθῶς δὲ τὸ πρωτοδικεῖον τῆς

1. Πᾶσα διαθήκη εἴτε δημοσία εἴτε ἰδιωτικὴ ὑπογράφεται ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων. Ἀλλ' ἂν ὁ διαθέτης ἰδίᾳ χειρὶ γράψῃ τὴν διαθήκην καὶ δηλώσῃ τοῦτο ῥητῶς ἐν αὐτῇ, τότε καὶ ἐλλειπούσης τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διαθέτου, ἡ διαθήκη εἶναι ἔγκυρος. Ἂν δ' ὁ διαθέτης δὲν δύναται ἕνεκά τινος οἱουδήποτε λόγου νὰ ὑπογράψῃ ἰδιοχείρως, ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ ἀναπληροῦται δι' ἑτέρου πρὸς τοῦτο προσλαμβανομένου προσώπου, ὅπερ ὑπογράφει ἀντὶ τοῦ διαθέτου, σταυροσημειοῦντος, εἰ δυνατόν, κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος. Ὁμοίως διὰ τρίτου προσώπου ὑπογράφεται ἡ διαθήκη τοῦ τυφλοῦ καὶ ἀγραμμάτου.

Μητροπόλεως Χίου παρεδέξατο τὸ ἐναντίον, στηριζόμενον ἐπὶ ἐθίμου ἀντικειμένου εἰς τὸν νόμον. Μ Σ. 22 (1881).

Ἐὰν ὁ διαθέτης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης ἐστερεῖτο τῆς ὁράσεως αὐτοῦ καὶ ἦν ἀγράμματος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπογράψῃ ταύτην, ἔδει δ'ἵνα γένηται μνεία τοῦ γεγονότος τούτου ἐν τῇ διαθήκῃ καὶ συμπληρωθῇ νομίμως ἡ ἔλλειψις αὕτη. Μ. Σ. 22 (1881).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐφεσειόντων ὅτι ὁ διαθέτης τυφλὸς ὢν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπογράψῃ ἐν τῇ διαθήκῃ ἀπορριπτέος ἐστί, διότι ἡ πρὸς τὸ ὑπογράψαι ἀδυναμία αὐτοῦ ὡς τυφλοῦ ἠδύνατο ν' ἀναπληρωθῇ διὰ τῆς ἐν αὐτῇ μνείας τοῦ γεγονότος τούτου, καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἑτέρου κατ' ἐντολὴν τοῦ διαθέτου καὶ τῆς σταυροσημειώσεως τοῦ ἰδίου. Μ. Σ. 73 (1895).

Πῶς δὲ ἔμεινεν ἡ ῥηθεῖσα καὶ ὑπὸ μαρτύρων ἀξιοπίστων ὑπογεγραμμένη διαθήκη ἀνυπόγραφος παρὰ τοῦ διατιθεμένου ἐπληροφορήθημεν διὰ τῆς αὐτοπροσώπου καὶ εὐσυνειδήτου τῶν Ἐπιτρόπων τῆς Χίου ὁμολογίας, ὅτι τὸ προνόμιον καὶ ὁ πολιτικὸς ὅρος τῆς πατρίδος των ἀπαγορεύει ἐν οἱῳδήποτε κοινῷ γράμματι τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν τοῦ διατάττοντος ἢ πωλοῦντος ἢ δωρουμένου ἢ ἀντικαταλλαττομένου ἢ τοιοῦτον ἕτερον ποιοῦντος καὶ ἀπαιτεῖ μόνον τὰς μαρτυρικὰς ὑπογραφὰς τῶν προεστώτων ἵνα ἔχῃ μᾶλλον ἐκ τούτων τὸ ἀξιόπιστον καὶ ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπηρτίσθη καὶ ἡ τοῦ μακαρίτου ἐκείνου διάταξις· καὶ κατὰ νόμους δ'ἀναγνωρίζεται καὶ λέγεται διαθήκη τὸ προκείμενον ἔγγραφον, ἐπειδὴ καὶ οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐν τῷ περὶ διαθηκῶν Ε′ βιβλίῳ καὶ τίτλῳ α′ τοῦ ἱεροῦ Ἀρμενοπούλου, καὶ ἐκ μόνης τῆς ἐκ μαρτύρων ὑπογραφῆς ἀξιοῦσι πιστὴν τὴν διαθήκην καὶ

προστατεύουσι καὶ κρατύνουσι, μηδὲν πλέον περὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ διατιθεμένου πολυπραγμονοῦντες· φασὶ γάρ, «ἐὰν μὴ οἰκείᾳ χειρὶ τὸ τοῦ κληρονόμου δηλωθῇ ὄνομα, ἀνάγκη τοῖς μάρτυσι λέγεσθαι», ὅπερ ἐποιήσατο καὶ ὁ μακαρίτης, κωλυόμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐθίμου ὑπογράψαι, τὰ ὀνόματα τῶν κληρονόμων τοῖς μάρτυσιν ἐδήλωσεν καὶ πάλιν, «εἴ περ μόνον οἱ μαρτυροῦντες φαῖεν οἰκείαν τοῦ ἀνθρώπου τὴν διαθήκην, οὐδὲν πλέον ἀπαιτεῖσθαι αὐτήν, ἀλλὰ βεβαίαν εἶναι»· ὥστε μήτε ὁ μακαρίτης ἡγήσατό τι πλέον τῶν μαρτύρων ἀναγκαιότερον εἰς ἀσφάλειαν τῶν διατάξεων του, μήτε ἡ εὐθυδικία ἐπιζητεῖ ἑτέρου γνώρισμα πρὸς ἀπόδειζιν τῆς γνησιότητος τῆς διαδίκης Γρ. Πατρ. Νβριος 1816.

δ') Μάρτυρες διαθήκης.[1]

Οἱ βυζαντινοὶ νόμοι ἐπιτρέπουσι τὴν ἐνώπιον πέντε μαρτύρων καὶ ἔτι ἐλασσόνων ἔν τισι περιστάσεσι σύνταξιν τῆς διαθήκης, εἰς ἣν χορηγοῦσι πλῆρες τὸ κῦρος (Νεαρὰ Λέον-

---

1. Ἡ διαθήκη δέον νὰ συντάσσηται ἐνώπιον ἑπτὰ ἢ πέντε μαρτύρων ἱκανῶν καὶ μὴ ἐξαιρουμένων κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως αὐτῆς.

Ἀνίκανοι πρὸς μαρτυρίαν ἐν διαθήκῃ εἶναι:

α') Οἱ φρενοβλαβεῖς, οἱ ἄνηβοι, οἱ κωφοὶ καὶ οἱ ἄλαλοι.

β') Οἱ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν τοῦ διαθέτου τελοῦντες.

γ') Οἱ λόγῳ ποινῆς στερούμενοι τῆς ἱκανότητος τοῦ μαρτυρεῖν ἐν γένει, ὡς αἱρετικοὶ καὶ παραβάται καὶ οἱ ἕνεκα μοιχείας καταδικασθέντες.

δ') Λόγῳ τοῦ γένους αὐτῶν αἱ γυναῖκες.

ε') Οἱ κληρονόμοι, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ κληροδόχοι καὶ οἱ καταπιστευματοδόχοι καθολικοὶ ἢ εἰδικοί.

τος 41 καὶ 43 καὶ Ἀρμ. Ε. α' § 35). Μ. Σ. 29 (1867).

Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς νόμους ἔγκυρός ἐστιν ἡ διαθήκη ἡ συνταχθεῖσα ἐνώπιον τοῦ προσήκοντος ἀριθμοῦ μαρτύρων, καίτοι μὴ προσκληθέντων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ, ἀρκεῖ ἂν πρὸς αὐτοὺς ἐξηγήσῃ ὁ διαθέτης τὸν σκοπόν του, L. 21 § 2 qui test. (28, 1), εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης ἔχει ἄν, ὡς ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τυχαίως τινὲς ἐκ τῶν μαρτύρων εὑρέθησαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ διαθέτου, ἀφοῦ μάλιστα οὗτος διατάξας τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου καὶ ἀναγνωρίσας ὡς ἰδίαν αὐτοῦ διαθήκην, ὑπέγραψε ταύτην καὶ προσεκάλεσε καὶ τοὺς λοιποὺς παρόντας μάρτυρας ἵνα προσυπογράψωσιν αὐτόθι. Ἀρμ. Ε. α' § 35.
Μ. Σ. 29 (1867).

Ἡ ἔλλειψις τοῦ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς νόμους ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ μαρτύρων ἀναπληροῦται ἐν τῇ παρούσῃ διαθήκῃ διὰ τοῦ ἐπισήμου καὶ σεβαστοῦ τοῦ συντάκτου, τοῦ καὶ μόνου μάρτυρος αὐτῆς, τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τοῦτο δ' ἔχουσα ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάνθη ἐπανειλημμένως ὑπὲρ τῆς νομιμότητος καὶ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης, μηδεμίαν ἐσωτερικὴν ἔλλειψιν πασχούσης καὶ διέταξε τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς.
Μ. Σ. 18 (1869).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς αἰτούσης ὅτι ἡ διάταξις τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθ' ἣν δέον ἵνα πᾶσα διαθήκη φέρῃ ἑπτὰ ἢ πέντε μάρτυρας κατηργήθη ὑπὸ τῆς βεζυρικῆς ἐγκυκλίου τῆς 7 Σεφὲρ 1278, διότι ἡ ἐγκύκλιος ἐκείνη ἀφορᾷ κυρίως τὴν ὑπὸ τῶν κριτῶν ἐξάσκησιν ἢ μὴ τοῦ δικαιώματος τῆς καταγραφῆς καὶ διανομῆς τῆς περιουσίας τῶν ἀποθνησκόντων χριστιανῶν καὶ οὐχὶ τὸν τύπον τῆς συντά-

ξεως τῶν διαθηκῶν καὶ πρὸ πάντων τὸν ἐν αὐτοῖς ἀριθμὸν τῶν μαρτύρων, ὅστις εἶναι ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος παρ' ἡμῖν νόμου τοῦ Ἀρμενοπούλου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κεχορηγημένων ἡμῖν Αὐτοκρατορικῶν προνομίων.

M. Σ. 22 (1875).

Ὁ κωδίκελλος ἵνα ἔχῃ κῦρος καὶ ἰσχὺν ἀπαιτεῖται, ὅπερ οὐδόλως ἐνταῦθα ἔγινεν, ἵνα παρευρίσκωνται κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ πέντε μάρτυρες ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὑπογράψωσι τοῦτον ἀκροασάμενοι, «τῷ κωδικέλλῳ ἀρκοῦσι μάρτυρες πέντε εἰ κατὰ τύχην ἦλθον, μόνον ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καιρῷ τῶν μελλόντων γράφεσθαι προσκαλείσθωσαν εἰς ἀκρόασιν καὶ τὰ ἐν τῷ κωδικέλλῳ γραφόμενα ἀκουέτωσαν». (Βασιλ. ΛΞ. Λ. κδ', 2).

M. Σ. 103 (1863).

Ἡ ἔλλειψις τῆς ἐπιθέσεως τῶν σφραγίδων τῶν μαρτύρων ἐν τῇ διαθήκῃ, μεταπεσούσης εἰς ἀχρηστίαν καὶ ἡ ξένη ἐθνικότης αὐτῶν, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ὑποτεθῶσι ξένοι οἱ μάρτυρες τῆς προκειμένης διαθήκης, οὐδόλως δύνανται νὰ συνεπαγάγωσι τὸ ἄκυρον αὐτῆς.

M. Σ. 29 (1867).

Ἄκυρος εἶναι ἡ διαθήκη, ἐν ᾗ ἐλλείπει ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενος ἀριθμὸς μαρτύρων καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ὁποίας δὲν ἐτηρήθη ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένη ἑνότης τόπου καὶ χρόνου.

M. Σ. 64 (1886).

Ἐσφαλμένως ἐπίσης ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς διαθήκης, ὡς Ἐπίτροποι τῶν ἐλεῶν τῆς πόλεως Ἰωαννίνων, (κληρονόμων ἐκ τῆς διαθήκης ταύτης), δὲν ἠδύναντο ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς τοιοῦτοι ἐν τῇ διαθήκῃ, διότι τοὐναντίον ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει μόνοις τοῖς κληρονόμοις, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς ἐπιτρόποις τούτων, ἐὰν ὦσι πρόσωπα ἠθικὰ ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἵνα μαρτυρῶσιν ἐν διαθήκῃ, μολονότι ἄλλως δέκα ὄντες οἱ ἐν τῇ ἐπιδίκῳ δια-

θήκῃ ὑπογεγραμμένοι μάρτυρες δὲν ἦσαν πάντες καὶ ἐπίτροποι τῶν ἐλεῶν, ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν, ὧν καὶ ἐξαιρουμένων ἔτι, μένει αὖθις ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς μαρτύρων κατὰ τὴν σύνταξιν ἑκάστης διαθήκης.

Μ. Σ. 277 (1896).

Ὀρθῶς ἀπεφήνατο τὸ Ἐφετεῖον ὅτι οἱ μάρτυρες ἔδει ἵνα ὦσι παρόντες τόσον κατὰ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ διαθέτης ὑπηγόρευσεν εἰς τὸν γράψαντα τὴν διαθήκην τὰς τελευταίας θελήσεις, ὅσον καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ ὑπογραφὴν αὐτῆς, τοῦτο δὲ δηλοῖ ἡ διάταξις τοῦ νόμου, ὁρίζουσα ἐνβιβλίῳ Ε΄ τίτλ. Α § 4 ὅτι ἡ διαθήκη συμπληροῦται ἐν μιᾷ ὑφῇ συναπτῶς, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οἱ μάρτυρες δὲν ἔλαβον μέρος οὔτε εἰς τὴν σύνταξιν οὔτε εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς διαθήκης. Μ. Σ. 302 (1896).

ε΄) Μυστικὴ διαθήκη.[1]

Ἡ προκειμένη (ἰδιωτικὴ) διαθήκη μὴ εὑρεθεῖσα μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τῆς διαθέτιδος, ἀλλ' εἰς χεῖρας ἰδιώτου ἐστὶν ἀκυρωτέα. Μ. Σ. 6 (1873).

Οὐδεμία ἑτέρα ἀπαιτεῖται διατύπωσις πρὸς σύνταξιν ἐγκύρου μυστικῆς διαθήκης εἰμὴ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ διατιθεμένου (Ἀρμ. V. I. 21). Μ. Σ. 17 (1873).

Δὲν ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ μυστικὴ διαθήκη ᾖ ἔγκυρος νὰ

1. Μυστικὴ διαθήκη εἶναι ἡ δι' ἰδιωτικοῦ μυστικοῦ ἐγγράφου τελουμένη, ἣν ἑτοίμην ὁ διαθέτης προσάγει πρὸς τοὺς μάρτυρας πρὸς ὑπογραφήν, γράφων καὶ ὑπογράφων αὐτὴν ἰδιοχείρως ἤ, ἂν ἦναι τυφλὸς ἢ ἀγράμματος, διὰ τρίτου προσώπου, ὁρκιζομένου ἐνώπιον τῶν μαρτύρων ὅτι ἀληθῶς ἔγραψεν ἐκεῖνα, ἅπερ ἤκουσεν ἐκ στόματος τοῦ διαθέτου. Νεαρὰ Λέοντος 69.

γραφῇ ἰδιοχείρως παρὰ τοῦ διατιθεμένου, ἀλλ' ἐπιτέτραπται νὰ γραφῇ καὶ παρ' ἑτέρου. (Ἀρμ. V. I. 22).

Μ. Σ. 17 (1873).

Ἡ παρακατάθεσις τῆς μυστικῆς διαθήκης εἰς τὴν Μητρόπολιν δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ τρίτου προσώπου συντασσομένου ἐπὶ τούτῳ πρακτικοῦ παρακαταθέσεως.

Μ. Σ. 17 (1873).

στ') Διαθήκη ἀνιόντων ὑπὲρ κατιόντων.[1]

Ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου ἐπιτρέψαντος τὴν ὑπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα διανομὴν τῆς περιουσίας αὐτῶν, δι' ἐγγράφων μὴ ἀπαιτούντων ἄλλας διατυπώσεις πλὴν τῆς ὑπογραφῆς αὐτῶν, ἐννοεῖ τὴν πρόληψιν διενέξεων καὶ ἐρίδων μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν καὶ οὐχὶ τὴν μεροληπτικὴν διάθεσιν τῆς περιουσίας, ἀλλ' ἁπλὴν διαίρεσιν αὐτῆς μεταξὺ τῶν τέκνων καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα κατὰ τὴν νόμιμον μοῖραν δέον ἵνα περιέλθωσι εἰς ἕκαστον τῶν κληρονόμων. Μ. Σ. 19 (1881).

Προκειμένου περὶ διαθήκης τοῦ πατρὸς πρὸς τὰ ἴδια τέ-

---

1. Διὰ τὴν σύνταξιν διαθήκης ἀνιόντων ὑπὲρ κατιόντων ἀπαιτεῖται μόνη ἡ δήλωσις τοῦ διαθέτου, ἥτις δέον νὰ ἦναι ἔγγραφος καὶ νὰ περιέχῃ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ τὴν χρονολογίαν, τὰ ὀνόματα τῶν κατιόντων καὶ τὸ ἑνὶ ἑκάστῳ καταλειπόμενον ποσὸν ὁλογράφως, οὐδενὸς ἑτέρου τύπου ἀπαιτουμένου. Ἡ ἐν τοιαύτῃ διαθήκῃ ἐγκατάστασις ἐξωτικῶν εἶναι ἄκυρος, τοὐναντίον δὲ κληροδοτήματα, καταπιστεύσεις καὶ ἀπελευθερώσεις ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων ὡς καὶ ὑπὲρ παντὸς προσώπου μὴ κατιόντος, ἰσχύουσιν ἐὰν ἐγένοντο ἐνώπιον μαρτύρων. Ἡ οὕτω συνταχθεῖσα διαθήκη δὲν ἀνατρέπει προγενεστέραν ἔννομον, τοὐναντίον δ' ἀνατρέπεται αὕτη δι' ὑστέρας ἐννόμου.

κνα καὶ ἐν γένει περὶ διαθήκης τῶν ἀνιόντων πρὸς τοὺς ἀμέσως κατιόντας ἀρκεῖ ἁπλῶς ἡ ὑπογραφὴ τοῦ διαθέτου οὐδεὶς δ' ἕτερος ἀπαιτεῖται τύπος. Μ. Σ. 71 (1886).

ζ΄) Διαθήκη στρατιωτική.

Ὅτι δὲ ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι συνιστᾶται ἐκ τῶν νόμων ἡ ἀνυπόγραφος καὶ ἀμάρτυρος διαθήκη, δῆλον ἐκ τῶν στρατιωτικῶν, οἷς διὰ τὴν τοῦ πολέμου ἀνάγκην καὶ τοὺς κινδύνους ἐφιᾶσιν οἱ νόμοι ὡς βούλονται καὶ ὡς δύνανται διατίθεσθαι· ἐν γὰρ τῷ ΛΕ΄ τῶν Βασιλικῶν νόμων βιβλίῳ, κεφ. Μ΄ καὶ ΜΑ΄ φησίν, «ἐὰν ὑπαγορεύσῃ στρατιώτης διαθήκην καὶ μὴ φθάσῃ γραφῆναι δεχόμεθα καὶ σημεῖα τῆς διαθήκης, ὥστε εἴτε ἐν τῇ ξιφοθήκῃ ἢ τῇ ἀσπίδι εἴτε εἰς τὸν κονιορτὸν τουτέστιν εἰς τὴν γῆν ἐγγράψῃ ἔχειν τὸ βέβαιον», καὶ πάλιν, «οἱ μὴ δυνάμενοι στρατιωτικῶς διατίθεσθαι εἴτε ἄρχοντες ἐπαρχιωταί εἰσιν, εἴτε τινες ἕτεροι, ἐὰν ἐν τῷ πολέμῳ καταλειφθέντες ἀποθάνωσι, διατίθενται ὡς ἂν βούλονται καὶ ὡς ἂν δύνανται»· καὶ παρακατιὸν «ἐὰν οἱ τοιοῦτοι τὰς γυναῖκας ἢ τοὺς παῖδας ἢ τοὺς φίλους ἢ ὡς ἐν κεφαλαίῳ οἱουδήποτε γένους ἀνθρώπους ἀγαπῆσαι βουληθείησαν τὰς τῆς τελευταίας βουλήσεως δ αθέσεις οἱῳδήποτε τρόπῳ δύνανται καὶ βούλονται διατιθεάτωσαν», κἂν τῷ τέλει συμπεραίνων φησί, «καὶ τὴν τοιαύτην βούλησιν αὐτῶν ἰσχυρὰν εἶναι θεσπίζομεν». Δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων τοὺς ἐν πολεμικαῖς ἐφόδοις καὶ ἀνάγκαις καὶ ὑπερορίῳ φυγῇ τελευτῶντας μὴ ὑποκεῖσθαι τῇ νομικῇ ἀκριβείᾳ, ἥτις ἀπαιτεῖ τοὺς ἐλευθέρως καὶ ἐκτὸς τοιούτων κινδύνων διατιθεμένους καὶ ἐν φιλίᾳ διάγοντας ὡρισμένους τὸν ἀριθμὸν ἔχειν μάρτυρας καὶ ὑπογραφαῖς βεβαιοῦσθαι, ὅπου γε κἀκείνοις δι' ἀνάγκην ἐνίοτε ὁ ἑπταδικὸς ἀριθμὸς

τῶν μαρτύρων μέχρι τοῦ τριαδίκου ὑφαιρεῖ καὶ καταβιβάζεται. Γρ. Π. Σ. (1742) (Κ. Κριτίου σ. 199).

η΄. Ἐπικύρωσις διαθήκης.[1]

Κατὰ τὸ 13 ἄρθρ. τοῦ περὶ καθηκόντων τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Κανονισμοῦ, πᾶν ἔγγραφον περὶ διαθηκῶν, ἐκδιδόμενον ὑπὸ ἀρχιερέων, θέλει θεωρεῖσθαι ἐπίσημον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. Μ. Σ. 71 (1863).

Λίαν ἐσφαλμένος ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς αἰτούσης ὅτι ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ ἰδιόχειρος ἐπιβεβαίωσις δύο καὶ οὐχὶ τριῶν Πατριαρχῶν καθιεροῖ οὐ μόνον τὸ γνήσιον τῆς ὑπογραφῆς καὶ τὸ ἀξιόπιστον τῶν ὑπογραφομένων, ἀλλὰ καὶ τὴν νομιμότητα τοῦ περιεχομένου καὶ τὴν γνησιότητα τοῦ ἐγγράφου, διότι δῆθεν εἶναι ἀδύνατον νὰ τεθῇ ἡ πατριαρχικὴ ἐπιβεβαίωσις εἰς ἔγγραφα ἀνάξια καὶ ψευδῆ ἢ παράνομα, λίαν ἐσφαλμένος δ'ἐστί, διότι τὴν μὲν ἐπικύρωσιν τῶν ὑπογραφῶν οὐδεμία ἀρχὴ δύναται ν' ἀρνηθῇ εἰς τὸν αἰτοῦντα ταύτην, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ περιεχομένῳ τοῦ ἐγγράφου ὑπάρχῃ πρᾶξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη, ἐὰν δὲ τὸ ἔγγραφον εἶναι ἀνάξιον ἢ ψευδὲς ἢ παράνομον ἡ τούτων ἐξέλεγξις εἶναι ἔργον τοῦ δικαστηρίου, ὥστε οὐδέποτε ἡ ἐπικύρωσις τῆς γνησιότητος τῆς ὑπογραφῆς τινος συνεπάγεται καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἀξιο-

1. Ὅπως ἐκτελεσθῶσι κυβερνητικῶς αἱ διατάξεις διαθήκης τινός, δέον ἵνα αὕτη ἦναι ἐπικεκυρωμένη παρὰ Πατριάρχου, Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου, οἵτινες ἐπικυροῦσι τὸ γνήσιον τῶν ἐν αὐτῇ ὑπογραφῶν τοῦ διαθέτου καὶ τῶν μαρτύρων. Ἡ ἐπικύρωσις δύναται νὰ γίνῃ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου, οὗτινος ἡ ὑπογραφὴ ἀμφισβητουμένη ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως.

πιστίας τοῦ ὑπογεγραμμένου καὶ τὴν γνησιότητα τοῦ ἐγγράφου. ('Απόφασις τῶν δύο Σωμάτων). Μ. Σ. 22 (1875).

'Ενεκρίθη ἵνα γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι, ἂν ὀρθόδοξος χριστιανὸς ὑπήκοος ξένης δυνάμεως συντάξῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ παρουσιάσῃ αὐτὴν πρὸς ἐπικύρωσιν, δύναται ἵνα ἐπικυρώσῃ αὐτήν, ἂν δὲν ὑπάρχῃ τὸ οἰκεῖον προξενεῖον. Πρ. Ί. Σ. 19 Σβρίου 1889.

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου Καισαρείας ἀκυρώσαντος τὴν ἐπίδικον διαθήκην, φέρουσαν τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου καὶ ἀντιπροσώπου τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας, διότι καὶ μόνον δὲν ἔφερε τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας, κατὰ παρερμηνείαν τῆς Βεζυρικῆς ἐγκυκλίου τῆς 23 Τζεμαγιοὺλ ἀχὴρ 1307. Μ. Σ. 218 (1894).

§ 2[1].

Ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ γιγνομένη μνεία τοῦ χρέους δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τίτλος πρὸς ἀπόκτησιν δικαιωμάτων

---

1. Κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ ρωμ. δίκαιον ἡ διαθήκη δέον ἵνα περιέχῃ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἐγκατάστασιν κληρονόμου, δηλουμένην κατὰ πάντα οἱονδήποτε τρόπον· ὡρισμέναι ἐκφράσεις δὲν ἀπαιτοῦνται, τοὐναντίον καὶ ἂν παντάπασι δὲν ἀναφέρεταί τι ἐν τῇ διαθήκῃ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ κληρονόμου, ἡ ἐγκατάστασις θεωρεῖται νόμιμος, ἂν ἐξάγηται ἐκ τῆς διαθήκης ἡ βούλησις τοῦ διαθέτου περὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἤθελε νὰ ἐγκαταστήσῃ κληρονόμον.

Πᾶς τις δύναται διὰ διατάξεως τελευταίας βουλήσεως νὰ διαθέσῃ ἐλευθέρως τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ ἑνὸς ἢ πλειόνων, ἐκτὸς ἂν ῥητὸς νόμος περιορίζῃ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ταύτην, εἴτε ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ διαθέτου, εἴτε ὡς πρὸς τὸ τοῦ κληρονόμου· οὕτω:

Α') Τοῦ δικαιώματος τοῦ διατιθέναι στεροῦνται,

ὑπὲρ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ κατὰ τοὺς κανόνας, «ὅσα ὅν τις ὑπὲρ ἑαυτοῦ φάσειεν ἢ γράψειε ταῦτα μηδὲ αὐτὸν ὠφελεῖν μηδὲ τοῖς δανεισταῖς προκρίνειν» (Νεαρὰ 48. 1.1) καὶ «οἱ λόγοι τοῦ τελευτήσαντος, ἐν οἷς

α', οἱ παράφρονες, οἵτινες μόνον κατὰ τὰ φωτεινὰ διαλείμματα τῆς παραφροσύνης δύνανται νὰ συντάξωσι διαθήκην.

β'. οἱ δικαστικῶς κεκηρυγμένοι ἄσωτοι, ἐκτὸς ἂν κατὰ τὴν 36 νεαρὰν Λέοντος ἡ διαθήκη αὐτῶν «οὐδέν τι τοῦ ἀσώτου ὀφθείη ἔχουσα».

γ'. οἱ ἐκ γενετῆς κωφάλαλοι· οἱ δὲ μὴ ἐκ γενετῆς συντάττουσιν ἐγκύρως μόνον ἰδιόγραφον διαθήκην.

δ', οἱ ὑπεξούσιοι δύνανται νὰ διαθέσωσι μόνον τὸ στρατιωτικὸν καὶ οἱονεὶ στρατιωτικὸν αὐτῶν χρημάτιον, τῇ συναινέσει δὲ τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τὸ πατρικόν.

ε', οἱ ἄνηβοι, ἤτοι ἄρρενες μήπω τὸ 14 καὶ θήλειαι μήπω τὸ 12 συμπληρώσαντες ἔτος.

Ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνικανότητος συνταχθεῖσα διαθήκη εἶναι ἄκυρος καὶ ἂν βραδύτερον ἐκλείψῃ ὁ λόγος τῆς ἀνικανότητος.

Β') Ἀνίκανοι πρὸς τὸ κληρονομεῖν ἐκ διαθήκης εἶναι,

α', οἱ οὔπω συνειλημμένοι κατὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου.

β', αἱ ἀσέμνως βιοῦσαι γυναῖκες.

γ', ἡ τὸν πένθιμον ἐνιαυτὸν παραβᾶσα χήρα δὲν δύναται νὰ καταλίπῃ εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς πλέον τοῦ τρίτου τῆς ἰδίας περιουσίας.

δ', οἱ αἱρετικοὶ καὶ παραβάται.

ε', τὰ ἄδηλα πρόσωπα, τὰ μὴ παριστάμενα ὡς ὡρισμένα φυσικὰ πρόσωπα, καὶ περὶ ὧν ὁ διαθέτης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὡρισμένην ἰδέαν, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα· ἀλλὰ τοῦ κανόνος τούτου πολλαὶ ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις, διότι ὁ διαθέτης δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ ἀποτροφῆς πενήτων, ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων, ὑπὲρ ναῶν, ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν καθυδρυμάτων καὶ ἐν γένει ὑπὲρ παντὸς νομικοῦ προσώπου, κεκτημένου τὸ δικαίωμα τοῦ κληρονομεῖν.

ς', οἱ εἰς β' γάμον ἐλθόντες γονεῖς δὲν δύνανται νὰ καταλείψωσι

κατέγραψαν αὐτὸν χρεωστεῖσθαι πρὸς ἀπόδειξιν οὐκ ἀρκοῦσι» (Βασ. 22. 1. Ν. 1, 41). Μ. Σ. 59 (1866).

Αἱ αὐστηραὶ ἀρχαὶ τοῦ Ρωμ. δικαίου περὶ τυπικῆς ἐνστάσεως κληρονόμου ὡς ἀπαραιτήτου προσόντος τῆς διαθήκης καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἐμετριάσθησαν, ὥστε ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ αὐτοῦ, ἤρκει ὁπωσδή-

---

τῷ ἑτέρῳ συζύγῳ πλέον τοῦ καταλειφθέντος εἰς ἓν ἐκ τῶν τέκνων τοῦ προτέρου γάμου, τὸ τὴν ἐλάττονα μερίδα λαμβάνον.

ζ', ἀνίκανοι νὰ κληρονομήσωσιν ἀλλήλους εἶναι οἱ αἱμομίκται, τὰ ἐκ τῆς αἱμομιξίας τέκνα καὶ οἱ τοιοῦτον προτρέψαντες γάμον.

Γ') Ὁ διαθέτης ὀφείλει νὰ καταλίπῃ εἰς ὡρισμένους συγγενεῖς αὐτοῦ, τοὺς ἀναγκαίους καλουμένους κληρονόμους, ποσοστόν τι τῆς ἐξ ἀδιαθέτου ἀνηκούσης αὐτοῖς μερίδος, ὅπερ νόμιμος μοῖρα καλεῖται, καὶ ὅπερ ἂν μὲν 4 ἢ ἧττονες κληρονομικαὶ μερίδες ὑπάρχωσιν εἶναι τὸ τρίτον, ἐὰν δὲ πλείονες τῶν 4, τὸ ἥμισυ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικῆς μερίδος· ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἀπωτέρων κατιόντων οἷον ἐγγόνων, κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην, ἐὰν ἡ ἐξ ἀδιαθέτου μερὶς ἑκάστου εἶναι τὸ τέταρτον ἢ πλέον τῆς ὅλης περιουσίας ἡ νόμιμος μοῖρα εἶναι τὸ τρίτον τῆς ἐξ ἀδιαθέτου, ἐὰν δ' ἦναι μικροτέρα τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὅλης περιουσίας, ἡ νόμιμος μοῖρα ἀνέρχεται εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου.

Δικαίωμα νομίμου μοίρας ἔχουσι,

α', ἅπαντες οἱ κατιόντες τοῦ ἀποβιώσαντος, οἱ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι αὐτοῦ ὄντες. Οἱ κατὰ πλήρη υἱοθεσίαν θετοὶ καὶ οἱ εἰσποιηθέντες αὐτεξούσιοι ἔχουσι δικαίωμα νομίμου μοίρας ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ θετοῦ πατρός, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ φυσικοῦ, τοὐναντίον δὲ τὰ κατ' ἀτελῆ υἱοθεσίαν τέκνα. Οἱ παρὰ γυναικὸς ὁπωσδήποτε υἱοθετηθέντες ἀπολαύουσι νομίμου μοίρας ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς θετῆς μητρός, τὰ δὲ νόθα τέκνα ἐπὶ μόνης τῆς περιουσίας τῆς μητρὸς αὐτῶν.

β', πάντες οἱ ἀνιόντες, οἱ κατὰ βαθμὸν ἐγγύτεροι καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι τοῦ ἀποβιώσαντος. Ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦ εἰσποιηθέντος αὐτεξουσίου καὶ τοῦ κατὰ πλήρη υἱοθεσίαν θετοῦ, ἂν μὲν

ποτε νὰ ἐξάγηται ἡ ἔνστασις ἐκ τῶν ἐκφράσεων αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, L. 34 Εἰσ. de leg. (2.20) Lex 15 C. de test. (6.23), τοιαύτη δὲ πρόθεσις τοῦ συντᾶξαι διαθήκην καὶ ἐνστῆναι κληρονόμους εὕρηται ἐν τῷ προκειμένῳ ἐγγράφῳ, ἐν ᾧ ὁ διαθέτης λέγει « ..... ἀπεφάσισα νὰ κάμω τὴν παροῦσάν μου διαθήκην ἵνα διαθέσω καὶ διατάξω τὴν κινητὴν περιου-

---

οὗτος διατελῇ ὑπεξούσιος τῷ θετῷ πατρὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποβιώσεως αὐτοῦ, δικαίωμα νομίμου μοίρας ἔχουσιν ὁ θετὸς πατὴρ καὶ ἡ φυσικὴ μήτηρ, ἂν δὲ τοὐναντίον ἦναι αὐτεξούσιος μόνον οἱ φυσικοὶ γονεῖς αὐτοῦ.

γ', οἱ ἀμφιθαλεῖς ἢ ὁμοπάτριοι ἀδελφοί, ἀλλὰ μόνον ἂν ἐν τῇ διαθήκῃ ἐγράφη κληρονόμος πρόσωπον αἰσχρόν.

Πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς νομίμου μοίρας συναριθμοῦνται πάντες ὅσοι ἤθελον προσέλθῃ ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὴν κληρονομίαν ἂν μὴ ὑπῆρχε διαθήκη, καὶ ὁ ἀπόκληρος καὶ ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα καὶ οἱ ἀτελῶς υἱοθετηθέντες. Ἡ νόμιμος μερὶς ὑπολογίζεται ἐπὶ τῆς καθαρᾶς τοῦ κληρονομουμένου περιουσίας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν χρεῶν καὶ τῆς δαπάνης διὰ τὴν κηδείαν αὐτοῦ· καταλογίζονται δ' εἰς αὐτὴν τὰ παρὰ τοῦ διαθέτου δοθέντα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ προὶξ καὶ ἡ πρόγαμος δωρεά.

Τοὺς ἀναγκαίους κληρονόμους αὐτοῦ κατιόντας ἢ ἀνιόντας ὁ διαθέτης ὑποχρεοῦται νὰ ἐγκαταστήσῃ ἢ νὰ ἀποκληρώσῃ ἕνεκα λόγων ὁριζομένων ὑπὸ τῆς 115 Ἰουστινιανείου Νεαρᾶς ἐν κεφ. γ', διότι ἄλλως ἡ διαθήκη ἀκυροῦται ὡς ἄστοργος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν, ἐπερχομένης τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς, ἔρρωται δ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ κληροδοτήματα καὶ τὰς λοιπὰς διατάξεις αὐτῆς. Ἐπίσης οἱ ἀδελφοί, ὧν προυτιμήθη αἰσχρὸν πρόσωπον δικαιοῦνται νὰ προσβάλωσι διὰ τῆς μέμψεως τὴν μὴ μνημονεύσασαν ἢ παρανόμως ἀποκληρώσασαν αὐτοὺς διαθήκην. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ὁ ἀναγκαῖος κληρονόμος ἐγράφη μὲν ὡς τοιοῦτος ἐν τῇ διαθήκῃ, ἀλλ' εἰς ὑπέλαττον τοῦ κατὰ νόμιμον μερίδα ὀφειλομένου, τότε ἡ μὲν διαθήκη δὲν προσβάλλεται, ἀλλ' ὁ κληρονόμος ἔχει προσωπικὸν δικαίωμα, ἵνα ζητήσῃ τὴν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου μερίδος αὐτοῦ. Περὶ τούτων ὅρα καὶ § 3

σίαν μου .... ἅπαντα διατίθημι καὶ ἀφίνω ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ ...... εἰς τοὺς ὑπηρετήσαντας κτλ. Ὅθεν διορίζω νὰ λάβωσιν αὐτὰ ἅπαντα τὰ εἰρημένα ὁ Δ. Φ., ἡ Ε. Μ. καὶ ὁ Π. Α. κτλ. αὕτη ἐστὶ ἡ τελευταία μου βουλὴ καὶ γνώμη καὶ καθολικὴ θέλησις ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κτλ. ......», ἐξ ὧν ἐκφράσεων προφανῶς δείκνυται ὅτι ὁ διαθέτης ἐβούλετο συντάξαι διαθήκην καὶ διέθετο ὑπὲρ τριῶν ἀτόμων τὴν κινητὴν αὐτοῦ περιουσίαν· αὕτη δὲ ἡ ἔνστασις ἱκανὴ καὶ νόμιμός ἐστι, L. § 1, 5 de hered. inst. (28, 5), καὶ ἔτι μᾶλλον ἀφοῦ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει ἥ τε νῦν ἄγνοια τῶν ἀπαιτουμένων διατυπώσεων καὶ ἡ ἔννοια μεθ' ἧς ἡ τελευταία τοῦ ἀποβιώσαντος βούλησις περιβάλλεται. Μ. Σ. 29 (1867).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐναγουσῶν ὅτι ἡ ἐναγομένη θεωρεῖται ἀπόκληρος καθὸ συζευχθεῖσα μεθ' ἑτεροδόξου, διότι κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε. ι', Θ.), οἱ γονεῖς δικαιοῦνται ν' ἀποκληρώσωσι τὸ τέκνον ὃ ἐξώμοσε τὴν θρησκείαν αὐτῶν, ἀλλ' ὁ συζευγνύμενος μεθ' ἑτεροδόξου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξομόσας, καίτοι τῶν τοιούτων γάμων μὴ ἀναγνωριζομένων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Μ. Σ. 9 (1873).

Κατὰ τὸν νόμον δὲν ἐπιτρέπεται τοῖς γονεῦσι τὸ ἀποκληροῦν τὰ ἴδια τέκνα, ἀλλ' ἐπὶ μόνοις τοῖς ἐν αὐτῷ μνημονευομένοις λόγοις, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται καὶ ἡ ἰδιοτροπία. Μ. Σ. 6 (1873).

Οὐκ ἔρρωται ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐναγόντων ὅτι ὁ διαθέτης κατέστησε κληρονόμον αὐτοῦ πρόσωπον ἄγνωστον, εἰπὼν ὅτι καθιστᾷ κληρονόμον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Παῦλον, ἐνῷ δὲν εἶχεν υἱὸν φυσικὸν μήτε θετόν, ὡς μὴ ὑπάρχοντος ἐπισήμου ἐγγράφου υἱοθεσίας, διότι ὁ διαθέτης παραλαβὼν τὸ ἐναγόμενον βρέφος δύο ἡμερῶν καὶ ἐπιμεληθεὶς περὶ τῆς βα-

πτίσεως, διατροφῆς, ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ, εἶχε πάντοτε παρ' ἑαυτῷ καὶ ἐθεώρει καὶ ἐνόμιζεν υἱὸν αὐτοῦ, δοὺς καὶ τὸ ἴδιον ἐπώνυμον, οὗτινος ἀνέκαθεν ἐποιεῖτο χρῆσιν, ὥστε ἐκ τῆς διαθήκης ἐξάγεται σαφῶς ὅτι ὁ διαθέτης ἐγκατέστησε κληρονόμον αὐτοῦ τὸν Παῦλον Γ. καὶ οὐχὶ πρόσωπον ἄγνωστον. Μ. Σ. 4 (1878).

Δὲν εἶναι ἀκυρωτέα ἡ διαθήκη τοῦ ἀποβιώσαντος, ὡς μὴ περιέχουσα ἔνστασιν κληρονόμου, διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ πάλαι ἀπητεῖτο ἀναγκαίως ἡ ἔνστασις κληρονόμου, σκοπὸς δὲ τῆς διατάξεως ταύτης ἦν ὅπως ὁ ἔχων ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος ἀπευθύνεται πρὸς τὸν κληρονόμον, ἀλλ' ἐπειδὴ βαθμηδὸν ἐμετριάσθη ἡ αὐστηρότης τῶν διατυπώσεων, αἵτινες ἀπητοῦντο ἐν τῇ διαθήκῃ, κατὰ δὲ τὸν Ἰουστινιανὸν εἶναι πλέον ἀδιάφορον διὰ ποίων λέξεων γράφεται ὁ κληρονόμος, ἀρκεῖ ὅπως ἐκ τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ ἐξάγηται ἡ πρόθεσις τοῦ διαθέτου, ἐνταῦθα δ' ὁ ἀποβιώσας γράψας κληροδοτήματα εἰς ὡρισμένα μέρη ἐπήνεγκεν ὅτι ἀφίνει τὴν λοιπὴν αὐτοῦ περιουσίαν πρὸς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, μολονότι ἄλλως ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ διορισμὸς ἐκτελεστῶν ἀναπληροῖ τὴν ἔνστασιν κληρονόμου, δυναμένων τῶν ἐχόντων ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς περιουσίας νὰ στραφῶσι κατ'αὐτῶν, ὡς ἔπραξαν καὶ οἱ ἐκκαλοῦντες, κινήσαντες τήν τε ἀγωγὴν καὶ τὴν ἔφεσιν αὐτῶν κατὰ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης.

Μ. Σ. 10 (1879).

Ἕκαστος κύριος ὢν ἀπόλυτος τῆς περιουσίας αὐτοῦ, δύναται ἐνόσῳ ζῇ ἵνα μεταβάλῃ θέλησιν καὶ ἀνακαλέσας τὴν προγεγονυίαν διαθήκην νὰ συντάξῃ ἑτέραν, ἐκτὸς ἂν διατελῇ εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως. Μ. Σ. 108 (1888).

Ὑπεβλήθη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἡ ἑξῆς ἐρώτησις: «Μη-

τρὸς ἐγκατασταθείσης κληρονόμου ἐν διαθήκῃ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, διαθέτοντος τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ ξένων προσώπων καὶ ἐγκαταλιμπάνοντος εἰς τὴν μητέρα του τὴν νόμιμον μερίδα της, ζητεῖται ὁποία ἐστὶν ἡ νόμιμος αὕτη τῆς μητρὸς μερίς, ὑπαρχόντων καὶ ἀδελφῶν τοῦ κληρονομουμένου, μὴ μνημονευομένων ἐν τῇ διαθήκῃ» Ἀπαντῶμεν ὅτι τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἐν τῇ ριη′ Νεαρᾷ ὁρίσαντος τὴν νόμιμον μερίδα τοῦ τέκνου, ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἀποβιώσας ἀνιὼν ἑνός ἐστι παιδὸς πατὴρ ἢ δυοῖν ἢ τριῶν, εἰς τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων γονέων καὶ νομοθετοῦντος, «τούτου κρατοῦντος ἐφ᾽ ἁπάντων τῶν προσώπων ἐφ' ὧν ἐξ ἀρχῆς ὁ τοῦ πάλαι τετάρτου τῆς inoffi- cioso νενομοθέτηται λόγος»,τοῦ δὲ Ἀρμ.ἐν βιβλ.Ε.0′,10-13, λέγοντος «ὅτι ἀναγκαίως καὶ ὁ ἄπαις ἀποθνήσκων φαλκίδιον ὀφείλει τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας αὐτοῦ» καὶ «πάλιν θυγατρὸς ἀτέκνου τελευτησάσης ἐπὶ διαθήκῃ καὶ ἀμφιβολίας γενομένης περὶ τὸ σύμφωνον ὁ Μάγιστρος διὰ τὸ συμπαθὲς ἔκρινεν ἵνα λάβῃ ὁ πατὴρ τὸ τρίτον οὐ τῆς προικὸς ἀλλὰ τῆς πάσης περιουσίας τῆς θυγατρός»· καὶ αὖθις «υἱὸς τελευτῶν καὶ διαθήκην γράφων δι᾽εὐτελοῦς ληγάτου τῶν γονέων ἐμνήσθη καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ πλειόνων τούτους ἀξιῶσαι ἀπέδωκε τὸ μηδὲν παρ᾽ αὐτῶν ἀπενέγκασθαι πώποτε, καὶ τὰ πολλὰ πάνυ τούτοις περιὼν χορηγῆσαι· ἀλλὰ τὸ ἡμαρτημένον ἐκείνου δικαστικὸν τοῦ Μαγίστρου διωρθώσατο ψήφισμα, τὸ γ′ τῆς πάσης περιουσίας τούτου τόν γε πατέρα καὶ τὴν μητέρα νομικαῖς ἐπιταγαῖς ἀπολαβεῖν βεβαιώσαν», ἡ νόμιμος τῆς μητρὸς μερὶς ἐστὶ τὸ τρίτον τῆς καθαρᾶς περιουσίας τοῦ κληρονομουμένου μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν χρεῶν αὐτοῦ, καθόσον μάλιστα οἱ ἀδελφοὶ ἐνταῦθα οὐκ ἔχουσι

τὸ δικαίωμα τῆς μέμψεως κατὰ τὸν νόμον. Εἰς ἔνδειξιν τούτου ἐξεδόθη ἡ παροῦσα νομικὴ ῥήτρα φέρουσα καὶ τὴν σεβασμίαν πατριαρχικὴν ἐπιβεβαίωσιν. 23 Ἰουνίου 1888.

Κατ' ἔθιμον ἰσχῦον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μυριοφύτου ἀναγνωρισθὲν δ' ὡς πασίδηλον ὑπὸ τοῦ Ἐπισκ. Δικαστηρίου Μυριοφύτου ὁ πατὴρ ζῶν ἔτι δύναται νὰ διανείμῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ νομίμως καὶ κατὰ βούλησιν εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ νὰ καταλίπῃ διὰ διαθήκης τὴν ἐναπολειφθεῖσαν περιουσίαν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, μὴ δικαιουμένων τῶν τέκνων νὰ ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς ἢ ἑτέραν κληρονομίαν παρὰ τῶν ἐκ διαθήκης κληρονόμων.

Μ. Σ. 195 (1892).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δύο ἔγκυροι ὑπάρχουσι διαθῆκαι τοῦ αὐτοῦ διαθέτου (οὐχὶ ὅμως ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ μία τοῦ Α ἀδιαθέτου καὶ ἡ ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ διαθέτου Α καὶ ἑτέρου Β ἡνωμένως), περὶ ὧν ἄδηλον τὶς ἡ μεταγενεστέρα τῆς ἄλλης, ἀμφότεραι ἰσχύουσιν ἐκ παραλλήλου, καὶ ἡ τῆς περιουσίας διακατοχὴ δίδοται εἰς τοὺς δι' ἀμφοτέρων ἐγκαθισταμένους κληρονόμους, καθότι ἀμφότεραι αἱ δέλτοι ὑποτίθενται ὅτι ἀποτελοῦσι μίαν καὶ μόνην διαθήκην Ν 1 § 6 Δ (37.11). Μ. Σ. 200 (1893).

Ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐξετάσεως τοῦ ταὐτοχρόνου ἢ μὴ δύο διαθηκῶν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ χρόνος τῆς συντάξεως καὶ νομίμου καταρτίσεως τῶν διαθηκῶν, οὐχὶ δ' ὁ χρόνος τῆς παρακαταθέσεως ἐν τῷ συμβολαιογραφείῳ ἢ ὁ χρόνος τῆς συντάξεως τῆς περὶ παρακαταθέσεως ἐκθέσεως.

Μ. Σ. 200 (1893).

Πλημμελὴς ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη δὲν παρέχει ῥητὴν ἐγκατάστασιν κληρονόμου, διότι δὲν λέγει μὲν ῥητῶς ὁ διαθέτης ὅτι ἐγκαθίστησι

κληρονόμον αὐτοῦ τὸν δεῖνα, ἀλλ' ἐκ διαφόρων χωρίων τῆς διαθήκης σαφῶς καὶ ῥητῶς ἐξάγεται ἡ τελευταία αὐτοῦ βούλησις ὅπως ἡ περιουσία αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰδίου καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητα τῶν κοινῶν ἐλεῶν τῆς πόλεως Ἰωαννίνων καὶ μείνῃ περιουσία αὐτῆς, τουτέστι προσωρινῶς μὲν ἐγκαθίστησι κληρονόμον τὴν σύζυγον αὐτοῦ, μέχρις οὗ αὕτη διατελῇ ἐν τοῖς ζῶσι, μετὰ ταῦτα δὲ τὰ κοινὰ ἐλέη τῆς πόλεως Ἰωαννίνων.

Μ. Σ. 277 (1896).

Ἡ αἴτησις τῶν καθ' ὧν ἡ ἀναψηλάφησις ὅπως ἡ Ἑ. Ὀ. κηρυχθῇ ἔκπτωτος παντὸς δικαιώματος ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὡς ἐλθοῦσα εἰς σύμβασιν μετὰ διαφόρων προσώπων ζῶντος ἐκείνου καὶ παραχωρήσασα τούτοις τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα αὐτῆς, ἀπορριπτέα ἐστι, διότι ἀργοῦσα περιῆλθεν εἰς ἀχρηστίαν ἡ διάταξις τοῦ νόμου, ἣν ἐπικαλοῦνται οἱ ῥηθέντες καὶ καθ' ἣν ἡ περιουσία τοῦ δωροῦντος αὐτὴν εἰς τρίτους κληρονόμους ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ζῶντος συγγενοῦς αὐτοῦ ἀφαιρεῖται μὲν ἀπ' αὐτοῦ, περιέρχεται δὲ εἰς ὄφελος τοῦ δημοσίου καὶ δὲν ἐφαρμόζεται σήμερον, ὡς ἀνήκουσα εἰς τὰς διατάξεις ἱστορικῆς ἐποχῆς αἵτινες ἀφεώρων τὸ δημόσιον.

Μ. Σ. 287 (1896).

§ 3.[1]

Ἡ κατὰ τῆς διαθήκης ἐναντίωσις, ὡς οἱ θεῖοι νόμοι φα-

1. Ἡ διαθήκη εἶναι ἀνέκαθεν ἄκυρος ὅταν ὁ διαθέτης στερῆται τῆς πρὸς τὸ διατιθέναι ἱκανότητος, ὅταν δὲν ἐτηρήθησαν αἱ κατὰ τὸν νόμον ἀπαιτούμεναι διατυπώσεις, κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς,

σι παρὰ τοῦ ἀμνημονεύτου κινεῖται, ἡ δὲ μέμψις παρὰ τοῦ ἔλαττον τοῦ φαλκιδίου λαμβάνοντος.

Γρ. Π. Σ. 1740 Κ. Κριτίου σ. 208).

Ἡ προγενεστέρα διαθήκη ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς μεταγενεστέρας τελείας οὔσης. Γρ. Π. Σ. 1740 Κ. Κριτίου, σ.208.

Καὶ διαθήκη καὶ κωδίκελλος ἂν ἦτο τὸ προκείμενον ἔγγραφον, πάλιν ἀναιρεῖται μὲ τὴν δύναμιν τῆς δευτερογενοῦς αὐτῷ καὶ γνησίας ὡς εἴρηται διαθήκης, «οἱ πρὸ τῆς διαθήκης γὰρ οὐκ ἰσχύουσιν εἰ μὴ βεβαιωθῶσιν ἐν αὐτῇ ἢ μεταγενεστέρῳ κωδικέλλῳ ἢ ἄλλως ἀποδειχθῇ ὁ διαθέμενος βουληθεὶς αὐτοὺς ἐρρῶσθαι» εὔδηλον δ'εἶναι ὅτι ὁ μακαρίτης ἐν τῇ διαθήκῃ του διόλου ἀμνημόνευτον καταλεί-

---

καὶ ὅταν ὁ γεγραμμένος κληρονόμος στερῆται τῆς πρὸς τὸ μνημονεύεσθαι ἱκανότητος.

Ἡ ἀρχικῶς ἔγκυρος διαθήκη ματαιοῦται ἐὰν ἅπαντες οἱ γεγραμμένοι κληρονόμοι καὶ οἱ ὑποκατάστατοι αὐτῶν ἀποβιώσωσι πρὸ τοῦ διαθέτου, ἢ πρὸ τῆς ἀποκτήσεως ἢ παραπομπῆς τῆς κληρονομίας, ὡς καὶ ἂν καταστῶσιν ἀνίκανοι πρὸς τὸ κληρονομεῖν, ἀποποιηθῶσι τὴν κληρονομίαν, ἢ ἀτονήσῃ ἡ αἵρεσις ὑφ' ἣν ἐγράφησαν.

Κατ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς περιπτώσεις ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχή, ἀκυρουμένων πασῶν ἐν γένει τῶν διατάξεων τῆς διαθήκης. Περὶ ἄλλων λόγων ἀκυρότητος τῆς διαθήκης ὅρα § 2.

Ἡ ἔγκυρος διαθήκη ῥήγνυται καὶ δι' ἀνακλήσεως, τοῦ διαθέτου ἀπολύτως δικαιουμένου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ν' ἀνακαλέσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἢ τινας τῶν διατάξεων αὐτῆς ὡς ἀκολούθως:

α') Διὰ συντάξεως μεταγενεστέρας ἐγκύρου· ἐὰν μεταξὺ πλειόνων διαθηκῶν τοῦ αὐτοῦ διαθέτου δὲν ὑφίσταται ἡ κατὰ χρόνον προτεραιότης, ἰσχύουσι πᾶσαι ὡς μία καὶ μόνη διαθήκη.

β') Ἔργῳ, διὰ καταστροφῆς τοῦ ἐγγράφου τῆς διαθήκης, διαγραφῆς τῶν ἐν αὐτῇ κτλ.

γ') Διὰ δηλώσεως περὶ ἀνακλήσεως αὐτῆς, βεβαιουμένης διὰ τριῶν μαρτύρων ἢ διὰ πράξεως δικαστικῆς, καὶ γινομένης μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης.

πει τὸ γράμμα ἐκεῖνο καὶ μηδὲ ἀναφορὰν οὐδαμοῦ ποιεῖται.
Γρ. Πατρ. Νδρίου 1816.

Πᾶσα προγενεστέρα διαθήκη καὶ ἔγγραφος οὖσα ἀνατρέπεται διὰ μεταγενεστέρας τελευταίας διατάξεως τοῦ αὐτοῦ διαθέτου. (Ἀρμ. Ε. Α. 39). Μ. Σ. 50 (1867).

Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι διὰ τῆς προβαλλομένης διαθήκης διατίθεται περιουσία ἀλλοτρία, τοῦτο κατὰ νόμον δὲν ἀνατρέπει τὴν διαθήκην. Μ. Σ. 20 (1869).

Ἡ προκειμένη διαθήκη εἶναι προσβλητέα ἐπίσης καὶ διότι δι᾽ αὐτῆς καθίσταται καθολικὴ μὲν κληρονόμος τῆς διαθέτιδος ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, ὡς ἁπλῆ δὲ κληροδόχος μνημονεύεται ἡ μονογενὴς αὐτῆς θυγάτηρ καὶ νόμιμος κληρονόμος. Μ. Σ. 6 (1873).

Μὴ μνημονευομένου ἐν διαθήκῃ πατρικῇ τέκνου τινός, ἡ διαθήκη αὕτη ἀκυροῦται ὡς ἀφιλόστοργος καὶ ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχή. Μ. Σ. 7 (1874).

Ὁ νόμος δὲν χορηγεῖ τοῖς ἀδελφοῖς τὴν κατὰ τῆς διαθήκης τῶν ἀδελφῶν μέμψιν, εἰ μὴ ὁσάκις κληρονόμος ἐγράφη αἰσχρὸν πρόσωπον. Μ. Σ. 6 (1874).

Ἀκυρουμένης τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὡς μὴ ἔχοντος τοῦ ἐφεσιβλήτου τὸ δικαίωμα ὅπως παραστῇ ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ, μηδεμιᾶς δ᾽οὔσης ἀντιδικίας, τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ἵνα λάβῃ αὐτεπαγγέλτως ὑπ᾽ ὄψιν τὰς ἐναντίον τῆς διαθήκης ὡς ἀκυρωτέας ἐνστάσεις τοῦ ἐφεσείοντος. Μ. Σ. 4 (1876).

Εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον, ἑπομένως καὶ εἰς τὸν σύζυγον ἐπιτρέπεται νὰ προσβάλῃ ὡς ἄκυρον τὴν διαθήκην τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὅστις ὅμως δὲν δύναται νὰ κινήσῃ κατ᾽ αὐτῆς μέμψιν. Μ. Σ. 6 (1876).

Πᾶς δ᾽ ἔχων νόμιμον συμφέρον δικαιοῦται ἵνα προσβά-

λῃ διαθήκην τινὰ εἴτε ὡς πλαστήν, εἴτε ὡς περιέχουσαν ἀτελείας, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἐπέρχεται ἡ ἀνατροπὴ αὐτῆς, ἡ δὲ διάταξις τοῦ Ἀρμενοπούλου (Ε,Ϛ'.1), καθ' ἣν εἰς τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς πλὴν γονέων, παίδων καὶ ἀδελφῶν δίδεται τὸ δικαίωμα ἵνα προσβάλωσι διαθήκην τινὰ ὡς πλαστήν, οὐδὲν ἄλλο προτίθεται ἢ τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἀπὸ τοῦ κινεῖν μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ τίτλου, ὅς ἐστιν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς διατάξεως, δὲν ἀποκλείει ὅμως αὐτοὺς τοῦ δικαιώματος τῆς προσβολῆς αὐτῆς ὡς πλαστῆς, ἤτοι ὑπὸ γενικωτέραν ἔννοιαν ἐχούσης πᾶν εἶδος ἀκυρότητος.

Μ. Σ. 20 (1877).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε. Ϛ') τὴν τῆς ἀφιλοστόργου διαθήκης κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ δωρεᾶς μέμψιν δικαιοῦνται νὰ ἐγείρωσι μόνον οἱ παῖδες, εἰς μίαν δὲ μόνον περίστασιν καὶ οἱ ἀδελφοί, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἄπορος καὶ ἄπροικος χήρα. Μ. Σ. 16 (187?).

Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ἐφεσείοντες διὰ τῆς ῥηθείσης ἐξοφλήσεως ἀπεδέχθησαν τὴν διαθήκην, οὐχ ἧττον ὅμως, ἀφοῦ κατόπιν ἐπληροφορήθησαν ὅτι ἡ ῥηθεῖσα διαθήκη πλείστους ὅσους ἀκυρώσεως περιέχει λόγους, ὡς προϊὸν δόλου, ὁ νόμος χορηγεῖ αὐτοῖς τὸ δικαίωμα ὅπως ὡς νόμιμοι κληρονόμοι ζητήσωσι τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς καὶ διεκδικήσωσι τὴν ἐξ ἀδιαθέτου ἀνήκουσαν αὐτοῖς κληρονομίαν. (Βασιλ. Ξ', μα', 2). Μ. Σ. 20 (1877).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε, η', 75) ὁ θετὸς υἱὸς κληρονομεῖ τὸν πατέρα ἐξ ἀδιαθέτου ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ διαθήκη, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡ δὲ ὕπαρξις νομίμου διαδόχου καὶ κληρονόμου τοῦ ἀποβιώσαντος, ἤτοι τοῦ θετοῦ αὐτοῦ υἱοῦ ἀποκλείει τοὺς λοιποὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς παντὸς

δικαιώματος προσβολῆς τῆς διαθήκης, διότι τότε μόνον δύ- νανται οὗτοι νὰ προσβάλωσι διαθήκην τινά, καὶ ἐν περιπτώ- σει ἀκυρώσεως αὐτῆς ὑπεισέλθωσιν ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ κληρονομουμένου προσώπου, ὅταν δὲν ὑπάρ- χωσιν ἀπ' εὐθείας κληρονόμοι αὐτοῦ. Μ.Σ. 30 (1880).

Κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου, οἵτινες διέπουσι τὰ καθ' ἡμᾶς (Βασ. 35.14 Ν. 110. 1), ὁσά- κις ὁ κληρονόμος δὲν δηλώσῃ ἐντὸς τῆς ὡρισμένης προ- θεσμίας τὴν περὶ παραδοχῆς ἢ ἀποβολῆς τῆς κληρονομίας θέλησιν αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς ἀποδεχθεὶς τὴν κληρονομίαν.
Μ. Σ. 94 (1887).

Ἄστοργος καὶ ἑπομένως ἄκυρος εἶναι ἡ προκειμένη δια- θήκη, διότι οὐ μόνον δὲν καταλείπει ἡ διαθέτις εἰς τοὺς ἀναγκαίους αὐτῆς κληρονόμους τὴν νόμιμον μοῖραν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ ὅρος τῆς προικίσεως τῶν τέκνων αὐ- τῆς ὑπὸ τῆς κληρονόμου τῆς καὶ ἐφεσειούσης ἐξήρτηται ἐκ μόνης τῆς θελήσεως αὐτῆς. Μ. Σ. 140 (1889).

Πᾶς ὁ προτιθέμενος νὰ προσβάλῃ τὴν διαθήκην ταύτην ὀφείλει ἵνα ἀπευθυνθῇ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδί- κου Δικαστηρίου τῆς Μητροπόλεως Ρόδου, εἰς ὃ ὑπάγεται τὸ χωρίον ἔνθα συνετάχθη αὕτη, ἡ ἔνστασις δ' αὕτη, δημο- σίας τάξεως οὖσα, δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δί- κης στάσιν. Μ. Σ. 132 (1889).

Ἐπειδὴ ἐν τῇ διαθήκῃ ταύτῃ, ἧς αἰτεῖται ἐπίσημον ἀντί- γραφον ὑπολανθάνει ἡ παραποίησις ἑνὸς ὀνόματος, ὑπάρ- χουσι δὲ καὶ ἕτεραι ἐλλείψεις, ἕνεκα τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ ἀκριβὲς ἀντίγραφον, τὸ Συμβούλιον δὲν ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν ἐπισήμου ἀντιγράφου, ἐπέτρεψε δὲ τῷ αἰτοῦντι ἵνα λάβῃ ἁπλοῦν ἀντίγραφον.

Πρ. Μ. Σ. 25 Σεπτεμβρίου 1891.

Καλῶς ἐκινήθη ἡ προκειμένη ἀγωγὴ περὶ κύρους διαθήκης κατὰ τοῦ ἐναγομένου, ὄντος οὐχὶ μόνον ἁπλοῦ ἐκτελεστοῦ τῆς διαθήκης τοῦ ἀποβιώσαντος, ἀλλὰ καὶ κατόχου μέρους ἱκανοῦ τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Πρ. Μ. Σ. 26 Ἰουν. 1891.

Κατὰ τὸν νόμον (Βασιλ. 22, 15, 2, 4) ἡ διαθήκη δὲν ἀκυροῦται ἐὰν παρέλθωσι 10 ἔτη ἀπὸ τῆς συντάξεως αὐτῆς, ἐκτὸς ἐὰν ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος ὁ διαθέτης παρουσίᾳ μαρτύρων ἐδήλωσεν ὅτι δὲν θέλει νὰ ἔχῃ αὕτη κῦρος, ἐξ οὗ σύνάγεται ὅτι ὁ διαθέτης εἶναι πάντοτε ἐλεύθερος ἵνα μεταβάλῃ θέλησιν. Μ. Σ. 174 δὶς (1892).

Ἡ διαθήκη ἀνακαλεῖται διὰ συντάξεως δευτέρας ἐγκύρου διαθήκης ἀνατρεπούσης τὴν πρώτην, ἢ διὰ τῆς περὶ τούτου ἐπισήμου δηλώσεως ἐνώπιον μαρτύρων. (Ἀρμεν. Ε. α', 26). Μ. Σ. 195 (1892).

Ὁ ἀποδεχθεὶς καὶ ἐκτελέσας διαθήκην καὶ κωδίκελλον δὲν δύναται εἶτα ν' ἀνατρέψῃ τὰς ἰδίας πράξεις, προσβάλλων τὸ κῦρος αὐτῶν. Μ. Σ. 218 (1894).

Ἡ ἀγωγὴ περὶ τῆς παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἀκυρώσεως διαθήκης, οὐδενὸς ὑπάρχοντος κληρονόμου, ἐγείρεται κατὰ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης ταύτης.

Μ. Σ. 233 (1894).

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου (Κωδ. 6. 23.27 καὶ Βασ. ΛΕ'. 2.27) καὶ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν συγγραφέων, ἁπλῆ ἀνάκλησις τῆς διαθήκης δὲν ἔχει νόμιμον ἀποτέλεσμα, εἰμὴ μόνον ἐὰν ἡ περὶ αὐτῆς δήλωσις γίνῃ ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων ἢ συντασσομένης περὶ τῆς δηλώσεως δικαστικῆς ἐκθέσεως καὶ ἂν ἀπὸ τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης παρῆλθον ἤδη δέκα ἔτη, ἢ δὲν παρῆλθον μὲν εἰσέτι, μέλλουσιν ὅμως νὰ παρέλθωσι μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου.

Μ. Σ. 237 (1895).

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσιβλήτου, ὅτι ἡ ἀντίδικος παραδεξαμένη τὴν διαθήκην καὶ συναινέσασα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ὅπερ ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐνῷ ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης ἐνησχολεῖτο περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, αὕτη εἰς οὐδὲν εἶχε προβῆ μέτρον ἐναντίον τῆς διαθήκης ταύτης, τότε δὲ μόνον προσέβαλε τὸ κῦρος αὐτῆς, ὅταν ἐζητήθη καὶ ἡ ἐκ μέρους αὐτῆς καταβολὴ τῶν ἀναλογούντων μεριδίων τῆς διαθέτιδος, δὲν ἐδικαιοῦτο δὲ κατόπιν ἵνα προβάλῃ ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῆς διαθήκης, αἵτινες ἐκαλύφθησαν. Μ. Σ. 303 (1896).

§ 4[1].

Ὁ ἐναγόμενος ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης, μὴ ἐνεργήσας κατὰ τὸ ἐπιβεβλημένον αὐτῷ καθῆκον ὅλα τὰ μέσα, ὅσα χορηγεῖ αὐτῷ ὁ νόμος πρὸς διεκδίκησιν τῶν ὀφειλομένων τῷ μακαρίτῃ διαθέτῃ, ἀνηκόντων δ' ἤδη εἰς τὰ κληροδοτηθέντα μέρη, ὑπόχρεώς ἐστιν ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὸν κληροδόχον Πατριαρχικὸν Ναὸν ἐπὶ τῶν καταλειφθέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου διαθέτου δύο κληροδοτημάτων. Μ. Σ. 15 (1872).

Ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης δὲν εἶναι ἀτομικῶς ὑπεύθυ-

---

1. Ὁ διαθέτης δύναται νὰ διορίσῃ ἐν τῇ διαθήκῃ ἢ τῷ κωδικέλλῳ αὐτοῦ ἕνα ἢ πλείονας ἐκτελεστάς, λαϊκοὺς ἢ κληρικούς, ἄνδρας ἢ γυναῖκας, κεκτημένους τὴν ἱκανότητα τοῦ διεξάγειν τὰ εἰς αὐτοὺς ἀνατιθέμενα ἔργα. Οὐδεὶς ὑποχρεοῦται νὰ δεχθῇ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ὡς ἐκτελεστοῦ, ἀλλ' ἅπαξ ἀναλαβὼν δὲν δύναται πλέον ν' ἀποχωρήσῃ, ἐκτὸς ἂν ἕνεκεν εὐλόγου αἰτίας ἀποβαίνει αὐτῷ ἐπιζήμιος ἢ ἀδύνατος ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ἔργα τοῦ ἐκτελεστοῦ εἶναι ἡ ἐπίθεσις τῶν σφραγίδων καὶ ἡ ἀπογραφὴ τῆς κληρονομίας, ἄν τινες τῶν κληρονόμων ἦναι ἀνήλικοι ἢ ἀπόντες,

νος εἰς πληρωμὴν τῶν κληροδοτημάτων, ἀλλ' ἠθικῶς μόνον εὐθύνεται ἀπέναντι τῶν κληροδόχων. Μ.Σ. 91 (1887).

Ὁ ἐναγόμενος δὲν δύναται νὰ ἀποβάλῃ τὴν ἰδιότητα ἐκτελεστοῦ, ἐφ' ὅσον οἱ ἐνάγοντες ζητοῦσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης, ἐὰν δ' οὗτος ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς, τοῦτο οὐδόλως βλάπτει τὰ δικαιώματα αὐτῶν.
Πρ. Μ. Σ. 22 Ἰουνίου 1888.

Ὁ ἀντίδικος δὲν δύναται ν' ἀποβάλῃ τὴν ἰδιότητα ἐκτελεστοῦ διαθήκης, καίτοι ἐκτελέσας τὰς διατάξεις αὐτῆς, ἐνόσῳ οἱ ἐνάγοντες ζητοῦσιν τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης ταύτης μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καθ' ἣν οὐδεμία ἠγέρθη ἀμφισβήτησις κατὰ τοῦ κύρους αὐτῆς. Μ. Σ. 133 (1889).

Νόμιμός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσειούσης ὅτι, ἀποθανόντος τοῦ ἐκτελεστοῦ τῆς ἐν λόγῳ διαθήκης, τοῦ καὶ ἐνάγοντος ἐν τῷ πρωτοδίκῳ δίκῃ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ταύτην, νομίμως ἀπευθύνεται ἡ προκειμένη ἔφεσις αὐτῆς κατὰ δύο ἐκ τῶν σημαντικωτέρων κληροδόχων τῆς διαθήκης, μὴ περιεχούσης ἔνστασιν κληρονόμου, συμφώνως τῷ ἄρθρ. 99 Ἐμπ. Δικ., καθ' ὃ ἡ ἔφεσις γίνεται κατὰ τοῦ δικασθέντος ὡς ἐνάγοντος ἢ ἐναγομένου ἢ κατὰ τῶν ἐκπροσωπούντων αὐτούς, προσθείσης δ' ὅτι ἡ ἔφεσις δὲν ἦτο δυνατὸν

καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν κληροδοσιῶν· δικαιοῦται δὲ πρὸς τοῦτο ἵνα ἐπιληφθῇ τῆς κληρονομίας δικαστικῶς, ἵνα παρέμβῃ καὶ παρασταθῇ εἰς πᾶσαν δίκην ἀφορῶσαν τὸ κῦρος τῆς διαθήκης ἢ τινων διατάξεων αὐτῆς, καὶ ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τῶν κληρονόμων καὶ κληροδόχων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τῆς διαθήκης ἐπιβαλλομένων τυχὸν αὐτοῖς ὅρων.

Τὰ καθήκοντα τοῦ ἐκτελεστοῦ, εὐθυνομένου διὰ δόλου καὶ πᾶσαν ἀμέλειαν παύουσι διὰ τῆς ὁλοσχεροῦς ἐκτελέσεως τῆς διαθήκης, διὰ τοῦ θανάτου, διὰ τῆς παραιτήσεως καὶ διὰ τῆς παύσεως αὐτοῦ.

ν' ἀπευθυνθῇ καθ' ὅλην τῶν κληροδόχων πολλῶν ὄντων, καθ' ὅσον ἄλλως ὁ νόμος ἐπιτρέπει ἵνα ἡ ἔφεσις ἀπευθύνηται οὐχὶ καθ' ὅλων τῶν ὁμοδίκων ἀλλὰ κατά τινων ἐξ αὐτῶν. Μ. Σ. 303 (1896).

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1[1].

Ἐν τῇ διατροφῇ ἐξυπακούεται πλὴν τῆς τροφῆς καὶ ἡ κατοικία, ὁ ἱματισμὸς καὶ ἡ θέρμανσις, δέον ἐπομένως ὅπως τὸ ποσὸν τῆς διατροφῆς ἐπαρκῇ εἰς ὅλα ταῦτα τὰ ἀντικείμενα. Μ. Σ. 128 (1889).

Ὁ ἀνήρ, γενόμενος ὑπαίτιος τῆς λύσεως τοῦ γάμου καὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ ἐπιβληθείσης ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοπικῆς διαστάσεως, ὑποχρεοῦται κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς διατροφὴν τῆς τέως συζύγου αὐτοῦ, ἥτις οὐδόλως ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα αὐτῆς τοῦτο, εἰ καὶ δὲν ἐζήτησεν αὐτὸ πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐσκέψατο τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, διότι κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Α. γ'. 1),

1. Ὅρα σελ. 40 καὶ «**Ἐντέλεσιν**».

οὐδεμία ἀγωγὴ παραγράφεται ἐνόσῳ δὲν παρῆλθεν ὁ ὡρισμένος τῆς παραγραφῆς χρόνος. Μ. Σ. 34 (1885).

Ὁ σύζυγος ὀφείλει διατροφὴν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς διαστάσεως αὐτῶν.
Μ. Σ. 62 (1886).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ ὀφείλει ἵνα χορηγῇ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν αὐτῆς κατάστασιν διατροφήν. Μ. Σ. 107 (1888).

Νόμιμός ἐστιν ἡ ὑπὸ τῆς ἐναγούσης ἀπαίτησις διατροφῆς οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς, διότι εὐθύνεται ὡς ἐγκαταλείψασα τὸν συζυγικὸν οἶκον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπὸ τοῦ τέως συζύγου αὐτῆς ὑποβληθείσης ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησ. Δικαστηρίου ἀνταγωγῆς, καθ' ἣν οὗτος ἀφ' ἑνὸς δηλώσας ὅτι συνεχώρησε τῇ συζύγῳ αὐτοῦ διὰ τὴν πρᾶξιν ἐκείνην, προσῆψεν αὐτῇ ἀφ' ἑτέρου τὴν κατηγορίαν τῆς ἐν ξέναις οἰκείαις διαμονῆς καὶ ἀνοικείου διαγωγῆς, ἣν μὴ δυνηθεὶς ἀποδεῖξαι κατέστη ὑπαίτιος τῆς λύσεως τοῦ γάμου. Μ. Σ. 123 (1888).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ κατὰ νόμον εἶναι ὑπόχρεως ἵνα φέρῃ ἅπαντα τὰ βάρη αὐτοῦ, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ διατροφὴ τῆς γυναικός, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ἀφ' ἧς ὁ σύζυγος ἔπαυσε χορηγῶν αὐτῇ τοιαύτην.
Μ. Σ. 128 (1889).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐφεσίβλητος ἤθελεν ἀρνηθῇ νὰ παραλάβῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, εἶναι ὑπόχρεως εἰς διατροφὴν αὐτῆς, ἐν ᾗ συμπεριλαμβάνεται ἡ κατοικία, ἡ τροφὴ καὶ ὁ ἱματισμός, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν τέκνον, ὃν τριετὲς καὶ χρῆζον μητρικῆς περιθάλψεως δέον ἵνα, ἕως οὗ εὑρίσκεται ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ,

διαμένῃ παρὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, χορηγοῦντος ἐπίσης τοῦ ἀνδρὸς τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ. Ί. Σ. 90 (1889).

Ὁ σύζυγος καὶ πατὴρ εἶναι ὑπόχρεως κατὰ νόμον ἵνα χορηγῇ οὐ μόνον τὰ πρὸς διατροφὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς διατροφὴν τῶν τέκνων αὐτοῦ ὡς καὶ τὰ τοῦ τοκετοῦ ἔξοδα.

M. Σ. 172, 187, 194 (1892).

§ 2.[1]

Ὁ ἀνὴρ διατελεῖ ὑπόχρεως διὰ τὰ εὔλογα χρέη εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ἡ γυνὴ ὑποκύπτει πρὸς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας. M. Σ. 35 (1862).

Οὐδόλως δικαιοῦται ἡ διαληφθεῖσα ἢ ὁ πατὴρ αὐτῆς ν' ἀπαιτῇ ὑπὲρ ἑαυτῆς ἔξοδα διατροφῆς παρὰ τοῦ πρώην συζύγου αὐτῆς, ἀφοῦ οὗτος δὲν ἀπέβαλεν αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκείνη ἀνεχώρησεν ἐξ αὐτῆς καὶ διὰ τῆς ἐπιμονῆς της ὅπως μὴ ἐπανέλθῃ τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτήν, προὐκάλεσε τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν. M. Σ. 6 (1872).

Τότε μόνον ἡ γυνὴ δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ συζύγου της διατροφήν, ὅταν οὗτος ἀπέβαλεν αὐτὴν τῆς συζυγικῆς οἰκίας ἢ ἐγκατέλιπεν αὐτήν, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀνακόπτων ἐγκατέλιπε τὴν

---

1. Ὁ σύζυγος, ὡς φέρων τὰ βάρη τοῦ γάμου, ὀφείλει νὰ διατρέφῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Βασ. 107 § 3 (29.1), Ἀρμ. § 6 (2.3), καὶ καθ' ἣν ἔτι περίπτωσιν ἡ σύζυγος ἀπεμακρύνθη τῆς συζυγικῆς οἰκίας, ἐὰν ὅμως ἠναγκάσθη εἰς τοῦτο ἕνεκα τῆς κακῆς πρὸς αὐτὴν συμπεριφορᾶς τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἕνεκα τῆς ὁποίας κατέστη ἀφόρητος ἡ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς συμβίωσις. (Ἀπ. Ἀρ. Πάγου Ἀθηνῶν 140 (1874) καὶ 256 (1875).

σύζυγόν του εἰς Ἀδριανούπολιν, ἀλλ' ἐλθὼν ἐνταῦθα δι' ὑποθέσεις του προσεκάλεσε καὶ ταύτην νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νέαν συζυγικὴν οἰκίαν, αὕτη δὲ μὴ ὑπακούσασα εἰς τὴν συζυγικὴν ταύτην πρόσκλησιν, οὐδὲν ἔχει διατροφῆς δικαίωμα· ἐὰν δ' ἡ οἰκία, ὡς ἰσχυρίζεται, εἰς ἣν προσεκάλεσεν αὐτὴν δὲν ἦτο ἁρμοδία αὐτῇ πρὸς οἴκησιν, ὤφειλε νὰ δηλώσῃ τῇ ἁρμοδίᾳ ἀρχῇ ὅτι εἶναι μὲν πρόθυμος νὰ συνοικήσῃ τῷ συζύγῳ, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τὸ πράξῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ. Μ. Σ. 13 (1873).

Ἐπειδὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ ἐστιν ὑπόχρεως εἰς διατροφὴν τῆς ἰδίας αὐτοῦ συζύγου, κατὰ συνέπειαν ὁ ἐναγόμενος σύζυγος ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τῇ ἐνάγοντι τὰς ἐπὶ ὀκτάμηνον γενομένας παρ' αὐτοῦ δαπάνας εἰς ἰατρούς, φάρμακα καὶ διατροφὴν τῆς συζύγου αὐτοῦ. Μ. Σ. 19 (1875).

Ὅταν ὁ ἀνὴρ ἀποβάλῃ τῆς οἰκίας τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ὁ χορηγῶν αὐτῇ εἴτε δάνεια πρὸς διατροφὴν εἴτε τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα δικαιοῦται ἵνα ἀπαιτήσῃ ταῦτα παρὰ τοῦ ἀνδρός. Μ. Σ. 21 (1877).

Ὁ ἐναγόμενος σύζυγος εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὴν πληρωμὴν ἐξόδων κηδείας καὶ μνημοσύνου τῆς συζύγου αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐξόδων νοσηλείας αὐτῆς, διότι ταῦτα περιλαμβάνονται ἐν τῇ διατροφῇ. Μ. Σ. 21 (1877).

Δὲν ὑπάρχει λόγος πρὸς ἐπιψήφισιν διατροφῆς, μὴ ἐπιλυθέντος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ζητήματος τίς τῶν συζύγων ἐστὶν ὁ ὑπαίτιος τῆς διαταράξεως τῆς συζυγικῆς ἁρμονίας. Ι. Σ. 68 (1887).

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ ἐνάγουσα ἔχει δικαίωμα ἢ οὐ εἰς ἀπαίτησιν διατροφῆς, ἐπειδὴ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐξήρτηται ἐκ τοῦ ζητήματος ἐὰν ἡ ἐνάγουσα ἐγκατέλειψε τὴν συζυγικὴν ἑστίαν ἢ ὁ ἐναγόμε-

νος ἀπεμάκρυνεν αὐτήν, οὗτινος ὅμως ἡ λύσις διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ αὕτη ἀνηνέχθη ὅτι ἐδικάσθη ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου ἐν τοῖς Πατριαρχείο ς Δικαστηρίου καὶ πρωτοδίκως καὶ κατ' ἔφεσιν, ἀνέβαλε τὴν περαιτέρω διάσκεψιν εἰς τὴν προσεχῆ δικάσιμον, καθ' ἣν ἐνέκρινεν ἵνα διέλθῃ τὰς ἐπὶ τῆς συζυγικῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων ἐκδοθείσας ἀποφάσεις τοῦ τε Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ τῆς Ἰ. Συνόδου πρὸς σχηματισμὸν πεποιθήσεως ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος.

Πρ. Μ. Σ. 6 Ἀπριλίου 1888.

§ 3.

Ὁ πατὴρ ὀφείλει διατρέφειν τὰ ἑαυτοῦ τέκνα, ἔν τισι δὲ περιπτώσεσι τὴν διαζευχθεῖσαν μὲν πενομένην δὲ σύζυγον αὐτοῦ (Ἁρμ. Γ, ε', 77 καὶ 78) Ν. 8 Πανδ. de alendis.

Μ. Σ. 83 (1865).

Ἡ μήτηρ ἔχει δικαίωμα διατροφῆς παρὰ τῶν τέκνων αὐτῆς, ἡ δὲ μονομερῶς ὑφ' ἑνὸς τούτων γενομένη διατροφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, μὴ γενομένη τῇ κοινῇ συναινέσει τῶν διαδίκων, λογίζεται εἰς βάρος τοῦ διατροφέως, θεωρουμένου δωρητοῦ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, Βασ. 5. 8 α'. καὶ β'. καὶ 17 περὶ ἐγκυμ. (31. 6), Βασιλ. 34 περὶ διοικήσ. πραγμάτων (17.1). Μ. Σ. 64 (1867).

Ἡ διατροφὴ δέον νὰ καταβάλληται ἐνόσῳ ὑπάρχει ἀνάγκη αὐτῆς, ἤτοι μέχρις οὗ δὲν δύναται ὁ παῖς ἄλλοθεν πορισθῆναι τὰ πρὸς διατροφὴν ἀναγκαῖα· L. 9 de patr. pot. (8. 47), L. 1 § 19. 25. Δ, de ventr. (37. 8). Μ. Σ. 66 (1867).

§ 4.

Ἡ περὶ διατροφῆς ἀπαίτησις τῆς ἐναγούσης κατά τε τὸ

πρὸ τῆς διαζεύξεως πενταετὲς διάστημα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἅτε δὴ ῥητῶς τοῦ ἱεροῦ νόμου ἀποφαινομένου περὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων. Μ. Σ. 9 (1864).

Ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου πρὸς ἐκδίκασιν ἀγωγῆς περὶ διατροφῆς ἔνστασις εἶναι ἀπαράδεκτος κατ' ἀρχήν, διότι ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἅτινα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων, ἐν οἷς καὶ ἡ διατροφή, ὅσα μὲν φέρουσι χαρακτῆρα πνευματικὸν ἀνάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ὅσα δ' εἰσιν ὑλικὰ ὑπάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου καὶ ἑπομένως ἡ περὶ διατροφῆς ὡς ὑλικοῦ ἀντικειμένου ἐκδίκασις εἶναι ἔργον τοῦ Συμβουλίου· ἐπειδὴ ὅμως συνεστῶτος τοῦ γάμου ἡ διατροφὴ δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ αὐτοτελὲς ἀντικείμενον ἀγωγῆς, ἀναγκαίως συνεκδικάζεται μετὰ τῆς κυρίας δίκης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, ὅπερ δικάζει τὴν μεταξὺ τῶν συζύγων διαφοράν, ὡς ἔχον ἄμεσον πρὸς αὐτὴν σχέσιν, αὕτη δ' ἐστὶ καὶ ἡ ἀνέκαθεν νομολογία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου. Μ. Σ. 26 (1885).

Ὡς ἐξάγεται καὶ ἐξ ἄλλων ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τούτου καὶ ἐκ τῆς νομολογίας τοῦ Ἐκκλησιασττικοῦ Δικαστηρίου, ἐνόσῳ ὑφίσταται ὁ γάμος ἡ διατροφή, ὡς συναφὴς πρὸς τὸ πνευματικὸν μέρος τῆς τῶν συζύγων διαφορᾶς, συνεκδικάζεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ εἰρημένου δικαστηρίου, οὐχ εὕρηται δὲ παράδειγμα, καθ' ὃ ὑφισταμένου τοῦ γάμου τὸ ζήτημα τῆς διατροφῆς παρεπέμφθη πρὸς ἐκδίκασιν εἰς τὸ Συμβούλιον. Πρ. Μ. Σ. 9 Μαΐου 1888.

Ἡ διατροφὴ ὡς ὑλικὸν ἀντικείμενον ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, τοιαύτη δ' εἶναι ἀνέκαθεν ἡ

νομολογία αὐτοῦ, δικάζοντος πάντοτε περὶ διατροφῆς ὁσάκις δὲν ἐζητήθη τοιαύτη ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου. Πρ. Μ. Σ. 31 Αὐγ. 1888.

Τὰ ἱερατικὰ συμβούλια δικάζοντα τὰς συζυγικὰς διαφορὰς ἁρμόδιά εἰσιν ἵνα δικάζωσι καὶ τὸ περὶ διατροφῆς ζήτημα, ὡς συναφὲς καὶ σχετικὸν ταύταις.

Πρ. Ἱ. Σ. 13 Δεκεμβρίου 1888.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν γραφῇ τῷ Μητροπολίτῃ Κρήτης ὅτι τὸ περὶ διατροφῆς ζήτημα, συναφὲς ὂν ταῖς συζυγικαῖς διαφοραῖς, δέον ἵνα θεωρῆται ὑπὸ μόνον τῶν πνευματικῶν δικαστηρίων αὐτόθι, οὐχὶ δὲ τῶν πολιτικῶν.

Πρ. Ἱ. Σ. 13 Ἰουλίου 1889.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατροφὴν μόνον προσωρινῶς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιβάλῃ τοιαύτην ἐνόσῳ ὑφίσταται ὁ γάμος, μετὰ δὲ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ ἁρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ἀγωγῆς περὶ διατροφῆς ὑπάρχει τὸ Συμβούλιον τοῦτο, δὲν δύναται δὲ ἵνα δεσμεύσῃ αὐτὸ ἡ ἀναρμοδίως ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκδοθεῖσα καὶ παρατείνασα τὴν ὁρισθεῖσαν διατροφὴν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ κοινοῦ τῶν διαδίκων τέκνου ἀπόφασις τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου. Πρ. Μ. Σ. 12 Ἰουνίου 1891.

Ἡ περὶ διατροφῆς ἀγωγή, ἀπορρέουσα ἐκ τῆς περὶ διαζυγίου ἀποφάσεως, ἐκδικάζεται ἁρμοδίως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἐκδόντος τὴν περὶ διαζεύξεως ἀπόφασιν.

Μ. Σ, 189, 190 (1892).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τῆς Ἱ. Συνόδου ἔνστασις, καθόσον συνεστῶτος τοῦ γάμου τὸ περὶ διατροφῆς ζήτημα ἀνέκαθεν ἐδίκαζε καὶ δικάζει τό τε Ἐκκλησ. Δικαστήριον πρωτοδίκως καὶ ἡ Ἱ. Σύνοδος κατ' ἔφεσιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 2 Ἀπριλίου 1892.

Συνῳδὰ τῇ σταθερᾷ νομολογίᾳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἐκκρεμοῦς οὔσης τῆς περὶ διαλύσεως τοῦ γάμου διαφορᾶς, δικαιοῦται τὸ Ἐκκλησ. Δικαστήριον ὁρῖσαι διατροφὴν τῆς γυναικὸς ἀναλόγως τῆς καταστάσεως ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων συζύγων, μέχρι τελείας ἐκδικάσεως τῆς ἐπιδίκου ὑποθέσεως. Ἱ. Σ. 164, 172 (1895).

ΔΩΡΕΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ[1]

Ἡ ἕνεκα θανάτου δωρεὰ ἵνα ἔχῃ ἰσχὺν ὡς τοιαύτη ἀπαιτεῖται οὐσιωδῶς ὥστε, ἐὰν μὲν ὁ δωρούμενος ἔχῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς δωρεᾶς δηλ. τὰ χρήματα εἰς τὴν διάθεσιν

---

1. **Ἡ προγαμιαία δωρεὰ ἢ ἄλλως ὑπόβολον** δίδοται ὑπὸ τοῦ συζύγου ἢ τρίτου τινὸς ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τῇ γυναικί, πρὸ τοῦ γάμου ἢ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἐφ' ᾧ καὶ ἡ προὶξ δίδοται τῷ ἀνδρί, δὲν ὑπάρχει δ' ἄνευ προικός, Ἀρμ. Δ, 13. Ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν δωρηθέντων ἀκινήτων ἀπαγορεύεται, ἐκτὸς ἂν ἡ γυνὴ δοῦσα τὴν ἐπὶ ἐκποιήσει συναίνεσιν αὐτῆς ἐπαναλάβῃ ταύτην μετὰ διετίαν. Λυθέντος τοῦ γάμου θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς ἄνευ τέκνων, ἡ ἐπιζήσασα γυνὴ σὺν τῇ προικὶ λαμβάνει καὶ ἅπασαν τὴν πρὸ γάμου δωρεάν, ὑπαρχόντων δὲ τοιούτων κτᾶται τὴν ἐπικαρπίαν αὐτῆς καὶ κατὰ κυριότητα ἴσην μετὰ τῶν τέκνων μοῖραν, ὡς καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς τοῦ ἀνδρὸς περιουσίας, ἧς ἐκπίπτει εἰς β' γάμον ἐρχομένη, Νεαρ. 20 Λέοντος. Λυθέντος δὲ τοῦ γάμου θανάτῳ τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνων ἢ διαζυγίῳ, ἀλλ' ἄνευ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρός, ἡ δωρεὰ μεταβαίνει εἰς τὴν πλήρη κυριότητα αὐτοῦ, ὡς ἡ προὶξ ἐν ὁμοίᾳ περιπτώσει εἰς τὴν γυναῖκα, ἀλλ' ὑπαρχόντων τέκνων, ὁ ἐπιζῶν ἀνήρ, μὴ δεύτερον συνάπτων γάμον, λαμ-

καὶ διακατοχὴν αὐτοῦ, νὰ ἐγχειρίσῃ ταῦτα πραγματικῶς εἰς τὸν δωρεοδόχον καὶ μένωσι ταῦτα παρὰ τούτῳ μέχρι τῆς ἀποβιώσεως τοῦ πρώτου· εἰ δὲ μὴ ἔχῃ ταῦτα καὶ προτίθεται ἵνα δώσῃ αὐτῷ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπαιτῆσαι καὶ λαβεῖν ταῦτα παρὰ τῶν κληρονόμων, τότε τῆς τοιαύτης δωρεᾶς κατ' οὐδὲν διαφερούσης τῆς κληροδοσίας, «τοῖς λεγάτοις γὰρ ἔοικε» (Βασ. ΙΖ. γ. ιγ.) καὶ «ὅσα ἐστὶν ἐν τοῖς λεγάτοις ταῦτα κρατεῖν καὶ ἐν ταῖς θανάτου αἰτίᾳ δωρεαῖς»,

---

βάνει σὺν τῇ ἐπικαρπίᾳ τῆς προγάμου δωρεᾶς καὶ παιδὸς μοῖραν κατὰ κυριότητα ἐκ ταύτης καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς τῆς γυναικὸς περιουσίας. Νεαρ. 22. Ὅρα καὶ Διαζύγιον § 5.

Κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον Δ, ιγ', 1, ἂν οὐδεμία περὶ συστάσεως προγάμου δωρεᾶς ἐγένετο συμφωνία, αὕτη καὶ ἔθος κρατοῦν ἰσοῦται πρὸς τὸ τρίτον τῆς προικός· ἀπαιτεῖται δὲ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου θανάτῳ τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἔθος δὲν κρατεῖ παρ' ἡμῖν, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ περὶ θεωρήτρου, τ. ε΄, τοῦ πρὸς τὴν παρθένον σύζυγον δώρου διὰ τὴν τιμὴν τῆς παρθενίας, ὅπερ ἰσοῦται τῷ δωδεκάτῳ τῆς προικός. Ἀρμ. Δ, ιγ', 3,4.

Αἱ μεταξὺ συζύγων δωρεαὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀπαγορεύονται ὑπὸ τοῦ νόμου (Ν. 1.2 καὶ 3 Π. 24. 1), καὶ ἐπομένως ἄκυροι εἶναι, δυνάμεναι ἐν παντὶ καιρῷ ν' ἀνακληθῶσιν ὑπὸ τοῦ δωρητοῦ. Ἐπίσης ἀπαγορεύονται καὶ τὰ δωρεὰν ὑποκρύπτοντα συναλλάγματα μεταξὺ συζύγων· ἡ δὲ ὁμολογία τοῦ συζύγου περὶ ὀφειλῆς πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἀμφισβητουμένη ὑπὸ τῶν δανειστῶν τοῦ ἀνδρὸς δὲν ἐξαρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν ταύτης, διότι κατὰ τοὺς νόμους 51. Π. (24.1) Κωδ. (6.16) καὶ 48 Βασ. (38.1) λογίζεται δωρεὰ καὶ ἐπομένως ὀφείλει ἡ σύζυγος νὰ προσαγάγῃ δι' ἄλλων νομίμων μέσων τὴν ἀπόδειξιν. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου. 235 (1857).

Αἱ ἐν λόγῳ δωρεαὶ ἰσχυροποιοῦνται μόνον ἐὰν ὁ δωρεοδότης τελευτήσῃ χωρὶς ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν, ἡ δὲ κύρωσις ἀνατρέχει εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν αὕτη ἐγένετο, μὴ ἀπαιτουμένης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παραδόσεως τοῦ δωρουμένου πράγματος Νεαρὰ 162 κεφ. 1 § α'. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου. 37 (1873).

Ἡ **αἰτίᾳ θανάτου δωρεὰ** εἶναι εἶδος δωρεᾶς ἐν γένει, γινομένη

(αὐτόθι κεφ. λγ΄.), δέον ἵνα ποιήσῃ πρὸς τοῦτο τακτικὴν διαθήκην ἢ τοὐλάχιστον κωδίκελλον, ὧν οὐδὲν ἐνταῦθα ἐγένετο. Μ. Σ. 103 (1863).

Ὁ δωρητὴς δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεὰν αὐτοῦ ἕνεκεν ἀγνωμοσύνης τοῦ δωρεοδόχου, ('Αρμ. Γ, β΄, 3). Μ. Σ. 54 (1866).

Κατὰ τὸν νόμον Βασ. 1 περὶ δωρ. μνηστείας (28.3), ἐὰν ὁ ἀνὴρ δωρήσηται τῇ ἰδίᾳ μνηστῇ πράγματα ἡ δωρεὰ τε-

---

δι' ἐλπίδα φυσικοῦ θανάτου εἴτε κατὰ τὸν τύπον τῶν δωρεῶν ἐν γένει, εἴτε κατὰ τὸν τύπον τῶν κωδικέλλων, ἀλλὰ πρὸς κατάρτισιν αὐτῆς ἀπαιτεῖται ἵνα ὁ δωρεοδόχος ἀποδεχθῇ τὴν δωρεὰν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ δωρητοῦ. Κατὰ τὴν Νεαρὰν 59 Λέοντος ἡ ὑπερβαίνουσα τὰ 500 χρυσᾶ νομίσματα δωρεὰ δέον νὰ συστηθῇ ἐγγράφως, ἄλλως δὲ καὶ προφορικῶς συνιστᾶται παρόντων τριῶν μαρτύρων, τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς εἰς οὐδένα ὑποβαλλομένης τύπον, τεκμαιρομένης δ' ἐὰν ἁπλῶς ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ δωρεοδόχος μετὰ τὴν νομίμως ἐκφρασθεῖσαν πρὸς αὐτὸν παρόντα ἢ ἀπόντα προαίρεσιν τοῦ δωρητοῦ δὲν ἀπεποιήθη τὴν προσενεχθεῖσαν αὐτῷ δωρεάν. Νεαρὰ Λέοντος 50, 'Αρμ. Γ΄, α΄, 17. Αρ. Πάγου 343 (1867) Α. Π. 151 (1874).

Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ συναλλάγματος τῆς **μεταξὺ ζώντων δωρεᾶς** ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ τε δωρητοῦ καὶ τοῦ δωρεοδόχου, ἥτις δηλοῦται κατὰ τὰ ἀνωτέρω προφορικῶς ἢ ἐγγράφως καὶ ἡ παράδοσις τοῦ δωρουμένου πράγματος. Ἡ τοιαύτη δωρεὰ ἀνακαλεῖται δι' ὡρισμένους ἐν τῷ νόμῳ λόγους 'Αρμ. Γ΄, α΄, 1,2,3, οὐχὶ δ' ἁπλῶς ἕνεκεν μεταμελείας τοῦ δωρητοῦ. Ὁ ἀνακαλῶν τὴν δωρεὰν δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ ποσὸν τῆς αὐτῆς ἀλλ' ἄνευ τόκων προσωπικῶς παρὰ τοῦ δωρεοδόχου. Ἡ παρὰ τοῦ δωρεοδόχου ἀθέτησις τῶν γενομένων συμφωνιῶν παρέχει τὸ δικαίωμα τῷ δωρητῇ ἵνα ζητήσῃ ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας ἢ τὴν ἀνάκλησιν τῆς δωρεᾶς. Ἂν δὲ ἡ ἀθετηθεῖσα συμφωνία συνίσταται εἰς τὴν διατροφὴν τοῦ δωρητοῦ, οὗτος ἔχει, κατὰ τὴν ἐξαιρετικὴν διάταξιν τῶν νόμων 1 Κωδ. (8.55), Βασ. 70 (47.1), τὸ δικαίωμα τῆς διεκδικήσεως τῶν δωρηθέντων οὐ μόνον κατὰ τοῦ δωρεοδόχου ἀλλὰ καὶ κατὰ παντὸς κατόχου. 'Απ. 'Αρ. Πάγου 'Αθηνῶν. 112 (1865) 133 (1867).

τελεία ἐστίν, ὡς πρὸ τοῦ γάμου γενομένη, ἐν δὲ τῇ παρούσῃ περιπτώσει, λυθέντος τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου, νομίμως ἡ ἐναγομένη διατηρεῖ τά τε ὑπὸ τοῦ τότε μνηστῆρος αὐτῆς δοθέντα ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τρίτου προσώπου, Ἁρμ. § 19 περὶ δωρεῶν (Δ, ιδ′). Μ. Σ. 66 (1867).

Ἡ προγαμιαία δωρεὰ ἀνήκει εἰς τὴν ἀποθανοῦσαν σύζυγον καὶ κατὰ λόγον κληρονομίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς. Μ. Σ. 11 (1870).

Τοῦ γάμου λυθέντος διαζυγίῳ τὰ γαμικὰ δῶρα ἀποδίδονται τοῖς δωρησαμένοις. Μ. Σ. 8 (1872).

Ὁ ἅπαξ δωρησάμενος δὲν δύναται ν' ἀνατρέψῃ τὴν δωρεάν, ὁ δὲ λόγος ὅτι ἡ παρεμβαίνουσα καὶ δωρησαμένη ὡς διατελοῦσα ἤδη ἔγγαμος καὶ πρόκειται τυχὸν ν' ἀποκτήσῃ τέκνα οὐδὲν ἰσχύει ἐναντίον ῥητοῦ νόμου μὴ συγχωροῦντος τὴν ἀνατροπὴν τῆς δωρεᾶς· ὅπως δὲ ἀνακληθῇ δωρεά τις ὑπάρχουσι ῥητοὶ λόγοι, δι' οὓς δύναται ἵνα ἀνατραπῇ αὕτη (Ἁρμ. Γ. Β. 3), ἐξ ὧν οὐδεὶς ἔλαβε χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Μ. Σ. 15 (1875).

Κατὰ τὸ Μουκιανὸν τεκμήριον (Ἁρμ. Δ, ια′ 10) ἐὰν ἔχῃ τινὰ πράγματα ἡ γυνὴ καὶ οὐ δύναται δεῖξαι πόθεν ἔσχεν αὐτὰ ταῦτα καὶ χωρὶς ἑτέρας ἀποδείξεως ἐκ τοῦ ἀνδρὸς δοκεῖ ἔχειν ταῦτα, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς οὐδόλως ἀποδείξασα ὅτι ἔφερε προῖκα τῷ συζύγῳ, οὔτε ὅτι συνεστῶτος τοῦ γάμου ἐκληρονόμησέ τι παρά τινος ἢ ὅτι ἐξεποίησε κινητὸν αὐτῆς καθ' ἃ διϊσχυρίσθη. Μ. Σ. 75 (1866), 66 (1876).

Ἡ περὶ θεωρήτρου αἴτησις τοῦ ἐκκαλοῦντος ἀπορριπτέα ἐστί, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀργεῖ παρ' ἡμῖν ὁ νόμος οὗτος μηδέποτε καθιερωθεὶς ὑπὸ τῆς συνηθείας, ὡς λείψανον ἀρχαίας νομοθεσίας καὶ ἠθῶν ἀσυμφώνων πρὸς τὰ ἡμέτερα. Μ. Σ. 17 (1879).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ τριτανακόπτοντος ὅτι τὰ δοθέντα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου πρὸς τὴν ἀποβιώσασαν κοσμήματα δέον ἵνα περιέλθωσιν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν κληρονόμων αὐτῆς, ὡς ἀναγόμενα εἰς τὰς κοινὰς δωρεάς, αἵτινες δὲν ἀνακαλοῦνται, διὰ τὸν λόγον ὅτι ταῦτα ἐδωρήσατο ὁ ἀντίδικος τῇ γυναικὶ μεθ' ἧς συνέζη, ἀπορριπτέος ἐστὶ μηδόλως λαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν, διότι τὸ Συμβούλιον διὰ λόγους αὐστηρᾶς ἠθικῆς δὲν ἠδύνατο ὡς ἐκ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ εἰ μὴ ἵνα θεωρήσῃ, ὡς καὶ ἐξακολουθεῖ θεωροῦν, ὅτι τὰ δῶρα ἐκεῖνα ἐδόθησαν πρὸς μνηστὴν καὶ ἐπομένως ἀναλαμβάνονται παρὰ τοῦ δόντος ταῦτα, μὴ ἐπελθόντος γάμου ἕνεκα θανάτου τοῦ ἑτέρου τῶν μεμνηστευμένων.

Μ. Σ. 14 (1879).

Τὸ Συμβούλιον εἶναι ἁρμόδιον νὰ δικάσῃ περὶ δωρεῶν πρὸ ἢ ἕνεκα γάμου. Μ. Σ. 67 (1886).

Προγαμιαία δωρεὰ προσενεχθεῖσα εἰς τὴν μελλόνυμφον ὑπὸ τοῦ μελλονύμφου ἐπὶ τῷ ῥητῷ ἐν τῷ προικώῳ συμβολαίῳ ὅρῳ, ὅπως αὕτη προστεθῇ εἰς τὴν προῖκα, δὲν ἐπιστρέφεται εἰς τὸν σύζυγον, λυθέντος τοῦ γάμου διαζυγίῳ ἄνευ ὑπαιτιότητος θατέρου τῶν συζύγων, διότι ἅπαξ προστεθεῖσα εἰς τὴν προῖκα ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον αὐτῆς μέρος. Μ. Σ. 62 (1886).

Τὸ ἐμβασίδιον οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἡ προγαμιαία δωρεά, κατὰ δὲ τὴν λύσιν τοῦ γάμου περιέρχεται κατὰ κανόνα εἰς τὸν ἄνδρα ὡς ἡ προὶξ εἰς τὴν γυναῖκα. Τὸ δ' ἔθιμον ὅτι τὸ ἐμβασίδιον ἐν Καλαμωτῇ τῆς Χίου ἐστὶν ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία τῆς γυναικός, εἰς ἣν χορηγεῖται κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου, καὶ ἂν πράγματι ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ κατισχύσῃ τοῦ νόμου (Ἀρμ. Α. Λ. 24), καθ' ὃν ὅπου ὑπάρχει νόμος ὡρισμένος ἐκεῖνος πρέπει νὰ

φυλάττηται καὶ δὲν ἰσχύει τὸ παρὰ τοῦτον γενόμενον, κἂν πάνυ δικαιότατόν ἐστι. Μ. Σ. 150 (1890).

Συμφώνως τῷ νόμῳ (Ἀρμ. Δ. 14. 14), τὰ δοθέντα τῇ συζύγῳ πρὸ τοῦ γάμου λόγῳ προγαμιαίας δωρεᾶς ἀνήκουσιν αὐτῇ καὶ δὲν ἐπιστρέφονται λυθέντος τοῦ γάμου διαζυγίῳ. Μ. Σ. 194 (1892).

Δωρεαὶ μεταξὺ συζύγων δὲν ἐπιτρέπονται. Μ. Σ. 228 (1894).

ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ[1]

Τούτου χάριν ἔγνωμεν ταῖς προσηκούσαις παιδείαις καὶ τιμωρίαις αὐτὸν καθυποβαλεῖν διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ ἀφοριστικοῦ γράμματος καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων

1. Αἱ ὑπὸ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων ἐκδιδόμεναι τελεσίδικοι ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται κυβερνητικῶς ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων κυβερνητικῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων, εἰδικῶς δ' αἱ περὶ διατροφῆς ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται κατὰ τὴν ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1891 Βεζ. ἐγκύκλιον καὶ διὰ προσωπικῆς κρατήσεως τοῦ καταδικασθέντος, ἄνευ προκαταβολῆς ἐξόδων τροφοδοτήσεως αὐτοῦ.

Προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν δύνανται νὰ διατάξωσι τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια συμφώνως τοῖς ἄρθρ. 60—62 Ἐμπορ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 60ον. Ἂν ἡ γενομένη ἀπαίτησις στηρίζηται ἐπὶ δημοσίου ἐγγράφου, ἢ ἐπὶ ὑποσχέσεως ἀνεγνωρισμένης ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου, ἢ ἐπὶ προηγουμένης ἀποφάσεως μὴ ἐφεσιβληθείσης, ἐν τῇ περὶ αὐτῆς ἀποφάσει διατάσσεται καὶ ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις, μετὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης καὶ ἂν ἀκόμη ὑπο-

ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων κλπ. ἵνα ὁ ῥηθεὶς ὡς πανοῦργος καὶ δόλιος, ὡς πλεονέκτης καὶ ἄδικος, ὡς καταφρονητὴς τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων, ὡς αὐθάδης καὶ παρήκοος πρὸς τὴν ἡμετέραν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν νόμιμον ἀπόφασιν καὶ ὡς μὴ ἀποδιδοὺς τὰ τῆς ῥηθείσης ὡς ἀνωτέρω εἴρηται δίκαια (προικὸς) καὶ ὡς τῷ λόγῳ μόνον χριστιανός, τοῖς ἔργοις δ' ἀπεναντία διαπραττόμενος τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου, ἀφωρισμένος εἴη καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος, ἡ πέτρα καὶ ὁ σίδηρος λυθήσεται αὐτὸς δὲ μηδαμῶς, κληρονο-

---

6ληθῇ ἔκ τινος ἔφεσις, ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται προσωρινῶς. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὑποβάλλεται ὁ ἐνάγων εἰς προσαγωγὴν ἐγγυητοῦ, ἢ εἰς ἀσφαλείας ἐπαρκεῖς· ἂν δὲ δὲν δυνηθῇ νὰ παράσχῃ τοιαύτας, τὰ ἐπιδικασθέντα χρήματα εἰσπράττονται καὶ παρακατατίθενται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 130).

Ἄρθρ. 61ον. Ἐὰν ἀγωγή τις δὲν στηρίζεται μὲν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων λόγων, ἐπείγῃ ὅμως ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς, ἐπιτρέπεται ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις τότε μόνον, ὅταν ὁ πιστωτὴς προσαγάγῃ ἐγγυητὴν περὶ ἀποδόσεως τοῦ ἀπαιτουμένου πράγματος, ἢ ἐξασφαλίσῃ ἀρκούντως δι' ἐγγράφων, ἀποδεικνυόντων τὸ ἀξιόχρεων αὐτοῦ. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 131).

Ἄρθρ. 62ον. Ἂν τὸ δικαστήριον δὲν διατάξῃ συνάμα τὴν προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκδιδομένης ἀποφάσεως, δὲν δύναται νὰ διατάξῃ αὐτὴν διὰ μεταγενεστέρας ἀποφάσεως· ἀλλ' οἱ διάδικοι δύνανται ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου νὰ ἀπαιτήσωσι τοῦτο, πρὸ πάσης ἄλλης αἰτήσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 133).

Ἡ χρῆσις τοῦ ἐπιτιμίου τοῦ ἀφορισμοῦ, τοῦ ἀποκλεισμοῦ δηλαδὴ ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν κοινωνίας, μετ' ἀναθέματος ἢ κατάρας ἢ ἀπειλῆς τοιαύτης, συνήθης ἄλλοτε καὶ τελεσφορωτάτη πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, νῦν σχεδὸν ἐξέλιπε καὶ λίαν ὀρθῶς· διότι ὡς δι' ὑπομνήματος αὐτοῦ περὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἀφορισμοῦ (1897), μεστοῦ ἐπιχειρημάτων, ἀποδεικνύει ὁ πολυμαθὴς Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος, οἱ τοιοῦτοι ἀφορισμοὶ εἶναι ὅλως ἀντικείμενοι τῷ Εὐαγγελίῳ, τοῖς κανονικοῖς θεσπίσμασι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

μῆσαι τὴν λέπραν τοῦ γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, στένων εἴη καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ Κάϊν, ἄγγελος κυρίου καταδιώξειεν αὐτὸν ἐν πυρίνῃ ῥομφαίᾳ, σχισθεῖσα ἡ γῆ καταπίοι αὐτὸν ὡς τὸν Διαθὰν ποτε καὶ Ἀβιρὼν καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα καὶ τῶν θεομάχων ἰουδαίων, τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον τῆς δόξης, καὶ προκοπὴν μήποτε ἴδοιεν οἷς ἐργάζει ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτοῦ, ἔχων καὶ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων· ὑπάρχῃ δὲ καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν συναναστροφῆς καὶ ὁμηγύρεως καὶ μηδεὶς ἐκκλησιάσῃ αὐτὸν ἢ ἁγιάσῃ ἢ θυμιάσῃ ἢ ἀντίδωρον αὐτῷ δῷ ἢ συμφάγῃ ἢ συμπίῃ ἢ ὅλως συναναστραφῇ ἢ χαιρετίσῃ ἕως οὗ ποιήσῃ ὡς γράφομεν ἐξ ἀποφάσεως.

Γρ. Π. Σ. Ἰανουάριος 1793.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τῆς ἐγχωρίου δικονομίας τοῦ ὀφειλέτου εὑρισκομένου εἰς ἀπορίαν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ προθεσμίαν τινὰ πρὸς ἀπότισιν τῆς ὀφειλῆς αὐτοῦ. Μ. Σ. 2 (1873).

Ἐνεκρίθη ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου δι' ἧς ἐξαιτεῖται συνοδικὸν ἐπιτίμιον κατὰ τῶν εἰδότων τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ καὶ μὴ μαρτυρούντων.

Πρ. Ἰ. Σ. 20 Φεβρουαρίου 1875.

Τὸ ἐκδίδοσθαι ἐπιτίμιον μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεων δικαστηρίων εὐνομουμένων καὶ εὐθυπορούντων οὐκ ἔστιν ὀρθόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνίοτε συμβαίνει μὴ ἀποδίδοσθαι τὸ δίκαιον κατὰ χώραν διὰ τῶν συνήθων ἐνδίκων μέσων, ἐνεκρίθη ἵνα ὅταν ὁ ἀρχιερεὺς ἐξερευνῶν ἀκριβῶς πεισθῇ ὅτι τὸ δίκαιον δὲν ἀπεδόθη ὅπου ἀνήκει, δύναται ἵνα ἐκδίδῃ ἐπιτίμιον. Πρ. Ἰ. Σ. 29 Ἰουνίου 1879.

Ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις κηρύττουσα τὴν ἐφεσίβλητον γενικὸν κληρονόμον τοῦ ἀποβιώσαντος αὐταδέλφου ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων θεωρεῖται κατὰ νόμον ἐκτελέσιμος.
Μ. Σ. 89 (1887).

Νομίμως δύναται νὰ κηρυχθῇ προσωρινῶς ἐκτελεστὴ ἡ ἐκδοθησομένη ἀπόφασις, καθόσον ἡ ἀγωγὴ στηρίζεται ἐπὶ δημοσίου ἐγγράφου, ὁμολογουμένη καὶ ὑπὸ τῆς ἐναγομένης ἐπιτροπῆς. Μ. Σ. 253 (1895).

ΕΝΟΧΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Περὶ συμβάσεων.
§ 2. „ συμβουλῆς.
§ 3. „ ἀγοραπωλησίας.
§ 4. „ δανείου.
§ 5. „ ἐντολῆς.
§ 6. „ διαχειρίσεως ἀλλοτρίων.
§ 7. „ ἐνεχύρου.
§ 8. „ ἐκχωρήσεως.
§ 9. „ ὑπηρεσιῶν.
§ 10. „ ἐγγυήσεως.

§ 1.

Πᾶν συμβόλαιον ἢ ἔγγραφον φέρον τὰς νομίμους διατυπώσεις μετὰ τὰς ἐπὶ τῆς γνησιότητος αὐτοῦ ἐξακριβώσεις καθίσταται ἰσχυρὸν καὶ ἀπρόσβλητον. Μ. Σ. 45 (1863).

Ὁ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος προβαλλόμενος ἰσχυρισμός, ὅτι δῆθεν ὁ μακαρίτης Κ. ἡγούμενος ὑπέγραψε τὰς περὶ οὗ ὁ λόγος ἀποδείξεις ἕνεκα βίας ἐπενεχθείσης αὐτῷ καὶ ὅτι ἑπομένως «τὸ φόβῳ καὶ βίᾳ γενόμενον οὐκ ἔρρωται», ἐστὶν ἀνίσχυρος ὅλως καὶ ἀπαράδεκτος, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ βία,

οἷα ἐννοεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου δέον ἵνα ᾖ ἡνωμένη μετ' ἀπειλῶν σώματος, ζωῆς καὶ κινδύνου μεγίστου, «βία ἐστὶ μεγάλου πράγματος κέλευσις, ἣν οὐ δύναταί τις ἀπωθεῖσθαι, ἤγουν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀποδιώκειν καὶ ἀποτρέπειν» (Ἀρμ. 1, ια). Ὁ δὲ ἐνάγων ἡγούμενος οὐδὲν κἂν τεκμήριον ἠδυνήθη ἵνα προσαγάγῃ ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ χρῆσις τοιαύτης φύσεως βίας. Ἄλλως τε οἱαδήποτε βία καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἔλαβε χώραν, οὐδόλως ἐπετρέπετο τῷ ἡγουμένῳ, ἵνα ὑποκύψας εἰς ταύτην ἐνεργήσῃ ἐναντίον τῶν πραγματικῶν συμφερόντων τῆς Μονῆς, ἧς ὤφειλεν ἵνα ὑπερασπίζηται τὰ δίκαια διὰ πάσης θυσίας. Μ. Σ. 14 (1864).

Τὰ εἰκονικὰ συναλλάγματα δύνανται ἵνα καλύπτωσιν ἑτέρας ἀληθεῖς συμβάσεις, αἵτινες διατηροῦν τὸ κῦρος αὐτῶν ἀπέναντι τῆς εἰκονικότητος (Ἀρμ. Γ. γ. 34 καὶ 35). Μ. Σ. 39 (1866).

Ὄντος ὁμολογουμένου ὅτι τὸ ἐπίδικον χρεωμόλογον ἐγένετο ἄνευ νομικῆς αἰτίας δηλονότι ἐξεδόθη πρὶν ἢ καταβληθῇ τὸ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενον, ὁ ἐνάγων οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἀπαιτεῖν ἐξόφλησιν χρεωμολόγου εἰς ἀπότισιν τοῦ ὁποίου οὐδ' ὀβολὸν κατέβαλε. Μ. Σ. 25 (1866).

Ἡ συρροὴ τῶν τίτλων τῆς ἀπαιτήσεως, ἤτοι ἡ συρροὴ πολλῶν ὀφειλετῶν ἀπέναντι τοῦ αὐτοῦ δανειστοῦ διὰ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, οὐδόλως δύναται ποιῆσαι χείρονα τὴν θέσιν τοῦ δανειστοῦ, (ἐκτὸς ἂν ὁ νεώτερος τίτλος ἐσκόπει τὴν κατάργησιν τοῦ ἀρχαιοτέρου), ἀλλὰ τοὐναντίον τείνει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δικαίων αὐτοῦ. Μ. Σ. 27 (1867).

Τὰ περὶ δόλου ἀναφερόμενα ὑπὸ τῆς παρεμβαινούσης, δι' ὧν δῆθεν ὁ ἐνάγων παρέπεισεν αὐτήν, οὐδόλως λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἀπέναντι ἐπισήμων ἐγγράφων. Μ. Σ. 15 (1875).

Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῷ χωρίῳ Ἐλάτα τῆς Χίου πολυχρόνιον ἔθος, τὰ ἐπίσημα συμβόλαια, μεμαρτυρημένα παρὰ τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ χωρίου καὶ τῶν Ἐπιτρόπων τῆς ἐν αὐτῷ Ἐκκλησίας, ἔχουσι πλήρη τὴν ἰσχύν, εἰ καὶ μὴ φέροντα πολλάκις τὴν ὑπογραφὴν τῶν συμβαλλομένων, ὡς ἀγραμμάτων. Μ. Σ. 6 (1877).

Πᾶσα πρᾶξις ἄκυρος καὶ πᾶν τὸ ἐξ αὐτῆς ἠρτημένον θεωροῦνται ὡς μὴ ὑπάρχοντα καὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐν γένει δύναμιν, ἑπομένως ἀκυρουμένης τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως δέον ἵνα τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συνεχίσῃ τὴν δίκην, ἀφ' ἧς ἐποχῆς αὕτη ἔμεινεν ἐκκρεμής, μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐρημοδικίας ὡς ἀκύρου.
Ἱ. Σ. 24 (1884).

Πᾶσα σύμβασις εἶναι ἰσχυρὰ ἐνόσῳ δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον ἢ τοὺς καλοὺς τρόπους. Μ. Σ. 31 (1885).

Πᾶσα πρᾶξις καταρτιζομένη διὰ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτὴν καὶ εἰς οὐδεμίαν νομικὴν ὑποκειμένου ἐξαίρεσιν, οὐδέποτε λογίζεται, ἐκτὸς ἐὰν εἶναι φυσικῶς ἢ ἠθικῶς ἀδύνατος, ἢ ἐναντία τῶν χρηστῶν ἠθῶν ἢ ἀντιβαίνει εἰς νομίμους ἀπαγορεύσεις. Μ. Σ. 35 (1885).

§ 2.

Διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς ἐντελλόμεθα τῇ Θεοφιλίᾳ σου ἅμα τῷ λαβεῖν τὴν παροῦσαν μας νὰ προσκαλέσῃς ἀμέσως τὸν εἰρημένον Παππαφωτίνιαν καί, ὡς αἴτιον γενόμενον αὐτὸν τῆς ζημίας τῶν χιλίων γροσίων διὰ τὰς κρισολογίας, νὰ τὸν προστάξῃς ἀρχιερατικῶς νὰ πληρώσῃ αὐτὴν τὴν ποσότητα, πρὸς παιδείαν τῆς κακοβούλου διαθέσεώς του καὶ κακῆς

καὶ ἀσυνειδήτου ὁδηγίας καὶ συμβουλῆς του καὶ πρὸς παράδειγμα ἄλλων τοιούτων παρομοίων, καὶ ἂν παρακούσῃ καὶ δὲν ἤθελε πεισθῇ εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς ζημίας ταύτης, τότε ἀμέσως νὰ γράψῃς πρὸς ἡμᾶς διὰ νὰ γένηται πρὸς αὐτὸν ἡ προσήκουσα ἐκκλησιαστικὴ παιδεία καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του.

Γρ. Π. τῷ Μυριοφύτου 28 Σβρίου 1823.

Ἡ συμβουλὴ τοῦ ἐναγομένου ἱερέως, ἡ γενομένη πρὸς τὴν ἐνάγουσαν περὶ συζεύξεως αὐτῆς μετ' ἀνδρὸς ἀσώτου καὶ μεθύσου καὶ ἐγκαταλιπόντος αὐτήν, ὡς δολία εἰσήγησις παρουσιαζομένη, συνεπάγει τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου (Ἀρ. § 50 περὶ καν. δικ. titl. II καὶ Βασ. § 47 (2.3) ἤτοι τὴν καταδίκην αὐτοῦ ὅπως πληρώσῃ εἰς τὴν ἐνάγουσαν λόγῳ ἀποζημιώσεως γρ. 3,000. Μ. Σ. 34 (1867).

§ 3.

Αἱ περὶ ἀποζημιώσεως ἀξιώσεις τοῦ ἐνάγοντός εἰσιν ὅλως ἀβάσιμοι, καθόσον ἠρτημένης τῆς διαλυτικῆς αἱρέσεως τὸ συνάλλαγμα τῆς πωλήσεως ἦν ἰσχυρόν, καὶ ὁ ἐναγόμενος καὶ ἀντενάγων εἶχε τὸ δικαίωμα ἵνα ἰδιοποιηθῇ τό τε κτῆμα καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ ἀζημίως, κατὰ τὸν κανόνα «ὁ τῷ ἰδίῳ χρώμενος δικαίῳ οὐδένα ἀδικεῖ», ἐκτὸς δὲ τούτου ἐπειδὴ ἡ προκειμένη εἰκονικὴ μεταγραφὴ δύναται ἵνα θεωρηθῇ ὡς σιωπηρὸν ἐνέχυρον, καὶ κατὰ τὸν νόμον Πανδ. 8 (20.2) in quibus causis καὶ ἄτοκος ἂν ἦτον ἡ ἀπαίτησις τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀντενάγοντος, οὗτος ἠδύνατο ἰδιοποιηθῆναι τοὺς καρποὺς τοῦ ἐπιδίκου κτήματος μέχρι τοῦ νομίμου τόκου. Μ. Σ. 39 (1866).

Τῶν συναλλασσομένων συναινεσάντων ἐπὶ τῶν οὐσιω-

δῶν τοῦ τῆς ἀγοροπωλησίας συναλλάγματος, ἤτοι τοῦ πωλουμένου πράγματος καὶ τοῦ τιμήματος, τὸ συνάλλαγμα κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τελείως κατηρτίσθη, ὥστε ἑκάτεροί εἰσιν ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Μ. Σ. 4 (1869).

§ 4.

Πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ βεβαίου τούτου χρέους εὐθύνεται κατὰ νόμον κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ὁ πρωτοφειλέτης κατὰ δεύτερον δὲ ἐν ἐλλείψει ἐκείνου καὶ ὁ ἐγγυητὴς τούτου, 'Αρμ. 1 περὶ ἐγγυητοῦ καὶ ἀντιφ. (Γ ,ς'), Νεαρ. 4 κεφ. 1καὶ 2 Νεαρὰ 99 κεφ. 1, ἡ δὲ ἔνστασις τοῦ πρωτοφειλέτου ὅτι ἐζήτησεν ἄλλοτε ἵνα πληρώσῃ τὸ χρέος του ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἐγένετο, μὴ ἀποδιδομένου τοῦ χρεωστικοῦ αὐτοῦ ὁμολόγου, οὐδεμίαν ἐπίρροιαν ἔχει οὔτε ὡς πρὸς τὸ κῦρος τοῦ χρέους του, οὔτε ὡς πρὸς τὰς συνεπείας αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐὰν ἤθελε ν' ἀπαλλαχθῇ ὤφειλεν ἵνα διαμαρτυρόμενος κατὰ τῆς μὴ ἀποδοχῆς τοῦ καταβαλλομένου χρέους παρακαταθέσῃ αὐτὸ παρὰ τῇ δικαστικῇ ἢ ἄλλῃ ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένῃ ἀρχῇ. Μ. Σ. 57 (1867).

§ 5.

'Ο ἐντολοδότης ὀφείλει ἀποδοῦναι τῷ ἐντολοδόχῳ πάσας τάς τε ἀναγκαίας καὶ ἐπωφελεῖς δαπάνας, οἷαι εἰσὶν αἱ ὑπὲρ ἐκπαιδεύσεως γενόμεναι Lex 27 (3.4) de mandati vel contra L. 56 § 4 C. 4. 10 9 Βασιλ. 56 (9. 27), μάλιστα καὶ τόκους τῶν ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς καταβληθέντων χρημάτων Π. 12. 9. Βασιλ. 12 (14.1) κλπ.

Μ. Σ. 27 (1867).

Ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ ἐντολέως ἡ ἐντολὴ κατὰ νόμον θεωρεῖται ἀνακεκλημένη. Μ. Σ. 9 (1871).

§ 6.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος δαπανῶν ὠφελήθη ἡ ἐναγομένη ἐλευθερίως ἀνατραφεῖσα, ἐκπαιδευθεῖσα δὲ ἠδυνήθη ἵνα ἐντίμως ἀποκαταστῇ, συζευχθεῖσα μετ' ἐμπόρου ἀξιοτίμου, κατὰ δὲ τοὺς περὶ διαχειρίσεων ἀλλοτρίων ὑποθέσεων νόμους, αὕτη ἐνέχεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν πρὸς ὄφελος αὐτῆς δαπανηθέντων εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως ἀπέναντι τοῦ ἐνάγοντος L 1.1 quodcum eo (4. 26), Βασ. 17 (18.2) L. 3 § 2 καὶ 6 de in rem verso (15.3), ὅστις ὡς διαχειριστὴς ἀλλοτρίων δικαιοῦται ἀπαιτῆσαι, οὐ μόνον τὰς ὑπ' αὐτοῦ προκαταβληθείσας ἀναγκαίας καὶ ἐπωφελεῖς δαπάνας ἀλλὰ καὶ τοὺς τόκους αὐτῶν, L 19 § 4, L 45 de neg. gest (3.5) κλπ, L 17 de in rem verso (15.3).

Μ. Σ. 27 (1867).

Τὰ ἔξοδα τῆς ἐπισκευῆς τῆς οἰκίας δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὁ ἐναγόμενος παρὰ τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ μητρὸς καὶ κληρονόμου τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ καλῇ πίστει δαπανήσας εἰς ἐπισκευὴν ἰδίας δῆθεν οἰκίας, (Ἀρμεν. Β'. Α'.) Μ. Σ. 11 (1870).

§ 7.

Ὁ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου προσβληθεὶς λόγος τῆς ἀνεχείας οὐ δύναται ἐξουδετερῶσαι τὸ περὶ τῆς ἐκποιήσεως τῶν ἐνεχύρων δικαίωμα τοῦ δανειστοῦ συμφώνως τῷ τε νόμῳ καὶ τοῖς ὅροις τῆς μεταξὺ αὐτῶν συμβάσεως.

Μ. Σ. 3 (1868).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τοῦ ἐνεχύρου προελευσόμενον ποσὸν δὲν ἤθελεν ἐπαρκέσει εἰς τὴν ἐξόφλησιν τοῦ ῥηθέντος χρέους, ἐνάγονται εἰς τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ ὅτε πρωτοφειλέτης καὶ οἱ ἐγγυηταί, ὡς καὶ τἀνάπαλιν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐκεῖνο ἤθελεν ὑπερβῇ τὸ δεύτερον, τὸ περιπλέον δέον ἀποδοθῆναι τῷ ἐνεχειριαστῇ. Μ. Σ. 3 (1868).

§ 8.

Ἡ κοινότης παραλαβοῦσα γρ. 25,000 ἀπέναντι τοῦ τμήματος τῆς οἰκίας καὶ μὴ μεταβιβάζουσα τὴν κυριότητα αὐτῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ τοῦ ἐκδοχέως αὐτοῦ, ὀφείλει κατὰ νόμον ἵνα ἐπιστρέψῃ τὸ διαληφθὲν ποσὸν μετὰ τοῦ νομίμου αὐτοῦ τόκου. Μ. Σ. 5 (1870).

Ἡ κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκχωρήσεως ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου Ἐθνικοῦ Ταμείου ἐστὶν ἀπορριπτέα, διότι οὐκ ἔρρωνται ἀμφότεροι οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται αὕτη· δηλονότι εἶναι μὲν ἐπάναγκες ἵνα πᾶσα ἀπαίτησις πολιτικὴ παραχωρεῖται δι' ἰδιαιτέρου ἐκχωρητηρίου ἐκδιδομένου ἐκ μέρους τοῦ ἐκχωροῦντος πρὸς τὸν ἐκδοχέα, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἡ ἔγγραφος ἀποδοχὴ ἐκ μέρους τοῦ τελευταίου· δεύτερον δέ, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀναγκαία γνωστοποίησις τῆς ἐκχωρήσεως πρὸς τὸν ὀφειλέτην, αὕτη γίγνεται ὑπὲρ τοῦ ἐκδοχέως, εἰς ὃν ὁ νόμος ἔδωκε τὸ δικαίωμα ἵνα κοινοποιῇ τῷ ὀφειλέτῃ τὴν γενομένην ἐκχώρησιν, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ὑποχρεώσῃ αὐτόν, ἵνα μὴ τυχὸν ἀποτίσῃ τὸ ἐκχωρηθὲν χρέος εἰς τὸν ἐκχωρήσαντα δανειστήν, ὅπερ ἐὰν ἤθελε πράξῃ, μετὰ τὴν γενομένην αὐτῷ κοινοποίησιν, ὑποχρεοῦται νομίμως ἵνα πληρώσῃ τὸ αὐτὸ χρέος εἰς τὸν ἐκδοχέα. Μ. Σ. 13 1874.)

Καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐναντίον τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι ὁ Ἀναστασιανὸς νόμος περιῆλθεν εἰς ἀχρηστίαν, ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐφαρμόζεται πανταχοῦ ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, μολονότι οὐδέποτε ἐφηρμόσθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου, διότι δὲν περιέχεται ἐν ταῖς διατάξεσι τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδεὶς τῶν διαδίκων μέχρι τοῦδε ἐπεκαλέσθη αὐτόν, τὸ Συμβούλιον ὅπερ προΐσταται τῶν συμφερόντων τοῦ ἐναγομένου Ἐθνικοῦ Ταμείου οὐδόλως θεωρεῖ οἰκείαν τῇ πίστει καὶ ὑπολήψει τοῦ ταμείου τούτου τὴν παραχθησομένην τυχὸν ὠφέλειαν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς διατάξεως τοῦ Ἀναστασιανοῦ νόμου.

Μ. Σ. 13 (1874).

Ἡ συναίνεσις τοῦ ἐκχωρουμένου δὲν ἀπαιτεῖται ἐπὶ ἐκχωρήσεως (Βασιλ. 3, 19, 4), ἀλλ' ἐν γένει δύναταί τις ἵνα ἐκχωρήσῃ τὴν ἰδίαν ἐνοχὴν εἰς ὃν ἂν ἐθέλῃ. Μ. Σ. 32 (1880).

§ 9.

Ὁ νόμος τεκμαίρει τὴν οὐχὶ δωρεὰν ἀλλὰ τὴν ἐπὶ προθέσει ὑποχρεώσεως παροχὴν ὑπηρεσιῶν προσώπων, οὐχὶ διὰ στενοῦς συγγενείας, ἢ σχέσεως συνδεομένων.

Μ. Σ. 52 (1867).

10.

Ἐκ τῆς Νεαρᾶς 4 κεφ. α'. Ἀρμ. 1 (3,6) προκύπτει μὲν ὅτι ὁ δανειστὴς χωρεῖ πρῶτον κατὰ τοῦ πρωτοφειλέτου, καὶ καθόσον ἂν παρ' αὐτοῦ μὴ δυνηθῇ λαβεῖν, κατὰ τοσοῦτον ἐπὶ τὸν ἐγγυητὴν χωρεῖ καὶ παρ' ἐκείνου τὸ λειπόμενον κομίζεται, καὶ εἰ μὲν οὗτος συμβαίνει ἀπεῖναι δίδοται καιρὸς τῷ ἐγγυητῇ τὸν πρωτότυπον ἀγαγεῖν μετὰ δὲ τὴν πα-

ρέλευσιν· ἐκτίνει ἀναγκαίως τὸ χρέος ὑπὲρ τοῦ ἐγγυηθέντος, οὐχ ἧττον ὅμως αἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω νόμων πηγάζουσαι διατάξεις ἀποκρούονται ὑπὸ τῆς ῥητῆς ἢ σιωπηρᾶς παραιτήσεως τοῦ ἐγγυητοῦ, ὡς τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου καὶ ἐκ τοῦ γράμματος τῆς Νεαρᾶς 136, ὁριζούσης ὅτι «τὰ τοιαῦτα προσιέμεθα σύμφωνα οὐ δοκοῦντα παρὰ τὸν νόμον εἶναι, διότι ἔξεστιν ἑκάστῳ τῶν δεδομένων αὐτῷ παρὰ τοῦ νόμου καταφρονεῖν», ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος παραίτησις ἐγένετο παρὰ τοῦ ἐναγομένου, ἐγγυηθέντος οὐχὶ ἁπλῶς ὡς ἐγγυητοῦ ἀλλὰ καὶ πληρωτοῦ, εἰς ἣν ἔκφρασιν οὐδεμία ἄλλη ἔννοια δύναται νὰ δοθῇ, μηδόλως διακρινομένου μεταξὺ ἐγγυητοῦ καὶ ἐγγυητοῦ καὶ πληρωτοῦ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δύναται ὁ δανειστὴς ἀδιακρίτως χωρῆσαι ἐφ' ὅν τινα βούλεται εἴτε πρωτοφειλέτην εἴτε ἐγγυητήν. Μ. Σ. 2 (1866).

Ὁσάκις ἐγγυᾶταί τις δάνεια ὑπὸ προθεσμίαν δὲν ἀπαλλάσσεται διότι παραμελεῖ τούτων, εἰ μὴ ὁ δανειστὴς καίτοι προβλέπων ὅτι ὁ πρωτότυπος ἔμελλε νὰ πτωχεύσῃ ἀμελὴς ἐδείχθη. Μ. Σ. 2. (1867).

Ὁ νόμος δὲν ἀπαγορεύει νὰ κινῆται συγχρόνως ἀγωγὴ κατά τε τοῦ ὀφειλέτου καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ, ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦ τελευταίου ἀπόφασις τότε μόνον εἶναι ἐκτελεστέα, ὅταν ὁ δανειστὴς ἀποδείξῃ τὴν ἀπορίαν τοῦ ὀφειλέτου.

Μ. Σ. 14 (1868) 5 (1873).

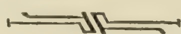
Οὐκ ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι ὁ ἐκ τῶν ἐναγομένων Σ. ὑπογράψας τὸ ὁμόλογον ὡς ἐγγυητὴς καὶ πληρωτὴς φαίνεται παραιτούμενος τῆς ἐνστάσεως τῆς διζήσεως, διότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ῥητῶς νὰ μνημονεύηται τοῦτο ἐν τῷ τῆς ἐγγυήσεως ἐγγράφῳ, ὅπως στερῆται ὁ ἐγγυητὴς τῆς σπουδαίας ταύτης ἐνστάσεως, ἡ δὲ φράσις ἐγ-

γυητὴς καὶ πληρωτὴς εἶναι λίαν πιθανὸν νὰ σημαίνῃ, ὅτι ὁ ἐγγυώμενος ὑπόσχεται νὰ πληρώσῃ τὸ ποσὸν ὑπὲρ οὗ ἐγγυᾶται, ἐν περιπτώσει ἀνεχείας τοῦ ὀφειλέτου.

Μ· Σ. 5 (1873).

Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ καὶ κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἠδύνατο ἵνα δῷ ἐγγύησιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 Δβρίου 1885.

ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΙΑ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

Ἡ μεταξὺ τῶν συγκηδεμόνων ἀλληλεγγύη συνεπάγεται τὴν ἀδιαίρετον μεταξὺ αὐτῶν ἐνοχὴν διὰ πᾶσαν πλημμελῆ πρᾶξιν ἑνὸς αὐτῶν. Μ. Σ. 57 (1865).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ μὲν ἔφηβος ἀνῆλιξ ἀπὸ τῆς ἐφηβείας του ἐνάγεται ὑπὸ τοῦ ἀλλοτρίων διαχειριστοῦ ὡς τέλειος, L. 15 de neg. gest (3.5), Βασιλ. § 14 (17.1) ὁ δὲ ἄνηβος ἀνῆλιξ εἰς ὃ κατέστη πλουσιώτερος, L. 3 § 4 de neg. gest. (3. 5), ἑπομένως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὀρθῶς ἐνάγεται ἡ ἐναγομένη ὡς τελείαν ἔχουσα ἡλικίαν (16 ἐτῶν) ὑπὸ τοῦ διαχειριστοῦ τῶν ἀλλοτρίων, μὴ βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τῆς εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστάσεως. Μ. Σ. 27 (1867).

Ἡ ἔνστασις τῆς ἀνηλικιότητος τῆς ἐναγομένης βαινούσης κατὰ μὲν τὸν ἐνάγοντα τὸ 18, κατ' αὐτὴν δὲ τὸ 16 τῆς ἡλικίας ἔτος, καθ' ὃν χρόνον ὑπέγραψε τὸ προκείμενον ὁμόλογον, ἀπαράδεκτός ἐστι, καθόσον αὕτη καὶ τὸ 16 ἂν διέτρεχεν ἐστι κατὰ νόμον ἔφηβος ἀνῆλιξ, κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ

τοῦ δικαίου ἔχει πᾶσαν τὴν ἱκανότητα τοῦ συμβάλλεσθαι, τοῦ τε ὑποχρεοῦν καὶ ὑποχρεοῦσθαι (ἐξαιρέσει τῆς ἐκποιήσεως ἀκινήτων καί τινων ἄλλων), L 101 de verb. obl. (45.1) Lex 43 de o. t. (44. 7) Lex 141 § 2 de verb. obl. κτλ., δυναμένη εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστῆναι ὅπου τὸ βοήθημα τοῦτο τοῦ νόμου ἐπιτρέπεται, ἐν δὲ τῇ παρούσῃ περιστάσει τοῦτο ἀπαράδεκτόν ἐστι, διότι οὐ μόνον βλάβη οὐ προέκυψε τῇ ἐναγομένῃ ἀλλὰ ὠφέλεια μεγάλη ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος καταβληθέντων πρὸς διατροφὴν καὶ πνευματικὴν μόρφωσιν τῆς ἰδίας, κατὰ δὲ τὸν Ἀρμενόπουλον περὶ ἀνηβ. (1.12) οὐκ ἐν πᾶσιν οἱ νέοι ἀποκαθίστανται, ἀλλ' ἐν οἷς ὑφ' ἑαυτῶν ἢ ὑφ' ἑτέρων περιεγράφησαν ἀπολέσαντες ἢ μὴ κτησάμενοι ἢ ἐνοχοποιηθέντες καὶ § 50 eodo, τοῖς ἐλάττοσιν ἡ ἡλικία ἐν ταῖς ζημίαις συντρέχειν, οὐ μὴν ἐν τοῖς πράγμασι τοῖς αἰσίως διοικηθεῖσιν ἀντίκεισθαι εἴωθεν, παραβ. L. 44 Dig. de min (4.4) L. 3 § 4 L 11 § 3 cod. καὶ Βασιλ. 44 (10.4) L 14 c (2.13) Βασ. 1 (2.88) καὶ 1 (4.67) § 1 etc. de min (4.4).

Μ. Σ. 27 (1867).

Ἡ παραδοχὴ δωρεᾶς δὲν κατατάσσεται μεταξὺ τῶν νομίμων ἐκείνων πράξεων πρὸς ἐνέργειαν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἀναγκαία ἡ συναίνεσις τοῦ κηδεμόνος.

Μ. Σ. 8 (1872).

Ἀντίκειται τῷ νόμῳ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου ὅτι ἀνῆλιξ ὢν κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ γάμου μετὰ τῆς ἐναγούσης δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδώσῃ ταύτῃ νῦν, λυθέντος τοῦ γάμου, τὰ δωρηθέντα αὐτῷ ὑπ' αὐτῆς, διότι οὐδόλως θεωρεῖται ἀνῆλιξ πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ συνάψῃ ἔγκυρον γάμον ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν γονέων αὐτοῦ, ἐκτὸς δὲ τούτου γενόμενος οὗτος ὑπαίτιος τῆς λύσεως τοῦ γάμου ἔδωκε τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ἐνάγουσαν ἵνα ζητῇ τὴν τῶν δώρων ἀπό-

δοσιν, τοῦτο δ' ἔπραξεν εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν οὐδ' αὐτὸς ἰσχυρίζεται ὅτι ἦν ἀνῆλιξ. Μ. Σ. 8 (1872).

Ὀρθὸς μὲν ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι ὁ νόμος δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον ἐπίτροπον ἢ διαχειριστὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἀνηλίκου ὀρφανοῦ εἰ μὴ τὸν ἐπιζῶντα γονέα, ἀλλὰ ἀφοῦ οὗτος ὁ ἐφεσείων παρῃτήθη οἰκειοθελῶς τοῦ δικαιώματος τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ τέκνου αὐτοῦ, τῆς ἐκ προικὸς τῆς μητρὸς αὐτοῦ προερχομένης, τὸ πρωτόδικον δικαστήριον οὔτε ὤφειλεν οὔτε ἠδύνατο νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν ἔνστασιν ταύτην, καθὸ μὴ συμπεριλαμβανομένην μεταξὺ τῶν τῆς δημοσίας τάξεως ἐνστάσεων. Μ. Σ. 4 (1877).

Κατὰ τὸν διέποντα τὰ καθ' ἡμᾶς νόμον ἡ ἐνηλικιότης ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 25 ἔτους τῆς ἡλικίας. Μ. Σ. 20 (1877).

Ἀποβιώσαντός τινος καὶ καταλιπόντος σύζυγον καὶ ἀνήλικα τέκνα, ἡ μήτηρ αὐτῶν καλεῖται αὐτοδικαίως ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὴν ἐπιτροπείαν αὐτῶν. Μ. Σ. 15 (1882).

Ἡ ἐφεσείουσα, ἄγουσα τὸ 16ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς ὅτε ἐγένετο τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου συμφωνητικὸν περὶ τελέσεως μεταξὺ αὐτῶν γάμου, καὶ διατελοῦσα ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν προγόνων αὐτῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ προβῇ κατὰ νόμον εἰς οἱανδήποτε νόμιμον πρᾶξιν ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτῶν (Ἀρμεν. Α. ιϐ')· πρὸς σύναψιν δὲ γάμου ἀπῃτεῖτο ἀναγκαίως ἡ συναίνεσις τῶν προσώπων ὑφ' ὧν τὴν ἐξουσίαν διετέλει. Μ. Σ. 88 (1887).

Ἡ μήτηρ οὖσα νόμῳ φυσικὴ ἐπίτροπος τῶν τέκνων αὐτῆς, ἐνόσῳ ὁ νόμος ἢ δικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἀφαιροῦσιν ἀπ' αὐτῆς τὴν ἰδιότητα ταύτην, νομίμως ἐγείρει κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς ἀγωγὴν περὶ διατροφῆς τῶν τέκνων αὐτῆς. Μ. Σ. 190 (1892).

Ἡ τῆς νομιμοποιήσεως ἔνστασις τοῦ ἐφεσείοντος κατὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου, ὡς μηδὲν ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ παραστάσεως δικαίωμα ἔχοντος, νόμιμός ἐστι, διότι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου (Βασ. 45,4, α',), μόνῳ τῷ πατρὶ ἀνήκει ἡ διαχείρισις τῆς μητρόθεν περιελθούσης τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ τέκνοις περιουσίας, ἐκτὸς μόνον ἂν ὑπάρχῃ νόμιμος λόγος ὅπως ἀφαιρεθῇ αὐτὴ ἀπ' αὐτοῦ, ὁ δὲ πάππος αὐτῶν ὡς μηδὲν ἔχων ἴδιον συμφέρον ὅπως διεκδικήσῃ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, οὐδὲν ἐκέκτητο δικαίωμα παραστάσεως οὔτε ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου, ἀκυρωτέα ἑπομένως τυγχάνει ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις. Μ. Σ. 4 (1876).

Περὶ δὲ τῆς παρὰ τῶν συνεπιτρόπων γενομένης παραδόσεως τῶν πατρῴων μεριδίων τῷ πληρεξουσίῳ τῆς συνεπιτρόπου μητρὸς (διὰ διαθήκης διορισθέντων καὶ τούτων καὶ ταύτης), εἰ δηλαδὴ εὐλόγως καὶ νομίμως γέγονεν ἡ πρᾶξις αὕτη, περὶ τούτου οἱ ἱεροὶ νόμοι ἐν βιβλ. Β' τῶν Βασιλικῶν διδόασιν ἄδειαν τοῖς ἐπιτρόποις «ἢ δοῦναι τὰς ἐγγύας καὶ διοικῆσαι ἢ λαβεῖν τὰς ἐγγύας καὶ ἀναχωρῆσαι τῆς διοικήσεως», ὅ ἐστιν, ἢ νὰ δώσωσι πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους αὐτῶν ἐγγυητὰς καὶ νὰ διοικήσωσιν αὐτοὶ τὰ ὀρφανικὰ πράγματα ἢ νὰ λάβωσιν ἐγγυητὰς παρὰ τῶν συνεπιτρόπων καὶ ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ὀρφανικῶν πραγμάτων· ὥστε κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἱερῶν τούτων νόμων, εἰ μὲν οἱ ῥηθέντες ἐπίτροποι εἰλήφασι τὰς ἐγγύας παρὰ τῆς συνεπιτρόπου αὐτῶν, μητρὸς τῶν ἐπιτροπευομένων, ἔρρωται ἡ παρ' αὐτῶν γενομένη πρᾶξις τῆς παραδόσεως. Γρ. Π. Σ. 31 Ἰανουαρ. 1840.

Ὁ πατὴρ ἔχων τὴν ἐπὶ τῶν παίδων πατρικὴν ἐξουσίαν ἀπολαύει τὴν ἐπικαρπίαν τῆς περιουσίας τούτων.

Μ. Σ. 45 (1867).

Οἱ κωφάλαλοι δύνανται μόνοι νὰ διαχειρίζωνται τὴν περιουσίαν αὐτῶν, ὁ νόμος δὲ λέγων (Ἀρμ. Ε. 12.11), καὶ τῷ ἀλάλῳ δίδοται ἐπίτροπος, δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἑκάστῳ ἀλάλῳ δίδοται ἐπίτροπος, ἀλλὰ δίδοται τοιοῦτος τῷ ἀλάλῳ, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη. Μ. Σ. 76 (1895).

ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.

α'. Ἐν γένει.[1]

. . . . . Ἐπὶ τούτοις δὲ προσέχειν ἀκριβῶς μὴ δίδοσθαι ἄδειαν γάμῳ συνάπτεσθαι τοὺς ὀρθοδόξους ἑτεροδόξοις καὶ

---

1. Περὶ μικτῶν γάμων ὅρα Συνόδου Χαλκηδόνος καν. ΙΔ', τῆς ἐν Τρούλλῳ καν. ΟΒ', τῆς ἐν Λαοδικείᾳ καν. ΛΑ', τῆς ἐν Καρθαγένῃ καν. ΚΑ' καὶ Φωτίου Νομοκαν. ΙΒ', ιγ'· ἐπίσης δὲ μονογρα-

αἱρετικοῖς κατὰ τὸν ἀπαγορεύοντα ΟΒ΄ ἱερὸν κανόνα τῆς ἕκτης ἁγίας οἰκουμενικῆς Συνόδου, «μὴ δεῖν τοὺς ὀρθοδόξους ἑτεροδόξοις καὶ αἱρετικοῖς γάμῳ συνάπτεσθαι, τοὺς δὲ τοῦτο ποιήσαντας ἀφορίζεσθαι, ἀκυρουμένου καὶ τοῦ γάμου». Ἐκ τοῦ τόμου τοῦ Πατριάρχου Κων)πόλεως Γρηγορίου και τοῦ Ἱεροσολύμων Ἀνθίμου καὶ 28 Μητροπολιτῶν. Νβριος 1806.

Ὅσα δ' ἔφθασαν τελεσθῆναι κρυφίως συνοικέσια ὀρθοδόξων μεθ' ἑτεροδόξων, τούτων ἡ διάλυσις, ὡς ἐπίφορος σκανδάλων προδήλως πολλῶν καὶ δεινῶν ἐνίοτε ἀμυθήτων, μὴ ἐκ τοῦ προχείρου ἐνεργείσθω, ἀλλ' ἐὰν θάτερον μέρος μὴ σωφρονήσῃ μέχρι τέλους τῷ ὀρθοδόξῳ καὶ τὴν διάστασιν οἴκοθεν πραγματευθῶσι, τότε ἐπακολουθείτω καὶ ἡ τῆς ἱερότητός σου συναίνεσις.

Γρ. Π. Σ. τῷ Σμύρνης 8βριος 1818.

Ἀποκρινόμενοι ἐπιτάττομέν σοι ἐκκλησιαστικῶς ν' ἀποκριθῇς ἐμβριθῶς τοῖς αἰτοῦσιν ὅτι δὲν δύνασαι νὰ ἐπιχειρήσῃς καὶ νὰ συγκατατεθῇς εἰς πρᾶγμα πολιτικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἅμα ἀπηγορευμένον, παραγγέλλων καὶ τοῖς

φίαν Ἱδρωμένου (1891) Ἀθήνησι, τὰ Οἰκογενειακὰ Δίκαια τῶν ἡμετέρων νομοδιδασκάλων Καλλιγᾶ, Παπαρρηγοπούλου καὶ Κρασσᾶ, Φλογαΐτου Λεξ. Νομικῆς σελ. 322. κτλ.

Σήμερον κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξιν ἐπιτρέπονται παρ' ἡμῖν οἱ γάμοι τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν μετὰ μὴ τοιούτων, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ μὴ χριστιανῶν, ὑποχρεουμένου τοῦ ἢ τῆς μὴ ὀρθοδόξου ἵνα δώσῃ ἔγγραφον ὑπόσχεσιν, α΄) περὶ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως, β΄) περὶ τῆς ὀρθοδόξου βαπτίσεως καὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, καὶ γ΄) περὶ ὑπαγωγῆς αὐτοῦ ἐν περιπτώσει συζυγικῆς διαφορᾶς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

ἱερεῦσι σου ἐντόνως νὰ προσέχωσι καὶ αὐτοὶ νὰ μὴ τολμήσωσι μήτε κρυφίως μήτε φανερῶς νὰ ἐκτελέσωσι συνοικέσια ἑτεροδόξου μὲ ὀρθόδοξον ἢ σουδίτου μὲ ῥαγιάδισσαν, ἐπειδὴ καὶ τὸ συνοικέσιον ἐκεῖνο ἔχει νὰ διαλυθῇ καὶ ὁ τὸ στεφάνωμα τολμήσας ἔχῃ νὰ πάθῃ καὶ ἡ ἱερότης σου προσκρούων τὰ μέγιστα ἔχεις νὰ συγκαταδικασθῇς.

Γρ. Π. τῷ Θεσσαλονίκης 21 Νβρίου 1825.

Τῷ αὐτῷ ὅτι διαλύεται τὸ ἀνωτέρω συνοικέσιον γενόμενον λαθραίως, γίνεται ἔκπτωτος τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ ὁ τελέσας αὐτὸ ἱερεὺς καὶ ὅτι ἀφορίζονται οἱ συζευχθέντες.

Γρ. Π. Ἰανουάριος 1826.

Αἱ τῶν εἰρημένων συνοικεσίων ἀνδρῶν ὀρθοδόξων μετὰ γυναικῶν ἑτεροδόξων ἢ καὶ τἀνάπαλιν φανεραὶ ἢ καὶ λανθάνουσαι ἐκτελέσεις ἀπαράδεκτοί εἰσι, ἄλλων τε πολλῶν ἕνεκα λόγων πνευματικῶν καὶ πολιτικῶν καὶ τὸ πλέον διὰ τὴν τῶν ὑπ' αὐτῶν τικτομένων ἐν τῷ τῆς κακοδοξίας ζόφῳ περιπλάνησιν. Γρ. Π. Σ. 8βριος 1818 καὶ Μάϊος 1827.

Ἐπειδὴ τὸ συνοικέσιον τοῦτο γυναικὸς ὀρθοδόξου μετ' ἀνδρὸς ἑτεροδόξου ὑπάρχει ἀθέμιτον καὶ ἀντίκειται τοῖς ἱεροῖς νόμοις καὶ ἰδίως τῷ ΟΒ' κανόνι τῆς ΣΤ'. οἰκουμενικῆς Συνόδου διαγορεύοντι, «μὴ ἐξέστω ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί, μήτε μὴν αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον συζεύγνυσθαι, ἀλλ' εἰ καὶ φανείη τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἁπάντων γιγνόμενον, ἄκυρον τὸν γάμον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι συνοικέσιον κλπ», διὰ τοῦτο, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα ὅπως, καὶ ἡ ἱερότης σου γνωρίζῃς καὶ τοῖς συγγενέσι τῆς ῥηθείσης νέας καὶ τοῖς λοιπαῖς αὐτόθι ὀρθοδόξοις πληροφορήσῃς ἵνα γνωρίζωσιν ἐπίσης τὸ συνοικέσιον τοῦτο ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον, ὡς παράνομον

καὶ ἄθεσμον. Γρ. Π. Σ. 8βρίου 1838, Ἰανουαρίου 1839.

Διὰ ταῦτα ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς ὅπως, ἡ ῥηθεῖσα, ὡς ἀπομακρυνθεῖσα τέλεον τῆς ἐκθέσμου ἐκείνης γαμικῆς συναφείας μεθ ἑτεροδόξου, ἔχῃ ἐπ' ἀδείας νομίμοις ὁμιλῆσαι γάμοις καὶ στεφανωθῆναι μετ' ἀνδρὸς ὀρθοδόξου νομίμως τε καὶ κανονικῶς. Γρ. Π. Σ. Φεβρουαρίου 1842.

Ἡ τοῦ ῥηθέντος ἑτεροδόξου Γεωργίου μετὰ τῆς ὀρθοδόξου Μαρίας συνοίκησις, εἴτέ ποτε προσλαβοῦσα καὶ εὐλογίαν γάμου εἴτε καὶ μή, ὑπάρχει ἀθέμιτος ὡς ἀντικειμένη τοῖς ἱεροῖς κανόσιν, ἄλλοις τε καὶ τῷ οβ' τῆς ἁγίας ἕκτης οἰκουμενικῆς συνόδου, ἀποφαινομένῳ, μὴ δεῖν τοὺς ὀρθοδόξους αἱρετικοῖς γάμῳ συνάπτεσθαι τοὺς δὲ τοῦτο ποιήσαντας ἀφορίζεσθαι, ἀκυρουμένου καὶ τοῦ γάμου, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν γεννηθείς, ὡς μὴ ἐκ νομίμου γάμου ὑπάρχων θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἱερῶν νόμων φυσικὸς υἱὸς καὶ ἐκ πορνείας τεχθείς. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Μαρτίου 1869.

Ἡ Ἐκκλησία οὔτε ἐπιτρέπει τὴν συγκρότησιν τῶν μικτῶν λεγομένων γάμων, ὧν ἑκάτερον πρόσωπον διάφορον πρεσβεύει δόγμα, ἀλλ' οὐδέ, λαβόντας χώραν ὁπωσδήποτε τοιούτους γάμους, ἀναγνωρίζει.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 Ἰουλίου 1869.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ εἰς ἀπάντησιν τῷ ῥηθέντι ἐφημερίῳ ὅτι ὀφείλει μὲν νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ τοὺς μικτοὺς γάμους εἴτε ἐκκλησιαστικῶς εἴτε καὶ πολιτικῶς μόνον τελουμένους, καθὸ ἐν παντὶ ὅρῳ ἀθεμίτους, ἀλλὰ θέλει ἐξακολουθῇ νὰ βαπτίζῃ τὰ τέκνα αὐτῶν, ὁσάκις τοιαύτην ἐκφράζουσιν οἱ γονεῖς ἐπιθυμίαν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἀσθενείας ἢ καὶ ἐπιθανατίως νὰ προσφέρῃ αὐτοῖς κατὰ συγκατάβασιν ἀκόμη καὶ τὴν μετάληψιν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἀνατιθεμένης πάντως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἐν ἐπι-

γνώσει εὐσέβειάν του τὴν χρῆσιν τοῦ τοιούτου τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας μέτρου. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Αὐγούστ. 1873.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς μικτοὺς γάμους, ἀλλὰ πολλάκις πρὸς πρόληψιν δυσαρέστων συνεπειῶν συγχωρεῖ κατὰ συγκατάβασιν τὴν τέλεσιν αὐτῶν ἀθορύβως.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Μαΐου 1878.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία συνῳδὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν οὐκ ἐπιτρέπει τὸν γάμον μέλους αὐτῆς μετὰ μέλους ἄλλης ἑτεροδόξου Ἐκκλησίας. Οὐχ ἧττον ὅμως ἕνεκά τινων περιστάσεων ἀπροόπτων καὶ ἐξαιρετικῶν γενομένους τοὺς τοιούτους γάμους κατὰ τὰς διατυπώσεις αὐτῆς, καὶ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως ἐν ἐνεργείᾳ ὄντος τῶν ἱερατικῶν αὐτοῦ καθηκόντων τελεσθέντας, ἀνέχεται καὶ ἐν μεταγενεστέρᾳ τυχὸν διαφορᾷ οὐκ ἀποφεύγει θεωρεῖν αὐτοὺς ἐγκύρους.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Ἰουνίου 1879 καὶ 29 Ἰανουαρίου 1883.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν μικτῶν γάμων ἐνεκρίθη ὅπως γραφῇ τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ἵνα οἰκονομῇ τὰ πράγματα ὅπως ἡ ποιμαντορικὴ φρόνησις ὑπαγορεύει αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ πάντοτε τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ὑποδεικνύωνται δ' αὐτῷ δύο τρόποι οἰκονομίας : ἡ πρόσληψις τῶν ἐξ ἄλλου δόγματος προσερχομένων πρὸς σύναψιν γάμου μετὰ ὀρθοδόξων διὰ τῆς χρίσεως τοῦ Ἁγίου Μύρου ἢ τοὐλάχιστον ἡ ὑποχρέωσις αὐτῶν ὅπως δίδωσιν ἐπίσημον ὑποσχετικὸν ἔγγραφον ὅτι τὰ ἐξ αὐτῶν τέκνα μέλλουσι βαπτίζεσθαι κατὰ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα.

Πρ. Ἱ. Σ. 31 Ἰουλίου 1881, 12 Ἰανουαρίου 1883, 10 Ἰουλίου 1886, 21 Φεβρουαρίου καὶ 13 Ἀπριλίου 1887, 8 Φεβρουαρίου 1888, 31 Ἰανουαρίου 1889.

Σκέψεως γενομένης ἀπεφασίσθη ἵνα ἐξακολουθῇ τὸ μέχρι τοῦ 1883 ὑφιστάμενον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μέτρον, ἤτοι μὴ χο-

ρηγῆται ἐπισήμως ἄδεια πρὸς σύναψιν μικτῶν γάμων, ἀπόκειται δὲ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς κατὰ τόπον ἀρχιερεῦσιν ἵνα ἐκτιμῶντες τῇ ποιμαντορικῇ αὐτῶν συνέσει τὰς παρουσιαζομένας περιστάσεις ἐξοικονομῶσι ἑκάστοτε ἀναλόγως τὰ πράγματα δι' οὗ οἴδασιν ἀσκανδαλίστου τρόπου.

Πρ. Ἱ. Σ. 23 Μαΐου 1887.

β') Μετὰ δυτικῶν.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης, ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐπέτρεψε τὴν συγκρότησιν τοιούτων συνοικεσίων, ὀρθοδόξων μετὰ δυτικῶν, οὐδὲ δύναται καὶ νῦν νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ ὑπὸ τῆς Πανιερότητός του προβαλλόμενον καὶ προτρεπομένης ὅπως συμμορφῶται ἀπαρεγκλίτως ταύτῃ τῇ ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας. Πρ. Ἱ. Σ. 2 Αὐγούστου 1871.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ τέλεσις τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου μεταξὺ ὀρθοδόξου καὶ δυτικῆς πρὶν ἡ γυνὴ προσέλθῃ κατὰ τὰ κεκανονισμένα τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Φεβρουαρίου 1875.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ὅπως κατ' οἰκονομίαν ἐπιτραπῇ ἡ τέλεσις τοῦ γάμου μεταξὺ τῶν ἤδη μεμνηστευμένων ἀνδρὸς δυτικοῦ καὶ γυναικὸς ὀρθοδόξου, ἀλλ' ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 12 Ἀπριλίου 1876.

Τὸ Πατριαρχεῖον κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν γάμους, τοὺς τελεσθέντας κατὰ τὸ λατινικὸν δόγμα, ἑπομένως ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀρθόδοξος δὲν δύναται νὰ ὑπόκειται ἐκκλησιαστικῶς εἰς οὐδεμίαν πρὸς τὴν ἀναφερομένην καθολικὴν γυναῖκα ὑποχρέωσιν. Πρ. Ἱ. Σ. 7 Ἀπριλίου 1877.

Ἐνεκρίθη ἵνα δοθῇ ἡ ζητουμένη ἄδεια γάμου μεταξὺ

ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἡ νέα χρισθῇ δι' ἁγίου μύρου, ὁ δὲ γάμος τελεσθῇ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως.

Πρ. Ἰ. Σ. 1 Ἰουλίου 1888.

Ἐγένετο δεκτὴ ἡ προκειμένη αἴτησις καὶ ἐνεκρίθη ὅπως κατὰ τὰ προηγούμενα ἐνεργηθῇ, τοῦ ῥηθέντος αἰτουμένου ὅπως χορηγηθῇ αὐτῷ καθολικῷ τυγχάνοντι ἡ πρὸς γάμον μετὰ τῆς εἰρημένης ὀρθοδόξου νέας ἄδεια, ὑπισχνουμένου δὲ διὰ πιστοποιητικοῦ δεόντως κεκυρωμένου ὅτι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὀρθοδόξως βαπτισθήσονται καὶ ἀνατραφήσονται καὶ πᾶσα διαφορὰ αὐτῶν θεωρηθήσεται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Πρ. Ἰ.Σ. 15 Σβρίου, 5 Νοεμ. 1888, 21 Ἰαν. 1889.

γ'. Μετὰ διαμαρτυρομένων.

Ἀπαντῶντες τοίνυν διὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς πληροφοροῦμεν τὴν αὐτῆς ἱερότητα, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος αἴτησις (ἀναγνωρίσεως γάμου ὀρθοδόξου μετὰ διαμαρτυρομένης) οὐκ ἐφάνη ἀπᾴδουσα τῇ προνοητικῇ οἰκονομίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, πρῶτον τοῦ θείου Ἀποστόλου διαβεβαιοῦντος αὐτὸ ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν οὕτω, «τί γὰρ οἶδας, ἄνερ, εἰ σώσεις τὴν γυναῖκα καὶ τί οἶδας γύναι, εἰ σώσεις τὸν ἄνδρα», καὶ δεύτερον διότι κατὰ τὰς μεταξύ, ὡς γράφει, συμφωνίας τὰ γεννηθησόμενα ἐκ τοῦ συνοικεσίου τούτου τέκνα βαπτισθήσονται κατὰ τὸ ἡμέτερον ἀνατολικὸν δόγμα, ἄλλως τε καὶ τῆς γαμικῆς ταύτης συναφείας τελεσθείσης ἅπαξ οὐκ εὐχερὴς ἡ διάλυσις.

Γρ. Π. 17 Ἰανουαρ. 1855.

δ'. Μετ' ἀρμενίων.

Ὁ γάμος οὗτος μεταξὺ ὀρθοδόξου καὶ ἀρμενίας, καίτοι τελεσθεὶς ὑπὸ ἱερέως ὀρθοδόξου ἀλλ' ἄνευ ἀρχιερατικῆς

ἀδείας, κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ὑπάρχει ἄκυρος καὶ ὡς μηδόλως γεγεννημένος. Πρ. Ἱ. Σ. 24 Αὐγούστ. 1867.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν δηλωθῇ ὅτι, εἰ καὶ ἀπεδείχθη ὅτι ἔλαβε χώραν ὁ προσβαλλόμενος γάμος μεταξὺ ἀρμενοκαθολικοῦ καὶ ὀρθοδόξου, ἀλλὰ χωρὶς ἀδείας καὶ γνώμης τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἐκκλησία οὐδόλως ἀναγνωρίζει τὰ μικτὰ συνοικέσια. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Μαρτίου 1870.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν γάμον τοῦτον μεταξὺ ἀρμενοκαθολικοῦ ἀνδρὸς καὶ ὀρθοδόξου γυναικὸς ἐὰν μὴ προηγουμένως ὁ ἀνὴρ βαπτισθῇ ὀρθοδόξως. Πρ. Ἱ. Σ. 14 Μαΐου 1870.

Ἐπειδὴ α΄ ἐν τῷ μετὰ τοῦ ἀρμενίου γάμῳ τῷ ὑπὸ ἀρμενίου ἱερέως τελεσθέντι τῆς ῥηθείσης ὀρθοδόξου νεάνιδος ἐπῆλθεν ἀπαγωγὴ καὶ βία, β΄ δὲ οἱ μικτοὶ γάμοι ἀπαγορεύονται, ἡ δὲ γυνὴ κατ' οὐδένα τρόπον συγκατατίθεται νὰ συζῇ μετ' ἀνδρὸς ἑτεροδόξου, διὰ ταῦτα θεωρεῖται αὕτη ἀπηλλαγμένη πάσης εἰς αὐτὸν συζυγικῆς ὑποχρεώσεως καὶ ὑπάρχει ἐλευθέρα ἵνα ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν μετ' ἀνδρὸς ὀρθοδόξου. Πρ. Ἱ. Σ. 5 Φεβρ. 1874.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τὸν γάμον ὀρθοδόξου μετ' ἀρμενοκαθολικῆς. Πρ. Ἱ. Σ. 3 Δβρίου 1877.

Τὸ Πατριαρχεῖον μὴ ἀναγνωρίζον κατ' ἀρχὴν τὰ μικτὰ συνοικέσια ἀδυνατεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, μικτὸν ὄν· πρὸς ἀποφυγὴν δ' ἀτοπημάτων ὁσάκις τις εἴτε ἐκ τῶν ἡμετέρων εἴτε ἐκ τῶν ἀρμενίων θελήσῃ νὰ πράξῃ τοιοῦτόν τι ἐρωτῶνται συνήθως ἀμοιβαίως αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Ἀπριλίου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἐπιστολὴ τῷ ἐρωτῶντι ἐφημερίῳ εἰ δύναται βαπτίζειν τὰ τῶν ἀρμενίων τέκνα, ὀρθοδόξως μεταδιδόναι τὰ ἄχραντα μυστήρια ἐν ὥρᾳ θανάτου τοῖς ἀρ-

μενίοις ὡς ἀρμενίοις καὶ τελεῖν στέψεις αὐτῶν δι' ἔλλειψιν ἱερέως τούτων, λέγουσα ὅτι φευκτέα ταῦτα πάσῃ σπουδῇ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ κατεπειγούσῃ καὶ ἀναποδράστῳ ὅτι δύναται χρῆσθαι οἰκονομίᾳ τινί. Πρ. Ἱ. Σ. 22 Ὀκτωβρ. 1879.

Ἐνεκρίθη ἵνα εἰς ἀπάντησιν δηλωθῇ τῷ αἰτοῦντι ὅτι ἄκυρός ἐστιν ὁ μετὰ τῆς ἀρμενίας ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως τελεσθεὶς γάμος αὐτοῦ, ἅτε δὴ συναφθεὶς ὑφισταμένου τοῦ νομίμου γάμου, διαλυθέντος δὲ τούτου διὰ τοῦ θανάτου τῆς νομίμου συζύγου αὐτοῦ δύναται ἐλευθέρως ἐλθεῖν εἰς νομίμου γάμου κοινωνίαν. Πρ. Ἱ. Σ. 18 Φεβρουαρ. 1888.

ε') Μετὰ σχισματικῶν.

Ἀπαγορεύονται τὰ μετὰ βουλγάρων σχισματικῶν συνοικέσια τῶν ὀρθοδόξων. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Ἰανουαρίου 1880.

§ 2.

Ἡ Ἐκκλησία οὐδόλως ἀναγνωρίζουσα τοὺς μικτοὺς γάμους δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς προκειμένης συζυγικῆς διαφορᾶς περὶ διαζεύξεως τοῦ ὀρθοδόξου ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς δυτικῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὧν ὁ γάμος ἐτελέσθη ὑπὸ καθολικοῦ ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Μαρτίου 1875.

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Ἐκκλησ. Δικαστηρίου ἂν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ συζυγικῆς ὑποθέσεως, καθ' ἣν σύζυγοι ὀρθοδόξως στεφθέντες προσῆλθον εἶτα τῷ οὐνιτισμῷ, ἤδη δὲ ἡ σύζυγος, ἀναφέρουσα τὴν πρὸς τὸν οὐνιτισμὸν προσέλευσιν καὶ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς ἀπὸ τούτου εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, αἰτεῖται διὰ τοὺς ἐν τῇ ἀγωγῇ αὐτῆς λόγους τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς διάζευξιν, ὅστις προσκληθεὶς ἠρνήθη ἵνα ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, λόγῳ τοῦ ὅτι ἐστὶ δυτικὸς καὶ δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλην ἀρχήν, σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα

ἐπιληφθῇ τὸ δικαστήριον τῆς ὑποθέσεως δικάζον ἐπ' αὐτῆς τακτικῶς μετὰ τὴν νόμιμον τοῦ ἀνδρὸς κλήτευσιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 3 Νβρίου 1885.

Οὐδεμία ἔνστασις ἀναρμοδιότητος δύναται νὰ ὑπάρξῃ διὰ τὸ πρωτοδίκως δικάσαν δικαστήριον, ὡς δικάσαν οὐχὶ δύο εἰς ἑτερόδοξον Ἐκκλησίαν ἀνήκοντας, ἀλλ' ἐν μικτῷ γάμῳ ὑπάρχοντας καὶ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν τοῦ καὶ ὀρθοδόξου αἰτησαμένου τὴν διάζευξιν. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Νβρίου 1888.

» 14 Μαρτίου 1889.

Τὸ Ἐκκλησ. Δικαστήριον εἶναι ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ τὴν προκειμένην συζυγικὴν διαφοράν, ἅτε τῆς στέψεως τελεσθείσης ἐν ἑτέρᾳ Ἐκκλησίᾳ (τῶν σχισματικῶν Βουλγάρων), εἰς ἣν δέον ἑπομένως ἵνα ἀναφερθῇ ἡ ἐνάγουσα γυνή.

Πρ. Ἱ. Σ. 12 Φεβρουαρίου 1893.

§ 3.[1]

Ἱερεῖς ὀρθόδοξοι νεκροὺς αἱρετικοὺς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνταφιάζουν. Γρ. Πατρ. Καλλινίκου 25 Νβρίου 1701.

---

1. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πραγματεύεται καὶ ἡ ἑπομένη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐγκύκλιος τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1869:

. . . . Ἐπειδὴ παρὰ τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ πνευματικοῦ κορυφαίου τῶν διαμαρτυρομένων σεβασμιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κανταβριγίας κ. Κάμπελ ἐγένετο ἡμῖν ἐσχάτως ἀξίωσις ὅπως ἐκ τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς μέρεσι παρεπιδημούντων διαμαρτυρομένων τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας χριστιανῶν, συμβάντος θανάτου τινί, γένηται ὁ ἐνταφιασμὸς αὐτοῦ εἰς τὰ ἡμέτερα τῶν ὀρθοδόξων νεκροταφεῖα καὶ ἐπειδὴ τὴν αἴτησιν τῆς αὐτοῦ Σεβασμιότητος παρεδέξατο φιλαδέλφως ἡ Ἐκκλησία, διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα καὶ τῇ αὐτοῦ Ἱερότητι ὅπως ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀποβιοῦντος διαμαρτυρομένου χριστιανοῦ εἰς μέρος τι τῆς ἐπαρχίας της, ὅπου οὐχ ὑπάρχουσιν ἴδια τῶν διαμαρτυρουμένων νε-

Τούτου χάριν ἀποκρινόμενοι ὑμῖν, διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς, λέγομεν ἐκεῖνο, ὅπου εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι καὶ εὔλογον, ἤγουν ἐὰν θελήσουν οἱ τοιοῦτοι φράγκοι δυτικοὶ νὰ παραιτήσουν τὴν λατινικὴν δόξαν, ἤτοι τὸ λατινικὸν φρόνημα, καὶ νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἡμετέρας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀνεμποδίστως καὶ ἐξομολογοῦνται παρ' ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις ἱερεῦσι, καὶ μεταλαμβάνουσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων, καὶ ἐνταφιάζονται· εἰ δὲ καὶ μένουσιν εἰς τὴν θρησκείαν τους, πρέπει νὰ ἦναι ἀκοινώνητοι, ὅτι ἡ αὐτὴ ἐξομολόγησις καὶ τὸ αὐτὸ ποτήριον τοὺς κοινωνοῦντας ὁμοφρονοῦντας εἶναι βούλονται, οὐχὶ ἀλλοτρίους· «τὰ ἀλλότρια γὰρ καὶ ἀκοινώνητά εἰσι», καὶ «ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι», τὸ ἱερὸν λέγει Εὐαγγέλιον, καὶ «ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει». Ἐπεὶ οὖν πρὸ χρόνων πολλῶν τὸ ἄθροισμα τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀπεσχίσθη ἐκ τῆς τῶν τεσσάρων ἁγίων πατριαρχῶν πνευματικῆς κοινωνίας καὶ ἀπεσχοινίσθη, καὶ προσέθηκε δόγματα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὀρθοδόξων ἀλλότρια, διὰ τοῦτο ἀκοινώνητοι ὑπάρχουσιν ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις·

κροταφεῖα, ζητηθῇ γενέσθαι ὁ ἐνταφιασμός αὐτοῦ εἰς τὰ τῶν ἡμετέρων ὀρθοδόξων, παραχωρῇ προθύμως ἡ Ἱερότης της τὴν ἄδειαν τοῦ ἐνταφιάζεσθαι ἐν αὐτοῖς, ἄνευ μέντοι τοῦ παρέχεσθαι δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἢ μετοχῆς τινος ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ταφῆς αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ συμπέσῃ θάνατος καὶ ἑτέρου τινὸς ἐκ τῶν ἑτεροδόξων μὴ ἐχόντων ἰδίους ἱερεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ τεθνεῶτος ἀπαιτήσωσιν ἵνα συνοδεύσωσι τὸν νεκρὸν οἱ ἡμέτεροι ἱερεῖς, ἡ Ἱερότης της νὰ διορίζῃ ἕνα ἢ δύο τῶν ἡμετέρων ἱερέων ἵνα συνοδεύσωσι τὸν νεκρὸν ψάλλοντες τὸν τρισάγιον ὕμνον, τὸν 117 ψαλμὸν ἐκ τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας μετὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅπου δὲ ὑπάρχωσιν ἱερεῖς αὐτῶν οἱ ἡμέτεροι μηδὲν λαμβάνωσι μέρος ἐν τῇ τελετῇ.

τὰ γὰρ ἡνωμένα, καὶ κοινωνοῦντα ἀλλήλοις, δὲν εἶναι διῃρημένα καὶ ἑτερόφρονα, καὶ τὰ διῃρημένα δὲν εἶναι ἡνωμένα καὶ ὁμοφρονοῦντα· καὶ ἂς ματαιολογῶσιν οἱ δυτικοὶ ἑτερόφρονες, ἀποσχισθέντες τῆς καθολικῆς τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας, ὅσα θέλουσι. Ταῦτα περὶ τοῦ προβλήματος ὑμῶν καὶ ἐρωτήματος· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Καν. Διατ. Γεδεὼν Β', σ. 426, ‚αψκδ'.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ λέγουσα ὅσον ἀφορᾷ τὴν β' αὐτοῦ ἐρώτησιν, ὅτι τὴν μὲν θείαν κοινωνίαν οὐκ ἔξεστι μεταδιδόναι τοῖς Ἀρμενίοις ἐν οἱαδήποτε περιστάσει, ὡς οὐδὲ γάμους αὐτῶν εὐλογεῖν· ἀντὶ ὅμως τῆς θείας κοινωνίας δύναται διδόναι ἐν ἀνάγκῃ τὸν μέγαν ἁγιασμὸν καὶ κηδεύειν αὐτοὺς ἐν ἐλλείψει ὁμοδόξου αὐτοῖς ἱερέως, συμφώνως ταῖς διακελεύσεσι τῆς περὶ τούτου ἐκδοθείσης ἄλλοτε ἐπὶ τῆς β' πατριαρχείας τοῦ κ. Γρηγορίου Ἐγκυκλίου. Πρ. Ἱ. Σ. 27 Μαρτίου 1874.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπιτρέψασα καὶ ἄλλοτε ἵνα κηδεύωνται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱερέων οἱ τελευτῶντες μὴ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν εἴς τινα τόπον ἱερεῖς αὐτῶν, ἐπιτρέπει τοῦτο καὶ νῦν. Πρ. Ἱ. Σ. 20 Μαΐου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Ἐπισκόπῳ δηλοῦσα τὴν εὐχαρίστησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ταῖς ἀγγελλομέναις εὐεργεσίαις τοῦ μακαρίας μνήμης ἀρμενίου Α. καὶ ἐπὶ τοῖς εὐγνώμοσι πρὸς αὐτὸν αἰσθήμασι τῶν ἡμετέρων, ἀλλὰ τὸ ζητούμενον, τ. ἔ. ἡ τέλεσις ὑπὲρ αὐτοῦ μνημοσύνου οὐκ ἐπιτρέπεται κανονικῶς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, δύνανται δ' οἱ ἡμέτεροι ἵνα ἐνδείξωνται διὰ παντὸς ἄλλου τρόπου τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν πρὸς τὸν μακαρίτην. Πρ. Ἱ. Σ. 15 Ἰαν. 1885.

§ 4.

Ἐνεκρίθη ἵνα ἀναγεννηθῶσι διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος οἱ αἰτοῦντες Ἀρμένιοι καὶ ἀκολούθως κυρωθῇ καὶ τὸ τελεσθὲν ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως μυστήριον τοῦ γάμου. Πρ. Ἱ. Σ. 17 Ἰουνίου 1865.

Οὐκ ἐπιτρέπεται ἡ στέψις ἀρμενίου ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 16 Ἰουν. 1888 καὶ 14 8βρίου 1889.

§ 5.[1]

Τρίτον ἐρωτᾷ ἡ ἀρχιερωσύνη σου ὡς ἔτυχε νὰ γεννήσῃ ἡ γυνὴ τοῦ κονσόλου τῶν Ἐγγλέζων, ἥτις ὑπάρχει χριστιανὴ ὀρθόδοξος καὶ ζητεῖ νὰ βαπτίσῃ τὸ νήπιον, ποιεῖ δὲ ἀνάδοχον τὸν κόνσολον τοῦ Φράντζα εἰ δυνατὸν τοῦτο γενέσθαι ; διὰ τὸ ὁποῖον ἂς ἔχῃ ἀπόκρισιν ὅτι νὰ μὴ γένῃ, ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ ἀνάδοχον ὀρθόδοξον ἂς γένῃ τὸ βάπτισμα· εἰ δὲ μὴ ἀνάδοχον ἑτερόδοξον ἢ παπιστὴν ἢ λούτερον, πρόςεχε νὰ μὴν τὸ στέρξῃς νὰ γένῃ.

Γρ. Π. Καλλινίκου Νβρίου 25, 1701.

Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορεύουσα ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ βάπτισμα τοῦ παιδὸς τῶν διαμαρτυρομένων γονέων, ὅταν λάβῃ παρ' αὐτῶν εὐσχήμως πως αἴτησιν δηλοῦσαν ὅτι ζητοῦσιν ἵνα βαπτισθῇ τὸ τέκνον αὐτῶν κατὰ τὰς διατυπώσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὐχὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ δι' ἔλλειψιν ἱερέως ὁμοδόξου αὐτοῖς, ἀλλ' ἁπλῶς

1. Συντ. Δ. 476.

διότι ἀναγνωρίζουσι τὸ ὀρθόδοξον βάπτισμα ὡς τὸ ἀρχέτυπον καὶ ὅτι παρουσιάζουσιν ὀρθόδοξον ἀνάδοχον.

Πρ. Ἱ. Σ. 27 Μαρτίου 1874.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ δηλοῦσα ὅτι δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ βάπτισμα τοῦ ἐξ ἀρμενίων γονέων τεχθέντος βρέφους, ἀναδεχομένου τοῦ νηπίου ὑπὸ ὀρθοδόξου ἀναδόχου.

Πρ. Ἱ. Σ. 19 Φεβρ. 1877.

Οὐκ ἐπιτρέπεται παραδέχεσθαι τοὺς δυτικοὺς καὶ διαμαρτυρομένους ἀναδόχους ἐν τῇ βαπτίσει ὀρθοδόξων νηπίων. Πρ. Ἱ. Σ. 22 8βρίου 1879.

§ 6.

α΄) Οἱ λαϊκοὶ ἑτερόδοξοι.[1]

Τούτοις τοίνυν τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς διατάγμασιν ἑπόμενοι καὶ ἡμεῖς, τὰ μὲν τῶν αἱρετικῶν βαπτίσματα ὡς ἀπᾴδοντα καὶ ἀλλότρια τῆς ἀποστολικῆς θείας διατάξεως καὶ ὕδατα ἀνόνητα ὡς ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος καὶ ὁ μέγας φασὶν Ἀθανάσιος καὶ ἁγιασμὸν μηδένα παρέχοντα τοῖς ταῦτα δεχομένοις καὶ πρὸς κάθαρσιν ἁμαρτημάτων οὐδὲν ὠφελοῦντα, ἀπόβλητα καὶ ἀποτρόπαια ἡγούμεθα. Τοὺς δ' ἐξ αὐτῶν ἀβαπτίστως βαπτιζομένους ὡς ἀβαπτίστους ἀποδεχόμεθα, προσερχομένους τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ ἀκινδύνως αὐτοὺς βαπτίζομεν, κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας, οἷς ἀοράτως ἐπιστηρίζεται ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ κοινὴ μήτηρ πάντων ἡμῶν. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψνϛ΄.

Ὅρος πατριαρχῶν Κων)λεως Κυρίλλου, Ἀλεξανδρείας Ματθαίου, Ἱερουσαλὴμ Παρθενίου. Γεδεὼν Καν. Διατ. Α. 253.

Ὁ Πατριάρχης Κων)πόλεως Ἱερεμίας ὁ Γ΄ ἐξέδωκε γράμμα πρὸς

---

1. Ὅρα Καν. Ζ΄ τῆς ἐν Κων)πόλει Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ΜΕ΄ τῆς ἐν Τρούλλῳ ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς καὶ τὰ εἰς αὐτοὺς σχόλια Ζωναρᾶ, Βαλσαμῶνος καὶ Ἀριστηνοῦ, Σύντ. Β, 187-191, καὶ 529-533.

τὴν ἐρώτησιν τῶν Ῥώσσων, ἀποκρινόμενος δέχεσθαι τοὺς ἐκ τῆς αἱρέσεως τοῦ Λουθήρου καὶ Καλβίνου προσιόντας τῇ Ἐκκλησίᾳ μύρῳ μόνον ἁγίῳ χριομένους.[1]

Ἐπερωτήσας γὰρ ὁ Προικονήσου Ἀνανίας ὅπως ὀφείλει δέξασθαι τὸν προσιόντα τῇ ὀρθοδοξίᾳ ἀρμένιον κατὰ τὸ αψξ' σωτήριον ἔτος ἐπὶ πατριάρχου Ἰωαννικίου τοῦ Γ', ἔλαβε πατριαρχικὴν συνοδικὴν γνώμην δι' ἐπιστολῆς, ὡς πρὸς τοὺς προσιόντας τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀρμενίους, ἀποπτύσαντας τὰς αἱρέσεις καὶ τὰ ὀρθὰ καὶ ἄτοπα καὶ ἄπταιστα δόγματα τῆς ἀμωμήτου πίστεως καθομολογήσαντας, μύρῳ χρίειν ὀφείλει τῇ Ἐκκλησίᾳ συντάσσων. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Γ, 410, Γεδεὼν Καν. Διατ. Λ. 256.

Σκεψάμενοι συνοδικῶς ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἀντικειμένου ἤτοι τοῦ Βαπτίσματος τῶν Λατίνων, εἴγε δηλονότι δύναται θεωρηθῆναι ἔγκυρον ἢ μή, κατείδομεν ἀπὸ ἱστορικῶν γεγονότων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἐκκλησιαστικῶν πράξεων ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πολλοὺς φέρει λόγους ὑπὲρ καὶ κατὰ καὶ πολλοὺς ἔσχε τοὺς ὑπερασπιστὰς καὶ τοὺς πολεμίους, ὡς οὐ λανθάνει βεβαίως καὶ τὴν αὐτῆς Πανιερότητα. Πρὸ γὰρ τοῦ σχίσματος καὶ αὐτὸς ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος ἐβάπτιζε τοὺς λατίνους προσερχομένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ Πιττακίου, ὅπερ ὁ ἔξαρχος Λέοντος τοῦ Θ' Οὑμβέρτος κατέλιπε τῷ αν'ῳ ἔτει ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ἁγίας Σοφίας κατὰ τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Πέτρον· ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη τοῦ Κηρουλαρίου φαίνεται ὅτι πολλοὺς εὗρε, τοῦ καιροῦ προϊόντος, μιμητάς, ἡ γὰρ ἐν Λατεράνῳ Σύνοδος τοῦ ασιε' ἔψεγε τοὺς ὀρθοδόξους, ὡς ἀναβαπτίζοντας τοὺς προσερχομένους ἐκ τῆς Λα-

---

1. Βλ. τὴν ἐπιστολὴν ῥωσσιστὶ μεθερμηνευομένην ἐν τῇ πλήρει συλλογῇ τῶν νόμων τῆς αὐτοκρατορίας ταύτης, τόμ. Ε, ἄρθρ. 3225, σωζόμενα ἐκκλ. συγγρ. Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων Α, ἐν Ἀθήναις 1862 σ. 431, 476.

τινικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μετὰ τὸ σχίσμα ἔχομεν ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων καὶ Μάρκον τὸν Εὐγενικόν, ἀποφαινόμενον μύρῳ μόνον χρίειν τοὺς Λατίνους, ἔτι δὲ καὶ Συνόδων ἀποφάσεις, ἤτοι τῆς κατὰ τὸ ασζ´ συγκροτηθείσης, τῆς κατὰ τὸ ‚αύπδ´ ἐπὶ Συμεὼν πατριάρχου, παρόντων καὶ τῶν τριῶν ἑτέρων πατριαρχῶν, ὅτε συνετάχθη καὶ ἡ γνωστὴ ἀκολουθία, ἑτέρας ἐπίσης ἐν Βασιλευούσῃ κατὰ τὸ αχ´ καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἰωάσαφ Πατριάρχου Μοσχοβίας συνελθούσης ἐν Μόσχᾳ κατὰ τὸ αχϞ´, παρόντων καὶ δύο Πατριαρχῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς τοῦ Ἀλεξανδρείας Παϊσίου καὶ τοῦ Ἀντιοχείας Μακαρίου. Πᾶσαι αὗται ἀπεφήναντο ὅτι μύρῳ μόνον δεῖ τελειοῦν τοὺς ἐκ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας προσερχομένους. Ἔχομεν ὅμως ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Μόσχᾳ κατὰ τὸ αχκβ´ ἐπὶ Φιλαρέτου Πατριάρχου Ρωσίας καὶ τὸν ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ ε´ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τῷ αψν´ ἐκδοθέντα ὅρον, δεκτὸν γενόμενον ὑπὸ πάντων τῶν τότε Πατριαρχῶν, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι χρὴ βαπτίζειν αὐτούς. Τὸ βάπτισμα ἄρα τῶν δυτικῶν ὁτὲ μὲν ἐθεωρήθη ὡς ἔγκυρον, καθὸ τελούμενον εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὸ κυριώνυμον βάπτισμα, ὁτὲ δὲ τοὐναντίον ὡς ἄκυρον διὰ τὰς πολλὰς παρατυπίας, ἃς περιέβαλεν αὐτὸ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ ὁσημέραι αὔξουσα κενοσπουδία τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ἡ μὲν ἁγιωτάτη Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐκ λόγων εὐλόγων ὁρμωμένη, ἔχει ἐν χρήσει τὰς ἀποφάσεις τῆς νεωτέρας ἐπὶ Ἰωάσαφ Πατριάρχου Μοσχοβίας συνελθούσης ἐν Μόσχᾳ Συνόδου, ὡς συντελεστικὰς εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας θεωροῦσα· αἱ δὲ ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐκκλησίαι θεωροῦσι μέχρι τοῦδε ἐπάναγκες εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ὀρθοδοξίας τὸ ἀκολουθεῖν τῷ ἐπὶ Κυρίλλου ε´ ἐκδοθέντι ὅρῳ. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀπό-

κειται τῇ πνευματικῇ συνέσει τῆς Αὐτῆς Πανιερότητος καὶ τῶν λοιπῶν συνοδικῶν μελῶν παραδέξασθαι ἢ μὴ τὸ χρίσασθαι τῇ οἰκονομίᾳ, ἣν καὶ ἑτέρα Ἐκκλησία ἀπὸ δύο καὶ ἐπέκεινα αἰώνων κατέχει ἀπαρεγκλίτως, εἴγε, ὡς γράφει, ἡ οἰκονομία αὕτη προεπαγγέλλεται μεγάλας ὠφελείας τῇ αὐτόθι Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀσφαλίζει αὐτὴν ἀπὸ ἐπικειμένων πνευματικῶν κινδύνων. Ὅταν δέ ποτε δυνηθῶσιν αἱ κατὰ τόπους ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι συνελθεῖν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τότε σὺν Θεῷ γενήσεται ἡ ποθητὴ ἐπίσημος συνεννόησις καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου καθὼς καὶ περὶ ἄλλων.

Γρ. Π. Σ. τῷ Ἀθηνῶν 26 Μαΐου 1875.

Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ὅτι, συμφώνως τῇ ἐν ἐνεργείᾳ πράξει τῆς Ἐκκλησίας, ὀφείλει ἵνα παραδέχηται τούς τε δυτικοὺς καὶ τοὺς ἀρμενίους εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ διὰ μόνης τῆς χρίσεως τοῦ ἁγίου Μύρου.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 Ἀπριλίου 1878.

Ἐνεκρίθη ἵνα, καίτοι ἡ Ἐκκλησία Κων/πόλεως γενικώτερον σκεπτομένη πάντοτε προετίμα καὶ προτιμᾷ τὴν βάπτισιν ἀντὶ τῆς χρίσεως μόνης, ἐπιτραπῇ κατὰ συγκατάβασιν τῷ ἐρωτῶντι ἀρχιμανδρίτῃ ἵνα ἀποδεχθῇ τοὺς τρεῖς διαμαρτυρομένους καὶ καθολικούς, τοὺς προσερχομένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ, διὰ τῆς χρίσεως τοῦ ἁγίου Μύρου, ἀφοῦ προηγουμένως κατηχήσῃ αὐτοὺς τὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρ' αὐτῶν τὸν προσήκοντα λίβελλον.

Πρ. Ἱ. Σ. 8 Δβρίου 1879.

Ἐνεκρίθη ἵνα δι' ἐπιστολῆς λεχθῇ τῷ αἰτοῦντι ἱερεῖ ὅτι δύναται νὰ δεχθῇ τοὺς ἀναφερομένους παῖδας, τοὺς βαπτισθέντας ἕνεκα τῶν περιστάσεων κατὰ τὰς διατυπώσεις

τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας διὰ μόνου τοῦ χρίσματος μετὰ σύντονον ἐπὶ ἓξ μῆνας κατήχησιν.

Πρ. Ἱ. Σ. 14 Ἰουλίου 1880.

Οἱ ἀσπασθέντες τὸ δυτικὸν δόγμα ὀρθόδοξοι, ἐπιθυμοῦντες ἵνα ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ πάτριον δόγμα, δέον νὰ δίδωσι λίβελλον τῆς μετανοίας αὐτῶν καὶ χρίωνται διὰ τοῦ ἁγίου Μύρου, ἄλλως δὲ ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ θεωρῇ αὐτοὺς ὀρθοδόξους καὶ νὰ παρέχῃ αὐτοῖς τὰς δωρεὰς αὐτῆς.

Πρ. Ἱ. Σ. 11 Φεβρουαρίου 1880.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ἵνα καὶ τοῦ λοιποῦ ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι συνῳδὰ τῇ ἀποφάσει τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ 1880 γένηται ἡ χρῆσις τῆς οἰκονομίας καὶ προσλαμβάνωνται οἱ ἐξ ἀρμενίων εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς χρίσεως τοῦ ἁγ. Μύρου. Πρ. Ἱ. Σ. 11 8βρίου 1888.

β΄) Οἱ κληρικοὶ ἑτερόδοξοι.[1]

. . . . . . Κοινῇ ψήφῳ, γνώμῃ τε καὶ ἀποφάσει συνοδικῇ μετὰ τὴν ἔγγραφον, ἰδιοενυπόγραφόν τε καὶ ἐνσφράγιστον

---

1. Τὸ προκείμενον ζήτημα, καὶ ἰδίᾳ τὸ περὶ τοῦ πῶς δεῖ δέχεσθαι τοὺς ὑπὸ σχισματικοῦ καὶ καθῃρημένου ἐπισκόπου κεχειροτονημένους κληρικούς, λίαν ἀπησχόλησε τὴν Ἐκκλησίαν Κωνστ/πόλεως κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Μετὰ μακρὰς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου συζητήσεις τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐζητήθησαν αἱ γνῶμαι πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἵτινες πᾶσαι ἀποφαίνονται διὰ τῶν ἀποκριτικῶν αὐτῶν ἐπιστολῶν, ἀναγνωσθεισῶν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 19 Νοεμβρίου 1880, ὅτι δεῖ δέχεσθαι τοὺς τοιούτους μετὰ τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν δι' ἁπλῆς χειροθεσίας καὶ εὐχῆς, μύρῳ μόνον χριομένους, ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποφαινομένης κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τῆς ἀναχειροτονίας τῶν τοιούτων, καταλειπούσης ὅμως τὴν γνώμην αὐτῆς τῇ Ἱ. Συνόδῳ

τῆς πίστεως αὐτοῦ ὁμολογίαν, ἐνσεσημασμένην τῇ α' νοεμβρίου τοῦ αωμϚ' σωτηρίου ἔτους, ἧς τὸ ἴσον ὑπάρχει ἀπαράλλακτον αὐτολεξεί, ὡς ἑξῆς . . . . . ἀπεδεξάμεθα εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας τόν τε εἰρημένον Μακάριον (ἐπίσκοπον Ῥωμαιοκατολικῶν Διαρπεκίρ, πρὸ χρόνων δέκα ἀποσπασθέντων τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος καὶ τοῖς δυτικοῖς προστεθέντων) καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ, ὡς ἐκτέθειται, προσελθόντας καὶ προσπεσόντας τῇ μητρικῇ αὐτῆς συμπαθείᾳ καὶ εὐσπλαγχνίᾳ, ἐπ' ὤμων ἄραντες τὸ πλανώμενον καὶ χαίροντες ἐπὶ τῇ εὑρέσει τῆς ἀπολλυμένης δραχμῆς. Ἀπαρτίσαντες δ' αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν ὑπὸ τῶν ἱερῶν νόμων διακελευομένην ἀκρίβειαν βαθμηδόν, τῇ ἐπικλήσει καὶ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ἀνεδείξαμεν αὐτὸν ἀρχιερέα καὶ μητροπολίτην τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ἀμίδης (Διαρπεκίρ), οὐχ ἧττον διατάξαντες αὐτῷ καὶ καταρτίσαντες πνευματικῶς τὰ αὐτὰ μετελθεῖν καὶ ἐκτελέσαι καὶ πρὸς τοὺς ἐπαρχιώτας αὐτοῦ χριστιανούς, οὓς μὲν βαπτίζων, τοὺς μὴ βεβαπτισμένους δηλαδὴ ὑπὸ ὀρθοδόξου ἀνατολικοῦ ἱερέως ἐν τρισὶ καταδύσεσι καὶ ἰσαρίθμοις ἀναδύσεσι, κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, οὓς δὲ μύρῳ χρίων καὶ πάντας κοινωνοὺς ποιῶν τῶν πνευματικῶν

τῆς Ἐκκλησίας Κων/πόλεως. Ἡ συζήτησις ἐπανελήφθη ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ τῇ 28 Ἰανουαρίου 1881, ἀλλὰ τὸ ζήτημα οὔπω ἐλύθη.

Ἀξιόλογον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πραγματείαν ὑπέβαλε τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἐν ἔτει 1871, δημοσιευθεῖσαν ἐν Σμύρνῃ (1887), ὁ τότε Μητροπολίτης Ἀγχιάλου νῦν δὲ Σμύρνης κ. Βασίλειος, ἀποδεικνύων νόμιμον τὴν ὑπὸ καθῃρημένου καὶ σχισματικοῦ ἐπισκόπου γινομένην χειροτονίαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ὑπὸ αἱρετικῶν, ὧν ἀναμφισβήτητος θεωρεῖται ἡ ὀρθότης τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς χειροτονίας.

δωρεῶν καὶ χαρισμάτων, καθ' ὃν τρόπον δοξάζει καὶ διδάσκει ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία.

Ὑπόμνημα Π. Σ. Νοέμβριος 1846.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐν τῷ κώδικι τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφιτικοῦ Μετοχίου Συλλογῆς τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Δοσιθέου « περὶ τῶν παρ' αἱρετικῶν κεχειροτονημένων ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν» κτλ.., ἀπεφασίσθη κοινῇ διαγνώσει καὶ ἀποφάσει ἵνα οἵ τε ἱερεῖς καὶ ἐπίσκοποι τῶν λεγομένων ῥωμαιοκατολικῶν γένωνται δεκτοὶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικ. Ἐκκλησίας διὰ μόνης τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου ἐπιχρίσεως μετὰ τὸ ἐπιδοῦναι λίβελλον πίστεως, καθάπερ οἱ θεῖοι κανόνες διαγορεύουσι (Α΄ τῆς ΣΤ κτλ.).

Πρ. Μεγάλης Συνόδου 6 Νοεμβρίου 1860.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Πανιερότητά του ἐντελλομένης ὅπως παραδεχθῇ ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ὀρθοδοξίας τὸν διαληφθέντα ἄλλοτε ὀρθόδοξον, ἀλλὰ πρὸ δύο ἐτῶν ὑπὸ Βουλγαροουνίτου ἐπισκόπου χειροτονηθέντα ἱερέα, ὡς ἁπλοῦν λαϊκόν, καὶ ἐπιχρίσῃ τῷ ἁγίῳ Μύρῳ· ἀκολούθως δὲ μεθ' ἱκανὴν δοκιμασίαν, εἴ γε ἐφίεται ἵνα ἱερατεύσῃ, ἐπιδείξηται δὲ καὶ διαγωγὴν ἱεροπρεπῆ καὶ κέκτηται προσόντα πρὸς ἱερατείαν, ὀφείλει ἵνα ἐξ ὑπαρχῆς χειροτονήσῃ αὐτόν. Πρ. Ἱ. Σ. 15 Φεβρ. 1868 καὶ 2 Αὐγ. 1869.

Εὐπρόσδεκτός ἐστιν ὁ ἐκ γενετῆς ὀρθοδόξως βεβαπτισμένος, εἶτα δ' ἀπὸ δεκαπενταετίας τὴν οὐνίαν ἀσπασθεὶς καὶ πρὸ ἑξαετίας ἱερεὺς χειροτονηθεὶς ὑπὸ οὐνίτου ἀρχιεπισκόπου, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας νῦν ἐπανερχόμενος, δυνάμει τῆς εἰρημένης ὁμολογίας πίστεως, ἀλλὰ δέον προηγουμένως ἵνα κατηχηθῇ καὶ χρισθῇ διὰ τοῦ ἁγίου Μύρου καὶ εἶτα εἰς νέας ὑποβληθῇ κανονι-

κὰς χειροτονίας τοῦ ἀναγνώστου, ὑποδιακόνου, διακόνου καὶ ἱερέως. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Σεπτεμβρίου 1872.

Ἐνεκρίθη ἵνα γραφῇ τῇ Α. Παναγιότητι ὅπως δεχθῇ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν τὸν ῥηθέντα καθολικὸν ἱεροδιάκονον, λαμβάνων παρ' αὐτοῦ λίβελλον τῆς μεταμελείας αὐτοῦ καὶ χρίων αὐτὸν διὰ τοῦ ἁγ. Μύρου. Πρ. Ἱ. Σ. 30 Μαΐου 1885.

Ὁ προσερχόμενος εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν οὐνίτης ἱερεὺς δέον ἵνα χειροτονηθῇ μὴ ἀρκούσης τῆς δι' ἐπιχρίσεως τοῦ ἁγίου Μύρου καὶ τοῦ λιβέλλου τῆς πίστεως παραδοχῆς αὐτοῦ. Πρ. Ἱ. Σ. 11 Μαΐου 1889.

ΕΦΕΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους Μητροπολιτῶν ἐκκαλοῦνται ἐνώπιον τοῦ ἐν τῷ

---

1. Ἔφεσις καλεῖται τὸ ἔνδικον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ὑπό τινος κατωτέρου δικαστηρίου καταδικασθεὶς διάδικος ἀπευθύνεται εἰς τὸ

Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ ἑδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Μ.Σ. 18 (1873(.

Συνῳδὰ τῇ ἐν ἔτει 1881 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 Ἰανουαρίου ἐκδοθείσῃ Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ ἐγκυκλίῳ, αἱ πρωτοδίκως ὑπὸ τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις δέον ὅπως ἐφεσιβάλλωνται εἰς τὰ δικαστήρια τῶν οἰκείων Μητροπόλεων, αἱ δ' ἀποφάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων ὑποβάλλωνται κατ' ἀναίρεσιν ἐνώπιον τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἁρμοδίων δικαστηρίων. Μ. Σ. 81 (1887).

Τὸ Συμβούλιον δικάζον κατ' ἔφεσιν δὲν δύναται νὰ παραπέμψῃ τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο Ἐφετεῖον. Μ. Σ. 99 (1887).

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως τῶν ἀναιρεσειόντων περὶ τῆς κακῆς συνθέσεως τοῦ Ἐφετείου, ἐπειδὴ τὸ Συμβούλιον τοῦτο δικάζον ὡς ἀκυρωτικὸν δὲν εἶναι ὑπόχρεων ὅπως ἐφαρμόσῃ τὰς διατάξεις τῆς ἐν Κρή-

---

ἀνώτερον ἐκείνου δικαστήριον, αἰτούμενος τὴν τροποποίησιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως.

Παρ' ἡμῖν ἀνώτερα δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων κατὰ τὴν ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1881 Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον ἀπευθύνονται αἱ ἐφέσεις, εἶναι : α', ἡ Ἰ. Σύνοδος διὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων, τῆς Ἰ. Συνάξεως τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων τῶν Μητροπόλεων. β', τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν Μικτῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων τῶν Μητροπόλεων καὶ γ', τὰ Μητροπολιτικὰ Δικαστήρια διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων, ὅτε ἡ Ἰ. Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπέχουσι τόπον Ἀκυρωτικοῦ διὰ τὰς κατ' ἔφεσιν ἐκδιδομένας ἀποφάσεις τῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων.

Περὶ συγκροτήσεως τῶν ἐφετείων ὅρα Εἰσαγωγῆς § 2 καὶ 5.

τη δικονομίας, καθόσον ἰσχύει παρ' αὐτῷ ἡ ἐμπορικὴ δικονομία, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 82 τοῦ κεφ. ε΄ τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος, τὸ Ἐφετεῖον δὲν δύναται νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἂν δὲν σύγκειται ἐκ τοῦ ἡμίσεος πλέον ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ Προέδρου, ἀπεφήνατο κοινῇ ὅπως ἐπιβληθῇ τῷ ἀναιρεσιβλήτῳ τὸ χρέος, ἵνα διὰ παντὸς νομίμου μέσου ἀποδείξῃ ὅτι ἀποφάσεις Ἐφετείων, ἐκδοθεῖσαι εἴτε ἐν Κρήτῃ, εἴτε ἀλλαχοῦ, ὑπὸ τριῶν δικαστῶν κατέστησαν παραδεκτέαι παρὰ τοῦ ἐνταῦθα Ἀρείου Πάγου. Πρ. Μ. Σ. 18 Νβρίου 1887.

Τὸ Ἐφετεῖον Κρήτης σύγκειται καὶ συγκροτεῖται ἐξ ἑνὸς Προέδρου, δύο χριστιανῶν ἐφετῶν, ἑνὸς εἰσαγγελέως καὶ ἑνὸς γραμματέως. Μ. Σ. 109 (1888).

§ 2.[1]

Ἔφεσις ἐπιτρέπεται κατὰ προδικαστικῶν ἀποφάσεων, κατ' ἀποφάσεων δηλονότι προδιατυπουσῶν μᾶλλον ἢ ανα-

[1] 1. Κατὰ κανόνα αἱ ὁριστικαί, ἀλλὰ μὴ τελεσίδικοι ἀποφάσεις, παντὸς πρωτοδίκως δικάζοντος δικαστηρίου, εἴτε ἐρήμην εἴτε κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδοθεῖσαι, ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν· οἱ δ' ὑπὸ τῶν ἄρθρων 95 Ἐμπ. Δικον. καὶ 36 τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἐμπ. Νόμου τασσόμενοι περιορισμοὶ λόγῳ ποσοῦ δὲν ἰσχύουσιν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις, ὡς ἐκ τῆς πνευματικῆς φύσεως τῶν ὑπ' αὐτῶν δικαζομένων διαφορῶν. Αἱ δὲ μὴ ὁριστικαὶ ἀποφάσεις δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' ἐφέσεως εἰ μὴ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς, διότι τὸ δικαστήριον δύναται ν' ἀνακαλέσῃ αὐτὰς ἐν τῷ μεταξύ. Ἐξαιρετικῶς μόνον αἱ προδικαστικαί, αἱ διατάττουσαι ἀποδείξεις κλπ. καὶ αἱ περὶ ἁρμοδιότητος δύνανται νὰ ἐφεσιβληθῶσι καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὁριστικῆς κατὰ τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα 97 καὶ 105 Ἐμπορ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 97ον.—Ἐπίσης ἐφέσιμος εἶναι ἡ περὶ ἁρμοδιότητος ἀπόφασις τοῦ

βαλλουσῶν τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασιν, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τῶν προπαρασκευαστικῶν. Μ. Σ. 7 (1880).

Μὴ ὑπαρχούσης ἐκκλησιαστικῆς δικονομίας, ἕπεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἐφαρμογὴ τῆς παρὰ τοῖς λοιποῖς δικαστηρίοις τοῦ Κράτους ἰσχυούσης δικονομίας, καθ' ἣν αἱ πρωτόδικοι ἀποφάσεις αἱ περιέχουσαι ποσὸν ἔλαττον τῶν 5000 γρ. δὲν ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν· ἡ ἀρχὴ ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα γενικόν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν διατυπώσεων, ἐφ' ὧν σιγᾷ ὁ διέπων τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια νόμος, ἐνῷ κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ 'Αρμενοπούλου περὶ δικαστικῆς ψήφου καὶ ἀποφάσεως, πᾶσα ἀπόφασις ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν ἄνευ περιορισμοῦ, ὁ δὲ νόμος 113 Βασ. (9.1) σαφῶς ἀποφαίνεται, λέγων ὅτι καὶ ἐπὶ μειζόνων καὶ ἐλασσόνων πραγμάτων ἐστὶν ἔκκλητος, πολλῷ δὴ μᾶλλον αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα γενικὸν προκειμένου περὶ προικός, ἥτις ὑπάγεται εἰς ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν. Μ. Σ. 6 (1883).

ἐμποροδικείου ἐπὶ παραπεμφθείσης αὐτῷ δίκης. 'Αλλ' ἂν πρόκειται περὶ μεταβιβάσεως τῆς δίκης ἀπό τινος ἐμποροδικείου εἰς ἕτερον, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ 38 ἄρθρου τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἐμπορ. Κώδικος. Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 178).

Ἄρθρ. 105ον. — Αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκκαλοῦνται καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως, ὡς καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ὁριστικῶν· προκειμένου δὲ νὰ ἐφεσιβληθῇ τοιαύτη ἀπόφασις πρὸ τῆς ὁριστικῆς, τὸ ἐμποροδικεῖον ἐκδίδει αὐτὴν ἐγγράφως. ἀλλὰ κατὰ προπαρασκευαστικῆς ἢ προσωρινῆς ἀποφάσεως ἔφεσις ἐπιτρέπεται, μόνον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς, ἐφεσιβαλλομένης ὁμοῦ καὶ ταύτης· ἡ δὲ προθεσμία τῆς ἐφέσεως λογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 66).

Ἐπίσης δὲν ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ἀλλὰ μόνον εἰς ἀναψηλάφησιν αἱ πρωτόδικοι ἀποφάσεις τοῦ Δ. Ε. Μ Συμβουλίου, ὡς μὴ ὑπάρχοντος ἑτέρου ἀνωτέρου δικαστηρίου.

Ὁ ἐν τῇ ἐφέσει λόγος ὅτι, προταθείσης ἐνστάσεως ἀναρμοδιότητος τοῦ Δικαστηρίου καὶ ἀπορριφθείσης, ἔδει ἵνα κατὰ τὴν πολιτικὴν δικονομίαν, ἐν ἰσχύϊ οὖσαν ὅπου ὁ ἐκκλησιαστικὸς νόμος σιωπᾷ, ἐπιτραπῇ πρῶτον ἡ κατὰ τῆς προδικαστικῆς ταύτης ἀποφάσεως ἔφεσις, δὲν δύναται νὰ ἀκυρώσῃ τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν,καθόσον καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πολιτικὴν δικονομίαν αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις δύνανται νὰ ἐφεσιβληθῶσι μετὰ τῆς ὁριστικῆς, ὥστε ἡ παρὰ τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου ἀπόρριψις τῆς προτάσεως πρὸς ἔφεσιν τῆς προδικαστικῆς ἀποφάσεως, οὐδενὸς ἐστέρησε τὸν ἐφεσείοντα οὐσιώδους δικαιώματος, ἅτε δυνάμενον ἵνα ἐφεσιβάλῃ τὴν προδικαστικὴν ἀπόφασιν μετὰ τῆς ὁριστικῆς. Ἱ. Σ. 55 (1886).

Κατὰ τὸ 100 ἄρθρ. τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας αἱ ἐρήμην ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις δὲν δύνανται νὰ ἐκκληθῶσι πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ἧς διαρκούσης ἔφεσις δὲν χωρεῖ ἐναντίον τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ὑποβληθεῖσα ἔφεσις. Μ. Σ. 293 (1896).

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 36 ἐδ. 1 τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ κώδικος καὶ 94 τῆς Ἐμπορ. Δικον., καθ' ἃ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀγωγῆς ὄντος ἐλάσσονος τῶν 5000 γροσ., ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις εἶναι ἀνέκκλητος ἐν τοῖς Ἐκκλησ. Δικαστηρίοις, διότι, τῶν πλείστων ὑποθέσεων τῶν εἰσαγομένων ἐνώπιον αὐτῶν μὴ ὑπερβαινουσῶν τὸ ποσὸν γρ. 5000, μέγας ἀριθμὸς διαδίκων ἤθελε στερεῖσθαι τοῦ δευτέρου τῆς διαδικασίας βαθμοῦ. Μ. Σ. 268 (1896).

Κατὰ τὴν ἐν χρήσει δικονομίαν μόνον αἱ περὶ ἁρμοδιότητος προπαρασκευαστικαὶ ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων

εἰσὶν ἐφέσιμοι, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ λαμβανόμεναι ἀποφάσεις ἐπὶ ἄλλων ἐνστάσεων, αἵτινες κατὰ τὸν νόμον 30 Κώδ. (7.62) δέον ἵνα ἐφεσιβάλλωνται ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀποφάσεως. Μ. Σ. 278 (1896).

Ἀπορριπτέα τυγχάνει ἡ ἐν λόγῳ ἔφεσις, ἅτε τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως οὔσης προπαρασκευαστικῆς, κατὰ δὲ τὸ 105 ἄρθρ. τῆς ἐν χρήσει δικονομίας δὲν ἐπιτρέπεται ἔφεσις κατὰ προπαρασκευαστικῆς ἢ προσωρινῆς ἀποφάσεως ἢ μόνον μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ὁριστικῆς, ἐφεσιβαλλομης ὁμοῦ μετ᾽ ἐκείνης. Μ. Σ. 279 (1896).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσιβλήτου, καθ' ὃν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόφασις τῆς ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας Ἰωαννίνων καὶ προσβληθῇ διὰ τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου ἡ ἐν τῷ προσαχθέντι δικογράφῳ ἁπλῆ ἀντιγραφὴ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῆς ἐφεσιβλήτου καὶ τῶν ἐφεσειόντων διεξαγομένης ἐνώπιον αὐτῆς δίκης, καθόσον τὸ ἔγγραφον τοῦτο στερεῖται τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων προσόντων πρὸς καταρτισμὸν ἀποφάσεως, ὀρθὸς μέν ἐστιν ἐν μέρει, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ τὸ ἑξῆς εἶναι ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως, ὅτι ὁ ἐφεσείων, ζητήσας καὶ μὴ δυνηθεὶς ἵνα λάβῃ ἀπόφασιν, εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα διὰ τοῦ ἐπιδοθέντος αὐτῷ εἰρημένου δικογράφου ὑπερασπίσῃ τὰ νομιζόμενα δίκαια αὐτοῦ καὶ προσβάλῃ αὐτὸ ὡς ἀπόφασιν, ἅτε στερούμενος ἑτέρου πρὸς τοῦτο μέσου.

Μ. Σ. 278 (1896).

Ἡ διάταξις τῆς ἐν χρήσει δικονομίας, ἣν ἐπεκαλέσθη ὁ ἐφεσίβλητος ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσόν, ἐφαρμόζεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, ἐνῷ ἐνταῦθα ἡ ἀγωγὴ ἔχει ὡς ἀντικείμενον τὴν ἀπόδοσιν μνήστρων καὶ οὐχὶ τὴν ἀπόδοσιν ὡρισμένου χρηματικοῦ ποσοῦ, ὅτε καὶ μόνον ἠδύνατο

νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἐν λόγῳ διάταξις, ἀπορριπτέα ἄρα ἐστὶν ἡ περὶ τούτου ῥηθεῖσα ἔνστασις.

Πρ. Μ. Σ. 8 Μαΐου 1891.

Ἡ ἔνστασις περὶ ἀπορρίψεως τῆς ἐφέσεως λόγῳ ποσοῦ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἕνεκα τῆς πνευματικῆς φύσεως τῶν ἐν τοῖς Πνευματικοῖς Δικαστηρίοις ἐκδικαζομένων συζυγικῶν ὑποθέσεων.

Πρ. Ἰ. Σ. 9 Μαρτίου 1891 καὶ 5 Ἰουνίου 1893.

§ 3.[1]

Ἡ ἔφεσις ἐκτὸς τῶν ἄλλων διατυπώσεων, ἃς ἐπιβάλλει ὁ νόμος περὶ τὴν σύνταξιν αὐτῆς, δέον ἵνα ἐμπεριέχῃ καὶ τὸ ἀντικείμενον εἰς ὃ αὕτη ἀφορᾷ, τ.ἔ. ῥητὴν αἴτησιν, ἐνῷ ὁ ἐκκαλῶν, ὑποβαλὼν ἐνώπιον τῆς Ἰ.Συνόδου δικόγραφον αὐτοῦ, ὅπερ ἀποκαλεῖ ἔφεσιν, ἐκφέρει μόνον αἰτιάσεις κατὰ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, δὲν λέγει δ' ἐν τέλει καὶ τί

[1. Ἐμπορ. Δικον. ἄρθρα 106, 108, 112.

Ἄρθρ. 106ον.—Ἡ περὶ ἐφέσεως ἀναφορὰ πρέπει νὰ περιέχῃ τὰ ἑξῆς: α') τὸ ὄνομα, ἐπώνυμον, ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ τε ἐφεσιβάλλοντος καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου, β') τὴν μνείαν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, καὶ ὑπὸ τίνος δικαστηρίου ἐξεδόθη, γ') τοὺς λόγους τῆς γινομένης ἐφέσεως, δ') τὴν αἴτησιν ὅπως, ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου ὁ ἐφεσίβλητος, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου, ε') τὴν δήλωσιν ὅτι διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελεν ἡττηθῇ κατὰ τὴν ἔφεσιν, προσήγαγεν ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρώτης ἀποφάσεως καὶ προσέτι περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἐφεσιβλήτου διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐφέσεως, καὶ τὰ ἐπιδικασθησόμενα δι' ὁδοιπορίας καὶ ἄλλας ζημίας αὐτοῦ καὶ ὅτι ἐπεσύναψε κατὰ τὴν τάξιν κεκυρωμένον τὸ τῆς ἐγγυήσεως ἔγγραφον. Ἡ περὶ ἐφέσεως αἴτησις, ἡ μὴ περιέχουσα πάντας τοὺς ἀνωτέρω ὅρους, εἶναι ἀπαράδεκτος, ἀλλ' ὁ ἐφεσιβάλλων δύναται νὰ ὑποβάλῃ ἐκ νέου αἴτησιν, συμφώνως πρὸς τοὺς εἰρημένους ὅρους, ἐνόσῳ δὲν ἔληξεν εἰσέτι ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία. Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 186).

ζητεῖ διὰ τῆς ἐφέσεως αὐτοῦ, ἥτις καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτόν ἐστιν ἀκυρωτέα. Ἰ. Σ. 23 (1884).

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφεσείοντος ὑποβληθεῖσα ἀναφορὰ περὶ ἐφέσεως ἀφ' ἑνὸς οὐδὲν περιέχει περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς ὑπηκοότητος τῆς ἐφεσιβλήτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδεμία γίνεται ἐν αὐτῇ δήλωσις ὅτι ὁ ἐφεσείων προσήγαγεν ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περὶ ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ὑποβληθὲν ἐγγυητικὸν οὐ μόνον οὐδόλως ἐκοινοποιήθη εἰς τὴν ἐφεσίβλητον, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῇ λέγεται περὶ ἐκτελέσεως ὑπὸ τοῦ ἐγγυητοῦ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, διὰ ταῦτα ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἔφεσις, διὰ τὰς ἐν αὐτῇ τυπικὰς ἐλλείψεις. Ἰ. Σ. 71 (1888).

Ὁ νόμος ὁρίζει ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὅτι τὸ τῆς ἐφέσεως ἔγγραφον δέον ἵνα περιέχῃ τὴν δήλωσιν ὅτι ὁ ἐφεσείων, διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελεν ἡττηθῇ, προσή-

---

Ἄρθρ. 108ον.—Ἐκκληθείσης ἀποφάσεώς τινος καὶ τοῦ ἐφεσιβλήτου κλητευθέντος κατὰ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ῥηθέντα, αὐτός τε καὶ ὁ ἐφεσιβάλλων ὀφείλουσι νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίων. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐκδίδοται ἐρήμην ἀπόφασις ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἐμφανισθέντος, ὁ δὲ καταδικασθεὶς δύναται ν' ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, κατὰ τὰς περὶ ἀνακοπῆς διατάξεις τοῦ νόμου. (Παράβ. Πολ. Δικον. ἄρθρ. 188).

Ἄρθρ. 112ον.—Ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου ἐμφανίσεως τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, ὁ ἐφεσιβάλλων ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις ὑπογεγραμμένας, περιεχούσας ἄρθρον πρὸς ἄρθρον τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐμποροδικείου. Ἀντίγραφον τῶν προτάσεων τούτων ἐπιδίδοται εἰς τὸν ἐφεσίβλητον, ὀφείλοντα καὶ τοῦτον, ἐντὸς ἑτέρων ὀκτὼ ἡμερῶν, νὰ δηλώσῃ ἐγγράφως τὴν ἀπάντησίν του· ἀκολούθως καλουμένων ἄνευ ἀναβολῆς τῶν διαδίκων, διεξάγεται ἡ δίκη. (Παράβ. Πολ Δικ. ἄρθρ. 189).

γαγεν ἀξιόχρεων ἐγγύησιν περὶ ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ περὶ ἀποζημιώσεως τῆς ἐφεσιβλήτου
Ἰ. Σ. 71 (1888).

Ἀπορριπτέαι εἰσὶν αἱ κατὰ τῆς ἐφέσεως ἀνατρεπτικαὶ ἐνστάσεις τοῦ ἐφεσιβλήτου, ἤτοι α΄ διότι δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐφέσει τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἐφεσειούσης καὶ β΄ διότι δὲν γίνεται ἐν αὐτῇ κατὰ τὸν νόμον δήλωσις ὅτι ἂν ἡττηθῇ προσάγει ἀξιόχρεων ἐγγυητήν, διότι τὸ Συμβούλιον τοῦτο ὡς δικαστήριον συνειδήσεως δὲν εἶναι ὑπόχρεων ν' ἀκολουθῇ οἱανδήποτε δικονομικὴν διάταξιν, ἀφοῦ καὶ τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἤγειρε τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην, εἶναι γνωστὸν καὶ λόγος γίνεται ἐν τῇ ἐφέσει περὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ.
Μ. Σ. 135 (1889).

§ 4.[1]

Ἡ περὶ ἐγγυοδοσίας ἔνστασις τοῦ ἀνακόπτοντος, δι' ἧς ἐξαιτεῖται ν' ἀπορριφθῇ ἡ αἴτησις τῆς καθ' ἧς ἡ ἀνακοπὴ

---

1. Κατὰ τὸ ε' ἐδάφιον τοῦ ἄρθρ. 106 τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας ὁ ἐφεσείων, εἴτε ἐνάγων εἴτε ἐναγόμενος ἦτο ἐν τῇ πρωτοδίκῳ δίκῃ, ὑποβάλλων τὴν ἔφεσιν αὐτοῦ, δέον νὰ ἐπισυνάψῃ ταύτῃ, μετὰ ῥητῆς πρὸς τοῦτο δηλώσεως, ἐγγυητικὸν προσώπου ἀξιόχρεω, ἐγγυωμένου ἐν περιπτώσει ἥττης αὐτοῦ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ προσέτι περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἐφεσιβλήτου διὰ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα τῆς ἐφέσεως καὶ τὰ ἐπιδικασθησόμενα δι' ὁδοιπορίας καὶ ἄλλας ζημίας αὐτοῦ. Τὸ ἀξιόχρεων τοῦ ἐγγυητοῦ δέον νὰ πιστοποιῆται ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας δημοσίας ἀρχῆς, τοιαύτη δὲ θεωρεῖται ὁ Συμβολαιογράφος. Ἡ ἄτακτος ὑποβολὴ ἢ ἐπικύρωσις τοῦ ἐγγυητικοῦ δὲν ἐπιφέρει, κατὰ τὴν ἐπιεικῶς κρατοῦσαν νομολογίαν, τὴν ἀπόρριψιν αὐτοῦ ἢ τῆς ἐφέσεως, ἀλλὰ τὴν ἀνάστολὴν τῆς ἐκδικάσεως αὐτῆς μέχρι τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ, τασσομένης ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου προθεσμίας.

καὶ πρώην ἐφεσειούσης, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν ἔδωκε προηγουμένως ἐγγύησιν εἶναι ἀπορριπτέα, διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ ἄρθρον 106 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας ὁρίζει νὰ ἐπισυνάπτηται τῇ ἐφέσει ἐγγυητικὸν ἔγγραφον καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς ἐφέσεως, ἀλλ᾽ ἔκ τε τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἄρθρου τούτου δύναταί τις νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ νομοθέτης εἶχεν ὑπ᾽ ὄψιν τὴν περίπτωσιν, καθ᾽ ἣν ἐφεσείων εἶναι ὁ καταδικασθεὶς διὰ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἕνεκα δὲ τούτου ἀπῄτησε νὰ ἐξασφαλίζῃ οὗτος προηγουμένως δι᾽ ἐγγυήσεως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, πρὸς δὲ καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων, ὁσάκις ὅμως ἐκκαλῶν εἶναι ὁ ἐνάγων, οὗ ἡ ἀγωγὴ ἀπερρίφθη πρωτοδίκως δὲν ἐννοεῖ τις τὸν λόγον, δι᾽ ὃν ἤθελεν ἀπαιτήσει ὁ νόμος ἐγγυοδοσίαν περὶ ἐλαχίστου πολλάκις λόγου δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς ἐφέσεως. Μ. Σ. 18 (1873).

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἐφέσεως, ἣν προὐβάλετο ὁ πληρεξούσιος τῆς ἐφεσιβλήτου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐν τῷ ἐγγυητικῷ, ὅπερ συνῆψεν ὁ ἐκκαλῶν ἐν τῇ ἐφέσει ταύτῃ, παρελείφθησαν δύο διατάξεις προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ 106 ἄρθρου τῆς ἐγχωρίου ἐμπορ. δικονομίας, ἣν ἐξακολουθοῦσι μέχρι τοῦδε ἐφαρμόζοντα τὰ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δικαστήρια, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος ἐκτέλεσιν τῆς πρώτης ἀποφάσεως, ἐν περιπτώσει ἥττης αὐτοῦ, ἡ δὲ τὰ ἐπιδικασθησόμενα τῇ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ ἔξοδα δι᾽ ὁδοιπορίας καὶ ἄλλας ζημίας αὐτοῦ ἀπορριπτέα ἐστί· διότι ἡ μὲν παράλειψις τῆς πρώτης τῶν ἐν λόγῳ διατάξεων, ὡς μὴ ἐφαρμοζομένης ἐν τῇ προκειμένῃ περὶ διαζυγίου δίκῃ, ἀναφερομένης δὲ κυρίως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων, δι᾽ ὧν ἐπιβάλλεται τοῖς ἡττωμένοις διαδί-

κοις ἡ ἐπιστροφὴ δανείου, ἡ ἀπόδοσις χρημάτων ἢ πραγμάτων καὶ τὰ παραπλήσια, δὲν δύναται ἵνα ἐπιφέρῃ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην ἀκυρότητα, ἡ δὲ ἑτέρα διάταξις, καίτοι μὴ ἀναφερομένη ῥητῶς ἐν τῷ ἐγγυητικῷ, ἐξυπακούεται ὅμως ἐν τῇ γενικῇ φράσει ὅτι ὁ ἐγγυητὴς ἀναδέχεται ἵνα πληρώσῃ πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἐν περιπτώσει ἥττης αὐτοῦ ἐν τῇ δίκῃ, τὰ λόγῳ τῆς ἐφέσεως αὐτοῦ γενησόμενα δικαστικὰ ἔξοδα, ἐν οἷς ὡς εἰκὸς συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ τυχὸν ζημίαι· ἄλλως τε καὶ περριττὴ καθίσταται ἡ μνεία περὶ ὁδοιπορικῶν ἐξόδων, ἀφοῦ ἡ ἐφεσίβλητος διαμένουσα ἐν Χαλκηδόνι δὲν θὰ ὑφίστατο ὡς εἰκὸς τοιαύτας δαπάνας ὁδοιπορικὰς πρὸς μετάβασιν αὐτῆς εἰς Φανάριον ὅσας προβλέπει ὁ νόμος.

Ί. Σ. 25 (1884).

Συνῳδὰ τῷ 5ῳ ἐδαφίῳ τοῦ 106 ἄρθρου τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας τὸ ἐγγυητικόν, ὅπερ ὑπάρχει συνημμένον τῇ ἐφέσει, δέον νὰ περιέχῃ τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ ἐφεσείουσα διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελεν ἡττηθῇ κατὰ τὴν ἔφεσιν, προσάγει ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ἄκυρος δ' εἶναι ἡ ἔφεσις ἄνευ τῆς δηλώσεως ταύτης, δύναται ὅμως ἡ ἐφεσιβάλλουσα νὰ ὑποβάλῃ ἐκ νέου αἴτησιν περιεκτικὴν τῶν ἀπαιτουμένων, ἐνόσῳ δὲν ἔληξεν ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία.

Μ. Σ. 89 (1887) 116, 117 (1888).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐφεσιβλήτου, διότι ἐπὶ τοῦ προκειμένου, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 106 ἐδ. 5 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας, καθ' ὃ δέον πρὸς τοῖς λοιποῖς ἵνα ὑπάρχῃ ἐν τῇ ἐφέσει ἡ δήλωσις ὅτι διὰ τὴν περίπτωσιν ἥττης τοῦ ἐφεσείοντος προσήγαγεν οὗτος ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν περί τε τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ

περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἀντιδίκου καὶ ὅτι ἐπεσύναψε κατὰ τὴν τάξιν κεκυρωμένον τὸ τῆς ἐγγυήσεως ἔγγραφον, ὑπάρχουσιν ἀμφότερα, ἤτε δήλωσις τῆς παροχῆς ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ καὶ ἡ δέουσα ἐπικύρωσις τοῦ ἐγγυητικοῦ, ἐν ᾧ ἁπλῶς παρελείφθη τὸ τῆς ἐκτελέσεως ὡς περιττόν, ἐξ οὗ ὅμως ἀρκούντως ἐξάγεται τὸ ἀξιόχρεον τοῦ ἐγγυητοῦ.

Πρ. Μ. Σ. 10 Αὐγούστου 1888.

Τὸ ἐγγυητικὸν τὸ συναπτόμενον τῇ ἐφέσει δέον ἵνα ᾖ κεκυρωμένον ὑπὸ δημοσίας ἀρχῆς, ἥτις προκειμένου περὶ ἐπικυρώσεως τοῦ ἀξιοχρέου ἢ μὴ τοῦ ἐγγυητοῦ εἶναι τὸ ἁρμόδιον πολιτικὸν Συμβολαιογραφεῖον.

Πρ. Μ. Σ. 24 Φεβρουαρίου 1888.

Ἐπειδὴ τὸ ἐγγυητικὸν περιέχει σπουδαίας ἐλλείψεις, καθιστώσας αὐτὸ κατὰ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τῆς ἐν ἰσχύϊ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δικονομίας ἄκυρον, συνεπῶς καὶ ἡ προκειμένη ἔφεσίς ἐστιν ἄκυρος. Ἰ. Σ. 74 (1888).

Ἐνεκρίθη ἡ ἀπόρριψις τῆς ἐφέσεως διὰ τὰς ἐλλείψεις τοῦ ἐγγυητικοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας δύνανται οἱ ἐφεσείοντες ἵνα διορθώσωσιν, ἐὰν ὦσιν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας.

Πρ. Ἰ. Σ. 7 Μαΐου 1888.

Κατὰ τὴν ἐν τοῖς Δικαστηρίοις τῶν Πατριαρχείων ἰσχύουσαν νομολογίαν τὰ ἐγγυητικὰ δεκτά εἰσι καὶ ὅταν λέγηται ἐν αὐτοῖς μόνον περὶ ἀποζημιώσεων καὶ δικαστικῶν ἐξόδων. Πρ. Ἰ. Σ. 22 Ἰουνίου 1891.

Τὸ Συμβούλιον σκεψάμενον ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως ταύτης ἀπεφήνατο τὴν παραδοχὴν αὐτῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 106 ἐδ. 5 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας, ὁρίζοντος ὅπως τὸ ἐγγυητικὸν ὑπάρχῃ κεκυρωμένον κατὰ τὴν τάξιν, ἤτοι ὑπὸ

δημοσίας ἀρχῆς, ἐνῷ ὁ Μουχτάρης δὲν εἶναι δημοσία ἀρχή, καὶ ἐνέκρινεν ἵνα ὁ ἐφεσείων προσαγάγῃ νέον ἐγγυητικὸν δεόντως κεκυρωμένον. Πρ. Μ. Σ. 29 Μαΐου 1891.

Τὸ ἐγγυητικὸν δέον ἵνα κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ δικονομίαν περιέχῃ καὶ τὸν ὅρον τῆς ἐκτελέσεως, δέον ἐπομένως ἵνα συμπληρωθῇ τὸ ἐγγυητικόν. Πρ. Μ. Σ. 11 Μαρτ. 1892.

Ἀπορρίπτεται ἡ ἔνστασις τῆς ἐφεσιβλήτου ἐπὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ, καθόσον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγυητικὸν δὲν ἀφορᾷ ὑλικὰς ἀποζημιώσεις, ἡ δὲ ὑπὸ τῶν Μητροπόλεων ὡς δημοσίων ἀρχῶν ἐπικύρωσις εἰσηγμένη ἐστὶ καὶ ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἐνώπιον τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου, ὅπερ, δικάζον κυρίως ὑποθέσεις φύσεως ὑλικῆς, παρεδέξατο ἐγγυητικὸν ἐπικεκυρωμένον καὶ ὑπὸ τῶν ἱερατικῶς προϊσταμένων τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων)πόλεως.

Πρ. Ί. Σ. 24 Ἀπριλίου 1893.

Ὁ ἀντίδικος εἰσελθὼν εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως δὲν δύναται νὰ ὑποβάλῃ κατόπιν τὴν κατὰ τοῦ ἐγγυητικοῦ ἔνστασιν αὐτοῦ, ἥτις συνεπῶς καλύπτεται.

Μ. Σ 230 (1894).

Τῆς προκειμένης ἐφέσεως ἀφορώσης μόνον ἀποκλειστικῶς τὸ σημεῖον τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου, οὐδεμία παρίσταται ἀνάγκη περὶ ὑποβολῆς ἐγγυητικοῦ, διαλαμβάνοντος καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως. Πρ Ί. Σ. 1 8βρίου 1894.

Ἡ ἔλλειψις ἡ ἀτέλεια ἐγγυητικοῦ τοῦ ἐφεσείοντος δὲν παρέχει λόγον ἀπορρίψεως τῆς ἐφέσεως, ἀλλ' ἀναβολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐφέσεως ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον πρὸς προσαγωγὴν ἑτέρου ἢ συμπλήρωσιν τοῦ αὐτοῦ.

Μ. Σ. 182 (1892) 246 (1895).

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου δὲν εἶναι ἄκυρον

τὸ ἐγγυητικόν, ἐν ᾧ δὲν γίνεται μνεία τοῦ ὅρου ὅτι ὁ ἐφεσείων παρέχει ἀξιόχρεων ἐγγύησιν τῆς ἐκτελέσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, συνῳδὰ τῇ σχετικῇ διατάξει τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας. Μ. Σ. 272 (1896).

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 222 τῆς Πολ. Δικ. δέον ἵνα ἐν ἑκάστῃ ἀναιρέσει ἐπισυνάπτηται ἐγγυητικόν, ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ δημοσίας τινὸς ἀρχῆς, καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἐγγυητικοῦ, ὅπερ ὑπάρχει συνημμένον τῇ παρούσῃ ἀναιρέσει, καλῶς ὁ ἅγιος Κρήνης, ὡς ἀποτελῶν δημοσίαν ἀρχήν, προκειμένου μάλιστα περὶ ἐκδικάσεως ὑποθέσεως, ὑπαγομένης εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ παρόντος Συμβουλίου, ἐπεκύρωσε τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὸ ἀξιόχρεων τοῦ ἐγγυητοῦ, ὥστε ἀπορριπτέα ἐστὶ καὶ ἡ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀναιρέσεως διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἔνστασις τῶν ἀναιρεσιβλήτων. Μ. Σ. 303 (1896).

§ 5.[1]

Τὴν ἀντέφεσιν δύναταί τις ἵνα ποιήσῃ καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ προτάσεων. Μ. Σ. 10 (1879).

---

1. Ὅταν ἡ ὑπό τινος τῶν διαδίκων ἐκκαλουμένη ἀπόφασις βλάπτῃ ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, ὁ ἐφεσίβλητος δύναται ν' ἀντεκκαλέσῃ αὐτὴν καὶ ἂν ἡ προθεσμία τῆς ἐφέσεως παρῆλθε διὰ τὴν ἀντέφεσιν, ἥτις τότε ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς κυρίας ἐφέσεως, ὡς ἡ ἀνταγωγὴ ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, καὶ περιορίζεται μόνον εἰς τὰ ἐν τῇ ἐφέσει κεφάλαια, ὑποβάλλεται δὲ διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεων. Ἐμπορικὴ Δικ. ἄρθρον 104.

Ἄρθρ. 104ον —Διὰ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας, τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως ἀποσβέννυται δι' οἱονδήποτε τῶν διαδίκων. Ἀλλ' ἄν, διαρκούσης τῆς προθεσμίας, δὲν ἐγένετο ἔφεσις ὑπὸ τῶν ἐκπροσωπούντων τοὺς διαδίκους, οἱ

§ 6.[1]

Κατὰ τὴν νομολογίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία συνίσταται εἰς 121 ἡμέρας ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως· αὐθαιρέτως δὲ τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἔθετο προθεσμίαν 31 μόνον ἡμερῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου. Ἱ Σ. 90 (1889).

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι σύνῳδὰ τῷ σχετικῷ ἄρθρῳ τῆς ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἐν ἰσχύϊ δικονομίας, ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία ὁρίζεται εἰς 121 ἡμέρας ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως, ἀλλὰ τῆς δικονομίας ταύτης μὴ ἐπιβληθείσης ἐπισήμως παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ καθ' ἧς ἡ πρωτόδικος ἀπό-

---

ἐκ τούτου ζημιωθέντες δύνανται νὰ ἐναγάγωσιν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου. Καίτοι δέ, κατὰ τὰ ὡρισμένα, διὰ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας, ἀποσβέννυται τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως, ἐν τούτοις ἂν ὁ εἷς τῶν διαδίκων ὑποβάλῃ ἔφεσιν, ὁ ἐφεσίβλητος δύναται, μέχρις οὗ δικασθῇ ἡ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ ἔφεσις, νὰ ἐφεσιβάλῃ καὶ οὗτος, καὶ ἂν παρέλθῃ ἡ προθεσμία. (Παρ. Πολ. Δικον. ἄρθρον 185).

1. Ἐμπορ. Δικονομ. ἄρθρα 100 — 103

Ἄρθρ. 100ον.—Πρὸς ἔφεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐμποροδικείων ὡρίσθη προθεσμία ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν. Ἡ προθεσμία αὕτη ἐπὶ μὲν τῶν κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεων ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς κοινοποιήσεως τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως εἰς τοὺς διαδίκους αὐτούς, ἢ εἰς τὴν κατοικίαν των, ἐπὶ δὲ τῶν ἐρήμην ἐκδοθεισῶν, ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας. (Παράβ. Πολ. Δικον. ἄρθρ. 181).

Ἄρθρ. 101ον —Ἡ ῥηθεῖσα προθεσμία τῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἡμερῶν χορηγεῖται εἰς τοὺς διαδίκους τοὺς οἰκοῦντας ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ ἢ Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ, ἐν ταῖς τῷ ὀθωμανικῷ κράτει ὑποκειμέναις νήσοις τοῦ Αἰγαίου, ἐν Συρίᾳ, Αἰγύπτῳ, Τριπόλει τῆς Βαρβαρίας καὶ Τύνιδι. Πρὸς δὲ τοὺς εὑρισκομένους εἰς Χεδζάζ, Ἰράκ, Ἀραβίαν, Σουδάν, ἢ εἰς ξένας χώρας ὁμόρους τῇ Τουρκίᾳ, ἢ ἐν Εὐ-

φασις, ἔχουσα γνῶσιν τῶν ταχθεισῶν ὑπὸ τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου 60 ἡμερῶν πρὸς ἔφεσιν, καὶ διορίσασα ἐγκαίρως πληρεξούσιον αὐτῆς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐπισήμου πληρεξουσίου ἐγγράφου, δεόντως συντεταγμένου καὶ ἐπικεκυρωμένου ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Συμβολαιογραφείου, ἔδει ἵνα ἐγκαίρως ὑποβάλῃ τὴν ἔφεσιν αὐτῆς, μὴ πράξασα δὲ τοῦτο κατέστη ὑπερήμερος.

Ἱ.Σ. 118 (1892), 132 (1893).

Ἡ προθεσμία τῆς ἐφέσεως εἶναι 120 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, βραδύτερον δέ, γιγνομένη ἡ ἔφεσις εἶναι ἀπαράδεκτος καί, τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται νὰ ποιήσηται χρῆσιν ἐπιεικείας ἐναντίον ῥητῆς διατάξεως τοῦ νόμου, ἥτις δὲν εἶναι ἁπλοῦς δικονομικὸς τύπος, ἀλλ'

ρώπῃ κειμένας, δίδοται προθεσμία ἡμερῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. Πρὸς δὲ τοὺς κατοικοῦντας ἐν χώρᾳ ἀλλοδαπῇ, εἰς τὰ ἀρκτικὰ ἢ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, καὶ εἰς τὰς παρακειμένας νήσους, διακοσίων τεσσαράκοντα ἡμερῶν· τελευταῖον πρὸς τοὺς ὄντας πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ἐν Ἀφρικῇ, Ἀσίᾳ καὶ Ἀμερικῇ, ἢ ἐν ἄλλοις ἀπῳκισμένοις τόποις, τριακοσίων καὶ ἑξήκοντα ἡμερῶν. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 182).

Ἄρθρ. 102ον.—Ἂν ἡ ἀπόφασις ἐστηρίχθη ἐπὶ πλαστοῦ ἐγγράφου, ἢ ἐὰν κατεδικάσθη εἷς τῶν διαδίκων, διότι δὲν προσήγαγεν ἔγγραφόν τι οὐσιῶδες, κατακρατούμενον ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία ἄρχεται ἀφ' ἧς τὸ μὲν πλαστὸν ἔγγραφον ἀναγνωρισθῇ καὶ ὁμολογηθῇ ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ἢ δικαστικῶς ἀποδειχθῇ, τὸ δὲ κρατούμενον ἔγγραφον ἐπιστραφῇ πρὸς τὸν κύριόν του, ἢ ὁπωσδήποτε περιέλθῃ εἰς χεῖρας αὐτοῦ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ὅμως περιπτώσει ἀπαιτεῖται ἔγγραφος ἀπόδειξις περὶ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀνεῦρε τὸ κρατούμενον δικαιόγραφον. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 183).

Ἄρθρ. 103ον.—Ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία διακόπτεται διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἡττηθέντος διαδίκου, ἡ δὲ ἔναρξις τοῦ ὑπολοίπου χρόνου λογίζεται ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τοὺς κληρονόμους ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ ἀποθανόντος. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 184.

ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τῆς δημοσίας τάξεως ζητημάτων. Μ. Σ. 240, 247 (1895).

Οὐκ ὀρθῶς ἀλλὰ παρανόμως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐν τῇ ἐκκαλουμένῃ ἀποφάσει αὐτοῦ τάσσει δίμηνον προθεσμίαν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως, ἐνῷ αὕτη σαφῶς ὁρίζεται ὑπὸ τῆς ἐν χρήσει Ἐμπορ. Δικονομίας εἰς 120 ἡμέρας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως. Ι. Σ. 174 (1895).

Κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς ἐν χρήσει τοῦ Συμβουλίου τούτου δικονομίας, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου ἐνόσῳ διαρκεῖ ὁ πρὸς ἀνακοπὴν χρόνος. Μ. Σ. 230 (1894), 243 (1895).

Τῆς κοινοποιήσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως γενομένης τῇ 1 Ἰουλ. 1894, τοῦ δὲ δικογράφου τῆς ἐφέσεως πρωτοκολληθέντος τῇ 29 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. καὶ συνεπῶς παρελθουσῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὑπολογιζομένης καὶ ταύτης, 121 ἡμερῶν, ἐκπροθέσμως ὑπεβλήθη ἡ προκειμένη ἔφεσις, ἥτις διὰ τοῦτο ἀπορριπτέα ἐστί, τῆς προθεσμίας τῆς ἐφέσεως ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 100 τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας εἰς 120 ἡμέρας. Ι. Σ. 178 (1896).

Ἄκυρος εἶναι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις καὶ διότι παρὰ τὰ ἄρθρα 181 καὶ 100 τῆς ἐν χρήσει πολιτικῆς καὶ ἐμπορικῆς δικονομίας ἡ ἐφεσιβαλλομένη πρωτόδικος ἀπόφασις ὁρίζει προθεσμίαν πρὸς ἔφεσιν 30 μόνον ἡμερῶν. Ι.Σ. 193 (1896).

§ 7.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφεσιβλήτου προβαλλομένη ἔνστασις, ὅτι πᾶσα ἔφεσις κατὰ τὸν νόμον πρέπει νὰ ὑποβάλληται ἐπὶ ποι-

νῇ ἀκυρότητος εἰς τὸ ἐφετεῖον διὰ τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ἀβάσιμός ἐστι, καθόσον καὶ κατὰ τὴν ἐν χρήσει ἐμπορικὴν δικονομίαν καὶ κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν Πατριαρχείων, αἱ περὶ ἐφέσεως ἀναφοραὶ ὑποβάλλονται καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἐφετεῖον, οὐδὲν δὲ διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος. Ἱ. Σ. 99 (1891).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἔφεσις ὡς μὴ ὑποβληθεῖσα συμφώνως τῷ 17 ἄρθρῳ τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, τοῦ ἐφεσείοντος ὄντος ὑπηκόου ἕλληνος.

Πρ. Ἱ. Σ. 18 Ἰουνίου 1894.

Ἀποφάσει τοῦ δικαστηρίου τούτου, διαταχθεὶς ὁ ἐφεσείων ἵνα διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ προξενείου ὑποβάλῃ ἐγκαίρως τὴν ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου ἐπιψηφισθεῖσαν ἔφεσιν αὐτοῦ, οὐδόλως θεωρεῖται ἐκπρόθεσμος, καίτοι ὑποβαλὼν ταύτην μετὰ τὴν νόμιμον προθεσμίαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 8βρίου 1894.

§ 8.[1]

Ἐνστάσεις πρῶτον ἤδη κατ' ἔφεσιν δὲν δύνανται νὰ προταθῶσι, διότι προορισμὸς τῶν Ἐφετείων ὑπάρχει μόνον ἡ ἐπανόρθωσις τῶν σφαλμάτων τῶν κατωτέρων δικαστηρίων.

Μ. Σ. 98 (1865).

---

1. Ἐμπορ. Δικ. ἄρθρα 113, 114.

Ἄρθρ. 113ον.—Δὲν ἐπιτρέπονται ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου προτάσεις νέαι τουτέστι, μὴ ὑποβληθεῖσαι ἤδη εἰς τὸ πρωτοβάθμιον δικαστήριον. Αἱ αἰτήσεις ὅμως περὶ συμψηφισμοῦ ἀπέναντι τοῦ διὰ τῆς ἀγωγῆς ζητουμένου ποσοῦ, νέαι ἀποδείξεις πρὸς ἀντίκρουσιν καὶ ἀνατροπὴν ἢ ὑποστήριξιν τῆς κυρίας ἀγωγῆς,

Ἡ περὶ ἐγγυοδοσίας τῆς ἐφεσειούσης ἔνστασις τοῦ νῦν ἀνακόπτοντος, μὴ ἀφορῶσα τὴν δημοσίαν τάξιν ἀλλὰ τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον, δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν καὶ μὴ προταθεῖσα ἐγκαίρως καλύπτεται. Μ. Σ. 18 (1873).

Ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου δὲν ἐπιτρέπονται προτάσεις νέαι, τ. ἔ. μὴ ὑποβληθεῖσαι εἰς τὸ πρωτοβάθμιον δικαστήριον, ἐκτὸς τῶν ὁριζομένων ῥητῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 113 τῆς ἐγχωρίου δικονομίας. Μ. Σ. 4 (1877).

Ὁ ἐκκαλῶν δὲν δύναται ἐν τῇ κατ' ἔφεσιν δίκῃ ἵνα ἐπανέλθῃ προτείνων καὶ ἰσχυριζόμενος πράγματα ἅτινα οὐ μόνον δὲν κατέδειξεν ἐν τῇ πρωτοβαθμίῳ δίκῃ, ἀλλὰ καὶ οἰκειοθελῶς παρῃτήθη ἀπ' αὐτῶν. Μ. Σ. 20 (1883).

Αἱ προσαχθεῖσαι παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐπιστολαὶ πρὸς ἐνοχοποίησιν τῆς ἀντιδίκου συζύγου αὐτοῦ, προσαχθεῖσαι καὶ ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἀπορριφθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ἀλλοιοῦσαι τὴν βάσιν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς, δὲν δύνανται ἤδη νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ἐφεσίμως ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἱ. Σ. 81 (1889).

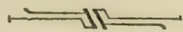
Ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει τοῖς διαδίκοις ἵνα ὑποβάλλωσιν ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου νέας προτάσεις, ἤτοι νέους πραγματικοὺς ἰσχυρισμούς, ἀλλοιοῦντας οὐσιωδῶς τὴν βάσιν

αἱ αἰτήσεις περὶ τόκων καὶ ἐνοικίων τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγωγῆς, ἐξόδων καὶ ζημιῶν προσγενομένων μετὰ τὴν πρωτοβαθμίως ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 192).

Ἄρθρ. 114ον.—Ἐκτὸς τῶν διαδίκων οὐδεὶς δύναται νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ἐνάγοντος. Οἱ τρίτοι ὅμως οἱ κατὰ τὸν νόμον ἔχοντες δικαίωμα τριτανακοπῆς κατὰ τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως δύνανται νὰ παρεμβῶσιν ἐν τῇ ἐφέσει. (Παράβ. (Πολ. Δικ ἄρθρ. 193).

τῆς ἀγωγῆς καὶ μὴ προταθέντας ἐνώπιον τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστηρίου. Ἰ. Σ. 23 (1884).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 113 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας δὲν ἐπιτρέπονται ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου προτάσεις νέαι μὴ προταθεῖσαι τουτέστι πρωτοδίκως. Μ. Σ. 148 (1890), 230 (1895).

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΕΝ ΓΕΝΕΙ[1]

Γράφοντες συνοδικῶς, ἀποφαινόμεθα ὅτι πατρὸς ἢ μητρὸς ἐπὶ παιδὶ ἀποθανόντων, εἶτα ἀποθάνῃ καὶ τὸ παιδίον ἀνήλικον καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς αὔξησιν ἡλικίας, τότε γίνεται ἡ τριμοιρία, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δίδοται εἰς τὴν θανὴν καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δ' ἕτερον μέρος εἰς τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου, ὁ πατὴρ τυχὸν ἢ ἡ μήτηρ καὶ τὸ ἄλλο ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη τοῦ ἀποθανόντος παιδίου. Ὅταν δὲ πατὴρ ἢ μήτηρ ἀποθάνῃ ἐπὶ παιδὶ καὶ τὸ παιδίον, αὐξηθὲν καὶ ἐλθὸν εἰς νόμου ἡλικίαν καὶ γενομένων χρόνων δέκα τεσσάρων ἀποθάνῃ, τηνικαῦτα τριμοιρίαν οὐ δέον γενέσθαι, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος πατὴρ εἰ τυχὸν ἢ μήτηρ κληρονομεῖ τὸ τεθνηκὸς παιδίον. Μητρὸς δ' ἀπο-

1. Ὡς καὶ ἐν Εἰσαγωγῇ εἴρηται, περὶ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου δικάζουσι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια κατὰ παραπομπὴν τῆς πολ. ἀρχῆς καὶ κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων, ἐφαρμόζοντα τὸ βυζαντινὸν καὶ ῥωμαϊκὸν δίκαιον. Ὅρα καὶ Καραβοκυροῦ Κώδικα κληρ. δικαίου.

θανούσης ἐπὶ παιδί, αἱ πρὸς τὴν γυναῖκα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς πρὸ γάμου δωρεαὶ κληρονομία γίνεται τοῦ παιδός, μετὰ τῆς λοιπῆς μητρικῆς αὐτοῦ περιουσίας, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς θανόντος ἀνηλίκου ἢ ἐνηλίκου οἱ κληρονόμοι ἐκείνου, ὡς ἀνωτέρω διείληπται, κληρονομοῦσι πάντα, γονέων δὲ καὶ ἀνιόντων τοῦ τεθνεῶτος μὴ ὄντων, τότε τριμοιρία οὐ γίνεται, ἀλλ' οἱ πλησιέστεροι καὶ ἐγγύτεροι συγγενεῖς κληρονόμοι γίγνονται. Ὁ δὲ ἀνὴρ θανούσης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ οὐκ ἐπιστρέφει, οὔτε ἀποδίδωσιν ἃς ἔφθη λαβὼν παρ' ἐκείνης πρὸ γάμου δωρεάς, πατρὸς δ' ἀποθανόντος ἐπὶ παιδί, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς θανόντος καὶ τριμοιρίας γενομένης, ἡ γυνὴ οὐ λαμβάνει ἅπερ ἐδωρήσατο πρὸ γάμου τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ταῦτα, τὰ παρ' αὐτῆς τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς δωρηθέντα πρὸ γάμου, συναριθμοῦνται μετὰ τῆς λοιπῆς ἐκείνου περιουσίας, καὶ τριμοιρίας γενομένης, τὸ μὲν ἓν μέρος δίδοται εἰς τὸν θάνατον καὶ τὰ μνημόσυνα τῶν ἀποιχομένων, τὸ δ' ἕτερον μέρος λαμβάνει ἡ γυνὴ ἢ καὶ μήτηρ δηλονότι τοῦ καταλειφθέντος ἐκείνου παιδίου, τὸ δ' ἄλλο λαμβάνουσιν ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη τοῦ καταλειφθέντος παιδίου.

Γρ. Π. Σ. 1721, (Κ. Κριτίου σ. 192).

Κατὰ τὰς ἐννοίας τῶν ἱερῶν νόμων (Ἁρμ. Ε. η΄), ἡ μὲν περιουσία τοῦ μακαρίτου Ζήσου διανεμηθήσεται κατὰ τὴν διαθήκην ἐκείνου, ἡ δὲ περιουσία τῆς ἀποβιωσάσης μετ' αὐτὸν θυγατρὸς αὐτοῦ, μὴ ὄντων ἀμφιθαλῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ παίδων τοιούτων ἀδελφῶν, περιελεύσεται εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ εἰς τοὺς ἑτεροθαλεῖς (ὁμοπατρίους) ἀδελφοὺς αὐτῆς, φησὶ γὰρ ὁ νόμος αὐτόθι, «εἰ δὲ μὴ ὕπεισιν ἀδελφοὶ γνήσιοι, ἢ παῖδες ἀδελφῶν τοιούτων δηλονότι, τότε οἱ ἐκ διαφόρων γονέων ἀδελφοὶ συγκληρονομοῦσι τὸν ἀποθανόντα ἀδελφόν». Ῥήτρα Π. 5 Νοεμβρ. 1850.

Οἱ μισθοὶ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ αἱ περὶ ψυχικῶν μνημοσύνων διατάξεις τοῦ διαθέτου εἰσὶ κατὰ νόμον ἀναπόφευκτοι καὶ προνομιοῦχοι. Μ. Σ. 68 (1863).

Αἱ ἀδελφαὶ ὤφειλον κινῆσαι, ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης 20ετοῦς ἢ τῆς κατ᾽ ἀνώτατον ὅρον 30ετοῦς προθεσμίας, τὴν διὰ συνεισφορὰν τῆς προικὸς αὐτῶν ἀγωγὴν ἐπὶ τῷ ἀπαιτῆσαι οὕτω τὸν ἐξ ἴσου μερισμὸν τῆς καταλειφθείσης πατρικῆς οὐσίας, ὅπερ ὅμως οὐκ ἔπραξαν· μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου προθεσμίας, παραγραφῆς γενομένης, οὐ δύνανται πλέον ἀνακαλεῖσθαι οὐδ᾽ ἀγωγὴν τὴν περὶ τούτου κινεῖν (Ἀρμ. Α. ΙΙΙ. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10). Μ. Σ. 55 (1863).

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ καὶ τῷ ἐνδεεῖ συζύγῳ ἐπὶ τοῦ τεταρτημορίου τῆς περιουσίας τῆς ἀποθανούσης συζύγου αὐτοῦ χορηγοῦσα δικαίωμα κληρονομίας Νεαρὰ 58 ἠκυρώθη διὰ τῆς Νεαρᾶς 117 κεφ. ε΄, περιορισάσης τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς μόνην τὴν ἄπορον χήραν, οὐδεὶς δ᾽ ἄλλος μετὰ ταῦτα νόμος ἀνενέωσε τοῦτο ὑπὲρ τοῦ συζύγου, ἡ δ᾽ ἑξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου οὐκ ἔστι νόμος ἀλλὰ συλλογὴ νόμων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀκριβής.

Μ. Σ. 183 (1863).

Κατὰ τὰ ἐγχώρια ἔθιμα καὶ κατὰ τὸν νόμον, ὅστις ἀπὸ τῶν παίδων ἢ προῖκα λάβῃ ἢ τὴν ἀνήκουσαν κληρονομίαν καὶ ἀπεκβληθῇ οὐ δύναται ἄλλως μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, τῶν μὴ λαβόντων κληρονομίαν ἢ προῖκα, τὴν πατρικὴν μερίζειν κληρονομίαν, εἰ μὴ τὴν συνεισφορὰν ἐκείνου ὅπερ πρότερον ἐδόθη αὐτῷ ποιήσῃ (Ἀρμεν. 5. 8. 31).

Μ. Σ. 55 (1863).

Προκειμένου περὶ κληρονομικῶν δικαιωμάτων διεκδικουμένων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα συζύγου ἢ πατρός, ἡ ἐκπλήρωσις

ἢ μὴ τῶν συζυγικῶν ἢ πατρικῶν καθηκόντων δύναται πλεῖστον ἐπιρρεᾶσαι τὴν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων τούτων, εἰς περιστάσεις δέ τινας δύνανται μάλιστα καὶ ἀπογυμνῶσαι παντελῶς αὐτῶν τὸν σύζυγον ἢ πατέρα, ὅστις διετέλεσε διάγων καὶ ἐνεργῶν ὅλως ἀντιθέτως πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Μ. Σ. 97 (1865).

Τοῦ πρωτοφειλέτου ἀποβιώσαντος, τὰ χρέη αὐτοῦ βαρύνουσι τὴν καταλειφθεῖσαν κληρονομίαν καὶ τοὺς ἄνευ ἐπιφυλάξεως ὑπεισελθόντας εἰς ταύτην ἐκ διαθήκης κληρονόμους. Μ. Σ. 14 (1868).

Κατὰ τὸ Ρωμ. δίκαιον ὑποχρέωσις πρὸς συνεισφορὰν ὑπάρχει κυρίως ἐπὶ τῶν κατιόντων πρὸς ἀλλήλους, καλουμένων εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ ἀποβιώσαντος γονέως των, ὑποτιθεμένου ὅτι ἐξ ἴσου ἀγαπῶν καὶ εὐνοῶν τοὺς παῖδάς του οὐδένα ἐξ αὐτῶν ἤθελε προτιμήσῃ, διὰ δὲ τῆς συνεισφορᾶς ταύτης ἐπήρχετο ἡ πραγματικὴ ἐξίσασις τῶν κλήρων τῶν συγκληρονόμων παίδων· ἐν τῇ παρούσῃ ὅμως περιπτώσει, προκειμένου περὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τῆς κληρονομίας ἑτέρου ἀδελφοῦ αὐτῶν, οὐδεὶς περὶ συνεισφορᾶς λόγος. L. 17, 20. C. de coll. (6, 20). Νεαρὰ 18 κεφ. 6, Βασιλ. περὶ συνεισφορᾶς πραγμ. (41.7) καὶ ἰδίως Ν. 27, 32, 34, 35, 37 Ἀρμεν. § 23—34 περὶ κληρονομ. (5, 8). Μ. Σ. 1 (1869).

Μόνος ὁ ἀμφιθαλὴς ἀδελφὸς τοῦ μακαρίτου Ἀρχιερέως δικαιοῦται ἵνα λάβῃ τὸ ὑπὸ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν τῶν Πατριαρχείων ὁριζόμενον τρίτον τῆς περιουσίας ἐκείνου, ἀποκλειομένων τῆς εἰς τὴν κληρονομίαν ταύτην συμμετοχῆς τῆς τε μητρυιᾶς τοῦ μακαρίτου καὶ τῶν τριῶν ἑτεροθαλῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν. Μ. Σ. 23 (1870).

Ἀκυρουμένης τῆς διαθήκης ἐπέρχεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου

διαδοχή, εἰς ἣν μὴ ὑπαρχόντων τέκνων, καλοῦνται κατὰ τὸν νόμον οἱ γονεῖς μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀποβιώσαντος.
Μ. Σ. 17 (1872).

Οὐδόλως ὠφελεῖ τὴν ἐξεσείουσαν ἄπορον χήραν ἡ παρ' αὐτῆς ἐπικαλουμένη διάταξις τῆς 53 Νεαρᾶς, καθ' ἣν ἐὰν ὁ ἀνὴρ καταλίπῃ τῇ χήρᾳ κληροδότημα ἔλαττον τῆς κληρονομικῆς αὐτῆς μοίρας, δικαιοῦται αὕτη ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀναπλήρωσιν αὐτῆς, διότι ἡ ἐν λόγῳ νεαρὰ προβλέπει τὴν περίστασιν, καθ' ἣν ὁ σύζυγος γράψας διαθήκην καταλείπει τῇ χήρᾳ κληροδότημα ἔλαττον τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς περιουσίας, ἣν κέκτηται κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐφεσείουσα ἀπαιτεῖ ἵνα ἀνακληθῶσιν αἱ δωρεαί, λάβῃ δὲ τὸ τέταρτον ἐκ τῆς ὅλης περιουσίας, ὅπερ δὲν διέταξεν ἡ Νεαρά. Μ. Σ. 16 (1872).

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀκροασαμένη τοῦ αἰτοῦντος μοναχοῦ, ὑποβαλόντος ὅτι ἀποθανούσης πρό τινων ἐτῶν τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Καλλιπόλει, αὐτὸς μὲν ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱ. Μονὴν τοῦ Καρακάλου καὶ ἐκάρη μοναχός, τῶν δὲ δύο ἀνηλίκων τέκνων αὐτοῦ διωρίσθη κηδεμὼν ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ, ἤδη δ' ἀποβιώσαντος τοῦ ἑνὸς τέκνου αὐτοῦ ὁ ῥηθεὶς αὐτάδελφος ἀποποιεῖται ἵνα ἀποδώσῃ αὐτῷ τὴν εἰς τὸ τέκνον αὐτοῦ ἀνήκουσαν ἐκ τῆς μητρικῆς αὐτοῦ περιουσίας κληρονομίαν, ἀποξενώσας αὐτὸν παντὸς κληρονομικοῦ ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ τέκνου αὐτοῦ δικαιώματος, δυνάμει ἀποφάσεως τῆς αὐτόθι κρίσεως, ἐπειδὴ κατεῖδεν ὅτι δικαιοῦται οὗτος ἵνα κληρονομήσῃ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μέρος τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος τέκνου αὐτοῦ, ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν ἐπιστολῆς πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Καλλιπόλεως ἐντελλόμενος ἵνα, εἴ γε τὰ ὑπὸ τοῦ διαλει-

φθέντος Κυρίλλου μοναχοῦ ἀνενεχθέντα τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔχοντα ἀληθείας, δικαιώσῃ αὐτὸν κατὰ τοὺς νόμους, ἐὰν δὲ ἄλλως ἔχωσι τὰ πράγματα εἰδοποιήσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Μαρτίου 1872.

Μόνος ὁ πατὴρ ὑπάρχει κληρονόμος τῆς μητρικῆς περιουσίας τῶν ἀποθανόντων δύο τέκνων αὐτοῦ, ἡ δὲ μάμμη καὶ οἱ θεῖοι αὐτῶν ἀποκλείονται ὡς ἀπώτεροι, δικαιοῦνται δὲ μόνον ἀπαιτῆσαι παρὰ τοῦ κληρονομήσαντος αὐτὰ πατρὸς εἴ τι ἂν ὑπὲρ αὐτῶν εὐλόγως ἐδαπάνησαν.

Πρ. Ἱ. Σ. 1 Μαρτίου 1872.

Δὲν εἶναι νόμιμος καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἐναγουσῶν ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ ἐναγομένη συζευχθεῖσα ξένον ὑπήκοον καὶ ἀποβαλοῦσα ἕνεκα τούτου τὴν ὀθωμανικὴν ὑπηκοότητα ἀποκλείεται τοῦ κληρονομῆσαι τὴν ἀποβιώσασαν ἀδελφὴν αὐτῆς, ὑπήκοον τῆς Ὑψ.Πύλης, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα 110 καὶ 111 τοῦ περὶ γαιῶν νόμου μόνην τὴν ἀκίνητον περιουσίαν ὑπηκόου ὀθωμανοῦ δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ ὑπήκοος ξένος, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν κινητήν, τοιαύτην δὲ κληρονομίαν ἀφορᾷ ἡ παροῦσα δίκη. Μ. Σ. 9 (1873).

Ὁ περὶ συνεισφορᾶς τῆς ὑπὸ τοῦ συζύγου τῆς ἐφεσιβλήτου ληφθείσης δῆθεν προικὸς ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος δὲν εἶναι νόμιμος καὶ ὡς τοιοῦτος ἀπορριπτέος ἐστί, διότι κατὰ τὸν νόμον εἰς μόνην τὴν θυγατέρα οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν υἱὸν δίδοται προίξ. Μ. Σ. 7 (1874).

Ἡ περὶ ἀποδόσεως ὑποβόλου, ἤτοι ἰσοπόσου τοῦ τρίτου τῆς προικός, αἴτησις τῆς ἐναγούσης ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου αὐτῆς, ὡς στηριζομένη ἐπὶ ῥητοῦ νόμου τοῦ Ἀρμενοπούλου, Δ. 31. 1, δέον νὰ γίνῃ δεκτὴ καὶ ν' ἀπορριφθῶσιν οἱ περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐναγομένου. Μ. Σ. 20 (1874).

Ὁ ἐπιζῶν ἄτεκνος σύζυγος δὲν συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ τῶν ἐχόντων κατὰ νόμον τὸ δικαίωμα τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου αὐτοῦ, εἰ μὴ μόνον κληρονομεῖ αὐτήν, ὅταν πᾶσα συγγενῶν ἀπορία τυγχάνῃ (Ἀρμ. Ε΄, η΄, 44), ὥστε κατὰ τὴν νομικὴν ταύτην διάταξιν, μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς τῶν δύο συζύγων ἄνευ τέκνων, οὐδεμία ὑφίσταται πλέον συγγένεια, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ἐπιζῶν ἄτεκνος δὲν δύναται νὰ ᾖ διάδικος εἰς δίκην ἀφορῶσαν κληρονομίαν τῆς ἄνευ τέκνων μετ' αὐτοῦ ἀποβιωσάσης συζύγου του, καὶ κινῇ μέμψιν κατὰ τῆς διαθήκης αὐτῆς, μήτε δύναται νὰ προσβάλῃ ταύτην (Ἀρμ. Ε΄, ϛ΄, 1). Μ. Σ. 5 (1875).

Ἐσφαλμένως λίαν ἑρμηνεύει ὁ ἐναγόμενος τὴν 95 διάταξιν Ἀρμενοπούλου ἐν βιβλίῳ Ε΄ καὶ τίτλῳ η΄, ἤτοι νεαρὰν τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου, διότι αὕτη ἐπερχομένη εἰς ἐπεξήγησιν τῆς 44 διατάξεως τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, διαγορευούσης ὅτι ἐν περιπτώσει θανάτου θατέρου τῶν συζύγων ἀδιαθέτου, τότε κληρονομοῦσι οἱ σύζυγοι ἀλλήλους, ὅταν πᾶσα συγγενῶν ἀπορία τυγχάνει, μηδένα δ' ἔχουσιν ἐκ τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων ἢ τῶν ἐκ πλαγίου ἔννομον ἢ φυσικὸν διάδοχον, διατάσσει ὅπως τὴν περιουσίαν τῶν χηρευόντων ἀτέκνων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ ἄνευ δηλονότι ἄλλων συγγενῶν, μὴ λαμβάνωσιν ἅπασαν μήτε ἡ πολιτική, μήτε ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἀλλ' αὕτη μὲν λαμβάνῃ τὸ γ΄, τὸ δὲ γ΄ δαπανᾶται εἰς μνημόσυνα τοῦ ἀποβιώσαντος, τὸ δ' ἕτερον γ΄ λαμβάνῃ τὸ ἐπιζῶν μέρος, ἄρα ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἀνταγωγικὴ ἀπαίτησις τοῦ τρίτου τῆς προικὸς τῆς ἀποθανούσης συζύγου. Μ. Σ. 13 (1875).

Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, πῶς δεῖ διατεθῆ-

ναι τὴν εἰς πράγματα προικὸς καὶ κτήματα πατρικὰ συνισταμένην περιουσίαν τῆς ἑτεροθαλοῦς ἀδελφῆς αὐτοῦ Καλλιόπης, ἀποθανούσης ἀτέκνου καὶ ἀδιαθέτου, ἐξεδόθη ῥήτρα, ἥτις ἀποξενοῦσα τῆς κληρονομίας τὸν σύζυγον τῆς Καλλιόπης καὶ τὸν πρὸς πατρὸς θεῖόν της, ἀποδίδωσι νομικῶς τῇ μητρὶ τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς ἀποθανούσης. Πρ. Ἰ. Σ. 16 Ἰανουαρίου 1875.

Ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀδιαθέτως τελευτῶντος πατρὸς λαμβάνουσιν ἐξ ἴσου κληρονομίαν καὶ τὰ προικισθέντα τέκνα χωρὶς νὰ καταβάλλωσι καὶ τὰ προικισθέντα αὐτοῖς πράγματα. Πρ. Ἰ. Σ. 31 Μαΐου 1875.

Νόμιμος καὶ δικαία ἐστὶν ἡ ἀντέφεσις τῶν ἐφεσιβλήτων, ὅπως οἱ ἀντίδικοι κηρυχθῶσιν ἔκπτωτοι τοῦ καταλειφθέντος αὐτοῖς κληροδοτήματος, ἅτε προσβαλόντες τὴν διαθήκην τοῦ θείου καὶ κληροδότου αὐτῶν, ὡς πλαστὴν Βασιλ. Ξ. ΜΑ΄ 41, «ὁ πλαστὴν εἰπὼν τὴν διαθήκην καὶ ἡττηθεὶς οὐ δύναται λαβεῖν τὸ καταλειφθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ τελευτήσαντος ἐν αὐτῇ τῇ διαθήκῃ», καὶ αὐτόθι Ξ. ΜΒ΄. 5.
Μ. Σ. 10 (1879).

Τῶν ἐκκαλούντων ἐκπιπτομένων οὕτω τῶν καταλειφθέντων τῷ πατρὶ αὐτῶν κληροδοτημάτων, ταῦτα δέον ἵνα περιέλθωσι δικαιώματι προσαυξήσεως, ἀναλόγως τῶν οἰκείων κληροδοτημάτων, πρὸς τοὺς λοιποὺς κληροδόχους.
Μ. Σ. 10 (1879).

Ἐν Πάτμῳ ὑπάρχει ἔθιμον καθ' ὃ τελευτήσαντος πατρὸς ἢ μητρὸς ἐπὶ τέκνῳ, ἀποβιώσαντι ὕστερον καὶ τούτῳ, ὁ ἐπιζῶν γονεὺς δὲν ὑπεισέρχεται εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, περιερχομένην εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος γονέως, ἀλλὰ λαμβάνει μόνον τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα.
Μ. Σ. 14 (1884).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Ε΄, η΄, 51 καὶ 55) τὸ σύνολον τῶν περὶ τῆς περιουσίας σχέσεων τοῦ ἀποθανόντος μεταβαίνει εἰς τὸν κληρονόμον, ὅστις ἀναλαμβάνει ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις ἐκείνου, ἐκτὸς ἐὰν πρὸ τῆς ἀπαιτήσεως αὐτῆς δηλώσῃ διὰ παραιτήσεως τὴν ἐναντίαν αὐτοῦ θέλησιν.

Μ. Σ. 80 (1887).

Ἡ ἐφεσίβλητος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄπροικος, διότι ἔλαβε προῖκα, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ ἡ ἰδιότης αὐτῆς ἀπὸ πεπροικισμένης εἰς ἄπροικον, οὐχ ἧττον ὅμως, ἀφοῦ τὴν μικρὰν προικῴαν αὐτῆς περιουσίαν ἐπροίκισεν εἰς τὰς θυγατέρας αὐτῆς, τῇ γνώμῃ καὶ συγκαταθέσει τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἀνδρός, ἕπεται ὅτι θανόντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔμεινεν ἄπορος καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου (Νεαρὰ ριζ΄, κεφ.3), μὴ θεωροῦντος πρέπον καὶ δίκαιον ἵνα ὁ μὲν τελευτῶν ἀνὴρ τυγχάνῃ εὔπορος, ἡ δὲ ἐπιζῶσα γυνὴ αὐτοῦ πένηται, ἐδικαιοῦτο αὕτη ἵνα ζητήσῃ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐπιδίκασιν τῆς νομίμου μερίδος ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου αὐτῆς. Μ. Σ. 135 (1889).

Ἐπειδὴ ἐναντίον τῆς ρστ΄ νεαρᾶς τοῦ Λέοντος, συμφώνως τῇ ὁποίᾳ τὸ Μητροπολ. Δικαστήριον Μιτυλήνης ἐπεδίκασε τῇ ἐφεσιβλήτῳ κατὰ δεσποτείαν τὸ τέταρτον τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου αὐτῆς, ἡ ἐφεσείουσα ἐπεκαλέσατο τὸ δ΄ κεφ. τῆς 117 Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καθ' ὃ εἰς τὴν μητέρα, ὡς ἄπροικον καὶ ἄπορον χήραν συγκληρονομοῦσαν μετὰ τῶν ἰδίων τέκνων τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἀνήκει μόνη ἡ ἐπικαρπία τῆς κληρονομικῆς αὐτῆς μερίδος, ἐκ τῶν δύο τούτων ἀντιφατικῶν διατάξεων μᾶλλον παραδεκτέα εἶναι ἡ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὡς συμφωνοτέρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Νομοθέτου, διότι αὕτη ἐξασφαλίζει τὰ πρὸς συντήρησιν τῆς ἀπόρου καὶ ἀπροίκου γυναικὸς ἐπὶ

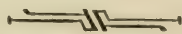
τῆς ἀνδρώας περιουσίας, ἔτι δὲ καὶ ὡς συντελεστικὴ ἵνα διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀποσοβηθῇ ἡ διαιώνισις τῆς γεννηθείσης ψυχρότητος μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἑτέρας αὐτῆς θυγατρὸς ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν ἀφ' ἑτέρου, ἕνεκα τῶν πρὸς ἀλλήλας διενέξεων καὶ τῶν ἰδιαιτέρων ἴσως συμπαθειῶν τῆς μητρὸς πρὸς τὴν ἑτέραν τῶν θυγατέρων αὐτῆς. Μ. Σ. 135 (1889).

Οἱ ἐναγόμενοι καταλαβόντες ἅπασαν τὴν περιουσίαν τοῦ μακαρίτου πατρὸς αὐτῶν, καὶ μὴ ποιήσαντες ἀπογραφήν, θεωροῦνται ὡς ἀποδεξάμενοι τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἄνευ τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπογραφῆς καὶ ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἀκεραίαν πληρωμὴν τοῦ ἐπιδίκου κληροδοτήματος.
Μ. Σ. 173 (1892).

Οἱ δυνάμει τοῦ τότε ἰσχύοντος ἐν Κρήτῃ ὀθωμανικοῦ δικαίου εἰς τὴν προσωρινὴν μόνον κατοχὴν τῆς περιουσίας τῶν ἀφάντων ἐγκαταστάντες δὲν ἐδικαιοῦντο νὰ λάβωσι καὶ τὴν ὁριστικὴν κατοχήν, ἀφοῦ καθ' ὃν χρόνον ἔμελλε νὰ παραχωρηθῇ αὕτη, ἄλλοι ἦσαν οἱ κληρονόμοι τῶν ἀφάντων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἰσχύοντος καὶ ἑπομένως ἐφαρμοστέου Βυζαντινοῦ νόμου. Μ. Σ. 211 (1893)

ΚΥΡΙΟΤΗΣ

Τὸ Συμβούλιον καίτοι ἀναρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ἀκινήτων κτημάτων, εἶναι ἁρμόδιον ἵνα δικάσῃ περὶ τῆς εἰκονικῆς ἢ μὴ ἐγγραφῆς αὐτῶν ἐπ' ὀνόματι τρίτου.
Μ. Σ. 20 (1878)

Ἁρμόδιον εἶναι τὸ Συμβούλιον ὅπως ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς ἑρμηνείας ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων, ἀδιαφόρως περὶ τοῦ ἂν ταῦτα ἀφορῶσιν ἀκίνητα. Μ. Σ. 34 (1880).

Κατὰ τὰ ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ ἡμῶν ἐπικρατοῦντα ἔθιμα, τὰ κατὰ τοὺς αὐτόθι εἰθισμένους τύπους συντεταγμένα ἔγγραφα διαθηκῶν καὶ προικοσυμφώνων, οἷα τὰ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος παρουσιασθέντα δὲν διαρρήγνυνται· ἐκ τούτου δ' ἕπεται ὅτι ὁ δυνάμει τοιούτων τίτλων νεμόμενος εἶναι καλῆς πίστεως νομεὺς καὶ δύναται διὰ τῆς μακρᾶς παραγραφῆς νὰ χρησιδεσπόσῃ τοῦ ὑπὸ νομὴν κτήματος καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ δικαιοπάροχος αὐτοῦ ἦτο κακῆς πίστεως, κατὰ τὴν ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως Ἁρμ. Β.Α. 46, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὸ κτῆμα ἦτο ἐκκλησιαστικόν, ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία δὲν ἐξήσκησε τὰ κυριαρχικά της δικαιώματα ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, δὲν δύναται πλέον νὰ διεκδικήσῃ τὸ κτῆμα τοῦτο κατὰ τὰς σαφεῖς διατάξεις τοῦ νόμου (Ἁρμ. Α. Γ. 14 καὶ Β. Α. 33). Μ. Σ. 50 (1867).

Προκειμένου περὶ ἀκινήτων τὸ Συμβούλιον εἶναι πάντῃ ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ. Μ. Σ. 13 (1869) 1, 22 (1873) 4 (1874).

Ὁ διεκδικῶν ἀκίνητόν τι οἱονδήποτε ὀφείλει ἐν ἄλλοις ἀποδεῖξαι ἰδιοκτησίαν εἰς αὐτὸν ἀνήκουσαν καὶ ἂν αὕτη παράγηται ἐξ ἄλλων προσώπων τὴν κυριότητα τῶν προκτητόρων καὶ τὸν νόμιμον τρόπον τῆς διαδοχῆς ταύτης, καθότι οὐδεὶς δύναται πλέον μεταβιβάσαι οὗ ἔχει δικαιώματος, Ν. 19 περὶ δεσποτ. (50. 1), ὁ παραδιδοὺς ὅ ἔχει δικαίωμα καὶ οἷον ἦν τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν λαβόντα μεταφέρει. Μ. Σ. 4 (1878).

Ἡ ἀπώλεια τοῦ τίτλου δικαιώματός τινος δὲν καταστρέφει καὶ τὸ δικαίωμα αὐτό, ἅμα ὑπάρχῃ δυνατὸν ἵνα ἀποδειχθῇ ἄλλως ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ. Μ. Σ. 7, 28 (1872).

Ἡ τὰ ἴδια ἐκδικοῦσα ἀγωγὴ οὐ κινεῖται κατὰ τοῦ ἀλλότριον πεπρακότος, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, νεμομένου τὸ πρᾶγμα· ἐναγόμενος δ' ὁ ἀγοραστὴς οὐ καλῶς ἀπαιτεῖ τὸν δεσπότην τοῦ πράγματος κινῆσαι κατὰ τοῦ πρώτου τὴν τὰ ἴδια ἐκδικοῦσαν ἀγωγήν, αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ νεμόμενος οὐχ ὁ πρῶτος Ἀρμ. 1.3,39. Μ. Σ. 55 (1863).

Αἱ μετοχαὶ τῶν ἀνωνύμων ἑταιρειῶν εἰσιν ἔγγραφα ἀνωνύμως ἐκδιδόμενα, ὧν ἡ κυριότης μεταβιβάζεται μὲν δι' ἁπλῆς ἐγχειρίσεως, ἀποδεικνύεται δὲ διὰ μόνης τῆς κατοχῆς, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐκλάπησαν ἢ ἀπολεσθέντα εὑρέθησαν. Μ. Σ. 19 (1879).

ΛΗΞΙΑΡΧΙΚΑΙ ΠΡΑΞΕΙΣ[1]

Ἐρωτήσεως γενομένης δηλοποιοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος ὅτι πᾶσα

1. Περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων πραγματεύονται αἱ ἑπόμεναι ἐγκύκλιοι:

Α'. Ἱερώτατε Μητροπολῖτα κτλ. Καὶ ἐν πάσῃ μὲν ὑποθέσει ἡ ἀπόδειξις παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσι κρίνεται ἀναγκαιοτάτη, καθ' ὑπέρτερον ὅμως λόγον ἐν ἐκείναις, ὅσαι τὴν εὐσέβειαν ἑκάστου χαρακτηρίζουσιν, ἐπειδὴ πολλοὺς ἀφελεστέρους ἐξαπατῶντες, βλάβην ἐργάζονται ψυχικὴν διὸ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαιτεῖται ἀφεύκτως καὶ ἡ περιστατικὴ καταγραφή, ἐν ταῖς τῶν ἐνοριῶν Κώδηξι, τῶν βαπτιζομένων ὀρθοδόξων καὶ ὀνοματοθετουμένων νηπίων, καὶ χρείας τυχούσης, ἡ. . . . . . πρός τε τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ἴδια ἡλικιωθέντα τοῦ δηλωτικοῦ καὶ παρά. . . . μματος ὅτι ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν γεννηθέντα ὀρθοδόξως ἐβαπτίσθησαν. Ἀλλ' οὐκ οἴδομεν ὅπως παρημελήθη μία τοιαύτη ἀρίσθη συνήθεια καὶ τάξις, καὶ γενῶνται ὑπόνοιαι πολλάκις περὶ πολλῶν ἀναστρε-

κατὰ τόπους Δημογεροντία μετὰ τῶν ἱερέων, ἐν περιπτώσει ἐλλείψεως βιβλίων ληξιαρχικῶν, ὅσα ἂν μὴ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γινώσκῃ περὶ τούτων δύναται ἁρμοδίως καὶ ὀφεί-

---

φομένων τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι, μὴ ἐχόντων ἐκ τοῦ προχείρου τὰς ἐγγράφους ἀποδείξεις τῆς μυστικῆς αὐτῶν καὶ θείας ἀναγεννήσεως. Καὶ τοῦτο τοίνυν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ μετριότης ἡμῶν θεραπείας καὶ διορθώσεως ἀξιοῦσα, διαγνώσει συνοδικῇ ἀποφαίνεται διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, ἐντελλομένη τῇ ἀρχιερωσύνῃ σου, τῷ νομίμῳ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς κυριάρχῃ ὅπως χωρὶς ἀναβολῆς διαδῷς ἐντονοτάτας ἐπιταγὰς καὶ παραγγελίας εἰς ὅλους τοὺς ὑπὸ τὴν κυριαρχικήν σου προστασίαν ἱερεῖς, τοὺς ἔχοντας ἐνορίας καὶ ψάλλοντας καὶ τὰ ἱερατικὰ ὑπουργήματα ἐκτελοῦντας νὰ ἔχωσιν ἐπίτηδες Κώδηκα ἰδιαίτερον, καὶ νὰ καταγράφωσι τὰ βαπτιζόμενα βρέφη τὴν ἡμέραν δηλονότι τῆς γεννήσεως αὐτῶν, τὸ ἔτος, τὸν μῆνα, καὶ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν προσενεχθέντα τῷ Χριστῷ συνετάχθησαν καὶ ἡγιάσθησαν, τοῦ προπατορικοῦ ῥίπου καθαρισθέντα διὰ τοῦ θείου λουτροῦ καὶ τῆς ἐν τρισὶν ἀναδύσεσι τε καὶ καταδύσεσιν ἐπιφοιτοισάσης χάριτος, ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀναδεχομένων αὐτὰ ἀπὸ τοῦ θείου βαπτίσματος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βαπτίζοντος ἱερέως, ὅλα ταῦτα περιστατικῶς, καὶ νὰ μείνωσιν οἱ τοιοῦτοι Κώδηκες πεφυλαγμένοι ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίας τῶν ἐνοριῶν· καὶ ὅταν ἢ παρὰ γονέων ἢ παρ' αὐτοῦ ποτε τοῦ ἰδίου βαπτισθέντος ζητηθῇ ἀποδεικτικόν, νὰ ἀντιγράφηται εὐθὺς ἐκ τοῦ Κώδηκος καὶ ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας νὰ ἐγχειρίζηται εἰς βεβαίωσίν ποτε καὶ πίστωσιν. Πρὸ πάντων δὲ ἀναγκαιοτάτη ἡ ἀρχιερατική σου ἐπαγρύπνησις καὶ φροντίς, εἰς τὸ νὰ ἔχωσιν αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐνοριῶν ἱερὰς κολυμβήθρας μεγέθους ἀναλόγου καὶ χωρητικότητος, ὥστε νὰ γίνωνται αἱ τρεῖς ἀναδύσεις καὶ καταδύσεις τέλειαι καὶ ἀστενοχώρητοι, κατὰ τὴν παραδεδομένην κανονικὴν διατύπωσιν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν αὕτη ὁροθεσία καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ οὖσα ἐπωφελής, ὠφελεῖ προσέτι καὶ εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν βαθμῶν τῆς πνευματικῆς συγγενείας, ὁδηγοῦσα τοὺς κατὰ τόπον ἱερεῖς εἰς τὰ ἐπιτρεπόμενα καὶ τὰ ἀπηγορευμένα συνοικέσια. Ὅθεν ἀνάγκη νὰ βληθῇ εἰς πρᾶξιν ἀμέσως καὶ νὰ φανῇ καὶ ἐν τούτῳ ὁ κατ' ὀφειλὴν ἀρχιεροπρεπὴς ζῆλός σου, καὶ ἡ ἄγρυπνος ἐπιμέλεια καὶ φροντίς σου ἐξ ἀποφάσεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ τῆς ἀρχιερωσύνης σου.

αωκ'. κατὰ μῆνα Ἰανουάριον.

(Ἐν Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ 24 Μαΐου 1889).

λει δέχεσθαι μαρτυρίας ἀξιοπίστων προσώπων εἰδημόνων τῆς προκειμένης ἐξακριβωθῆναι συγγενείας καὶ ἐπιβεβαιοῖ αὐτὰς τῇ ὑπογραφῇ αὐτῆς καὶ σφραγῖδι, πιστοποιοῦσα οὕτω τὴν ἀλήθειαν καὶ ὕπαρξιν τῆς συγγενείας ἐκείνης. Τὸ

Β'. Πρὸς ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐνορίᾳ κρατουμένων διπλοτύπων τῶν διαφόρων ληξιαρχικῶν πράξεων, ἤτοι γεννήσεως, βαπτίσεως, γάμου καὶ θανάτου, ἐδόθησαν μὲν τῇ ὑμῶν Θεοφιλίᾳ καὶ Ὁσιότητι καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγγελλίας αἱ προσήκουσαι ὁδηγίαι, ἐπειδὴ ὅμως, καθ' ἃ παρατηρεῖται ἀπό τινος, δὲν καταβάλλεται παρὰ πάντων ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς τοῦτο φροντὶς καὶ ἐπιμέλεια, διὰ τοῦτο ὑπομιμνήσκοντες ὑμῖν καὶ αὖθις τὰς περὶ τούτου ὁδηγίας, ἐντελλόμεθα πᾶσι ἀκριβῆ αὐτῶν τήρησιν καὶ ἐφαρμογὴν ἐν πάσῃ οἱαδήτινι ληξιαρχικῇ πράξει. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὰ διπλότυπα τῶν βαπτίσεων, ταῦτα περιέχοντα τὴν ἡμερομ. τῆς τε γεννήσεως καὶ βαπτίσεως τοῦ βαπτισθέντος τέκνου, τὸ γένος καὶ ὄνομα αὐτοῦ, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν γονέων, τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ βαπτίσαντος ἱερέως, δέον νὰ ὑπογράφωνται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς ἐνορίας, τοῦ ἀναδόχου καὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων παρευρεθέντων ἐν τῇ βαπτίσει καὶ εἰδότων γράμματα. Τὰ δὲ τῶν γάμων διπλότυπα, ταῦτα περιέχοντα τὴν ἡμερομηνίαν τῆς στέψεως, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν νεονύμφων, τοῦ παρανύμφου καὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, παρευρεθέντων ἐν τῇ στέψει καὶ εἰδότων γράμματα. Καὶ τέλος τὰ τῶν θανόντων διπλότυπα, ταῦτα περιέχοντα τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ θανάτου, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ ἀποβιώσαντος καὶ τοῦ κηδεύσαντος ἱερέως, δέον νὰ ὑπογράφωνται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου, τῶν συγγενῶν τοῦ ἀποθανόντος καὶ τοῦ Μικτάρη τῆς ἐνορίας. Ἅμα τῇ ἐγγραφῇ μιᾶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ληξιαρχικῶν πράξεων ὀφείλει ὁ προϊστάμενος νὰ δίδῃ τὸ σχετικὸν πιστοποιητικὸν τῆς γενομένης ληξιαρχικῆς πράξεως εἰς τὸν πληρώσαντα τὸ δι' αὐτὴν ὁριζόμενον τέλος· μὴ καταβαλλομένου δὲ αὐτοῦ, εἴτε διὰ πενίαν εἴτε δι' ἄλλην τινὰ εὔλογον αἰτίαν, ὀφείλει νὰ ἐγγράψῃ μὲν τὴν πρᾶξιν ἐν τῷ στελέχει τοῦ διπλοτύπου, οὐχὶ ὅμως καὶ ν' ἀποκόψῃ τὸ σχετικὸν αὐτῆς πιστοποιητικόν, ὅπερ δέον νὰ διατηρῆται ἀνέπαφον ἐν τῷ διπλοτύπῳ βιβλίῳ, ἀφοῦ προηγουμένως σημειωθῇ μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ἡ ἐν τῷ στελέχει πρᾶξις ἐνεγράφη δωρεὰν διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον, τὴν δὲ σημείωσιν ταύτην ὑπογράψῃ ὁ προϊστάμενος μετὰ δύο μαρτύρων. Εἴητε δὲ ἐπὶ τούτοις ὑγιαίνοντες ἐν Κυρίῳ.

Ἐγκύκλιος Μ. Πρωτοσυγγελλίας τῆς 24 Αὐγούστου 1894, ἐπαναληπτικὴ τῆς κατὰ Ὀκτώβριον 1889 ἐκδοθείσης.

τοιοῦτο δὲ πιστοποιητικὸν τῆς δημογεροντίας ἔγγραφον ἐπιβεβαιούμενον καὶ παρὰ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως φέρει τὸ εὐπαράδεκτον παρά τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ παντὶ Κριτηρίῳ. Γρ. Π. Σ. 21 Ἰουλίου 1875.

Κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν καθεστὼς αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ μετὰ τῶν δημογεροντιῶν ἐκδίδουσι τὰ πιστοποιητικὰ γάμων, γεννήσεων, βαπτίσεων, ἀποβιώσεων καὶ βαθμῶν συγγενείας ἐπὶ τῇ βάσει ληξιαρχικῶν βιβλίων, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων, μαρτυριῶν ἐνόρκων κατὰ τὸν νενομισμένον ἐπὶ τοιούτῳ ἐγγράφῳ τύπον. Πρ. Μ. Σ. 24 Μαρτ. 1887.

Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τὰ πιστοποιητικὰ συγγενείας συντάσσονται καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν δημογερόντων τῆς Κοινότητος, ἐν ᾗ διαμένουσιν οἱ περὶ ὧν πρόκειται ἡ πιστοποίησις,τιθεμένης καὶ τῆς ἐγχωρίου σφραγῖδος,τὰς δὲ ἐν αὐτοῖς ὑπογραφὰς ἐπικυροῖ ὁ τῆς κοινότητος ἱερεύς, οὗτινος τὴν ὑπογραφὴν ἐπικυροῖ ὁ κατὰ τόπους ἀρχιερεύς, καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν πληρεξουσίων δέον ἵνα παρίστανται καὶ δύο μάρτυρες, περιπλέον δὲ τρίτος μάρτυς ὅταν οἱ χορηγοῦντες τὴν πληρεξουσιότητα τυγχάνωσιν ἀγράμματοι,δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἵνα συμπεριλαμβάνωνται δύο διάφορα ἔγγραφα ἐν τῷ αὐτῷ χάρτῃ, ἐπειδὴ δὲ τὸ προσαχθὲν πιστοποιητικὸν συγγενείας δὲν φέρει τοὺς ἀνωτέρω τύπους τὸ Συμβούλιον δὲν ἐνέκρινε τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ, ὡς παρατύπως συντεταγμένου. Πρ. Μ. Σ. 16 Ἰουλ. 1892.

ΜΝΗΣΤΕΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.[1]

Ἡ ἱεροτελεστία οὐκ ἀπαιτεῖται ὡς στοιχεῖον ἀπαραίτητον τῆς μνηστείας, ἅτε μὴ οὔσης μυστηρίου ἀλλὰ συμφωνίας πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ μυστηρίου (Ἁρμ. Δ, α', 1 καὶ 12).
Μ. Σ. 20 (1866).

---

1. Ἡ μνηστεία, ἤτοι ἡ ὑπόσχεσις μέλλοντος γάμου, συνιστᾶται τῇ ἀμοιβαίᾳ τῶν συναπτομένων συναινέσει, ὡς καὶ τῇ τῶν ἐχόντων αὐτοὺς ὑπεξουσίους, τελεῖται δ' ἐγγράφως ἢ ἀγράφως, αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου μετὰ ἢ ἄνευ ἱερολογίας.

Πᾶν ὅ,τι κωλύει τὸν γάμον κωλύει καὶ τὴν μνηστείαν ἐκτὸς τοῦ πενθίμου ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸν νόμον καὶ τῆς ἀνηβότητος, ἐπιτρεπομένης τ. ἔ. τῆς μνηστείας ἀλλ' ἄνευ ἱερολογίας μετὰ τὸ 7 ἔτος· κατὰ τὴν ἐγκύκλιον ὅμως τοῦ 1887 «φευκτέον τὰς ἐν ἀώρῳ ἡλικίᾳ προκαλουμένας μνηστείας».

Ἐκ τῆς μνηστείας δὲν τίκτεται ἀγωγὴ ἐπὶ τελέσει τοῦ γάμου, τίκτεται ὅμως τοιαύτη ἐπὶ ἀποζημιώσει κατὰ τοῦ ἀρνουμένου ἄνευ εὐλόγου αἰτίας τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, καταδικαζομένου εἰς ἀποζημιώσεις, ὅρα κατωτέρω § 3.

Ὁ ἀρραβὼν ἢ τὰ μνῆστρα συνίστανται κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1868 εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων. Δωρεαὶ δ' ἕνεκα μνηστείας εἶναι αἱ δωρεαὶ ὧν ἡ κυριότης μετατίθεται εἰς τὸν παραλήπτην, καθισταμένη ἀμετάκλητος ἅμα τῇ τελέσει τοῦ γάμου. Αἱ δωρεαὶ αὗται ἀπαγορεύονται σήμερον κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1868.

Τὸ κατὰ τὴν μνηστείαν προικοσύμφωνον θεωρεῖται ὡς ὑπὸ ἀναβλητικὴν αἵρεσιν γενόμενον, τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος λαμβάνον καὶ ἀπαιτητὸν γενόμενον διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ γάμου· κατὰ δὲ τὰς περὶ αἱρέσεων νομικὰς διατάξεις, ὅταν ἡ ἐκπλήρωσις αἱρέσεώς τινος ἐκ τῆς ἐκβάσεως ἢ μὴ τῆς ὁποίας ἐξήρτηται τὸ κῦρος τῆς συμβάσεως ἐμποδίζηται παρ'ἐκείνου τῶν συμβαλλομένων,ὅστις ὠφελεῖται ἐκ τῆς ματαιώσεως αὐτῆς, ὑποτίθεται ὅτι ἡ αἵρεσις ἐπληρώθη, ἡ δὲ σύμβασις θεωρεῖται τότε ὡσανεὶ ἐγένετο ἄνευ αἱρέσεως.
Μ. Σ. 20 (1866).

Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν συνήθειαν μνῆστρα λέγονται οὐ μόνον τὰ κατὰ τὴν ὥραν τῆς μνηστείας διδόμενα ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὰ κοινὰ δῶρα τὰ κοινῶς λεγόμενα σημαδιακά. Πρ. Ἱ. Σ. 18 Ἀπριλίου 1868.

Ἐσφαλμένως ἑρμηνεύει ὁ ἐκκαλῶν τὴν διάταξιν τοῦ νόμου τὴν ὁρίζουσαν ὅτι αἱ μνηστεῖαι ὅσαι ἐγένοντο δι' ἱερολογίας ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὸν γάμον, διότι ἡ διάταξις αὕτη δὲν προτίθεται ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἰσχυρίζεται οὗτος, ἀλλ' ἔχει σχέσιν καὶ ἀναφορὰν εἰς ἄλλας νομικὰς συνεπείας, καθ' ἃς λυθείσης τοιαύτης μνηστείας ἐπέρχονται τὰ αὐτὰ μεταξὺ τῶν συγγενῶν τῶν τὴν μνηστείαν λυσάντων ὅσα καὶ ἀπὸ τῶν γάμων κωλύματα. Ἱ. Σ. 16 (1883).

Κατὰ τὸν νόμον μνηστεία λογίζεται καὶ ἡ διὰ ψιλῶν συμφώνων συναπτομένη, διὰ τούτου ὅμως ἐννοεῖται μνηστεία, ἧς ἡ σύναψις δύναται ἵνα ἀποδειχθῇ· κατὰ δὲ τὴν περὶ τούτου ἐγκύκλιον τῆς Ἐκκλησίας τοιαύτη εἶναι ἡ συναπτομένη ἐνώπιον τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου τῆς συνοικίας καὶ ἄλλων προσώπων,οὐχὶ δὲ ψιλοὶ λόγοι ἀναπόδεικτοι.
Ἱ. Σ. 32 (1885).

Ἀρραβὼν θεωρεῖται πᾶν ὅ,τι εὐλογίᾳ τοῦ ἱερέως ἀνταλ-

λάσσεται μεταξὺ τῶν μνηστευομένων τὴν ὥραν τῆς συνάψεως τῆς μνηστείας. Πρ. Ἰ. Σ. 19 Δβρίου 1885.

Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ 1868 δὲν προὐτίθετο ἵνα τροποποιήσῃ τὸν περὶ ἀρραβώνων νόμον, τὸν ἐν ἰσχύϊ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ νὰ δώσῃ ἁπλῶς ὑποθήκας καὶ νουθεσίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐν τῷ μέλλοντι συστάσεως τοῦ ἀρραβῶνος, ταῦτα δὲ πάντα πρὸς θεραπείαν καὶ πρόληψιν τῶν ἀτοπημάτων, ὅσα τέως εἶχον παρατηρηθῇ λαβόντα χώραν ἔν τε τῇ συστάσει τῶν μνηστειῶν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν. Ἰ. Σ. 51 (1886).

Κατὰ τὸν νόμον ἡ μνηστεία δύναται ἵνα συστηθῇ καὶ διὰ ψιλῶν συμφώνων, ἔτι δὲ καὶ μεταξὺ ἀπόντων δι' ἐπιστολῆς ('Αρμεν. Δ, α', 2, 19, 20). Ἰ. Σ. 51 (1886).

Κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1868 μόνον τὸ δακτυλίδιον θεωρεῖται ὡς ἀρραβὼν καὶ τοῦτο ἐπιστρέφεται διπλάσιον ἐν περιπτώσει αὐθαιρέτου λύσεως τῆς μνηστείας. Πρ. Μ. Σ. 15 Ἰουλίου 1887.

Τὸ Συμβούλιον ἀπορρίψαν τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐκκαλούσης ὅπως λογισθῶσιν ὡς μνηστεία ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς μνηστείας δοθέντα πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον καὶ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ, κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν πρωτοδίκως σημείωσιν, καὶ ἀποδοθῶσι διπλάσια, ἐνέκρινεν ἵνα μόνος ὁ δακτύλιος θεωρηθῇ ὡς δοθεὶς λόγῳ ἀρραβῶνος. Πρ. Μ. Σ. 16 Μαρτίου 1888.

Τὰ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα δέον νὰ συνίστανται εἰς δακτυλίδια ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων καὶ ταῦτα μόνον λογίζονται ὁ καθ' ἑαυτὸ ἀρραβών, ἐπιστρεφόμενος διπλοῦς ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας. Μ. Σ. 112 (1888).

Τῆς μνηστείας τελουμένης καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως

καὶ διὰ φιλῶν συμφώνων, ὁ διϊσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος περὶ τοῦ ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρανόμως τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον Προύσης παρεδέξατο μνηστείαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ συναφθεῖσαν ἄνευ ἱερέως καὶ τῶν προκρίτων Μουδανίων, καὶ ἐναντίον πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1868, οὐκ ἔστιν ὀρθός, καθ' ὅσον ὁ μὲν νόμος ῥητῶς διαγορεύει «καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως μνηστεία γίνεται» (Βασιλ. 28, 1.5), ἡ δὲ ῥηθεῖσα ἐγκύκλιός ἐστι διακανονιστικὴ καὶ οὐχὶ ἀνατρεπτικὴ τοῦ νόμου. Ί. Σ. 95 (1891).

§ 2.

Ἐπειδὴ οἱ ἱεροὶ καὶ θεῖοι νόμοι πρὸς ταῖς ἄλλαις αἰτίαις, ἐφ' αἷς ἀξιοῦσι διαλύεσθαι τὴν μνηστείαν μίαν τίθενται καὶ

---

1. Ἡ λύσις τῆς μνηστείας ἐπέρχεται :

Α') Κατὰ πρόφασιν ἄμεμπτον, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἑτέρου τῶν μνηστήρων, ἕνεκεν ἐπελθόντος κωλύματος πρὸς γάμον, δι' ἀμοιβαίας τῶν μνηστήρων συναινέσεως καὶ μονομερῶς διὰ τῆς μεταμελείας τοῦ ἑτέρου αὐτῶν ἕνεκεν εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας.

Τοιαῦται δὲ νόμιμοι αἰτίαι ἀναιτίως τὴν μνηστείαν λύουσαι εἶναι:

α', αἰσχρὰ ἢ ἄσωτος ἀναστροφή·

β', διαφορὰ θρησκείας ἢ δόγματος·

γ', ἀνικανότης τοῦ μνηστοῦ πρὸς γάμον·

δ', ἀθέτησις τῆς πρὸς τὸν μνηστῆρα πίστεως τῆς μνηστῆς.

Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων λύεται μονομερῶς ἡ μνηστεία ἂν ὁ αἰτῶν τὴν λύσιν ἠγνόει αὐτοὺς κατὰ τὴν σύναψιν αὐτῆς.

ε', παραφροσύνη τοῦ ἑτέρου τῶν μνηστῶν·

ϛ', ἐπιλογὴ τοῦ μοναχικοῦ βίου ὑπὸ τοῦ ἑτέρου αὐτῶν·

ζ', ἀναβολὴ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἐπὶ μὲν τῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ διαγόντων ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν διαφόροις ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη·

η', τύχης ἐναλλαγὴ ἀπόρου καθισταμένου τοῦ ἑνὸς ἢ ἀμφοτέρων τῶν μνηστήρων.

ἀριθμοῦσι τὴν τῆς τύχης ἐναλλαγήν, ὁπότε δηλαδὴ δυστυχίᾳ περιπέσῃ θάτερον μέρος τῶν μνηστευομένων, καθὼς ἐπὶ τοῦ ῥηθέντος Χρυσανθάκη συνέβη, τοῦτο μὲν διὰ δυστυχίαν αὐτοῦ, νόμιμον οὖσαν αἰτίαν εἰς διάλυσιν, τοῦτο δὲ προνοούμενοι τῆς ῥηθείσης μνηστῆς αὐτοῦ Βιολέττας μετὰ τὴν πενταετῆ ὑπομονὴν μηκέτι κινδυνεύειν περαιτέρω κατὰ ψυχὴν διὰ τὴν στέρησιν ἀνδρικῆς περιθάλψεως, κυβερνήσεώς τε καὶ ζωοτροφίας αὐτῆς, δεῖν ἔγνωμεν διαζεῦξαι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ἐκκλησιαστικῶς.

Γρ. Π. Σ. 1700 (Κ. Κριτίου σ. 246(.

Ἡ περὶ μνηστείας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος τοῦ 1868 οὐδόλως προτίθεται τὴν κατάργησιν τῶν προη-

---

Β') Ἐξ ὑπαιτιότητος, ὅταν, μὴ ὑπάρχοντος ἑνὸς τῶν νομίμων τούτων λόγων, ὁ ἕτερος τῶν μνηστῶν λύει αὐθαιρέτως μνηστείαν.

Καὶ εἰ μὲν ἐξ ὑπαιτιότητος θατέρου τῶν μνηστῶν λύεται ἡ μνηστεία, ὁ ὑπαίτιος τῆς λύσεως ὅσον μὲν ἀφορᾷ τοὺς ἀρραβῶνας εἴτε στερεῖται τῶν δοθέντων, εἴτε ἀποδίδωσι διπλασίους τοὺς ληφθέντας, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἕνεκα μνηστείας δωρεάν, εἰ μὲν ἔλαβε τὴν δωρεὰν ὀφείλει τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὸν δόντα, εἰ δ' αὐτὸς ἔδωκε, κυροῦται ἡ δωρεὰ καὶ εἰ ὑπεσχέθη, ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ· εἰ δ' ἄνευ ὑπαιτιότητος, τότε ἐπιστρέφονται ἑκατέρωθεν τὰ ληφθέντα εἴτε λόγῳ δωρεᾶς ἐδόθησαν εἴτε λόγῳ ἀρραβῶνος, ἐκτὸς ἂν ἡ μνηστεία λύηται διὰ τοῦ θανάτου τοῦ μνηστῆρος, ὅτε ἡ μνηστή, ἂν ἐφιλήθη ὑπ' αὐτοῦ, διατηρεῖ τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς, τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως περιερχομένου εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ μνηστῆρος.

Ἡ λύσις τῆς μνηστείας γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἀποφαινομένου περί τε τῆς ἐξ ὑπαιτιότητος ἢ μὴ λύσεως αὐτῆς καὶ περὶ τῆς ἐκπτώσεως τῶν δοθέντων ἀρραβώνων ἢ ἀποδόσεως τοῦ διπλασίου τῶν ληφθέντων. Περὶ τῆς τύχης τῶν δωρεῶν μνηστείας, περὶ προστίμων, καὶ περὶ ἀποζημιώσεως δικάζουσι τὰ Μ. Δικαστήρια.

γουμένων νομικῶν διατάξεων, ἀλλά, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ ζημιῶν εἰς τὸ μέλλον ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας, ὁρίζει ὅπως τὰ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα συνιστῶνται εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν καὶ ταῦτα μόνον λογίζωνται ὁ καθ' ἑαυτὸ ἀρραβών, ἐπιστρεφόμενος διπλοῦς ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας παρὰ τοῦ μετανοοῦντος μέρους. Μ. Σ. 36 (1862) 12 (1877).

Ἡ Ἱ. Σύνοδος κατιδοῦσα ὅτι τὸ τῇ νεάνιδι προσενεχθὲν ὑπὸ τοῦ θανόντος μνηστοῦ αὐτῆς δῶρον, ἐξασφαλισθὲν καὶ διὰ συμβολαίου, οὐδὲν ἄλλο ἦν ἢ τοῦτ' αὐτὸ ἀρραβών, τοῦτον δὲ ἑκάτερον τῶν μεμνηστευμένων προσώπων ὑπεχρεοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιστρέφειν, διπλοῦν μὲν λόγῳ ὑπαιτιότητος πρὸς τὴν τῶν ἀρραβώνων διάλυσιν, ἁπλοῦν δὲ ἐὰν ἀφορμὴ μὲν πρὸς διάλυσιν μὴ ἐδίδετο, ἀλλ' ὁ θάνατος ἕνα ἐκ τῶν μεμνηστευμένων ἀφήρπαζε, ἀπεφήνατο ὅτι δίκαιον ἐπιστραφῆναι τὸν ἀρραβῶνα ἁπλοῦν ὡς προσενήνεκται. Πρ. Ἱ. Σ. 29 Μαρτίου 1873.

Κατὰ τὸν νόμον (Ἁρμ. Δ, 6', 1), τὸ παραιτούμενον τῆς μνηστείας πρόσωπον καθυποβάλλεται μόνον εἰς τὴν ἀπόδοσιν διπλασίου τοῦ ληφθέντος ἀρραβῶνος καὶ οὐχὶ εἰς ἄλλην τινὰ ἀποζημίωσιν· συνῳδὰ δὲ τῷ νόμῳ τούτῳ καὶ ἡ κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1868 ἐκδοθεῖσα Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος ἀπαγορεύει ὅλως ὅπως κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας γίγνωνται δωρεαὶ μεταξὺ τῶν μνηστήρων, αἵτινες οὐδαμῶς λογίζονται ὡς ἀρραβὼν οὔτε ἐπιστρέφονται διπλάσιαι, ὁρίζει δ' ὅπως ὁ ἀρραβὼν συνίσταται εἰς δακτυλίδια ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευμένων καὶ οὗτος μόνον ἐπιστρέφηται διπλάσιος ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας, καθὰ

ἀπεφήνατο ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, παραπέμψαν τὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνάγοντος ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων, ὅπερ ἐστὶ τὸ Συμβούλιον τοῦτο· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ ἐναγόμενος οὐχὶ μόνον δὲν ἐζήτησε τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας, ὡς συνήθως συμβαίνει, δηλονότι εἴτε δι' ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, εἴτε δι' ἁπλῆς κἂν εἰδοποιήσεως, ἀλλὰ προσδιορίσας καὶ τὴν ἡμέραν τῆς τελέσεως τῶν γάμων αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῶν ἐναγόντων καὶ λαβὼν τὴν συμφωνηθεῖσαν μεταξὺ αὐτῶν χρηματικὴν προῖκα, ἐνεργήσας δὲ καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἔκδοσιν τῆς ἀδείας τοῦ γάμου, ἐνῷ τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα, αἴφνης τῇ προτεραίᾳ τῶν γάμων παραλαβὼν ἑτέραν νεάνιδα μετέβη κρυφίως ἀλλαχοῦ, οὕτω δὲ γενόμενος παραίτιος προσβολῆς τῆς ὑπολήψεως τῆς νεάνιδος καὶ ζημίας οὐ μικρᾶς τοῖς ἐνάγουσιν ἀδελφοῖς αὐτοῖς, εἶναι δίκαιον ἵνα ἀποζημιώσῃ αὐτούς. Μ.Σ. 34 (1875).

Ἐγκρίνεται συνοδικῶς ἡ τῇ αἰτήσει τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης συνταχθεῖσα ῥήτρα, δι' ἧς δηλοῦται ὅτι ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ μνηστῆρος, τὰ μὲν λόγῳ ἀρραβῶνος δοθέντα τῇ μνηστῇ ἐπιστρέφονται, τὰ δὲ δωρηθέντα ἁπλῶς ἐὰν ἐδόθησαν ἄνευ ὅρου καὶ ἐξαιρέσεώς τινος δὲν ἐπιστρέφονται. Πρ. Ἱ. Σ. 5 Ἰουνίου 1876.

Λυθείσης τῆς μνηστείας διὰ τοῦ θανάτου θατέρου τῶν μεμνηστευμένων τὰ δοθέντα λόγῳ ἀρραβῶνος ἀποκαθίστανται κατὰ νόμον. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ τῆς μνηστείας δῶρα ἀποδίδονται, ἐκτὸς ἐὰν ὁ μνηστὴρ ἐφίλησε τὴν μνηστὴν ἐν τῷ τῆς μνηστείας καιρῷ καὶ ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, ὅτε τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς ἀνατρέπεται, καὶ τὸ ἥμισυ ἔχει ἡ ζῶσα

μνηστὴ (Ἀρμ. Δ, γ', 9). Ἡ δὲ διάταξις τοῦ νόμου, ἣν ἐπικαλεῖται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις (Ἀρμ. αὐτόθι § 2), καθ' ἣν αἱ δωρεαὶ μνηστείας ἠδύναντο ἵνα συσταθῶσι καὶ ὑπὸ ἀνατρεπτικὴν αἵρεσιν, ἐστὶ κατηργημένη καὶ κατὰ πλάνην παρελήφθη ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀμέσως ἑπομένης διατάξεως, αὐτόθι § 3, καθ' ἣν ἐὰν ἡ πρὸς μνηστὴν δωρεὰ γένηται ὑπὸ αἵρεσιν τοῦ νὰ ἰσχύῃ αὕτη ἐὰν τελεσθῶσιν οἱ γάμοι, ἡ δωρεὰ ἄχρηστός ἐστι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. Μ. Σ. 3, 12 (1877).

Ἐν περιπτώσει λύσεως τῆς μνηστείας διὰ τοῦ θανάτου θατέρου τῶν μεμνηστευμένων τά τε δοθέντα λόγῳ ἀρραβῶνος, καὶ τὰ τῆς μνηστείας δῶρα ἐπιστρέφονται κατὰ τὸν νόμον ἑκατέρωθεν. Μ. Σ. 9 (1879).

Ἅπαξ μνηστείας συστάσης οὐ λύεται αὕτη δι' αὐτοβουλίας παρανόμου. Μ. Σ. 31 (1882).

Οὐδαμοῦ τῶν περὶ διαλύσεως τῆς μνηστείας διατάξεων τοῦ νόμου ὁρίζεται ὅτι ἡ μνηστεία δὲν ἐπιτρέπεται ἐκτὸς νομίμων λόγων, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐκ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ νόμου, (Ἀρμ. δ', Α' καὶ Β'), ἐξάγεται σαφῶς ὅτι ὅστις τῶν μνηστήρων ἐλεγχθῇ παραίτιος τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ἄνευ οὐδενὸς νομίμου καὶ βασίμου λόγου ὑπόκειται εἰς ῥητὰς ἀποζημιώσεις, ὑπάρχουσι δὲ καὶ λύσεις μνηστείας, αἵτινες ἐπιτρεπόμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου καθιστῶσιν ἀζήμιον τὸν τούτων παραίτιον. Ἰ. Σ. 16 (1883).

Οὐδαμοῦ τῶν διατάξεων τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου ἀπαντᾷ διάταξις χορηγοῦσα δικαίωμα ἀγωγῆς τῆς μνηστῆς πρὸς σύναψιν γάμου καὶ ἑπομένως τὸ διαληφθὲν δικαστήριον δὲν ἠδύνατο ἐναντίον τοῦ νόμου νὰ ἐπιβάλῃ τῷ ἐφεσείοντι τὴν ὑποχρέωσιν τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐτέθη ἁρμοδίως ἐν τῷ Πνευματικῷ

Συμβουλίῳ, ἐξαντληθέντος ἐν αὐτῷ παντὸς μέσου συνδιαλλαγῆς ἢ πειθοῦς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπικαλουμένης ἀποφάσεως. Μ. Σ. 12 (1883).

Κατὰ τὰ ἐν ταῖς πλείσταις ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γινόμενα, αἵ τε συνάψεις μνηστείας καὶ αἱ λύσεις αὐτῶν λαμβάνουσι χώραν τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν γονέων καὶ οὐχὶ τῇ τῶν ὑπεξουσίων τέκνων, τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κυζίκου γίγνεται. Ἰ. Σ. 27 (1885).

Σιωπηρὰ λύσις τῆς μνηστείας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἄνευ ἀποφάσεως τῆς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὡς λίαν ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον παρεδέχθη.
Ἰ. Σ. 27 (1885).

Τὰ μνῆστρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μνηστῆρος ἐπιστρέφονται τοῖς συγγενέσι τούτου, ἂν ὑπάρχωσι τοιοῦτοι.
Πρ. Ἰ. Σ. 12 Σβρίου 1885.

Κατὰ τὸν νόμον ἡ μνηστεία λύεται ὅταν ἐπέλθῃ μεταμέλεια ἐπὶ τῇ συνάψει τοῦ γάμου, ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς γενομένης ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐκ τῆς ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου διαδικασίας, ἡ Ἰ. Σύνοδος ἐπείσθη ὅτι ἡ μεταμέλεια ἐγεννήθη εἰς ἀμφότερα τὰ διάδικα μέρη, οὕτως ὥστε ὁ μὲν ἐφεσείων ἐζήτει συνεχεῖς ἀναβολὰς πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου, ἐνῷ ἠδύνατο ἵνα ἀποφύγῃ ταύτας ὁ δ' ἐφεσίβλητος ἐνῷ ἠδύνατο ἵνα ἀποδεχθῇ ταύτας ἢ ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἐφεσείοντος ὁρίσῃ τὸν χρόνον τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, ἠρνήθη ἵνα πράξῃ τοῦτο ἐπὶ διαφόροις προφάσεσι, ἐπειδὴ κατὰ ταῦτα τὸ πρωτόδικον δικαστήριον οὐχὶ καλῶς διέλυσε τὴν μνηστείαν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐφεσείοντος, ἐνῷ ἔδει νὰ κηρύξῃ ταύτην διαλελυμένην ἐκ μεταμελείας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, διὰ ταῦτα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀκυροῖ τὴν πρωτόδικον

ἀπόφασιν καὶ κηρύσσει διαλελυμένην τὴν μνηστείαν ἄνευ ὑπαιτιότητος οὐδετέρου τῶν μερῶν. Ἰ. Σ. 58 (1886).

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ μνηστεία λύεται κατὰ τὸν νόμον τῇ γνώμῃ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ τῆς ὑπεξουσίου μνηστῆς, ἐν τούτοις ὅπως ἡ λύσις γένηται ἄνευ ἐπιζημίων διὰ τὴν μνηστὴν συνεπειῶν δέον νὰ ὑπάρχῃ νόμιμος πρὸς τοῦτο λόγος. Ἰ. Σ. 67 (1887).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ μνηστεία λύεται οὐχὶ συνεπείᾳ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων λόγων, ἀπαραιτήτως ἀπαιτεῖται ἵνα καθορισθῇ καὶ τίς ὁ ὑπαίτιος τῆς τοιαύτης λύσεως, ὃν ἐπιβαρύνουσιν αἱ ἐπιζήμιοι αὐτῆς συνέπειαι. Ἰ. Σ. 67 (1887).

Ὑποβληθέντος τῷ πρωτοδίκῳ δικαστηρίῳ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς οἰκειοθελοῦς μεταξὺ τῶν δύο μερῶν λύσεως τῆς μνηστείας ἐγγράφου, ἐν ᾧ πρὸς τῇ ὑπογραφῇ τῆς ἐφεσιβλήτου ὑπάρχουσιν ὑπογραφαὶ τεσσάρων μαρτύρων βεβαιούντων τὴν λαβοῦσαν χώραν λύσιν, ἔδει τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἵνα μὴ μόνον περιορισθῇ εἰς ὅ,τι ἔπραξεν ἤτοι ὑποχρεώσῃ τὴν νῦν ἐφεσίβλητον ἵνα ἐπὶ ἰδιαιτέρου χάρτου γράψῃ τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς ἀνομοιότητος τῆς ὑπογραφῆς ταύτης πρὸς τὴν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἐγγράφῳ ἐξαγάγῃ τὴν πλαστότητα τούτου, ἀλλὰ προκαλέσῃ καὶ ἐξετάσῃ καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ὑπογεγραμμένους μάρτυρας, τούτου δὲ μὴ γενομένου, ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις παρουσιάζει σπουδαίαν ἔλλειψιν ἐπανορθωτέαν καὶ ἀκυρωτέα ἑπομένως τυγχάνει. Ἰ. Σ. 72 (1888).

Ὑποβληθείσης ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, καθὰ ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ ἐξάγεται, τῆς ἐνστάσεως ὅτι ἡ νῦν ἐφεσίβλητος οὐδὲν ἔχει δικαίωμα ζητεῖν τὴν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ νῦν ἐφεσείοντος λύσιν τῆς μνηστείας, καθόσον

αὕτη συνῆψεν ἑτέραν, τὸ πρωτόδικον δικαστήριον οὐδόλως προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐνστάσεως ταύτης, οὐδὲ ποιεῖται ταύτης μνείαν ἐν τῇ ἀποφάσει αὐτοῦ, τοῦτο δὲ τυγχάνει σπουδαία ἔλλειψις ἧς ἕνεκα ἀκυρωτέα ἐστὶν ἡ ἐφεσιβαβλομένη ἀπόφασις. Ἱ. Σ. 72 (1888).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὑπῆρξε μνηστεία, ἡ ἐπὶ μακρὸν χρόνον παράτασις διέλυσε ταύτην, οὐκ ἔστιν ὀρθός, καθόσον οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐνάγουσα οὐκ ἦν ἡ αἰτία τῆς ἀναβολῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡ πάροδος τοῦ χρόνου τῆς μνηστείας δὲν δικαιολογεῖ τὸν μνηστῆρα ἀλλὰ τὴν μνηστήν, «εἰ δὲ ὑπέρθηται, λέγει, δύναται ἡ κόρη ἑτέρῳ συνάπτεσθαι» Βασιλ. (2.31) 16. Ἱ. Σ. 95 (1891).

Καὶ οἱ ἕτεροι ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐφεσείοντος ὅτι τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ποιεῖται σύγχυσιν μνήστρων καὶ δωρεῶν καὶ ὅτι ὤφειλεν αὐτεπαγγέλτως ν' ἀπορρίψῃ τὸ περὶ δακτυλίου ὡς σήματος τοῦ ἀρραβῶνος προσαχθὲν πιστοποιητικόν, διότι κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Ἐφοροδημογεροντίας γενομένην συζήτησιν, ἐθεωρήθη ὡς σῆμα ἀρραβῶνος ἓν χρυσοῦν ὡρολόγιον, ἐκτιμηθὲν ἀντὶ 5 λιρῶν καὶ οὐδὲν εἰς τοῦτο ἀντέταξεν ἡ ἀντίδικος αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὰς διατάξεις τῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1868, σῆμα μνηστείας δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἢ μόνον δακτύλιος ἀξίας τὸ πολὺ μιᾶς λίρας, εἰσὶν οὐχὶ ὀρθοί, καθόσον τὸ μὲν ἐν τῇ δημογεροντίᾳ γενόμενον, ὡς ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ σημασίαν, σῆμα δὲ μνηστείας κατὰ τὴν νομολογίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ διδόμενον κατὰ τὴν μνηστείαν εἴτε δακτύλιος εἶναι τοῦτο εἴτε ἕτερόν τι, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ ὕπαρξις τοῦ δακτυλίου, ὡς σήματος ἀρραβῶνος, μαρτυρεῖται ὑπὸ τριῶν μαρτύ-

ρων ἐνηλίκων καὶ μὴ ἐξαιρουμένων ὑπὸ τοῦ νόμου, ἡ δὲ λεγομένη σύγχυσις τῶν μνήστρων καὶ δωρεῶν οὐκ ἔχει καὶ καὶ αὕτη χώραν, καθόσον ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις σαφῶς διακρίνει ταύτας ἀπὸ ἐκείνων, καταδικάσασα τὸν τότε μὲν ἀνακόπτοντα νῦν δ' ἐφεσείοντα εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν ὅσων ἔδωκε μνήστρων, τὴν καταβολὴν εἰς διπλοῦν τῆς ἀξίας τοῦ δακτυλίου ἀρραβῶνος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἢ αὐτουσίων ἢ τοῦ ἀντιτίμου τῶν ὅσα πλὴν τούτων ἔλαβεν οὗτος.

Ἰ. Σ. 95 (1891).

Ἡ ἐφεσείουσα καίπερ εἶχε νόμιμον ὑπὲρ αὐτῆς λόγον διαλύσεως τῆς μετὰ τοῦ ἀντιδίκου μνηστείας αὐτοῦ, τὴν κακὴν αὐτοῦ ἀναστροφήν, οὐχ ἧττον προβᾶσα αὐθαιρέτως εἰς διάλυσιν ταύτης διὰ τῆς μετ᾽ἄλλου προσώπου συνάψεως γάμου, ἄνευ νομίμου ἐπιδιώξεως τοῦ δικαίου αὐτῆς καὶ λύσεως τῆς προϋπαρχούσης μνηστείας, φανερῶς δείκνυται ὅτι τυγχάνει καὶ αὕτη ὑπαίτιος τῆς διαλύσεως τῆς ἐν λόγῳ μνηστείας, καθόσον ἀφοῦ ὁ συνάπτων ἑτέραν μνηστείαν κατὰ νόμον, μὴ διαλυθείσης τῆς πρώτης νομίμως, θεωρεῖται αὐθαιρέτως ἀποχωρῶν τοῦ τῆς μνηστείας συναλλάγματος, πολλῷ δὴ μᾶλλον κρίνεται ὑπαίτιος τῆς διαλύσεως τῆς μνηστείας ὁ συνάπτων γάμον μετ' ἄλλου, μὴ κηρυσσομένης πρότερον ἁρμοδίως διαλελυμένης τῆς προϋπαρχούσης μνηστείας. Ἰ. Σ. 121 (1893).

Ὀρθῶς καὶ δικαίως ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις διέλυσε τὴν μνηστείαν, καθ' ὅσον ὁ νῦν ἐφεσείων ἀνέβαλε τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου ἐπὶ διετίαν, παρὰ τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἰδίας ἀντιδίκου συμπεφωνημένα, ὅπως μετὰ εὐαρίθμους ἡμέρας ἀπὸ τῆς συνάψεως τῆς μνηστείας τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου. Ἰ. Σ. 160 (1894).

Νόμιμός ἐστιν ἡ περὶ ἐπιστροφῆς παρὰ τοῦ ἐναγομένου,

ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ὁποίου ἐλύθη ἡ προκειμένη μνηστεία, διπλοῦ τοῦ ἀρραβῶνος καὶ ἡ περὶ ἀπωλείας τοῦ δοθέντος ὑπ' αὐτοῦ δακτυλίου καὶ τοῦ λόγῳ προγάμου δωρεᾶς ὑελλίου. Μ. Σ. 300 (1896).

§ 3.[1]

Συνεπείᾳ ἐρωτήσεως τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης ἐὰν νέος τις διαφθείρῃ νέαν τινὰ μὴ ὑπαρχούσης μεταξὺ αὐτῶν μνηστείας, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ὅτι θέλει νυμφευθῇ αὐτήν, εἶτα δὲ μεταμεληθεὶς ἀποποιεῖται τὸν γάμον, τί δέον γενέσθαι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς διαγορευούσης ἵνα ἐνεργῶνται τὰ ἐν τῷ βιβλ. ΣΤ. κεφ. I § 5 τοῦ Ἀρμενοπούλου διαλαμβανόμενα, ἤτοι ὅπως ὑποβάλληται ὁ νέος εἰς ἀνάλογον τῆς καταστάσεως αὐτοῦ πρόστιμον πρὸς τὴν ἐξαπατηθεῖσαν κόρην.

Πρ. I. Σ. 19 Σβρίου 1867.

Ὁ ἐναγόμενος κατοικήσας ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἐναγούσης, μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς ὁποίας ἦτο οὗτος συνδεδεμένος διὰ μνηστείας, λυθείσης ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστιακοῦ Δικαστηρίου, περιθαλπόμενος δὲ καὶ διατρεφόμενος μετὰ τοῦ τέκνου αὐτοῦ εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀποδῷ ταύτῃ ἔξοδα διατοφῆς καὶ περιθάλψεως αὐτοῦ τε καὶ τοῦ τέκνου αὐτοῦ. Μ. Σ. 14 (1872).

1. Κατὰ τὴν 18 Νεαρὰν τοῦ Λέοντος ἐπιτρέπεται συνομολόγησις ποινικῆς ῥήτρας ἐν περιπτώσει ἀθετήσεως τῆς μνηστείας, εἰς ταύτην δὲ καταδικάζεται ὁ ἄνευ νομίμου λόγου ἀποποιούμενος τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μνηστείας. Ἀλλὰ καὶ ποινικῆς ῥήτρας μὴ συνομολογηθείσης ὁ ἀποποιούμενος τὴν ἐκ τῆς μνηστείας ὑποχρέωσιν τοῦ

Ὁ ἐναγόμενος προσβαλὼν διὰ τῆς ἐν λόγῳ αὐθαιρέτου καὶ ἄνευ αἰτίας λύσεως τῆς μνηστείας τὴν οἰκογένειαν ταύτην καὶ ἰδίᾳ τὴν νέαν, ἧς ἡ μέλλουσα ἀποκατάστασις καθίσταται δύσκολος, εἶναι δίκαιον ἵνα καὶ ἕνεκα τούτου ἀποζημιώσῃ αὐτήν. Μ. Σ. 34 (1875).

Ὁ ἐναγόμενος μετὰ ἐννεάμηνον μνηστείαν μετὰ τῆς ἐναγούσης ἐγκατέλειπεν αὐτὴν ἄνευ λόγου, ὡς ὑπαίτιος δὲ τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ὑπόκειται πρὸς τῇ ἀπωλείᾳ τῶν δοθέντων τῇ μνηστῇ αὐτοῦ δώρων καὶ εἰς ἀποζημίωσιν αὐτῆς διὰ τὰς ζημίας καὶ τὴν ἠθικὴν προσβολήν, ἧς ἐγένετο παραίτιος πρὸς αὐτήν. Μ. Σ. 8 (1877).

Ὁ ἐναγόμενος μετὰ ἑξαετῆ μνηστείαν μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς ἐναγούσης ἀρνηθεὶς ἄνευ λόγου νὰ συζευχθῇ αὐτήν, ὑπαίτιος δ' οὕτω ὢν τῆς λύσεως τῆς μνηστείας, ἐκτὸς τῆς ἀπωλείας τῶν παρ' αὐτοῦ δοθέντων εἰς ἀρραβῶνα ἢ δωρεὰς μνηστείας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ διπλασίου τῶν παρ' αὐτοῦ ληφθέντων, ὑπόκειται καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν πάσης ζημίας, ἧς παραίτιος ἐγένετο τῷ ἑτέρῳ, καὶ τὴν ἐπίδοσιν πάσης δαπάνης ἧς πρόξενος ἐγένετο.

Μ. Σ. 19 (1877).

Πᾶσα αὐθαίρετος λύσις τῆς μνηστείας ἐπιβάλλει νομίμως πρόστιμον τῷ τὴν μνηστείαν ἀνατρέποντι, ὅπερ ὑπὸ ἐθίμου ἰσχύοντος ἐν Μιτυλήνῃ καὶ κεκυρωμένου διὰ πα-

---

συνάψαι τὸν γάμον, καὶ ἐντεῦθεν προξενῶν ὑπαιτίως τῷ ἑτέρῳ ζημίαν, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν κατὰ τοὺς Ν. 108 § 12 Π. καὶ Ν. 23 Π. (50, 17), ὑποχρεοῦντας τὸν ἀθετοῦντα ὑποχρέωσιν ἐπὶ ἐπιχειρήσει πράξεως καὶ ἐπενεγκόντα οὕτω τῷ ἑτέρῳ ζημίαν εἰς ἐπανόρθωσιν αὐτῆς. Ἀπ. Ἀρ. Πάγου 50 (1886).

τριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγιλλιώδους γράμματος[1] ὁρίζεται εἰς 20 % ἐπὶ τῆς συμφωνηθείσης προικός.

Μ. Σ. 31 (1882).

Ἡ συμφωνία ποινικῆς ῥήτρας ἐπὶ ἀνατροπῇ μνηστείας δὲν ἀντίκειται εἰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων, διότι ἐν Ἀρμενοπούλῳ (Δ. Λ. 24) ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις ὑποχρεοῦσα εἰς πληρωμὴν προστίμου τὸν ἀνατρέποντα τὴν μνηστείαν, ἡ δὲ 18 Νεαρὰ τοῦ Λέοντος διατάσσει τὴν συνομολόγησιν ποινικῆς ῥήτρας καὶ καθίστησι τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τῆς περὶ τὸν γάμον ὑποσχέσεως ἐπιζήμιον εἰς τὸν ἀθετοῦντα ταύτην.

Μ. Σ 12 (1883).

Οὐδεμία ὑπάρχει νομικὴ διάταξις ὑποχρεοῦσα τὸν ὑπαίτιον τῆς λύσεως τῆς μνηστείας εἰς ἠθικὴν ἀποζημίωσιν, ἐκτὸς ἐὰν συνωμολογήθη μεταξὺ τῶν συνομολογησάντων τὴν μνηστείαν ποινικὴ ῥήτρα, ἡ δὲ νομολογία τῶν Δικαστηρίων, ἣν ἐπεκαλέσατο ὁ ἐνάγων, ὡς ἐφαρμοζομένην ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσι δὲν εἶναι νόμος ὑποχρεῶν τὸ Συμβούλιον εἰς παραδοχὴν αὐτῆς. Μ. Σ. 44 (1885).

Ἡ μνηστεία εἶναι συνάλλαγμα ἢ σύμβασις δι' οὗ οἱ συμβαλλόμενοι συνομολογοῦσι μετ' ἀλλήλων τὴν μέλλουσαν σύναψιν γάμου, κατὰ δὲ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχάς, πᾶς ὁ συμβληθεὶς καὶ ἀθετῶν τὴν σύμβασιν αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν, ἀπέναντι ἐκείνου πρὸς ὃν συνεβλήθη,

---

1. Τὸ ἐν λόγῳ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα ἐξεδόθη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1875 πρὸς ἐπικύρωσιν, κράτυνσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Μιτυλήνης γενομένης θεσμοθεσίας περὶ ἀρραβώνων, τῆς ἐν 15 ἄρθρ. περιλαμβανομένης.

καὶ δύναται μὲν τὸ τῆς μνηστείας συνάλλαγμα νὰ διαλυθῇ διὰ τῆς μονομεροῦς τῶν μνηστευθέντων μεταμελείας, καθότι οὐδεὶς ὑποχρεοῦται ἢ ἐξαναγκάζεται ἄκων εἰς σύστασιν τοῦ γάμου, ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει τὸ ἀποποιούμενον τὸν γάμον πρόσωπον, ἐὰν ἄλλως δὲν ὑπάρχῃ νόμιμος αἰτία πρὸς τοῦτο, ὑπόκειται ἐκτὸς τῆς ἀπωλείας τῶν ὅσων τυχὸν ἔδωκε λόγῳ ἀρραβῶνος καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸ ἕτερον ἀποζημιώσεις, ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ θέσεως κατὰ τὴν 18 Νεαρὰν τοῦ Λέοντος, ὅτι δὲ ἡ ἐνάγουσα ἕνεκα τῶν προπαρασκευῶν τοῦ γάμου ὑπέκυψεν εἰς ζημίας εἶναι ἀδιαφιλονείκητον, ἄλλως δὲ ἡ τοιαύτη ἀποζημίωσις οὐδόλως ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐγκυκλίου τοῦ 1868, ἥτις σκοποῦσα τὴν προφύλαξιν τῶν νεανίδων ἀπὸ συνεπειῶν ἐπιβλαβῶν καὶ δυσαρέστων ἕνεκα τῆς ἐλευθέρας εἰσόδου καὶ ἐξόδου τῶν μνηστήρων ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν καὶ τῆς συνεχοῦς μετ' αὐτῶν συναναστροφῆς, κηρύσσει ἀπαραδέκτους μόνον τὰς ἀπαιτήσεις ἐκ δαπανῶν εἰς δῶρα διάφορα καὶ φαγοπότια, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς ἐκ πραγματικῶν ζημιῶν προερχομένας, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Μ. Σ. 86 (1887)

Ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ συνομολογηθεῖσα ποινικὴ ῥήτρα δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι προέβη μὲν ὁ ἐνάγων εἰς τὴν τοῦ γάμου ἐκτέλεσιν, οὐχὶ ὅμως κατὰ τὴν ορισθεῖσαν προθεσμίαν, καθ' ἣν οὐδέτερον τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἐξετέλεσε τὰ συμπεφωνημένα, καὶ καθ' ἣν ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐξεπλήρου τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑποχρέωσιν ἠδύνατο ἵνα ζητήσῃ ἐπισήμως καὶ ἁρμοδίως τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινικῆς ῥήτρας, ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἔπραξε.

Μ. Σ. 85 (1887).

Κατὰ συνέπειαν τῆς ἀμοιβαίως ὁρισθείσης ποινικῆς ῥή-

τρας ἐν περιπτώσει ἐνδεχομένης μεταμελείας τῶν συμβαλλομένων, ἀπορριπτέαι εἰσὶν αἱ περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεις τῶν ἐναγόντων, ταύτην μόνον δικαιουμένων ν' ἀπαιτήσωσι. Μ. Σ. 125 (1888).

Ὁ ἐφεσίβλητος λύσας αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ τινὸς νομίμου λόγου τὴν μετὰ τῆς ἐφεσειούσης νομίμως συναφθεῖσαν μνηστείαν, ἐγένετο παραίτιος προσβολῆς τῆς τε νεάνιδος καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτῆς καὶ πρόξενος τῇ τε τέως μνηστῇ αὐτοῦ οὐ μικρᾶς, διότι ἡ τοιαύτη ἐγκατάλειψις, παρέχουσα ὕλην εἰς παρεξηγήσεις, δυσχερεστέραν ἀποκατέστησε τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἀποκατάστασιν αὐτῆς, κατὰ δὲ τὸν νόμον ὀφείλει ἵνα ἐπανορθώσῃ τὴν προσγενομένην αὐτῇ ζημίαν ἀναλόγως πρὸς τὴν κοινωνικὴν θέσιν καὶ κατάστασιν ἀμφοτέρων. Μ. Σ. 112 (1888).

Ὀρθῶς ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόφασις ἐπεδίκασε τοῖς ἐνάγουσι τὴν διὰ τοῦ προικοσυμφώνου συνομολογηθεῖσαν ποινικὴν ῥήτραν, καθόσον ὁ τότε ἐναγόμενος νῦν δ' ἀνακόπτων μεταμεληθεὶς καὶ μὴ ἐκτελέσας τὸν μετὰ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ γάμον κατέστη ὑπόχρεως εἰς ἀπόδοσιν αὐτῆς. Μ. Σ. 125 (1888).

Ὁ ἐναγόμενος μετὰ ἑξαετῆ μνηστείαν μετὰ τῆς ἐναγούσης ἀρνηθεὶς ἄνευ λόγου νὰ συζευχθῇ αὐτήν, γενόμενος δ' οὕτω παραίτιος αὐτῇ μεγίστης καὶ ἀνυπολογίστου ἠθικῆς βλάβης, ὑποχρεοῦται κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς προξενηθείσης αὐτῇ ζημίας. Μ. Σ. 154, 155 (1891).

Κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς πᾶς ὑπαίτιος ζημιῶν πρὸς τρίτον εὐθύνεται εἰς ἀποζημίωσιν αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἐναγόμενος, ὡς πρόξενος ζημιῶν τῇ ἐναγούσῃ κατὰ τὴν τριετῆ διάρκειαν τῆς μνηστείας, ἕνεκα τῆς

καθημερινῆς ἀπασχολήσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς τακτικῆς αὐτῆς ἐργασίας καὶ τῆς παρασκευῆς προικῴων ἐνδυμάτων, ὑπόχρεώς ἐστιν εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς προξενηθείσης αὐτῇ βλάβης διὰ τῆς ἀποδόσεως δικαίου καὶ ἀναλόγου ποσοῦ ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.

Μ. Σ. 87 (1887), 251 (1895), 275 (1896).

§ 4.

Περὶ μνηστειῶν πραγματεύονται αἱ ἀκόλουθοι ἐγκύκλιοι τῶν ἐτῶν 1868 καὶ 1887, ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶναι γενική, ἡ δὲ δευτέρα τοπική, πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ἀρχιεπ. Κ/πόλεως ἀπευθυνομένη :

Α΄. . . . . Ταῦτα τοίνυν γενικῶς καταργοῦντες καὶ ἐξαλείφοντες τοῦ λοιποῦ ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς, διαβιβάζομεν καὶ τῆς αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς παρούσης ἐκκλησιαστικῆς Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συνοδικῶς ἐγκριθέντα, ἐντελλόμενοι καὶ προτρεπόμενοι αὐτῇ, ὅπως συστήσασα τοῖς ἐπαρχιώταις αὐτῆς χριστιανοῖς δι' ἀρχιερατικῶν αὐτῆς γραμμάτων, ὑπαγορεύσῃ αὐτοῖς ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐν ἑκάστῃ συγκροτήσει μνηστείας, ἥτις ὀφείλει νὰ γίνηται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ δύο τῶν προκριτωτέρων τῆς ἐνορίας, ἐχόντων βεβαίως τῶν μνηστευομένων τὴν νόμιμον ἡλικίαν, προσδιορίζηται προθεσμία ἓξ μηνῶν, ἢ τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους μέχρι τῶν γάμων, οἵτινες δέον ἵνα ἐκτελῶνται ἐξ ἅπαντος ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας ταύτης καὶ οὐχὶ περαιτέρω, τὰ δὲ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα θέλουσι συνίστασθαι εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων, καὶ αὐτὰ μόνα λογίζωνται ὁ καθ' αὑτὸ ἀρραβών, ὅστις, ἐν περιπτώσει διαλύσεως τυχὸν τῆς μνηστείας, ἔχει ἐπιστρέφεσθαι διπλάσιος παρὰ τοῦ μετανοοῦντος μέρους, λείψωσι δὲ ὅλως διόλου καὶ αἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας κακῶς ἐθιζόμεναι δωρεαὶ τόσον παρὰ τοῦ μνηστῆρος, ὅσον καὶ παρὰ τῆς μνηστῆς, καθότι αἱ φιλοδωρίαι οὐδαμῶς λογίζονται ὡς ἀρραβών, οὔτε ἐπιστρέφονται διπλάσιοι, συμβαινούσης διαλύσεως, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἐκ φιλοτιμίας ματαίας καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν γινόμενα ἔξοδα καὶ φαγοπότια εἰς οὐδὲν μετροῦνται, οὔτε ἀπαιτοῦνται παντελῶς, μὴ γινομένου τοῦ γάμου. Ἐν τούτοις δέ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβώνων, δέον ἵνα συντάττωνται καὶ τὰ ἀμοιβαῖα προικοσύμφωνα, ὑπογραφόμενα παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν, καὶ μαρτυρούμενα

ὑπὸ τῶν παρευρισκομένων, ἤτοι τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ τῶν προκρίτων. Πρὸ πάντων δὲ οἱ μνηστῆρες μηδόλως ἔχωσιν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον, μηδὲ συναναστρέφωνται καὶ συνδιασκεδάζωσι μετὰ τῶν μνηστῶν αὐτῶν, ἐκτὸς ἐπισήμων καὶ ὡρισμένων ἐπισκέψεων κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας, γνωστοῦ ὄντος διὰ τῆς συνεχοῦς πείρας, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπολύτου τῶν μνηστήρων συναναστροφῆς προκύπτουσι πολλὰ ἄτοπα καὶ πολλαὶ ἀφορμαί, προκαλοῦσαι ἐπὶ τέλους τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας. Ταῦτα τοίνυν διακοινώσασα καὶ ἡ Ἱερότης της τοῖς χριστιανοῖς αὐτῆς, καὶ διατυπώσασα ἐν ταῖς τῶν μνηστειῶν συγκροτήσεσι, διενεργῇ ἀπαραλλάκτως, ὅπως ἐκλείψωσιν αἱ μέχρι τοῦδε συμβαίνουσαι καταχρήσεις ἐπὶ τῶν μνηστειῶν, εἰς τρόπον, ὥστε, μετὰ τὴν διακοίνωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων συμβουλῶν καὶ προνοητικῶν διαταγῶν, ὀψέποτε ἀναφυῇ διένεξις καὶ διαφορὰ τῶν μνηστευομένων, ὁ μὴ φυλάξας ταύτας, εἴτε ἐκ τῶν γονέων, εἴτε ἐκ τῶν μνηστήρων, μηδόλως εἰσακούηται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπορρίπτωνται πᾶσαι αἱ ἀπαιτήσεις, αἱ μὴ συνᾴδουσαι πρὸς τὰ ἀνωτέρω διατυπωθέντα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 12 Ἰουλίου 1868.

Β'. ..... Καὶ δὴ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀποδείξεως ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα πάντας ἵνα κατὰ τὴν σύναψιν μνηστείας μὴ προβαίνητε εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην ἀκριβῆ ἐξέτασιν καὶ ὥριμον σκέψιν, ὁπόταν πεισθῆτε ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων κωλυμάτων ἀναλογιζόμενοι οἷα τὰ ἐκ τῶν βίᾳ ἢ συναρπαγῇ καὶ ἄνευ τῆς προσηκούσης ἐρεύνης συναπτομένων μνηστειῶν λυπηρὰ τῆς οἰκογενείας ἀποτελέσματα. Ὅθεν μετὰ τὴν τοιαύτην ὀφειλετικὴν ἐξέτασιν ζητητέον τὴν συναίνεσιν τῶν μνηστευομένων καὶ τὴν τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων αὐτῶν, ἐὰν ἔχωσι τοιούτους, φευκτέον δὲ τὰς ἐν ἀώρῳ ἡλικίᾳ προκαλουμένας μνηστείας, αἵτινες καθὰ μακρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν, ἀστοχοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς τοῦ γάμου ἱερότητος καὶ εἰς ἐξευτελισμὸν αὐτοῦ συντελοῦσι. Προσήκει δὲ συνάπτεσθαι τὰς μνηστείας ἐπὶ παρουσίᾳ ἱερέως καὶ ἄλλων προσώπων ἵνα εὐχερὴς ᾖ ἐν ἀνάγκῃ ἡ ἀπόδειξις αὐτῶν καὶ μὴ παρατείνειν ταύτας πλέον τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης προθεσμίας τῶν δύο ἐτῶν, ἀλλ' εἰ δυνατὸν καὶ συντέμνειν τὸν χρόνον, καθὰ καὶ ἄλλοτε ἡ Ἐκκλησία μητρικῶς προνοοῦσα συνεβούλευσε, μηδ' ἐπιτρέπειν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μνηστείας ἐλευθέραν καὶ ἀκώλυτον εἴσοδον τοῖς μεμνηστευμένοις, ὡς γνωστοῦ ὄντος οἷα τὰ ἐκ τῶν τοιούτων σχέσεων προκαλούμενα ἄτοπα καὶ οἷα τὰ ἐντεῦθεν ἐν ταῖς οἰκογενείαις ἀναφυόμενα λυπηρὰ σκάνδαλα. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐντελλόμεθα ἰδίᾳ τοῖς ἀρχιερατικοῖς καὶ ἱερατικοῖς προϊσταμένοις ἵνα μὴ μόνον λόγῳ καθοδηγεῖτε τοὺς ἐπὶ μνηστείᾳ προσερχομένους περὶ τοῦ συμφώνως τῷ νόμῳ πρακτέου, ἀλλὰ καὶ

ἔργῳ ἐπαγρυπνεῖτε ὡς πατέρες πνευματικοὶ καὶ λειτουργοὶ τῆς ἐκκλησίας, ὅπως ἐν τῇ ἐνορίᾳ ὑμῶν ἐφαρμόζωνται κατὰ πάντα ἥ τε νομοθεσία καὶ αἱ σχετικαὶ ἐπὶ συνάψει μνηστειῶν συμβουλαὶ τῆς Ἐκκλησίας· καὶ δὴ ὅταν προσκαλεῖσθε εὐλογῆσαι μνηστείαν ὀφείλετε ἐφιστᾶν σπουδαίως τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως πασῶν τῶν σχετικῶν τοῦ νόμου διατάξεων, ἀπέχειν δὲ τοῦ εὐλογῆσαι τὴν μνηστείαν πρὶν ἢ πεισθῆτε ἀκριβῶς ὅτι οὐδὲν ὑφίσταται κώλυμα καθιστᾶν τὴν μνηστείαν ἄκυρον· κατὰ συνέπειαν ἐὰν ἀμφότεροι οἱ μνηστευόμενοι ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν κατάγωνται ἐξ ἄλλης χώρας, ἐπαρχίας ἢ ἐνορίας ὀφείλετε ζητεῖν καὶ λαμβάνειν παρὰ τῶν μνηστευομένων ἢ τοῦ ἑτέρου ἔγγραφα ἐκδεδομένα ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ βεβαιοῦντα ὅτι οὐδὲν εἰς σύναψιν ἐγκύρου μνηστείας ἔχουσι κώλυμα τὰ περὶ ὧν πρόκειται πρόσωπα, ἄλλως ἐὰν πρὸ τῆς λήψεως τοιούτων πιστοποιητικῶν προβῆτε εἰς σύναψιν μνηστείας ἔσεσθε ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον...........

Ἀπόδειξις Πατριάρχου Διονυσίου Ε΄ ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ 1887.

ΜΟΝΑΧΟΙ ΚΑΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1.[1]

Ἱερομόναχοι καλοῦνται οἱ ἄγαμοι ἱερεῖς οὐχ ὡς ἀποκεκλεισμένοι τῆς ἐν ταῖς πόλεσι διατριβῆς καὶ ἐπιμίξεως,

1. Μοναχοὶ καλοῦνται οἱ ὑπισχνούμενοι ὅτι διαβιώσουσιν ἐν παρθενίᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ, λαμβάνοντες δι' ἱεροτελεστίας τὴν ἐπὶ

οὐδ' ὡς ὑπόχρεοι οἰκεῖν μετὰ μοναχῶν ἐν τοῖς μοναστηρίοις μακρὰν τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἐλθεῖν εἰς γάμου κοινωνίαν. Πρ. Ί. Σ. 30 Ἀπριλίου 1864.

Λίαν ἐσφαλμένη ἐστὶν ἡ ἐξήγησις, ἣν ἡ ἀνακόπτουσα ἀποδίδωσιν εἰς τὸν Β' κανόνα τῆς ἐν τῷ Ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας Συνόδου, διότι ὁ κανὼν οὗτος ἀφορᾷ τοὺς ἤδη ἀρχιερεῖς ὄντας, αἵτινες θελήσωσιν ἵνα κατέλθωσιν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον λαμβάνοντες σχῆμα καὶ κουρὰν μοναχοῦ, ὅτε βεβαίως δὲν δύνανται πλέον νὰ ἀντιποιηθῶσι καὶ ἀρχιερατικῆς ἀξίας καὶ οὐχὶ τοὺς εἰς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν ὄντας, ἀκολούθως δὲ προαγομένους εἰς τὸ ἱερατικὸν καὶ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, οἵτινες δύνανται νὰ ὦσι μέλη Μονῆς τινος, οἷον ὁ μακαρίτης, ὅστις ἀπὸ μοναχοῦ, ἤτοι μέλους καὶ ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου, προαχθεὶς αἰτήσει τῶν συναδέλφων αὐτοῦ εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, οὐδόλως ἀπώλεσε τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ, ὡς μέλους τῆς Μονῆς, ἄλλως

τούτῳ ὡρισμένην κουράν, ἔχοντες ἢ μὴ ἱερατικόν τινα βαθμὸν διακόνου, ἱερέως ἢ ἀρχιερέως, κτηθέντα πρὸ τῆς κουρᾶς ἢ μετ' αὐτήν· ἐξαιρετικῶς δ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀρχιερεῖς ὁ Β' κανὼν τῆς ἐν τῷ Ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας Συνόδου (879) ὥρισεν, «ἵνα εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ εἴ τις ἄλλος τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος πρὸς τὸν μοναδικὸν θελήσοι κατελθεῖν βίον καὶ τὸν τῆς μετανοίας τόπον ἀναπληρῶσαι, μηκέτι τοῦτον τῆς ἀρχιερατικῆς ἀντιποιεῖσθαι ἀξίας». Σύντ Β' σ 708, ἔνθα καὶ σχόλια Ζωναρᾶ, Βαλσαμῶνος καὶ Ἀριστηνοῦ.

Κληρικοὶ δὲ ἢ ἱερὸς κλῆρος ἐκαλοῦντο τὸ πάλαι πάντες οἱ ἔχοντες χειροθεσίαν ἱερατικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἀπὸ ἐπισκόπου ἕως ἀναγνώστου καὶ ψάλτου καὶ ἐφορκιστοῦ καὶ θυρωροῦ κατὰ τοὺς κϛ', ξη', καὶ ο' ἀποστολικοὺς κανόνας καὶ ιδ' καὶ λ' τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου, Νομοκάνονα Φωτίου Α, λα' καὶ 123 Ἰουστινιάνειον Νεαράν· σήμερον δ' ἰδίως κληρικοὶ καλοῦνται οἱ ἔχοντες βαθμὸν ἱερωσύνης ἐπισκόπου, πρεσβυτέρου, ἢ διακόνου, ἔγγαμοι ἢ ἄγαμοι.

τε εἶναι λίαν ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἀνακοπτούσης ὅτι δὲν δύναται ἵνα συνυπάρξῃ ἡ ἰδιότης τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ἡ ἰδιότης τοῦ Μοναχοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἀποδιδομένην εἰδικωτέραν ἔννοιαν εἰς τὴν λέξιν Μοναχός, δι' ἧς καλοῦνται οἱ μὴ ἔχοντες βαθμόν τινα ἱερωσύνης, ἐνῷ κατὰ τὴν γενικωτέραν τῆς λέξεως σημασίαν, μοναχοὶ καλοῦνται οἱ ἀνήκοντες εἰς μονήν τινα, ἀδελφοὶ καὶ μέλη αὐτῆς ὄντες, ἐξ ὧν, τινὲς μὲν ὑπάγονται εἰς τάξιν τινὰ ἱερωμένων, ὄντες ἢ ἱερομόναχοι ἢ ἱεροδιάκονοι, ἕτεροι δ' ἔχουσι καὶ τιμητικὸν βαθμὸν ἀρχιμανδρίτου, πρωτοσυγγέλλου ἢ γέροντος ὥστε κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ μακαρίτης Εἰρηνουπόλεως, καίτοι ἔχων τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, ἦν μοναχὸς τῆς μονῆς Βατοπαιδίου, ὑπὸ τὴν γενικωτέραν σημασίαν τῆς λέξεως ἤτοι ἀδελφὸς καὶ μέλος αὐτῆς.

Ἀπ. Δύο Σωμάτων 21 (1875).

§ 2[1].

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐν λόγῳ διαθήκη, διότι ὁ ἀποβιώσας μοναχὸς κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὅρους καὶ θεσμοὺς μετὰ

---

1. Ἐνταῦθα διακριτέον:

α') Τοὺς ἀρχιερεῖς.

β') Τοὺς κατὰ κόσμον ἱερωμένους, ἐγγάμους ἢ ἀγάμους, καὶ μὴ εἰς Μονὴν ἀνήκοντας.

γ') Τοὺς εἰς Μονὴν ἀνήκοντας μοναχούς, ἱερωμένους καὶ μή.

Α'. Οἱ μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον κατερχόμενοι ἀρχιερεῖς θεωροῦνται ἁπλοῖ μοναχοὶ καὶ αἱ περὶ κληρονομίας τῶν μοναχῶν κρατοῦσαι διατάξεις ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῆς κληρονομίας τῶν τοιούτων ἀρχιερέων. Σύντ. Β, 707.

Τὰ δὲ περὶ τῆς κληρονομίας τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων, ἀδελφῶν ἢ

τὴν ἀπόκαρσιν καὶ τὴν προσήλωσιν εἰς τὴν μετάνοιάν του δὲν ἠδύνατο νὰ διατάξῃ καὶ νὰ καταλίπῃ τὰ ἑαυτοῦ ὅπου

μὴ Μονῆς τινος ὁρίζουσιν αἱ ἑπόμεναι διατάξεις τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων Κανονισμοῦ.

Ἄρθρ. Ι, ΙΑ', ΙΒ', ΙΓ'.

Ἄρθρ. Ι'.—Οἱ ἀρχιερεῖς δὲν δύνανται νὰ κάμωσι διαθήκην ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας· μετὰ τὴν ἀποβίωσιν δέ τινος ἐξ αὐτῶν, θέλουσιν ἐξαιρεῖσθαι ἐκ τῆς περιουσίας του πρῶτον τὰ τῆς κηδείας αὐτοῦ ἔξοδα, τὰ μνημόσυνα καὶ ψυχικά, ἡ δὲ λοιπὴ κινητὴ καὶ ἀκίνητος αὐτοῦ περιουσία θέλει διαιρεῖσθαι εἰς τρία ἴσα μέρη, ἐξ ὧν τὸ μέν, προσδιοριζόμενον ἐπὶ προικισμῷ τῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς, θέλει δαπανᾶσθαι εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων κτημάτων, προσαυξανομένων βαθμηδὸν ἐξ αὐτῶν τῶν προσόδων των, μέχρις οὗ τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν φέρωσι τὸ ἰσόποσον τῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ Ἀρχιερέως. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ τρίτου τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν προερχόμενα εἰσοδήματα δαπανηθήσονται ὡσαύτως ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν κοινῶν τῆς ἐπαρχίας καταστημάτων. Τὸ δὲ ἕτερον τρίτον ἀνήκει εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθανόντος· ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου τριτημορίου τὸ μὲν ἥμισυ θέλει δίδεσθαι εἰς τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει κοινωφελῆ τοῦ ἔθνους καταστήματα, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ θέλει δαπανᾶσθαι εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων κτημάτων, ἐπὶ προικισμῷ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, μέχρις οὗ τὰ ἀπ' αὐτῶν ἀποφερόμενα εἰσοδήματα ἐξισωθῶσι τῷ ποσῷ τοῦ Πατριαρχικοῦ σιτηρεσίου. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα οὕτω προσποριζόμενα δαπανηθήσονται ἐπίσης εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων κτημάτων, τῶν ὁποίων αἱ πρόσοδοι προσδιορισθήσονται εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κοινῶν τοῦ ἔθνους καταστημάτων· ἐὰν δὲ ὁ ἀποθανὼν ἔχῃ περιουσίαν τινὰ ἐκ συγγενικῆς κληρονομίας ἀποδεδειγμένης, ἡ διαθήκη αὕτη θέλει ἔχει τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχύν· μὴ ὑπαρχούσης ὅμως διαθήκης, θέλει διανέμεσθαι καὶ ἡ περιουσία αὕτη, ὡς καὶ ἡ λοιπή, διαιρουμένη εἰς τρία μέρη, ὡς εἴρηται· καὶ ὁ κανονισμὸς οὗτος θέλει διατηρεῖσθαι ἐπὶ τῶν περιουσιῶν πάσης τάξεως Ἀρχιερέων, ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου δηλονότι μέχρι τῶν Ἐπισκόπων αὐτῶν· ἐν τῇ ἐκτελέσει δὲ τοῦ κανονισμοῦ τούτου δέον ὑπάγεσθαι ταῖς περὶ γαιῶν διατάξεσι καὶ τοῖς Βακουφικοῖς νόμοις.

Ἄρθρ. ΙΑ'.—Τῶν ἰδιωτευόντων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν καὶ τιτουλαρίων Ἐπισκόπων αἱ μετὰ θάνατον περιουσίαι, καταλειπόμεναι μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν ἐπὶ κηδείᾳ καὶ εἰς ψυχικά, καὶ ἄλλα ἀπαραίτητα δαπανήματα ἀναγκαιούντων, θέλει διαιρεῖσθαι εἰς τρία ἴσα μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἓν δοθήσεται οἷς δεῖ

καὶ ὅπως ἤθελεν, ἀλλ' εἰς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἑαυτὸν ἀφιέρωσε. Γρ. Π. Δόριος 1819.

τῶν κληρονόμων αὐτῶν διὰ δὲ τοῦ ἑτέρου θέλουσιν ἀγοράζεσθαι κτήματα ἐπὶ προικισμῷ τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ τῶν ἐνταῦθα Ἐθνικῶν καταστημάτων ἐξ ἡμισείας, τὸ δὲ ἄλλο τρίτον θέλει ἀποκαθίσταται εἰς τὰ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν κοινωφελῆ καταστήματα.

Ἄρθρ. ΙΒ'.—Ἡ τοῦ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀποθνήσκοντος Πατριάρχου περιουσία θέλει διαιρεῖσθαι ἐπίσης εἰς τρία ἴσα μέρη, καὶ τὸ μὲν μένει τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, ἐπὶ προσκτήσει κτημάτων δαπανώμενον, τὸ δὲ δεύτερον δίδεται οἷς δεῖ ἐκ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἐκ δὲ τοῦ τρίτου τὸ μὲν ἥμισυ θέλει κρατεῖσθαι πάλιν διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπὶ προικισμῷ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ θέλει δίδεσθαι εἰς τὰ ἐνταῦθα κοινὰ καταστήματα.

Ἄρθρ. ΙΓ'.—Ἐν περιπτώσει θανάτου κληρικοῦ τινος ἀρχηγοῦ, τέσσαρες τῶν πλησίον αὐτοῦ τυχόντων προκριτωτέρων ὀρθοδόξων κατοίκων, ὁμοῦ μετὰ τεσσάρων κληρικῶν, θέλουσι λαμβάνει τὴν φροντίδα ἵνα καταγράψωσι τὴν περιουσίαν αὐτοῦ καὶ σφραγίσωσιν ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ ἀκολούθως θέλουσιν εἰδοποιεῖ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ καὶ λαμβάνει τὰς ἀνηκούσας ὁδηγίας διὰ τὰ περαιτέρω. Οἱ αὐτοὶ πρόκριτοι θέλουσι λαμβάνει τὴν ἐπιστασίαν τῆς κηδείας καὶ τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ.

Πρὸς ταύταις δὲ ὁ Ἀρμενόπουλος Ε, δ', 1 καὶ ὁ ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1873 κανονισμὸς τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς.

Β'. Ἐκ τῶν κατὰ κόσμον ἱερωμένων οἱ μὲν ἔγγαμοι κληρονομοῦνται ὑπὸ τῶν νομίμων αὐτῶν κληρονόμων ὡς οἱ λαϊκοί, οἱ δ' ἄγαμοι, συμφώνως τῇ ἀποφάσει τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 13 Μαΐου 1863, κληρονομοῦνται ὡς οἱ ἀρχιερεῖς ἐν γένει.

Γ'. Περὶ κληρονομίας τῶν ἀνηκόντων εἰς Μονήν τινα μοναχῶν, ἱερωμένων τε καὶ μή, ἰσχύουσιν αἱ ἐν γένει περὶ κληρονομίας μοναχῶν κρατοῦσαι διατάξεις τοῦ ῥωμαϊκοῦ καὶ βυζαντινοῦ δικαίου, Κανὼν Ϛ' τῆς ΑΒ Συνόδου, Ἀρμενόπουλος Ε, δ, 2—6, καθόσον εἰδικοὶ νόμοι καὶ κανονισμοὶ δὲν ῥυθμίζουσι τὰ περὶ τούτου. Τοιοῦτοι εἰδικοὶ κανονισμοὶ ὁρίζουσι περὶ τῆς κληρονομίας τῶν ἐν ἁγ. Ὄρει μοναχῶν (Νικολαΐδου Ὀθωμ. Κώδικες σ. 2803—2810) καὶ περὶ τῶν ἐν Κρήτῃ (Μομφεράτου κληρον. δίκαιον μοναχῶν καὶ κληρικῶν σ. 227).

Συνήθεια καὶ τάξις ἐπικρατεῖ δι' ἱεροῦ νόμου κεκυρωμένη ἵνα μετὰ θάνατόν τινος τῶν ἐπαρχίας ἐχόντων ἀδελφῶν καταλίπηται ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ μία ἀρχιερατικὴ στολὴ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην.

Γρ. Π. Σ. τῷ Θεσσαλονίκης 19 Αὐγ. 1827.

Αἱ περιουσίαι τῶν μοναζόντων ἀνήκουσι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας εἰς τὰς μονὰς αὐτῶν, μὴ ἀναγνωριζομένων τῶν τυχὸν γενομένων διαθηκῶν αὐτῶν.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Μαρτίου 1860.

Ἡ περιουσία παντὸς ἐν γένει ἱερέως καὶ ἱεροδιακόνου, μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ καταγραφομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διαιρεῖται εἰς τρία μέρη ἴσα, καὶ τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν δίδοται εἰς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον, τὸ ἕτερον εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τὸ τρίτον εἰς τὰ κοινὰ καταστήματα τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν μονὴν τῆς μετανοίας αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 13 Μαΐου 1863.

Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ἐνάγοντες ἦσαν ἐξ αἵματος συγγενεῖς τοῦ ἀποβιώσαντος εἰς βαθμὸν χορηγοῦντα αὐτοῖς κληρονομικὰ δικαιώματα, πάλιν οὐδὲν ἠδύναντο κατὰ νόμον ἀπαιτῆσαι, καθὸ τοῦ κληρονομουμένου ὄντος μοναχοῦ εἰς μοναστήριον τοῦ ἁγίου Τάφου, ἔχοντος ἐξαιρετικὰ κληρονομικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων ἁγιοταφιτῶν, δυνάμει τῶν ἱερῶν κανόνων ἀνέκαθεν διαρκῶς ἐφαρμοσθέντων ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι. (Ἁρμ. Δ περὶ διαθήκης ἐπισκόπων καὶ μοναχῶν). Μ. Σ. 17 (1868).

Ὁ ἀλεξανδρινὸς θρόνος ἀποβαλὼν τὸν μακαρίτην, ἀρχιερέα ἄλλοτε τῆς περιφερείας αὐτοῦ, καὶ παυσάμενος τοῦ θεωρεῖν αὐτὸν ὡς κληρικὸν αὐτοῦ, ἄνευ τινος ἐπιφυλάξεως, οὐκ ἔχει συνεπῶς διεκδικεῖν κληρονομικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἀνηκούσης δικαίως εἰς τὴν ἐν Σάμῳ

Ἱερὰν Μονήν, ἧς ὑπῆρχεν ὁ μακαρίτης ἀρχιερεὺς κουρά.
Πρ. Ἱ. Σ. 7 Ἰουνίου 1873.

Κατὰ τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα δίδωσι τῷ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας τὸ ῥηθὲν βεράτιον, νόμιμος κληρονόμος τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ ἀρχιερέων ἀναγνωρίζεται δικαιωματικῶς αὐτὸς καὶ μόνος. Πρ. Ἱ. Σ. 25 Ἰουν. 1874.

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ 10 ἄρθρου τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων Β´ κεφαλαίου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονοσμῶν, ἀπαγορεύεται ἄρδην τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἡ σύνταξις διαθήκης ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας. Μ. Σ. 6 (1875).

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τοὺς ἐν ἰσχύϊ διατελοῦντας ἐκκλησιαστικοὺς καὶ πολιτικοὺς νόμους οἱ πατέρες μονῆς τινος, ἐν ᾗ τὴν μετάνοιαν ἔχουσιν, ἀποθνήσκοντες κληρονομοῦνται ὑπ᾽ αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν, (Ἁρμ.Ε,δ, 2 καὶ διάφορα αὐτοκρατορικὰ φιρμάνια), ἡ δὲ Νεαρὰ τοῦ Λέοντος, ἣν ἐπικαλεῖται ὁ πληρεξούσιος τῆς ἀνακοπτούσης, οὐ μόνον ἀντίκειται τῇ λογικῇ, ἀλλ᾽ εὑρίσκεται καὶ εἰς ἀντίφασιν ἄλλων αὐτοκρατορικῶν διατάξεων, αἵτινες ἐφηρμόσθησαν, ἐνῷ αὕτη οὐδέποτε ἐπεκράτησε. (Ἁρμ. Α, 6´ ἐν ὑποσημειώσει). Μ. Σ. 21 (1875).

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν ἁρμοδία ἐστὶν ἵνα κινῇ ἀγωγὰς κατὰ τῶν σφετεριζομένων καὶ κατεχόντων περιουσίαν τινὰ ἀρχιερατικὴν εἴτε πολὺ εἴτε ὀλίγον αὐτῆς μέρος, ὡς καὶ κατὰ τῶν ὀφειλόντων εἰς τὰς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων ἀρχιερέων, διότι πᾶς ὁ ἔχων δικαίωμά τι δέον ὅπως ἔχῃ καὶ τὰ μέσα πρὸς ἐξάσκησιν αὐτοῦ, πολλάκις δὲ ἤδη ἐκίνησεν αὕτη ἀγωγὰς ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου διεκδικοῦσα περιουσίας ἀρχιερατικὰς κρυπτομένας ὑπὸ συγγενῶν ἀποβιωσάντων ἀρχιερέων καὶ ἄλλων.

Μ. Σ. 20 (1878).

Κατὰ τὸ 10 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων κανονισμοῦ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἀρχιερεῖς νὰ συντάττωσι διαθήκην.

Μ. Σ. 20 (1878).

Κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κανονισμῶν περὶ τῶν πατριαρχικῶν καὶ ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν, ἡ διαίτησις τῶν περιουσιῶν τούτων ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διῃτήθησαν δύνανται ἐὰν θέλωσι νὰ προσέρχωνται συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπικρατοῦσαν τάξιν εἰς αὐτὰ καὶ ζητῶσι πᾶσαν πληροφορίαν.

Μ. Σ. 118 (1888).

Αἱ περιουσίαι τῶν ἀποβιούντων κληρικῶν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἀνέκαθεν καθεστὼς κανονίζονται ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν.

Μ. Σ. 124 (1888).

Ὀρθή ἐστιν ἡ ἔνστασις τῆς εναγομένης ἐπιτροπῆς ὅτι οἱ ἐνάγοντες παρουσιάζονται καὶ ζητοῦσι τὴν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κυρίλλου ἀναλογοῦσαν τῷ πατρὶ αὐτῶν κληρονομικὴν μερίδα, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης γενομένην διαίτησιν τῆς ἐν λόγῳ περιουσίας, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διέποντος αὐτὴν κανονισμοῦ, ὅστις ὁρίζει χρονικὸν διάστημα τριῶν μὲν μηνῶν διὰ τοὺς δανειστάς, ἓξ δὲ μηνῶν διὰ τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποβιώσαντος πατριάρχου καὶ ἀρχιερέως ἀπὸ τῆς ἐπισήμου διὰ τοῦ τύπου εἰδοποιήσεως ἵνα ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον αὐτῆς καὶ διεκδικήσωσι τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, τοὐναντίον δ' ἀποκλείονται παντὸς δικαιώματος, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ἵνα αἱ ἀρχιερατικαὶ περιουσίαι, αἵτινες σύγκεινται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐξ ἐπίπλων ἀμφίων καὶ ἄλλων φθαρτῶν ἀντικειμένων μένωσι κεκλεισμέναι ἐν κιβωτίοις καὶ ἀνεκκαθάρι-

στοι ἐπὶ πολὺν χρόνον πρὸς βλάβην τῶν παρουσιασθέντων δικαιούχων καὶ εὐθύνην τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν. Μ. Σ. 188 (1888).

Καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας μέρος τῆς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων κληρικῶν καὶ δὴ τὸ τρίτον ἀνήκει εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀρχήν. Μ. Σ. 124 (1888).

Μὴ ὑπαρχούσης διαθήκης μόνος κληρονόμος τῆς περιουσίας μοναχοῦ εἶναι ἡ Μονὴ τῆς μετανοίας αὐτοῦ, συνῳδὰ πρὸς τὸν ϛ΄ ἱερὸν κανόνα τῆς Α΄ καὶ Β΄ Συνόδου, πρὸς τὴν Ε΄ Νεαρὰν Λέοντος καὶ πρὸς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ἐν Κρήτῃ Ἱ. Μονῶν, ἅτινά εἰσιν ἀπόρροια τῶν ἱερῶν κανόνων, ὑφ᾽ ὧν διέπονται τὰ τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς τῶν ἀποβιωσάντων καὶ εἰς Μονήν τινα ἀνηκόντων Μοναχῶν. Μ. Σ. 174 (δὶς) (1892).

Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἐὰν μοναχὸς εἰσερχόμενος εἰς τὴν μονὴν ἀφιέρωσέ τι εἰς αὐτήν, διατηρεῖ πλῆρες τὸ δικαίωμα τοῦ διαθέτειν τὴν ἑαυτοῦ περιουσίαν, ἄλλως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσῃ μόνον τὰ δύο τρίτα, τοῦ ἑτέρου ἑνὸς τρίτου ἀνήκοντος εἰς τὴν Μονήν. (Ἀρμ. 5, δ΄, 3).
Μ. Σ. 237 (1895).

§ 3.[1]

Διαφορὰ ὑφισταμένη μεταξὺ δύο Μητροπολιτῶν Ἀρχιερέων καὶ πηγάζουσα οὐχὶ ἐξ ἰδιωτικῶν ληψοδοσιῶν, ἀνε-

1. Ἐνταῦθα διακριτέον·

α΄) τοὺς πρὸς ἀλλήλους ἰδιωτικὰς διαφορὰς ἔχοντας μοναχοὺς καὶ κληρικούς.

Κατὰ τοὺς κανόνας, ΣΤ΄ τῆς Β΄ Οἰκουμεν. Συνόδου, Θ΄ καὶ ΙΖ΄ τῆς ἐν Χαλκηδόνι, ΙΕ΄ καὶ ΙΘ΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς τοῖς μοναχοῖς καὶ κληρικοῖς ἵνα καταφεύγωσιν εἰς κοσμι-

ξαρτήτων τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς αὐτῶν τῆς θέσεως, ὡς ἡ προκειμένη, στηριζομένη ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν δόσεων, οἵων φιλοτίμων τοῦ Πατριάρχου καὶ λοιπῶν, ἐκδικάζεται ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀναρμοδίου ὄντος τοῦ Μ. Συμβουλίου. Μ. Σ. 46 (1862).

Τὸ μοναστήριον Σινᾶ καὶ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Σιναίου ἔχουσι προνόμια, καθ' ἃ δὲν δύναται ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων

κὰ δικαστήρια ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν καὶ ἀπωλείᾳ τοῦ εἰς ὃ ἐνίκησαν. Τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην ἐπαναλαμβάνει καὶ τὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου καὶ 31 ἀρχιερέων ὑπόμνημα ἐν ἔτει ςφλς' (1028) ἐκδοθὲν (Συντ. Ε. σ. 25), ὁριζόμενον ἐπὶ λέξει, «κληρικοὺς δὲ κληρικοῖς διαμφισβητοῦντας ἢ καὶ μοναχοὺς μοναχοῖς παρὰ τῷ οἰκείῳ κρίνεσθαι ἐπισκόπῳ, ἀκολούθως τοῖς θείοις κανόσιν ἀποφαινόμεθα· κληρικοὺς δ' ἐπισκόποις παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας Μητροπολίτῃ συνοδικῶς. Εἰ δὲ σκάνδαλον ὑποτρέχον, ὑποψίαν θατέρῳ ἐμποιεῖ τῶν μερῶν παρὰ τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν ἁγιωτάτῳ Πατριάρχῃ καὶ τῇ ἱερᾷ καὶ μεγάλῃ Συνόδῳ τέμνεσθαι τὸ ἀμφισβήτημα..... Κοσμικοῖς δὲ δικασταῖς ἱερατικὸν πρόσωπον ἢ καὶ μοναχικὸν πρόσωπον προσιέναι καὶ ζητεῖν ὑπ' ἐκείνων δικάζεσθαι δίκην, ἥν τινα τύχῃ, οὐκ ἐφίεμεν, ἀλλὰ τῶν μὲν ἐπισκόπων τῆς ἐπισκοπῆς, τῶν δὲ κληρικῶν τοῦ κλήρου καὶ τῶν μοναχῶν τοῦ μοναστηρίου δικαίαν αὐτόθεν καταψηφιζόμεθα ἔκπτωσιν».

Ἁρμόδια ἑπομένως δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἰδιωτικῶν διαφορῶν τῶν μοναχῶν καὶ κληρικῶν πρὸς ἀλλήλους εἶναι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ δὴ τὰ Πνευματικά, ὧν ἡ ἁρμοδιότης κανονίζεται κατὰ τὰς γενικὰς τῆς δικονομίας ἀρχὰς περὶ κατοικίας κλπ.

Ἐξαιρετικῶς οἱ Ἀρχιερεῖς δικάζονται μόνον ἐν Κωνστ[πόλει ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου κατὰ τὰ Αὐτοκρατορικὰ Φιρμάνια,

β') τοὺς πρὸς λαϊκοὺς διαφορὰς ἔχοντας μοναχοὺς καὶ κληρικούς, ὅτε τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια εἶναι ἐπίσης ἁρμόδια ὡς καὶ τὰ πολιτικά, ἐὰν μοναχὸς ἢ κληρικὸς ἦναι ὁ ἐναγόμενος. Ἀλλ' ἂν λαϊκὸς ἐνάγηται τότε ἡ ἀγωγὴ κινεῖται ἐνώπιον τῶν διὰ τὸν λαϊκὸν ἁρμοδίων δικαστηρίων.

νὰ δικάσῃ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Σιναίου, πᾶσα δὲ διαφορὰ αὐτοῦ συμφώνως προηγουμέναις ἐκκλησιαστικαῖς πράξεσι δέον ἵνα διαιτᾶται ἀπὸ κοινῆς σκέψεως καὶ ἀποφάσεως ὅλων τῶν Πατριαρχείων καὶ οὐχὶ ὑπὸ μόνου τοῦ τῶν Ἱεροσολύμων. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Σβρίου 1867.

Ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς ἱεροδιάκονος καίτοι Ἕλλην ὑπάγεται τῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως, ὡς κληρικὸς

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀστικὰς διαφοράς, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἐγκληματικάς, περὶ τούτων πραγματεύονται ὁ ΙΒ' καὶ ὁ Κ' κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, τὸ Σύνταγμα Ματθαίου Βλαστάρεως στοιχ. Δ, κεφ. Η', ἡ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου (1306) 1891, Βεζ. Ἐγκύκλιος, ἣν ὅρα ἐν σ. 35, καὶ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς ἀρχιερέων κανονονισμοῦ, ἔχον ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρ. Η'. Καθὰ ἐν τῷ στ'. ἄρθρῳ εἴρηται, ἕκαστος τῶν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων εἶναι ἰσόβιος εἰς ἣν ἐκλήθη ἐπαρχίαν, ἀλλ' ἐὰν χριστιανοὶ ἐπαρχίας τινὸς παρουσιάσωσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀρχιερέως των, τότε ἡ Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν, ἀφοῦ μετέλθῃ πρότερον ὅλους τοὺς διαλλακτικοὺς τρόπους μέχρις εὐλόγου τινὸς διαστήματος, καὶ διὰ τῶν πλησιοχώρων Ἀρχιερέων ἐνασχοληθῇ εἰς ἐξέτασιν καὶ εἰρηνοποίησιν, ἐὰν οἱ ἀναφερθέντες ἐπιμείνωσιν ἀπαιτοῦντες τὴν διαδικασίαν, τότε θέλει μετακαλεῖται ἐνταῦθα ὁ ἐγκαλούμενος Ἀρχιερεύς, καὶ ἐὰν τὰ προτεινόμενα ἐγκλήματα ἦναι πνευματικά, ἡ δίκη θέλει γίνεσθαι ὑπὸ μόνης τῆς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν, κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, ἐὰν δὲ περιστρέφωνται εἰς ἀντικείμενα κοσμικά, τότε ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν διορίζει ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἐκ τεσσάρων ἀρχιερατικῶν καὶ τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, οἵτινες, ὁμοῦ ἐξετάσαντες τὰς καταθέσεις ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, θέλουν σχηματίσει γνώμην καὶ θέλουν ἀναφέρει ἐγγράφως (διὰ μαζβατᾶ) πρὸς τὸν Πατριάρχην τὰς ἐξαχθείσας παρατηρήσεις, καὶ τότε θέλουν προσδιορίζεσθαι αἱ ἀναγκαῖαι ποιναί, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς κραταιᾶς Κυβερνήσεως, καὶ θέλουν ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην· καὶ ἐὰν τὸ ἔγκλημα τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ Ἐπισκόπου ἦναι ἐκ τῶν κακουργημάτων, ἀφ' οὗ πρῶτον τὸ Πατριαρχεῖον τοῦ ἀφαιρέσῃ, κατὰ φυσικὸν λόγον, τὸν πνευματικὸν τίτλον, τὸν ὁποῖον φέρει, θέλει τιμωρεῖται καὶ κατὰ τοὺς θεσπιθέντας ποινικοὺς νόμους.

αὐτῆς, οὐδόλως δικαιοῦται ὁ οἰκεῖος πρόξενος ἵνα ἐπέμβῃ εἰς τὴν περὶ χρέους ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Πρ. Ἰ. Σ. 15 Μαρτίου 1876.

Ἐπὶ δίκης μεταξὺ ἱερομονάχων περὶ χρηματικῆς αὐτῶν διαφορᾶς τὸ Συμβούλιον τοῦτο εἶναι ἀναρμόδιον νὰ δικάσῃ.

Πρ. Μ. Σ. 11 Δεκεμβρίου 1879.

Προκειμένου περὶ δοσοληπτικῶν διαφορῶν ἀναγομένων εἰς ἀστικὰς ὑποθέσεις, οἱ διάδικοι ἀρχιερεῖς δύνανται ἵνα παρίστανται εἰς τὰ ἁρμόδια δικαστήρια εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπων. Πρ. Ἰ. Σ. 4 Αὐγ. 1888.

Ἡ προκειμένη ὑπόθεσις τῶν εἰρημένων ἁγιορειτῶν ἀνενεχθέντων τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τοῦ ἡγουμένου αὐτῶν δέον ὅπως δικασθῇ πρωτοδίκως ἐν τῇ ἱερᾷ Συνάξει τοῦ ἁγίου Ὄρους, μετὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως δύνανται οἱ εἰρημένοι ἂν θέλωσι νὰ ἐφεσιβάλωσι τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Πρ. Ἰ. Σ. 15 Σβρίου 1887.

§ 4.[1]

Ἡ μετριότης ἡμῶν ὡς χρέος ἔχουσα ἀπαραίτητον πόρρω ἀποσοβεῖν πάντα ἄτακτον καὶ ἀνάξιον καὶ τὰ δέοντα

---

1. Περὶ χειροτονίας καὶ καθαιρέσεως ὅρα Ἰ. Εὐταξίου κανονικὸν δίκαιον Ἀθήνησι καὶ Ἀρχιμανδρίτου Ἀποστόλου Δοκίμιον Ἐκκλ. δικαίου ἐν Κων/πόλει (1895) σελ. 162—378. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος πραγματεύονται καὶ οἱ ἀκόλουθοι τόμοι:

Α'. ....Ὅθεν γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς.... ἵνα τοῦ λοιποῦ τῶν ἁπανταχοῦ ἀρχιερέων, τῶν ἐμμέσως ἢ ἀμέσως ὑποκειμένων τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ πατριαρχικῷ, ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ Θρόνῳ, μηδεὶς τολμήσῃ χειροτονῆσαι παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους καὶ κανόνας, πρεσβύτερον μὲν πρὸ τῶν

χορηγεῖν καὶ διδόναι τοῖς εὐσεβέσι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἱερῶν καὶ θείων ἀποστόλων, τὰ μὲν ἄλλα τοῦ ἀρχιεπισκόπου τούτου παρίδε μηδὲν ἀποφήνασα, διὰ δὲ τὴν νόσον αὐτοῦ τῆς λώβης, ὡς καὶ οἰκείοις ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατο, μὴ

τριάκοντα ἐτῶν, διάκονον δὲ πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε, μήτε ὑποδιάκονον ἧττονα τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, μήτε ὅλως νέηλυν ἀπ' ἀλλοτρίας ἐπαρχίας, ἀλλὰ περί τε τῶν ἡλικιῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων νομίμων καλῶς καὶ ἀκριβῶς διερευνώμενοι ἅπαντες οὕτω ποιῶνται τὴν τῶν χειρῶν ἐπίθεσιν, ἵνα μὴ καὶ κοινωνοὶ γένωνται ἁμαρτημάτων, πρὸς δὲ τούτοις μηδὲ τῶν ἀρχιερέων, ἢ ἱερέων ἢ ἄλλων τῶν ἐκ τοῦ βήματος τολμήσῃ τις ἢ κουμπάρος γενέσθαι, ἢ ἀναδέξασθαι βρέφη ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος,ὡς σκανδάλων τε παραίτια καὶ ταῦτα ὄντα καὶ συκοφαντίας πρόξενα. Ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος τῶν ἀρχιερέων, ἢ ἱερέων, ἢ ἱεροδιακόνων, ἢ μοναχῶν, τολμήσῃ τοῦ λοιποῦ παραβῆναί πως τὰ ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἀποφανθέντα, ὁ τοιοῦτος ὡς καταφρονητὴς τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων καὶ κανόνων καὶ ὀλίγωρος πρὸς τὰς συνοδικὰς ἡμῶν ταύτας νομίμους καὶ καλὰς ἀποφάσεις καὶ καταλυτὴς τῶν πρὸς σεμνότητα συντεινόντων τοῖς ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου καταλόγου, ἴστω ἑαυτὸν ὑπεύθυνον καὶ ἔνοχον τῇ ἐκ τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων παντελεῖ καθαιρέσει τῆς ἀρχιερωσύνης, ἢ ἱερωσύνης, ἢ ἱεροδιακονίας ὅπως ἂν τύχῃ τάξεως ἔχων καὶ βαθμοῦ. Ταῦτα μὲν οὖν δίκαια καὶ νόμιμα καὶ συμφέροντα ἀποφαινόμεθα τῷ ἱερῷ καταλόγῳ, ὧν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ἡμέτερος πατριαρχικὸς συνοδικὸς Τόμος, καταστρωθεὶς κἂν τῷ ἱερῷ κώδηκι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰς διηνεκῆ ἀσφάλειαν.

Ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ 1796. Γεδεὼν Καν. Διατ. Α. σ. 299.

Β'.... Καὶ δὴ γράφοντες τῇ χάριτι καὶ δυνάμει τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὁριζόμεθα καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων ἀρχιερέων κλπ. ἵνα ἡ διὰ τοῦ διαληφθέντος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ τόμου (Π. Γρηγορίου 1793) θεσπισθεῖσα, καὶ ἤδη κοινῇ καὶ συνοδικῇ γνώμῃ ἀνακαινισθεῖσα καὶ λόγοις νομίμοις καὶ ἀναγκαίοις προσεπικυρωθεῖσα διάταξις, ὑπάρχῃ καὶ τοῦ λοιποῦ ἐσαεὶ διατηρουμένη καὶ ἐνεργουμένη καὶ μηδεὶς τῷ ἀπὸ τοῦδε ἅπαξ γάμῳ συνελθὼν καὶ ἀπὸ πρεσβυτέρου καὶ κοσμικοῦ ἱερέως, εἰ τύχοι ἔχων καὶ τέκνα πολλὰ ἢ καὶ ἕν, μηδόλως προχειρίζηται εἰς ἀρχιερέα κἂν πάνυ ἄξιος ᾖ καὶ μήτε εἰς ἐπαρχίας ἀποκατάστασιν μήτε ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι προάγηται εἰς προχείρισιν ἀρχιερατείας ὁ

εἶναι τοῦ λοιποῦ ἄξιον αὐτὸν ἀρχιερατεύειν καὶ τοῖς χριστιανοῖς συναναστρέφεσθαι, ὡς γέγραπται ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῶν λευϊτικῶν, τὸν τῇ ἀσθενείᾳ ταύτῃ κεκτημένον μακρὰν ἀπέχεσθαι τοῦ λαοῦ καὶ ἐν ἐρημίᾳ περινοστεῖν τοῦ μὴ γίνεσθαι μετάδοσιν πρὸς αὐτοὺς τῆς νόσου.

Πρ. Ἱ. Σ. (1628).

Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου ζητήματος ἀποκρινόμεθά σοι νὰ χειροτονηθῇς εἰς ἀρχιερέα οὐχὶ ὑπὸ δύο ἀρχιερέων, ἀλλ' ὑπὸ τριῶν, ἐπειδὴ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, καθὼς φαίνεται εἰς τὰς νομικὰς διατάξεις, καθ'αὐτὸ νόμιμον γνωρίζει τὴν ὑπὸ τριῶν, τὴν δ' ὑπὸ δύο τὴν γνωρίζει κατηναγκασμένην καὶ ἔξω τοῦ καθ' αὐτὸ νομίμου.

Γρ. Π. Γαβριὴλ Μάϊος 1784.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ διαγορευούσης ὅτι παύεται κανονικῶς τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος πρεσβύτερος, ἐὰν θελήσασαν τὴν μετὰ τοῦ νέου ἀναχωρήσασαν πρεσβυτέραν αὐτοῦ, ἐνοχοποιηθεῖσαν δ' οὕτω, ἐπιστραφῆναι πρὸς αὐτὸν παραδέξηται ταύτην εἰς νόμιμον συνοίκησιν· ὅθεν ἐὰν οὗτος ἐπι-

---

τοιοῦτος, ἐπὶ παραβάσει καὶ ἀθετήσει τῶν πάλαι καὶ ἤδη συμφώνως ταῖς ἐννοίαις τῶν ἱερῶν νόμων ἀποφανθέντων καὶ κυρωθέντων. Ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα Πατριάρχης ἢ Ἀρχιερεὺς πράξῃ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως καὶ λόγῳ ἢ ἔργῳ συναινέσῃ ἐπὶ προχειρίσει οἱουδήποτε ἀπὸ πρεσβυτέρου εἰς ἀρχιερέα, ἔχοντος τέκνα καὶ τὸν ἔγγαμον διελθόντος βίον, ὁ τοιοῦτος ὡς ἀντιπράττων ταῖς ἐννοίαις τῶν ἱερῶν νόμων καὶ προσκόπτων τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἴστω ἔνοχος ὢν καὶ ὑπεύθυνος ταῖς ἐν τῷ προεκδοθέντι καὶ παρ' ἡμῶν ἤδη ἀνανεωθέντι συνοδικῷ τόμῳ περιεχομένοις ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις.

1848 κατὰ μῆνα Αὔγουστον ἐπινεμήσεως Δης.

Τόμος πατριάρχου Ἀνθίμου καὶ 11 Ἀρχιερέων.

θυμῇ ἵνα ἐνεργῇ τὰ τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος δέον ἵνα προηγηθῇ ἡ κανονικὴ ἀπ' ἀλλήλων διάζευξις.

Πρ. Ἱ. Σ. 26 Αὐγ., 1867.

Γενομένης σκέψεως εἶγε ἡ Ἱ. Σύνοδς προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ δύναται ἵνα ἐκδῷ τὴν κανονικὴν ἄδειαν πρὸς χειροτονίαν διακόνου καὶ ἱερέως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, ἐπειδὴ οὐδεὶς ῥητὸς κανὼν ὑπάρχει ἀπαγορεύων τὸ τοιοῦτον, ὑπάρχουσι δὲ πλεῖστα ὅσα παραδείγματα, καθ' ἃ ὁ θρόνος διῳκήθη ὑπὸ Τοποτηρητῶν ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη, καθ' ἃ πάντως ἐνεφανίσθησαν ἀνάγκαι χειροτονίας διακόνων καὶ ἱερέων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παραδειγμάτων τούτων, ἐνεκρίθη ὅπως χορηγηθῇ ἡ κανονικὴ ἄδεια πρὸς χειροτονίαν τοῦ διαληφθέντος ὡς πρεσβυτέρου.

Πρ. Ἱ. Σ. 12 Ἰουλίου 1871.

Ἐνεκρίθη ἵνα ὁ διαληφθεὶς ἱερεὺς ὡς παρ' ἐνορίαν λαβὼν τὴν ἱερωσύνην καθαιρεθῇ κατὰ τὴν διαγόρευσιν τῶν ἱερῶν κανόνων. Πρ. Ἱ. Σ. 9 Ἰανουαρ. 1871.

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας δὲν δύναται νὰ γίνῃ χειροτονία εἰς ἱερέα προσώπου πάσχοντος τὸν ὀφθαλμόν.

Πρ. Ἱ. Σ. 11 Ἰουλίου 1885.

§ 5.[1]

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν τὸ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας πνευματικὸν ἰατρεῖον προσάγειν ὀφείλει θεραπείαν κατάλ-

---

1. Καν. ΚϚ' ἁγ. Ἀποστόλων «τῶν εἰς κλῆρον προσελθόντων ἀγάμων κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνους», Συντ. Β'. 33.—Καν. Ϛ' τῆς ἐν Τρούλλῳ Ϛ' Οἰκουμ. Συνόδου, Συντ. Β', 318.—Κανὼν Ι' τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ, Συντ. Γ, 39.—Καν. Α' τῆς

λυλον τῶν νοσούντων ἑκάστῳ τρόπῳ παντί, δέον εὐκαίρως ἐκρίναμεν καὶ τοῦτον μὴ ἀπώσασθαι κενόν, δεῖ γὰρ μᾶλλον τῷ ὀλισθαίνοντι ἐπιδοθῆναι δεξιὰν ὅπως μὴ τελείως ἀπόληται· τούτου χάριν γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα ἵνα αὐτὸς ὁ διαληφθεὶς Μόδινας (πρὸ χρόνων σχεδὸν 10 ἱερεὺς χρηματίσας, μετέπειτα δὲ προσκόψας ἐπηρείᾳ τοῦ μισοκάλου ἐχθροῦ σαρκικῷ τινι πάθει καὶ γυναικὶ πορνικῶς συγγενόμενος καὶ τοῦ ἱερατεύειν καλῶς ἀποστάς), τῆς μὲν ἱερωσύνης ἀπέχῃ, τελείως δὲ λαϊκὸς τελῇ κατὰ πάντα καὶ ἔχητε ἄδειαν οἱ αὐτόθι ἱερεῖς εὐλογῆσαι αὐτὸν μεθ' ἧς ἂν βούλοιτο γυναικός, ὡς ἕνα τῶν λαϊκῶν καὶ κοινολαϊτῶν ἀναντιρρήτως, καὶ εὐλογῆτε καὶ ἁγιάζητε αὐτοὺς καὶ ἐκκλησιάζητε ἀνεμποδίστως μηδενὸς ἐναντιουμένου.

Γρ. Π. Μάϊος 1701.

Τῇ 13 Νοεμβρίου 1803 ἐγένετο καθαίρεσις τοῦ παπᾶ Σπύρου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Θηβῶν, ὡς κατατολμήσαντος μετὰ θάνατον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀπιδεῖν εἰς β' γάμον.

(Κῶδιξ Θ' σ 103).

Οὐ δύναται τὴν συναίνεσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐκ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων ἄδειαν προσλαβεῖν ὁ μετὰ τὴν ἱερωσύνην εἰς γάμον βουλόμενος ἀπιδεῖν εἰρημένος διάκονος Προκόπιος, ἔχει γὰρ ἐναντιουμένην τὴν τοῦ ΚϚ'

ἐν Νεοκαισαρείᾳ Συντ. Γ', 71.—Ἀπόκρισις Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶνος Συντ. Δ'. 477.—Φωτίου Νομ. Θ' κεφ. κθ' κείμενον καὶ σχόλιον Συντ. Α. 210.—Ἀρχιμ. Ἀποστόλου Ἐκκλ. Δίκαιον σ. 264—267.

Ἐκ τῶν κειμένων τούτων ἀναμφισβητήτως ἐξάγεται ὅτι ἀπαγορεύεται ὁ γάμος τῶν κληρικῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν, εἰ καὶ ὑπάρχουσι παραδείγματά τινα περὶ τοῦ ἐναντίου, ἅτινα κατ' οἰκονομίαν συνεχώρησεν ἡ Ἐκκλησία, ἀποκλείσασα τοὺς τοιούτους τῶν ἱερατικῶν αὐτῶν καθηκόντων.

ἀποστολικοῦ κανόνος περίληψιν, τοῖς ἀναγνώσταις μόνον καὶ ψάλταις ἐπιτρέπουσαν τὸ τοιοῦτον, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ὑποδιακόνοις καὶ διακόνοις μετὰ τὴν χειρονομίαν, ἔχει δὲ καὶ τὸν Ϛ´ τῆς ΣΤ´ ἁγίας Οἰκουμενικῆς συνόδου, οὕτω κατὰ λέξιν ἀποφαινόμενον, «ἐπειδὴ παρὰ τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν εἴρηται τῶν εἰς κλῆρον προσαγομένων ἀγάμων μόνους ἀναγνώστας καὶ ψάλτας γαμεῖν, καὶ ἡμεῖς τοῦτο προφυλάττοντες ὁρίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ χειροθεσίαν ἔχειν ἄδειαν γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον» Ἀλλὰ καὶ ἡ τρίτη Νεαρὰ τοῦ ἐν βασιλεῦσιν ἀοιδίμου σοφωτάτου Λέοντος ἐκκηρύττουσα τὰ τῶν τοιούτων συνοικέσια ὁρίζεται, «κελεύομεν κατὰ τὸ ἀρχαῖον τῆς Ἐκκλησίας διάταγμα τὰς χειροτονίας προβαίνειν, οὐ γὰρ ἄξιόν ἐστιν τοὺς ἀνυψωθέντας τῆς σωματικῆς ταπεινώσεως ἀπὸ τῆς πνευματικῆς ἀναβάσεως τούτους πάλιν εἰς τὴν σαρκικὴν ταπείνωσιν καταπίπτειν· τοὐναντίον δὲ μᾶλλον χρὴ εἰς ἀνάβασιν ὑψηλὴν τὴν θείαν λειτουργίαν ἐκ τῆς σωματικῆς ταπεινώσεως ἀναβαίνειν, διὸ οὐδεὶς τῶν τοῦ βήματος μετὰ τὴν χειροτονίαν τολμηρῶς συζευχθείη κατὰ νόμον γάμου γυναικί, ἐξῆν γὰρ αὐτῷ πρὸ τῆς χειροτονίας ποιῆσαι τὸ μετὰ χειροτονίαν οὕτω κακῶς τολμηθέν.

Γρ. Π. Σβριος 1819.

Οἱ ἱεροὶ κανόνες καταδικάζουσιν αὐστηρῶς τοὺς θελήσαντας ὅπως ποτε λειποτακτῆσαι μετὰ τὴν χειροτονίαν καὶ γάμῳ συναφθῆναι· καθότι τὸν ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα καὶ τῆς ἱερᾶς ὑπηρεσίας ἀξιωθέντα οὐκ ἔξεστι πάντως μεταστραφέντα ἀποδέξασθαί τινα, κατὰ τὸν Ϛ´ τῆς ΣΤ´ οἰκουμενικῆς συνόδου ὁρίζοντα, «ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ χειρο-

τονίαν ἔχειν ἄδειαν γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον.
Γρ. Π. 14 8βρίου 1838.

Ὅθεν γράφοντες συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς κτλ. ἀποφαινόμεθα ἐκκλησιαστικῶς ἵνα ἡ μὲν διαληφθεῖσα ὑπάρχῃ διεζευγμένη καὶ κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ παρανόμου τούτου ἀνδρὸς αὐτῆς, ξένη τε καὶ ἀπηλλοτριωμένη τοῦ λοιποῦ καὶ ἔχῃ τὴν ἄδειαν ἀπιδεῖν εἰς ἄλλους γάμους νομίμους καὶ στεφανωθῆναι μεθ' ἑτέρου νομίμου ἀνδρός, αὐτὸς δὲ ὁ κακοθεοδόσιος (ὁ λαβὼν τὸν ἱεροδιακονικὸν βαθμόν, ἀλλ' ὕστερον ἀποποιησάμενος τὸ ἱεροδιακονικὸν σχῆμα καὶ ἐκκλησιαστικῇ ἀδείᾳ, ἀπάτῃ ληφθείσῃ, γυναῖκα ἑαυτῷ ἀγαγὼν καὶ βραδύτερον τὸ ἱερατικὸν σχῆμα πάλιν ἀναλαβών), ὡς τοιοῦτος τὴν μοχθηρίαν καὶ ἀσέβειαν καὶ ἀθεοφοβίαν, φωραθεὶς καὶ παραβάτης τῶν θείων νόμων καὶ ἐμπαίκτης τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἐξελεγχθείς, καὶ ἀνοσιουργὸς κακοεργάτης, ἐγκληματίας καὶ ἀνάξιος τοῦ ἱερατεύειν τῷ Ὑψίστῳ Θεῷ ἀναφανείς, καθῃρημένος ὑπάρχῃ καὶ ἔκπτωτος τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ ἀπόβλητος τῶν ἱερῶν περιβόλων καὶ γεγυμνωμένος τῆς θείας χάριτος, Θεοδόσης μόνον λεγόμενος καὶ ὡς εἷς βάναυσος καὶ ἰδιώτης γνωριζόμενος καὶ ἐστερημένος παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐνοριακοῦ εἰσοδήματος, καὶ μηδεὶς τολμήσῃ συμφορέσαι αὐτῷ καὶ συλλειτουργῆσαι ἢ τὴν ἀνίερον αὐτοῦ χεῖρα ἀσπάσασθαι ἢ ὡς ἱερέα δέξασθαι καὶ τιμῆσαι ἢ εἰσόδημα πολὺ ἢ ὀλίγον αὐτῷ παρασχεῖν ἢ ὅλως βοηθῆσαι αὐτῷ ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου. Γρ. Π. Σ. Ἰανουαρ. 1840.

. . . . . Τὸ δὲ συνοικέσιον αὐτῶν (γενόμενον μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ συζύγου εἰς διάκονον), ὡς εὐλογηθὲν καὶ τηνικαῦτα παρὰ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἀδιάβλητον καὶ ἀκατάγνωστον, ἀνακηρυχθέν, διατελῇ καὶ

ἤδη καὶ διὰ παντὸς γνωριζόμενον παρ' ἡμῶν τε καὶ παρὰ πάντων ἀκαταιτίατον καὶ νόμιμον, καθάπερ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν γεννηθέντα τέκνα νόμιμα καὶ ὡς τοιαῦτα παντὸς μώμου ἀνώτερα παρὰ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς νόμοις, ὥστε καὶ γνωρίζονται γνήσιοι κληρονόμοι τῆς τοῦ μακαρίτου πατρὸς αὐτῶν Προκοπίου καὶ τῆς τοῦ πάππου αὐτῶν Δημητρίου περιουσίας. Γρ. Π. Σ. 31 8βρίου 1847.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς τῷ αἰτοῦντι ὁδηγίας Ἐπισκόπῳ περί τινος, ὅστις ἱεροδιάκονος ὢν καὶ πρό τινος καιροῦ ἀποβαλὼν τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, ἐξαιτεῖται διὰ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἄδειαν ὅπως ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν, διαδηλούσης ὅτι κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας τὸ τοιοῦτον οὐκ ἐπιτρέπεται.

Πρ. Ἱ. Σ. 15 Φεβρ. 1868.

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας οὐκ ἐπιτρέπεται ἵνα ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱερεύς, χηρεύσας πρό τινος καιροῦ καὶ παραιτηθεὶς ἀπὸ διετίας πάσης ἱεροπραξίας, ἔλθῃ εἰς δευτέρου γάμου κοινωνίαν. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Αὐγ. 1869.

Τὸ νὰ συνάπτωσι γάμους μοναχοὶ καὶ ἱερωμένοι μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τοὺς συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς διατάξεις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' ἐν τοῖς κώδηξι τοῦ Πατριαρχείου, εἰ καὶ σπανιώτατα, ὑπάρχουσιν ὅμως πράξεις συγχωρήσεως ἱερωμένων μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν ἐκπεσόντων καὶ νυμφευσαμένων, ἃς ἡ Ἐκκλησία ὑπείκουσα εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ χαλεπότητα τῶν τότε καιρῶν, ἢ εἰς ἄλλους οἰκονομίας λόγους ἐνέδιδεν ἵνα ἐκδώσῃ, ἐπὶ τῷ ἀπαραβάτῳ ὅμως ὅρῳ τοῦ νὰ μὴ δύνωνται οἱ τοιοῦτοι νὰ ἐκτελῶσιν ὡς πρότερον τὰ ἱερατικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἀλλ' ἐτάσσοντο μεταξὺ τῶν λαϊκῶν· ἡ πρᾶξις δ' αὕτη τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐκ πνευματι-

κῆς ἐξουσίας πηγάζουσά ἐστιν ὁμολογουμένως ἐκκλησιαστικὴ καὶ πνευματική. Πρ. Ἰ· Σ. 4 Φεβρ. 1870.

Ὁ μὲν Ι΄ κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ λέγει, «διάκονοι ὅσοι καθίστανται παρ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν εἰ ἐμαρτύραντο καὶ ἔφασαν χρῆναι γαμῆσαι μὴ δυνάμενοι οὕτω μένειν, οὗτοι μετὰ ταῦτα γαμήσαντες ἔστωσαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διὰ τὸ ἐπιτραπῆναι αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου. Τοῦτο δ' εἴ τινες σιωπήσαντες καὶ καταδεξάμενοι ἐν τῇ χειροτονίᾳ μένειν οὕτω, μετὰ ταῦτα ἦλθον εἰς γάμον, πεπαῦσθαι αὐτοὺς τῆς διακονίας, ὁ δὲ Α΄ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ καθαιρεῖ αὐτοὺς τοῦ βαθμοῦ, ὁ Ϛ΄ τῆς ΣΤ΄ οἰκουμενικῆς συνόδου κωλύει τὸ ἔρχεσθαι εἰς γάμον τοὺς ἱερωμένους, ὁ τοῦ Μ. Βασιλείου ὁρίζει παντὶ τρόπῳ διασπᾶν τὴν μετὰ γυναικῶν συνάφειαν τῶν ἱερωμένων καὶ τὸ μετ' αὐτῶν συνοικέσιον, ἐὰν τυχὸν ἐγένετο, διαλύειν, οἱ δὲ νόμοι καὶ περαιτέρω προβαίνοντες διαγορεύουσιν ὅτι οἱ ἐκ τοιούτων ἀθεμίτων γάμων τεχθέντες παῖδες οὔτε φυσικοὶ οὔτε νόθοι εἰσὶ καὶ οὔτε κληρονομίαν λαμβάνουσι παρὰ τῶν γονέων αὐτῶν, κεφ. κθ΄ Φωτίου Νομ., ἀλλὰ τὸ εἰς αὐτὸ σχόλιον λέγει ἐν τέλει ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐπὶ τῆς κανονικῆς ἀκριβείας στηριζόμενον ἔθος ἀπὸ πολλοῦ ἐξέλιπεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Πρ. Ἰ. Σ. 19 8βρίου 1874.

Ἐν γένει μὲν ἡ Ἐκκλησία κωλύει τοὺς γάμους τῶν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης ἤδη προηγμένων, ἀκολουθοῦσα τῇ κανονικῇ ἀκριβείᾳ· οὐχ' ἧττον ὅμως ὑπάρχουσι παραδείγματα ἱερέων εἴτε καθαιρεθέντων δι' ἔγκλημα κανονικὸν εἴτε καταλιπόντων τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης καὶ ἐλθόντων εἰς γάμου κοινωνίαν κατ' ἐκκλησιαστικὴν συγκατάβασιν. Καὶ τῷ περὶ οὗ δ' ὁ λόγος πατρὶ τοῦ Γεωργίου ὑποτίθεται ὅτι ἕνεκα περιστάσεων σοβαρῶν καὶ χαλεπῶν ἐπετράπη ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Κρήτης ὁ μετὰ τὴν ἱερωσύνην

γάμος, καθ' ἃ βεβαιοῖ τὸ γράμμα ὅτι ἐνόρκως ἐμαρτύρησαν δύο ἀξιόπιστα πρόσωπα· τούτου δ' οὕτως ἔχοντος καὶ ὁ γάμος θεωρεῖται νόμιμος καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ τέκνα ἐπίσης νόμιμα καὶ δικαιωματικῶς ὑπεισερχόμενα εἰς τὴν πατρικὴν κληρονομίαν. Πρ. Ἱ. Σ. 29 Ὀκτωβρίου 1884.

§ 6.

Ἐξεδόθη τόμος πατριαρχικὸς καὶ συνοδικὸς ὅπως μή τις τῶν ἀρχιερέων μήτε τῶν ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων ἢ μοναχῶν ἐπιχειρήσῃ τοῦ λοιποῦ γίγνεσθαι κουμπάρος καὶ στεφάνοις στέφειν τοὺς γάμῳ συζευγνυμένους, μήτε βρέφη ἀναδέχεσθαι ἐκ τῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας τοῦ θείου βαπτίσματος σύντεκνος γενόμενος, ὡς ταῦτα οὐ μόνον οὐ συνᾴδοντα τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἀλλὰ καὶ σκανδάλων καὶ δυσφημιῶν καὶ ἄλλων ἀρρήτων ἀτοπημάτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρόξενα.[1]
Γρ. Π. Σ. Ἰούλιος 1796.

Οἱ ἀρχιερατικοὶ ἐπίτροποι συμφώνως προεκδοθείσαις ἐγκυκλίοις τῆς Ἐκκλησίας δέον νὰ ὦσι κληρικοί.
Γρ. Π. Σ. 22 Μαΐου 1840.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς ἀποδοκιμαζούσης καὶ ἀναιρούσης τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Βελλᾶς γενομένην χειροθεσίαν εἰς ἀρχιμανδρίτην τοῦ ῥηθέντος ἱερέως, ζώσης τῆς πρεσβυτέρας αὐτοῦ καὶ διαγορευούσης ὅτι ὁ διαληφθεὶς ὑπάρχει ἁπλοῦς ἱερεύς. Πρ. Ἱ. Σ. 24 Μαΐου 1871.

---

1. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ὅρα ἐν Συντ. Ε', 370 καὶ 400 γνώμας Πέτρου καὶ Νικηφόρου χαρτοφυλάκων τῆς Μ. Ἐκκλησίας γνωματευσάντων ὅτι παρὰ κανόνα ἐστὶ καὶ κωλύεται μοναχὸς δέχεσθαι παιδία ἀπὸ βαπτίσματος καὶ ποιεῖν ἀδελφοποιησίας ἢ κρατεῖν στέφανα. Ὅρα καὶ § 4 σ. 439.

Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθη ὅπως γένηται τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ ἀπάντησις ὅτι δύναται νὰ διορίσῃ κοσμικοὺς ἐπιτρόπους, ὅπου δὲν ὑπάρχωσιν ἱερωμένοι ἱκανοὶ καὶ κατάλληλοι, ἐὰν ὅμως α΄ μὴ εὕρῃ ἀντίστασιν διὰ τοῦτο ἐκ μέρους τῶν ἐπιτοπίων πολιτικῶν ἀρχῶν καὶ β΄ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τοῖς τοιούτοις ἐπιτρόποις μὴ χορηγήσῃ ἡ Πανιερότης του τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τοὺς ἱερεῖς ἀργίαν καὶ τὰ παρόμοια. Πρ. Ἱ. Σ. 9 Ἀπρ., 1877.

Ὁ ἔξαρχος Μετζόβου ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συντάττῃ καὶ ἐπικυροῖ διαθήκας καὶ ἐκδίδει ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα περὶ ἀγοραπωλησίας, ἐπιτροπείας κτλ. καθὼς οἱ ἀρχιερεῖς, ταῦτα δὲ ἔχουσιν κῦρος, οἷον καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐκδιδόμενα. Πρ. Ἱ. Σ. 4 Μαρτίου 1878.

Κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τὸ ἀξίωμα τοῦ Οἰκονόμου εἶναι ἀνώτερον τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου, ἐπομένως ἐκεῖνος προηγεῖται τούτου ἐν πάσῃ ἱεροτελεστίᾳ καὶ ἄλλῃ οἱᾳδήτινι περιστάσει, οὐ μετατρέπουσι δὲ τὴν ἐκ τῶν πρωτείων τοῦ ἀξιώματος τάξιν τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας, λαμβανόμενα ὑπ' ὄψει μόνον ἐπὶ ἰσότητος ἀξιωμάτων καὶ τούτων ἀπονεμηθέντων ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἢ ἰσοδυνάμου ἀρχῆς. Γρ. Π. 2 Σεπτεμβρίου 1880.

Ὁ διορισμὸς λαϊκοῦ ἀρχ. ἐπιτρόπου τοῦ ἀρχιερέως ἐστὶν ἐναντίον τῶν Κανονισμῶν. Πρ. Ἱ.Σ. 24 Ὀκτωβρίου 1885.

Κατ' ἀρχὴν οἱ ἀρχιερατικοὶ ἐπίτροποι καὶ πρόεδροι τῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων δέον νὰ ὦσι κληρικοί.
Μ. Σ. 78 (1886).

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1.[1]

Προκειμένου περὶ νομικῶν προσώπων ὡς ἡ Μονή, οἱ διάδοχοι ἐπίτροποι ἔν τινι δίκῃ ὑπόχρεοί εἰσιν ἵνα ἐξακολουθήσωσιν αὐτὴν ἐκ τοῦ σημείου ἐν ᾧ εὗρον αὐτήν.

Μ. Σ. 77 (1886).

Τὸ Συμβούλιον, κατιδὸν ὅτι ἡ ἔφεσις ἀπευθύνεται ἀορίστως ἐναντίον τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος τῆς Νήσου Ἰωαννίνων, ἥτις εἶναι ἠθικὸν πρόσωπον, ἐνῷ ἔδει ἵνα ἀπευθυνθῇ ὡρισμένως κατὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διοίκησιν τῆς κοινότητος ἀντιπροσώπων, καὶ ὅτι δὲν φαίνεται ἐν τῷ ἐπιδοτηρίῳ εἰς τίνας ὀνομαστὶ ἐπεδόθη τὸ ἀντίγρα-

1. Παρ' ἡμῖν πρὸς σύστασιν νομικοῦ προσώπου τὰ κοινὰ ἀφορῶντος, οἷον φιλανθρωπικοῦ ἢ ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος, ναοῦ, μονῆς κλπ. ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τῆς τε πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὅρα § 3, σημ. 1. Τὰ νομικὰ πρόσωπα, ἔχουσι πάντα τὰ δικαιώματα τῶν φυσικῶν προσώπων, ἐκτὸς τῶν ἀναγομένων εἰς τὰς οἰκογενειακὰς σχέσεις, δυνάμενα καὶ ἐπὶ δικαστηρίου νὰ παραστῶσιν ἄνευ ἀδείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἢ πολιτικῆς ἀρχῆς. Ἡ περιουσία αὐτῶν ἀνήκει οὐχὶ εἰς τὰ μέλη ἀλλ' εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ὁμάδα, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ὁποίας περιέρχεται, ἂν μὴ ἄλ-

φον τῆς ἐφέσεως μετ' ἀντιγράφων τῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ, ἀπεφήνατο ὅπως συμπληρωθῇ τὸ ἐφετήριον ἔγγραφον. Πρ. Μ. Σ. 23 Νβρίου 1888.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς ἔχον τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν ἐπί τε τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν Καταστημάτων καὶ ὀφεῖλον ἵνα προνοῇ ὑπὲρ τῆς καλῆς αὐτῶν συντηρήσεως καὶ προαγωγῆς καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπωφελοῦς διαχειρίσεως τῶν προσόδων αὐτῶν, δύναται ἵνα καὶ αὐτεπαγγέλτως ἐπιβάλλῃ τὰς δεούσας τροποποιήσεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς τούτων διοικήσεως ἀναλόγως πρὸς τὰ πράγματα καὶ τὰς περιστάσεις (Δ. Σωμάτων). Μ. Σ. 9 (1876).

Ἡ ἐλάττωσις τῶν μελῶν Σωματείου τινὸς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτία διαλύσεως αὐτοῦ. Μ. Σ. 3 (1875).

Ἐὰν ἤθελον ν' ἀποσπασθῶσι τῆς Ἀδελφότητος τὰ διαληφθέντα μέλη αὐτῆς καὶ συστήσωσιν ἕτερον Σωματεῖον, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἀπαγορεύσῃ αὐτοῖς τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ἐπετρέπετο αὐτοῖς ἵνα ἀντιποιηθῶσι τῆς ἐπωνυμίας Σωματείου ὑφισταμένου. Μ. Σ. 3 (1875).

Τὸ Πατριαρχεῖον δὲν δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ ἐπισήμως τὴν ὕπαρξιν ἀδελφοτήτων. Πρ.Μ. Σ. 18 Δβρίου 1891.

λως ὥρισται, εἰς τὴν Κοινότητα ἐξ ἧς ἡ ὁμὰς ἢ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἀποφασίζει περὶ τῆς διαθέσεως αὐτῆς. Τὰ νομικὰ πρόσωπα βούλησιν ἔχουσι τὴν διὰ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων ἐκδηλουμένην, εὐθυνόμενα καὶ διὰ τὰ ἀδικήματα αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον ἐξ αὐτῶν ὠφελήθησαν· προκειμένου δὲ περὶ κοινότητος ἀνοργανίστου, ὅ,τι τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν αὐτῆς ἀποφασίσωσιν, ὑποχρεοῖ πᾶσαν τὴν κοινότητα, Ν. 3 Π. (50. 9), ἥτις ἐπὶ δικαστηρίου ἐκπροσωπεῖται ἐπίσης ὑπὸ τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν αὐτῆς. Ν. 2 Κ. (10. 31), Ν. 3. Π. (3. 4).

§ 2.[1]

Ἐπικυροῦμεν τὸ διαλαμβανόμενον λεγάτον καὶ τὴν δωρεὰν ἐν τῇ διαθήκῃ τῶν δύο εἰρημένων αὐταδέλφων (γυναικῶν ἄνευ κατιόντων) πρὸς τὸν ἀνεψιὸν αὐτῶν Μάρκον, ὅπως ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης, ἀπαράτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον καὶ ἡ δι' αὐτῆς ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις αἰτίαις λεγατευθεῖσα ἱερὰ Ἐκκλησία ὑπάρχῃ καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται, μετὰ τῶν κτημάτων αὐτῆς καὶ ἀφιερωμάτων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, κτῆμα ἴδιον αὐτοῦ τοῦ Μάρκου ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον, διαβαῖνον καὶ πρὸς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ καὶ ἀπογόνους, μὴ δυναμένους μέντοι μήτε αὐτοῦ μήτε αὐτῶν πωλῆσαι αὐτὴν ἤ τι τῶν κτημάτων αὐτῆς καὶ ἀφιερωμάτων, ἢ ἐνέχυρον θῆναι ἢ πρὸς ἄλλα χαρίσασθαι πρόσωπα κατὰ τὴν τῆς διαθήκης περίληψιν, ἀλλ' ὀφειλόντων ἀπαραιτήτως ποιεῖν τὰ ἀναγκαῖα ἐν αὐτῇ δαπανήματα πρὸς εὐπρέπειαν αὐτῆς καὶ καλλωπισμόν, ἐκλέγειν τε ἄξιον καὶ ἀνεπίληπτον ἱερέα καὶ ἀποκαθιστᾶν ἐν αὐτῇ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν τεταγμένων θείων μυσταγωγιῶν ἐπὶ μνημοσύνῳ τῶν κτητόρων, καρποῦσθαι καὶ νέμεσθαι ἐλευθέρως τὰς ἀπὸ

---

1. Περὶ τῆς περιουσίας, ἀνεγέρσεως καὶ διοικήσεως τῶν ἱερῶν Ναῶν πραγματεύονται αἱ ἀκόλουθοι πατριαρχικαὶ πράξεις:

Α΄. .... Καὶ δὴ γράφοντες συνοδικῶς, πρῶτον μὲν ὁριζόμεθα συμφώνως τοῖς θείοις νόμοις καὶ τοῖς ἱεροῖς ἀποστολικοῖς κανόσι καὶ θεσπίζομεν ὅπως τοῦ λοιποῦ μηδεὶς τῶν ἀρχιερέων, μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων τε καὶ ἐπισκόπων ἔχῃ ἄδειαν ἀπεμπωλεῖν κτήματα καὶ ἀφιερώματα κινητά τε καὶ ἀκίνητα τῆς μητροπόλεως ἢ ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐπισκοπῆς, ἐν ᾗ ἐκληρώθη, πρός τινα ἐφ' οἱᾳδήτινι αἰτίᾳ ἢ προφάσει ἀνάγκης αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ μηδεὶς τῶν χριστιανῶν τολμήσειέ ποτε ἐξαγοράσαι τὰ τοιαῦτα ἀναθήματα καὶ ἀφιερώματα παρὰ τοῦ ἀρχιε-

τῶν ὑποστατικῶν καὶ κτημάτων αὐτῆς προσόδους καὶ διατηρεῖν ἀπαραβάτους τὰς συμφωνίας, μηδενὸς ἄλλου ἄδειαν

ρέως ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, ὅτι οὐχ ὅσιον ἀφαιρεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν τὰ τοιαῦτα, ὅσα καὶ ἂν ὦσι, οὐδὲ ὅλως μετακινεῖσθαι ἐκτὸς μόνον εἴ γε τύχοι κατεπείγουσα ἀνάγκη καὶ βία ἀπαραίτητος, καταναγκάζουσα ἀπεμπωληθῆναί τι τῶν ἀφιερωθέντων παρὰ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν καὶ τοῦτο οὐ κατ' ἀπόλυτον ἐλευθερίαν ἀλλὰ διὰ κοινῆς βουλῆς καὶ σκέψεως, τοῦ τε ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου ἑκάσης ἐπαρχίας καὶ τῶν ἐντιμοτάτωναὐτοῦ κληρικῶν, ὥστε διὰ κοινῆς ἐνυπογράφου αὐτῶν ἀναφορᾶς πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίαν, δηλοποιούντων ἐν φόβῳ Θεοῦ τὴν αἰτίαν καὶ ἀνάγκην δι' ἣν ἐπείγονται ἀπεμπωλῆσαι τι τῶν ἀφιερωμάτων, καὶ τότε δι' ἀδείας καὶ συγκαταβάσεως ἐκκλησιαστικῆς δύνασθαι τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λαϊκοὺς ποιεῖν τὴν πώλησιν τοῦ τοιούτου ἀφιερώματος, ἐκτὸς μέντοι τῆς τοιαύτης ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας μηδένα ἔχειν ποιεῖν τὴν τοιαύτην πρόχειρον πώλησιν ἢ τὴν ἐξαγορὰν ὡς ἀπηγορευμένην καὶ διόλου κεκωλυμένην παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὰς διακελεύσεις τῶν ἐπικειμένων αὐτῇ θείων νόμων καὶ ἱερῶν ἀποστολικῶν κανόνων, καὶ ὅστις ποτὲ κακοβούλως βουληθῇ ἀπεμπωλῆσαι λάθρᾳ τι τῶν ἀφιερωθέντων, τὴν τοιαύτην πώλησιν ἀκυροῦμεν καὶ διακελευόμεθα ἐπιστραφῆναι εἰς τὰ ὀπίσω τὸ ἀφιερωθὲν ἢ κακῶς πωληθέν, ζημιοῦσθαι δὲ ποσότητα τῶν ἄσπρων τὸν ἀγοράσαντα ὡς ἀνοήτως διαπράξαντα, ἵνα μὴ καὶ ἕτερός τις τολμήσειε ποτὲ ἐξαγοράσαι τοιοῦτόν τι ἀφιέρωμα παρὰ τὴν ἄδειαν τῆς ἐκκλησίας, φωραθέντα δὲ τὸν ἐκτρεπόμενον περὶ τὴν ἄθεσμον πώλησιν τῶν τοιούτων ἀφιερωμάτων καθυποβάλλεσθαι ἐκεῖνον τῆς ἐκ τῶν ἱερῶν νόμων ποινῆς..... Τόμος Πατριαρχ. καὶ Συνοδικὸς ἄνευ ἡμερομηνίας, πιθανῶς ὅμως τοῦ ἔτους 1798.

Β'. . . . . . Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι ἀνέκαθεν ἐπικρατεῖ τάξις ἵνα πᾶσα αἴτησις τῶν Χριστιανῶν περὶ ἀνεγέρσεως Ἐκκλησίας ἀπευθύνηται διὰ τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις ἑπομένως προκαλεῖ διὰ τακριρίου αὐτῆς παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης τὴν ἔκδοσιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ φιρμανίου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐσχάτως τῶν ἀδελφῶν τινες οὐκ οἴδαμεν διὰ τίνας λόγους προέβησαν εἰς ἐνέργειαν περὶ φιρμανίου παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν, διὰ τοῦτο ἔγνωμεν συνοδικῶς ἐπιστῆσαι τὴν προσοχὴν καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῆς τάξεως ταύτης. Καὶ δὴ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς προτρεπόμεθα αὐτὴν ὅπως, συμμορφουμένη τῇ μέχρι τοῦδε τάξει, τὰς περὶ ἐκδόσεως φιρμανίων αἰτήσεις τῶν χρι-

ἔχοντος ἐπιμιχθῆναι τῇ διοικήσει καὶ οἰκονομίᾳ αὐτοῦ τοῦ Μάρκου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ἢ δυναμένου μετασχεῖν

στιανῶν αὐτῆς ὑποβάλλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς μόνῃ ἁρμοδίᾳ οὔσῃ ἐνεργεῖν παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ τὰ δέοντα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοπουμένου ἀποτελέσματος, γινώσκουσα ὅτι πᾶσα ἄλλη ἐνέργεια ἀντικειμένη εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν καὶ προσβάλλουσα τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς.

Ἐγκ. Π. Σ. 16 Αὐγούστου 1882

Γ'. . . . . . . Ἡ δὲ Ἐκκλησία προνοοῦσα περὶ τοῦ συμφέροντος τῶν ἱερῶν τούτων καθιδρυμάτων οὐ δύναται ἀδιαφόρως παρορᾶν τὴν ἐνιαχοῦ συμβαίνουσαν ἔκνομον διαχείρισιν, ἐνέκρινεν ἀποφάσει τοῦ καθ' ἡμᾶς Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὅπως ληφθῶσιν ἐφεξῆς αὐστηρότερα μέτρα κατὰ τῶν ἐφοροεπιτρόπων ἐκείνων ὅσοι ἀποδεικνύονται ἐπιβλαβῶς καὶ ἐπιζημίως παραβαίνοντες τὰς διατάξεις τοῦ εἰρημένου Κανονισμοῦ τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν, (τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως) κατόπιν ἐπισταμένης ἐξελέγξεως ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως ἑκάστης παραβάσεως Οὕτω τοῦ λοιποῦ ὅσοι παραβαίνουσι τὴν σχετικὴν τοῦ κανονισμοῦ τούτου διάταξιν, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἡ ἄνευ προηγουμένης ἐνοριακῆς ἀποφάσεως καὶ ἄνευ ἐγκρίσεως τῶν Πατριαρχείων ἀγορά, ἢ ἐκποίησις ἢ οἰκοδόμησις ἢ ἐπισκευὴ κτήματος, ἀπαιτοῦσα πλέον τῶν 500 γροσίων, ἢ συνομολόγησις δανείου, ἐὰν ἡ πρᾶξις αὐτῶν ἐξελεγχθῇ ἐπιζήμιος, οὐ μόνον ὑποχρεωθήσονται εἰς ἀπότισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐκτιμηθησομένης ζημίας ἀλλὰ καὶ ὑποβληθήσονται εἰς ἀνάλογον πρὸς τὴν τοῦ νόμου παράβασιν τιμωρίαν· ὅσοι δὲ ἐξελεγχθῶσιν ὀφειλέται εἰς τὰ ταμεῖα, ἅπερ διεχειρίσθησαν καὶ μὴ σπεύσωσιν ἵνα διακανονίσωσι τὴν ἀπέναντι τούτων θέσιν αὐτῶν, οὐ μόνον καταδιωχθήσονται ἁρμοδίως ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐνοριακῶν πραγμάτων ἀποκλεισθήσονται διὰ παντός, τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν γνωσθήσονται τῷ κοινῷ διὰ τοῦ τύπου. Ταῦτα ἐκ καθήκοντος ἐκκλησιαστικῆς προνοίας ἀνακοινούμενοι πᾶσι τοῖς εὐλογημένοις ἐνορίταις καὶ ἰδίᾳ τοῖς ἐντίμοις ἐφόροις καὶ ἐπιτρόποις τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἀπονέμοντες, προτρεπόμεθα πάντας εἰς ἀκριβῆ τῶν εἰρημένων ἐφαρμογήν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ εὐσυνείδητος τοῦ καθήκοντος ἐκτέλεσις καὶ ἡ παρ' ἑκάστου χριστιανοῦ ὀφειλομένη εὐπείθεια εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὰς παραινέσεις τῆς Ἐκκλησίας.....

Ἀπόδειξις Πατριαρχικὴ Ἰουνίου 1890, ἐπαναληπτικὴ τῶν κατὰ Ὀκτώβριον 1871, Σεπτέμβριον 1887, Φεβρουάριον 1888 καὶ Ἀπρίλιον 1889 ἐκδοθεισῶν.

ἐκ τῶν προσόδων τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐπιτεθῆναι τοῖς δικαιώμασιν αὐτοῖς τὸ παράπαν. Γρ. Π. Σ. Σβρίου 1813.

Εἶναι ἀπηγορευμένον παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων τὸ ν' ἀποξενωθῶσι τὰ ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα, ἡ δ' ἀποξένωσις τούτων, γενομένη δίχα τῆς εἰδοποιήσεως καὶ συγκαταθέσεως τῆς Μ. Ἐκκλησίας, μένει, ὡς ἀπαράδεκτος αὐτῇ, ἄκυρος καὶ ἀνίσχυρος. Γρ· Π. Σ. 21 8βρίου 1841.

Ἡ Ἱερὰ Ἐκκλησία, ὡς καὶ πᾶν κοινὸν κατάστημα, ὡς πρόσωπον ἠθικὸν μὴ δυνάμενον ἵνα ὑπογράφῃ ἀπ' εὐθείας αὕτη ὁμόλογα καὶ λοιπὰ χρεωστικὰ ἔγγραφα, ἅτινα συνομολογοῦνται μεταξὺ αὐτῆς καὶ διαφόρων προσώπων, ἀλλ' ἐνεργοῦσα τοῦτο διὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπων καὶ ἐφόρων, τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διαχείρισιν καὶ διεύθυνσιν τῶν κατ' αὐτὴν οὐχ ἧττον ἐστὶν ὑπόχρεως αὕτη, ἵνα ἐκ τοῦ ταμείου αὐτῆς ἐξοφλῇ τὰ εἰς λογαριασμὸν αὐτῆς δανεισθέντα παρ' ἄλλων χρήματα, ὡς ὁ πραγματικὸς αὐτῆς χρεώστης. Μ. Σ. 57 (1863).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Ἱ. Ἐκκλησία θεωρουμένη ὡς πρόσωπον ζῶν, ἤθελεν ἀποποιεῖσθαι τὴν ἀπότισιν τοῦ χρέους τούτου ἢ παρεμβάλλει προσκόμματα καὶ ἀναβολὴν εἰς τὴν ἐξόφλησιν, οἱ ἐναγόμενοι, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ νόμου, ὤφειλον ἵνα ἀποτίσωσι τὸ ποσὸν τοῦτο ὡς **ἀλληλεγγύως ὑποφαινόμενοι** ἐν τῷ ὁμολόγῳ.

Μ. Σ. 57 (1863).

Ἡ τελευταία προσθήκη ἐν τῷ δανειακῷ ἐγγράφῳ, δι' ἧς ἡ ἐνάγουσα «ἀφιεροῦσα τὸ ἐν αὐτῇ ποσὸν πρὸς τὴν ἐν Βλάγκᾳ Ἱ. Ἐκκλησίαν, δικαιοῦται ἵνα ἀπαιτῇ μόνον τοὺς τόκους ἐφ' ὅρου ζωῆς, καταλειπομένου τοῦ κεφαλαίου τῇ Ἐκκλησίᾳ μετὰ θάνατον αὐτῆς», δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν φύσιν τοῦ ἀρχικοῦ συναλλάγματος, τὴν τοῦ δανείου,

δυναμένη δ' ἴσως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔκφρασις τῆς τελευταίας βουλήσεως τῆς ἐναγούσης ὑπὲρ τῆς ἐναγομένης Ἐκκλησίας, δύναται νομίμως ἵνα ἀνακληθῇ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ τῆς διατιθεμένης, ὡς τοῦτο ἤδη ποιεῖ διὰ τῆς παρούσης ἀγωγῆς. Μ. Σ. 6 (1870).

Αἱ περὶ ἱερῶν Ἐκκλησιῶν δανειστικαὶ ὑποθέσεις θεωροῦνται ἀνέκαθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Πρ. Ἰ. Σ. 10 Ἰουλίου 1871.

Τὸ ζήτημα τῆς κληρονομίας κτητορικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου, ὡς ἀφορῶν δικαίωμα διαχειρίσεως Ἐκκλησίας καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτῆς. Μ. Σ. 29 (1881).

Κατ' ἔθιμον ὑπάρχον εἰς τὰ χωρία Θυμιανά, Καμπιὰ καὶ Βίκι τῆς Χίου κτητορικαὶ Ἐκκλησίαι περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν θηλέων, ἐλλείψει ἀρρένων κληρονόμων, συμφώνως πρὸς τὸ φυσικὸν δίκαιον καὶ τὸ ἁπανταχοῦ νόμιμον, καθ' ὃ τὰ τέκνα εἰσὶν οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι τῶν γονέων αὐτῶν.

Μ. Σ. 29 (1881).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἀγωγὴ δι' ἔλλειψιν ἐνεργητικῆς νομιμοποιήσεως ἀφ' ἑνός, διότι ὁ ἐνάγων παρίσταται ἐκ μέρους τῆς εἰρημένης Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἧς πρόεδρος τυγχάνει ἄνευ ἐπὶ τούτῳ εἰδικοῦ πληρεξουσίου, παθητικῆς δὲ ἀφ' ἑτέρου, διότι ὁ ἐναγόμενος ἐνάγεται ὡς πρόεδρος τῆς προκατόχου Ἐπιτροπῆς, ἐνῷ δέον ὅπως μετ' αὐτοῦ συνεναχθῶσι καὶ τ' ἄλλα μέλη τῆς προκατόχου Ἐπιτροπῆς ὡς συνυπεύθυνα.

Πρ. Μ. Σ. 15 Νβρίου 1889.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἀρνηθῶσιν οἱ πρώην ἐπίτροποι νὰ ἔλθωσι καὶ κομίσωσι τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας, τὸ Συμβούλιον ἀπεφήνατο ἵνα ἀμέσως ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία δια-

βιβάσῃ μουζακερὲν εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἀρχήν, παρακαλουμένην ὅπως ἐνεργήσῃ δραστηρίως εἴ τι δέον πρὸς λῆψιν καὶ ἀποστολὴν ἐνταῦθα τῶν βιβλίων τούτων.

Πρ. Μ. Σ. 6 Μαΐου 1892.

§ 3.[1]

Αἱ περιοδικῶς ὀνομαζόμεναι ἐφορίαι καὶ αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν δημοσίων Καταστημάτων, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν

---

1. Ἐπίσης περὶ ἀνεγέρσεως, λειτουργίας καὶ διοικήσεως τῶν Σχολῶν πραγματεύονται αἱ ἑπόμεναι ἐκκλησιαστικαὶ πράξεις :

Α'. . . . . Πρὸς ἐπανόρθωσιν τοίνυν τοῦ ἀτοπήματος τούτου καὶ πρόληψιν ἐνδεχομένων ἐρίδων καὶ ταραχῶν, ἀποφάσει τοῦ ἐντίμου Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου περιβληθείσῃ τὴν ἡμετέραν ἔγκρισιν, προαγόμεθα γνωστοποιῆσαι πᾶσιν ὑμῖν διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως ὅτι πᾶσα Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἢ Ἐφορία Σχολῆς διανύσασα τὴν περίοδον τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ἢ δι' οἱονδήποτε λόγον παραιτηθεῖσα καὶ τὴν λογοδοσίαν αὐτῆς παραδοῦσα κατὰ τὸν Κανονισμὸν εἰς τὴν ἐπὶ γενικῆς συνελεύσεως διορισθησομένην ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπήν, οὐδόλως ὀφείλει ἀποχωρῆσαι ἀμέσως, ἀλλὰ καθῆκον ἔχει ἐργασθῆναι προσωρινῶς ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων, ἕως οὗ ἡ ἐκλογὴ τῆς διαδόχου αὐτῆς Ἐφορίας ἢ Ἐπιτροπῆς κυρωθῇ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων, μεθ' ὃ καὶ μόνον δέον ἵνα αὕτη ἄρχηται τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς παραλαμβάνουσα παρὰ τῆς προκατόχου τὴν διαχείρισιν. Διὰ ταῦτα προτρεπόμεθα πάντας ὑμᾶς μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἐγκαρδίων ὅπως τοὐντεῦθεν συμμορφούμενοι ἐπακριβῶς τῇ ἀποφάσει ταύτῃ τῆς Ἐκκλησίας. ἐνεργεῖτε συμφώνως ταύτῃ, ἤτοι οἱ μὲν ἀποχωροῦντες ἐπίτροποι τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἔφοροι τῶν σχολῶν συνεχίζωσι τὴν ἐργασίαν αὐτῶν μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τῶν διαδόχων αὐτῶν, ἡ δὲ διαδεχομένη τούτοις ἐπιτροπὴ ἢ ἐφορία ἀναλαμβάνῃ τὰ ἑαυτῆς καθήκοντα μόνον μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐπίσημον κύρωσιν τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς. Ἀπόδειξις πατριαρχικὴ 1 Σβρίου 1887.

Β'. . . . . Ἀσχέτως δὲ πρὸς τὸν συνταχθησόμενον ὡς ἀνωτέρω κατάλογον, ὑπομιμνήσκομεν ὅτι αἱ αἰτήσεις περὶ ἀνεγέρσεως Ἐκκλησίας ἢ Σχολείου, δέον ἵνα ὦσι συντεταγμέναι κατὰ τὸν καὶ ἄλλοτε διατυπωθέντα τρόπον, ἤτοι δέον ἵνα σημειῶνται ἐν αὐταῖς μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ ἑπόμενα : α'.] τὸ ὄνομα τοῦ

τῶν ἐμπεπιστευμένων αὐταῖς καθηκόντων, δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀνατίθενται εἰς ἄλλους τὴν φροντίδα ταύτην, ἀποκλείουσαι αὐταὶ ἑαυτὰς πάσης ἐπιτηρήσεως πρὸ πάντων μάλιστα ὅταν τοιαῦτα καθήκοντά εἰσιν ἐκ τῶν οὐσιωδεστέρων καὶ ἐξ ἐκείνων ἅτινα ἀπαιτοῦσιν ἀκατάπαυστον καὶ διηνεκῆ ἐπαγρύπνησιν καὶ ἐπιτήρησιν.

Μ. Σ. 28 (1863).

Γενικὴ ἀρχὴ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὑπάρχει ὅτι οὐδεὶς δύναται ἀποτελεσματικῶς νὰ παραχωρῇ εἰς τρί-

---

μέρους ἑλληνιστί τε καὶ τουρκιστί· β'.] ὁ Καζᾶς καὶ τὸ Βιλαέτιον εἰς ἃ διοικητικῶς ὑπάγεται· γ'.] ἡ θέσις ἐν ᾗ ἀνεγερθήσεται ἡ οἰκοδομὴ καὶ ἡ κατηγορία αὐτῆς (δημοσία γῆ, βακοῦφι, ἢ μοῦλκι)· δ'.] τὸ εἶδος τοῦ κτιρίου (λίθινον ἢ ξύλινον)· ε'.] αἱ διαστάσεις ἐν συνόλῳ τοῦ μήκους, πλάτους καὶ ὕψους· στ'.] τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῆς δαπάνης, ὑπὸ τίνος καταβληθήσεται καὶ εἴ γε ἕτοιμόν ἐστιν ἢ οὐ ἐν τῷ ταμείῳ τῆς κοινότητος καὶ τῆς ἐκκλησίας· καὶ ζ'.] ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνεγέρσεως τοιαύτης οἰκοδομῆς, ἐὰν δηλονότι προέρχεται ἐκ παντελοῦς ἐλλείψεως τοιούτου καθιδρύματος, ἢ ἐὰν ὑπάρχῃ μέν, ἀλλ' ἔστιν ἀνεπαρκές, ἢ ἑτοιμόρροπον ἢ ἀπόκεντρον κτλ.. Ἐπειδὴ τοίνυν αἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν διαβιβαζόμεναι τῇ Ἐκκλησίᾳ αἰτήσεις εἰσὶν ἐνίοτε ἐλλιπεῖς, ἐξ οὗ προκύπτουσιν ἐπερωτήσεις καὶ ἀναβολαί, διὰ ταῦτα ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῆς αὐτῆς Ἱερότητος ὅπως ἐπιμελῆται ἵνα τοὐντεῦθεν πᾶσαι αἱ τῶν χριστιανῶν αὐτῆς τοιαῦται αἰτήσεις περιλαμβάνωσιν ἀνελλιπῶς πάντα τὰ ἐν τῇ παρούσῃ πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἡμῶν ἐγκυκλίῳ διατυπούμενα. Ἐγκύκλιος Π. καὶ Σ. 4 Μαρτίου 1893.

Γ'. . . . . Γνωστὸν τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσι διατελεῖ ὅτι διὰ πάσας τὰς ὑπαρχούσας σχολὰς τῶν ὀρθοδόξων ἐζητεῖτο ἐσχάτως ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἡ παρουσίασις τῶν σχετικῶν αὐτοκρατορικῶν φιρμανίων καὶ ἡ λῆψις ἀδείας πρὸς λειτουργίαν ἑκάστης Σχολῆς. Ἀσμένως νῦν προαγόμεθα ἀνακοινώσασθαι τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπῆλθεν ἡ προσήκουσα συνεννόησις μεταξὺ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τῶν Πατριαρχείων, καθ' ἣν τὸ περὶ σχολείων ζήτημα ἐκανονίσθη ὡς ἑπομένως. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ περὶ αὐτοκρατορικῶν φιρμανίων, ἕκαστος τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ἀντὶ τούτων ὀφείλει ἐπιδοῦναι τῇ ἐπιτοπίῳ Διοικήσει, συνῳδὰ τῇ ὑπ' ἀριθ. πρωτοκόλλου 4,593 καὶ ἡμερομηνίαν κβ'. αὐγούστου ͵αωϟβ'. ἐκκλησιαστικῇ ἐγκυκλίῳ πλήρη κατάλογον πασῶν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ὑπαρχου-

τους καθήκοντα καὶ δικαιώματα ἐπὶ διαρκείᾳ μακροτέρᾳ ἐκείνης κατὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἴδιος διωρισμένος ὢν πρέπει καὶ δύναται νὰ ἐξασκήσῃ αὐτά.

Μ. Σ. 28 (1863).

Ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν ἀδιαφιλονεικήτων δικαιωμάτων αὐτοῦ ἕκαστός ἐστιν ἐλεύθερος νὰ δίδῃ ἢ νὰ μὴ δίδῃ λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποβαίνει πάντῃ περιττὴ ἡ ἐξέτασις τῶν λόγων δι' οὓς ἡ νέα Ἐφορία οἰκείῳ χρωμένη δικαιώματι ἔπαυσε τὸν ἐνάγοντα διδάσκαλον. Μ. Σ. 28 (1863).

Πᾶσα ἐφορία εἴτε τακτικῶς εἴτε ἐκτάκτως ἐξ ὀφφικίου διο-

σῶν ὀρθοδόξων σχολῶν, ἃς ἡ σεβαστὴ Αὐτοκρ. κυβέρνησις ἀναγνωρίσει ἐπισήμως ὑφισταμένας. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἄδειαν τῆς τῶν σχολῶν λειτουργίας, ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 129 τοῦ περὶ ἐκπαιδεύσεως κανονισμοῦ τοῦ Κράτους, ἐφ' οὗ βασιζομένη ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις ἀπῄτει τὴν τῆς ἀδείας λῆψιν, ἀρχαιότερον ὄν, ἀντιπίπτει πρὸς τὴν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22 Ἰανουαρίου 1891 Βεζυρικὴν ἐγκύκλιον, διὰ τοῦτο ἀντ' ἐκείνου ἐν τῷ τύπῳ τῆς ἀδείας ἐσημειώθη ἡ περὶ σχολείων διάταξις τῆς ἐν λόγῳ ἐγκυκλίου. Ὥστε πάσας τὰς ἐν τοῖς ἐπιδοθεῖσι καταλόγοις ἐγγεγραμμένας ὀρθοδόξους σχολὰς ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις ἀναγνωρίσασα ἐπισήμως ἐφοδιάσει δι' ἀδείας λειτουργίας κατὰ τὸν ἐγκριθέντα τύπον, οὗ τὸ τουρκικὸν κείμενον περικλείομεν ἐν τῇ παρούσῃ μεθ' ἑλληνικῆς μεταφράσεως πρὸς ὁδηγίαν τῆς αὐτῆς Ἱερότητος. Περὶ πάσης δὲ νέας ἐν τῷ μέλλοντι σχολῆς, διὰ μὲν τὴν ἀνέγερσιν ἢ σύστασιν αὐτῆς, ἡ τοῦ ἀπαιτουμένου αὐτοκρατορικοῦ φιρμανίου ἔκδοσις ἐνεργηθήσεται κατὰ τὴν τάξιν διὰ τῶν Πατριαρχείων, διὰ δὲ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, ἡ ἄδεια ζητηθήσεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως ἀπὸ τῆς ἐπιτοπίου διοικήσεως, ἀπαράλλακτος τῷ περικλείστῳ τύπῳ. Ταῦτα τοίνυν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς ἡμετέρας τῆς δε Πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου γνωρίζοντες, προτρεπόμεθα καὶ παραγγέλλομεν ὅπως, ἐὰν τυχὸν καθυστέρησε τὴν ἐπίδοσιν τοῦ τῶν Σχολῶν καταλόγου, ἐπισπεύσῃ ταύτην, ἐφεξῆς δὲ ἐν τοῖς περὶ σχολῶν ἐνεργῇ συνῳδὰ ταῖς ἐν τῇ παρούσῃ ὁδηγίαις. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

[illegible] ͵αωηγ΄. Φεβρουαρίου ιε΄.

ριζομένη συνεχίζει τὰς ἐργασίας τῆς προκατόχου αὐτῆς.
Πρ. Μ. Σ. 15 Ἰανουαρίου 1892.

Ἐν ἑκάστῳ σχολειακῷ ἔτει συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ μὴν Αὔγουστος, ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ δικαιοῦται ἡ ἐναγομένη ἐφορία νὰ καθυστερῇ τῷ ἐνάγοντι διδασκάλῳ τὸ μηνιαῖον τοῦ Αὐγούστου. Μ. Σ. 14 (1876).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ αὐτοῦ Προέδρου τῆς ἐφορίας ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ὑποχρέωσιν πρὸς τὴν ἐνάγουσαν διδασκάλισσαν, ὡς μὴ διορισθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ, διότι εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι ἡ κατὰ καιροὺς ἐφορία οἱουδήποτε καταστήματος, ἅμα ἀναλαβοῦσα τὰ καθήκοντα αὐτῆς, ἀνα-

---

Τύπος ἀδείας κυβερνητικῆς πρὸς λειτουργίαν τῶν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ ὑποκειμένων Σχολείων τῶν Ὀρθοδόξων.

Ἀριθμὸς Κώδηκος Αὔξων ἀριθμὸς

Αὐτοκρατορικὸς τουγρᾶς

Τὸ Αὐτοκρατορ. Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

Ὁ Μητροπολίτης διὰ τακριρίου αὐτοῦ ὑπὸ χρονολογίαν ..... καὶ ἀριθμὸν ..... πρὸς τὸν Νομάρχην ἐξητήσατο ἵνα ἐκ τῶν εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν Πατριαρχεῖον προσηρτημένων σχολῶν τῶν ὀρθοδόξων, ἡ .... σχολὴ βαθμοῦ (δηλ. δημοτική, ἀστική, ἑλληνική, ἢ γυμνάσιον) κειμένη .... καταγραφῇ ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς Παιδείας.

Ἐπειδὴ δὲ συνῳδὰ τῷ ἐπισυνημμένῳ τῷ εἰρημένῳ τακριρίῳ καταλόγῳ τὸ νομαρχιακὸν συμβούλιον ἀπεφήνατο ὅτι ἡ εἰρημένη σχολὴ δέον νὰ λειτουργῇ συμφώνως ταῖς περὶ σχολείων διατάξεσι τῆς ἐγκυκλίου τῆς ἀφορώσης τὰ ἐπιβραβευθέντα τῷ Πατριαρχείῳ Προνόμια, κατὰ συνέπειαν ἐνεγράφη ὡς ἀνωτέρω ἡ εἰρημένη σχολὴ καὶ ἐδόθη ἡ παροῦσα ἄδεια.

δέχεται καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς προκατόχου ἐφορίας ἐπὶ παντὸς ἔχοντος σχέσιν πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς διοικούμενον κατάστημα, ὅπερ νομίμως αὕτη ἐκπροσωπεῖ.

Μ. Σ. 28 (1875).

Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων διδάσκαλος δὲν συνῆψε συμβόλαιον μετὰ τῆς προκατόχου ἐφορίας τῶν Σχολῶν, ἡ ἐναγομένη ἐν ἐνεργείᾳ ἐφορία οὐδεμίαν ἔχουσα ὑποχρέωσιν ἀπέναντι αὐτοῦ ἐδικαιοῦτο ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἀπόλυσιν αὐτοῦ.

Μ. Σ. 12 (1882).

§ 4.

Τούτου ἕνεκεν ἡ Μετριότης ἡμῶν, τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ὡς εὔλογον ἀποδεξαμένη, γράφει καὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀποφαίνεται συνοδικῶς ἵνα ὁ Δημουλᾶς οὗτος μετὰ τὸ δοῦναι τὸ κατὰ νόμους λεγάτον τοῖς συγγενέσι καὶ οἰκείοις αὐτοῦ, ὅσον ἂν θελήσῃ αὐτοπροαιρέτως, ἔχῃ ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν τὰ ἄσπρα αὐτὰ τὰ ἀσιμικά, τὰ ῥουχικὰ καὶ πᾶσαν τὴν ὕλην τοῦ ὀσπητίου αὐτοῦ καὶ τὰ ἄλλα κτήματα καὶ πράγματα κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ αὐτοκίνητα ἀφιερῶσαι καὶ δοῦναι ἐν θείοις καὶ ἱεροῖς μοναστηρίοις καὶ ἀλλαχοῦ ὅπου, ἂν θελήσῃ ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας, καὶ μετὰ τὸ δοῦναι ὑπάρχειν ἀναφαίρετα καὶ ἀναπόσπαστα μηδενὸς τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἄδειαν ἔχοντος ζητῆσαι αὐτὰ ἢ ἀγωγήν τινα ποιῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ γὰρ ὅστις ἂν τολμήσῃ ζητῆσαι ἀποσπᾶσαι αὐτὰ ἢ ἐνάξαι περὶ αὐτῶν καὶ ἀγωγὴν ποιῆσαι ἀνὴρ ὢν ἢ γυνή, μικρὸς ἢ μέγας, ἀφορισμένος ἔστω ἀπὸ Θεοῦ καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ τυμπανιαῖος καὶ ἔξω τῆς Ἐκ-

κλησίας Χριστοῦ καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν ὁμηγύρεως καὶ μηδεὶς τῶν χριστιανῶν τολμήσῃ συμφαγεῖν ἢ συμπιεῖν τῷ τοιούτῳ, ἀφωρισμένῳ ὄντι καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ πανοικεί. Γρ. Π. Σ. Ἀπρίλιος 1610.

Ἄκυρός ἐστιν ἡ πάκτωσις αὕτη, ὡς συμφωνηθεῖσα αἰώνιος καὶ λόγον ἔχουσα ἐμφυτεύσεως, ἀπ' ἐναντίας οὖσα οὐ μόνον τοῖς μοναστηριακοῖς ὅροις καὶ κανόσιν, ἀλλὰ καὶ αὐταῖς ταῖς νομικαῖς διαταγαῖς, ὡς φαίνεται ἐν τῷ δ΄ τίτλῳ τοῦ γ΄ βιβλίου τοῦ ἱεροῦ Ἀρμενοπούλου, τὰς μισθώσεις παρὰ τῶν εὐαγῶν οἴκων γίνεσθαι κατὰ δύο τρόπους συγχωροῦμεν, ἢ μέχρι τοῦ τῆς ζωῆς χρόνου τοῦ ἐμφυτευσαμένου, ἢ ὅσους ἂν τοῖς συναλλάτουσι συναρέσῃ, μὴ ὑπερβαινούσας δηλαδὴ τὸν τριακονταετῆ χρόνον, καὶ ἡ ρκ΄ Νεαρὰ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ τὰ αὐτὰ ἀποφαίνεται θεσπίζουσα, εἴ τις βουληθείη πρᾶγμα ἀκίνητον, ὀνόματι χρήσεως λαβεῖν παρά τινος τῶν εὐαγῶν οἴκων μὴ ἄλλως τοῦτο λαμβανέτω εἰ μὴ ἕτερον εὐθὺς πρᾶγμα δεσποτείας δικαίῳ παράσχῃ τῷ εὐαγεῖ οἴκῳ,ἐξ οὗ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα λαμβάνει, τοσαύτην ἔχον πρόσοδον, ὁπόσην τὸ πρᾶγμα ὅπερ αὐτῷ δέδοται καὶ μὴ πλείοσι τελέσμασι βεβαρημένον· ὥστε μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἢ τὸν χρόνον ἐφ' οὗ ἡ δόσις τῆς χρήσεως συνήρεσε, μὴ ὑπερβαίνοντα δηλαδὴ τὴν τοῦ λαμβάνοντος ζωήν, ἑκάτερον πρᾶγμα καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ κατὰ χρῆσιν εἰς τὸν αὐτὸν εὐαγῆ οἶκον περιελθεῖν καὶ αὐτὰς δὲ τὰς μισθώσεις παρὰ τῶν εὐαγῶν οἴκων γίγνεσθαι ὁρίζεται,ὅσους ἂν τοῖς συναλλάττουσιν ἐνιαυτοὺς συναρέσοι.
Γρ. Π. Αὔγουστος 1801.

Διὰ νὰ δοθῇ ἡ Πατριαρχικὴ ἐπικύρωσις εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συμβόλαιον (περὶ μισθώσεως κτημάτων Μονῆς) πρέπει προηγουμένως νὰ ἐξετασθῇ (ἄρθρ. ΣΤ΄ Κανον. Μοναστ.),

ὅ ἐστι νὰ θεωρηθῇ, ἐὰν τοῦτο ἐγένετο ἐπ' ὠφελείᾳ ἢ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς Μονῆς καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν ὑποκειμένου Μοναστηρίου ἢ Μετοχίου, καθόσον ἡ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας ὑπάρχων κυριάρχης καὶ θεωρούμενος ἀνέκαθεν ὡς κηδεμὼν τῶν Σταυροπηγίων Μοναστηρίων, ἀνήλιξι προσώποις ἐξομοιουμένων καὶ διὰ ταῦτα ἀνικάνων πρὸς συναλλαγὴν καθ' ἑαυτὰ διατελούντων, ὀφείλει ἵνα μὴ δίδωσι τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ εἰ μὴ εἰς ὅσα τοῦ μοναστηρίου συμβόλαια ἐπιτακτικῶς καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτοῦ ἐγένοντο, ἕνεκεν τοῦ ὁποίου ἀείποτε ἀπῃτεῖτο ἡ πατριαρχικὴ ἐπικύρωσις καὶ οὐδέποτε συμβόλαιον μοναστηρίου ἄνεύ τῆς τοιαύτης ἐπικυρώσεως ἐθεωρεῖτο ἔγκυρον.

Μ. Σ. 43 (1862).

Κατὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ πρὸ ἐτῶν ὑπάρχοντας ἐπιτοπίους νόμους καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ἐνταῦθα πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν συνταγέντων καὶ ὕστερον παρὰ τῆς Υ. Κυβερνήσεως ἐπικυρωθέντων καὶ δημοσιευθέντων ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν Κανονισμῶν, ὡς καὶ τὴν συνεπείᾳ τούτων παρὰ τοῦ Μ. Συμβουλίου γενομένην καὶ παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς πάντα τὰ Μοναστήρια κοινοποιηθεῖσαν καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων ὑπὸ ἡμερομ. 14 Ἰουνίου 1862 δημοσιευθεῖσαν ἀπόφασιν, ἀπαγορεύονται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως πᾶσαι αἱ μερικαὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων πακτώσεις. Μ. Σ. 43 (1862).

Τὸ Συμβούλιον, ἐνεργοῦν κηδεμονικῶς καὶ διὰ λογαριασμὸν καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ εἰρημένου κυριαρχικοῦ Μοναστηρίου, συνωμολόγησεν αὐτὸ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ εἰρημένου πακτωτοῦ ἐπὶ ὅροις πολλῷ λυσιτελεστέροις τῶν πρώτων διὰ τὸ κυριαρχοῦν, ἅτε τῶν συνομολογηθέντων ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ πακτωτοῦ ἀκυρωθέντων,

τοῦτο δὲ προσωρινῶς μέχρι τῆς ὑπογραφῆς τοῦ τακτικοῦ συμβολαίου ὑπὸ τῶν πατέρων. Μ. Σ. 87 (1862)

Ὅπως κινήσῃ ἀγωγὴν ἢ ποιήσῃ ἐν γένει δίκην Μονή τις κειμένη ἐν Τουρκίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ Πατριαρχείου.
Πρ. Ἰ. Σ. 29 Μαΐου 1878.

Κατὰ τὰ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καθεστῶτα μόνον εἰς τὰς αὐτόθι εἴκοσι Μονὰς ἀνήκει διὰ παλαιτάτων ἐπισήμων αὐτοκρατορικῶν τίτλων ἐπικεκυρωμένων καὶ ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς Σουλτάνων καὶ Πατριαρχῶν καὶ συνοδικῶν σιγιλλίων ἡ κυριότης καὶ ἡ ἰδιοκτησία τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστης Μονῆς σκητῶν, κελλείων καὶ καλυβῶν μετὰ τῶν περιοχῶν αὐτῶν· περὶ δὲ τῶν κελλείων ἐπικρατεῖ ἡ τάξις καθ' ἣν ὁ ἀγοράζων παρά τινος Μονῆς κελλεῖον γίνεται κύριος αὐτοῦ ἐν ὅσῳ ζῇ, καθόσον ἀφορᾷ ἁπλῶς τὴν ἐπικαρπίαν αὐτοῦ, προσλαμβάνων καὶ δύο ὑποτακτικοὺς δεύτερον καὶ τρίτον, τῇ γνώσει καὶ ἐγκρίσει τῆς Μονῆς, οἵτινες ἐγγράφονται ὑπ' αὐτῆς ἐν τῷ πωλητηρίῳ ἢ ὁμολόγῳ καλουμένῳ ἐγγράφῳ αὐτῆς, μὴ ἔχων μέντοι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Μονῆς τὸ δικαίωμα ἵνα μεταβιβάσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας εἰς ἕτερον ἢ μεταποιήσῃ τι τῆς ἰδιοκτησίας ταύτης ἢ καταλίπῃ κληρονόμον, διότι ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως αὐτοῦ διαδέχεται αὐτὸν ὁ δεύτερος καὶ τοῦτον ὁ τρίτος.
Ἰ. Σ. Φεβρουάριος 1879.

Ἡ Σταυροπηγιακὴ κλῆσις καὶ ἀξία τῆς Μονῆς δὲν παραγράφεται οὖσα διηνεκής, μήτε τὰ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέοντα δικαιώματα ὡς ἠθικὰ καὶ κανονικά. Μ. Σ. 19 (1884).

Αἱ μοναστηριακαὶ γαῖαι δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν γαιῶν Βαχιτελᾶ. Μ. Σ. 43 (1885).

Πᾶσα ὑπόθεσις Σταυροπηγιακῆς Μονῆς, ἐχούσης τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐκδικά-

ζεται μόνον ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου ὅπερ εἶναι ἁρμόδιον οὐ μόνον πρὸς ἐκδίκασιν διαφορῶν περὶ διαχειρίσεως προσόδων μοναστηριακῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐνοικιάσεως κτημάτων μοναστηριακῶν διότι κατὰ τὸν κανονισμὸν αὐτοῦ ἄρθρ. Γ', ἡ ἐκδίκασις τῶν μοναστηριακῶν διαφορῶν ὑπάγεται εἰς αὐτό. Μ. Σ. 43 (1885).

Ἅπαντα τὰ εἰσερχόμενα καὶ σχετιζόμενα πρὸς τὸ ζήτημα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἔγγραφα δέον νὰ παραπέμπωνται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν διαρκῆ ἐπὶ τοῦ μοναστηριακοῦ ζητήματος ἐπιτροπήν. Πρ. Μ. Σ. 10 Αὐγ. 1888.

Ἡ ἀπ' εὐθείας συνομολόγησις δανείων καὶ ἐνοικιαστηρίων συμβολαίων ἐστὶν ἀπηγορευμένη πᾶσι τοῖς ἡγουμένοις, ἐπιτρέπεται δὲ μόνον ἀφοῦ ληφθῇ προηγουμένως ἡ ἐπὶ τούτῳ ἄδεια τῆς Ἐκκλησίας. Γρ. Π. 6 Ἰουν 1889.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 67 τοῦ κανονισμοῦ τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Μονῶν ἄνευ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως τῆς Συνάξεως καὶ τῇ ἐγκρίσει καὶ ἀδείᾳ τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως, οὐδὲν Μοναστήριον δύναται νὰ καταρτίσῃ καὶ σχηματίσῃ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει νέαν Σκήτην. Ι. Σ. 156 (1894).

ΣΗΜ. Περὶ Μονῶν πραγματεύονται:

Α'. Οἱ Γενικοὶ Κανονισμοὶ δι' ἰδίου κεφαλαίου ἔχοντος ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρ Α'.—Ἅπαντα τὰ Μοναστήρια, τόσον Πατριαρχικά, ὅσον καὶ ἐνοριακά, τίθενται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ πλησιεστέρου Ἀρχιερέως ἄνευ ἐξαιρέσεως, ὅστις θέλει ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῶν συνασκουμένων Πατέρων, ὡς πράττει καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἱερέων τῆς ἐπαρχίας του.

Β'.—Ὅσα Μοναστήρια ἔχουσι χωρία ἱερατευόμενα ὑπ' αὐτῶν, ὑποχρεοῦνται νὰ παύσωσι τὴν σχέσιν ταύτην· τὰ ῥηθέντα χωρία συγχωνεύονται ἐν τῇ γενικῇ ποιμαντορίᾳ τοῦ Ἀρχιερέως, ὡς κατ' εὐθεῖαν ἐνορίαι τῆς ἐπαρχίας του· τὰ δὲ Μοναστήρια μένουσιν ὡς καταφύγια καλογήρων, καταλιμπανόντων τὰ τοῦ κόσμου.

Γ'.—Ὅλα τὰ Μοναστήρια διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις· καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης, ἔχοντα ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι Πατέρας, ὑποχρεοῦνται νὰ φυλάττωσιν ἀκριβῶς ὅλην τὴν μοναστηριακὴν καὶ κοινοβιακὴν τάξιν, ψαλλομένων ἀπαραιτήτως τῶν

ἱερῶν ἀκολουθιῶν, καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελουμένης κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, τὰ δὲ τῆς δευτέρας, ἔχοντα ὑπὲρ τοὺς δέκα Πατέρας, φυλάττοντα ὡσαύτως τὴν κοινοβιακὴν τάξιν, ὀφείλουσιν, ἐκτὸς τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, νὰ ψάλλωσι τὴν θείαν λειτουργίαν τρὶς τῆς ἑβδομάδος· τὰ δὲ τῆς τρίτης, ἔχοντα ὑπὲρ τοὺς πέντε Πατέρας, καθυποβάλλονται ὡσαύτως εἰς ζωὴν κοινοβιακήν· ἀλλ' ἕως οὗ εἰσαχθῇ ἐντελὴς τάξις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἡ θεία λειτουργία δὲν θέλει εἶναι ἀπαραίτητος, εἰμὴ κατὰ πᾶν σάββατον καὶ κυριακήν.

Δ'.—Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ Μοναστήρια ἐκεῖνα, ἅτινα, παραλυθέντα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, δὲν δύνανται ἤδη νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς οὐδεμίαν τῶν τοιούτων κλάσεων, ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεύς, ἀναφερόμενος ἀφεύκτως πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, θέλει φροντίσει ὥστε τὰ τοιαῦτα Μοναστήρια νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὸ ἁρμοδιώτερον μέτρον ὁποιασδήποτε διορθώσεως ἢ μεταβολῆς, ἐκτὸς τῶν ἐνοριακῶν, ἅτινα ἔχουσιν ἕνα μόνον Ἡγούμενον.

Ε'.—Επ' ὀνόματι Μοναστηρίου, ἐγκαταλελειμμένου πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ κατερημωμένου, οὔτε ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, οὔτε ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεύς, δύναται νὰ ὀνομάσῃ Ἡγούμενον. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπιτρέπεται ἵνα, δυνάμει τοῦ τίτλου τούτου διὰ ῥαδιουργιῶν λαμβανομένου, σφετερίζωνται αἱ μοναστηριακαὶ πρόσοδοι, ὁ ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τοιοῦτος Ἡγούμενος ἀκυροῦται· περὶ δὲ τῶν τοιούτων Μοναστηρίων, νύξεως διδομένης διὰ τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, εἴτε παρὰ τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως, ἢ τῶν πλησιεστέρων χωρίων, θέλει γίνει φροντίς, ὥστε ἐντὸς τριῶν ἐτῶν νὰ εὑρεθῇ ἀνωρθωμένον κατ' ἐπιστασίαν μιᾶς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ἄλλως θέλουσι λαμβάνεσθαι ἄλλα μέτρα κοινωφελῆ, ὥστε αἱ μέχρι τοῦδε διαρπαζόμεναι πρόσοδοι αὐτοῦ νὰ χρησιμεύωσιν εἰς ἐλάφρωσιν τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν, καὶ εἰς συντήρησιν δημοσίων καταστημάτων, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν πλησιεστέρων χριστιανῶν.

ΣΤ'.—Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ Μοναστήρια ἐκεῖνα, ἅτινα ἔχουσι γαίας, διδομένας εἰς πάκτωσιν, καὶ μάλιστα ἐν Βλαχίᾳ καὶ Μολδαβίᾳ, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν αἱ πρόσοδοι αὐτῶν, καὶ ἀπαλλαχθῶσι πάσης καταχρηστικῆς ἐπεμβάσεως, ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία θέλει καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, καὶ θέλει ἐξετάζει καὶ ἐπικυροῖ τὰ περὶ ἐνοικιάσεως αὐτῶν συμφωνητικὰ ἄνευ χρηματικῆς ἀπολαύσεως, ἀντὶ δὲ πάσης προστασίας τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον θέλει λαμβάνει ἐτησίως δέκα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν προσόδων, ἅτινα θέλουσι δαπανᾶσθαι εἰς ἐθνικὰς ἀνάγκας.

Ζ'.—Τὰ μοναστήρια τοῦ Ἄθω, καίτοι ἀναγόμενα τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἐπειδὴ ὅμως φυλάττεται ἐν αὐτοῖς ἱκανῶς ἡ μοναστηριακὴ τάξις, οὐδεμίαν μεταβολὴν θέλουσιν ὑποστῇ κατὰ τὸ διοικητικὸν αὐτῶν σύστημα, καὶ ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν σχέσεων αὐτῶν μετὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ

μάλιστα θέλουσι λαμβάνει πᾶσαν προστασίαν ἐν ταῖς ἀνάγκαις αὐτῶν καὶ θέλουν ἀπαλλαχθῇ πάσης προσφορᾶς, ἥτις ἐδίδετο πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἡγουμενιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαβίας καὶ ἄλλων οἱωνδήποτε ἐγγράφων, ἀντὶ δὲ πάντων τούτων τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον θέλει λαμβάνει ἐτησίως ἓν ποσὸν ἰσότιμον τῆς ἀξίας φλωρίων Καισαροβασιλικῶν 4ων χιλιάδων.

Η'.—Διὰ τὸν ἐσωτερικὸν Κανονισμόν, τὸ πολίτευμα τῶν Πατέρων, τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν Ἡγουμένων, τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας καὶ τῶν καταγωγίων αὐτῶν καὶ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν των, ἔσται εἰς χρῆσιν ὁ εἰδικὸς τούτων Κανονισμός.

Β'. Ἡ ἑπομένη ἀπὸ 14 Ὀκτωβρίου 1881 Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιος.

...... Ὅθεν σκεψάμενοι συνοδικῶς περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς ἀναχαίτησιν τῆς τοιαύτης ἐπισφαλοῦς καὶ κατακρίτου πορείας τῶν διεπόντων τὰς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἱερὰς ἡμετέρας σταυροπηγιακὰς μονὰς καὶ πρὸς ἐπίσχεσιν τῆς ὀλεθρίου τούτων φορᾶς, ἔγνωμεν τὸ ἑξῆς ὅπερ καὶ διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς ἔκδηλον ποιούμενοι πᾶσι τοῖς, ὡς εἴρηται, ἐμπεπιστευμένοις τὴν διοίκησιν τῶν εἰρημένων μονῶν καὶ δὴ καὶ τῇ ὑμῶν ὁσιότητι, λέγομεν ὅτι οὐδαμῶς ἐντεῦθεν ἐπιτρέπεται οἱονδήποτε συνομολογῆσαι ἐν ὀνόματι τῆς Μονῆς καὶ εἰς βάρος αὐτῆς δάνειον ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας, ἐν γνώσει ὅτι ἐν πάσῃ ἐναντίᾳ περιπτώσει οὐδὲν τοιοῦτον χρέος ἀναγνωρισθήσεται ὑπ' αὐτῆς, ἑπομένως δὲ ἀπορριφθήσεται, καταλογισθησόμενον εἰς βάρος τῶν συνομολογησάντων αὐτά.

Γ'. Ὁ Κανονισμὸς τῶν ἐν ἁγίῳ Ὄρει Μοναστηρίων, ὃν ὅρα ἐν Ὀθωμ. Κώδιξι Νικολαΐδου Γ', σ. 2803—2840.

Δ'. Ὁ διοργανισμὸς τῶν ἐν Κρήτῃ Μονῶν σταυροπηγιακῶν τε καὶ ἐνοριακῶν ἐπὶ τῇ βάσει ὁδηγιῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1874).

Ε'. Τὸ ἑπόμενον Π. καὶ Σ. ἀποφαντικὸν γράμμα περὶ τῶν ἐν ἁγίῳ Ὄρει κελλείων καὶ σκητῶν.

..... Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων κτλ. ἵνα Α'. Τὰ Κελλεῖα πάντα καὶ αἱ Σκῆται καθάπερ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον ὦσιν ἰδιοκτησίαι ἀναφαίρετοι καὶ ἀναπαλλοτρίωτοι τῶν Μονῶν ἀφ' ὧν ἐξαρτῶνται· Β'. Ἕκαστον Κελλεῖον δίδηται ἐπὶ τοῖς νενομισμένοις ὅροις παρὰ τῆς κυριάρχου Μονῆς εἰς τρία πρόσωπα, θεωρούμενα πάντοτε ὡς μέλη τῆς αὐτῆς Μονῆς, ἐξ ὧν Γέρων γνωρίζηται ὁ πρῶτος, μετὰ δὲ τὴν ἀλληλοδιάδοχον ἀποβίωσιν τῶν τριῶν ἐν τῷ συμφωνητηρίῳ προσώπων ἡ δεσποτεία τοῦ Κελλείου ἐπανέρχηται εἰς τὴν κυρίαρχον Μονήν· Γ'. Τὰ μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντα συμφωνητήρια γράμματα ἢ

ὁμόλογα τῶν Μονῶν ἰσχύωσι μέχρις οὗ ἐν τοῖς ζῶσι διατελοῦσι τὰ ἐν αὐτοῖς καταγεγραμμένα τρία πρόσωπα· ἐν περιπτώσει δὲ ἀποβιώσεώς τινος ἐξ αὐτῶν, ἡ Μονὴ ἔχει λαμβάνειν τὸ τρίτον μερίδιον κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπικρατήσασαν συνήθειαν τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἐὰν δὲ ἡ Μονὴ μὴ δυνηθῇ συμβιβασθῆναι μετὰ τῶν ἐπιζώντων προσώπων τότε ἡ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔχει διορίζειν τὴν ἐπιτροπὴν ἐξ ἄλλων Μονῶν ἀσχέτων ἐπὶ τῷ παρέχειν ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐν ἄκρᾳ εὐθύτητι πέρας εἰς τὴν διαφοράν. Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν τῶν ἤδη ἐμπεριεχομένων ἐν τοῖς ὁμολόγοις τριῶν προσώπων τότε ἔχει συντάττεσθαι νέον ὁμόλογον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τοῖς νέοις ὁμολόγοις συμπεφωνημένων λαμβάνῃ πάντοτε ἡ κυρίαρχος Μονὴ τὸ τρίτον μερίδιον ἐν τῇ τελευτῇ ἑκάστου τῶν ἐν τῷ ὁμολόγῳ τριῶν προσώπων. Δ΄. Τοῖς κελλειώταις ὀφείλεται ἀπαραιτήτως διατηρεῖν ἐν καλῇ καταστάσει τὸ διδόμενον αὐτοῖς κελλεῖον, ἐπισκευάζειν τε καὶ ἀνανεοῦν τὰ ἐπισκευῆς χρήζοντα καὶ καλλιεργεῖν ἐπιμελῶς τὰς γαίας αὐτοῦ καὶ ἐν γένει προσπαθεῖν μετὰ ζήλου εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ Κελλείου καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ ἀνηκόντων κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων· μὴ δύναται δ' ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ὑποθηκεύειν τὸ μοναστηριακὸν ὁμόλογον ἐπὶ λόγῳ δανείου ἀτομικοῦ ἢ τοῦ κελλείου, τῆς τοιαύτης πράξεως λογιζομένης πάντῃ ἀκύρου καὶ εἰς ἀτομικὴν εὐθύνην τοῦ δανεισθέντος καὶ τοῦ δανείσαντος, οὓς καὶ μόνους ἐπιβαρύνει· Ε΄. Ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς τῶν φόρων ἰσχύει ἡ διατύπωσις τοῦ σιγιλλιώδους γράμματος τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Νεοφύτου ἐκδεδομένου ἐν ἔτει ͵αωφ κατὰ Ἰούνιον ἐπινεμήσεως γ΄, ἔχοντος ἐπὶ λέξεως οὕτω: "ὅπως δηλονότι ὀψέποτε συμβῇ ἀπαίτησις τοιούτων κοινῶν συδοσιμάτων, ἀπερχόμενοι οἱ προεστῶτες ἑκάστου Μοναστηρίου ἐν τῇ κοινῇ Συνάξει συνομιλῶσιν αὐτοὶ μόνοι περὶ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων καὶ δοσοληψιῶν καὶ ἐπειδὰν μετὰ κοινὴν σύμπνοιαν καὶ ἀπόφασιν γένηται ὁ διορισμὸς ἐν φόβῳ Θεοῦ αὐτῶν τῶν κοινῶν συδοσιμάτων καὶ λάβῃ ἕκαστον μοναστήριον κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως καὶ καταστάσεως αὐτοῦ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μερίδιον καὶ διορισθῇ ἀποδοῦναι τὴν ἀπαιτουμένην ποσότητα τῶν ἄσπρων, τότε οἱ προεστῶτες ἑκάστου μοναστηρίου, ἐπανακάμπτοντες εἰς τὰ ἴδια, ἔχουσι προσκαλεῖν τοὺς ὑφ' ἑαυτοὺς κελλειώτας καὶ διορίζεσθαι ἑνὶ ἑκάστῳ κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως καὶ καταστάσεως αὐτοῦ ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ χωρὶς τινος φιλοπροσωπίας ἢ χάριτος τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ δόσιμον ἐκ τῶν κοινῶν συδοσιμάτων καὶ ἀπαιτεῖν εὐλόγως καὶ νομίμως καὶ δικαίως. Οἱ δὲ Κελλειῶται ἑκάστου Μοναστηρίου ὀφείλουσι πειθαρχεῖν καὶ ὑπείκειν τοῖς προεστῶσι τῶν μοναστηρίων αὐτῶν καὶ ἀποδοῦναι μεθ' ἑτοιμότητος καὶ εὐγνωμοσύνης τὴν ἀναλόγως διορισθεῖσαν αὐτοῖς ποσότητα τῶν ἄσπρων καὶ μηδόλως ἐναντιοῦσθαι, ἅτε δὴ ὀφείλοντες διατηρεῖν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις ἐντολὴν τὴν ἀποφαινομένην "ἀπόδοτε τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ καὶ τὰ τοῦ βασιλέως τῷ βασιλεῖ„, καὶ ὁ

μὲν τρόπος τῆς διανομῆς τῶν κοινῶν καὶ τοπικῶν συδοσιμάτων ἔχει ἐνεργεῖσθαι κατὰ τὴν ἀνωτέρω τοῦ σιγιλλιώδους ἔννοιαν, εἰς δὲ τὴν ἀπότισιν καὶ πληρωμὴν τοῦ εἰς ἑκάστην Μονὴν παρὰ τῆς Κοινότητος προσδιοριζομένου ποσοῦ ἔχει ἐπικρατεῖν καὶ φυλάττεσθαι ἡ ἀπό τινων χρόνων μέχρι τοῦ νῦν ἐνεργουμένη τάξις καὶ συνήθεια, καθ' ἣν οἱ μὲν κελλειῶται ὀφείλουσι πληροῦν δέκα γρόσια ὀλιγώτερα τῶν μοναστηριακῶν καὶ οἱ ἀσκηταὶ εἴκοσι· ΣΤ'. Προκειμένης ἐπισκευῆς κελλείου τινὸς οἱ πατέρες τοῦ κελλείου δύνανται ἵνα λαμβάνωσι τὴν ἀναγκαιοῦσαν ὕλην ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ κελλείου αὐτῶν, εἴ γε τοιαύτη ὑπάρχῃ, τῇ προηγουμένῃ μέν τοι ἀδείᾳ τῆς κυριάρχου Μονῆς, ἐὰν δὲ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ κελλείου μὴ ὑπάρχῃ ἡ ἀναγκαιοῦσα ὕλη, δύνανται προμηθεύειν ταύτην ἐκ τῆς περιφερείας τῆς κυριάρχου Μονῆς, τῇ ἐγγράφῳ αὐτῆς πάντοτε ἀδείᾳ καὶ ἄνευ πληρωμῆς τινος· διὰ τὰ καυσόξυλα δέ, γούρνας, κρεβατόξυλα καὶ δι' ἐργόχειρα θέλει ἐπικρατεῖ ἡ μέχρι τοῦδε συνήθεια· ὅστις δὲ φωραθῇ ὅτι περιπλέον τῆς ἀναγκαιούσης εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ Κελλείου ξυλείας ἢ τοῦ ἐργοχείρου ἔκοψε καὶ ἐπώλησεν, ἅπαξ μὲν ὑποχρεοῦται πληροῦν τῇ Μονῇ τὸ διπλοῦν τῆς πωληθείσης ξυλείας, ἐκ δευτέρου δὲ τὸ τετραπλοῦν, φωραθεὶς δὲ καὶ τὸ τρίτον ἔχει ἀποβάλλεσθαι τῶν Μοναστηριακῶν ὁρίων, ὡς ἐπιβλαβὴς τῇ Μονῇ, πληρῶν καὶ τὸ ἑξαπλοῦν. Ζ'. Οἱ κελλειῶται ὀφείλουσι ν' ἀπέρχωνται εἰς τὰς ἑξῆς παγκοινίας ἤτοι εἰς πυρκαϊὰς δασῶν καὶ ἐν καιρῷ εἰσοδίας ἀπὸ τῶν πλοίων καὶ ἐν πανηγύρει τῆς Μονῆς, δύνανται ἐπὶ τούτοις πωλεῖν τὰ προϊόντα τῶν Κελλείων αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀποκοπείσῃ ὑπὸ τῆς Κοινότητος τιμῇ κατὰ τὴν ἀνωτέρω τοῦ σιγιλλιώδους γράμματος ἔννοιαν, λέγοντος οὕτω: "ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ὅσα πωλοῦνται αὐτόθι ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ Ὄρει τῶν διαφόρων εἰδῶν πράγματα, τούτων δέον γίνεσθαι τὰς διατιμήσεις ἐν φόβῳ Θεοῦ ἐπὶ κοινῆς συνάξεως πάντων τῶν ἐν τοῖς αὐτόθι ἱεροῖς Μοναστηρίοις προεστώτων καὶ διὰ κοινῆς συμφωνίας καὶ ἀποφάσεως ἐγγράφου ἐκκόπτεσθαι τὴν τιμὴν ἑκάστου πράγματος. Η' Ὀφείλουσιν οἱ Κελλειῶται καὶ ἀσκηταὶ πατέρες διάγειν μοναδικόν, εἰρηνικὸν καὶ φιλάδελφον βίον, διατηροῦντες τὴν ἀνήκουσαν πνευματικὴν ὑπακοὴν καὶ εὐπείθειαν εἰς τὴν κυριάρχον Μονὴν καὶ εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν προεστῶτας καὶ ἐν γένει φυλάττειν τὰς ἐπικρατούσας ἱερὰς συνηθείας καὶ τάξεις, ἐὰν δὲ παρὰ ταῦτα πολιτευθῶσι ἢ τοὺς ἀνωτέρω διαγεγραμμένους ὅρους ἀθετήσωσι καὶ παραβῶσιν ἀτάκτως καὶ ἐναντίον τῆς μοναδικῆς πολιτείας διάγοντες ἢ ἀμέλειαν περὶ τὴν καλλιέργειαν καὶ λοιπὴν βελτίωσιν τοῦ Κελλείου ἐνδεικνύμενοι, ἀπειλούσας τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ καὶ ἐρήμωσιν, τότε ἡ κυρίαρχος Μονὴ αὐτοδικαίως δύναται ἀποβαλεῖν αὐτοὺς τοῦ Κελλείου παραλαμβάνουσα αὐτὸ μετὰ πάντων ἀνελλιπῶς τῶν ἐν τῷ συμφωνητηρίῳ γράμματι ἀναφερομένων πραγμάτων καὶ τῆς προικὸς καὶ ἐπιστρέφουσα αὐτοῖς ὅσα χρήματα ἐμέτρησαν παραλαμβάνοντες τὸ Κελλεῖον. Ταῦτα τοίνυν τὰ ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσιν ὀκτὼ κεφαλαίοις διειλημμένα πρόσφορα ἐγ-

κρίνοντες εἰς κατάπαυσιν τῶν ὡς μὴ ὤφελε διενέξεων τῷ τε δικαίῳ σύμφωνα καὶ ταῖς ἀρχαίαις τάξεσι καὶ ἐθίμοις τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους σανᾴδοντα, ἀποφαινόμεθα ἵνα ἔχωσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀπαράλλακτον, ἐπαγρυπνούσης ἀείποτε τῆς κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης διαιτήσεως καὶ ἀποφάσεως. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχ. καὶ Συνοδικὸν ἀποφαντικὸν γράμμα ἐν δυσὶ πρωτοτύποις, ὧν τὸ μὲν ἐπεδόθη τοῖς ἐνταῦθα κοινοῖς ἐπιτρόποις τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους ἐπὶ τῷ ἀποσταλῆναι τῇ Συνάξει τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τὸ δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ἀντιπροσώποις τῶν Κελλειωτῶν καὶ Ἀσκητῶν πατέρων.

1864 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον Ἐπινεμήσεως Η.

§ 5.

Ὁ Ἡγούμενος τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, ἀντιπροσωπεύων αὐτὸ ὡς ἠθικὸν πρόσωπον, ὑπόκειται εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, οὗ ἕνεκα οὐκ ἔρρωται ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτοῦ ὅτι δὲν φέρει πληρεξούσιον τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ περὶ παραστάσεως αὐτοῦ ἐν Δικαστηρίῳ. Οὐδεμίαν δ' ἔχει σημασίαν τὸ ὅτι ἕκαστος ἡγούμενος ἐνεργῶν ὡς πακτωτὴς διαχειρίζεται ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην τὰς προσόδους τοῦ Μετοχίου καὶ ὅτι ἐπομένως αὐτὸς εἶναι ἀτομικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὰς ὑποχρεώσεις ἃς ὡς ἡγούμενος ἀνέλαβε οὐχὶ δὲ τὸ Μετόχιον, διότι ἡ τοιαύτη σύμβασις μεταξὺ τῆς Κυριαρχικῆς Μονῆς καὶ τοῦ ἡγουμένου τοῦ Μετοχίου, μὴ οὖσα εἰς γνῶσιν τῶν τρίτων καὶ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ Μετοχίου, οὐδόλως δύναται νὰ παραβλάψῃ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ. Μ. Σ. 1 (1879).

Νομίμως ἠγέρθη ἡ προκειμένη ἀγωγὴ ἐνώπιον τοῦ ἐν Κων/πόλει Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κατὰ τοῦ ἐνταῦθα Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, ἀντιπροσωπευομένου ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν κανονικοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ,ἐνταῦθα διαμένοντος ἀφοῦ καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνάγοντος κατὰ μέγα μέρος προέρχον-

ται ἐκ δαπανῶν γενομένων ὑπὲρ τῶν κτημάτων τοῦ ἐνταῦθα κειμένου Μετοχίου, ὧν ἡ διαχείρισις ἦν ἐκείνῳ ἐμπεπιστευμένη. Μ. Σ. 6 (1869).

Ἔκ τε τῆς συνηθείας καὶ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ πράγματος καὶ δὴ καὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἱερῶν τούτων Καταστημάτων τῶν Μετοχίων καθίσταται φανερὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι κατὰ τόπους ἡγουμενεύοντες, οἵτινες, προκειμένου περὶ τακτικῶν ἐξόδων, ἐὰν μὴ ἐπαρκῶσι τὰ εἰσοδήματα, ἔχουσι πάντοτε τὸν καιρὸν ἵνα λάβωσι τὴν πρὸς συνομολόγησιν δανείου ἀναγκαίαν εἰδικὴν συναίνεσιν τοῦ Κυριαρχικοῦ, οὐδόλως ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνομολογεῖν δάνεια καὶ ἐπιβαρύνειν τὰ καταστήματα κατ' ἀρέσκειαν, καὶ ὅτι εἴ τινα τοιαῦτα συνομολογήσωσιν ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τότε μόνον εὐθύνεται τὸ κατάστημα, ὅταν τὰ δάνεια ταῦτα γίνωνται δι' ἔκτακτόν τινα καὶ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ ὅταν ἐκ τῶν δανεισθέντων χρημάτων προσεπορίσατο τὸ Κατάστημα ὠφέλειάν τινα καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ τὸ μέτρον τῆς προκυψάσης ὠφελείας, ἧς ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀπόδειξις ἐπιβαρύνει τὸν ἐνάγοντα. Ταῦτα δὲ πάντα καὶ παλαιὸς περὶ τῶν εὐαγῶν οἴκων καθιέρωσε νόμος καθ' ὅν, «εἰ δέ τις ἢ ἐπίσκοπος ἢ οἰκονόμος ἢ διοικητὴς οἱουδήποτε εὐαγοῦς οἴκου εἴτε ἐν τῇ βασιλίδι πόλει, εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κειμένου, χρήματα ἐδανείσατο ἢ μετὰ ταῦτα δανείσεται, κελεύομεν μηδὲ αὐτοῖς ταῦτα καταλογίζεσθαι ὑπὲρ τοῦ εὐαγοῦς οἴκου, εἰ μὴ πρότερον δείξωσιν, ὅτι εἰς χρείας τοῦ εἰρημένου εὐαγοῦς οἴκου ταῦτα προεχώρησε, μήτε αὐτὸν τὸν δανειστὴν ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ κατὰ τοῦ εὐαγοῦς οἴκου ἔχειν τινὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγωγὴν εἰ μὴ δείξωσιν ὅτι εἰς αἰτίας τῷ εὐαγεῖ οἴκῳ προσηκούσας τὰ χρήματα προεχώρησε, ἀλλὰ κατὰ τοῦ δανεισαμένου τὰ χρήματα καὶ τῶν αὐ-

τοῦ κληρονόμων τὰς ἰδίας κινεῖν ἐναγωγάς, Νεαρὰ Ἰουστ. 120 κεφ. ϛ΄. § 3. Μ. Σ. 11 (1864).

Αἱ λεγόμεναι **κονδίτζιαι,** ἤτοι ἀραβόσιτος, σῖτος, χόρτος, ὄρνιθες, βούτυρος καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, εἰσὶ προσδιωρισμέναι εἰς ὁλοσχερῆ κατανάλωσιν τῶν ἐπιτοπίων Μετοχίων, (Βλαχίας) ἤτοι εἰς διατροφὴν τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ εἰς περίθαλψιν τῶν πρὸς αὐτὰ προσερχομένων ξένων ἢ ἀπόρων, οὐδέποτε δὲ εἰς ἐμπορίαν καὶ ἑπομένως οὔτε ὁ ἐκμισθωτὴς δύναται ἵνα ὠφεληθῇ ἐξ αὐτῶν, οὔτε ὁ ἡγούμενος αὐτὸς δύναται ἵνα ἐκποιήσῃ ταύτας ἢ ποιήσῃ ἑτέραν χρῆσιν τούτων παρὰ τὴν ἐν γένει ὡρισμένην ὅπως δηλονότι αὗται καταναλωθῶσιν ἐντὸς τῶν ἐπιτοπίων Μετοχίων. Μ. Σ. 14 (1864).

Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι τὸ ὄνομα Ἡγουμένου τιμητικῶς μόνον διδόμενον εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν κατὰ τόπους Μετοχίων, οὐδόλως χορηγεῖ αὐτοῖς τὰ ἐν γένει τοῦ κατ' ἀκρίβειαν λόγου τοῖς Ἡγουμένοις Μοναστηρίων χορηγούμενα δικαιώματα, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἐπιτήρησιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Μετοχίων ἐξαρτωμένων παρὰ Κυριαρχικῶν, ἄνευ ἀδείας τῶν ὁποίων μόνον ἐν ἐκτάκτοις καὶ κατεπειγούσαις περιστάσεσι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνομολογεῖν δάνεια. Μ. Σ. 11 (1864).

Οὐκ ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου ὅτι ὑπογράψας τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὁμόλογον διὰ τῆς ὑπογραφῆς Ἡγούμενος Ἀρχιμανδρίτης Κωνσταντιος δὲν εὐθύνεται διὰ τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ, τοῦ δανείου γενομένου ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἡγουμένου τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, τὸ ὁποῖον δέον νὰ ἐναχθῇ διὰ τὸ χρέος τοῦτο, διότι ἐν τῷ μνησθέντι ἐγγράφῳ ὁμολογεῖ ῥητῶς ὅτι ἔλαβε τὸ ἐν τῷ ὁμολόγῳ ποσὸν ὡς δάνειον, ὅλως δὲ ἀδιάφορόν ἐστι τῷ δανείζοντι ἡ χρῆσις ἣν

μέλλει νὰ κάμῃ ὁ δανειζόμενος τῶν χρημάτων, ὧν ἀντικείμενον εἶναι τὸ συνάλλαγμα ἐκεῖνο. Μ. Σ. 20 (1873).

ΠΡΟΙΞ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

---

§ 1.[1]

α') Τρόπος καὶ τύπος συστάσεως προικός.

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. IV, X, 14) καὶ ἀγράφως δυνατὸν ἐπιδοθῆναι προῖκα καὶ (αὐτόθι § 9) ἐπὶ ὑποσχέσει προικὸς καὶ ἀπὸ ψιλοῦ ῥήματος ἢ συμφωνίας ἐνέχεταί τις.
Μ. Σ. 92 (1865).

---

1. Ἡ τῷ ἀνδρὶ διδομένη διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου περιουσία ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἢ ἑτέρου τινὸς ἐν ὀνόματι αὐτῆς καλεῖται προίξ. Ἡ προὶξ παρ' ἡμῖν συνίσταται πρὸ ἢ μετὰ τὸν γάμον, διὰ πράξεως ἐν ζωῇ ἢ τελευταίας βουλήσεως, καὶ ἀγράφως ἢ ἐγγράφως· συνήθως ὅμως ἐγγράφως διὰ προικοσυμφώνου ἰδιωτικοῦ ἢ συμβολαιογραφικοῦ.

Τὸ ἀξίωμα «προὶξ ἄνευ γάμου δὲν ὑπάρχει» οὐδόλως συνεπάγεται ὅτι ἡ πρὸ τοῦ γάμου γενομένη ὑπόσχεσις προικὸς θεωρεῖται ματαία, τοῦ νόμου ῥητῶς λέγοντος, «ἐπὶ ὑποσχέσει προικὸς καὶ ἀπὸ ψιλοῦ ῥήματος ἢ συμφωνίας ἐνέχεταί τις» καὶ παρακατιόν, «γενικῶς θεσπίζομεν ἵνα εἴ τις τῶν 25 ἐτῶν εἴτε ἄρρην εἴτε θήλεια προῖκα ἐπηγγείλατο ἢ δέδωκεν ὑπὲρ οἱασδήποτε γυναικὸς ἔνθα νόμιμος γάμος ἐστί, παντὶ τρόπῳ ἀναγκάζεται τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν πληρῶσαι,

---

Ὡς προὶξ δύναται νὰ δοθῇ πᾶν ὅ,τι ἐπάγεται αὔξησιν περιουσίας τοῦ ἀνδρός, ἤτοι ἡ κυριότης ἢ ἕτερα δικαιώματα ἐπὶ κινητῶν ἢ ἀκινήτων, ἀντικαταστατῶν ἢ ἀναντικαταστάτων πραγμάτων, ἀπαιτήσεις κατ' αὐτοῦ τοῦ προικοδότου ἢ κατὰ τρίτων, παραίτησις ἐπαχθείσης κληρονομίας ἢ κληροδοσίας, σύνολον περιουσίας ὑφισταμένης ἢ μελλούσης. Κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1893 ἐὰν ὡς προὶξ δίδοται ἀκίνητόν τι, δέον οἱ ἐνδιαφερόμενοι, δι' αἰτήσεως αὐτῶν λεπτομερῶς περιγραφούσης τὸ προικοδοτούμενον κτῆμα, ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τὰς Μητροπόλεις ἢ τὰς Ἐπισκοπάς, μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ προικοσυμφώνου, ὅπως διὰ τακριρίου αὐτῶν γνωστοποιῆται ταῖς ἁρμοδίαις κυβερνητικαῖς ἀρχαῖς (Μεχκεμέδες ἢ Μουατζελὲτ ταποῦ μεεμεροῦ) ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κτῆμα παρεχωρήθη ὡς προὶξ καὶ συνεπείᾳ τούτου ἐνεργῆται ἡ προσήκουσα σημείωσις ἐν τοῖς ἁρμοδίοις κυβερνητικοῖς γραφείοις.

Ὑπόχρεοι πρὸς σύστασιν προικὸς εἶναι ὁ πατὴρ ἢ τούτου μὴ ὄντος ὁ πρὸς πατρὸς ἀνιών, ἐκτὸς ἐάν, παρὰ γνώμην αὐτῶν εὔλογον, συνῆψεν ἡ θυγάτηρ γάμον. Ἡ δὲ μήτηρ κατ' ἐξαίρεσιν ὑποχρεοῦται εἰς σύστασιν προικὸς «ἀπὸ μεγάλης καὶ δεδοκιμασμένης αἰτίας», ἀποκειμένης εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ ἐὰν π. χ. αὕτη ᾖ εὔπορος ὁ δὲ πατὴρ ἄπορος, ἢ «νόμῳ εἰδικῶς εἰρημένης», ὡς αἱρετικὴ μήτηρ ὀφείλει νὰ συστήσῃ προῖκα ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου θυγατρὸς αὐτῆς. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς γυναικὸς καὶ αὐτὴ ἡ γυνὴ ἔχουσιν ἁπλῶς ἠθικὸν καθῆκον πρὸς σύστασιν προικός, οὐχὶ δὲ καὶ ὑποχρέωσιν ἐκ τοῦ νόμου.

εἰ καὶ δι' ἀνάγκην τοῦτο πεποίηκε» (Ἀρμ. Δ. ι', 9 καὶ 19), ἀλλ' ὅτι ὅπως θεωρηθῇ ἔγκυρος ἡ περὶ συστάσεως προικὸς σύμβασις, δέον ἵνα ἐπέλθῃ γάμος, τούτου δὲ ματαιωθέντος ματαιοῦται καὶ ἡ τοῦ προικοδότου ὑπόσχεσις.

Μ. Σ. 20 (1866).

Ἡ ἀθέτησις τῶν ὑποσχέσεων ἢ συμφωνιῶν τοῦ προικοδοτήσαντος ὑπάρχει ὅλως ἀντιβαίνουσα τοῖς ἡμετέροις ἱεροῖς νόμοις, οἵτινες ἀποφαίνονται ἀπαρασάλευτον πᾶσαν ὑπόσχεσιν εἴτε ἔγγραφον εἴτε ἄγραφον προικοδοσίας, γενομένην εἴτε παρὰ γονέων, εἴτε παρ' οἱουδήτινος προσώπου ὡρίμου ἡλικίας. (Ἀρμ. Δ, ι'). Πρ. Ἰ. Σ. 8 Μαρτ. 1871.

Καὶ ἀγράφως συνίσταται προὶξ καὶ ἀπαιτεῖται ἐὰν ὅλως ἀποδείκνυται ὅτι παρεσχέθη. Μ. Σ. 19 (1875).

Προὶξ συνομολογεῖται ἢ χορηγεῖταί τινι παρὰ τῶν γονέων τῆς κόρης ἢ ἐξωτικοῦ μόνον ἐν περιπτώσει συστάσεως γάμου διὰ τὰ βάρη αὐτοῦ. Μ. Σ. 255 (1895).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐναγομένων ὅτι τὸ προσαχθὲν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος προικοσύμφωνον δὲν εἶναι ἔγκυρον ὡς μὴ ὂν συντεταγμένον ἐνώπιον ἐπισήμου ἀρχῆς ἢ τῆς ἐνορίας αὐτῶν καὶ ὡς μὴ φέρον μηδεμίαν ἡμερομηνίαν, δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθόσον γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ ἀγράφως ὑποσχόμενος προῖκα ἐνέχεται εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς κατὰ νόμον (Ἀρμ. Δ.ι',9), πολλῷ δὴ μᾶλλον οἱ ἐναγόμενοι ὀφείλουσιν ἵνα ἐκπληρώσωσι τὰς ὑποχρεώσεις ἃς ἀνέλαβον διὰ τοῦ ῥηθέντος προικοσυμφώνου.

Μ. Σ. 18 (1874).

Δὲν ὑποχρεοῦται ὁ πενθερὸς νὰ δώσῃ τὸ τέταρτον τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, διότι καὶ μὲν ὑποχρεοῦται κατὰ τὸ προικοσύμφωνον ἵνα γράψῃ τοῦτο τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ὅταν τεκνοποιήσῃ αὕτη, σήμερον ὅμως εἰ καὶ ἐτεκνοποίησεν

οὐδὲν ἔχει τέκνον ζῶν, εὑρισκομένη εἰς τὴν πρὸ τῆς τεκνοποιΐας κατάστασιν. Μ. Σ. 88 (1863).

β') Ὑποχρεώσεις τοῦ συστήσαντος προῖκα.[1]

Ἡ περὶ προικοδοτήσεως παρ' οἱουδήποτε γενομένη ὑπόσχεσις καθίσταται ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν προικοδοτοῦντα. Μ. Σ. (1862).

Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἐν ἰσχύϊ δίκαιον ἐπὶ ὑποσχέσει προικὸς καὶ ἀπὸ ψιλοῦ ῥήματος ἢ συμφωνίας ἐνέχεταί τις «καὶ ἀπὸ ψιλῆς ἐπαγγελίας χρεωστεῖ ὁ πατὴρ προῖκα»'Αρμεν.Δ', περὶ δικαίου προικός, μάτην δ' ἡ ἐκκαλοῦσα ἰσχυρίζεται ὅτι τὴν περὶ ἧς ἡ δίκη προῖκα ὑπεσχέθη ὑποχωροῦσα τῇ ἀνάγκῃ τοῦ νόμου λέγοντος, «εἴ τις τῶν 25 ἐτῶν ἄρρην εἴτε θήλεια προῖκα ἐπηγγείλατο ἢ δέδωκεν ὑπὲρ οἱασδήποτε γυναικός, ἔνθα νόμιμος γάμος ἐστί, παντὶ τρόπῳ ἀναγ-

---

1. Ἂν πρὸ ἢ ἅμα τῷ γάμῳ συνέστη ἡ προῖξ ἀπὸ τῆς τελέσεως αὐτοῦ, ἂν μὴ ἄλλως ὥρισται, ὑπάρχει καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνδρὸς ὅπως ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα. Τῆς καταβολῆς δὲ τῆς προικὸς ὑπερτιθεμένης ἐπὶ διετίαν ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, ὀφείλονται μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ὑποσχεθέντος ἄνευ ὀχλήσεως τόκοι 4 0/0 ἢ οἱ καρποί, ἐὰν δὲ μετὰ τὸν γάμον ἐγένετο ἡ τῆς προικὸς ὑπόσχεσις, ἡ διετία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὑποσχέσεως. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς διετίας ἔχει δικαίωμα ὁ ἀνὴρ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα, δικαιούμενος ν' ἀπαιτήσῃ τόκους καὶ καρποὺς καὶ πρὸ τῆς διετίας, ἀφ' ἧς κατέστη ὑπερήμερος ὁ τὴν προῖκα ὑποσχεθείς.

Ὁ ὑποσχεθεὶς εἰς προῖκα ἀκίνητον κτῆμα, καὶ ἀρνούμενος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν μεταγραφὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς προικοδοτουμένης, καταδικάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος, μὴ δυνάμενος ἄλλως ὑποχρεωθῆναι εἰς τοῦτο.

κάζεται τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν πληρῶσαι» αὐτόθι 19. Μ. Σ. 6 (1865).

Οὐχὶ ὀρθῶς ἐπικαλεῖται ἡ ἐναγομένη τὴν διάταξιν τοῦ νόμου, καθ' ὃν «οὐ δύναται ἡ μήτηρ ἄκουσα ὑποχρεωθῆναι ἵνα προικίσῃ τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα», διότι ταύτην ἠδύνατο προτάξαι ἂν ἐκινεῖτο κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ περὶ συστάσεως προικός, ἐνῷ τοὐναντίον πρόκειται περὶ ἀγωγῆς πρὸς καταβολὴν προικὸς συστάσης, τὸ δ' ἐν τῇ σημειώσει τοῦ Μακκέλδεϋ ἀναφερόμενον ἔχει ὑπ' ὄψει γάμον τελεσθέντα ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν γονέων, οὗτινος ὅμως γάμου, οὐ προηγήθη μνηστεία· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου προηγηθείσης μνηστείας, εἰς ἣν ἡ μήτηρ συνῄνεσεν, ὁ ἐπελθὼν γάμος καί τοι παρὰ θέλησιν αὐτῆς γενόμενος θεωρεῖται ἰσχυρός, ὑποχρεῶν τὴν μὴ θελήσασαν μητέρα ἐκτελέσαι τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς κατὰ τὴν μνηστείαν ἀνέλαβε, διότι ἄλλως ἤθελον συμβαίνει ἐν τῇ κοινωνίᾳ γεγονότα λίαν σκανδαλώδη καὶ ἀνήθικα, ἅπαντες οἱ γονεῖς ἤθελον ὑπόσχεσθαι προῖκα τοῖς γαμβροῖς αὐτῶν κατὰ τὴν μνηστείαν, ἀφοῦ δὲ θὰ ἔβλεπον ὅτι ἀνεπτύχθη ἡ πάντοτε μεταξὺ τῶν μνηστευομένων ἀναπτυσσομένη συμπάθεια, ἤθελον ἀρνεῖσθαι τὴν ἑαυτῶν συναίνεσιν πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου καὶ οὕτω ἤθελον ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς παροχῆς τῆς ὑποσχεθείσης προικὸς (Ἀρμ. Δ, ι', 16 καὶ 15). Μ. Σ. 20 (1866).

Ἡ ὑπόσχεσις τῆς προικὸς εἶναι ἀπαιτητέα ἅμα τῇ τελέσει τοῦ γάμου, καὶ κατὰ νόμον εἴ τις προῖκα ἐπαγγειλάμενος ἐπὶ διετίαν ἀνέβαλε ταύτην διδόναι, τοὺς τῶν πραγμάτων καρποὺς καὶ τὸν τόκον τῶν νομισμάτων ἀναγκάζεται καταβαλεῖν, τοῦ ἀνδρὸς ὅμως μὴ ἀναγκαζομένου τὴν διετίαν ἀναμένειν, ἀλλ' ἔχοντος ἐξουσίαν καὶ πρὸ τῆς διετίας ἀπαιτῆσαι τὴν ἐπαγγελθεῖσαν αὐτῷ προῖκα, ὅτε κατα-

βάλλονται καὶ καρποὶ εἴτε τόκοι ὑπερημερίας (Βασιλ. 118 περὶ δικαίου προικὸς 29.1). Μ. Σ. 66 (1867).

Κατὰ τὸν νόμον ἡ ὑποσχεθεῖσα προὶξ φέρει τόκον μετὰ διετίαν ἀπὸ τοῦ γάμου (Ἀρμ. Δ. 10).

Μ. Σ. 5 (1871) καὶ 23 (1872).

Ὁ ἀποβιώσας πατὴρ τοῦ ἐναγομένου ὑποσχεθεὶς ἅπαξ τὴν πρὸς τὸν ἐνάγοντα προικοδοσίαν ἑκατὸν πήχεων γηπέδου ἐν τῇ θέσει Φιστικλί, ὑπόχρεως ἦν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ τοιοῦτον γήπεδον, ὅπως ἀγοράσῃ καὶ ἐπιγράψῃ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ τοὺς ὑποσχεθέντας ἑκατὸν πήχεις ἢ πληρώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, αὐτὸ δὲ τοῦτο ὑποχρεοῦται ἵνα πράξῃ ἤδη καὶ ὁ κληρονομήσας τὴν περιουσίαν ἐκείνου. Μ. Σ. 26 (1874).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐναγόμενος ἤθελεν ἐπιμείνει μέχρι τέλους ἀρνούμενος τὴν ἐγγραφὴν τῶν τίτλων τῆς ἰδιοκτησίας τῶν παραχωρηθέντων διὰ τοῦ προικοσυμφώνου τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ εἰς προῖκα ὀφείλει ἵνα πληρώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Μ. Σ. 10 (1883).

Οἱ ἐναγόμενοι ὑποχρεοῦνται εἰς ἀπότισιν τόκων τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐπαγγελθείσης προικὸς οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου, ἀλλὰ μετὰ διετίαν συνῳδὰ τῷ νόμῳ.

Μ. Σ. 146 (1890).

Ἡ ἀπαίτησις τῆς προικὸς διηνεκής ἐστι, ἀπορριπτέα ἑπομένως τυγχάνει ἡ ἔνστασις παραγραφῆς αὐτῆς.

Μ. Σ. 191 (1892).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις τῶν ἐφεσειόντων, ὅτι δὲν χωρεῖ ἀγωγὴ κατ' αὐτῶν ὡς μὴ ἐπαγγειλαμένων προῖκα, διότι ἀποβιώσαντος τοῦ προικοδότου πατρὸς αὐτῶν, οὗτοί εἰσι κάτοχοι τῶν ἐπιδίκων προικῴων κτημάτων.

Μ. Σ. 242 (1895).

Ἐπειδὴ ὁ ἀποβιώσας πατὴρ τῶν ἐναγομένων ἀνέλαβε διὰ προικοσυμφώνου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεταβιβάσῃ λόγῳ προικὸς εἰς ὄνομα τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἡ ὑποχρέωσις αὕτη μεταβαίνει τοῖς κληρονόμοις καὶ διαδόχοις αὐτοῦ. Μ. Σ. 169 (1891).

Ἡ περὶ τοῦ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας ἔνστασις εἰς ἣν τελευταῖον περιωρίσθη ὁ ἐναγόμενος πατὴρ ἐπίσης ἀπορριπτέα ἐστί, καθόσον ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ὑποσχεθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ προὶξ οὐδόλως ἐστὶ δυσανάλογος πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν περιουσίαν καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ, ἄλλως τε ὁ ἐναγόμενος οὐκ ἦν ἐν καιρῷ τῆς τοῦ προικοσυμφώνου ἐκδόσεως εὐπορώτερος ἢ ὅσον ἐστὶ νῦν, ὅτε μάλιστα ὑπάρχει καὶ κύριος μιᾶς οἰκίας. Μ. Σ. 1 (1871).

γ') **Εἴδη προικός.**[1]

Ἡ προὶξ προσδιορισθεῖσα εἰς χρήματα ἀνάγεται εἰς τὴν

---

1. Ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν πρὸς πατρὸς ἀνιόντων συσταθεῖσα καὶ ἐκ τῆς τούτων περιουσίας ἐκπορευομένη προὶξ προσονομάζεται πατρική, dos profectitia, εἴτε τούτοις ὑπεξουσία εἶναι ἡ προικιζομένη εἴτε καὶ αὐτεξουσία.

Πᾶσα δ' ἄλλη προὶξ μὴ ὑπ' αὐτῶν ἐπιδιδομένη προσονομάζεται ἀπροσπόριστος, dos adventitia. Ἰδιαίτερον εἶδος τῆς ἀπροσποριστου ἀποτελεῖ ἡ ἀναληπτέα προίξ, dos receptitia, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ κατ' ἰδίαν συμφωνίαν ἐπαναστρέφουσα εἰς τὸν δόντα λυθέντος τοῦ γάμου θανάτῳ τῆς γυναικός.

Ἀδιατίμητος καλεῖται ἡ προὶξ τῆς ὁποίας ἡ ἀξία δὲν ὡρίσθη καὶ τὴν ὁποίαν ὀφείλει ὁ σύζυγος ἵνα διατηρῇ ὅπως λυομένου τοῦ γάμου ἀποδώσῃ αὐτὴν ταύτην. Διατετιμημένη δὲ τοὐναντίον καλεῖται ἐκείνη, ἧς ἡ ἀξία ὡρίσθη, καὶ ἥτις θεωρεῖται ὡς πωληθεῖσα πρὸς τὸν σύζυγον, ὀφείλοντα ν' ἀποδώσῃ, ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου, μόνον τὴν ἀξίαν αὐτῆς.

κατηγορίαν τῶν διατετιμημένων προικῶν λόγῳ πωλήσεως καὶ οὐχὶ λόγῳ προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας, ὡς λίαν ἐσφαλμένως διατείνονται οἱ ἐναγόμενοι, διότι οὐδὲν τοιοῦτον ἀναφέρεται ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ. Μ. Σ. 80 (1887).

Ἡ διατετιμημένη προὶξ καὶ ἡ ἀδιατίμητος ἀντικειμένως ἔχουσιν, ὡς ἐκ τῶν ὀνομάτων δῆλόν ἐστιν· καὶ ἡ μὲν διατετιμημένη προὶξ τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύεται ἐὰν ἀποθάνῃ τὰ ζῶα κἂν ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα κατατρίψῃ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν δίδωσιν ὁ ἀνὴρ καὶ ἡνίκα παραλάβῃ τι εἰς προῖκα κατὰ διατίμησιν χρεωστεῖ τὴν τιμήν, κἄν τε ἐβελτίωσεν αὐτὸς κερδαίνει κἄν τε ἐμείωσεν αὐτὸς κινδυνεύει καὶ ὑπόκειται, τῆς δὲ ἀδιατιμήτου προικὸς καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ μείωσις τὴν γυναῖκα ὁρᾷ καὶ λαμβάνει μὲν αὐτὴ τὸν τοκετὸν τῶν δούλων, τοὺς δὲ καρποὺς καὶ τὴν γονὴν τῶν θρεμμάτων ὁ ἀνὴρ λαμβάνει, πρότερον μέντοι πληρῶν τὰ πρωτότοκα καὶ ὑποβάλλων ἀντὶ τῶν τελευτώντων ἐκ τῶν ἐπιγενομένων, εἰς ἀναπλήρωσιν δηλονότι τῶν πρωτοτόκων· οὐκ ἔστιν οὖν τὴν ἀδιατίμητον προῖκα ἰσοδυναμεῖν τῇ διατετιμημένῃ εἰ καὶ τοὐναντίον ἔστιν ὅτε συμβαίνει, καὶ ἡ διατετιμημένη προὶξ ὡς ἀδιατίμητος γίνεται καὶ λογίζεται κατὰ συναρέσκειαν καὶ θέλησιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἀνδρογύνου καὶ τῇ γυναικὶ κινδυνεύει, ἀλλὰ τοῦτο ἐκ συμφωνίας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἀνδρογύνου γίνεται, οὐ μὴν δ' ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε· τὴν δὲ ἀδιατίμητον προῖκα ἰσοδυναμεῖν τῇ διατετιμημένῃ οὐ γέγραπται περὶ τούτου ὅλως ἐν τοῖς νομικοῖς διατάγμασι.

Γρ.Π. Σ. Ἰούνιος 1733 (Κ. Κριτίου σ. 191).

Ὁσάκις τρίτοι, καὶ τοιοῦτοι θεωροῦνται πάντες ἔστω καὶ συγγενεῖς, ἄλλοι παρὰ τὸν πατέρα, συνιστῶσι προῖκα χωρὶς νὰ ὦσιν ὑπόχρεοι εἰς τοῦτο, θεωροῦνται ὡς δωρηταὶ τῆς

γυναικὸς οὐδέποτε δὲ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Μ. Σ. 99 (1865).

Ἡ προὶξ οἰκίας, ἐκτιμηθείσης κατὰ τὸ προικοσύμφωνον εἰς γρ.50 χιλιάδας, ἀνάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν διατετιμημένων λόγῳ πωλήσεως προικῶν, διότι ἐὰν ἡ ἐκτίμησις ἐγίνετο πρὸς ἁπλοῦν τῆς ἀξίας προσδιορισμὸν ἔδει ἵνα γένηται ἰδιαιτέρα πρὸς τοῦτο συνομολογία (Βασιλ. 6.19).
Μ. Σ. 94 (1895).

§ 2.

α') Σχέσεις τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν προῖκα.[1]

Τοῦ νόμου (Ἁρμ. Α, ιγ', 24 καὶ Γ', α', 11) ἀπαγορεύον-

---

1. Διαρκοῦντος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ εἶναι ὁ κύριος τῆς προικός, ἡ δὲ γυνὴ δὲν δύναται οὐδὲ νὰ πωλήσῃ οὐδὲ νὰ διαθέσῃ ἄλλως τὸ εἰς προῖκα δοθὲν πρᾶγμα. Ὡς κύριος τῆς προικὸς ὁ ἀνὴρ διαχειρίζεται καὶ καρποῦται τὰ προικῷα, μηδεμίαν ὀφείλων ἕνεκα τῆς διαχειρίσεως ἐγγύησιν, προστατεύει αὐτὰ διὰ παντὸς νομίμου ἐνδίκου μέσου, ὡς ἀληθὴς κύριος, καὶ ἀπαλλοτριοῖ αὐτὰ καὶ ἄνευ συναινέσεως τῆς συζύγου· ἐξαιρετικῶς μόνον ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν ἀδιατιμήτων προικῴων ἀκινήτων ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, δυναμένη νὰ προσβληθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς μὲν συνεστῶτος τοῦ γάμου ὑπὸ τῆς γυναικὸς δὲ λυθέντος τοῦ γάμου. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκύρως γενομένη οὕτω ἀπαλλοτρίωσις κυροῦται, ἅμα τὸ πωληθὲν ἀκίνητον ἀποβάλῃ τὴν τοῦ προικιμαίου ἰδιότητα, τοῦθ' ὅπερ γίνεται καθ' ἣν περίπτωσιν ἢ ἐναλλάσσεται τὸ προικιμαῖον ἀκίνητον ἢ ἀποκερδαίνει τὴν προῖκα ὁ ἀνήρ, ὡς καὶ ὅταν ἐκ δύο διζευκτικῶς ὀφειλομένων ἀκινήτων καὶ ἀμφοτέρων ἐκποιηθέντων ἠγόρασε τὸ ἓν ὁ ἀνήρ, ὅτε κυροῦται ἡ τοῦ ἑτέρου ἐκποίησις.

Ἡ ἐνναλλαγὴ τῶν προικῴων ἤτοι ἡ ἀντικατάστασις τῶν δοθέντων πραγμάτων δι' ἑτέρων ἢ ἡ μετατροπὴ τῶν ἀδιατιμήτως δοθέντων εἰς διατετιμημένα ἢ τἀνάπαλιν ἐπιτρέπεται μέν, ἀλλ' ὅπως ᾖ ἰσχυρὰ δέον ἵνα συμφέρῃ εἰς τὴν γυναῖκα καὶ γένηται δι' ἀμοιβαίας τῶν συζύγων συναινέσεως.

τος ῥητῶς εἰς τὴν σύζυγον, ὡς ἄτεκνον οὖσαν, ἵνα διαθέσῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, καθόσον ἡ κυριότης τῆς προικὸς συνεστῶτος τοῦ γάμου ἀνήκει τῷ ἀνδρί, περιττὴ βεβαίως ἀποβαίνει ἡ διάταξις ἀποδείξεως περὶ ὑπάρξεως δῆθεν διαθήκης, ἀκύρου ἐκ τῶν προτέρων διὰ τοῦτο θεωρουμένης.

Μ. Σ. 205 (1893).

Κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ὁ μὲν ἀνὴρ οὔτε μόνος οὔτε συναινούσης τῆς γυναικὸς εἴτε ζώσης ἢ ἀποθανούσης δύναται ἐκποιεῖν τὴν προῖκα, ἀλλ' ὀφείλει παραπέμπειν πρὸς τοὺς κληρονόμους ἐκείνης· ἡ δὲ γυνὴ μόνη μὲν οὐ δύναται τοῦτο ποιεῖν, γνώμῃ δὲ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔτι ζῶντος ἢ μετὰ θάνατον ἐκείνου, οὐδαμοῦ τῶν νόμων ἀπηγόρευται ἐξοικονομεῖν τὴν ἑαυτῆς προῖκα κατὰ τὴν ἑαυτῆς βούλησιν, ὡς φαίνεται παρὰ τῷ ἱερῷ Ἀρμενοπούλῳ Δ', θ', ἐκεῖ γὰρ ἀπαγορεύει τῇ γυναικὶ μὴ δύνασθαι μόνην ποιεῖσθαι τὴν ἐκποίησιν τῆς προικός, οὐ κωλύει δ' αὐτὴν τοῦτο ποιεῖν μετὰ γνώμην τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ζῶντος ἢ μετὰ θάνατον ἐκείνου, τοσοῦτον γὰρ μόνον φησί, «πᾶσα γυνὴ ἐν τοῖς ἐξωπροίκοις καὶ τοῖς λεγάτοις χωρὶς τῆς προικὸς δύναται καὶ συναλλάττεσθαι καὶ χαρίζειν καὶ δωρεῖσθαι καὶ ἔρρωται πάντα», ὑπεξεῖλεν οὖν ἐνταῦθα ὁ ἱερὸς νόμος μὴ δύνασθαι τὴν γυναῖκα ἐκποιεῖν ἄνευ γνώμης τοῦ ἀνδρός, οὐκ ἀπηγόρευσε μέντοι τοῦτο πράττειν οὐδὲ μετὰ γνώμης τοῦ ἀνδρὸς οὐδὲ μετὰ θάνατον ἐκείνου.

Γρ. Π. Σ. Αὔγουστος 1786.

Κατὰ τὸν νόμον τότε μόνον ἐπιτρέπεται ἡ ἀνταλλαγὴ τῆς προικὸς ὅταν αὕτη συμφέρῃ εἰς τὴν γυναῖκα.

Μ. Σ. 98 (1865).

Ὁ νόμος κηρύσσει ἀναπαλλοτρίωτα τὰ ἀκίνητα προικῷα, συναινούσης δὲ καὶ τῆς γυναικός, ἐὰν πωληθῇ τοιοῦτον

προικῷον, πάλιν δύναται ἵνα διεκδικηθῇ παρ'αὐτῆς ('Αρμ. 4. 10. 35). Μ. Σ. 4 (1872).

Κατὰ νόμους ὁ σύζυγος λαμβάνων τὴν προῖκα δὲν γίνεται κύριος αὐτῆς, ἀλλὰ μόνον ἐπικαρπωτής, οἱ δὲ τόκοι τῆς προικὸς χρησιμεύουσι διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου. Μ. Σ. 13 (1872).

Ἡ ἀπαίτησις ἐγγυητοῦ δοθησομένου ὑπὸ τῶν συζύγων πρὸς τὸν ἐναγόμενον καὶ προικοδότην πατέρα, περὶ τῆς μὴ πωλήσεως τῶν ἐπ' ὀνόματι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἐπιγραφησομένων ὑπ' αὐτοῦ πέντε ἄσπρων, ἀντίκειται εἰς ῥητὸν ἄρθρον νόμου, ἔχον ὡς ἑξῆς: «ὁ ἀνὴρ παραλαμβάνων τὴν προῖκα ἐγγύας οὐκ ἀπαιτεῖται, ἐγγυητὴς γὰρ οὐ δίδοται τῇ γυναικείᾳ προικί, εἰ μὴ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν μνηστείαν τοῦτο συνεφωνήθη. ('Αρμ. 4.10.8). Μ. Σ. 4 (1872).

Ἄκυρον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ ἐνάγοντος δοθὲν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῆς ἐξοφλητήριον τῆς προικὸς αὐτῆς, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αὕτη δὲν ἠδύνατο ἵνα δώσῃ τοιαύτην ἐξόφλησιν ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ συγκαταθέσεως τοῦ συζύγου αὐτῆς. Μ. Σ. 26 (1874).

Ὁ πτωχεύσας δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ συναλλαγάς, ἢ ἄλλας οἱασδήποτε πράξεις σχετιζομένας πρὸς τὴν πτώχευσιν αὐτοῦ, δὲν στερεῖται ὅμως καὶ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἅτινα χορηγοῦσιν αὐτῷ τὸ δικαίωμα ἵνα κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ διεκδικήσεως προικός, ὡς ὢν κατὰ νόμον διαχειριστὴς αὐτῆς συνεστῶτος τοῦ γάμου, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ἡ προίξ ἐστι προνομιοῦχος. Μ. Σ. 18 (1874).

Ἡ ἐν λόγῳ οἰκία ἀγορασθεῖσα κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἐναγομένου ἀπὸ χρημάτων τῆς προικὸς τῆς συζύγου αὐτοῦ ἀνήκει εἰς αὐτήν, μόνη δ' ἡ ἐπικαρπία αὐτῆς ἀνήκει κα-

τὰ νόμον εἰς τὸν ἐναγόμενον σύζυγον συνεστῶτος τοῦ γάμου, διὰ τὰ βάρη αὐτοῦ (Ἀρμ. Δ. 10). Μ. Σ. 24 (1875).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου μόνῳ τῷ ἀνδρὶ κατὰ νόμον ἐπιτρέπεται ἵνα ἀπαιτήσῃ τὴν προῖκα κατὰ παντὸς ἐπαγγειλαμένου αὐτὴν (Ἀρμεν. Δ,ι',7), οὐδὲν δὲ δικαίωμα ἔχουσιν οἱ ἐνάγοντες ἀδελφοὶ τῆς Α ὅπως κινήσωσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πατρὸς τοῦ συζύγου αὐτῆς περὶ ἐκτελέσεως ὑποσχεθείσης πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τοῦτον προικός, καίτοι ὑφισταμένης συμβάσεως μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ γαμβροῦ αὐτῶν, περὶ προικοδοτήσεως ἐκείνων μὲν τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν, τούτου δὲ τοῦ υἱοῦ καὶ συζύγου τῆς Α.
Μ. Σ. 74 (1886).

Ἡ πρώτη σκέψις τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου Ἰωαννίνων δίδωσι χώραν εἰς ἀναίρεσιν, καθόσον ἐν ᾧ ἡ περὶ προικὸς ἀγωγὴ τοῦ γαμβροῦ κατὰ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν συζυγικὴν διένεξιν περὶ διαζεύξεως, ἑπομένως ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου διεξαγωγὴ ταύτης οὐδόλως ἔδει νὰ σταματήσῃ τὴν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Δημογεροντίας ἀγωγὴν πρὸς καταβολὴν τῆς προικός, διότι συνεστῶτος τοῦ γάμου ἡ προὶξ δέον ν' ἀνήκῃ εἰς τὸν σύζυγον, ὅστις ἔχει τὴν κατὰ νόμον διαχείρισιν καὶ νομήν, τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη τὰ ἐναντία· ἀναιρετέας ἑπομένως οὔσης τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἡ περὶ προικὸς ἀγωγὴ δέον νὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τοῦ προικοδότου πατρὸς τῆς συζύγου ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπὶ τῆς διενέξεως μεταξὺ τῶν συζύγων δίκης. Ι. Σ. 65 (1887).

Ἡ γυνὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν προικῴαν περιουσίαν αὐτῆς οὔτε διὰ πράξεως μεταξὺ ζώντων οὔτε δι' αἰτίαν θανάτου. Τὸ δὲ περὶ προικὸς ζήτη-

μα εἶναι δημοσίας τάξεως καὶ ὡς τοιοῦτο δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων ἀλλὰ καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου. Μ. Σ. 100 (1887).

Συνεστῶτος τοῦ γάμου οἱ καρποὶ τῆς προικὸς ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἄνδρα. Μ. Σ. 114 (1888).

Ἡ διαθέτις οὐδόλως ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὴν προικώαν αὐτῆς περιουσίαν, διότι οὐδόλως ἐπιτρέπεται ταῖς ἐγγάμοις γυναιξὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ τέκνων ὑπόντων ὅπως διαθέτωσι κατ' ἰδίαν βούλησιν τὰς προικώας αὐτῶν περιουσίας, αἵτινες οὖσαι προωρισμέναι διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου ἀνήκουσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν. Μ. Σ. 140 (1889).

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐναντίον τοῦ νόμου προέβη εἰς ἐξέτασιν θέματος ἀσχέτου ὅλως πρὸς τὴν περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν καὶ ἀπεφήνατο τὴν ὑπὸ τοῦ πρώην ἐνάγοντος ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς ἐν συνεστῶτι τῷ γάμῳ, ἐνῷ ἡ ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς εἶναι ἀντικείμενον πηγάζον ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου, ἡ δὲ τοιαύτη ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως ὅλως παρανόμως γενομένη δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ι. Σ. 93 (1890).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ ἀνὴρ ὑπάρχει κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς καὶ εἰς τοῦτον ἀνήκει ἡ ἀπαίτησις αὐτῆς, ἀπορριπτέα ἄρα ἐστὶ διὰ τοῦτο ἡ προκειμένη ἀγωγή, ἣν ἡ σύζυγος κινεῖ κατὰ τῶν ἐπαγγειλαμένων τὴν προῖκα.

Πρ. Μ. Σ. 4 Δβρίου 1891.

Ὁ ἀνὴρ ὡς κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς δικαιοῦται νὰ ἐνασκῇ τὰς προικῴας ἀπαιτήσεις σσνῳδὰ τῇ σχετικῇ διατάξει τοῦ Ἀρμενοπούλου (Δ. ι', 7).

Πρ. Μ. Σ. 15 Μαΐου 1891.

Ὁ ἀνὴρ ὡς κύριος καὶ διαχειριστὴς τῆς προικὸς δικαιοῦ-

ται ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ἐνασκῇ τὴν προικώαν ἀπαίτησιν. Μ. Σ. 169 (1891).

Τὰ προικιμαῖα δέον ἵνα κατὰ νόμον μένωσιν εἰς χεῖρας τοῦ ἀνδρός, εἰς ὃν ἀνήκουσι καὶ οἱ καρποὶ αὐτῶν συνεστῶτος τοῦ γάμου. Μ. Σ. 175 (1892).

Ἡ γυνὴ δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ ἢ δωρήσῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, καθόσον ὑφισταμένου μὲν τοῦ γάμου κύριος τῆς προικὸς εἶναι ὁ ἀνήρ, ὡς φέρων τὰ βάρη αὐτοῦ, θανούσης δὲ τῆς γυναικὸς ἄπαιδος, ἡ προὶξ ἐπανέρχεται εἰς τὸν προικοδοτήσαντα πατέρα, τὸν καὶ μόνον λαμβάνοντα τὴν παρ' αὐτοῦ δοθεῖσαν προῖκα ('Αρμ. Δ. ι', 48). Μ. Σ. 220 (1894).

Ὀρθὸς ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ πρώην ἐνάγοντος νῦν δ' ἀνακοπτομένου ὅτι ὁ ἀνὴρ καὶ οὐχὶ ἡ γυνὴ ἀπαιτεῖ τὴν προῖκα παρὰ παντὸς ὑποσχεθέντος αὐτήν, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ὡς φέρων τὰ βάρη αὐτοῦ. Μ. Σ. 283 (1896).

β'. Ἀπόδοσις τῆς προικὸς εἰς τὴν γυναῖκα καὶ ἐξασφάλισις αὐτῆς.[1]

Εἶναι μὲν ἀληθὴς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀνακόπτοντος ὅτι ὁ ἀνὴρ καθὸ κύριος τῆς προικὸς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ δίδῃ

---

1. Συνεστῶτος τοῦ γάμου ὁ ἀνὴρ κατὰ κανόνα κρατεῖ τὴν προῖκα ὡς κύριος αὐτῆς, μὴ δίδων αὐτὴν τῇ γυναικί, διότι ἄλλως θεωρεῖται δωρούμενος αὐτῇ ταύτην, ὅπερ ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον εἶναι.

Κατ' ἐξαίρεσιν ὅμως δύναται ἐγκύρως νὰ δώσῃ ὁ ἀνὴρ τὴν προῖκα εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὰς ἑξῆς αἰτίας:

α', ὅπως αὕτη πληρώσῃ ἴδια αὐτῆς χρέη, κἂν ἔτι ἑτέραν κέκτηται περιουσίαν·

β', ὅπως ἀγοράσῃ ἀκίνητον ἐπωφελές·

γ', ὅπως περιθάλψῃ πενομένους συγγενεῖς, ἤτοι τέκνα ἐξ ἄλλου

λόγον τῆς διαχειρίσεώς του, ἀλλ' ὅμως ὅταν ἐλαττωθῇ ἡ περιουσία αὐτοῦ, ὁ νόμος δίδωσι τῇ γυναικὶ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς προικός της ('Αρμ.Δ.10.32 καὶ 34),οὐδόλως δ'ἐστὶν ὀρθόν, ὡς διατείνεται ὁ ἀνακόπτων, ὅτι τοῦτο ἐπιτρέπεται μόνον ὁσάκις ἡ ἐλάττωσις τῆς προικὸς προῆλθεν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ συζύγου καὶ ἀφοῦ τὸ δικαστήριον κηρύξῃ τὸν σύζυγον ἄσωτον, διότι ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖ τοιαύτην διάκρισιν, ἄλλως δὲ ἡ διάταξις αὕτη δὲν θεωρεῖται ποινὴ ἐπιβαλλομένη κατὰ τοῦ συζύγου τοῦ

ἀνδρὸς αὐτῆς, ἀνιόντας καὶ ἀδελφοὺς ἢ ἀπολυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας·

δ', ὅπως ἑαυτὴν καὶ τοὺς δούλους διαθρέψῃ.

Ἀλλὰ καὶ μὴ συναινοῦντος τοῦ ἀνδρὸς δικαιοῦται ἡ γυνὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἑαυτῆς προῖκα, μὴ δυναμένη ὅμως νὰ ἐκποιήσῃ τ' ἀποτελοῦντα αὐτὴν πράγματα,

α', ἐπὶ ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, «ἐὰν ἄπορον ὁρᾷ τὸν ἄνδρα», τουτέστιν «ἀφοῦ ἄρξεται μὴ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ποσὸν τῆς προικὸς ἡ οὐσία τοῦ ἀνδρός», Βασ. (ΚΗ.8) 21.

β', ἐὰν ὁ ἀνὴρ κακῶς διοικεῖ τὰ προικῷα, Νεαρ. 97 κεφ. 6.

Περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν προῖκα καὶ τὴν ἐξώπροικον αὐτῶν περιουσίαν ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως τοῦ ἀνδρός, ἰσχύουσι κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικὸν νόμον ἄρθρ. 263—270 τὰ ἑπόμενα.

Πάντα τὰ κινητὰ λογίζονται περιουσία τοῦ ἀνδρὸς καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς πιστωτάς, ἐκτὸς ἐὰν ἀποδειχθῇ δι' ἀπογραφῆς ἢ ἄλλου ἀξιοπίστου ἐγγράφου ἡ ἐπ' αὐτῶν κυριότης τῆς γυναικὸς ὅτε καὶ παραλαμβάνονται ὑπ' αὐτῆς.

Ἐκ δὲ τῶν ἀκινήτων ἡ γυνὴ ἀναλαμβάνει α', τὰ κατὰ τὴν σύναψιν τοῦ γάμου ἀνήκοντα αὐτῇ β', τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἐκ δωρεᾶς ἢ κληρονομίας αὐτῇ περιελθόντα γ', τὰ κατ' ἀνταλλαγὴν ἰδίων αὐτῆς κτημάτων ἢ δι' ἰδίων αὐτῆς χρημάτων κτηθέντα. Ἀναλαμβάνουσα ὅμως ταῦτα ἀναδέχεται καὶ τὰ βαρύνοντα ταῦτα χρέη καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ὑποθήκας.

σπαταλῶντος τὴν περιουσίαν του, ἀλλὰ πρόκειται πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν τῆς γυναικὸς δικαιωμάτων.

Μ. Σ. 13 (1873).

Τὰ λόγῳ προικὸς ἢ τραχώματος διδόμενα πράγματα κινητὰ ἢ ἀκίνητά εἰσι περιουσία τῆς γυναικὸς ἀναπαλλοτρίωτος καὶ ἐξαιροῦνται ἀπὸ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, ἐν περιπτώσει χρεωκοπίας αὐτοῦ καὶ ἐν ἑτέρᾳ ὁμοίᾳ περιστάσει, ἐπιστρέφονται δὲ τῇ γυναικὶ ἐν περιπτώσει διαζεύξεως ἢ ἀποβιώσεως τοῦ ἀνδρὸς ἀτέκνου.

Πρ. Ἰ. Σ. 9 Ἰανουαρ. 1875.

Ἡ γυνὴ καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου κινεῖ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς περὶ τῆς προικὸς καὶ δύναται διακρατῆσαι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ὡς ἀπὸ ὑποθήκης (Ἁρμεν. Δ, ί', 32 καὶ 34). Μ. Σ. 8 (1881).

Ἐὰν ἡ περιουσία τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τοσοῦτον ἐλαττοῦται ὥστε κινδυνεύει ἡ προίξ, πρὸς διάσωσιν αὐτῆς ἔχει ἡ γυνὴ συνεστῶτος τοῦ γάμου δικαίωμα ἀπαιτήσεως ὑποχρεουμένη ν' ἀσφαλίσῃ ταύτην ἁρμοδίως πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκογενείας αὐτῆς. Μ. Σ. 6 (1882).

Ἡ γυνὴ δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος ὅπως κινήσῃ ἀγωγὴν ἐπὶ ἀποδόσει προικὸς ὑποσχεθείσης αὐτῇ τε καὶ τῷ συζύγῳ αὐτῆς. Πρ. Μ. Σ. 4 Μαρτίου 1887.

Ἡ διάταξις τοῦ νόμου περὶ ἀνταπαιτήσεως καταβληθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς δαπανῶν περὶ τὴν προῖκα καὶ ἐπιστροφῆς τῶν πραγμάτων τοῦ ἀνδρὸς ἰσχύουσιν οὐ μόνον καθ' ἣν περίπτωσιν λυθῇ ὁ γάμος διὰ διαζυγίου ἢ διὰ θανάτου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς λόγῳ ἐλαττώσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρός, καὶ διότι οὐδεμία τοιαύτη ἀπαγορευτικὴ τοῦ νόμου διάταξις ἀπαντᾶ καὶ διότι ἡ γυνὴ δικαιουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ἐκ-

ποιῇ τὰ κινητὰ δι' ἔνδειαν τοῦ ἀνδρὸς δύναται νὰ δαπανήσῃ ἅπαντα τὰ χρήματα τῆς προικός, ὅπερ ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον διὰ τὸν ἄνδρα, στερούμενον οὕτω τῶν δικαίων αὐτοῦ ἐὰν ἐπέλθῃ διάλυσις τοῦ γάμου θανάτῳ ἢ διαζυγίῳ.

Μ. Σ. 97 (1887).

Κατὰ τὴν τοῦ γάμου διάρκειαν ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστροφὴ τῆς προικὸς πρὸς τὴν γυναῖκα θεωρεῖται ἄνομος, ἐκτὸς μόνον τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων εἰδικῶν περιπτώσεων. Μ. Σ. 80 (1887).

Ὁ ἐναγόμενος ὡς μὴ συζῶν μετὰ τῆς ἐναγομένης συζύγου αὐτοῦ, οὗ ἕνεκα, καθ' ἃ αὐτη ἰσχυρίζεται ὀρθῶς, ἐξέλιπε καὶ ὁ λόγος ὅπως κατέχῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, ὀφείλει ἵνα ἐπιστρέψῃ αὐτὴν ἢ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐξασφαλίσῃ αὐτὴν διὰ τῆς καταθέσεως εἰς τράπεζάν τινα, τοὺς δὲ τόκους λαμβάνῃ αὐτη. Μ. Σ. 107 (1888).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ γυνὴ βλέπει ἐλαττουμένην τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δύναται κατὰ νόμον (Ἀρμεν. Δ, ι', 34) ἵνα ἀπαιτήσῃ συνεστῶτος τοῦ γάμου τὴν προῖκα αὐτῆς ἢ ζητήσῃ ἀσφαλιστικὰ περὶ αὐτῆς μέτρα. Μ. Σ. 128 (1889).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐφεσίβλητος ἤθελεν ἀρνηθῇ ἵνα παραλάβῃ τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον ὀφείλει ἐπίσης ἵνα παραδώσῃ πρὸς αὐτὴν τὰ ἴδια αὐτῆς πράγματα ἤτοι ἐνδύματα καὶ κοσμήματα, καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τῆς ἐφεσειούσης ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς αὐτῆς, τοῦτο εἶναι ἔργον ἰδιαιτέρας δίκης, ἥτις δέον ἵνα διεξαχθῇ πρωτοδίκως ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Μητρ. Δικαστηρίου.

Ἰ. Σ. 90 (1889).

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου ἐπιτρέπεται ἐν Μιτυλήνῃ ταῖς ἐγγάμοις γυναιξὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου

καὶ τέκνων ὑπόντων, κατ' ἔθιμον λειτουργοῦν πολυχρονίως καὶ ἀδιακόπως, ὅπως διαθέτωσι τὰς προικῴας αὐτῶν περιουσίας. Μ. Σ. 100 (1887) 148 (1890).

Ἡ προὶξ συνεστῶτος τοῦ γάμου, ὡς χρησιμεύουσα διὰ τὰ βάρη αὐτοῦ, δὲν ἐπιστρέφεται εἰ μὴ ἐν ὡρισμέναις ὑπὸ τοῦ νόμου περιπτώσεσι, τοιαύτη δὲ δὲν εἶναι ἡ ἀπορία ἢ ὁ ἐπιλήψιμος βίος τοῦ ἀνδρός, ὑποχρεουμένου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν μόνον αὐτῆς.

Μ. Σ. 167 (1891).

§ 3.

α') Διαζυγίῳ ἢ θανάτῳ τοῦ ἀνδρός.

Ὁ ἀνὴρ γενόμενος ὑπαίτιος τῆς διαζεύξεως οὐχὶ μόνον ὑποχρεοῦται ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικός, ἀλλ' ὑποβάλλεται συνάμα καὶ εἰς διαφόρους χρηματικὰς ποινὰς ὑπὲρ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν κοινῶν αὐτῶν τέκνων, ἐὰν ὑπάρχωσιν. Μ. Σ. 16 (1865).

Ὁ ἀνὴρ καίτοι δικαιούμενος ἀπαιτῆσαι τὸ τράχωμα συνεστῶτος τοῦ γάμου, στερεῖται πλέον τοῦ δικαιώματος τούτου, ἐπελθούσης τῆς διαζεύξεως, δικαιούμενος ὅμως ἀπαιτῆσαι τοὺς τόκους καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὑπερημερίας μέχρι τῆς λύσεως τοῦ γάμου.

Μ. Σ. 66 (1867).

Κατ' ἔθιμον ὑπάρχον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεσημβρίας οἱ προικοδόται ἐν περιπτώσει θανάτου ἑνὸς τῶν συζύγων ἀκλήρου, λαμβάνουσι μὲν τὰ τῷ ἀποθανόντι προικοδοτηθέντα ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ τῷ ἐπιζῶντι συζύγῳ.

Πρ. Ἰ. Σ. 7 Ἰουνίου 1872.

Οἱ γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος συζύγου ὀφείλουσιν ἵνα ἐπιστρέψωσιν ἀνελλιπῶς τὰ χρήματα καὶ ἐνδύματα καὶ τὰ ἔπιπλα τῆς προικὸς τῆς χήρας γυναικὸς τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ αὐτῶν, χωρὶς ν' ἀπαιτῶσι τὸ ὡρολόγιον καὶ δακτυλίδιον, ἅτινα, ὡς προγαμιαῖα δωρεά, εἰσὶ κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον ἀφιλονείκητα κτήματα αὐτῆς, ἐὰν φυλάξῃ τὸν πένθιμον χρόνον τῆς χηρείας αὐτῆς· οὐδαμῶς δ' ὑποχρεοῦνται ἵνα δώσωσιν εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ οὐδέν, ὡς μὴ ἔχουσαν οὐδὲν ἐπ' αὐτῆς κληρονομικὸν δικαίωμα.

Πρ. Ἰ. Σ. 1 Μαρτίου 1872.

Λυθέντος τοῦ γάμου ἀναιτίως τῆς γυναικὸς ἡ προὶξ ἐπιστρέφεται ταύτῃ. Μ. Σ. 13 (1872).

Ἡ προὶξ πάντοτε μετὰ θάνατον οἱουδήποτε τῶν συζύγων ἐπανέρχεται, σῶα ἀποδιδομένη, τοῖς ὁπωσδήποτε δικαιούχοις, χωρὶς νὰ συμψηφίζηται ποσῶς μετὰ τῆς λοιπῆς τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου περιουσίας.

Πρ. Ἰ. Σ. 14 8βρίου 1872.

Ἡ τοῦ γάμου διάλυσις συνεπάγεται ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὴν ὑπὸ τοῦ συζύγου ἀπόδοσιν τῆς προικός, ἀλλ' αἱ περὶ τούτου διατάξεις ἀφορῶσιν εἰς τὴν περίστασιν καθ' ἣν ὁ γάμος διαλυθῇ κατὰ πρόφασιν ἄμεμπτον, bona gratia, δὲν ἐφαρμόζεται δὲ καὶ ἐπὶ τῆς διαλύσεως τοῦ γάμου ἐξ ἀμοιβαίας συναινέσεως ἢ ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικός.

Μ. Σ. 27 (1875).

Ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου κοινῇ τῶν συζύγων συναινέσει, συνεπείᾳ γεγονότων τινῶν ἐπελθόντων μεταξὺ αὐτῶν, δι' ἃ ἡ συμβίωσις αὐτῶν κατέστη ἀδύνατος, ἡ προὶξ κατὰ νόμον προσκυροῦται τοῖς παισί, Νεαρὰ 134 κεφ. 11.

Μ. Σ. 27 (1875).

Ἡ πρότασις τῆς ἐναγούσης, ἀφορῶσα τὴν ὑπὸ τοῦ ἀντι-

δίκου τέως συζύγου αὐτῆς ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς αὐτῆς, ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον, διότι μεταβάσης ταύτης εἰς τὴν κυριότητα τῶν τέκνων, εἰς μόνον τὸν πατέρα ἀνήκει ἡ διαχείρισις καὶ ἐπικαρπία αὐτῆς, οὐδενὶ δ' ἐπιτέτραπται παρεμβαίνειν εἰς τὴν διαχείρισιν ταύτην, ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ λόγους πρὸς τοῦτο νομίμους. Μ. Σ. 27 (1875).

Ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου ἄνευ ὑπαιτιότητος τῆς γυναικός, ὁ ἀνὴρ ὑποχρεοῦται εἰς ἐπιστροφὴν τῆς προικός, ἀπορριπτέος δ' ἐστὶν ὁ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου, διότι ἡ διάταξις ἣν ἐπικαλεῖται (Ἀρμεν. Δ'. ιε', ιδ') οὐδόλως ἐφαρμόζεται ἐνταῦθα, καθὸ ἀφορῶσα ἁπλῶς εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ γυνή, διαζευγνυομένη εὐλόγως ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, δικαιοῦται ἵνα λάβῃ τὴν προῖκα αὐτῆς, πρ ηγεῖται δ' ἡ ιγ' διάταξις, καθ' ἣν ὁρίζονται ῥητῶς αἱ αἰτίαι δι' ἃς ἡ γυνὴ στερεῖται τῆς προικὸς καὶ ἐξ ὧν οὐδεμία ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν, ἐν ᾗ ὑπαίτιος κυρίως τῆς τοῦ γάμου λύσεώς ἐστιν ὁ ἐναγόμενος ἕνεκα τῆς ἐπὶ τ σαῦτα ἔτη ἐγκαταλείψεως τῆς συζύγου αὐτοῦ. Μ Σ. 17 (1878).

Λυθέντος τοῦ γάμου διαζυγίῳ ἄνευ ὑπαιτιότητος θατέρου τῶν συζύγων ἡ δοθεῖσα τῷ ἀνδρὶ προὶξ ἐπιστρέφεται τῇ γυναικί. Μ. Σ. 62 (1886).

Ὁ ἐναγόμενος συνάψας μετὰ τῆς ἐναγούσης δι' ἀπάτης παράνομον γάμον, κηρυχθέντα ἄκυρον ὑπὸ τῆς νομίμου ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὀφείλει ἵνα ἐπιστρέψῃ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ προῖκα καὶ πᾶν ὅ,τι ἔλαβε παρὰ τῆς ἐναγούσης συζυγικῷ τίτλῳ. Μ. Σ. 92 (1887).

β') Θανάτῳ τῆς γυναικός.

Ὅταν ἡ γυνὴ ἀποθάνῃ καὶ καταλείψῃ παιδίον τηνικαῦ-

τα τὰ χάριν προικὸς δοθέντα μετρητὰ καὶ ἡ λοιπὴ καθόλου προὶξ καὶ περιουσία τῆς μητρὸς τοῦ παιδίου καὶ αἱ πρὸ γάμου δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα, εἴτε πράγματα εἴτε ἄσπρα, ταῦτα πάντα κληρονομία γίγνονται τοῦ καταλειφθέντος παιδίου, πλὴν ἐὰν φυλάξῃ χηρείαν παντελῆ εἰς τὸ ἑξῆς ὁ ἀνὴρ καὶ μηκέτι εἰς ἄλλον ἀποβλέψῃ γάμον, ὅτε λαμβάνει αὐτὸς τὸ τέταρτον τοῦ μέρους ἀφ' ὅλης τῆς προικὸς καὶ περιουσίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ὑπάρχουσι τοῦ παιδίου κληρονομία· εἰ δὲ θελήσει λαβεῖν καὶ ἄλλην αὖθις γυναῖκα, ὁ ἀνὴρ μηδόλως μετέχει τότε τῶν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπαρχόντων, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰσὶ τοῦ παιδός, ὅπερ παιδίον αὐτὸς ὁ πατὴρ ὀφείλει παρακατέχειν καὶ ζωοτροφεῖν οἰκείοις ἐξόδοις καὶ ἀναλώμασι, διαφυλάττων καὶ σώζων ἀπαραμείωτα τὰ τῆς μητρὸς τοῦ αὐτοῦ παιδίου ὑπάρχοντα, ἕως οὗ ἔλθῃ εἰς τελείαν ἡλικίαν τὸ παιδίον καὶ παραλάβῃ αὐτά· ἐὰν δ' ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου λαβὼν ἑτέραν γυναῖκα ὕποπτός ἐστιν ὡς καταναλώσει καὶ μέλλει διαφθεῖραι τὰ μητρικὰ ὑπάρχοντα τοῦ παιδίου καὶ ὡς οὐκ ἐπιμελήσεται τούτου καλῶς καὶ ὡς δεῖ, τότε παραλαμβάνουσιν αὐτὸ τὸ παιδίον μετὰ τῶν μητρικῶν αὐτοῦ ὑπαρχόντων οἱ γονεῖς τῆς ἀποθανούσης γυναικός, ζωοτροφοῦντες καὶ αὐτοὶ τοῦτο ἐξ ἰδίων, τὰ δὲ μητρικὰ αὐτοῦ ὑπάρχοντα φυλάττοντες σῶα καὶ ἀπαραμείωτα ἕως τελείας αὐξήσεως τοῦ παιδίου, ἐὰν δὲ καὶ αὐτοὶ ὕποπτοι εὑρεθῶσι δέον παραδοθῆναι τὰ μητρικὰ ὑπάρχοντα τοῦ παιδίου τινὶ τῶν συγγενῶν ἢ καὶ ἄλλῳ πιστῷ καὶ ἀνυπόπτῳ προσώπῳ εἰς συντήρησιν αὐτῶν καὶ φύλαξιν ἀσφαλῆ. Ἐὰν δὲ τὸ παιδίον αὐτὸ συμβῇ ἀποθανεῖν ἀνήλικον, τὴν προῖκα καὶ περιουσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δέον διανεμηθῆναι εἰς τρία μέρη καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δοθῆ-

ναι εἰς τὴν κηδείαν καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δ' ἕτερον μέρος λαβεῖν τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, τὸ δ' ἄλλο λαβεῖν τοὺς γονεῖς τῆς ἀποθανούσης γυναικὸς τῆς καὶ μητρὸς τοῦ παιδίου· καὶ τὰ θεώρητρα, τὰ μὲν ἡμίση ὑπάρχουσι τοῦ ἀνδρός, τὰ δὲ λοιπὰ ἡμίση τῆς γυναικὸς καὶ συναριθμοῦνται καὶ ταῦτα, τὰ τῆς γυναικὸς δηλαδὴ θεώρητρα τῇ λοιπῇ περιουσίᾳ αὐτῆς, τὸ δὲ στεφανιάτικον ὑπάρχει τῆς γυναικός.

Γρ. Π. Σ. 1733 (Κωδ. Κριτίου 191).

Ἐπειδὴ ὑπάρχει κληρονόμος τῆς ἀποβιωσάσης θυγατρὸς τοῦ αἰτοῦντος τὴν προῖκα αὐτῆς, τὸ γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς παιδίον ἄρρεν, οὗπερ κηδεμών ἐστιν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἡ Ἱ. Σύνοδος διέταξε τὸν αἰτοῦντα ὅπως ἀποδῷ τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ πᾶσαν τὴν παρ' αὐτῷ περιουσίαν τῆς ἀποθανούσης θυγατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὸν ἔγγονον αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 220 (1860).

Τοῦ τεχθέντος παιδὸς προαποβιώσαντος τῆς μητρὸς αὐτοῦ μετὰ τὴν διὰ τοῦ θανάτου ταύτης λύσιν τοῦ γάμου, ἡ προὶξ κατὰ τὸν νόμον ἀποδίδοται τοῖς κληρονόμοις αὐτῆς.

Μ. Σ. 53 (1867).

Τῆς ἐγγάμου θυγατρὸς ἀποθανούσης ἀτέκνου ἀποδίδοται τῷ πατρὶ ἡ παρ' αὐτοῦ δοθεῖσα προὶξ ('Αρμ. 4. 10.48), ἡ δὲ προγαμιαία δωρεὰ ἀνήκει εἰς τὴν ἀποθανοῦσαν ('Αρμ. αὐτόθι 14) καὶ κατὰ λόγον κληρονομίας εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς. Μ. Σ. 11 (1871)·

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου πενθεροῦ ὅτι ὀφείλει ἵνα ἀποδώσῃ τὴν ὑποσχεθεῖσαν προῖκα τῆς ἀποβιωσάσης θυγατρὸς αὐτοῦ τῷ ἐγγόνῳ αὐτοῦ καὶ οὐχὶ ἀπ' εὐθείας τῷ ἐνάγοντι πατρὶ τούτου, ἐστὶν ἀπορριπτέα καθόσον μὴ ὄντος ἐν ἡλικίᾳ τοῦ εἰρημένου ἐγγόνου αὐτοῦ, ὁ πατὴρ αὐτοῦ,

ὡς φυσικὸς κηδεμών, δικαιοῦται ἵνα διεκδικήσῃ καὶ λάβῃ ὑπὸ τὴν διαχείρισιν αὐτοῦ τὴν ἐπίδικον προῖκα, ἐκτὸς ἐὰν δὲν παρέχῃ οὗτος τὰ ἐχέγγυα καλῆς πίστεως, ὅπερ οὐ συμβαίνει ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει, καθόσον ὁ ἐνάγων προσήγαγεν ἐπίσημον ἀξιόχρεων ἐγγύησιν ἐξασφαλίζουσαν τὴν καλὴν διαχείρισιν καὶ τὴν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἅμα τῇ νομίμῳ ἡλικίᾳ αὐτοῦ παράδοσιν τῆς προικός.

Μ. Σ. 22 (1872).

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικός, ἡ προὶξ ἀποδίδεται κατὰ νόμον τοῖς προικοδοτήσασι γονεῦσι. Μ. Σ. 4 (1874).

Λυθέντος τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνου ἐπιστρέφεται ἡ προὶξ εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς.

Μ Σ. 19 (1875).

Οἱ ἀδελφοὶ τῆς ἀποθανούσης οὐδὲν δικαίωμα εἶχον ἵνα κινήσωσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς καὶ παραστῶσιν ὡς διάδικοι πρὸς ἀπαίτησιν τοῦ ἡμίσεως τῆς προικός, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα αὐτῶν, διότι ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀγωγῆς οἱ γονεῖς ἔδωκαν τὴν προῖκα, τούτέστιν ἕκαστος αὐτῶν ἔδωκε τὸ ἥμισυ, μόνος δ' ὁ πατὴρ ἐδικαιοῦτο κατὰ τὸν νόμον ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ δοθεῖσαν προῖκα.

Μ. Σ. 33 (1875).

Οὐκ ὀρθῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐχαρακτήρισεν ὡς προῖκα περιουσίαν, ἥτις πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀπολέσει τὸν προικῷον αὐτῆς χαρακτῆρα καὶ κατέστη ἁπλῶς κληρονομία, καθ' ὅσον αὕτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς προικισθείσης καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς περιῆλθε κληρονομικῶς εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν, ὧν ἀποβιωσάντων, ἡ κληρονομικῶς εἰς ταῦτα περιελθοῦσα περιουσία ἕπεται ὅτι δέον ἵνα διαιτηθῇ συνῳδὰ τῷ ἰσχύοντι παρ' ἡμῖν κληρονομικῷ δικαίῳ.

Μ. Σ. 4 (1883).

Κατὰ τὸ ἰσχύον νεώτερον δίκαιον, ὁ ἀνὴρ μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνων τότε μόνον ἀποκερδαίνεται τὴν προῖκα ὅταν τοῦτο συνωμολογήθη ῥητῶς δι' ἐγγράφου συμφωνίας, ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ οἱαδήποτε περιπτώσει ἡ ἀπὸ ἐξωτικοῦ προὶξ περιέρχεται εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικός. Μ. Σ. 37 (1885).

Πᾶσα ἀπὸ ἐξωτικοῦ προερχομένη προὶξ μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικὸς θανούσης, ἐκτὸς μόνον ἐὰν ὁ συστήσας αὐτὴν τρίτος ἐπιφυλαχθῇ τὸ δικαίωμα ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς. Μ. Σ. 199 (1892).

Μόνον ἡ παρὰ τοῦ πατρὸς δοθεῖσα προὶξ μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνων καὶ ζῶντος αὐτοῦ ἐπιστρέφεται εἰς αὐτόν, ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ περιπτώσει ἥ τε παρὰ τοῦ πατρός, ἀποβιώσαντος ὕστερον, καὶ ἡ παρὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς ἢ παρ' ἄλλου οἱουδήποτε συστηθεῖσα προὶξ μεταβαίνει πάντοτε εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς γυναικός.
Μ. Σ. 205 (1893).

γ') Εὐθύνη τοῦ ἀνδρός.

Ὁ προσερχόμενος νομίμως εἰς τὴν κληρονομίαν τινὸς ὀφείλει ἵνα ἀναλάβῃ καὶ τὰ ἐπ' ὀνόματι τοῦ κληρονομουμένου νόμιμα δαπανήματα ἑπομένως καὶ τὰ τῆς κηδείας.
Μ. Σ. 103 (1863).

Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ἀνδρός, ᾧτινι ὡς προὶξ κατεμετρήθη ὡρισμένον χρηματικὸν ποσόν, οὐ δύναται ἀφορᾶν εἰ μὴ τὴν ἀπόδοσιν τῆς καταμετρηθείσης χρηματικῆς ποσότητος Βασ. 42 (6.4), ἄλλως τε δὲ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἐκ μετρητῶν προὶξ ἀντικατέστη ἐγκύρως παρὰ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τῶν ἐνδυμάτων, πάλιν ὑποχρεοῦται σήμερον ὁ ἀνὴρ ἀποδοῦναι

οὐχὶ τὰ ἐνδύματα ἀλλὰ τὴν ὡρισμένην ποσότητα τῶν χρημάτων, διότι τότε ὁ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ὁρισμὸς τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ, δέον ἵνα κατ' ἀνάγκην θεωρηθῇ ὡς χρησιμεύων πρὸς διατίμησιν συμφώνως ταῖς τοῦ νόμου διατάξεσι ('Αρμεν. Δ. ι', 4), «ὁ ἀνὴρ διατετιμημένην προῖκα λαβὼν τὴν διατίμησιν πιστεύεται ἔχειν ἐν τῇ προικὶ καὶ οὐχὶ τὰ πράγματα, ὅθεν διαλυομένου τοῦ γάμου, οὐ δύναται μὲν τὰ πράγματα αὐτά, ἀλλὰ τὴν διατίμησιν αὐτῶν ἀποδιδόναι», καὶ λέγει μὲν ὁ νόμος δύναται, ἀλλ' ἔχει ὑπ' ὄψει τὴν ἄνευ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς διάλυσιν τοῦ γάμου, τούτου ὅμως ὑπαιτίου τῆς λύσεως γενομένου, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμβαίνει, τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα μεταβαίνει εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτῆς, δυναμένους κατ' ἐκλογὴν ἀπαιτῆσαι ἢ τὰ πράγματα ἢ τὸ τίμημα· ὀρθῶς ἄρα ἡ Εἰσηγητικὴ 'Επιτροπὴ ἐπιδικάζει τῷ ἀναιτίῳ συζύγῳ τὸ τίμημα συνεπείᾳ τῆς ἐκλογῆς, ἣν κατὰ δίκαιον ἡ γυνὴ ἐποιήσατο συμφώνως καὶ πρὸς τὰ Βασιλικὰ 6 (29.1), «κἂν ἀποθάνωσι τὰ ζῶα, κἂν ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα κατατρίψῃ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν δίδωσιν ὁ ἀνήρ», πρὸς δὲ Βασιλ. 7 (28.8) «κἂν τῆς γυναικὸς χρωμένης ἐλαττωθῶσι τὰ διατετιμημένα, ὁ ἀνὴρ ζημιοῦται». Μ. Σ. 98 (1865).

'Ο ἀνὴρ ἐν περιπτώσει ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς εὐθύνεται εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐφ' ὅσον εὐπορεῖ. Μ. Σ. 72 (1865).

'Ο σύζυγος οὐ δύναται ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς προικὸς καταλογῖσαι, πᾶν ὅ,τι πρὸ τῆς διαρρήξεως τοῦ γάμου ἐπέστρεψε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον, ἐκτὸς ἐὰν ἀποδείξῃ ὅτι τὸ παρ' αὐτοῦ δοθὲν ἐστράφη πρὸς ὄφελος τῆς γυναικός. Μ. Σ. 98 (1865).

Κατὰ τὸν νόμον ('Αρμεν. Δ, ί', 46) ἡ εἰς κινητὰ σταθμούμενα, μετρούμενα, ἢ ἀριθμούμενα συνισταμένη προὶξ δι'

ἐνιαυτοῦ καταβάλλεται καὶ μόνον ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἀναβάλλῃ καταβαλεῖν τὰ ὀφειλόμενα μετὰ παραδρομὴν ἐνιαυτοῦ ἀπαιτοῦνται τόκοι.

M. Σ. 70 (1866).

Κατὰ τὸν νόμον αἱ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς γενόμεναι δαπάναι κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειαν τῆς ἀτέκνου ἀποβιωσάσης συζύγου αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας, ἀφαιροῦνται ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ἐπιστρεφομένης προικός.

M. Σ. 99 (1865), 27 (1866).

Ὁ ἐνάγων (τέως σύζυγος) δικαιοῦται ἀπαιτῆσαι τοὺς τόκους καὶ καρποὺς τῆς μὴ καταβληθείσης προικὸς ἀπὸ τῆς ὑπερημερίας μέχρι τῆς λύσεως τοῦ γάμου, καθόσον κατὰ τὴν § 26 καὶ 27 Ἀρμεν. περὶ δικαίου προικὸς (4. 10), ὅπου τὰ βάρη τοῦ γάμου ἐκεῖ καὶ ἡ προὶξ ὀφείλει εἶναι . . . . καὶ ὁ ἀνὴρ τοὺς καρποὺς τῆς προικὸς λαμβάνει διὰ τὰ βάρη τοῦ γάμου, ὅρα καὶ Βασιλικὰ 118. (29.1) M.Σ.66 (1867).

Τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας ἐπιβαρύνουσι τὴν ἐνάγουσαν καθὸ κληρονόμον τῆς ἀποθανούσης (Ἀρμ. Β. γ΄, 6).

M. Σ. 11 (1870).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἀληθὴς ἡ παραλαβὴ παρὰ τοῦ ἐναγομένου ἁπάσης τῆς προικός, μόνον ἡ διατετιμημένη προὶξ κινδυνεύεται τῷ ἀνδρὶ κατὰ νόμον (Ἀρμ. Δ. ι΄), τῆς δὲ ἀδιατιμήτου καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ μείωσις τὴν γυναῖκα ἀποβλέπει, ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀποδειχθείσης τῆς παραλαβῆς τῆς προικὸς καὶ ἀδιατιμήτου οὔσης, ὁ ἐναγόμενος ὑποχρεοῦται εἰς μόνην τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων, ἅτινα διὰ τῆς ἐνυπογράφου ἀποδείξεώς του ὁμολογεῖ ὅτι ἔλαβεν. M. Σ. 8 (1874).

Ὁ διατετιμημένην προῖκα λαβών, λυθέντος τοῦ γάμου, δύναται ἢ μᾶλλον ὀφείλει ἵνα ἀποδώσῃ τὴν διατίμησιν καὶ

οὐχὶ τὰ πράγματα συμφώνως τῷ νόμῳ ('Αρμ. Δ. 10.1).
Μ. Σ. 20 (1874).

Αἱ τῆς κηδείας δαπάναι κατὰ τὸν νόμον βαρύνουσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸν πατέρα πρὸς ὃν ἐπανέρχεται ἡ προίξ. ('Αρμ. Β. γ',6). Μ. Σ. 19 (1875).

Νόμιμός ἐστιν ἡ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἀπαίτησις τῶν εἰς κηδείαν καὶ μνημόσυνα τῆς συζύγου αὐτοῦ δαπανηθέντων.
Μ. Σ. 13 (1875).

Δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ σκέψις τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, καθ' ἣν τῆς ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ἐκτιμήσεως τῆς προικὸς ἀποτελούσης πρᾶσιν, τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς ἐν περιπτώσει ἐπιστροφῆς ἐπιβαρύνει τὸν σύζυγον, τοὐναντίον νόμιμός ἐστιν ὁ ἐν τῇ ἀντεφέσει ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφεσιβλήτου ὅπως ἀντὶ τῆς πρὸς πληρωμὴν χρημάτων ὑποχρεώσεως ἀποδώσῃ τὰ προικῷα ἐνδύματα, διότι κατὰ τὸν νόμον (Βασιλ. ΚΘ, Ι, ε') ὁ ἀνὴρ ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τῆς γυναικὸς ἄνευ τέκνου, καθ' ἣν ὑποχρεοῦται εἰς ἀπόδοσιν τῆς διατετιμημένης προικός, ἔχει τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα ἵνα παραδώσῃ ἢ τὰ παραδοθέντα αὐτῷ πράγματα αὐτούσια ἢ τὴν κατ' ἐκτίμησιν ἀξίαν αὐτῶν, ὅταν μάλιστα ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐκτίμησις γένηται οὐχὶ λόγῳ πράσεως ἀλλὰ λόγῳ προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων ἐν περιπτώσει ἀπωλείας αὐτῶν, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ εἶναι ὑπόχρεως ἵνα ἀποδώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν κατὰ τὴν γενομένην ἐκτίμησιν. Μ.Σ. 17 (1879).

'Ο ἐναγόμενος οὐδὲν ἧττον εὐθύνεται εἰς ἀπόδοσιν τοῦ ῥηθέντος προικῴου ποσοῦ ὅπερ διατείνεται ὅτι ἐδώρησε τῷ πενθερῷ αὐτοῦ εἴτε τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ αὐτοῦ ('Αρμεν. Δ', ια', 3 καὶ 4, Βασιλικὰ κη', η', 63). Μ. Σ. 24 (1879).

Αἱ δαπάναι τῆς κηδείας τῆς ἀποθανούσης συζύγου βαρύνουσι τὴν προῖκα αὐτῆς ('Αρμεν. Β.Γ. 6), οὐχὶ δὲ καὶ αἱ

δαπάναι τῆς νοσηλείας αὐτῆς αἱ γενόμεναι ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, διότι οὗτος ὡς ἀπολαμβάνων συνεστῶτος τοῦ γάμου ἁπάσας τῆς προικὸς τὰς ὠφελείας, ὀφείλει ἵνα φέρῃ καὶ πάντα τὰ βάρη τοῦ γάμου. Μ. Σ. 37 (1885).

Ὁ ἐναγόμενος δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας, διότι τοῦτο ἰσχύει μεταξὺ συζύγων ζώντων οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ θάνατον τοῦ ἑτέρου αὐτῶν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐννοίας τῶν διατάξεων τοῦ Ἀρμεν. (Δ. ι', 46 καὶ ιϐ', 4). Μ. Σ. 37 (1885).

Ἡ οἰκοδομὴ δεξαμενῆς, ἀνωγαίου καὶ βαθμίδων τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας λογίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγκαῖα δαπανήματα, ἅτινα μειοῦσι τὴν προῖκα. Μ. Σ. 97 (1887).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Δ, ι', 1) ἡ διατετιμημένη προὶξ τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύεται κἂν ἀποθάνῃ τὰ ζῶα, κἂν ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα κατατρίψῃ τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν δίδωσι.
Μ. Σ. 80 (1887).

Μόνον ἡ διατετιμημένη προὶξ τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύεται ἐκ δὲ τῶν προικῴων ἐνδυμάτων τῶν μὴ διατετιμημένων ἐπιστρέφονται μόνον τὰ σωζόμενα ἐν ᾗ εὑρίσκονται καταστάσει.
Μ. Σ. 205 (1893).

Ἡ φθορὰ τῶν προικῴων ἐνδυμάτων, ὡς διατετιμημένων, ἀφορᾷ τὸν ἀποβιώσαντα σύζυγον καὶ ἀντ' αὐτοῦ νῦν τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ὑποχρεουμένους εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ὁρίσαντος τὸ ποσὸν 100 λιρῶν ἐν εὐθύτητι καὶ μέτρῳ δικαίῳ. Μ. Σ. 94 (1895).

Τὸ πρωτοϐάθμιον δικαστήριον ἐσφαλμένως ἐθεώρησε τὴν προῖκα διατετιμημένην, ἐνῷ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ διατίμησις αὕτη γίνεται κυρίως πρὸς ἔλεγχον ἀκριβῆ τῆς τῶν σχολειακῶν δικαιωμάτων ἀποτίσεως, ἀλλὰ καὶ ἐν

ᾗ περιπτώσει ἤθελε θεωρηθῇ διατετιμημένη ἡ προὶξ ὁ ἀνὴρ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, καθ' ἣν δικαιοῦται ἵνα ἀποδώσῃ τὰ παραδοθέντα αὐτῷ πράγματα αὐτούσια ἢ τὴν κατ' ἐκτίμησιν ἀξίαν αὐτῶν. Μ. Σ. 271 (1896).

δ') Ἀπόδειξις καταβολῆς προικός.

Ἡ σύστασις προικὸς δύναται ἀποδειχθῆναι οὐ μόνον ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου τοῦ ἀνδρός, ὁμολογοῦντος τὴν παραλαβὴν αὐτῆς καὶ δίδοντος ἐξόφλησιν. Μ. Σ. 99 (1865).

Ἡ τέλεσις τοῦ γάμου μετὰ τὴν ἐγκλαβὴν καὶ ἡ ἐπὶ δεκαετίαν ὅλην σιγὴ τοῦ ἐναγομένου συζύγου νομικὸν παράγει τεκμήριον ὅτι ἡ ὑποσχεθεῖσα αὐτῷ προὶξ πραγματικῶς παρεδόθη, κατὰ γὰρ τὴν Νεαρὰν 100, κεφ. 1 § 1 καὶ κεφ. 2 εἰ μὴ ὁ σύζυγος τῶν δέκα ἐνιαυτῶν εἴσω μέμψηται, τῇ σιωπῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀναιρεῖται ἡ μέμψις καὶ οὐ δύναται ὁ ἀνὴρ μέμφεσθαι καὶ λέγειν οὐκ εἰσκεκομίσθαι τὴν προῖκα εἰς μέρος ἢ εἰς ὁλόκληρον. Μ. Σ. 28, 43 (1867).

Οὐδαμοῦ τοῦ νόμου εὑρίσκεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου προταθεῖσα διάκρισις μεταξὺ ἀγωγῶν περὶ προικὸς ἃς κινοῦσι κατ' ἀλλήλων οἱ σύζυγοι, καὶ ἀγωγῶν κινουμένων ὑπὸ γαμβροῦ κατὰ πενθεροῦ καὶ ὅτι δῆθεν τὸ Συμβούλιον τοῦτο εἶναι ἁρμόδιον μόνον διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν τῆς πρώτης κατηγορίας αὐτῶν. Μ. Σ. 5 (1871).

Οὐκ ἔρρωται ἡ ἑρμηνεία ἣν ἀποδίδουσιν οἱ ἐναγόμενοι εἰς τὴν ἐμπεριεχομένην ἐν τῷ προκειμένῳ προικοσυμφώνῳ φρᾶσιν «δίδομεν εἰς μετρητὰ 500 λιρ.ὀθ.», ὡς σημαίνουσαν ὅτι ἅμα τῇ τοῦ ἐγγράφου ὑπογραφῇ ἐμετρήθησαν τὰ χρήματα, διότι ἡ χρῆσις τοῦ ἐνεστῶτος ἐνταῦθα, οὐδόλως ὑπο-

τίθεται πρᾶξιν γενομένην εἴτε πρὸ πολλοῦ εἴτε πρὸ μικροῦ, ἀλλ' ἔχει μελλοντικὴν σημασίαν, ἐν πολλοῖς δὲ προικοσυμφώνοις ἀπαντᾶται ἡ φρᾶσις αὕτη, διότι ἅπαντα συντάσσονται πρὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς προικός. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς αὐτῶν ὅτι ἐὰν ὤφειλον προῖκα, ἔδει ἵνα ὑπάρχῃ ὡρισμένον τὸ χρονικὸν διάστημα καθὸ ἔμελλον ἵνα πληρώσωσιν αὐτήν, ἐστὶν ἀβάσιμος, διότι ὁ μὴ προσδιορισμὸς τοῦ χρονικοῦ διαστήματος πρὸς πληρωμὴν δὲν ἕπεται ὅτι ἀπαλλάττει τὸν ἀναλαβόντα ὑποχρέωσίν τινα τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῆς ἀπέναντι τρίτου, ἐνόσῳ οὗτος ἐξακολουθεῖ ἀπαιτῶν αὐτήν. Μ. Σ. 18 (1874).

Ἐκ τῆς 17ετοῦς συνοικήσεως τῆς ἐναγούσης μετὰ τοῦ ἀποβιώσαντος προικοδότου ἐξάγεται ὅτι ἔλαβεν αὕτη τὴν ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ σημειουμένην εἰς φορέματα νυμφικά, σκεύη καὶ ἔπιπλα προῖκα. Μ. Σ. 19 Ἰουλίου 1889.

Κατὰ τὸν διέποντα ἡμᾶς νόμον (Ἀρμεν. Δ, ι', 14) καὶ ἀγράφως δύναται νὰ δοθῇ προίξ, ἥτις καὶ ἀπαιτεῖται ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐδόθη, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ σύστασις καὶ παράδοσις προικὸς δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἄλλως ἢ διὰ μαρτύρων. Μ. Σ. 271 (1896).

§ 4.

Οὐδόλως ἐπιτρέπεται τοῖς συμβαλλομένοις ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ συνομολόγησις συμφωνιῶν ἀντικειμένων πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς προικός, συμφωνιῶν δι' ὧν διακινδυνεύει ἡ τύχη τῆς προικός, ἀπαλλασσομένου τοῦ ἀνδρὸς τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς ἐπιβάλλει αὐτῷ ὁ νόμος λόγῳ τῆς διαχειρίσεως τῆς προικός, ὥστε τὰς τοιαύτας ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ συνομολογίας συμφωνιῶν, δι' ὧν ἐπιτρέπεται τῷ συζύγῳ ἐνεργεῖν καὶ πράττειν ἐπὶ τῶν προικιμαίων ἀντι-

κειμένων μεταβολὰς ἐπιβλαβεῖς, ὁ νόμος κηρύσσει ἀκύρους καὶ μὴ οὔσας, θεωρῶν οὐχ ἧττον τὸν σύζυγον ὑπεύθυνον τῶν μεταβολῶν τούτων, Lex 35 βιβλ. 23 τιτλ. 3 Digest. de jure dotium. Μ. Σ. 93 (1865).

Αἱ διατάξεις τοῦ νόμου, ἃς ἐπικαλεῖται ἡ ἐνάγουσα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῆς ὅτι τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον (τὸ συνταχθὲν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς, δι' οὗ κανονίζονται τὰ ὑλικὰ ἀποτελέσματα τοῦ μέλλοντος διαλυθῆναι κοινῇ συναινέσει γάμου αὐτῶν) εἶναι ἄκυρον, διότι ἐγένετο συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διαζυγίου, ἔχουσαι οὕτω «ταχύτερον τοῦ ὡρισμένου χρόνου συμφωνεῖν δυνατὸν ἀποδοθῆναι τὴν προῖκα οὐ μὴν βραδύτερον» καὶ «οὐ δύναται συμφωνεῖν μηδόλως ἀποδοθῆναι τὴν προῖκα», δὲν ἐφαρμόζονται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν πρώτην διάταξιν, οὐδεμία σύμβασις μεταξὺ τῶν συζύγων περὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς προικὸς θᾶττον ἢ βράδιον τοῦ ὡρισμένου χρόνου ἔλαβε χώραν, ἀλλὰ παραίτησις τῆς προικὸς ἐκ μέρους τῆς ἐναγούσης οὐχὶ δ' ὑπὲρ τοῦ συζύγου ἀλλ' ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς, καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν δευτέραν διάταξιν, αὕτη ἀναφέρεται εἰς τ' ἀποτελέσματα τῆς λύσεως τοῦ γάμου διὰ θανάτου, ἐνῷ ἐνταῦθα οἱ σύζυγοι, ὄντες ἐν διαστάσει, συνεβάλοντο ἵνα ἡ προὶξ μένῃ εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ ἐναγομένου διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν, λύσαντες οἴκοθεν τὰς χρηματικὰς διαφορὰς πρὸ τῆς τοῦ διαζυγίου ἐκδόσεως καὶ ἀκολούθως ζητήσαντες αὐτὸ διὰ τῆς διαληφθείσης κοινῆς αὐτῶν αἰτήσεως, τουτέστι πραγματοποιήσαντες κατὰ γράμμα ὅ,τι λαμβάνει συνήθως χώραν ὁσάκις τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον προτίθεται τὴν λύσιν γάμου τινός, ὅτε παραπέμπει πρότερον τοὺς συζύγους εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, ὅπερ ἐστὶ τὸ

Συμβούλιον τοῦτο, πρὸς ρύθμισιν τῶν προικώων διαφορῶν ἐὰν ἔχωσι τοιαύτας, μεθ' ὃ ἐκδίδωσι τὸ διαζύγιον, ὡς ἔπραξε καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου προαχθὲν εἰς τὴν διάζευξιν τῶν διαδίκων, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη ὑπὸ τῶν ἀποσταλέντων πρὸς ἐξέτασιν τῆς ἐναγούσης δύο σεβασμίων Ἀρχιερέων, ὅτι οἱ ῥηθέντες ἐκανόνισαν τὰ τῆς προικὸς πρὸς ἀλλήλους καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἡ γυνὴ ἔχει ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς.

Μ. Σ. 27 (1875).

§ 5.

Αἱ τελευταῖαι περὶ προικὸς ἐγκύκλιοι εἶναι αἱ ἑπόμεναι·

Α'. Ἡ Σεβαστὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις δι' ὑψηλοῦ αὐτῆς τεσκερὲ διαβιβασθέντος ἄρτι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐδήλωσεν ἡμῖν ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει πρακτικοῦ τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐνεκρίθη ὅπως τὰ προσαγόμενα εἰς τὸ ἁρμόδιον κυβερνητικὸν γραφεῖον (ταποῦ καλεμὶ) ἀντίγραφα προικοσυμφώνων ἢ διαθηκῶν ἐπικεκυρωμένων ὑπὸ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, πρὸς μεταβίβασιν τῶν ἀναφερομένων ἐν αὐτοῖς ἀκινήτων κτημάτων (μουλκίων) εἰς ὄνομα τῶν προσώπων τῶν ὑπὸ τῶν ἐγγράφων τούτων ὁριζομένων, συνοδεύωνται πάντοτε καὶ ὑπὸ τουρκικῆς μεταφράσεως ἐπικεκυρωμένης ἐπίσης ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἡ τοιαύτη δὲ μετάφρασις θεωρεῖται ἔγκυρος ὑπὸ τῶν εἰρημένων κυβερνητικῶν γραφείων διὰ τὰ παραιτέρω. Τὸ ἐν λόγῳ μέτρον ἀποδεκτὸν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας γενόμενον, ἀνακοινούμενοι τῇ Αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς ἡμετέρας τῆς δε Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου, ἐντελλόμεθα αὐτῇ ἵνα προνοήσῃ περὶ τῆς ἀκριβοῦς τούτου ἐφαρμογῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

͵αωγγ' Φεβρουαρίου ι'.

Β'. Ἐπὶ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων προκατόχων ἡμῶν, τῶν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν κυροῦ Ἰωακεὶμ τοῦ Β'. καὶ κυροῦ Διονυσίου τοῦ Ε', διεβιβάσθησαν τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσιν ἐκκλησιαστικαὶ ἐγκύκλιοι καθορίζουσαι τὸν τρόπον τοῦ ἀσφαλίζειν ἀπὸ ἐνδεχομένων περιπλοκῶν τὰ ὡς προὶξ διδόμενα, δυνάμει προικοσυμφώνου, ἀκίνητα κτήματα. Ὁ ἁπλούστατος οὗτος τρόπος συνίσταται, ὡς ἐλέχθη, εἰς τὸ ἑπόμενον μέτρον. Ἅμα τῇ συντάξει ἐπισήμου προικοσυμφώνου, δι' οὗ προικοδοτεῖται κτῆμα ἀκίνητον, εἴτε βακούφιον εἴτε μούλκιον, εἴτε δημοσία γῆ, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὅπως ὁ Ἀρχιερεὺς ἀπευθύνῃ τακρίριον πρὸς τοὺς ἁρμοδίους κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους (Μεχκεμέδες ἢ Μουα-

τζελὲτ ταποῦ μεεμουρου) [καὶ γνωστοποιεῖ αὐτοῖς ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κτῆμα παρεχωρήθη ὡς προίξ, ἵνα ἐνεργῆται καὶ ἐν τοῖς κυβερνητικοῖς ἁρμοδίοις γραφείοις ἡ προσήκουσα σημείωσις. Εὐνόητόν ἐστιν ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς προικὸς ἀπὸ πάσης περιπετείας, καθόσον, ὡς πολλάκις συμβαίνει, τινὲς τῶν ἐρχομένων εἰς γάμου κοινωνίαν ἀπαιτοῦσιν ἐπιμόνως καὶ κατορθοῦσιν ὅπως ἐγγραφῶσιν ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν τὰ διδόμενα αὐτοῖς ὡς προὶξ ἀκίνητα κτήματα· ἀλλ' ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως αὐτῶν, ἢ διαζεύξεως, ἐπισυμβαίνουσι πολλάκις διενέξεις καὶ περιπλοκαί, καθότι, κατὰ μὲν τὸν παρ' ἡμῖν νόμον τὰ κτήματα ταῦτα ἐπιστρέφονται εἰς τοὺς προικίσαντας, κατὰ δὲ τὸν βακουφικόν, οὐκ ἔστι δυνατὸν ἵνα ἐπιστραφῶσιν, ἐὰν ἐν τοῖς τίτλοις τῆς ἰδιοκτησίας μὴ σημειῶται ὅτι ἐδόθησαν λόγῳ προικός,συνεπείᾳ ἰδιαιτέρων ἐπὶ τούτῳ ἰλμιχαμπερίων. Ἐπειδὴ δὲ ἀπό τινος παρετηρήθη ἐνιαχοῦ ἀμέλειά τις περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν λίαν χρησίμων τούτων διατυπώσεων, πατρικῶς μεριμνῶντες ἔγνωμεν ἀπολῦσαι τὴν ἐπαναληπτικὴν τήν δε Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐγκύκλιον,δι' ἧς ὑπομιμνήσκοντες τὰ καὶ ἄλλοτε διαταχθέντα, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα πάντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς ὅπως, ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἐξασφάλισις τῆς προικῴας ἀκινήτου περιουσίας ἀπαιτεῖ κατ' ἀνάγκην ἵνα λαμβάνηται προηγουμένως ἡ πρόνοια αὕτη, ἣν εὐμενῶς ὑπέδειξεν ἡ σεβαστὴ αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις πρὸς τὸ συμφέρον τῶν προικοδοτῶν, κοινοποιήσωσι τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν χριστιανοῖς, ἵνα γινώσκωσιν ὅτι, πᾶς ὁ προικοδοτῶν ἀκίνητόν τι κτῆμα, οἱασδήποτε φύσεως, ὀφείλει ἀπευθύνειν τῷ ἀρχιερεῖ αἴτησιν δεόντως ἐπικεκυρωμένην, ἐν ᾗ δέον ἵνα σημειῶται λεπτομερῶς καὶ περιγράφηται τὸ προικοδοτούμενον κτῆμα, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς αἰτήσεως ταύτης ὁ Μητροπολίτης ἢ ὁ Ἐπίσκοπος ὀφείλει ἐνεργῆσαι τὰ περαιτέρω, καθὰ ἀνωτέρω εἴρηται. Ἀνάγκη δὲ προσέτι ἵνα ἀνακοινωθῇ τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι ἐὰν μὴ συμμορφωθῶσιν ἐγκαίρως πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπανειλημμένως διατυπωθεῖσαν σύστασιν τῆς Ἐκκλησίας στεροῦνται οἴκοθεν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐγεῖραι μετὰ ταῦτα ἀπαιτήσεις καὶ ὑποβαλεῖν παράπονα διὰ τὰς ἐκ τῆς σπουδαίας ταύτης παραλείψεως προκυψούσας ἐπιζημίους συνεπείας. Ἀπεκδεχόμεθα τοίνυν παρ' ἁπάντων τῶν ἁγίων ἀδελφῶν τὴν ἐφεξῆς ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τοῦ μέτρου τούτου, δι' οὗ οἱ ἐνδιαφερόμενοι χριστιανοὶ οὐ μόνον ἐξασφαλίζουσι τὰ προικοδοτούμενα κτήματα, ἀλλὰ καὶ ἀπαλλάσσονται τῶν δαπανῶν ἐνδεχομένων διαδικασιῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

ᾳωγγ'. Αὐγούστου κη'.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΙ

Κἂν γὰρ κακῇ τῇ πίστει ταῦτα ἐνέμετο ἡ ῥηθεῖσα ἀλλὰ διὰ τὴν παρέλευσιν τῆς τριακονταετίας, ἐπειδὴ οὐδέποτε περὶ τούτων ἠνοχλήθη, διὰ τοῦτο καὶ ἤδη ἀνάγκη ἐστὶ μεῖναι ἀνενόχλητον ὡς φαίνεται παρὰ τῷ σοφῷ Βλαστάρει ἐν τῷ περὶ νομῆς κεφαλαίῳ, ῥητῶς οὑτωσὶ περιεχόμενον, ὅτι δεκαετία ἡ εἰκοσαετία οὐ βοηθεῖ τῷ κακῇ πίστει νεμομένῳ, εἰ μὴ καὶ τριακονταετία καὶ μόνον, εἴπερ ἀδιακόπως ἐνέμετο καὶ ὄχλησιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ μὴ ὑπέμεινε.

Γρ. Π. Σ. Αὔγουστος αψπϛ'.

Ἡ ἄγνοια τοῦ νόμου οὐδένα ὠφελεῖ· τὸ δὲ δικαίωμα τῆς διεκδικήσεως κληρονομίας παραγράφεται μετὰ 30ετίαν ἀρχομένης τῆς παραγραφῆς ἀπὸ τῆς ἐφηβίας τῶν δικαιουμένων. Μ. Σ. 20 (1877).

Τὰς μεταξὺ συζύγων περὶ διατροφῆς ὑποθέσεις μόνον τὸ δικαστήριον τοῦτό ἐστιν ἁρμόδιον νὰ δικάζῃ κατὰ δὲ τὸν παρ' αὐτῷ ἐν χρήσει νόμον ὡς πρὸς τὰ οὐσιαστικὰ ζητήματα ὁ τῆς παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν χρόνος ἐστὶ τριακονταετής. Μ. Σ. 17 (1878).

Αἱ ἐνστάσεις τῆς τε παραγραφῆς τοῦ ἐπιδίκου ἐγγράφου καὶ τοῦ προώρου τῆς ἀγωγῆς, ὡς μὴ οὖσαι δημοσίας τάξεως, καλύπτονται ἂν μὴ προταθῶσιν ἐγκαίρως.

Μ. Σ. 25 (1879).

Πᾶσα ἀγωγὴ εὐαγοῦς οἴκου κατὰ προσώπου τινὸς παραγράφεται μετὰ 40ετίαν. Μ. Σ. 1 (1882).

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου ἡ προθεσμία παντὸς δικογράφου ἄρχεται λογιζομένη οὐχὶ ἀπὸ τῆς κοινο-

ποιήσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιψηφίσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἴτε τοῦ Προέδρου. Μ. Σ. 31 (1885).

Κατ' ἀρχαῖον ἔθος, ἐπικρατῆσαν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον δύναται ἐνίοτε ἵνα ὁρίζῃ τὴν προθεσμίαν τῶν ἐνδίκων μέσων τῆς ἀνακοπῆς καὶ δὴ καὶ τῆς ἐφέσεως καὶ ἐπὶ προδικαστικῶν ἀποφάσεων.

Ἰ. Σ. 46 (1886).

Κατὰ τὸν νόμον ἡ προθεσμία τῆς ἐφέσεως ἀριθμεῖται ἀπὸ τῆς πρωτοκολλήσεως τοῦ ἐφετηρίου καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἁπλῆς ἐπιδόσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν Α.Θ.Π., ἑπομένως ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ τὴν 1 Μαρτίου 1885 ληφθεῖσα ὑπὸ τῆς Α. Θ Π. ἔφεσις κατὰ τῆς ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1885 πρωτοδίκου ἀποφάσεως, ὡς πρωτοκολληθεῖσα τῇ 7 Δβρίου 1885.

Ἰ. Σ. 52 (1886).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, διότι, ὡς ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ἡ ἐφεσείουσα, ἡ ταχθεῖσα πρὸς ἐμφάνισιν ἐνώπιον αὐτοῦ προθεσμία οὐ μόνον παρὰ τὸν νόμον ἦν τακτή, καθόσον κατὰ τὸν νόμον ὑπολογίζεται αὕτη ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ἀλλὰ καὶ λίαν βραχεῖα (7ήμερος μόνον, ἐνῷ αὕτη κατοικεῖ ἐν Ἰνεπόλει τὸ δὲ δικαστήριον ἑδρεύει ἐν Ἀμισῷ), καθόσον κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικῆς δικονομίας συνήθης μὲν προθεσμία ὅπως παραστῇ τις πρὸ τοῦ δικαστηρίου εἶναι κατ' ἐλάχιστον ὅρον ὀκτὼ ἡμέραι ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ὅταν δ' ὁ κλητευόμενος εὕρηται ἐν τῷ ἐξωτερικῷ αὐξάνει ἡ προθεσμία αὕτη κατὰ τόσας ἡμέρας, ὅσαι ἡμέραι ὁδοιπορικαὶ ὑπάρχουσι μεταξὺ τῆς κατοικίας τοῦ κλητευομένου καὶ τοῦ τόπου ὅπου ἑδρεύει τὸ δικαστήριον, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τοιοῦτό τι δὲν ἐγένετο. Ἰ. Σ. 98 (1891).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἐκπροθέσμου τῆς ἀναιρέσεως

ἔνστασις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, διότι ἀπὸ τῆς 7 8βρίου 1891, ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, μέχρι τῆς 4 Μαΐου 1892 καθ' ἣν ἐπρωτοκολλήθη ἡ ἀναίρεσις ἀριθμοῦνται ἡμέραι 210, ἡ δὲ προθεσμία τῆς τε ἐφέσεως καὶ τῆς ἀναιρέσεως ὁμοῦ ὁρίζονται εἰς ἡμέρας 211 (120+91), οὕτω δὲ οἱ ἀναιρεσείοντες ἐνήργησαν τὴν πρωτοκόλλησιν τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν πρὸ τῆς λήξεως τῆς τεταγμένης προθεσμίας. Πρ. Μ. Σ. 17 Ἰουνίου 1892.

ΤΟΚΟΣ

Ἡ περὶ τόκων ἀπαίτησις τοῦ ἐνάγοντος δέον νὰ βασίζηται ἐπὶ συμφωνίας γραπτῆς ἢ καὶ ἀγράφου, «οὐκ ἀπαιτεῖται τόκος ἀνεπερώτητος, τουτέστι περὶ οὗ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὑποθέσεως μὴ γέγονεν ἐπερώτησις, ἤγουν συμφωνία (Ἀρμενοπούλου Γ. ζ', 4). Μ. Σ. 26 (1863).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τόκος οὐ συμπεφώνηται ἐπὶ ὀφειλομένου ποσοῦ, ὁ ἀπαιτῶν δικαιοῦται λαβεῖν τόκους ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰς τὸ δικαστήριον προσαγωγῆς τοῦ ὀφείλοντος. Μ. Σ. 25 (1863).

Κατὰ τὸν παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα νόμον, τόκος πλείω τοῦ ἑκατοστιαίου οὐκ ἐπιτρέπεται, καίπερ τοιούτου συμφωνηθέντος μεταξὺ δανείσαντος καὶ δανεισαμένου. Μ. Σ. 48 (1865).

Ὁ νόμος διὰ ῥητῆς αὐτοῦ διατάξεως ὡς ἀνώτατον ὅρον τόκου τοῖς μὴ προφανῶς κινδυνεύουσι δανεισταῖς ἔθετο 12 % (Ἀρμ. περὶ τόκων Γ, ζ', 17, 18, 19), ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ διὰ τῶν ἐπιδίκων χρεωμολόγων ὁρισθεὶς τόκος ὡς ὑπερβαίνων τὸν ἑκατοστιαῖον, ἐστὶν ἀπηγορευμένος ὑπὸ τοῦ

νόμου, καὶ ἑπομένως δέον ἵνα πᾶν τὸ ὑπερβαῖνον καταλογισθῇ εἰς τὸ κεφάλαιον .... «ὁ δὲ τόκους ὑπὲρ τὸ νόμιμον καταβαλὼν οὐκ ἀναλαμβάνει μέν, καταλογίζεται δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ κεφάλαιον, εἰ δὲ καὶ τὸ κεφάλαιον κατέβαλεν, ὡς τὸ κεφάλαιον μὴ χρεωστεῖν, εἰ κατέβαλεν, ἀναλαμβάνει, εἴτε πρὸ τοῦ κεφαλαίου τοὺς τόκους κατέβαλεν, εἴτε μετὰ ταῦτα, εἴτε ἅμα ἑκάτερον. Μ. Σ. 58 (1865).

Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐνάγοντος ὅτι ἡ περὶ τόκου συμφωνία ἐστὶν ἄκυρος ἅτε τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀντενάγοντος ὄντος ἱερέως, καὶ ὁ ἕτερος ὅτι διὰ τῆς Νεαρᾶς 9 Λέοντος κατηργήθησαν οἱ τόκοι, ἀμφότεροι οἱ διϊσχυρισμοὶ οὗτοί εἰσιν ἀβάσιμοι, ὁ μὲν διότι οὐ στηρίζεται εἰς διάταξίν τινα τοῦ νόμου ἀλλ' εἰς τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας, μὴ θεσπίζοντας τὴν ἀκύρωσιν τῆς συμβάσεως καὶ μόνον καταψηφίζοντας τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως κατὰ τοῦ παραβάτου, ὥστε καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἰσχύουσα τανῦν τοιαύτη ποινικὴ διάταξις τοῦ κανονικοῦ δικαίου διαφεύγει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τούτου, διότι ἡ ὑπὸ τῆς ἑξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου ἀναφερομένη Νεαρὰ τοῦ Λέοντος, εἶναι Νεαρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Βασιλείου, καταργηθεῖσα ὑπὸ τῆς 83 Νεαρᾶς τοῦ Λέοντος. Μ. Σ. 39 (1866).

Αἱ περὶ ἐπιτοκίου διατάξεις τοῦ Ρωμ. Νόμου ὅλως ἀνεφάρμοστοί εἰσιν εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν πολλαχῶς μεταβληθεῖσαι ὑπὸ τῶν περιστάσεων καὶ συνηθειῶν. Μ.Σ. 70 (1866).

Χρέους ἀτόκου καταβάλλεται κατὰ νόμον ὁ τόκος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς. Μ. Σ. 24 (1868).

Τόκος καθυστερῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου. Μ. Σ. 24 (1868).

Ἐπειδὴ ἡ ὡρισμένη πρὸς διατροφὴν τῆς γυναικὸς μηνιαία ποσότης οὐκ ἐξωφλήθη, ἐπιβάλλεται ὁ νόμιμος τόκος

ἐπὶ τοῦ ὅλου ποσοῦ τῶν ἐννέα ὡς ἔγγιστα ἐτῶν, ἅμα τετραμήνου διελθόντος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διαζυγίου κατὰ τὸν νόμον Ἀρμ. Γ, ζ, 16 ὁρίζοντα, «μετὰ τὴν τετράμηνον τῆς καταδίκης εἴτε δημόσιόν ἐστιν εἴτε ἰδιωτικὸν χρέος ἑκατοσταῖος τόκος δίδοται». Πρ. Ἰ. Σ. 11 Δβρίου 1869.

Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἐν ἰσχύϊ δίκαιον ἅμα οἱ τόκοι διπλασιάσωσι τὸ κεφάλαιον, εἴτε ἐφάπαξ εἴτε κατὰ μικρόν, κατὰ χρόνον πληρωθέντες, παύουσιν αὐτοδικαίως τοῦ ἐπιβαρύνειν τὸν ὀφειλέτην, μηδὲν ὑπὲρ τὸ διπλάσιον ὀφείλοντα καταβαλεῖν, Νεαρὰ Ἰουστινιανοῦ 121 κεφ. β', Μακκέλδεϋ Β. § 35, Καλλιγᾶ Γ § 301 Ἀρμ. περὶ τόκων Γ. Ζ. 5 κλπ. Μ. Σ. 58 (1865), 10.25 (1872).

Οὐδ ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς ἐστι νόμιμον ἵνα ἐπιδικασθῶσι τόκοι, διότι ὁ ἐναγόμενος ὁμολογήσας τὴν λῆψιν τῆς προικὸς καὶ προσφερθεὶς ἵνα ἐπιστρέψῃ αὐτὴν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπερήμερος. Μ. Σ. 13 (1872).

Τόκος πλειότερος τοῦ 1 % οὐκ ἐπιτρέπεται, ἂν δὲ ὑπέρογκος τόκος ὑπάρχῃ συμπεφωνημένος μετριάζεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ συμφώνως τῷ νόμῳ. Μ. Σ. 7 (1865), 10 (1872).

Πλημμελὴς ἐστι καὶ ἀπορριπτέος καὶ ὁ ἕτερος αὐτοῦ ἰσχυρισμὸς ὅτι δέον νὰ ἐπιδικασθῇ αὐτῷ ὁ συμπεφωνημένος τόκος ἐτήσιος 15 %, διότι εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι αἱ περὶ τόκων διατάξεις τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου θεωροῦνται κατηργημέναι ὑπὸ τῆς ἐν τῇ ἑξαβίβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου III, τίτλ. VII § 24 Νεαρᾶς Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (ἣν ἐσφαλμένως ὁ Ἀρμενόπουλος ἀποδίδει Λέοντι τῷ Σοφῷ) δέον δὲ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς συγκαταργηθεῖσαι καὶ πᾶσαι αἱ περὶ ὑπερόγκων τόκων ἀπαγορεύσεις, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἄρθρου 99 τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ Κώδικος ὁ τῆς ὑπερημερίας τόκος ὡρίσθη εἰς 12 % ἐτησίως, τὰ δὲ

ἐγχώρια δικαστήρια καὶ τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον θεωροῦσι τὸν νόμον τοῦτον ἀπαγορευτικὸν καὶ οὕτως ἡρμήνευσαν αὐτὸν ἀείποτε, ἀπαγορευτικοῦ δὲ νόμου δὲν κατισχύει ἰδιωτικὴ συμφωνία. Μ Σ. 5 (1873).

Ἡ ἀπαίτησις τόκου καθυστερούσης προικὸς ἄρχεται μετὰ διετίαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ γάμου.
Μ. Σ. 27 (1873) 16, 18 (1874).

Νόμιμός ἐστιν ἡ περὶ τόκου αἴτησις τῶν ἐναγόντων μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν, περὶ τῆς προικὸς τῆς ὁποίας ἡ προκειμένη ἀπαίτησις ('Αρμ. Δ. 10).
Μ. Σ. 8 (1874).

Ἡ Μονὴ ἀπαλλάττεται αὐτοδικαίως τῶν τόκων τῆς ὑπερημερίας, ἐὰν οἱ δανεισταὶ μὴ διεμαρτυρήθησαν ἅμα τῇ συμπληρώσει τῆς προθεσμίας. Πρ. Ἱ. Σ. 31 8βρίου 1874.

Κατὰ τὸν νόμον ὁ τόκος τῆς ἐπαγγελθείσης προικὸς δίδεται μετὰ διετίαν ἀπὸ τοῦ γάμου, συνιστάμενος εἰς 3 $^{0}/_{0}$ ('Αρμ. Δ. ι', 22), δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπερβῇ τὸ διπλάσιον ('Αρμ. Γ', ζ', 5). Μ. Σ. 12 (1881).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ τόκος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ κεφάλαιον. Μ. Σ. 14 (1881).

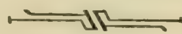
Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει ἔγγραφος συμφωνία ὁ τόκος δὲν δύναται νὰ λογισθῇ εἰ μὴ ἀπὸ ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς.
Μ. Σ. 18 1882).

Προκειμένου περὶ ἐπιστροφῆς πραγμάτων τοῦ ἑνὸς δ' αὐτῶν διπλασίου καὶ περὶ ἀποζημιώσεως οὐδένα ἔχει λόγον ἡ ἀπαίτησις τόκου. Μ. Σ. 112 (1888).

Νόμιμός ἐστιν ἡ ἀπαίτησις τόκου καθυστερουμένης διατροφῆς, ὅστις δέον ν' ἄρξηται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς.
Μ. Σ. 107 (1888) 128 (1889).

ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ[1]

Τότε μόνον δύναται τις ἵνα προσβάλη ἀπόφασίν τινα διὰ τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς τριτανακοπῆς, ὅταν δι' αὐτῆς παραβλάπτωνται τὰ δίκαια αὐτοῦ. Μ. Σ. 41 (1885).

Ἐπειδὴ ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ ὑλικῶν ἀπαιτήσεων ἢ περὶ διεκδικήσεως κληρονομικῶν δικαιωμάτων ὥστε νὰ ἔχῃ χώραν τριτανακοπή, πρόκειται δὲ μόνον περὶ κύρους

---

1. Περὶ τριτανακοπῆς πραγματεύονται τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας.

Ἄρθρ. 85ον. Ὁ τρίτος ὁ μὴ ὢν διάδικος ἔν τινι δίκῃ, ὁ μὴ κλητευθεὶς δηλονότι εἴτε αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου, μηδὲ ὑποβαλὼν αἴτησιν παρεμβάσεως, δύναται, ἐὰν ἐκδοθῇ ἐρήμην αὐτοῦ ἀπόφασις παραβλάπτουσα τὰ δίκαιά του, νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθ 161).

Ἄρθρ. 86ον. Ὁ τρίτος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνακόψῃ πᾶσαν οἱανδήποτε ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν πρωτοβαθμίως, εἴτε τελεσιδίκως ἐξαιρέσει τῶν περὶ πτωχεύσεως καὶ τῶν διαιτητικῶν ἀποφάσεων (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ 162).

Ἄρθρ 87ον. Ἡ κυρία τριτανακοπὴ γίνεται διὰ προσηκόντως ὑποβαλλομένης ἀναφορᾶς, ἥτις παραπέμπεται εἰς τὸ ἐκδὸν τὴν ἀνακοπτομένην ἀπόφασιν δικαστήριον, κλητεύονται δὲ κατὰ τὴν τάξιν οἱ διάδικοι (Παρ. Πολιτ. Δικον. ἄρθρον 164).

Ἄρθρ. 88ον. Ἡ παρεμπίπτουσα τριτανακοπή, γινομένη δι' ἀναφορᾶς ἢ ἁπλῶς διὰ προφορικῆς αἰτήσεως, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ κλητευθῶσιν οἱ διάδικοι, παραπέμπεται εἰς τὸ δικάζον τὴν κυρίαν δίκην δικαστήριον ἂν ᾖ ἀνώτερον ἢ ἴσον πρὸς τὸ ἐκδὸν τὴν ἀνακοπτομένην ἀπόφασιν· ἂν ὅμως εἶναι ὑποδεέστερον, ἡ ἀναφορὰ παραπέμπεται εἰς τὸ δικαστήριον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις ἀνακόπτεται, κλητευομένων τῶν διαδίκων κατὰ τὴν τάξιν. (Παρ. Πολ. Δικ.ἄρθρ. 165).

Ἄρθρ. 89ον· Ἡ τριτανακοπὴ ἐπιτρέπεται μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ αὐτῆς καθ' ἑνὸς τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων διαδίκων, ἐφόσον δὲν παρεγράφη τὸ δικαίωμα, ἐφ' οὗ ὁ τρίτος στηρίζει τὴν ἀνακοπὴν αὐτοῦ (Παρ Πολ. Δικ. ἄρθρ. 166).

γάμου περὶ οὗ ἀπεφήνατο ἤδη ἡ Ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 48 (1886) ἀποφάσεως αὐτῆς, κηρυξάσης ἔγκυρον τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος γάμον, κατὰ δὲ τοιαύτης ἀποφάσεως δεν δύναται ἵνα λάβῃ χώραν τριτανακοπή, διὰ ταῦτα ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη τριτανακοπή.

Ἱ. Σ. 56 (1886).

Ἄρθρ. 90ον.—Ἐπὶ παρεμπιπτούσης τριτανακοπῆς τὸ ἐμποροδικεῖον δύναται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς κυρίας δίκης, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τὴν τριτανακοπήν. Ἐὰν ὅμως προεικάσῃ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ῥηθείσης ἀνακοπῆς ἐκδοθησομένη ἀπόφασις δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐπὶ τῆς κυρίας δίκης, ἀναβάλλει τὴν περὶ τῆς κυρίας δίκης ἀπόφασιν μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς τριτανακοπῆς. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 167).

Ἄρθρ. 91ον.—Ἡ τριτανακοπὴ δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως· ἀλλ' ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐκ τῆς ἐκτελέσεως δύναται νὰ προκύψῃ κίνδυνος ἢ βλάβη, τὸ ἐμποροδικεῖον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ ἀνακοπή, δύναται νὰ διατάξῃ τὴν ἐπί τινα χρόνον ἀναβολὴν αὐτῆς. (Παρ. Πολ. Δικον. ἄρθρον 168)·

Ἄρθρ. 92ον.—Ἐὰν ἡ τριτανακοπὴ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι παραδεκτὴ καὶ βάσιμος, ἀνατρέπεται ἐκ τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως μόνον τὸ μέρος τὸ σχετικὸν πρὸς τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ τρίτου, αἱ δὲ λοιπαὶ διατάξεις αὐτῆς ἰσχύουσιν, ἂν ὅμως ἡ ῥηθεῖσα ἀπόφασις ἀφορᾷ εἰς ἀντικείμενον μὴ ἀποδεχόμενον διανομήν, τότε καταργοῦνται καὶ τὰ μέρη τῆς ἀποφάσεως τὰ ἀφορῶντα εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ διαλαμβανομένους διαδίκους (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 159)·

Ἄρθρ. 93ον —Ἀπ' ἐναντίας ἂν ἡ τριτανακοπὴ ἀποδειχθῇ ἀπαράδεκτος ἢ ἀβάσιμος, ὁ ἀνακόπτων καταδικάζεται οὐ μόνον εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἀντιδίκου του, δι' ἣν ὡς ἐκ τούτου ὑπέστη ζημίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν ἡμισείας ὀθωμανικῆς λίρας μέχρι τριῶν πληρωτέων εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ δικαστηρίου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 170).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΤΙΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Σελ.	3	στίχ.	24	ἀντὶ	ἐπαρχίας	γράφε	ἐπαρχίαις
»	4	»	4	»	ἐκκλσιαστικῶν	»	ἐκκλησιαστικῶν
»	4	»	24	»	ἀρχιεπισκοπικῶν	»	ἀρχιεπισκοπῶν
»	6	»	11	»	λεγμένος	»	λεγόμενος
»	11	»	11	»	καταστρωννύων	»	καταστρωννύειν
»	12	»	8	»	διοργανισμένον	»	διωργανισμένον
»	15	»	1	»	τρία	»	τρίτα
»	95	»	6	»	ἀποκλεισμένων	»	ἀποκλειομένων
»	102	»	3	»	μόνον	»	μόνου
»	130	»	7	»	ἐπικαλεθῶσι	»	ἐπικαλεσθῶσι
»	143	»	14	»	ουζύγων	»	συζύγων
»	153	»	18	»	1837	»	1887
»	158	»	10	»	νομοποιηθῇ	»	νομιμοποιηθῇ
»	159	»	11	»	λογίζεξαι	»	λογίζεται
»	159	»	6	»	πλαγείου	»	πλαγίου
»	160	»	16	»	ἀγαθοεργῶν	»	ἀγαθοεργιῶν
»	160	»	9	»	περιορίζοντες	»	περιορίζοντος
»	185	»	13	»	ἐννοίας	»	ἐννοίαις
»	230	»	1	»	μόνον	»	μόνου
»	311	»	2	»	ὃν	»	ἂν
»	335	»	26	παρέλκει	τῆς	»	
»	339	»	24	ἀντὶ	ἐπιτιμίμου	»	ἐπιτιμίου
»	371	»	18	»	δέχεσθα	»	δέχεσθαι
»	412	»	14	πρόσθες	τὴν	»	
»	418	»	5	ἀντὶ	ἐφεσιβαβλομένη	»	ἐφεσιβαλλομένη
»	420	»	20	»	διατοφῆς	»	διατροφῆς
»	425	»	12	»	τῆς αὐτῆς	»	τῇ αὐτῆς
»	433	»	8	»	κανονοσμῶν	»	κανονισμῶν
»	435	»	4	»	καὶ	»	κατὰ
»	437	»	33	»	θεσπιθέντες	»	θεσπισθέντες
»	439	»	3	»	παρίδε	»	παρεῖδε
»	480	»	21	»	προκιμαίου	»	προικιμαίου
»	480	»	26	»	ἐνναλλαγή	»	ἐναλλαγή

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ

Α.

Γ.

Ε.

Ι.

Κ.

Bell 1/12/17 15.00

Πωλεῖται παρ' ἅπασι τοῖς βιβλιοπωλείοις Κωνστ(πόλεως
καὶ παρὰ τῷ ἐκδότῃ ἐν Γαλατᾷ,

Saint Pierre Han, N° 18.

